

SOTA VAI RAUHA SUOMELLE?

Paavo Väyrynen

SOTA VAI RAUHA SUOMELLE?

SISÄLLYS

JOHDANTO	11
SAULI NIINISTÖ VALMISTEE SUOMEN NATO-JÄSENYTTÄ	17
18.1.2021 Sauli Niinistön outo haastattelu	19
22.1.2021 Kansalliset edut ulko-, turvallisuus-, ja EU-politiikan ytimeksi.....	21
29.1.2021 Sauli Niinistö uhmaa eduskunnan tahtoa	25
6.3.2021 Niinistöllä ja Marinilla on erilainen ulkopoliittinen linja.	28
15.3.2021 Uutiskynnys ylittyi, ulkopoliitikasta keskustellaan!	32
UKRAINAN KRIISI KÄRJISTYY	
– SUOMEN NATO-JÄSENYDESTÄ KESKUSTELLAAN	33
13.4.2021 Ei kuolemanpelosta pidä itsemurhaa tehdä	34
14.4.2021 Venäjän pelko ei ole aina viisauden alku	38
15.4.2021 Suomikin on osavastuussa Ukrainan kriisistä	41
9.5.2021 Leikkiä ”punaisilla viivoilla”	45
SUOMEN SOTARETKI AFGANISTANIIN PÄÄTTY	
– MITÄÄN EI OLLUT OPITTU	48
12.8.2021 Suomi palaa sotaretkeltä Afganistanista	49
20.8.2021 Suomen pakolaiskiintiötä ei tule korottaa, mieluummin alentaa.....	52
29.8.2021 Kekkosen ja Koiviston linjalta Kaarle XII:n tielle.....	55
30.8.2021 Sauli Niinistön Suomi Kaarle XII:n tiellä	59
3.9.2021 Halutaanko Suomeen pieniä vihreitä miehiä?.....	64
10.10.2021 Onko Mali seuraava Afganistan?	67

SAULI NIINISTÖ: NATO-JÄSENYDESTÄ ON PÄÄTETTÄVÄ

KANSANÄÄNESTYKSELLÄ	71
12.9.2021 Lisäkysymyksiä Sauli Niinistölle	72
13.12.2021 Hävittäjävalinnan vuoksi on vahvistettava luottamusta Suomen puolueettomuuteen	76
27.1.2022 Painavatko 1990-luvun EU-ratkaisut Sauli Niinistön mieltä?.....	79

UKRAINAN JÄÄTYNYT KONFLIKTI MUUTTUU

KUUMAKSI SODAKSI	83
23.2.2022 Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen	85
25.2.2022 Itävalta esikuvaksi puolueettomalle Ukrainalle.....	88
27.2.2022 Ukrainan sota on käynyt terveyden päälle	90
28.2.2022 Sodan kierteestä rauhan tielle	94
4.3.2022 Dissidenttejä murhataan Suomessakin	96

PAKOTTEET ISKEVÄT SUOMEEN

- NATO-JÄSENYTTÄ ALETAAN VALMISTELLA.....	102
1.3.2022 Venäjän vastapakotteet iskevät Suomeen taas pahasti .	103
5.3.2022 Niinistöläiseen vakauspolitiikkaan.....	106
7.3.2022 Ukrainassa käydään Neuvostoliiton hajoamissotaa	108
9.3.2022 Sodan jatkaminen olisi järjetöntä.....	112
12.3.2022 Valta ja vastuu kuuluvat presidentille ja valtioneuvostolle	113

SAULI NIINISTÖ VÄLITTÄÄ JULKISUUTEEN VENÄJÄN

RAUHANEHDOT	118
13.3.2022 Poliittinen ratkaisu Ukrainan sotaan.....	119
15.3.2022 Ukrainan rauhansopimuksen suuntaviivat.....	122
17.3.2022 Olemmeko ajautumassa suursotaan?.....	127
18.3.2022 Etiäisiä vai kaukoviisautta?.....	130

NATO-JÄSENYTYDESSÄ EI OLISI JÄRKEÄ	
– HAKEMISESSAKIN SUURIA RISKEJÄ.....	135
20.3.2022 Joe Bidenin politiikasta Donald Trumpin strategiaan?	136
22.3.2022 Vievätkö vihreät meidät sotaan?.....	141
25.3.2022 Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä	145
27.3.2022 Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyisi suuria riskejä ...	150
SAULI NIINISTÖ LUOPUU NATO-KANSANÄÄNESTYKSESTÄ	
30.3.2022 Miksi Nato-hakemusta pyritään kiirehtimään?.....	160
31.3.2022 Olisiko Keskustan ja SDP:n aika painaa jarrua?	164
1.4.2022 Nato-kansanäänestys on järjestettävä nyt	
– ennen jäsenyyden hakemista.....	168
4.4.2022 Vihanpitoa on vältettävä.....	170
KESKUSTA HYVÄKSY Y NATO-JÄSENYTYDEN,	
INFORMAATIOSOTAA KÄYDÄÄN	172
10.4.2022 Mitä Keskusta lauantaina päätti?	173
11.4.2022 ”Tekeekö Keskusta poliittista itsemurhaa?”	176
13.4.2022 Informaatio sodan uhrit: Tarja Halonen, Erkki Tuomioja ja Paavo Väyrynen.....	179
7.5.2022 Ukrainaa hallitsevat oligarkit	
– ei Volodymyr Zelenskyi	182
VAARALLISTA UHKAPELIÄ ISÄNMAAN KOHTALOILLA.....	
18.4.2022 Jussi Halla-aho uhkaa Suomea sodalla	187
20.4.2022 Haaviston, Halla-ahon, Niinistön linja?.....	190
22.4.2022 Vaarallista uhkapeliä isänmaan kohtaloilla	197
24.4.2022 Tarvitaanko jälleen ”jarrutuskeskustelu”?.....	203
26.4.2022 Kiireellinen Nato-äänestys: Vasemmistoliitto vastustaa, Keskusta pidättyy?.....	209

JOUTUUKO SUOMI SOTILAALLISEEN SELKKAUKSEEN

VENÄJÄN KANSSA?.....	213
27.4.2022 Pohjoismainen blokki Naton puitteisiin tai sen ympärille?	215
30.4.2022 Sauli Niinistö on johtanut Suomea Ukrainan tielle	218
3.5.2022 ”Tennisottelusta” suursotaan?	222
6.5.2022 Joutuuko Suomi sotilaalliseen selkkaukseen Venäjän kanssa?	227

NATO-JÄSENYTTÄ HAETAAN

- PERUSTEENA MYÖS ”UUSI KYLMÄ SOTA”	231
8.5.2022 Salainen Nato-peruste: ”uusi kylmä sota”	232
12.5.2022 Mitä Vladimir Putin Sauli Niinistön peilistä näkisi?	237
14.5.2022 ”Finlands sak är vår”	240
18.5.2022 Olisiko vihdoinkin ryhdyttävä taas puolustamaan Suomen itsenäisyyttä?	244

”NAAMIOT ON RIISUTTU

- VAIN SODAN KYLMÄT KASVOT NÄKYVÄT”	249
20.5.2022 Kelvoton yritys?	250
28.5.2022 Olisiko vastatuuleen joutunut Nato-hakemus peruutettava?	253
29.5.2022 Käydäänkö Ruotsissa ja Suomessa Nato-vaalit	257
31.5.2022 Oliko Sauli Niinistö Joe Bidenin asialla?	261
2.6.2022 Noudattiko Sauli Niinistö perustuslakia keskusteluissaan Joe Bidenin kanssa?	264
4.6.2022 ”Naamiot on riisuttu, vain sodan kylmät kasvot näkyvät”	269
7.6.2022 Oliko Väyrynen taas oikeassa?	273

PALUU NIINISTÖLÄISEEN VAKAUS- JA	
RAUHANPOLITIIKKAAN?..... 278	
14.6.2022	Mitä ajattelevat Vladimir Putin ja Volodymyr Zelenskyi? 279
16.6.2022	Gallup-tutkimus: Natoon vai Pohjolan yhteisöön?..... 283
18.6.2022	Voisiko Joe Biden pelastaa Suomen, Ruotsin ja Naton? 287
20.6.2022	Paluu niinistöläiseen vakaus- ja rauhanpolitiikkaan? . 291
22.6.2022	”Suomi – Pohjoismaa vai Baltian maa?” 295
UUDESSA ”MAAILMOJEN SODASSA” SUOMI OLISI	
YKSI SUURIMMISTA HÄVIÄJISTÄ 298	
30.6.2022	Millaiseen Natoon Suomi onkaan liittymässä? 299
2.7.2022	Uudessa ”maailmojen sodassa” olisi vain häviäjiä, Suomi olisi yksi suurimmista 303
3.7.2022	Voisiko Venäjä käyttää Ukrainassa ydinaseita? 308
5.7.2022	Pitäisikö Ukrainan pelätä kokevansa Armenian kohtalon?..... 312
SUOMEN TAPPIOT ”MAAILMOJEN SODASSA” KASVAVAT 317	
8.7.2022	Onko Boris Johnson ”uuden kylmän sodan” uhri? 318
9.7.2022	Suomen tappiot ”maailmojen sodassa” kasvavat 322
12.7.2022	Mikä on Turkin rooli ”maailmojen sodassa”? 326
15.7.2022	Saksassa ja Ranskassa yhä enemmän kysytään: ”Miksi sota päästettiin syttymään?” 329
ONKO SUOMI SODASSA? 333	
16.7.2022	Sauli Niinistö johti päätöksentekoa Nato-hakemuksesta – ei Matti Vanhanen 334
21.7.2022	Koko Eurooppa on joutunut palloksi kovaan suurvaltapeliin 338
23.7.2022	Mikä on Volodymyr Zelenskyin kohtalo? 343
25.7.2022	Onko Suomi sodassa?..... 347

REMPALLAAN OVAT NYT SUOMESSA SEKÄ SISÄPOLITIIKKA ETTÄ ULKOSUHTEET	352
29.7.2022 Ylyttivätkö Yhdysvallat ja Ukraina Venäjää hyökkäämään?	353
2.8.2022 Leviääkö sotiminen Ukrainasta Balkanille?	357
8.8.2022 Onko Suomessa siirrytty sotapropagandasta sotasensuuriin?	359
13.8.2022 Rempallaan ovat nyt Suomessa sekä sisäpolitiikka että ulkosuhteet	365

UUDEN KYLMÄN SODAN ENERGIA-ASE ISKEE SAKSAAN

– JA SUOMEEN	371
21.8.2022 Salaisuudet paljastuvat Washingtonin kautta	372
23.8.2022 Onkohan meidän rikottava suhteemme myös Kiinaan?	374
26.8.2022 Kiinan ja Venäjän kanssa voi kilpailla myös rauhanomaisesti	377
28.8.2022 Suomi on ollut energiasodissa aikaisemminkin	381

JOUDUMMEKO MAAILMOJEN SOTAAN MYÖS KIINAN KANSSA? ...

31.8.2022 Mihail Gorbatshovista Ukrainan sotaan	388
4.9.2022 Saksa Yhdysvaltain pihdeissä	391
19.9.2022 ”Euroopan strateginen autonomia”	394
23.9.2022 Sotapropagandaa ja sodan retoriikkaa	398
27.9. 2022 Journalismista ”totuusjournalismiin”	400

MILLOIN JA MITEN PÄÄTTYY TOINEN KYLMÄ SOTA? .....

29.9.2022 Venäjän alueliitokset olisivat laittomia	405
30.9.2022 Sotapropaganda estää järkevän keskustelun	408
1.10.2022 Milloin ja miten päättyy toinen kylmä sota?	410
9.10.2022 Ensimmäinen tasavalta: ministerimurha ja kyydityksiä	414

JOHDANTO

Julkaisin edellisen kirjani ”Yhteinen vuosisatamme” vuoden 2020 alussa.

Sen jälkeen olemme Vuokon kanssa viettäneet hiljaiseloa.

Mursin pian kirjan ilmestymisen jälkeen nilkkani, ja jouduin viikkokausien ajan liikkumaan kyynärsauvojen ja rollaattorin varassa. Sittemmin olen potanut polvi- ja selkävaivoja, joiden vuoksi liikkuminen on jäänyt vähiin.

Vuokko sairastui vuoden 2018 lopulla plasmasyöpään, myeloomaan. Nyt tauti on hallinnassa ja hänen kuntonsa on hyvä.

Vuokon sairauden vuoksi hänen terveytensä on kuitenkin ollut hyvin haavoittuva. Siksi olemme ottaneet koronaan liittyneet rajoitukset vakavasti. Ainakin toistaiseksi olemme välttyneet tarunnoilta.

Niinpä olemme eläneet kotioloissa ja viettäneet laatuaikaa yhdessä.

Elämänlaatuamme on kuitenkin pahasti heikentänyt se, että olemme joutuneet murehtimaan maailman menoa ja isänmaamme kohtaloita.

Olen purkanut huoltani blogeihin, joita Vuokko on kommentoinut.

Olen pyrkinyt vaikuttamaan päätöksentekoon. Kirjoittaminen on ollut myös terapiaa.

Murehtiminen alkoi jo korona-pandemian puhjettua vuoden 2020 alussa. Olin tyytymätön siihen, kuinka pandemiaa ja sen seurauksia hoidettiin.

Jo tuolloin aloin kantaa huolta myös siitä, että Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linja oli ilmiselvästi muuttumassa. Maamme oli siirtymässä realistiselta, kansallisiin etuihimme perustusvalta linjalta ihmisoikeusperustaiseen politiikkaan.

Vuoden 2021 alussa alkoi näkyä yhä selvemmin, että tasaval-
lan presidentti Sauli Niinistö oli muuttamassa Suomen ulko- ja
turvallisuuspolitiikan peruslinjaa.

Maamme oli luopumassa turvatusta asemastaan sotilaalli-
sesti liittoutumattomana, puolueettomana maana. Suomi as-
tui sotilaallisen liittoutumisen tielle joko muuttamalla Euroopan
unioni sotilasliitoksi tai liittymällä sotilasliitto Natoon.

Vasta tämän vuoden tapahtumat ovat paljastaneet, mitä Sauli
Niinistön vuoden 2021 alussa antamat oudot lausunnot tarkoit-
tivat.

Kahden viimeisen vuoden aikana olen julkaissut runsaasti ul-
ko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyneitä kirjoituksia. Tähän kir-
jaan olen koonnut ne kaikki.

Nämä kirjoitukset kertovat Suomen linjan muuttumisesta.
Kommentoin niitä myöhemmin tietooni tulleiden tosiasioiden
valossa.

Tämän teoksen alkuperäinen työnimi oli ”Suomen salattu tie
uusiin sotiin”.

Tänä vuonna olemme olleet mukana ennalta kirjoitetussa ja
taitavasti ohjatussa näytelmässä, joka on vienyt meidät osapuo-
leksi Ukrainan sotaan ja hakemaan jäsenyyttä sotilasliitto Na-
tossa.

Näytelmän juonta on kehitelty vuosien, jopa vuosikym-
menten, kuluessa. Tämä toiminta on ollut suurimmaksi osaksi
avointa.

Vain harvat ovat kuitenkin ymmärtäneet, mistä on ollut kysy-
mys. Toiminnan todelliset tarkoitusperät on salattu.

Tämän ja viime vuoden osalta on salattu myös olennaisia ta-
pahtumia. Ne ovat tulleet esiin vasta ajan oloon. Kaikkea emme
tiedä vielä.

Aikaisemminkin Suomi on viety sotiin siten, että päätöksen-
tekijätkään eivät ole tiedäneet tai huomanneet, mitä on tapah-
tumassa.

Näin kävi Suomen osallistumisessa Afganistanin sotaan.

Vasta Yhdysvaltain vetäytyttyä Afganistanista alettiin myöntää,

että siellä toteutetun rauhanturvaoperaation luonne oli matkan varrella muuttunut, ja että Suomi oli ollut osallisena sodassa.

Entä mihin uusiin sotiin Suomea on nyt viety?

Jo nyt Suomi on mukana Yhdysvaltain käynnistämässä ”uudessa kylmässä sodassa”, sen etulinjassa ja jopa sen yhtenä alullepanijana.

Uuden kylmän sodan kuuma ydin on Ukrainassa käytävä sota. Suomesta on tullut sen osapuoli.

Suomi on ollut ajamassa kovimpia mahdollisia pakotteita Venäjää vastaan ja toteuttanut niitä kaikkein tiukimmin. Vanhat periaatteet on haudattu, ja Suomi on vienyt Ukrainaankin myös aseita, raskaitakin.

Kun Suomi viime toukokuussa kovalla kiireellä haki Nato-jäsenyyttä, tätä ratkaisua markkinoitiin turvatakuulla, jonka saisimme.

Samaan aikaan toki korostettiin, että Suomeen ei kohdistunut silloin eikä näköpiirissä olleessa tulevaisuudessakaan mitään sotilaallista uhkaa. Sanottiin, että Nato-jäsenyyttä tarvittaisiin tulevaisuuden turvaksi.

Vasta jälkikäteen on alettu kertoa, että jäsenyys velvoittaa puolustamaan muita jäsenmaita ja osallistumaan sotilasliiton aseelliseen kriisinhallintaan myös kaukana maamme rajojen ulkopuolella.

On käynyt ilmi, että Suomen jäsenyys on tärkeämpi Natolle ja sen nykyisille jäsenmaille kuin meille itsellemme.

Sitäkään ei kerrottu, että jäsenyytemme ja jo sen hakeminen saattaa osaltaan kärjistä olemassa olevia konflikteja.

Näin näyttää tapahtuneen jo Ukrainassa. Venäjän osittaisen liikekannallepanon yhtenä perusteena oli Suomen Nato-jäsenyyden synnyttämä uhka. Ydinaseiden käytön kynnyks on madaltunut.

Vielä emme tiedä, mihin kaikkiin tuleviin sotiin Nato-jäsenyys meidät vie. Ne voivat olla hyvin kaukanakin. Yhdysvallat on ulottamassa Naton roolia valtakilpailuun ja vastakkainasetteluun myös Kiinan kanssa.

Jäsenyyden piti olla läpihuutojuttu. Nyt se on kuitenkin juuttunut Turkin vastustukseen.

”Uusi kylmä sotakaan” ei ole sujunut aivan suunnitelmien mukaan.

Tässä kirjassani keskityn tämän vuoden tapahtumiin, mutta niiden taustaksi käsittelen myös muutamien viime vuosien kehitystä.

Tämän vuoden ratkaisut ovat perustuneet etenkin viime vuonna tehtyihin suunnitelmiin ja päätöksiin. Silloin alkoi Joe Bidenin kausi Yhdysvaltain presidenttinä.

Nojaudun kirjoitustyössäni vuosien varrella julkaisemiini kirjoituksiin. Kommentoin niitä myöhempien tapahtumien ja myöhemmin tietoon tulleiden tosiasioiden valossa.

Kirjoitukset ovat arvokkaita dokumentteja siinä mielessä, että ne sisältävät tietoa kirjoittamishetken tapahtumista ja arvioista.

Tämä on otettava niitä luettaessa ja tulkittaessa huomioon.

Useimmat esittämäni arviot ovat myöhemmin osoittautuneet oikeiksi, mutta monessa suhteessa olen myös erehtynyt.

Erityisen mielenkiintoisia ovat tämän ja viime vuoden kirjoitukset, sillä ne osoittavat, kuinka tosiasiat alkoivat paljastua sen valetodellisuuden alta, joka julkisuuden kautta luotiin.

Kirjoituksillani olen pyrkinyt vaikuttamaan päätöksentekoon.

Olen itse ollut päättäjän paikalla Euroopan parlamentin jäsenenä, ministerinä ja kansanedustajana. Viimeisten kahden vuoden aikana olen ollut sivussa.

Varsinkaan viimeisten parin vuoden aikana en ole saanut kannanottojani julkisuuteen.

Kirjoituksillani on ollut vaikutusvaltaisia lukijoita, tasavallan presidentti Sauli Niinistö heidän joukossaan. Tärkeimpiä olen hänelle itse lähettänyt. Palautetta on tullut äärimmäisen harvoin.

Ukrainan kriisin osalta olen vedonnut Sauli Niinistöön vuoden 2014 lopulta lähtien, että hän ETY-järjestön huippukokouksen puheenjohtamaan päämiehenä toimisi yhdessä toisen puheenjohtajamaan, Ranskan, presidentin kanssa jäätyneiden konfliktien rauhanomaiseksi ratkaisemiseksi.

Tämän vuoden mittaan pyrin vaikuttamaan Niinistöön, että hän toteuttaisi edelleen sitä vakauspolitiikkaa, jonka hän muutama vuosi sitten määritteli linjakseen.

Tässä epäonnistuin.

Suomi on tehnyt pahan historiallisen virheen ja lähtenyt luopumaan asemastaan sotilaallisesti liittoutumattomana maana. Hakemuksesta liittyä sotilasliitto Naton jäseneksi saattaa lisäksi tulla ”kelvoton yritys”.

Olen ihmetellyt ja murehtinut sitä, että Suomeen on kehittynyt poliittinen ilmapiiri, joka estää järkevää ajattelua ja keskustelua.

Olin äskettäin mukana tilaisuudessa, jossa asiantuntija kertoi, että tunteet ohjaavat ihmisten ajattelua ja toimintaa monin veroin enemmän kuin järkisyyt.

Tästä osuva osoitus on se tapa, jolla Ukrainan sotaa ja Suomen Nato-jäsenyyttä on Suomen julkisissa tiedotusvälineissä käsitelty.

Sen ymmärtää, että kansalaiset ovat olleet tämän julkisuuden vietävissä, mutta se on käsittämätöntä, että samoin on käynyt suurelle osalle kansaa edustavista päättäjistä.

Tosiasioihin perustuva ja maltillinen kirjoittelu sodasta ja Suomen Nato-jäsenyydestä on herättänyt hyvin asenteellisia reaktioita.

Keskustan piirissä minua on syytetty siitä, että kirjoitukseni Ukrainan sodasta ja Suomen Nato-jäsenyydestä olisivat alentaneet puolueen kannatusta.

Väite on uskomaton senkin vuoksi, että kirjoitukseni eivät ole saaneet mitään julkisuutta.

Puolueessa oli näköjään valmistauduttu siihen, että minua voitaisiin syyttää näköpiirissä olleesta Keskustan heikosta vaalimenestyksestä.

Tätä en voinut hyväksyä. Siksi peruutin suostumukseni olla ehdolla ensi kevään eduskuntavaleissa.

* * *

Kirjoitustyön aikana tämän teoksen nimi muuttui. Otin käyttöön J.V. Snellmanin vuonna 1863 julkaiseman kirjoituksen nimen ”Sota vai rauha Suomelle?”.

J.V. Snellman oli valtiomies, joka toteutti realistista ja kansallisiin etuihimme perustuvaa politiikkaa. Hänen jälkeensä tätä linjaa ovat vaikeissa olosuhteissa toteuttaneet C.G.E. Mannerheim, J.K. Paasikivi ja Urho Kekkonen.

Nyt tältä linjalta on suistuttu.

Tämän kirjan nimessä esitetty kysymys on hyvin ajankohtainen nyt, kun Suomea on viety kohti uusia sotia.

Sota vai rauha Suomelle? Tästähän nyt on ollut ja edelleen on kysymys.

Tämä kirja koostuu viime vuosina julkaisemistani blogikirjoituksista. Esittelen ja taustoitan kirjoitukset lyhyellä johdannolla muutaman blogin ryhmissä.

Poimin blogit tähän kirjaan sellaisinaan. Ne sisältävät sitaatteja aikaisemmin julkaistuista, joten samat asiat saattavat tulla esille useamman kerran. Toistot ovat hyödyllisiä, liialliset lukija voi helposti sivuuttaa.

Alkuperäiset blogit löytyvät kotisivultani (paavovayrynen.fi). Niiden kautta voi avata linkkejä, jotka kirjoituksiin sisältyivät.

Kirjoituksissa mainitut Polaris-TV:n ja Alfa-TV:n videot ovat katsottavissa Pohjantähti-lehden kautta, johon pääsee kotisivultani.

Kirjat ovat luettavissa kotisivuni kirja-arkistosta.

24.10.2022

Paavo Väyrynen

SAULI NIINISTÖ VALMISTEELEE SUOMEN NATO-JÄSENYYYTTÄ

Aloitan blogikirjoitusteni julkaisemisen ja kommentoinnin viime vuoden alusta.

Tammikuussa 2021 tasavallan presidentti Sauli Niinistö antoi Iltalehdelle haastattelun, jossa hän voimakkaasti arvosteli eduskunnan kannanottoa, jonka mukaan ”Suomi ei salli alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan”. Sen hän tulkitsi alatyylisiin sortuen ”lipaisuksi”.

Julkaisemissani blogikirjoituksissa kysyin, miksi Sauli Niinistö lausunnossaan sivuutti Suomen turvallisuuspolitiikan tärkeimmän tavoitteen, johon olemme pyrkineet johdonmukaisesti koko itsenäisyytemme ajan.

Suomen ensisijainen tavoite on pysyttäytyä kaikkien sotien ja sotilaallisten selkkausten ulkopuolella. Jotta tämä olisi mahdollista, Suomi on sotilaallisesti liittoutumattoman maa, joka ei salli aluettaan käytettävän vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan.

Tuo Niinistön ”lipaisuksi” luonnehtima kannanotto oli syntynyt edellisellä vaalikaudella eduskunnan ulkoasiainvaliokunnassa. Sen valtioneuvosto oli kirjannut vuoden 2020 ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon.

Oudoin kohta haastattelussa liittyi vireillä olleeseen hävittäjähankintaan. Sen perusteena ei Niinistön mukaan ollutkaan Suomen ilmatilan valvonta ja puolustaminen, vaan Suomen mukanaolo ”uhkatasapainossa”.

Iltalehden mukaan Niinistö oli haastattelussa sanonut:

”Suomi aseistautuu siksi, että meilläkin on jotakin, joka muodostaa vastauhkaa eli samaa uhkan tasapainoa. Ei meillä ole sem-

moisia aseita kuin supervalloilla, mutta on esimerkiksi sellaisia kuin HX-hankinnan hävittäjät.

Miksi sitten tehdään HX-hankinta, jos kerran sotiminen ei ole välttämättä niin suuri pelkokuva? Siksi juuri, että mekin olemme omalta osaltamme mukana uhkatasapainossa. Meilläkin on aseistusta, jolla pystyy synnyttämään sen ajatuksen, että voi käydä kalliiksi. Kynnys on korkealla, Niinistö avaa ajatteluaan.”

Nämä Niinistön kannanotot asettuvat uuteen valoon sen perusteella, mitä myöhemmin on tapahtunut.

Tämän vuoden toukokuussa Suomi päätti hakea jäsenyyttä sotilasliitto Natossa. Niinistön omituinen kritiikki eduskunnan turvallisuuspoliittiseen linjaukseen liittyi mitä ilmeisimmin siihen, että Niinistö jo tuolloin, heti Joe Bidenin presidenttikauden alkaessa, oli päättänyt viedä Suomen Naton jäseneksi.

Tätä olettamusta tukee sekin, että Washington Postin 26.5.2022 julkaisemien tietojen mukaan Joe Biden alkoi keväällä 2021 valmistella Kiinan ja Venäjän kasvavan vaikutusvallan patoamista käynnistämällä ”uuden kylmän sodan” näitä autoritaarisia maita vastaan.

Uuden kylmän sodan ytimessä oli Ukrainan kriisi. Yhdysvallat uhkasi Venäjää kovilla pakotteilla, jos se hyökkäisi Ukrainaan. Uhkakuvaan liitettiin Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys.

Myöhemmät tapahtumat viittaavat siihen, että Niinistön haastattelu tammikuussa 2021 saattoi liittyä näihin valmisteluihin. Palaan tähän kysymykseen myöhempiä kirjoituksiani kommentoidessani.

Eduskunnan hyväksymä tiukka kannanotto, että Suomi ei salli alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan, oli este Suomen liittymiselle sotilasliitto Natoon.

Myös Sauli Niinistön kannanotto Suomen hävittäjähankintaan näyttää liittyneen Nato-jäsenyyden valmisteluihin.

Washington Postin mukaan presidentti Joe Biden ”vokotteli” 13.12.2021 Sauli Niinistön kanssa käymässään puhelinkeskustelussa Suomea ja Ruotsia Naton jäseniksi.

Juuri samaan aikaan Suomessa tehtiin päätös amerikkalaisten F-35 -hävittäjien tilaamisesta.

Viime vuoden alussa kiinnitin kirjoituksessani huomiota myös siihen, että tasavallan presidentti Sauli Niinistöllä ja pääministeri Sanna Marinilla oli erilainen ulkopoliittinen linja ja toimintatavat.

He molemmat kuitenkin noudattivat sitä ”ihmisoikeusperustaista” ulkopoliitiikkaa, jolle Suomi oli siirtynyt. Kirjoitin, että Suomen tulisi palata ulkopoliitiikkaan, joka perustuu kansallisten etujemme toteuttamiseen.

Muistutin mieliin sen, että olin jo vuotta aikaisemmin yrittänyt turhaan saada aikaan keskustelua Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisesta linjasta.

Maaliskuulla 2021 sain blogissani iloita siitä, että ulkopoliitikasta keskusteltiin. Tämä ei kuitenkaan perustunut minun kirjoituksiini, vaan presidentti Sauli Niinistön entisen avustajan Hiski Haukkalan Suomen Kuvalehdessä julkaisemaan artikkeliin.

Laajempaa keskustelua sekään ei saanut aikaan.

18.1.2021 Sauli Niinistön outo haastattelu

Iltalehdessä julkaistiin eilen tasavallan presidentti Sauli Niinistön haastattelu, jossa hän otti kantaa Suomen turvallisuuspolitiikan ydinkysymyksiin.

Haastattelun kärki näytti kohdistuvan siihen ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon sisältyvään kannanottoon, jonka mukaan ”Suomi ei salli alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan”. Sen hän tulkitsee alatyylisiin sortuen ”lipaisuksi”.

En ole viime vuosina ollut mukana niissä pöydissä, joissa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa on linjattu. Tämä kirjoitus onkin tulkittava ensi sijassa osaksi akateemista keskustelua.

Aikaisemmin olen ottanut siihen osaa muun muassa vuonna 1988 julkaisemallani väitöskirjalla Suomen ulkopoliitiikka – kansallinen doktriini ja tulevaisuuden ihmiskuntapolitiikka ja vuonna

1996 ilmestyneellä teoksellani Suomen puolueettomuus uudessa Euroopassa. Niiden jälkeenkin olen käsitellyt Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa useissa kirjoissani ja kirjoituksissani.

Tasavallan presidentin haastattelu synnyttää monia periaatteellisia kysymyksiä:

1. Miksi Sauli Niinistö ryhtyy ilman mitään havaittavissa olevaa syytä spekuloidaan julkisuudessa turvallisuuspolitiikkamme uhkakuvilla ja Suomen suhtautumisella niihin?
2. Miksi Sauli Niinistö pyrkii asettautumaan lausunnoillaan eduskunnan yläpuolelle?

Perustuslain mukaan Suomen ulkopolitiikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Jos näiden valtioelinten välille syntyy ristiriita, sen ratkaisee eduskunta. Nyt Niinistö arvostelee valtioneuvoston ja eduskunnan yhteistä kannanottoa ja irtisanoutuu siitä.

3. Miksi Sauli Niinistö lausunnossaan sivuuttaa Suomen turvallisuuspolitiikan tärkeimmän tavoitteen, johon olemme pyrkineet johdonmukaisesti koko itsenäisyytemme ajan?

Suomen ensisijainen tavoite on pysyttäytyä kaikkien sotien ja sotilaallisten selkkausten ulkopuolella. Jotta tämä olisi mahdollista, Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton maa, joka ei salli aluettaan käytettävän vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan.

Niinistön haastattelu ei ”kirkasta Suomen turvallisuuspolitiikan linjaa”, kuten Iltalehti kirjoittaa, vaan pikemminkin se saattaa aiheuttaa aikamoista sekaannusta.

Sauli Niinistön haastattelusta syntyy vaikutelma, että se ei perustu keskusteluihin turvallisuuspolitiikan asiantuntijoiden kanssa, vaan kysymys on hänen omasta ”fundeerailustaan”. Sel-laista tasavallan presidentin ei tulisi julkisuudessa harrastaa.

22.1.2021 Kansalliset edut ulko-, turvallisuus-, ja EU-politiikan ytimeksi

Viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet, että Suomen ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikasta on vallalla pahoja ristiriitoja sekä keskeisten valtioelinten välillä että poliittisten puolueiden keskuudessa.

Kysymys ei ole vain käytännön politiikan ongelmista, vaan syyt ovat syvällä politiikan perusteissa.

Kirjoitin näistä ristiriidoista 18.1. julkaisemassani blogissa ”Sauli Niinistön outo haastattelu”. Pyrin siinä kysymysten muodossa virittelemään akateemista keskustelua Suomen turvallisuuspolitiikasta. Juttua luettiin, mutta toivomaani keskustelua se ei saanut aikaan.

* * *

Kiinnitin huomiota ulkopoliittisiin ristiriitoihin jo 21.2.2020 julkaisemassani kirjoituksessa ”Onko Suomen linja muuttunut?”. Esitin siinä esimerkkien nojalla arvion, että Suomi olisi siirtymässä kansallisia etujamme edistävältä ja realismiin nojautuvalla linjalta idealistisen tai jopa ideologisen ulkopoliitiikan suuntaan.

Nämä vuosi sitten esittämäni arviot ovat saaneet vahvistusta viime kuukausien tapahtumien valossa. Tästä näyttää pohjimmiltaan olevan kysymys myös kiistassa, joka koskee ulkopoliittisen johdon kannanottoja ja toimintaa Venäjän oppositiojohtajan kohtelua käsiteltäessä.

Julkisuudessa kiistaa on käsitelty vain ulkopoliitiikan johtamisjärjestelmän ongelmana, kun pääministeri ei ennakkoon sopinut kannanotostaan tasavallan presidentin kanssa. Syynä kerrotaan olleen väärinymmärrys ja tietokatkos.

Käydyssä keskustelussa monet ovat korostaneet, että itse asiasta on vallalla yksimielisyys, kun Suomi tietysti toimii demokratian,

ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen edistämiseksi myös Venäjällä.

Kysymys on kuitenkin myös siitä, miten näitä arvoja pyritään edistämään. Kysymys on myös siitä, kuinka niiden ajaminen sovitetaan yhteen Suomen omien kansallisten etujen kanssa.

Sauli Niinistö on tasavallan presidenttinä kehittänyt toimintatapoja, joiden avulla Suomi voi näitä yleisinhimillisiä tavoitteita parhaimmin edistää. Kärkevien julkisten kannanottojen esittämisessä ei kilpailla.

Näin olisi nytkin pitänyt toimia.

* * *

Viime maanantaina julkaisemassani kirjoituksessa ”Sauli Niinistön outo haastattelu” käsittelin tasavallan presidentin Iltalehdessä esittämiä kannanottoja.

Niinistön haastattelun kärki näytti kohdistuvan siihen valtioneuvoston ja eduskunnan kantaan, että ”Suomi ei salli alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan.”

Tyydyin esittämään periaatteellisia kysymyksiä Niinistön kannanottoihin liittyen:

- ”1. Miksi Sauli Niinistö ryhtyy ilman mitään havaittavissa olevaa syytä spekuloidaan julkisuudessa turvallisuuspolitiikkamme uhkakuvilla ja Suomen suhtautumisella niihin?
2. Miksi Sauli Niinistö pyrkii asettautumaan lausunnoillaan eduskunnan yläpuolelle?

Perustuslain mukaan Suomen ulkopolitiikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Jos näiden valtioelinten välille syntyy ristiriita, sen ratkaisee eduskunta. Nyt Niinistö arvostelee valtioneuvoston ja eduskunnan yhteistä kannanottoa ja irtisanoutuu siitä.

3. Miksi Sauli Niinistö lausunnossaan sivuuttaa Suomen turvallisuuspolitiikan tärkeimmän tavoitteen, johon olemme pyrkinneet johdonmukaisesti koko itsenäisytemme ajan?

Suomen ensisijainen tavoite on pysyttävätyä kaikkien sotien ja sotilaallisten selkkausten ulkopuolella. Jotta tämä olisi mahdollista, Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton maa, joka ei salli aluettaan käytettävän vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan.”

* * *

Sauli Niinistön haastattelu viittaa siihen, että hänen turvallisuuspoliittinen ajattelunsa poikkeaa sekä valtioneuvoston että eduskunnan enemmistön linjasta.

Niinistö näyttää ajattelevan, että Suomi ei pyrkisi pysyttävyytään kaikkien sotien ja selkkausten ulkopuolella. Hän spekuloi Suomen osallistumisella niihin.

Oudoin kohta haastattelussa liittyy vireillä olevaan hävittäjä-hankintaan. Sen perusteena ei hänen mukaansa näytä olevankaan Suomen ilmatilan valvonta ja puolustaminen, vaan Suomen mukanaolo ”uhkatasapainossa”:

”Suomi aseistautuu siksi, että meilläkin on jotakin, joka muodostaa vastauhkaa eli samaa uhkan tasapainoa. Ei meillä ole semmoisia aseita kuin supervalloilla, mutta on esimerkiksi sellaisia kuin HX-hankinnan hävittäjät.

Miksi sitten tehdään HX-hankinta, jos kerran sotiminen ei ole välttämättä niin suuri pelkokuva? Siksi juuri, että mekin olemme omalta osaltamme mukana uhkatasapainossa. Meilläkin on aseistusta, jolla pystyy synnyttämään sen ajatuksen, että voi käydä kalliiksi. Kynnys on korkealla, Niinistö avaa ajatteluaan.”

* * *

Parhailtaan on tekeillä hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko. Tasavallan presidentti Sauli Niinistöllä ja Sanna

Marinin johtamalla valtioneuvostolla saattaa olla edessään mielenkiintoinen tehtävä, kun hallitus sitä valmistelee.

Selontekoa laadittaessa tulisi pureutua perimmäisiin kysymyksiin ja pohtia Suomen ulko-, turvallisuus- ja EU-politiikan päämääriä. Omalta osaltani paneuduin niihin vuonna 1988 julkaisemassani väitöskirjassa ”Suomen ulkopolitiikka – kansallinen doktriini ja tulevaisuuden ihmiskuntapolitiikka” (ss. 61-85). Silloin esittämäni päämäärät ovat edelleen kestävä.

Päämääriä oli kuusi (ss. 84-85):

- itsensä säilyttäminen, johon pyritään turvallisuuspoliittisen perusratkaisun avulla,
- turvallisuus, johon pyritään ensi sijassa lujittamalla rauhaa lähialueilla,
- hyvinvointi, johon pyritään ensi sijassa kauppapolitiikan ja ympäristönsuojelun avulla,
- arvovalta, jota tavoitellaan kaikessa toiminnassa sen antaman henkisen tyydytyksen ja tärkeän välinearvon vuoksi sekä
- rauha, jota pyritään ylläpitämään sekä työskentelemällä kansainvälisten kiistojen ja kriisien ratkaisemiseksi että osallistumalla pitkäjänteiseen työhön maailmarauhan lujittamiseksi mm. aseidenriisunnan avulla ja
- kehitys, johon pyritään kansainvälisen kehitysyhteistyön, ympäristönsuojeluyhteistyön ja ihmisoikeuspolitiikan avulla.

Päämääristä neljä ensimmäistä perustuvat ensi sijassa kansallisen edun toteuttamiseen, kaksi muuta toteuttavat ihmiskunnan yhteistä etua tai ovat luonteeltaan ensi sijassa altruistisia päämääriä.

Uskon, että valtionjohdon ja puolueiden piirissä syntyneiden ristiriitojen ratkaisemista voisi helpottaa se, että Suomen kansalliset edut asetetaan ulko-, turvallisuus-, ja EU-politiikan ytimeksi. Muita tavoitteita toteutetaan siten, että toiminta palvelee aina myös omia kansallisia etujamme.

29.1.2021 Sauli Niinistö uhmaa eduskunnan tahtoa

Iltalehti jatkoi tasavallan presidentti Sauli Niinistön 17.1. antaman haastattelun sisällön käsittelemistä julkaisemalla keskiviikkona siitä laatimansa ”analyysin” (Iltalehti/Politiikka 29.1.2021).

Lehden mukaan asian ytimen ymmärtämiseksi on määriteltävä Suomen ulkopolitiikassa vahvasti vaikuttava koulukunta.

”Siihen kuuluvat esimerkiksi SDP:n Erkki Tuomioja, vasemmistoliiton Markus Mustajärvi ja keskustan Paavo Väyrynen ja Risto Volanen. Koulukunnalla on vahva tuki erityisesti SDP:ssä, vasemmistoliitossa ja keskustassa.

Koulukunnan mielestä Suomen pitää pitää etäisyyttä ulko- ja turvallisuuspolitiikan ydinkysymyksissä läntiseen leiriin, tehdä vakavaa puolustusyhteistyötä mieluiten Ruotsin kanssa, lakata harjoittelemasta näkyvästi yhdysvaltalaisen kanssa, pidättäytyä virolaisten ja muiden balttien auttamisesta kriisitilanteessa ja pyrkiä ensisijaisesti ystävällismieliseen suhteeseen Venäjän kanssa.”

Jutun loppukaneetissa sain osakseni erityistä huomiota:

”Huomionarvoista on sekin, kuka on ollut hermostunut Niinistön antamasta ja Suomen linjan kirkastaneesta haastattelusta. Kukas muukaan kuin keskustan Paavo Väyrynen.”

Iltalehti ei ole lukijoilleen kertonut, mitä olin 18.1. ja 22.1 julkaisemissani blogeissa Niinistön haastattelusta kirjoittanut.

On vastineen paikka.

* * *

”Analyysissään” Iltalehti ei edes mainitse ensimmäisessä kirjoituksessani esittämiäni kysymyksiä, eikä yritäkään niihin vastata.

Blogissani esitin kolme tasavallan presidentin haastattelun synnyttämää periaatteellista kysymystä:

”1. Miksi Sauli Niinistö ryhtyy ilman mitään havaittavissa olevaa syytä spekuloidaan julkisuudessa

turvallisuuspolitiikkamme uhkakuvilla ja Suomen suhtautumisella niihin?

2. Miksi Sauli Niinistö pyrkii asettautumaan lausunnoillaan eduskunnan yläpuolelle?

Perustuslain mukaan Suomen ulkopolitiikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Jos näiden valtioelinten välille syntyy ristiriita, sen ratkaisee eduskunta. Nyt Niinistö arvostelee valtioneuvoston ja eduskunnan yhteistä kannanottoa ja irtisanoutuu siitä.

3. Miksi Sauli Niinistö lausunnossaan sivuuttaa Suomen turvallisuuspolitiikan tärkeimmän tavoitteen, johon olemme pyrkineet johdonmukaisesti koko itsenäisyytemme ajan?

Suomen ensisijainen tavoite on pysyttäytyä kaikkien sotien ja sotilaallisten selkkausten ulkopuolella. Jotta tämä olisi mahdollista, Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton maa, joka ei salli aluettaan käytettävän vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan.”

Kirjoitin, että Niinistön haastattelu ei ”kirkasta Suomen turvallisuuspolitiikan linjaa”, kuten Iltalehti väitti, vaan pikemminkin se saattaa aiheuttaa aikamoista sekaannusta.

* * *

Toisessa 22.1. julkaisemassani blogissa kirjoitin Sauli Niinistön haastattelun viittaavan siihen, että hänen turvallisuuspoliittinen ajattelunsa poikkeaa sekä valtioneuvoston että eduskunnan enemmistön linjasta.

Niinistö näyttää ajattelevan, että Suomi ei pyrkisi pysyttäytymään kaikkien sotien ja selkkausten ulkopuolella. Hän spekuloi Suomen osallistumisella niihin.

Oudoin kohta haastattelussa liittyi vireillä olevaan hävittäjä-hankintaan. Sen perusteena ei hänen mukaansa näytä olevankaan

Suomen ilmatilan valvonta ja puolustaminen, vaan Suomen mukanaolo ”uhkatasapainossa”:

”Suomi aseistautuu siksi, että meilläkin on jotakin, joka muodostaa vastauhkaa eli samaa uhkan tasapainoa. Ei meillä ole semmoisia aseita kuin supervalloilla, mutta on esimerkiksi sellaisia kuin HX-hankinnan hävittäjät.

Miksi sitten tehdään HX-hankinta, jos kerran sotiminen ei ole välttämättä niin suuri pelkokuva? Siksi juuri, että mekin olemme omalta osaltamme mukana uhkatasapainossa. Meilläkin on aseistusta, jolla pystyy synnyttämään sen ajatuksen, että voi käydä kalliiksi. Kynnys on korkealla, Niinistö avaa ajatteluaan.”

* * *

”Analyysissään” Iltalehti siirtää huomion sivuun siitä perustuslakia koskevasta kysymyksestä, jonka 17.1. julkaistussa blogissani esitin.

Lehden mukaan vastakkain ovat Sauli Niinistö, ja se ”ulko-politiikkaan vahvasti vaikuttava koulukunta”, johon minutkin luetaan.

En koe kuuluvani mihinkään koulukuntaan, enkä ainakaan pidä oikeana sitä määritelmää, jonka Iltalehti ”koulukunnalle” esittää.

Asian ydin on siinä, että Niinistö tasavallan presidenttinä pyrkii asettautumaan eduskunnan yläpuolelle.

Edellisellä vaalikaudella eduskunta hyväksyi kannanoton, jonka mukaan ”Suomi ei salli aluettaan käytettävän vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan”. Tämän kannanoton valtioneuvosto on kirjannut vuoden 2020 ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon.

Epäilemättä eduskunta selontekoa käsitellessään hyväksyy tuon kannanoton. Kun tasavallan presidentillä on julkilausuttu aikomus toimia siitä poiketen, ulkoasiainvaliokunnan tulisi harakita sen 2. lukuun (Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perusta ja päämäärä) kirjattujen sanamuotojen selventämistä.

Eduskunnan on syytä paneutua tarkkaan myös vireillä olevan hävittäjähankinnan turvallisuuspoliittisiin perusteisiin. Ollaanko hankkimassa koneita, jotka soveltuvat parhaimmin Suomen oman ilmatilan valvontaan ja puolustamiseen vaiko maamme mukanaoloon ”uhkatasapainossa”?

Tämän harkinnan tulee vaikuttaa osaltaan siihen, mikä tarjolla olevista vaihtoehdoista valitaan.

6.3.2021 Niinistöllä ja Marinilla on erilainen ulkopoliittinen linja

Iltasanomien tänään julkaisemassa tasavallan presidentti Sausli Niinistön haastattelussa (Iltasanomat 6.3.) keskityttiin jälleen keskeisten valtioelinten työnjakoon ja yhteistyöhön Suomen ulkopoliitiikan johtamisessa.

Lähes huomiotta tässäkin haastattelussa jäi se tosiasia, että presidentti Niinistöllä ja pääministeri Sanna Marinilla on erilainen ulkopoliittinen linja. Kysymys ei ole vain näiden kahden ulkopoliittikkaa johtavan henkilön erilaisista näkemyksistä ja toimintatavoista, vaan myös linjaerosta keskeisten valtioelintemme, tasavallan presidentin ja koko valtioneuvoston, välillä.

Kiinnitin huomiota näihin linjaeroihin jo viime vuoden helmikuussa kirjoittamassani blogissa ”Onko Suomen linja muuttunut?”. Kirjoitin, että viime aikoina oli ollut nähtävissä merkkejä siitä, että Suomi olisi siirtymässä kansallisia etujamme edistävältä ja realismiin nojautuvalta linjalta idealistisen tai jopa ideologisen ulkopoliitiikan suuntaan.

* * *

Otin tästä kolme esimerkkiä.

Ensimmäinen oli jo Timo Soinin ulkoministerikaudelta, jolloin Suomi yhdessä muutamien muiden EU-maiden kanssa

tunnusti oppositiojohtajan Venezuelan lailliseksi johtajaksi. Tässä luovuimme maatumme hyvin palvelleesta periaatteesta, jonka mukaan tunnustamme vain valtioita, emme hallituksia.

Toinen esimerkki oli, että Suomi nosti EU:n puheenjohtajakautensa tärkeimmäksi asiaksi ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteuttamisen muissa jäsenmaissa.

Kolmas esittämäni peruste olivat ulkoministeri Pekka Haaviston siihen mennessä pitämät linjapuheet.

Suurlähettiläskokouksessa 19.8.2019 pitämässään katsauksessa Haavisto oli kertonut, ”millaista tarinaa tämä hallitus haluaa maailmalle Suomesta kertoa siitä mikä ulkopolitiikassamme muuttuu ja mitkä asiat tuovat pysyvyyttä”.

Ulkoministeri määritteli Suomen toimintaa ohjaavat arvot:

”Ihmisoikeuksien, sananvapauden, oikeusvaltioperiaatteiden, seksuaalioikeuksien, naisten ja tyttöjen oikeuksien ja tasa-arvon puolustaminen on aina ollut tärkeää, mutta tämän hallituksen ulkopolitiikassa nämä arvot tulevat näkymään erityisen vahvasti.”

Paasikivi-seurassa 27.11.2019 pitämässään linjapuheessa ulkoministeri Haavisto oli antanut tulkinnan sille, mitä tarkoittaa se hallitusohjelman kohta, jonka mukaan ”Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on ihmisoikeusperusteista”.

Puheensa sisältöä Haavisto oli vetänyt yhteen näin:

”Arvopohjaisuus ja intressit voivat ulkopolitiikassa myös yhdistyä, ja näin itse koen ihmisoikeusperustaisuuden. Puolustamme sellaista maailmanjärjestystä, jossa meillä on liikkumatilaa, ja jossa itsellämmekin on mahdollista ylläpitää rauhaa, vakautta ja vaurautta.”

Kysyin blogissani, mitä hän oli tällä tarkoittanut. Mitä hän tässä yhteydessä tarkoitti ”intresseillä”? Kansallisia etujammeko?

Nämä kysymykset heräsivät sen vuoksi, että tässä puheessaan Haavisto jätti tyystin sivuun Suomen kansalliset edut ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan perimmäiset arvot, jotka on määritelty hallitusohjelmassa:

”Suomi harjoittaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jonka päämääränä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata

itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, parantaa Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta.”

* * *

Kuluneen vuoden aikana olemme saaneet näyttöä siitä, että ihmisoikeusperusteisuus on saanut aikaisempaa keskeisemmän aseman valtioneuvoston edustajien – pääministerin, ulkoministerin, Eurooppa-ministerin ja sisäministerin – ulkopoliittisissa lausunnoissa ja toiminnassa.

Tämä on aiheuttanut kitkaa yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, joka on pysyttäytynyt perinteisellä, Suomen kansallisia etuja painottavalla ja realismiin nojautuvalla linjalla.

Kysymys on ollut myös toimintatavoista.

Sauli Niinistö on edistänyt Suomen tavoitteita kahdenkeskisillä neuvotteluilla muiden maiden edustajien kanssa. Jälkikäteen hän on kertonut neuvottelujen sisällöstä julkisuuteen ja tuonut siinä yhteydessä esiin Suomen kannan. Hän on välttänyt kärjekäitä julkisia lausuntoja.

Kahdenvälisten suhteiden kannalta hankalat kannanotot on pyritty hoitamaan EU:n yhteisen ulkosuhdepolitiikan puitteissa.

Marinin Venäjään ja Kiinaan kohdistuneet tviitit ovat poikenneet selvästi Niinistön omaksumasta linjasta ja toimintatavasta.

Ulkosuhteisiin liittyvän toiminnan osalta joudumme arvailemaan, missä linjat ja toimintatavat ovat poikenneet toisistaan.

Yksi ilmeisimmistä ristiriidoista on ollut se tapa, jolla Marinin hallitus on toiminut suomalaisten lasten ja naisten noutamiseksi Al-Holin pakolaisleiriltä.

Ulkoministeri Pekka Haavisto ja sisäministeri Maria Ohisalo toimivat tässä asiassa hyvin aktiivisesti monien muiden maiden hallitusten linjasta poiketen. Ulkoministeri syylistyi tämän toteuttamiseksi jopa lainvastaiseen menettelyyn.

Sauli Niinistöllä oli ilmeisesti toinen linja.

Näkemyseroja on ilmeisesti ollut myös Eurooppa-politiikassa.

Se kuuluu valtioneuvoston toimivaltaan, mutta perustuslain perusteella yhteistoimintaa siinäkin tarvitaan.

Olikohan Sauli Niinistö tyytyväinen siihen painotukseen, jonka ihmisoikeusperiaatteet Suomen puheenjohtajuuskaudella saivat?

Sauli Niinistön julkiset kannanotot ovat viitanneet siihen, että hän on ollut tyytymätön valtioneuvoston toimintaan EU:n elvytysrahastoa käsiteltäessä. Siinä on kysymys myös Suomen itenäisyydestä, jonka vaaliminen kuuluu tasavallan presidentin keskeisimpiin tehtäviin.

Tässä yhteydessä Niinistö toi julki huolensa siitä, että elvytysrahaston yhdessä omaksutut ”laveat” perussopimuksen tulkinnat voisivat levittäytyä myös yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolelle.

* * *

Suomen ulkopoliittisesta linjasta tulisi käydä avointa keskustelua. Omalta osaltani olen pyrkinyt virittelemään sitä muun muassa tammikuussa julkaisemallani blogilla ”Kansalliset edut ulko-, turvallisuus- ja EU-politiikan ytimeksi”.

Siinä esitän, että meidän tulisi ajaa aina omia kansallisia etujamme. Kansakuntien yhteisiä etuja ja ihanteita meidän tulisi edistää tavalla, joka on niiden kanssa sopuoinnussa.

Lopuksi evästys sekä tasavallan presidentille että valtioneuvostolle: edistäkää transatlanttista kestävän kehityksen kumppanuutta EU:n ja Yhdysvaltain välillä.

Kumppanuus saatiin aikaan Suomen aloitteesta vuonna 2009, kuten kerroin 13.11.2020 julkaisemassani blogissa ”Suomi transatlanttisen yhteistyön kärkeen”.

Vaikka EU-politiikka kuuluu valtioneuvoston toimivaltaan, tasavallan presidentillä on ollut oma roolinsa sen kehittämisessä ja toteuttamisessa.

Mauno Koivisto osallistui vuoden 1992 Rion ympäristö- ja kehityskonferenssiin.

Sauli Niinistö puolestaan osallistui Pohjoismaiden yhteiseen huipputapaamiseen presidentti Barack Obaman kanssa Tukholmassa vuonna 2013. Siinä kestävän kehityksen kumppanuus oli esillä.

Transatlanttisen kumppanuuden edistäminen voisi olla myös keino palauttaa kovin yksipuoliseksi käynyt kansainvälinen ilmas-
topolitiikka osaksi laajempaa kestävän kehityksen kokonaisuutta.

15.3.2021. Uutiskynnys ylittyi,
ulkopolitiikasta keskustellaan!

Viimeksi kuluneen runsaan vuoden ajan olen yrittänyt viritellä ulkopoliittista keskustelua siitä, että Suomi on ollut siirtymässä kansallisia etuja korostavasta realistisesta ulkopolitiikasta kohti ihmisoikeuspohjaista politiikkaa.

Uutiskynnys ei ole ylittynyt. Keskustelua ei ole syntynyt. Nyt on.

Ilokseni havaitsin, että tasavallan presidentin entinen ulkopoliittinen neuvonantaja Hiski Haukkala on kirjoittanut tästä aihepiiristä Suomen Kuvalehteen (Suomen Kuvalehti 12.3.2021)

Haukkala on kiinnittänyt huomiota viime syksynä julkaistuun valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon. ”Sen suorastaan ylikorostunut arvopohjaisuus on synnyttämässä vähintäänkin potentiaalisen riitasoinnun Suomen perinteisen ulkopoliittisen toimintalinjan kanssa.”, hän kirjoittaa.

Itse asiassa ristiriita sisältyy jo nykyisen hallituksen ohjelmaan, kuten viime vuoden helmikuussa julkaisemassani blogissa kirjoitin.

Polaris-TV on julkaissut tähän aihepiiriin liittyvän videon, jossa olen Pohjantähti-keskuksen johtajan Susanna Junttilan haastateltavana. Pohjantähti-lehden arkistossa julkaistaan asiaan liittyvää kirjallista aineistoa.

Toivottavasti keskustelua nyt saadaan aikaan!

UKRAINAN KRIISI KÄRJISTYY – SUOMEN NATO-JÄSENYYDESTÄ KESKUSTELLAAN

Keväällä 2021 kärjistyi vuonna 2014 syntynyt Ukrainan kriisi. Venäjä järjesti Ukrainan läheisyydessä laajoja sotaharjoituksia.

Tässä ilmapiirissä pidin tärkeänä kertoa lukijoilleni Ukrainan kriisin taustoista ja rauhoitella Suomessa jälleen virinnyttä keskustelua maamme liittymisestä sotilasliitto Natoon.

Tuolloin en tiennyt, että Ukrainan presidentti oli 24.3.2021 antanut asetuksen Krimin alueen vapauttamisesta ja sen liittämistä takaisin osaksi Ukrainan valtioaluetta. Tästä tulini tietoiseksi vasta viime kesänä, kuten 29.7. 2022 julkaisemassani blogissa kerroin. Tätä asetusta Venäjä piti sodanjulistuksena itselleen.

En tiennyt myöskään sitä, että Yhdysvallat kävi tuolloin liittolaisineen neuvotteluja, jotka tähtäsivät ”uuden kylmän sodan” käynnistämiseen Kiinaa ja Venäjää vastaan.

Tästä saimme tietoa vasta 26.5.2022, jolloin Washington Post julkaisi näistä asioista kertovan laajan artikkelin. Siitä kerroin 31.5.2022 julkaisemassani blogissa.

Washington Postin jutusta kävi ilmi, että Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys oli alusta alkaen olennainen osa näitä suunnitelmia. Yhteyttä Suomeen otettiin viimeistään 13.12.2021, jolloin presidentti Biden soitti presidentti Niinistölle.

Sitä emme vieläkaan tiedä, oliko yhteyksiä jollakin tasolla ja jollakin tavalla jo keväällä 2021 tai ehkä jopa tätäkin aikaisemminkin. Tällaiset yhteydet tekisivät ymmärrettäviksi presidentti Niinistön omituiset lausunnot tammikuussa 2021.

Ehkä Washingtonin Postin tutkivat journalistit joskus nämäkin asiat selvittävät.

Ukrainan kriisiin liittyneet kirjoitukseni aloitin huhtikuun puolivälissä.

13.4.2021 Ei kuolemanpelosta pidä itsemurhaa tehdä

Tapanani ei ole julkaista uudelleen aikaisempia kirjoituksiani, mutta nyt teen poikkeuksen.

Suomea pyritään jälleen Ukrainan kriisiin vedoten viemään kohti Nato-jäsenyyttä. Perusteluina käytetään virheellisiä tulkin-toja kriisin taustoista, syntyvaiheista ja tapahtumien kulusta.

Näihin molempiin on nyt tartuttava julkaisemalla uudelleen yksi blogi ja palauttamalla mieliin muutamia muita.

Helmikuun 24. päivänä 2016 julkaisin kirjoituksen, jossa oli yle merkitty otsikko. Julkaisen sen nyt uudelleen sellaisenaan. Blogi on edelleen täysin ajankohtainen. Geopolitiikan tosiasiat eivät ole muuttuneet eivätkä muutu.

Kirjoitus oli viimeinen useamman jutun sarjassa, jossa käsitelin vuosina 2014-2016 Ukrainan kriisin taustaa, tapahtumia ja sen vaikutuksia Suomen turvallisuuteen ja turvallisuuspolitiikkaan. Liitän tämän blogin loppuun linkkejä tärkeimpiin niistä. Ne kannattaa lukea.

Viisi vuotta sitten kirjoittamani blogin aloitin viittaamalla silloin käytyyn ulko- ja turvallisuuspoliittiseen keskusteluun.

* * *

”Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa käsitteet ovat tärkeitä. Siksi Suomen Nato-jäsenyyden ajajat ovat mm. Alexander Stubbin johdolla tietoisesti hämärtäneet kielenkäyttöä. Kun käsitteet ovat epäselviä, hämärtyy helposti myös ajattelu, eikä toiminta ole johdonmukaista.

Nyt näyttää puolustusministeri Jussi Niinistökin menneen lankaan. Kaleva-lehdelle antamassaan haastattelussa hän sanoo, ettei

Suomi ole puolueeton, vaan sotilaallisesti liittoutumaton maa.

Sana ”puolueeton” tulee kansainvälisestä oikeudesta ja sillä tarkoitetaan valtiota, joka on toisten valtioiden välisen sodan tai selkkauksen ulkopuolella.

Jotta maa voisi pysyttäytyä sotien ja selkkausten ulkopuolella, sen ei tule solmia rauhan aikana liittosuhteita, joiden vuoksi puolueettomuus sota- tai kriisitilanteessa voisi estyä.

Nykyään sotilaallisesti liittoutumattomia maita kutsutaan puolueettomiksi. Englannin ja venäjän kielissä niistä käytetään samaa sanaa.

Kun Suomi liittyi Euroopan unioniin, ilmoitimme, että jäsenyydenkin oloissa säilyy Suomen puolueettomuuden ydin eli sotilaallinen liittoutumattomuus ja uskottava, itsenäinen puolustus.

Jäsenyytemme aikana tilanne ei ole muuttunut, sillä Euroopan unioni ei ole sotilasliitto – sen jäsenillä ei ole velvoitetta antaa sotilaallista apua toisille jäsenmaille.

* * *

Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen keskustelu pyörii sen kysymyksen ympärillä, mistä voisimme saada apua mahdollisesti syttyvässä sodassa. Tästä syystä pohditaan mahdollisuutta liittoutua joko EU:n puitteissa tai liittymällä suoraan sotilasliitto Natoon. Jotkut hellivät ajatusta sotilasliitosta edes Ruotsin kanssa.

Ensi sijassa meidän tulee tietysti pitää huolta siitä, ettei meidän lähialueellamme syttyisi aseellisia selkkauksia. Tähän tarvitaan aktiivista vakauspoliitiikkaa.

Jotkut pitävät mahdottomana sitä, että Suomi ja Ruotsi voisivat pysyttäytyä lähialueellamme syttyvän sodan ulkopuolella. Miksi eivät voisi?

Ruotsi on kyennyt liittoutumattomuuspolitiikallaan pysymään ympärillä riehuneiden sotien ulkopuolella yli kahdensadan vuoden ajan. Suomelle tämä ei ollut toisen maailmansodan yhteydessä mahdollista, mutta mekin olemme kokeneet viisaan ulkopoliitiikkamme ansiosta jo yli 70 vuoden mittaisen rauhan ajan.

Paasikivi sanoi joskus, ettei kuolemanpelosta pidä itsemurhaa tehdä.

Monet ovat kuitenkin valmiit siihen, että Suomi ja Ruotsi Venäjän pelosta luopuisivat sotilaallisesta liittoutumattomuudestaan. Tällä tavalla aiheuttaisimme epävakautta lähialueellamme ja tulisimme varmasti vedetyksi mukaan aseellisiin selkkauksiin, jos sellaisia syntyisi.

Venäjä kokisi meidät vakavimmaksi uhkaksi strategisesti tärkeimmille kohteilleen ja iskisi meihin ensimmäiseksi. Toisaalta: sotilaallisesti liittoutumattomiin ja vahvan oman puolustuksen omaaviin naapurimaihin sen ei kannattaisi sotilaallista voimaa käyttää.

* * *

Itämeren alueella on nyt vallalla pelon kierre. Baltian maat kokevat turvattomuutta ja koettavat lisätä Naton läsnäoloa alueellaan.

Kun eurooppalaiset Nato-maat ovat tähän haluttomia, Yhdysvallat on ryhtynyt kahdenvälisiin järjestelyihin näiden maiden kanssa. Venäjä saattaa kokea tämän uhkaksi omalle turvallisuudelleen ja lisätä omaa sotilaallista toimintaansa Itämeren alueella.

Yhdysvaltain ilma-, meri- ja maavoimien harjoitustoiminta Suomen alueella on sijoitettava tähän kehykseen. Se näyttäytyy osana Naton ja Yhdysvaltain laajempaa strategiaa ja voimannäyttönä Venäjän rajoilla. Se näyttää nykyaikaiselta reunavaltio politiikalta, johon Suomen ja Ruotsin ei pidä lähteä mukaan.

Nyt tarvitaan aktiivista vakauspolitiikkaa ja toimia, joilla lisätään luottamusta siihen, että Suomen ja Ruotsin turvallisuuspolitiikan perusratkaisut eivät ole muuttuneet eivätkä ole muuttumassa.”

* * *

Ennen tätä kirjoitusta julkaisin useita blogeja, joilla pyrin vaikuttamaan Suomen politiikkaan Ukrainan kriisiin liittyen.

Seurasin Ukrainan tapahtumia tarkkaan senkin vuoksi, että olin laatinut vuonna 2001 Euroopan parlamentissa sitä koskevan raportin.

Raportissani ja 3.3.2014 julkaisemassani blogissa suosittelin, että sisäisten ristiriitojen repimän Ukrainan tulisi voida eheytyä ja ylläpitää hyviä suhteita sekä Venäjään että länsimaihin.

Samankaltaisella kannalla oli ollut amerikkalainen turvallisuuspolitiikan huippuasiantuntija Zbigniew Brzezinski, minkä mainitsin blogissani. Samaan pyrki tahollaan myös Henry Kissinger. (Suomen linja Ukrainan kriisissä 3.3.2014)

Varoituksen sanoja ei kuunneltu. Ukrainan kriisi kärjistyi sisällissodaksi. Näköpiirissä oli sotilaallisten yhteenottojen laajeneminen myös muualle entisen Neuvostoliiton alueelle.

Vuoden lopulla julkaisin kirjoituksen, jossa ehdotin, että Suomen hallitus ryhtyisi edistämään liennytyä ETY-järjestön kautta. Hahmottelin aktiivista roolia myös Ilkka Kanervalle järjestön parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtajana. (Syttykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota? 22.12.2014)

Vuodenvaihteen kirjoituksissani pyrin löytämään rauhanomaista ratkaisua Ukrainan kriisiin. (Tosiasiat on tunnustettava, virheet on myönnettävä 29.12.2024; Poliittinen ratkaisu Ukrainan kriisiin 31.12.2014; Ukrainan kriisiin on löydettävä rauhanomainen ratkaisu 2.1.2015)

Ukrainan kriisin jatkuessa se ulotti vaikutuksensa myös Itämeren alueelle. Mitään merkittävää geopolitiittista vaikutusta sillä ei meidän lähialueellemme ole ollut, mutta se on vaikuttanut joidenkin maiden poliittiseen käyttäytymiseen.

Suomessakin ryhdyttiin taas vaatimaan maamme liittymistä sotilasliitto Natoon. Siihen keskusteluun osallistuvin edellä kokonaan lainaamallani blogilla, jonka julkaisin 24.2.2016.

14.4.2021 Venäjän pelko ei ole aina viisauden alku

Julkaisin eilen blogin ”Ei kuolemanpelosta pidä itsemurhaa tehdä”. Tähän Juho Kusti Paasikiven neuvon tukeutuen varoitin siitä, ettei Suomen tule Venäjän pelon vuoksi tehdä sitä turvallisuuspoliittista virhettä, että liittyisimme sotilasliitto Natoon.

Kirjoitus sai aikaan kommentointia, joka osoitti, että Venäjän pelko elää monen mielessä niin vahvana, että se estää järkevä ajattelun.

* * *

Venäjän pelko on historiallisten kokemustemme vuoksi ymmärrettävää. Tosin se perustuu osittain vääriin tulkintoihin historian tapahtumista.

Venäjän pelko perustuu erityisesti 1700-luvun ja 1800-luvun alun kokemuksiin. Suuren Pohjan sodan yhteydessä koettu Iso viha (1713-1721) oli niistä ensimmäinen ja pahin. Sitä seurasi Hattujen sotaan liittynyt Pikkuviha (1742-1743). Tuoreimmassa muistissa on Suomen sota (1808-1809).

Nämä kokemukset liittyivät aikaan, jolloin olimme osa suurvalta Ruotsia, joka kävi sotia suurvalta Venäjää vastaan. Jouduimme suurvaltapolitiikan jalkoihin ja taistelutantereeksi. Ainakaan näiden kokemusten perusteella meidän ei kannattaisi hakeutua suurvaltapolitiikan välikappaleeksi.

Suomen sodan seurauksena Suomesta tuli autonomisena suuriruhtinaskuntana osa Venäjää. Tätä aikakautta (1809-1917) muistetaanhyvällä. Myönteisiä muistojahimmentävät ns. sortovuodet, jolloin jouduimme kärsimään Venäjän yhtenäistämispolitiikasta.

Toisen maailmansodan yhteydessä Suomi joutui jälleen suurvaltapolitiikan kurimukseen ja tulimme vedetyksi mukaan raskaisiin sotiin. Tämä vahvasti vanhoja pelkoja Venäjää kohtaan.

Sotien jälkeen Suomi noudatti Paasikiven neuvoa. Vaikeuksien kautta voitimme pelkomme Venäjää kohtaan ja kykenimme toteuttamaan kansallisten etujemme mukaista ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Itsemurha vältettiin.

Pahimmillaan kommunistinen Neuvostoliitto oli meille pelottava naapuri. On outoa, että sen hajottua Venäjän pelko sai jopa entistä suuremman vallan monien suomalaisten mielessä.

Murheellisin osoitus tästä on, että Suomi vietiin Venäjän pelkoon vedoten jäseneksi Euroopan unioniin ja euroalueeseen.

Kun kansan enemmistö syksyllä 1994 vastusti Suomen liittymistä Euroopan unioniin, käyttöön otettiin ulkopoliittinen kortti. Kansaa alettiin pelotella Venäjällä. Presidentti Martti Ahtisaari perusteli turvallisuuspolitiikalla jopa Suomen liittymistä euroalueeseen.

Nykyään yhä useammat myöntävät, että liittyminen unioniin ja erityisesti euroalueeseen oli paha virhe.

Monet jäsenyyttä kannattaneet puolustavat sen aiheuttamia vaikeuksia ja kustannuksia sillä, että olemme hyötynet sisämarkkinoista.

Suomi oli kuitenkin turvannut pääsynsä sisämarkkinoille jo ennen jäsenyyssratkaisua. Neuvottelimme yhtenä Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenmaana Euroopan yhteisöjen (EY) kanssa sopimuksen Euroopan talousalueesta (ETA). Sopimus allekirjoitettiin toukokuussa 1992 ja se astui voimaan tammikuun alussa 1994.

ETA-sopimuksella Suomi siis turvasi pääsynsä yhteisöjen sisämarkkinoille. Jos Suomi olisi pysyttäytynyt Euroopan talousalueessa, meillä olisi säilynyt sekä itsenäinen ulko-, turvallisuus- ja kauppapolitiikka että kansallinen alue-, maatalous- ja ympäristöpolitiikka, emmekä olisi joutuneet mukaan EU:n ylikansalliseen päätöksentekoon.

Jos Suomi ei olisi liittynyt unioniin, ei olisi Ruotsikaan. Oli-

simme voineet ryhtyä rakentamaan ETA:n puitteisiin Pohjolan yhteisöä.

* * *

Nämä ajatukset tulivat kipeinä mieleeni, kun haastattelin pari viikkoa sitten Polaris-TV:n kanavalle MTK:n puheenjohtajaa Juha Marttilaa. Käsittelimme maataloutta, metsätaloutta ja ympäristöasioita. Kaikissa näissä Suomi joutuu kamppailemaan EU:n puitteissa.

Keskustelumme lähti liikkeelle EU-jäsenyydestä, jota yhdessä MTK:n kanssa kaikin voimin vastustin. Marttila työskenteli silloin tutkijana, joka avusti laskelmillaan meitä, jotka kävimme neuvotteluja.

Sopimus oli huono ja siihen liittynyt tukipaketti riittämätön. Itsenäinen maatalouspolitiikka olisi ollut meille monin verroin parempi.

Haastattelumme päättyi meneillään oleviin EU:n maatalousneuvotteluihin, joissa komission toiminta aiheuttaa vakavia ongelmia. Toinen ajankohtainen suomalaisenkin maatalouden suuri EU-huoli on vireillä oleva kauppasopimus Mercosur-maiden kanssa.

Haastattelu kannattaa katsoa.

* * *

Tässä kirjoituksessani lähdin liikkeelle eilisen blogini aikaansaamasta kommentoinnista.

Se osoitti, että vuonna 2014 puhjennun Ukrainan kriisin syistä ja tapahtumista ylläpidetään historiallisesti virheellisiä mielikuvia, joilla pyritään vahvistamaan pelkoja Venäjää kohtaan. Tällä puolestaan perustellaan Suomen Nato-jäsenyyttä.

Tosiasioita voivat halukkaat palauttaa mieleen vaikkapa lukemalla eiliseen kirjoitukseeni linkatut blogit.

Eilisessä debatissa huomautin, että Suomeen ei erikseen kohdistu mitään sotilaallista uhkaa.

Turvallisuutemme voisi olla uhattuna vain sitä kautta, että lähialueillamme syntyisi sotilaallinen selkkaus, johon joutuisimme mukaan.

Selkkauksen syntymistä me voimme ehkäistä vakauspolitiikalla eli säilyttämällä asemamme sotilaallisesti liittoutumattomana maana ja ylläpitämällä vahvaa itsenäistä maanpuolustusta.

Jos aseellinen selkkaus kuitenkin syntyisi, meidän tulisi pyrkiä pysyttäytymään sen ulkopuolella. Tämä on mahdollista, jos emme ole liittoutumalla sitoutuneet osallistumaan muiden maiden välisiin selkkauksiin tai sotiin. Meidän tulee myös estää alueemme käyttäminen vihamielisiin tarkoituksiin muita maita vastaan.

Siltä varalta, että kaikesta huolimatta joutuisimme vedetyksi mukaan sotilaalliseen selkkaukseen, olemme varautuneet harjoittamaan yhteistyötä muiden maiden kanssa.

Eikö tämä ole viisas, kansallisten etujemme mukainen linja?

15.4.2021 Suomikin on osavastuussa Ukrainan kriisistä

Tekeväälle sattuu. Viime tiistaina julkaisemani blogin ”Ei kuolemanpelosta pidä itsemurhaa tehdä” julkaisemisessa sattui virhe, jonka vuoksi sen sisältö jäi puutteelliseksi.

Tämä antaa minulle aiheen palata heti uudelleen Ukrainan kriisiin. Teen sen hieman laajemminkin kertomalla siitä, kuinka EU:n Itäisen kumppanuuden ohjelma vuonna 2008 syntyi ja kuinka se vaikutti Ukrainan sisällissodan syttymiseen.

Suomikin on silloisen ulkoministerinsä Alexander Stubbin toiminnan vuoksi tästä osavastuussa.

Itäisen kumppanuuden ohjelman myöhemmästä käsittelemisestä EU:n ministerineuvostossa saamme mielenkiintoista uutta tietoa seuraavan hallituksen ulkoministerin Erkki Tuomiojan äskettäin ilmestyneestä teoksesta ”Tulevaisuuden varjossa”.

* * *

Yllä mainitun blogini julkaisemisessa sattui kiusallinen virhe. Jutun kannalta olennainen linkki 22.12.2014 julkaisemaani kirjoitukseen (Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota) vei erehdyksessä 3.3.2014 ilmestyneeseen blogiin ”Suomen linja Ukrainan kriisissä”, johon oli jo kertaalleen linkattu. Pahoittelen tätä.

Tuohon pois jääneeseen linkkiin sisältynyt kirjoitus pyrki luomaan laajempaa taustaa Ukrainan kriisille.

Kirjoitin, että Ukrainan tapahtumat olivat noudattaneet samaa kaavaa kuin muut Neuvostoliiton hajoamisen seurauksena syntyneet Georgian, Nagorno-Karabahin ja Transnistrian kriisit.

Kirjoitin, että historiallisista syistä Ukraina oli ollut syvästi kahtiajakautunut:

”Länsi-Ukraina on kuulunut pitkiä aikoja Itävalta-Unkariin ja Puolaan, siellä on suuri puolalais- ja unkarilaisvähemmistö ja siellä venäläisiä suorastaan vihataan.

Krimin niemimaa ja suuri osa Itä-Ukrainaa on puolestaan kuulunut satojen vuosien ajan Venäjään. Siellä venäläiset ovat enemmistönä, ja yhteydet Venäjään ovat olleet tiiviit.

Tämä venäläisvähemmistö koki Maidanin aukiolta käynnistyneen kumouksen uhkaksi omalle asemalleen ja turvallisuudelleen. Se ryhtyi puolustamaan oikeuksiaan ja pyrkimään jopa eroon Ukrainasta.

Ukrainan yhtenäisyys olisi voitu säilyttää vain siten, että eri väestöryhmät olisivat hakeneet keskinäistä yhteisymmärrystä, jota sekä länsimaat että Venäjä olisivat tukeneet.

Geopoliittinen valtakilpailu repi kuitenkin Ukrainan rikki, synnytti sisällissodan ja johti lopulta kansainvälisen kriisin.”

* * *

Ukrainaan kohdistuneen geopoliittisen valtakilpailun osapuolina olivat Venäjä ja länsimaiden puolelta sekä Yhdysvallat, Nato että Euroopan unioni.

EU:n osalta avainasemassa oli vuonna 2008 pian Georgian sodan jälkeen käynnistetty Itäisen kumppanuuden ohjelma.

Georgian sodasta luotiin vääriä mielikuvia, joilla kumppanuusohjelmaa perusteltiin.

Suomessa silloinen ulkoministeri Alexander Stubb julisti, että 080808 oli ollut maailmanhistoriallinen käännekohta. Venäjä oli hänen mukaansa hyökännyt silloin Georgiaan ja osoittanut laajentumishalunsa. Tämän vuoksi Suomen piti liittyä Natoon. Kerron tästä vuonna 2011 ilmestyneessä kirjassani ”Huonomminkin olisi voinut käydä” (ss. 196-199).

Totuus Georgian sodasta oli kovasti toisenlainen kuin Stubbin esittämä tarina.

Georgiassa oli käyty vuosina 1991 ja 1992 kaksi sisällissotaa, joissa Abhaasiassa asuneet abhaasit ja Etelä-Ossetiassa asuneet osseetit erosivat emämaasta. Etelä-Ossetiaan sijoitettiin kansainvälisellä mandaatilla venäläisiä ja muita rauhanturvajoukkoja.

Vuoden 2008 sota syttyi, kun Georgia yritti 7. elokuuta alkaneella hyökkäyksellä palauttaa Etelä-Ossetian hallintaansa. Alueella olleet venäläisjoukot puolustautuivat, tekivät vastahyökkäyksen, miehittivät osan Georgiaa ja vetäytyivät myöhemmin Etelä-Ossetian puolelle.

EU:n Itäisen kumppanuuden ohjelman aloitteentekijöinä olivat Baltian maat ja Ruotsi. Sen ilmiselvänä tarkoituksena oli Venäjän eristäminen ja muiden entisten neuvostotasavaltojen vetäminen EU:n vaikutuspiiriin ja jopa sen jäsenyyteen.

Itäisen kumppanuuden ohjelman osana EU:n ja Ukrainan välille neuvoteltiin assosiaatiosopimus. Sen synnyttämä sisäinen kiista johti vallankumoukseen ja sisällissotaan.

Kun Itäisen kumppanuuden ohjelmaa käsiteltiin Vanhasen II hallituksen EU-ministerivaliokunnassa, ehdotin, että Venäjä olisi otettava mukaan ainakin tarkkailijana.

Ulkoministeri Stubbin vastustuksesta huolimatta teimme Matti Vanhasen johdolla ehdottamani päätöksen. Ulkoministeri ei kuitenkaan esittänyt meidän kantaamme EU:n ulkoministerineuvoston kokouksessa.

Suomikin on tästä syystä osavastuussa Ukrainan kriisin kärjisty-
misestä ja maan ajautumisesta sisällissotaan. Tästä kerron edel-
lä mainitun kirjani sivuilla 192-193.

* * *

Nämä tapahtumat tulivat mieleeni, kun luin seuraavassa Jyrki Ka-
taisen johtamassa hallituksessa ulkoministerinä toimineen Erki
Tuomiojan teosta ”Tulevaisuuden varjossa”. Hän todistaa siinä
myöhemmistä vaiheista Itäisen kumppanuuden käsittelemisessä.

Tuomioja kirjoittaa (s. 77):

”Venäjän ja lännen vastakkainasettelun kärjistymiseen ovat
vaikuttaneet myös lännen eräät toimet ja virheet kylmän sodan
päättymisen jälkeen. Muistan hyvin, miten vajaa kymmenen
vuotta sitten ennen Ukrainan kriisin kärjistymistä ja Krimin val-
tausta EU-ulkoministerikokouksen lounasvierana oli Venäjän
ulkoministeri Sergei Lavrov.

Pitkässä puheenvuorossaan hän muun muassa totesi, että kun
EU vuonna 2008 perusti itäisen kumppanuuden EU:n ja kuuden
entisen neuvostotasavallan – Ukraina, Valko-Venäjä, Moldova,
Georgia, Azerbaidzhan ja Armenia – kanssa, Venäjä ehdotti ko-
missiolle, että se voisi tulla tähän mukaan tarkkailijana, mutta ei
saanut mitään vastausta.

Yksikään läsnäolleista EU:n 28 ulkoministeristä, ulkosuhdeko-
missaari tai korkea edustaja ei kommentoinut tätä Lavrovin to-
teamusta. Pidin tätä sen verran kummallisena, että muutaman
viikon päästä seuraavan EU-ulkoministerikokouksen lounaskes-
kustelussa kiinnitin huomiota siihen, ettei kukaan vastannut Lav-
roville. Niin kävi nytkin, sillä kukaan ei kommentoinut tätä asiaa.”

Siteeraan Tuomiojaa sanatarkasti, jotta en tulisi häntä väärin
tulkinneeksi.

Nytkin on tärkeää nähdä, että Ukrainan kriisi on ollut ja on
ennen muuta osa suurvaltojen välistä geopoliittista valtatais-
telua. Sitä tulisi käsitellä laajemmassa yhteydessä – ehkä myös
osana kaikkien Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen syntyneiden

jäätyneiden konfliktien ratkaisemista, kuten 22.12.2014 kirjoittamassani blogissa esitin.

9.5.2021 Leikkiä "punaisilla viivoilla"

Viime päivien uutiset antavat aiheen vakavaan huoleen Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.

Ukrainan ympärillä käytävä geopoliittinen kamppailu näyttää olevan jälleen voimistumassa. Suomea saatetaan olla taas ajattemattomasti kytkemässä Ukrainan kriisiin.

Monet huokasivat helpotuksesta, kun Venäjä lopetti Ukrainan lähellä toteuttamansa sotaharjoitukset. Niiden merkitys ymmärrettiin yleisesti väärin.

Ei Venäjä valmistellut hyökkäystä. Sillä ei olisi ollut tähän mitään järkeisyyttä.

Venäjä varoitti Ukrainaa ja sen tukijoita ryhtymästä sotilaallisiin toimiin, jotka muuttaisivat nykyistä tilannetta Krimin niemimaalla tai Itä-Ukrainassa.

Lisäksi Venäjä antoi Ukrainalle ja sen tukijoille varoituksen, että maa ei pyrkisi, eikä sitä otettaisi sotilasliitto Naton jäseneksi.

* * *

Monet merkit viittaavat siihen, että Yhdysvallat saattaa olla palaamassa sen kaltaiseen poliittiseen toimintaan, jota Barack Obaman presidenttikaudella Ukrainan ympärillä harjoitettiin.

Ulkoministeriksi nimitetty Antony Blinken toimi Obaman kaudella apulaisulkoministerinä. Hän toimi myös varapresidentti Joe Bidenin turvallisuuspoliittisena neuvonantajana.

Blinken kannatti aikanaan ja kannattaa edelleen Ukrainan aseistamista.

Yhdysvaltain pitäisi muistaa kokemukset Georgiasta. Presidentti Mihail Saakasvilille annettiin maansa puolustamiseen aseita, joilla hän käynnisti sodan Venäjää vastaan 7.8.2008.

Ulkoministeriön johtoon, varaulkoministerin tehtävään (Under Secretary of State for Political Affairs), on palannut Victoria Nuland. Senaatti vahvisti hänen nimityksensä muutama päivä sitten.

Nuland toimi vuosina 2013-2017 Euroopan ja Aasian asioista vastaavana apulaisulkoministerinä. Hänellä oli keskeinen rooli Ukrainassa helmikuussa 2014 toteutetun vallankumouksen suunnittelemisessa ja toteuttamisessa. Tästä on julkaistu mielenkiintoista aineistoa mm. Youtubessa.

Henry Kissingerin ja Zbigniew Brzezinskin neuvoja ei kuunneltu eikä otettu varteen. Valitettavasti.

Sen jälkeen kun Venäjä oli lopettanut sotaharjoituksensa ulkoministeri Blinken vieraili Kiovassa vakuuttamassa, että Yhdysvallat tukee Ukrainan itsenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta. Nato-jäsenyyden mahdollisuuskin oli vahvasti esillä.

Olen käsitellyt Ukrainan tapahtumia äskettäin julkaisemissani blogikirjoituksissa

13.4.2021 Ei kuolemanpelosta pidä itsemurhaa tehdä

14.4.2021 Venäjän pelko ei ole aina viisauden alku

15.4.2021 Suomikin on osavastuussa Ukrainan kriisistä
Kannattaa lukea.

* * *

Sen jälkeen kun Venäjä oli lopettanut sotaharjoituksensa, presidentti Vladimir Putin varoitti muita maita ylittämästä Venäjän ”punaisia viivoja”. Hän ei kertonut, mitä ne ovat. Venäjä itse ne määritteli.

Suomessa monilla näyttää olevan halua koetella Venäjän punaisia viivoja meidän suunnallamme.

Ehkä kysymys on siitä, että luodaan tahallaan tilannetta, jossa Venäjä kokisi EU:n ja Suomen Naton kaltaiseksi uhkaksi omalle turvallisuudelleen. Tämä antaisi perusteen viedä Suomi Naton jäseneksi.

Tästähän Sauli Niinistö puhui viime presidentinvaalien yhteydessä. Hänen alkuvuodesta antamansa turvallisuuspoliittiset lausunnot antoivat aiheen Polaris-TV:ssa julkaistuun haastatteluuni ”Sauli Niinistön oudot turvallisuuspoliittiset lausunnot”.

Kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo pyrkii selittelemään puolueensa viimeaikaisia käännöksiä kytkemällä Ilta-Sanomien haastattelussa EU:n elvytyspaketin turvallisuuspolitiikkaan.

Venäjällä taas pelotellaan aivan kuten unioniin ja jopa euroalueeseen liityttäessä.

Ei Suomen jättäytyminen elpymispaketin ulkopuolelle tietenkään vaarantaisi jäsenyyttämme Euroopan unionissa, eikä se mitenkään vaikuttaisi meidän turvallisuuteemme. Heppoisiksi ovat käyneet elvytyspaketin ajajien perustelut.

Äskettäin tuli julkisuuteen tieto, että Yhdysvaltain ilmavoimien hävittäjiä tulee Suomeen ”vierailulle”. Kuinkahan tämä harjoitus juuri nyt palvelee Suomen turvallisuusetuja?

SUOMEN SOTARETKI AFGANISTANIIN PÄÄTTYY – MITÄÄN EI OLLUT OPITTU

Kun Yhdysvallat elokuussa 2021 vetäytyi sotarekeltään Afganistaniin, päättyi myös Suomen siellä toteuttama kriisinhallintaoperaatio.

Vasta silloin myönnettiin yleisesti, että matkan varrella operaation luonne muuttui ratkaisevasti ja Suomesta tuli sodan osapuoli.

Blogeissani palautin mieleen myös oman osallistumiseni päätöksentekoon Suomen kriisinhallinnasta ja kehitysyhteistyöstä Afganistanissa.

Vastustin vaatimuksia korottaa Suomen pakolaiskiintiötä.

Otin kantaa myös suunnitelmiin muuttaa lainsäädäntöä siten, että voisimme lähettää sotilaitamme ulkomaille ilman asianomaisen hallituksen tai kansainvälisen järjestön pyyntöä.

Kommentoin jälleen esille nousseita vaatimuksia Suomen liittymiseksi sotilasliitto Natoon. Kantaa otin myös vireillä olleeseen hävittäjähankintaan.

Palasin myös Naton kanssa vuonna 2014 solmittuun isäntämaasopimukseen. Vaadin jälleen, että eduskunnan tulisi tehdä sen soveltamiseen samankaltainen rajausta, jollainen Ruotsissa oli tehty.

Lokakuulla oli esillä suunnitelma suomalaisten sotilaiden lähettämiseksi ranskalaisten tueksi Maliin. Varoitin siitä, että tämä voisi olla meille uusi Afganistan.

Sittemmin suunnitelmasta on luovuttu.

12.8.2021 Suomi palaa sotaretkeltä Afganistanista

Suomikin valmistelee useiden muiden valtioiden tapaan maattamme kriisinhallintaoperaatiossa palvelleiden evakuoimista Afganistanista. Perheenjäsenet mukaan lukien kysymys saattaa olla useasta sadasta maahanmuuttajasta.

Tämä on yksi jälkilaskuista maamme osallistumisesta Afganistanin sotaan. Kuolonuhrejakin tuli, ja monelle sotilaille jäi sekä fyysisiä että henkisiä vammoja.

Kaikki alkoi siitä, kun syyskuun 11. päivänä 2001 tehtiin terrori-isku New Yorkiin ja Washingtoniin. Tämä johti siihen, että Yhdysvallat hyökkäsi 7.10. Afganistaniin.

Työskentelin tuolloin Euroopan parlamentissa, enkä ollut mukana päättämässä Suomen osallistumisesta käynnistymässä olleeseen kriisinhallintaoperaatioon.

Kirjoitan ”sotaretkestä” ja ”sodasta” sen vuoksi, että rauhanturvaoperaationa käynnistynyt toiminta muuttui vuosien varrella osallistumiseksi sotatoimiin.

Puolustusvoimien entinen komentaja Gustav Hägglund arvioi jo vuonna 2009, että Suomi osallistui ”terrorismin vastaiseen sotaan”, jossa mukanaoloa perustellaan rauhanturvaoperaation nimellä.

Suomen Kuvalehti julkaisi jo aikaisemmin – vuonna 2007 – laajan jutun ”Suomi on ajautunut Naton johtamaan sotaan kaukana kotoa”.

* * *

Osallistuin kuitenkin julkiseen keskusteluun Suomen mahdollisesta osallistumisesta terrorismin vastaiseen sotaan.

Julkaisin sanomalehti Koillissanomissa 4.10.2001 – siis jo ennen Yhdysvaltain sotatoimien käynnistymistä – kirjoituksen otsikolla ”Puolueettomuus kolmannessa maailmansodassa”.

Arvioin siinä, että on syntymässä terrorismin vastainen sota, jota jälkikäteen tullaan kutsumaan kolmanneksi maailmansodaksi. Varoitin Suomea osallistumasta siihen.

”Vaikka käynnistymässä oleva kolmas maailmansota poikkeaa olennaisella tavalla aikaisemmista, on tärkeää, että Suomi tekee tietoisien päätöksen siitä, olemmeko siinä mukana vai olemmeko siihen nähden puolueeton maa.

Terrorismin suhteen Suomi ei tietenkään voi olla puolueeton; sitä on päättäväisesti vastustettava.

Mutta olisiko Suomen osallistuttava suoraan tai välillisesti sotatoimiin?

Suomen asemaan, meidän poliittiseen perinteeseemme ja kansamme syvimpiin tuntoihin sopii parhaimmin se ajatus, että pyrkisimme pysyttämään myös nyt syntyneen uusimuotoisen sodan ulkopuolella eli puolueettomana siihen nähden.”

Näitä neuvoja ei kuunneltu.

Pääministeri Paavo Lipposen johdolla Suomi vietiin alusta lähtien mukaan Afganistanissa toteutettavaan kansainväliseen kriisinhallintaan.

Suomi lähetti Afganistaniin kriisinhallintajoukkoja. Useat muut Suomen kaltaiset maat osoittivat tukensa vain osallistumalla esikuntatehtäviin.

Vuosien varrella Suomen osallistuminen kriisinhallintaan kasvoi ja sen luonne muuttui.

* * *

Omalta osaltani olin mukana päätöksenteossa Vanhasen II hallituksen ulkomaankauppa- ja kehitysministerinä.

Vuonna 2010 oli esillä Suomen joukkojen tilapäinen lisääminen Afganistanissa. Kerroin tästä teoksessani ”Huonomminkin olisi voinut käydä” (ss. 194-195).

Olin sitä mieltä, että vähempikin olisi riittänyt. Toivoin myös, että lisäjoukon kotiuttamiselle määriteltäisiin aikataulu. Kun jäin yksin, en merkityttänyt eriävää mielipidettäni pöytäkirjaan.

Samaan aikaan, kun Suomi päätti lisätä joukkojensa määrää Afganistanissa, Nato-maa Tanska päätti vetäytyä sieltä kokonaan.

Toinen hallituksen sisäinen erimielisyys liittyi siihen, kuinka paljon kehitysyhteistyövaroja Afganistaniin on syytä suunnata. Aina kun asia oli esillä, kokoomusministerit vaativat tähän tarkoitukseen enemmän rahaa.

En pitänyt näitä vaatimuksia perusteltuina sen vuoksi, että Suomi käytti Afganistaniin suuremman osuuden kehitysyhteistyöbudjetistaan kuin EU-maat keskimäärin.

Kirjoitin:

”Kehityspolitiikan periaatteita ajatellen tuki Afganistanille on ongelmallista. Olosuhteet siellä ovat niin vaikeat, että yhteistyön laatu ja toiminnan tuloksellisuus ovat hyvin kyseenalaisia. Myös korruption vaara on suuri.”

Kun Suomi yhdessä muiden ISAF-maiden kanssa nyt vetäytyy, Afganistanissa toteutetut kehityssponsistukset taitavat valua hukkaan.

* * *

Arvelin kirjassani, että Suomen sisäisistä Afganistan-keskusteluista oli saatettu kertoa ”sopivassa” valossa myös amerikkalaisille.

Wikileaks-vuoto tammikuulta 2011 vahvistaa tämän. Viestissä Washingtoniin ylistettiin ulkoministeri Alexander Stubbin ”myönteistä” toimintaa Afganistaniin liittyen. Lisäksi siinä kerrotaan myös puolustusministeriön kansliapäällikkö Arto Rädyn sanoneen, että Väyrysen vastahakoisuus yhteistyöhön Naton, ISAFin ja jopa EU:n kanssa oli merkittävä este laaja-alaisen lähestymistavan toteuttamiseen Suomen kriisinhallinnassa.

Minulle tällainen ”vehkeily” ulkovaltojen edustajien kanssa ei ole uutta.

1980-luvulla jouduin kohtaamaan Mauno Koiviston, Kalevi Sorsan, Jaakko Kalelan ja Harri Holkerin iljettävän poliittisen perin KGB:n kanssa. Kerroin siitä 10.11.2020 julkaisemassani

blogissa. Kysymys oli vuoden 1987 hallitusratkaisusta ja Koiviston puuttumisesta ns. Vladimirov jupakkaan.

Äskettäin olen saanut nähdäkseni dokumentteja, jotka osoittavat, kuinka SDP:n johto neuvotteli NKP:n ja KGB:n edustajien kanssa hallituksen muodostamisesta myös vuoden 1982 presidentinvaalien jälkeen. Aikanaan nämäkin dokumentit tulevat julkisuuteen.

Vladimirov-jupakka osoitti, että sosialidemokraatit 1980-luvun valtataistelussa turvautuivat suorastaan stalinistisiin menetelmiin.

Uusimmat asiakirjalöydöt kertovat, että minä olin SDP:n ja KGB:n välisen vehkeilyn suurin uhri, mutta Jukka Tarkan avulla ja Mauno Koiviston tuella uhrista tehtiin syyllinen!

20.8.2021 Suomen pakolaiskiintiötä ei tule korottaa, mieluummin alentaa

Suomen hallitus on tekemässä päätöksiä Afganistanin kriisiin liittyen.

Esillä on ajatus pakolaiskiintiömme korottamisesta. Eilen tehtiin jo periaatepäätös aseistetun joukon lähettämisestä Afganistaniin turvaamaan Suomen kansalaisten ja maahamme tulevien afganistanilaisten evakuointia.

Molemmat ratkaisut synnyttävät kysymyksiä siitä, onko Suomi jatkamassa samankaltaisia virheitä, joita on aikaisemmin tehty.

* * *

Kun Yhdysvaltain johtaman liittoutuman tuen varassa toiminut Afganistanin hallinto romahti, kirjoitin 12.8. blogin ”Suomi palaa sotarekeltä Afganistanista”.

Muistutin siinä, että olin syksyllä 2001 – jo ennen Yhdysvaltain hyökkäystä Afganistaniin – kirjoittanut, että Suomen tulisi pysyttäytyä alkamassa olleen ”kolmannen maailmansodan”,

terrorismin vastaisen taistelun, ulkopuolella eli puolueettomana siihen nähden.

Kirjoitin:

”Terrorismin suhteen Suomi ei tietenkään voi olla puolueeton; sitä on päättäväisesti vastustettava.

Mutta olisiko Suomen osallistuttava suoraan tai välillisesti sotatoimiin?

Suomen asemaan, meidän poliittiseen perinteeseemme ja kansamme syvimpiin tuntoihin sopii parhaimmin se ajatus, että pyrkisimme pysyttäytymään myös nyt syntyneen uusimuotoisen sodan ulkopuolella eli puolueettomana siihen nähden.”

Näitä neuvoja ei kuunneltu.

Pääministeri Paavo Lipposen johdolla Suomi vietiin alusta lähtien mukaan Afganistanissa toteutettavaan kansainväliseen kriisinhallintaan.

Suomi lähetti Afganistaniin kriisinhallintajoukkoja. Useat muut Suomen kaltaiset maat osoittivat tukensa vain osallistumalla esikuntatehtäviin.

Vuosien varrella Suomen osallistuminen kriisinhallintaan kasvoi ja sen luonne muuttui. Rauhanturvaoperaatio muuttui kovaksi aseelliseksi kriisinhallinnaksi.

Omalta osaltani olin Vanhasen II hallituksen ministerinä mukana päättämässä joukkojen lisäämisestä. Vastustin tätä, mutta jäin yksin. Tuolloin Nato-maa Tanska päätti vetää joukkonsa pois Afganistanista.

Näistäkin asioista edellisessä blogissani kerroin.

* * *

Päätös sotilasosaston lähettämisestä Afganistaniin tuntuu oikealta. Sanotaan, että pitäähän Suomen auttaa omia kansalaisiaan ja huolehtia kansainvälisistä velvoitteistaan.

Päätös herättää kuitenkin monia kysymyksiä.

Miksi apua ei saada niiltä ISAF-operaatioon osallistuneilta Nato-mailta, joilla on meneillään mittavampia evakuoiteja ja

paikalla runsaasti joukkoja?

Ollaanko nyt tehtävällä päätöksellä luomassa uusi lain tulkin- ta ja käytäntö, jolla samankaltaista sotilaallista toimintaa voidaan tulevaisuudessa toteuttaa muuallakin?

Tällä tavoin toimittiin, kun Suomi jatkoi osallistumistaan ISAF-operaatioon, vaikka se muuttui rauhanturvaamisesta ko- vaksi kriisinhallinnaksi ja osallistumiseksi sotaan, kuten edelli- sessä blogissani kirjoitin.

Tällainen ”hivuttaminen” on meille tuttua myös EU:n puitteis- sa. ”Laveat tulkinnat” muuttavat toiminnan luonnetta.

Oikeudellisesti päätös näyttää olevan kyseenalainen, kuten muiden muassa Charly Saloniuss-Pasternak on todennut.

Päätös olisi tullut joka tapauksessa käsitellä eduskunnan pe- rustuslakivaliokunnassa. Sitä ei saada missään tapauksessa hy- väksyä, että vastaisuudessa voitaisiin toimia samalla tavoin.

* * *

Pakolaiskiintiön korottamisesta on käyty sekavaa keskustelua. Tässä suhteessa ei ole näköjään mitään syksyn 2015 tapahtumis- ta opittu.

Kun Suomeen päästettiin Ruotsin kautta noin 30 000 turva- paikanhakijaa, syntyi keskustelua, että meidän tulisi lisäksi nos- taan vuotuista pakolaiskiintiötämme. Suurimman tarjouksen taisi tehdä pääministeri Juha Sipilä, joka esitti kiintiöksi 10 000.

Silloin monet eivät ymmärtäneet, eivätkä näköjään ymmärrä vielä, mikä pakolaiskiintiö on.

Pakolaiskiintiöt ovat YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) piirissä kehitetty järjestelmä, jolla jäsenmaat ottavat sen ylläpitämiltä pa- kolaisleireiltä vastaan turvapaikan saaneita pakolaisia. Etusija on annettava erityisen haavoittuvassa asemassa oleville, kuten lapsil- le, naisille ja vammaisille.

Suuri osa EU:n jäsenmaista ei ota vastaan lainkaan kiintiöpa- kolaisia. Suomen kiintiö on pitkään ollut 750, mikä on ollut väki- lukuun suhteutettuna yksi EU:n ja koko maailman korkeimmista.

Tätä perusteltiin aikanaan sillä, että Suomeen oli tullut suhteellisen vähän turvapaikanhakijoita.

Vuonna 2015 tämä perustelu poistui. Tästä huolimatta alkoi huutokauppa kiintiön korottamisesta.

Parina viime vuotena kiintiötä on korotettu, ja se on nyt 1050. Ei olisi pitänyt.

Nyt näyttää olevan samankaltainen tilanne kuin vuonna 2015.

Aiomme joka tapauksessa antaa turvaa sadoille Afganistanista tuleville. Turvapaikan hakijoidenkin määrä saattaa tuntuvasi nousta.

Tässä tilanteessa Suomen ei tulisi nostaa pakolaiskiintiötään, vaan mieluummin sitä alentaa.

29.8.2021 Kekkosen ja Koiviston linjalta Kaarle XII:n tielle

Afganistanin kriisinhallintaoperaation romahtaminen on synnyttänyt keskustelua, joka osoittaa, ettei Suomen osallistumisesta siihen ole mitään opittu.

Kaikesta päättäen Suomen ulkopoliittinen johto aikoo jatkaa sillä Kaarle XII:n tiellä, jolle astumisesta Mauno Koivisto meitä vuonna 2000 ilmestyneessä kirjassaan ”Venäjän idea” varoitti.

Presidenttikautensa alkupuolella Mauno Koivisto toteutti Urho Kekkosen viitoittamaa ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjaa. Suomen tuli olla sotilaallisesti liittoutumaton maa. Suomi osallistui vain YK:n turvallisuusneuvoston valtuuttamiin rauhanturvaoperaatioihin, joista oli olemassa osapuolten keskinäinen sopimus.

Kun Suomi valmistautui neuvottelemaan maamme jäsenyydestä Euroopan unionissa, Koiviston linja horjui.

EU:n jäseneksi Mauno Koivisto ajoi Suomea ensi sijassa turvallisuuspoliittisista syistä. Tämä perustui ilmeisesti siihen, että hän arvioi EU:n olevan kehittymässä sotilasliitoksi.

Minua Koivisto arvosteli kovin sanoin siitä, että pidin ulkoministerinä kiinni Suomen puolueettomuudesta, sotilaallisesta

liittoutumattomuudesta, myös EU:n jäsenenä. Tästä syntyi meidän välillemme vaikea ristiriita, josta olen kertonut teoksessani ”On muutoksen aika 2”. (ss. 30-99)

Huhtikuussa 2000 – vain viisi vuotta jäsenyyden toteutumisen jälkeen – ilmestyneessä kirjassaan Koivisto oli syvästi huolissaan EU-jäsenyyden vaikutuksista Suomen turvallisuuteen.

Osallistumalla unionin kriisinhallintaan Suomi oli joutumassa ”Kaarle XII:n tielle”, kun voimavaroja tuhlattiin kaukana maamme rajojen ulkopuolella. Suhteita Venäjään laiminlyötiin, ja niitä hoidettiin Brysselin kautta. Hän arvosteli jyrkin sanoin EU:n kehitystä ja Suomen Eurooppa-politiikkaa.

* * *

Julkiseen keskusteluun Suomen mahdollisesta osallistumisesta terrorismin vastaiseen sotaan osallistuin omalta osaltani jo ennakoita.

Julkaisin sanomalehti Koillissanomissa 4.10.2001 – siis jo ennen Yhdysvaltain hyökkäystä Afganistaniin – kirjoituksen otsikolla ”Puolueettomuus kolmannessa maailmansodassa”.

Arvioin siinä, että on syntymässä terrorismin vastainen sota, jota jälkikäteen tullaan kutsumaan kolmanneksi maailmansodaksi. Varoitin Suomea osallistumasta siihen.

”Vaikka käynnistymässä oleva kolmas maailmansota poikkeaa olennaisella tavalla aikaisemmista, on tärkeää, että Suomi tekee tietoisien päätöksen siitä, olemmeko siinä mukana vai olemmeko siihen nähden puolueeton maa.

Terrorismin suhteen Suomi ei tietenkään voi olla puolueeton; sitä on päättäväisesti vastustettava.

Mutta olisiko Suomen osallistuttava suoraan tai välillisesti sotatoimiin?

Suomen asemaan, meidän poliittiseen perinteeseemme ja kansamme syvimpiin tuntoihin sopii parhaimmin se ajatus, että pyrkisimme pysyttäytymään myös nyt syntyneen uusimuotoisen sodan ulkopuolella eli puolueettomana siihen nähden.”

Näitä neuvoja ei kuunneltu.

Pääministeri Paavo Lipposen johdolla Suomi vietiin alusta lähtien mukaan Afganistanissa toteutettavaan kansainväliseen kriisinhallintaan.

Suomi lähetti Afganistaniin kriisinhallintajoukkoja. Useat muut Suomen kaltaiset maat osoittivat tukensa vain osallistumalla esikuntatehtäviin.

Vuosien varrella Suomen osallistuminen kriisinhallintaan kasvoi ja sen luonne muuttui.

* * *

Kun Suomi oli muiden maiden kanssa vetäytymässä Afganistan-operaatiosta, kirjoitin 12.8. blogin ”Suomi palaa sotaretkeltä Afganistanista”.

Kirjoitin ”sotaretkestä” ja ”sodasta” sen vuoksi, että rauhanturvaoperaationa käynnistynyt toiminta muuttui vuosien varrella osallistumiseksi sotatoimiin.

Puolustusvoimien entinen komentaja Gustav Hägglund arvioi jo vuonna 2009, että Suomi osallistui ”terrorismin vastaiseen sotaan”, jossa mukanaoloa perustellaan rauhanturvaoperaation nimellä.

Suomen Kuvalehti julkaisi jo aikaisemmin – vuonna 2007 – laajan jutun ”Suomi on ajautunut Naton johtamaan sotaan kaukana kotoa”.

Omalta osaltani olin mukana päätöksenteossa Vanhasen II hallituksen ulkomaankauppa- ja kehitysministerinä.

Vuonna 2010 oli esillä Suomen joukkojen tilapäinen lisääminen Afganistanissa. Kerroin tästä teoksessani ”Huonomminkin olisi voinut käydä” (ss. 194-195).

Olin sitä mieltä, että vähempikin olisi riittänyt. Toivoin myös, että lisäjoukon kotiuttamiselle määriteltäisiin aikataulu. Kun jäin yksin, en merkityttänyt eriävää mielipidettäni pöytäkirjaan.

Samaan aikaan, kun Suomi päätti lisätä joukkojensa määrää Afganistanissa, Nato-maa Tanska päätti vetäytyä sieltä kokonaan.

* * *

Suomen vetäytymiseen liittyi kysymys aseistetun sotilasjoukon lähettämisestä suojaamaan evakuointia.

Syntyi ongelma siitä, mikä olisi tämän operaation oikeudellinen perusta. Vuonna 2017 säädetty laki ”kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta” edellytti, että pyyntö olisi tullut toiselta valtiolta tai kansainväliseltä järjestöltä. Tässä tapauksessa pyyntö tuli toiselta Suomen viranomaiselta, ulkoasiainministeriöltä.

Päätöksenteossa harjoitettiin ”luovaa ajattelua” ja perusteeksi esitettiin myös EU:n ulkoasiainhallinnon ja Naton pyyntö avustaa Kabulin edustustojensa ja ECHO:n paikalta palkattuja. Tämä tulkittiin lain sanamuodon mukaiseksi pyynnöksi.

Tämä oikeudellinen perusta on todettu heiveröiseksi. Sen vuoksi on jo ehdotettu lain muuttamista siten, että sotilaita voitaisiin lähettää samankaltaisiin operaatioihin myös toisen Suomen viranomaisen pyynnöstä.

Afganistanin evakuointi on todettu äärimmäisen poikkeukselliseksi. Nyt näköjään aiotaan siihen vedoten kuitenkin ottaa jälleen askel ”Kaarle XII:n tiellä” ja laajentaa mahdollisuutta lähettää suomalaisia sotilaita ulkomaisiin tehtäviin.

* * *

Toinen Afganistan-operaation virittämä keskustelunaihe on ollut EU:n sotilaallisen roolin vahvistaminen.

On ihmetelty, miksi evakuoinnissa ei käytetty EU:n nopean toiminnan joukkoja. On vaadittu, että unionin toimintamahdollisuuksia on parannettava.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö myönsi viime lauantain Ykkösaamun haastattelussa, että Suomi oli Afganistanissa osallistunut terrorismin vastaiseen sotaan – ollut sen osapuoli.

Haastattelussa Niinistö vaati EU:n vahvistamista ja nimenomaan sen sotilaallista vahvistamista. Hän sanoi ajaneensa tätä

jo 16 vuoden ajan. Tällä hän ilmeisesti viittasi vuoden 2006 presidentinvaaleissa käymäänsä kampanjaan.

Tämä, jos mikä, on pyrkimystä edetä Kaarle XII:n tiellä. Jos EU nimenomaan Suomen vaatimuksesta kehittää ja käyttää sotilaallista voimaansa, meillä on erityinen velvollisuus osallistua tähän toimintaan. Osallistua sotatoimiin ulkomailla.

Tästä asiasta pitäisi Suomessa käydä kunnollinen keskustelu.

EU on vahva monilla tärkeillä politiikan lohkoilla: kauppapolitiikassa, kehityspolitiikassa, ympäristöpolitiikassa ja ihmisoikeuksien edistämisessä. Tätä siviilivoimaa EU:n tulisi vahvistaa ja käyttää.

Miksi Suomen pitäisi ajaa EU:n kehittämistä sotilasmahdiksi?

Sotilaallisesti vahvimmat EU-maat ovat jäseninä myös Natossa. Eikö ole järkevää jättää sotilaalliseen turvallisuuteen liittyvä toiminta sotilasliiton puitteisiin?

Suomen kaltaiset puolueettomat EU:n jäsenmaat voivat olla sen kanssa yhteistyössä ja osallistua harkintansa mukaan sen johdettuihin operaatioihin.

Suomen on keskityttävä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan oman maamme itsenäisyyden ja turvallisuuden takaamiseen.

30.8.2021 Sauli Niinistön Suomi Kaarle XII:n tiellä

Eilen julkaisemani blogin ”Kekkonen ja Koiviston linjalta Kaarle XII:n tielle” synnyttämä kommentointi osoittaa, kuinka heikosti Suomen historiaa tunnetaan.

Kuten Mauno Koivisto vuonna 2000 ilmestyneessä teoksessaan ”Venäjän idea” kirjoitti, Ruotsin kuningas Kaarle XII (1682-1718) kävi raskaita sotia ulkomailla, eikä kyennyt lopulta omaa maataan puolustamaan.

Venäjälle suuntautunut Kaarle XII:n sotaretki johti Pultavaan, nykyisen Ukrainan alueelle, mistä hän haki tukea Venäjän keisaria Pietari Suurta vastaan taistelleelta kasakkapäällikkö Ivan

Mazepalta. Pultavan taistelussa Ruotsin armeija tuhoutui, ja Kaarle XII pakeni hakemaan turvaa Turkista.

Suuren Pohjan sodan loppuvaiheessa Venäjän armeija valloitti Suomen ja toteutti täällä Isoksi vihaksi kutsutun raa'an hävitys-sodan. Ruotsi ei kyennyt meitä suojelemaan.

Tälle tielle astumisesta Mauno Koivisto kirjassaan meitä varoitti.

Eilisessä blogissani kirjoitin niistä karvaista kokemuksista, jotka me kaksi vuosikymmentä kestäneestä sotaretkestämme Afganistaniin olemme saaneet ja edelleen saamme.

Kirjoitin, ettei siitä näköjään ole mitään opittu. Kirjoitin, että Kaarle XII:n tiellä aiotaan näköjään jatkaa. Tämä käsitys syntyi muun muassa tasavallan presidentti Sauli Niinistön haastattelusta lauantain Ykkösaamussa.

Onnittelut muuten Jyri Häkämiehelle 60-vuotispäivän johdosta. Muistelmissaan hän näkyy ylpeilevän niillä askeleillaan Kaarle XII:n tiellä, joista kirjassani ”Huonomminkin olisi voinut käydä” kerron (ss. 194-195).

* * *

Suomi on kulkenut Kaarle XII:n tiellä myös Ukrainan kriisin synnyttämisessä ja sitä käsiteltäessä. Kirjoitin tästä 15.4.2021 julkaisemassani blogissa ”Suomikin on osavastuussa Ukrainan kriisistä”.

Kirjoitin EU:n Itäisen kumppanuuden ohjelmasta, jonka osana EU:n ja Ukrainan välille neuvoteltiin assosiaatiosopimus. Sen synnyttämä sisäinen kiista johti osaltaan vallankumoukseen ja sisällissotaan.

Kun Itäisen kumppanuuden ohjelmaa käsiteltiin Vanhasen II hallituksen EU-ministerivaliokunnassa, ehdotin, että Venäjä olisi otettava mukaan ainakin tarkkailijana.

Ulkoministeri Stubbin vastustuksesta huolimatta teimme Matti Vanhasen johdolla ehdottamani päätöksen. Ulkoministeri ei kuitenkaan esittänyt meidän kantaamme EU:n ministerineuvoston kokouksessa.

Suomikin on tästä syystä osavastuussa Ukrainan kriisin kärjisty-
misestä ja maan ajautumisesta sisällissotaan. Tästäkin kerron
edellä mainitussa teoksessani. (ss. 192-193)

Tämä blogini liittyi siihen, että olin lukenut Erkki Tuomio-
jan teoksen ”Tulevaisuuden varjossa”. Hän toimi ulkoministeri-
nä seuraavassa Jyrki Kataisen johtamassa hallituksessa. Tuomioja
todistaa myöhemmistä vaiheista Itäisen kumppanuuden ohjel-
man käsittelemisessä.

Tuomioja kirjoitti (s. 77):

”Venäjän ja lännen vastakkainasettelun kärjistymiseen ovat
vaikuttaneet myös lännen eräät toimet ja virheet kylmän sodan
päättymisen jälkeen. Muistan hyvin, miten vajaa kymmenen
vuotta sitten ennen Ukrainan kriisin kärjistymistä ja Krimin val-
tausta EU-ulkoministerikokouksen lounasvieraina oli Venäjän
ulkoministeri Sergei Lavrov.

Pitkässä puheenvuorossaan hän muun muassa totesi, että kun
EU vuonna 2008 perusti itäisen kumppanuuden EU:n ja kuuden
entisen neuvostotasavallan – Ukraina, Valko-Venäjä, Moldova,
Georgia, Azerbaidzhan ja Armenia – kanssa, Venäjä ehdotti ko-
missiolle, että se voisi tulla tähän mukaan tarkkailijana, mutta ei
saanut mitään vastausta.

Yksikään läsnäolleista EU:n 28 ulkoministeristä, ulkosuhdeko-
missaari tai korkea edustaja ei kommentoinut tätä Lavrovin to-
teamusta. Pidin tätä sen verran kummallisena, että muutaman
viikon päästä seuraavan EU-ulkoministerikokouksen lounaskes-
kustelussa kiinnitin huomiota siihen, ettei kukaan vastannut Lav-
roville. Niin kävi nytkin, sillä kukaan ei kommentoinut tätä asiaa.”

Tässä historia toisti itseään. Itäisen kumppanuuden ohjel-
man keskeinen arkkitehti oli Ruotsin silloinen ulkoministeri Carl
Bildt. Hän oli Alexander Stubbille esikuva ja isähaamo, jonka jäl-
jessä Alex kernaasti asteli Kaarle XII:n tielle ja kohti Ukrainan
sisällissotaa.

* * *

Kaarle XII:n henki näyttää vaikuttavan taustalla myös vireillä olevaan Suomen hävittäjähankintaan.

Tammikuussa 2021 tasavallan presidentti Sauli Niinistö antoi Iltalehdelle ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyneen haastattelun. Käsittelin sitä kahdessa blogissani: ”Sauli Niinistön outo haastattelu” (18.1.) ja ”Sauli Niinistö uhmaa eduskunnan tahtoa” (29.1.).

Viimeksi mainitussa kirjoitin:

”Niinistö näyttää ajattelevan, että Suomi ei pyrkisi pysyttämään kaikkien sotien ja selkkausten ulkopuolella. Hän spekuloi Suomen osallistumisella niihin.”

Oudoimpana kohtana haastattelussa pidin kannanottoa vireillä olevaan hävittäjähankintaan. Sen perusteena ei hänen mukaansa näytä olevankaan Suomen ilmatilan valvonta ja puolustaminen, vaan Suomen mukanaolo ”uhkatasapainossa”:

”Suomi aseistautuu siksi, että meilläkin on jotakin, joka muodostaa vastauhkaa eli samaa uhkan tasapainoa. Ei meillä ole semmoisia aseita kuin supervalloilla, mutta on esimerkiksi sellaisia kuin HX-hankinnan hävittäjät.

Miksi sitten tehdään HX-hankinta, jos kerran sotiminen ei ole välttämättä niin suuri pelkokuva? Siksi juuri, että mekin olemme omalta osaltamme mukana uhkatasapainossa. Meilläkin on aseistusta, jolla pystyy synnyttämään sen ajatuksen, että voi käydä kalliiksi. Kynnys on korkealla, Niinistö avaa ajatteluaan.”

Kehotin blogissani eduskuntaa paneutumaan tarkkaan vireillä olevan hävittäjähankinnan turvallisuuspoliittisiin perusteisiin. Ollaanko hankkimassa koneita, jotka soveltuvat parhaimmin Suomen oman ilmatilan valvontaan ja puolustamiseen vaiko maamme mukanaoloon ”uhkatasapainossa”?

* * *

Helmikuun 27. päivänä 2020 julkaisin blogin ”Hävittäjähankinnan lykkäämistä on harkittava”.

”Suomen valtiontalouden tila on vakava. Kansantalouden kasvu ja työllisyysasteen nousu tuskin yltävät lukuihin, joihin suunnitelmat valtiontalouden tasapainottamiseksi perustuvat. Pysyviä menoja ollaan tuntuvasti lisäämässä. Valtion velkaantuminen uhkaa jälleen nopeutua.

Tässä tilanteessa hävittäjähankinnan lykkääminen olisi viisas ratkaisu. Jatkamalla Hornet-koneiden elinkaarta, hankkimalla niitä lisää ja kehittämällä ohjusilmatorjuntaa voimme kohtuullisin kustannuksin ja nopeasti jopa vahvistaa ilmapuolustustamme. Myöhemmin päätettävällä punnitulla hävittäjähankinnalla voimme vahvistaa ilmapuolustustamme myös pidemmälle tulevaisuuteen.

Samalla syntyy kipeästi tarvittavaa liikkumatilaa myös maa- ja merivoimien kehittämiseksi.”

Tuon kirjoituksen jälkeen valtiontalouden tila on käynyt entistä vakavammaksi. Toisaalta Suomikin on julkisuuteen tulleiden tietojen mukaan alkanut perehtyä miehittämättömiin hävittäjiin, lennokkeihin. Maailmalla niitä näköjään jo laajalti ja menestyksellisesti käytetään.

Onko rutiköyhä ja velkaantuva Suomi tekemässä kautta aikojen suurimman julkisten hankintojensa munauksen käyttämällä 10 miljardia euroa pian vanhenevan kaluston hankkimiseen ja sitoutumalla sen moninkertaisiin elinkaarikustannuksiin yli 30 vuoden ajaksi?

Nyt olisi viisasta lykätä hankintapäätöstä parilla vuodella edessä olevien valtiollisten vaalien yli. Jos silloin ollaan vielä samalla kannalla, päätös voidaan tehdä nyt toteutetun valmistelun pohjalta.

Palaan vielä Mauno Koiviston ja Kaarle XII:n meille antamaan opetukseen.

Onko todellakin 10 miljardin euron ja mittavien elinkaarikustannusten sijoittaminen pelkkään hävittäjähankintaan oikeaa rahankäyttöä Suomen puolustamiseen? Eikö maavoimiin, merivoimiin ja ohjusilmatorjuntaan olisi viisasta käyttää enemmän?

Vai onko hävittäjähankkeen ajajilla mielessä entistä mittavampi satsaus Kaarle XII tielle? Onko tarkoitus, että Suomi olisi mukana laajemmassa ”uhkan tasapainossa”?

Muistakaamme, että Alexander Stubb oli vuonna 2011 lähettämässä Suomen hävittäjiä tukemaan Naton pommituksia Libyassa. Jälkikäteen hän kiukutteli siitä, ettei hänen tahtomallaan tavalla toimittu.

* * *

Blogissa mainitut kirjoitukset ovat luettavissa kotisivuni blogiarkistosta. Kirja on puolestaan luettavissa ja kuunneltavissa sen kirja-arkistosta.

Kommenttini Sauli Niinistön tammikuussa antamasta haastattelusta on katsottavissa PolarisTV:sta (Sauli Niinistön erikoiset turvallisuuspoliittiset lausunnot).

3.9.2021 Halutaanko Suomeen pieniä vihreitä miehiä?

Tänään on presidentti Urho Kekkosen syntymäpäivä.

Urho Kekkonen syntyi Pielavedellä 3. syyskuuta viime vuosisadan ensimmäisenä vuotena. Tasavallan presidentiksi hänet valittiin vuonna 1956. Kekkosen viimeinen presidenttikausi päättyi sairastumiseen syksyllä 1981.

Urho Kekkosen johdolla Suomi nousi sotien jälkeisestä laakson pohjasta aidosti itsenäiseksi maaksi, joka toteutti laajaa kunnioitusta nauttinutta puolueettomuuspolitiikkaa.

Urho Kekkosen presidenttikaudella Suomen tavoitteena oli maamme itsenäisyyden ja puolueettomuusaseman vahvistaminen. Toteutimme aktiivista ja rauhantahtoista puolueettomuuspolitiikkaa, jolla edistimme omien etujemme lisäksi ihmiskunnan yhteisiä etuja ja ihanteita.

Politiikallaan Suomi pyrki edistämään kansainväliseen oikeuteen perustuvaa sopimus pohjaista kansainvälistä yhteistyötä.

* * *

Urho Kekkosen presidenttikauden jälkeen Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja on hämärtynyt.

Olen kirjoittanut tästä lukuisissa blogeissani. Viimeisimpiin viirikkeitä ovat antaneet Afganistanin tapahtumat.

Ensimmäiset näistä kirjoituksista – ”Suomi palaa sotaretkeltä Afganistanista” (12.8.) ja ”Suomen pakolaiskiintiötä ei tule korottaa, mieluummin alentaa” (20.8.) – liittyivät Suomen vetäytymiseen Afganistanista. Viimeisimmissä niistä – ”Kekkosen ja Koiviston linjalta Kaarle XII:n tielle” (29.8.) ja ”Sauli Niinistön Suomi Kaarle XII:n tiellä” (30.8.) – käsitelin sitä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan muutosta, joka on Urho Kekkosen presidenttikauden jälkeen koettu.

Julkisessa keskustelussa olen jäänyt mielipiteitteni kanssa aika tavalla yksin. Uskon, että monet ulko- ja turvallisuuspolitiikan asiantuntijat ovat kanssani samaa mieltä, mutta he vaikenevat. Syntyy vaikutelma laajasta yksimielisyydestä.

Karvaat kokemukset Suomen osallistumisesta Afganistanin sotaan eivät näytä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittiselle johdolle mitään opettaneen.

Suomi on innokkaimpien joukossa vaatimassa EU:n valmiusjoukon käyttämistä ja sen vahvistamista. Päätöksentekoa pyritään helpottamaan siirtymällä äänestyspäätöksiin ja luomalla taloudellisen yhteisvastuun järjestelmä.

Euroopan unionia ja nimenomaan sen sotilaallista roolia vaaditaan vahvistettavaksi. Puhutaan siitä, että Yhdysvaltain vetäytyessä kovasta kriisinhallintatoiminnasta, EU:n pitäisi ottaa siitä tähänastista laajempi vastuu.

* * *

Eniten minua on hämmästyttänyt se suoranainen kevytmielisyys, jolla tasavallan presidentti Sauli Niinistökin on ottanut kantaa siihen, että Suomen tulisi voida tähänastista helpommin lähettää sotilaitaan ulkomaille ilman asianomaisen valtion pyyntöä tai lupaa tahi kansainvälisen järjestön antamaa valtuutusta.

Kun Suomen hallitus ja eduskunta valmistautuivat päättämään suojausjoukon lähettämisestä Kabulin lentokentälle, kirjoitin 20.8. blogin, jossa otsikkoa myöten esitin, että eduskunnan perustuslakivaliokunnan olisi tullut ottaa asiaan kantaa.

Perustelin tätä sillä, että päätöksen oikeudellinen perusta oli hyvin heiveröinen.

Kun tähän ei tartuttu ja kun päätöksenteko eteni, muutin blogini otsikon ja kirjoitin, että ”pätös olisi tullut joka tapauksessa käsitellä eduskunnan perustuslakivaliokunnassa. Sitä ei saada missään tapauksessa hyväksyä, että vastaisuudessa voitaisiin toimia samalla tavoin”.

Perustelin kantaani näin:

”Ollaanko nyt tehtävällä päätöksellä luomassa uusi lain tulkinta ja käytäntö, jolla samankaltaista sotilaallista toimintaa voidaan tulevaisuudessa toteuttaa muuallakin?”

Ei ollut tälläkään kirjoituksella vaikutusta julkisen keskustelun suuntaan ja sisältöön.

Nyt on päinvastoin ryhdytty puuhaamaan lain muuttamista siten, että vastaavanlaisia päätöksiä voitaisiin tulevaisuudessa tehdä helpommin ja nopeammin.

* * *

Nykyisen lain mukaan joukkojen lähettämiseen tarvitaan avun pyyntö toiselta valtiolta tai kansainväliseltä järjestöltä. Presidentti Niinistönkin mukaan voitaisiin vain säätää uusi pykälä, jolla pyynnön voisi esittää toinen Suomen viranomainen.

Näköjään ei ole ajateltu sitä, millaiseen kansainvälisen oikeuden yleiseen tulkintaan ja käytäntöön tämä voisi johtaa.

Jos hyväksymme sen, että suomalaisia sotilaita voitaisiin lähettää meidän omalla päätöksellämme ulkomaille ilman asianomaisen valtion pyyntöä tai lupaa tahi ilman kansanvälisen oikeuden mukaista valtuutusta, olemme luomassa järjestelmää, jossa muilla valtioilla olisi lupa toimia samoin.

Halutaanko, että Ukrainan kriisin yhteydessä esiintyneitä ”pieniä vihreitä miehiä” voisi tulla Suomeenkin? Venäjähän katsoo, että sillä on oikeus ja velvollisuus auttaa kansalaisiaan myös maan rajojen ulkopuolella. Sama taitaa olla muidenkin sotilasmahtien tulkinta ja käytäntö.

Suomi on ottanut yhden merkittävän askeleen tähän suuntaan jo vuonna 2014, jolloin hyväksyttiin isäntämaasopimus sotiliitto Naton kanssa. Sitä ei koskaan viety eduskunnan käsiteltäväksi. Sopimuksen tulkinnasta näyttää olevan erilaisia käsityksiä.

Ruotsissa vastaava sopimus käsiteltiin valtiopäivillä, joka päätti asettaa sen hyväksymiselle ehdon, että maan hallituksen tulee aina päättää vieraiden joukkojen tulosta maahan.

Sen sijaan, että raotettaisiin ovea ”pienien vihreiden miesten” tulolle Suomeen, eduskunnan tulisi päättää, ettei isäntämaasopimukseen anna tähän mahdollisuutta. Muiden maiden sotilaita voi tulla Suomeen vain maamme hallituksen päätöksellä.

Isäntämaasopimuksesta olen kirjoittanut mm. blogeissa ni ”Itsevaltiaat – Erkki Tuomioja ja Paavo Väyrynen” (5.4.2021) ja ”Isäntämaasopimus ja sotaharjoitukset uuteen harkintaan” (1.11.2018).

10.10.2021 Onko Mali uusi Afganistan?

Helsingin Sanomat julkaisi tänään ansiokkaan jutun Suomen osallistumisesta Afganistanin sotaan (<https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000008310670.html>).

Vastaavanlaisia ei julkaistu silloin, kun Suomi lähetti joukkojaan Afganistaniin ja kun niiden määrää lisättiin. Tehtävän luonteen muuttumistakaan ei lehden palstoilla käsitelty.

Parempi myöhään kuin ei ollenkaan. Nyt käytävästä keskustelusta saattaa olla hyötyä siinä mielessä, ettei aiemmin tehtyjä virheitä toistettaisi.

Tämä vaara on nyt tarjolla Malissa.

* * *

Omalta osaltani olen käsitellyt Suomen osallistumista Afganistanin sotaan kolmessa elokuussa julkaisemassani blogikirjoituksessa (”Suomi palaa sotaretkeltä Afganistanista”, ”Kekkonen ja Koiviston linjalta Kaarle XII:n tielle” ja ”Sauli Niinistön Suomi Kaarle XII:n tiellä”).

Kerron niissä varoittaneeni Suomen osallistumista alkamassa olleeseen terrorismin vastaiseen sotaan, jota kutsuin kolmanneksi maailmansodaksi.

Kirjoitin tästä kolumnissa, joka julkaistiin 4.10.2001 – muutamia päiviä ennen Yhdysvaltain hyökkäystä Afganistaniin:

”Vaikka käynnistymässä oleva kolmas maailmansota poikkeaa olennaisella tavalla aikaisemmista, on tärkeää, että Suomi tekee tietoisien päätöksen siitä, olemmeko siinä mukana vai olemmeko siihen nähden puolueeton maa.

Terrorismin suhteen Suomi ei tietenkään voi olla puolueeton; sitä on päättäväisesti vastustettava.

Mutta olisiko Suomen osallistuttava suoraan tai välillisesti sotatoimiin?

Suomen asemaan, meidän poliittiseen perinteeseemme ja kansamme syvimpiin tuntoihin sopii parhaimmin se ajatus, että pyrkisimme pysyttäytymään myös nyt syntyneen uusimuotoisen sodan ulkopuolella eli puolueettomana siihen nähden.”

Näitä neuvoja ei kuunneltu.

Pääministeri Paavo Lipposen johdolla Suomi vietiin alusta lähtien mukaan Afganistanissa toteutettavaan kansainväliseen kriisinhallintaan.

Suomi lähetti Afganistaniin kriisinhallintajoukkoja. Useat muut maat osoittivat tukensa vain osallistumalla esikuntatehtäviin.

Suomen osallistumista jatkettiin ja joukkoja lisättiin, vaikka tehtävän luonne muuttui.

* * *

Omalta osaltani olin mukana päätöksenteossa Vanhasen II hallituksen ulkomaankauppa- ja kehitysministerinä.

Vuonna 2010 oli esillä Suomen joukkojen tilapäinen lisääminen Afganistanissa. Kerroin tästä teoksessani ”Huonomminkin olisi voinut käydä” (ss. 194-195).

Olin sitä mieltä, että vähempikin olisi riittänyt. Toivoin myös, että lisäjoukon kotiuttamiselle määriteltäisiin aikataulu. Kun jäin yksin, en merkityttänyt eriävää mielipidettäni pöytäkirjaan.

Samaan aikaan, kun Suomi päätti lisätä joukkojensa määrää Afganistanissa, Nato-maa Tanska päätti vetäytyä sieltä kokonaan.

Toinen hallituksen sisäinen erimielisyys liittyi siihen, kuinka paljon kehitysyhteistyövaroja Afganistaniin on syytä suunnata.

Aina kun asia oli esillä, kokoomusministerit vaativat tähän tarkoitukseen enemmän rahaa. En pitänyt näitä vaatimuksia perusteltuina sen vuoksi, että Suomi käytti Afganistaniin suuremman osuuden kehitysyhteistyövaroistaan kuin EU-maat keskimäärin.

Pidin tukea ongelmallisena kehityspolitiikan periaatteita ajatellen. Olosuhteet siellä olivat niin vaikeat, että yhteistyön laatu ja toiminnan tuloksellisuus olivat hyvin kyseenalaisia. Myös korruption vaara oli suuri.

* * *

Nyt Suomi on lähettämässä Ranskan pyynnöstä kriisinhallintajoukkojaan Maliin. Tässä Suomi näyttää jälleen olevan ottamassa askelta Kaarle XII:n tiellä.

Suomen osallistuminen Malin kriisiin näyttää kytkeytyvän Suomen toiseen – ja paljon pitempään – askeleeseen Kaarle XII:n tiellä.

Suomi on sitoutumassa ulko- ja turvallisuuspolitiikassaan laajemminkin nimenomaan Ranskaan. Tätä on vaikea ymmärtää.

Suomen sotilaalliselle turvallisuudelle tärkeimmät kumppanit ovat Ruotsi ja muut Pohjoismaat, Yhdysvallat ja Britannia.

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa näyttää hallitsevan pyrkimys kehittää Euroopan unioni sotilasliitoksi ja sotilaalliseksi suurvallaksi. Tästä syystä Suomi on hakeutunut läheiseen yhteistyöhön nimenomaan Ranskan kanssa.

EU:n kehittyminen sotilasliitoksi ei parantaisi meidän sotilaallista turvallisuuttamme. Se synnyttäisi meille velvoitteita lähettää taistelujoukkojamme kriisinhallintatehtäviin ulkomaille. Joutuisimme kantamaan vastuuta myös muiden jäsenmaiden puolustamisesta.

* * *

Maliin Suomi on lähettänyt muutamia sotilaita koulutustehtäviin. Nyt vireillä on 55 sotilaan muodostaman joukon lähettäminen.

Viime viikkoina Malin kriisi on entisestään kärjistynyt. Se on kehittynyt suurvaltakriisiin suuntaan, kun Venäjä on lähettämässä sinne omia joukkojaan.

Ranskan sukellusvenekaupoissa kokema tappio saattaa heijastua koko Eurooppaan. Vastakkainasettelu Yhdysvaltojen ja Ranskan välillä saattaa voimistua. Hankkeita eurooppalaisen puolustusyhteistyön kehittämiseksi saatetaan tämänkin vuoksi pyrkiä vauhdittamaan.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö korosti äskettäisessä linjapuheessaan, että Suomen tulee kaikissa olosuhteissa ensi sijassa edistää omia kansallisia etujaan.

Tämä tulee muistaa, kun käsitellään maamme osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan ja kun otetaan kantaa EU:n puolustusyhteistyön kehittämiseen.

Maliin meidän ei tule joukkojamme lähettää.

Kirjoituksessa mainitut blogit ovat luettavissa kotisivuni arkistosta. Kirja on luettavissa sen kirja-arkistosta.

SAULI NIINISTÖ: NATO-JÄSENYYDESTÄ ON PÄÄTETTÄVÄ KANSANÄÄNESTYKSELLÄ

Syyskuussa 2021 Sauli Niinistö antoi haastattelun Iltalehden Kreetta Karvalalle. Siinä lähtökohtana oli vuoden 2012 presidentinvaalien edellä esittämäni väite, että Niinistö oli viemässä Suomea Natoon.

Blogissani ”Lisäkysymyksiä Sauli Niinistölle” moitin Karvalaa siitä, että hän ei ollut käyttänyt haastattelussaan vuoden 2018 presidentinvaalien yhteydessä käytyä keskustelua.

Iltalehden haastattelussa Sauli Niinistö edelleen salasi todellisen Nato-kantansa.

Niinistö perusteli Suomen mukanaoloa EU:n sotilaallisen kehityksen edistämisessä.

Siinä Nato tulisi jossain vaiheessa vastaan, ja silloin Niinistön mukaan meidän olisi tehtävä ratkaisu, että olemmeko me edelleen mukana. Tätä hän ei pitänyt Suomen kannalta minään dramaattisena käänteenä.

Joulukuussa 2021 Suomen hallitus teki päätöksen F-35 -hävittäjien hankinnasta. Niinistö oli jo vuoden alussa perustellut hävittäjähankintaa sillä, että Suomen piti olla mukana ”uhkatasapainossa”.

Arvostelin päätöstä 13.12. julkaisemassani kirjoituksessa.

Pidin onnettomana sitä, että juuri nyt jotkut olivat viritelleet keskustelua Suomen Nato-jäsenyydestä ja vieläpä kytkien meitä Ukrainan kriisiin.

Nyt olisi tarvittu nimenomaan luottamusta siihen, että Suomi säilyttää tulevaisuudessakin puolueettomuutensa ytimen, so-

tilaallisen liittoutumattomuuden ja itsenäisen uskottavan puolustuksen.

Muiden valtioiden oli voitava luottaa siihen, että Suomi ei salali alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoituksiin niitä vastaan.

Samana joulukuun 13. päivänä presidentti Joe Biden soitti presidentti Sauli Niinistölle. Washington Postin mukaan Biden kosiskeli tässä keskustelussa Suomea Natoon. Tämä liittyi Yhdysvaltain jo keväällä käynnistämään työhön ”uuden kylmän sodan” käynnistämiseksi Kiinaa ja Venäjää vastaan.

”Uuden kylmän sodan” toteutus oli jo marraskuussa edennyt Ukrainan Yhdysvaltojen kanssa solmimaan sopimukseen, jossa se sitoutui ”syvään ja kattavaan integraatioon eurooppalaisiin ja euroatlanttisiin instituutioihin”.

Omalta osaltani tulin tietoiseksi tästä sopimuksesta vasta tämän vuoden heinäkuussa. Kerroin siitä 29.7. 2022 julkaisemasani blogissa.

Tammikuun 2022 lopulla Sauli Niinistö oli Jaakko Loikkasen haastateltavana MTV:n ”Asian ytimessä” -ohjelmassa.

Siinä Niinistö otti selvän kannan siihen, että mahdollisesta Nato-jäsenyydestä tulisi päättää kansanäänestyksellä. Hän perusteli kansanäänestyksen järjestämistä sillä, että kansa jakautuisi, ellei päätöksen legitimiisyyttä varmisteta.

Keväällä Niinistön kanta muuttui, ja hän luopui kansanäänestyksen toteuttamisesta.

12.9.2021 Lisäkysymyksiä Sauli Niinistölle

Iltalehti julkaisi viikonloppuna Kreetta Karvalan tekemän tasaval-
lan presidentti Sauli Niinistön haastattelun.

Verkkoversiossa minäkin pääsin jutun otsikkoon: ”Presidentti Sauli Niinistö palaa Paavo Väyrysen rajuun väitteeseen – mikä on Suomen Nato-tilanne nyt?”

Otsikko viittasi jutun loppuun, joka oli väliotsikoitu ”Väyrysen väite”:

”Vuoden 2012 presidentinvaalien alla keskustan presidenttiehdokas Paavo Väyrynen väitti, että Niinistö yrittää hivuttaa Suomea salaa Natoon EU:n kautta: ”Asian ydin on siinä, että Niinistö pyrkii viemään Suomen Natoon muuttamalla EU:n sotilasliitoksi ja Naton eurooppalaiseksi pilariksi. Tämä on ollut federalistien tavoite 1950-luvulta alkaen”, Väyrynen kirjoitti Uuden Suomen blogissaan 2011.

- Väyrynen väitti, että olisin ajamassa Suomea salaa Natoon EU:n kautta. Vastasin niin, minusta meidän pitää olla niin pitkällä mukana EU:n omassa sotilaallisessa kehityksessä, mutta että mahdollisesti jossain vaiheessa tulee Nato vastaan, ja silloin meidän on tehtävä ratkaisu, että olemmeko me edelleen pidemmällä mukana.

Niinistön mukaan nyt ei olla sen tilanteen edessä.

- Mutta sekin voi tulla vastaan. Eikä se meidän kannaltamme mikään dramaattinen käänne ole. Ainakin itse olen nähnyt pitkään, että se saattaa tulla vastaan, Niinistö päättää.”

On hyvä, että Kreetta Karvala esitti tuon kysymyksen.

Uudessa Suomessa vuonna 2011 julkaisemani blogin pääväite oli, että ”Niinistö pyrkii viemään Suomen Natoon muuttamalla EU:n sotilasliitoksi ja Naton eurooppalaiseksi pilariksi”.

Siihen ei haastateltava ei valitettavasti vastannut.

* * *

Kreetta Karvala kytki kysymyksensä vuoden 2012 presidentinvaalien edellä käytyyn keskusteluun.

Uudempaakin aineistoa olisi ollut käytettävissä.

Vuoden 2018 presidentinvaalien lähestyessä ilmoitin aluksi kannattavani Sauli Niinistön valintaa toiselle presidenttikaudelle luottaen siihen, että hän pitää Suomen Paasikiven linjalla – sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Kesäkuun 12. päivänä 2017 julkaisemassani blogissa ”En voi enää tukea Sauli Niinistön uudelleenvalintaa” ilmoitin, että kantani oli muuttunut.

Kirjoitin, että silloisen hallituksen toimikaudella oli otettu selviä askeleita sotilaallisen liittoutumisen suuntaan. Olin hyväuskoisesti tulkinnut, että ne olivat toteutuneet valtioneuvoston tahdosta. Viime aikoina oli alkanut näyttää yhä ilmeisemmältä, että Sauli Niinistö oli tasavallan presidenttinä tätä kehitystä johtanut.

Kerroin seuranneeni tarkkaan edellisen päivän Kultaranta-keskusteluja, joissa oli käynyt ilmi, kuinka määrätietoisesti Sauli Niinistö ajaa EU:n yhteisen puolustuksen kehittämistä ja Suomen osallistumista siihen. Muistutin, että hän oli aikaisemmin kannattanut jopa yhteisen armeijan luomista Euroopan unionille.

Kirjoitin, että Sauli Niinistön toimintaan liittyi myös perustuslaillinen ongelma:

”Tasavallan presidentti johtaa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Eurooppa-politiikka kuuluu kuitenkin valtioneuvoston ja pääministerin tehtäviin.

Perustuslain mukainen työnjako näyttää Niinistöltä unohtuneen, kun hän on muun muassa käynyt Kultarannassa Suomen puolesta neuvotteluja EU:n ulkopoliittisen edustajan Frederica Mogherinin kanssa unionin yhteisen puolustuksen kehittämisestä.

Tasavallan presidentti on tietysti mukana tekemässä päätöksiä siitä politiikasta, jota Suomi toteuttaa EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa.

Valtioneuvoston tehtäviin kuuluvaan unionin institutionaaliseen kehittämiseenkin hän voi puuttua, mutta lähinnä vain silloin, jos suunnitteilla olevat ratkaisut ovat ristiriidassa Suomen laajempien ulko- ja turvallisuuspoliittisten etujen kanssa.”

Perustelin muuttunutta kantaani Niinistön uudelleenvalintaan myös sillä, että hän oli puuttunut sopimattomalla tavalla silloiseen hallitustilanteeseen ryhtymällä arvioimaan Perussuomalaisten tekemiä puoluekokousvalintoja ja niiden vaikutuksia sen hallituskelpoisuuteen.

Tähän liittyen Niinistö oli myös esittänyt ajatuksen, ettei EU:sta eroamisesta sopisi puhua nyt, kun olimme nimenomaan kehittämässä puolustusyhteistyötä.

* * *

Olin lopulta itse mukana vuoden 2018 presidentinvaaleissa. Kansanliikkeen ehdokkaana pyrin ennen muuta siihen, että vaalien yhteydessä olisi mahdollista saada aikaan juuriin menevää keskustelua Suomen ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikasta.

Tässä osittain onnistuin, mutta käydyissä paneelikeskusteluissa Sauli Niinistö pystyi välttelemään kannanottoja tärkeimpiin kysymyksiin. Tässä hän sai tukea useilta muilta ehdokkailta. Myös jotkut paneelien vetäjät pyrkivät ilmiselvästi tukemaan Niinistöä suojelemalla häntä hankalilta kysymyksiltä.

Ylen suorassa vaalitentissä Sauli Niinistö vastasi Seija Vaaherkummun kysymyksiin.

Kommentoin haastattelua 16.1.2018 julkaisemassani blogissa ”Lisäkysymyksiä Sauli Niinistölle”:

”Kiitokset Seija Vaaherkummulle. Hän teki eilissä haastattelussa joitakin tiukkoja kysymyksiä Sauli Niinistölle. Muutamat lisäkysymykset olisivat kuitenkin olleet paikallaan.

Suomen Nato-jäsenyydestä Niinistö vastasi samaan tapaan kuin aikaisemmin. Jäsenyyttä olisi hänen mukaansa haettava, jos Venäjä alkaisi pitää Euroopan unionia ja Suomea omalta kannaltaan samankaltaisena turvallisuusuhkana kuin Natoa.

Tähän liittyen Niinistöltä olisi pitänyt ja pitää kysyä, eikö hän itse ole juuri ollut synnyttämässä tällaista tilannetta, kun Suomi on hänen johdolla solminut Naton kanssa isäntämaasopimuksen, järjestänyt maassamme sotaharjoituksia yhdessä johtavien Nato-maiden kanssa ja ryhtynyt kehittämään unionia sotilasliitoksi ja Naton eurooppalaiseksi pilariksi.

Eikö hän ole tätä kautta ajamassa Suomea juuri siihen, että menettäisimme liittoutumattomuuden edun ja joutuisimme liittymään Natoon?

Kysymyksiin Suomen jäsenyydestä euroalueessa Niinistö ei lainkaan vastannut. Siitäkin lisäkysymykset olisivat olleet ja ovat paikallaan.”

Näitäkin kysymyksiä olisi Iltalehti voinut viikonloppuna julkaistussa haastattelussa nostaa esiin.

Haastattelussa kerrottiin, että Sauli Niinistö oli neuvotellut Pariisissa samaan tapaan kuin vuonna 2017 Kultarannassa EU:n puolustusulottuvuuden kehittämisestä, vaikka unioniasiat kuuluvat kiistatta valtioneuvoston toimivaltaan.

Afganistanin sotaretkestä saadut kokemukset edellyttävät, että Suomi toistaiseksi pidättäytyy ottamasta itselleen uusia velvoitteita sotilaallisesta kriisinhallinnasta. Sen tulevaisuudesta on käytävä perusteellinen keskustelu hallituksessa ja eduskunnassa.

Tästä kirjoitin äskettäin blogeissani ”Sauli Niinistön Suomi Kaarle XII:n tiellä” ja ”Halutaanko Suomeen pieniä vihreitä miehiä”.

13.12.2021 Hävittäjävalinnan vuoksi on vahvistettava luottamusta Suomen puolueettomuuteen

Tuskin kenellekään oli yllätys, että Puolustusvoimien valinta Suomen uudeksi hävittäjäksi oli F-35. Tuskin kenellekään oli yllätys, että hallitus ja eduskunta tämän hyväksyivät. Tuskin kenellekään oli yllätys, että päätös kiirehdittiin tekemään juuri nyt.

Omalta osaltani pyrin kuitenkin ennalta vaikuttamaan päätöksentekoon muun muassa 30.8.2021 julkaisemallani blogilla ”Sauli Niinistön Suomi Kaarle XII:n tiellä”. Käsittelin siinä Suomen osallistumista Afganistanin sotaan ja maamme vastuuta Ukrainan kriisin puhkeamisesta.

Kirjoitin, että Kaarle XII:n henki näyttää vaikuttavan taustalla myös vireillä olevaan Suomen hävittäjähankintaan.

”Tammikuussa 2021 tasavallan presidentti Sauli Niinistö antoi Iltalehdelle ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyneen haastattelun. Käsittelin sitä kahdessa blogissani: ”Sauli Niinistön outo

haastattelu” (18.1.) ja ”Sauli Niinistö uhmaa eduskunnan tahtoa” (29.1.).

Viimeksi mainitussa kirjoitin:

”Niinistö näyttää ajattelevan, että Suomi ei pyrkisi pysyttämään kaikkien sotien ja selkkausten ulkopuolella. Hän spekuloi Suomen osallistumisella niihin.”

Oudoimpana kohtana haastattelussa pidin kannanottoa vireillä olevaan hävittäjähankintaan. Sen perusteena ei hänen mukaansa näytä olevankaan Suomen ilmatilan valvonta ja puolustaminen, vaan Suomen mukanaolo ”uhkatasapainossa”:

”Suomi aseistautuu siksi, että meilläkin on jotakin, joka muodostaa vastauhkaa eli samaa uhkan tasapainoa. Ei meillä ole semmoisia aseita kuin supervalloilla, mutta on esimerkiksi sellaisia kuin HX-hankinnan hävittäjät.

Miksi sitten tehdään HX-hankinta, jos kerran sotiminen ei ole välttämättä niin suuri pelkokuva? Siksi juuri, että mekin olemme omalta osaltamme mukana uhkatasapainossa. Meilläkin on aseistusta, jolla pystyy synnyttämään sen ajatuksen, että voi käydä kalliiksi. Kynnys on korkealla, Niinistö avaa ajatteluaan.”

Kehotin blogissani eduskuntaa paneutumaan tarkkaan vireillä olevan hävittäjähankinnan turvallisuuspoliittisiin perusteisiin. Ollaanko hankkimassa koneita, jotka soveltuvat parhaimmin Suomen oman ilmatilan valvontaan ja puolustamiseen vaiko maamme mukanaoloon ”uhkatasapainossa”?

* * *

Palasin myös helmikuun 27. päivänä 2020 julkaisemaani blogiin ”Hävittäjähankinnan lykkäämistä on harkittava”.

”Suomen valtiontalouden tila on vakava. Kansantalouden kasvu ja työllisyysasteen nousu tuskin yltyvät lukuihin, joihin suunnitelmat valtiontalouden tasapainottamiseksi perustuvat. Pysyviä menoja ollaan tuntuvasti lisäämässä. Valtion velkaantuminen uhkaa jälleen nopeutua.

Tässä tilanteessa hävittäjähankinnan lykkääminen olisi viisas

ratkaisu. Jatkamalla Hornet-koneiden elinkaarta, hankkimalla niitä lisää ja kehittämällä ohjusilmatorjuntaa voimme koh- tuullisin kustannuksin ja nopeasti jopa vahvistaa ilmapuolustus- tamme. Myöhemmin päätettävällä punnitulla hävittäjähankin- nalla voimme vahvistaa ilmapuolustustamme myös pidemmälle tulevaisuuteen.

Samalla syntyy kipeästi tarvittavaa liikkumatilaa myös maa- ja merivoimien kehittämiseksi.”

Elokuun lopun blogissani totesin, että tuon kirjoituksen jälkeen valtiontalouden tila on käynyt entistä vakavammaksi. Toisaalta Suomikin on julkisuuteen tulleiden tietojen mukaan alkanut pe- rehtyä miehittämättömiin hävittäjiin, lennokkeihin. Maailmalla niitä näköjään jo laajalti ja menestyksellisesti käytetään.

Onko rutiköyhä ja velkaantuva Suomi tekemässä kautta aikoi- jen suurimman julkisten hankintojensa munauksen käyttämäl- lä 10 miljardia euroa pian vanhenevan kaluston hankkimiseen ja sitoutumalla sen moninkertaisiin elinkaarikustannuksiin yli 30 vuoden ajaksi?

Nyt olisi viisasta lykätä hankintapäätöstä parilla vuodella edessä olevien valtiollisten vaalien yli. Jos silloin ollaan vielä samalla kan- nalla, päätös voidaan tehdä nyt toteutetun valmistelun pohjalta.

Palasin vielä Mauno Koiviston ja Kaarle XII:n meille antamaan opetukseen.

”Onko todellakin 10 miljardin euron ja mittavien elinkaa- rikustannusten sijoittaminen pelkkään hävittäjähankintaan oikeaa rahankäyttöä Suomen puolustamiseen? Eikö maavoimiin, meri- voimiin ja ohjusilmatorjuntaan olisi viisasta käyttää enemmän?

Vai onko hävittäjähankkeen ajajilla mielessä entistä mittavam- pi satsaus Kaarle XII tielle? Onko tarkoitus, että Suomi olisi mu- kana laajemmassa ”uhkan tasapainossa”?

Muistakaamme, että Alexander Stubb oli vuonna 2011 lähet- tämässä Suomen hävittäjiä tukemaan Naton pommituksia Liby- assa. Jälkikäteen hän kiukutteli siitä, ettei hänen tahtomallaan tavalla toimittu.”

Päätös on tehty ja sen mukaan on toimittava.

Päätymistä nimenomaan F-35 -koneeseen perustellaan sillä, että se soveltuu parhaimmin oman maamme puolustamiseen. Rohkenen epäillä tätä. Tähän tarkoitukseen kaksi muuta loppusuoran ehdokasta olisivat ilmeisesti olleet parempia.

Sen sijaan F-35 soveltuu erinomaisesti kansainväliseen yhteistyöhön.

On tarjolla suuri vaara, että Suomen ilmavoimat pyritään kytkemään Baltian maiden puolustamiseen. On tarjolla suuri vaara, että Suomen hävittäjiä pyritään käyttämään operaatioihin kaukana maamme rajojen ulkopuolella.

On sanottu, että F-35 ehkäisisi maamme joutumista sotaan. Saattaa olla, että vaara joutua sotatilaan muiden maiden kanssa päinvastoin kasvaisi entisestään.

Risteilyohjusten hankkiminen kytkisi Suomen suurvaltojen väliseen ”uhkatasapainoon”.

On onnetonta, että juuri nyt jotkut ovat viritelleet keskustelua Suomen Nato-jäsenyydestä ja vieläpä kytkien meitä Ukrainan kriisiin.

Nyt tarvitaan nimenomaan luottamusta siihen, että Suomi säilyttää tulevaisuudessakin puolueettomuutensa ytimen, sotilaallisen liittoutumattomuuden ja itsenäisen uskottavan puolustuksen.

Muiden valtioiden on voitava luottaa siihen, että Suomi ei salli alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoituksiin niitä vastaan.

27.1.2022 Painavatko 1990-luvun EU-ratkaisut Sauli Niinistön mieltä?

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön eilinen haastattelu MTV:n ”Asian ytimessä” -ohjelmassa oli tervetullut lisä viime viikkoina valtoimenaan velloneeseen keskusteluun Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä.

Sauli Niinistön realistiset tilannearviot toivottavasti rauhoittavat keskustelua. On tärkeää, että hän myös toisti selkeän kantansa, että mahdollisesta Nato-jäsenyydestä tulisi päättää kansanäänestyksellä.

Oma huomioni kiintyi erityisesti siihen, että Niinistö otti omasta aloitteestaan esille Suomen liittymisen Euroopan unioniin ja sen yhteydessä toteutetun kansanäänestyksen.

Hänen tähän liittyneet kannanotonsa olivat hieman erikoisia.

* * *

Yhteen Jaakko Loikkasen kysymyksistä sisältyi se kansanäänestyksiin liittyvä väite, ettei meillä tavallisilla kansalaisilla ole mahdollisuutta vertailla vaihtoehtoja.

Sauli Niinistö vastasi tähän:

”Kyllä tavalliset kansalaiset osasivat EU-kansanäänestyksen yhteydessä minusta aika hyvin hahmottaa ja se oli paljon, paljon monimutkaisempi asia – niin monimutkainen, että emme tiedä tänä päivänäkään minkälaisesta...”

Ikävä kyllä, toimittaja keskeytti tämän todella mielenkiintoisesti alkaneen vastauksen.

Myöhemmin Niinistö palasi omasta aloitteestaan asiaan. Hän perusteli kansanäänestyksen järjestämistä Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä sillä, että kansa jakautuisi, ellei päätöksen legitiimisyyttä varmisteta.

Tässä yhteydessä hän otti uudelleen esille neuvoa-antavan kansanäänestyksen EU-jäsenyydestä.

”Silloinhan kävi niin, että eduskunnassa 45 kansanedustajaa äänesti vastaan. Jos heitä olisi ollut 22 enemmän, Suomi ei olisi EU:n jäsen.

Esimerkiksi Vasemmistoliiton puheenjohtajan Claes Andersson julkisesti totesi, että hän on EU-jäsenyyttä vastaan, mutta koska kansa sitä tukee, hän äänestää puolesta.

Kysyin kerran Esko Aholta, kuinka Keskustan eduskuntaryhmä olisi pysynyt niinkin hyvin kasassa kuin se pysyi, jos kan-

san äänestystä ei olisi ollut. Eikä hän ihan vakuuttunut kyllä ollut.

Sitä paitsi voin sieluni korvin kuulla Paavo Väyrysen käyttävän yhden viikon lisää pelkästään messutakseen siitä, että kansalta ei edes kysyty, joka saattaisi tietysti hänen laariinsa toimia.”

Erikoista tässä on se, että Niinistö ottaa esille esimerkkinä Claes Anderssonin toiminnan.

Sen rinnalla sopii muistuttaa mieleen Keskustan Timo Kallin puheenvuoro. Hän perusteli kielteistä kantaansa sillä, että hänen äänestäjiensä enemmistö oli vastustanut jäsenyyttä. Jos kaikki kansanedustajat olisivat toimineet samoin, jäsenyys sopimus olisi kaatunut eduskunnassa.

Minua koskeva kommentti liittyi ilmeisesti eduskunnassa syksyllä 1994 käytyyn jarrutuskeskusteluun. Sen avulla eduskunnan lopullinen päätös liittymissopimuksesta saatiin siirretyksi Ruotsin kansanäänestyksen yli.

En oikein ymmärrä, mitä Niinistö kommentillaan tarkoitti.

Eduskuntakeskustelussa tuotiin selvästi esille päätöksentekomenettelyyn liittyneet vakavat legaalisuus- ja legitimitteettiongelmat. Kansanäänestyksen järjestäminen ei ollut niitä ratkaisut.

* * *

Sauli Niinistöllä oli keskeinen rooli siinä päätöksenteossa, jolla Suomi liittyi EU:n ja myöhemmin euroalueen jäseneksi.

Perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana Niinistö ajoi läpi sen perustuslain tulkinnan, jonka perusteella päätös unioniin liittymisestä voitiin hyväksyä eduskunnassa kiireellisesti vain 2/3 enemmistöllä, kun kansan enemmistö sitä ennen hyväksyisi sen neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä.

Tätä päätöstä tehtäessä ajateltiin, että kansanäänestyksen tulosta voitiin manipuloida, kuten sitten tapahtuikin – ulkopoliittista korttia käyttäen.

Silloin voimassa olleen perustuslain mukaan toimittaessa olisi ennen sopimuksen lopullista hyväksymistä käyty eduskuntavaalit.

Uudessa eduskunnassa ei tarvittavaa 2/3 enemmistöä olisi ollut mahdollista saavuttaa.

Valtiovarainministerinä Niinistö ajoi yhdessä pääministeri Paavo Lipposen kanssa läpi Suomen liittymisen euroalueeseen ilman kansanäänestystä ja vain tiedonantomenettelyä käyttäen.

Ruotsissa ja Tanskassa jäsenyys kaatui kansanäänestyksessä. Niin olisi Suomessakin käynyt.

Sauli Niinistön halu keskustella eilisessä haastattelussa Suomen EU-jäsenyydestä tuo mieleen sen, että Mauno Koivisto arvosteli ankarasti EU:n kehitystä ja Suomen EU-politiikkaa vain muutama vuosi sen jälkeen, kun hän oli ajanut läpi jäsenyyseratkaisun.

Onkohan Niinistökin katumapäällä? Hän on kritisoinut voimakkaasti EU:n päätöksentekoa muun muassa perussopimuksen laveista tulkinnoista. Olisiko hänellä valmiutta toimia niiden virheiden edes osittaiseksi korjaamiseksi, joita 1990-luvulla tehtiin? Presidenttikaudesta on jäljellä vielä kaksi vuotta.

EU-politiikka kuuluu valtioneuvoston tehtäviin, mutta tasavallan presidentti johtaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja hänellä tulee olla keskeinen asema kaikessa päätöksenteossa, joka liittyy Suomen itsenäisyyden varjelemiseen ja kansallisten etujemme kaikinpuoliseen edistämiseen.

Kaikesta päättäen ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikka nousevat keskeisiksi kysymyksiksi sekä ensi vuoden eduskuntavaaleissa että seuraavan vuoden presidentinvaaleissa. Siinä määrin röhkeästi Nato-jäsenyyden kannattajat ja liittovaltio-Euroopan rakentajat ovat viime aikoina toimineet.

UKRAINAN JÄÄTYNYT KONFLIKTI MUUTTUU KUUMAKSI SODAKSI

Vaikka Venäjä oli vuoden 2021 lopulla ja vuoden 2022 alussa koonnut mittavat sotajoukot Ukrainan rajoille, en uskonut sen hyökkäävän.

Tässä olettamuksessa en ollut yksin. Samaa mieltä olevien joukossa oli ollut myös Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi, joka kertoi asiasta Washington Postin toimittajalle elokuussa 2022.

Zelenskyi ei ryhtynyt liikekannallepanoon tai muihin näkyviin toimenpiteisiin hyökkäyksen torjumiseksi.

Zelenskyi perusteli käyttäytymistään sillä, että hän yritti välttää sellaista levottomuutta yritysten ja kansalaisten keskuudessa, joka olisi aiheuttanut lokakuusta 2021 lähtien kansantaloudelle 7 miljardin dollarin tappion kuukaudessa.

Ukrainassa Zelenskyin haastattelu synnytti kovaa arvostelua.

Kerroin tästä 21.8.2022 julkaisemassani blogissa ”Salaisuudet paljastuvat Washingtonin kautta”.

Omalta osaltani luotin siihen, että Ukrainan johto joustaisi ja olisi valmis toteuttamaan Minsk II -sopimuksen ja luopumaan pyrkimyksestään liittyä Natoon. Tiedossa oli, että Nato-jäsenyys ei olisi voinut kuitenkaan vuosikausiin toteutua.

Luotin myös siihen, että länsimaat olisivat ottaneet jollakin tavalla huomioon Venäjän esittämät huolet ja vaatimukset.

Juuri ennen Venäjän hyökkäystä ehdin kirjoittaa blogin, jolla pyrin vielä vaikuttamaan siihen, että Venäjän hyökkäys ei toteutuisi.

Hyökkäys oli minulle suuri järkytys, joka kävi terveydenkin päälle.

Surin syvästi Ukrainan kansan kohtaloa, kun se oli joutumassa kokemaan entistä raskaammin suurvaltojen välisen valtataistelun seuraukset.

Ukrainassa käynnistyi järjetön, laajamittainen sota. Sen puhkeaminen näytti johtuneen karkeista virhearvioinneista sekä Venäjän että Ukrainan johdossa.

Venäjän toteuttamasta voimakkaasta sotilaallisesta painostuksessa huolimatta Ukrainassa ei uskottu sodan syttyvän. Venäjän vaatimuksia ja uhkauksia ei otettu vakavasti.

Venäjällä aliarvioitiin ukrainalaisten halu ja kyky puolustaa omaa maataan. Yllätyksenä tuli myös länsimaiden Ukrainalle antaman tuen voima ja laajuus.

Hyökkäyksen käynnistymisen jälkeen pyrin vaikuttamaan siihen, että sotatoimet saataisiin nopeasti päättymään ja neuvottelut rauhanomaisen ratkaisun puolesta aikaan.

Kirjoituksissani tarjosin luettaviksi vuosien varrella julkaisemiani blogeja sen vuoksi, että Suomen valtamediassa Ukrainan tapahtumia oli käsitelty ja käsiteltiin hyvin yksipuolisesti.

Julkisen keskustelun yksipuolisuus puolestaan vaikutti siihen, että Suomen politiikassa oltiin päätymässä huonosti harkittuihin ratkaisuihin, kuten aseventtiin kriisialueelle ja mahdollisimman tiukoille pakotteille, kuten lentoliikennettä koskeville.

Nyt tarvittiin rauhan rakentajia. Sota oli saatava mahdollisimman pian loppumaan. Oli saatava aikaan kestävä poliittinen ratkaisu Ukrainan ja koko Euroopan tulevaisuudelle.

Nojauduin kirjoituksissani tosiasioihin ja perustelin mielipiteeni. Kirjoitin sodan taustoista ja kytkin sen laajempaan suurvaltapolitiikan yhteyteen.

Helmikuun lopun blogissani kerroin keskusteluista, joita olin käynyt Susanna Junttilan kanssa Alfa-TV:n Dissidentti-ohjelmassa. Kirjoitin poliittisen murhan yrityksistä, joiden kohteeksi olin urani varrella joutunut.

Kirjoitukseni Ukrainan kriisistä olivat saaneet somessa aikaan suorastaan raivokkaita henkilöön käyviä hyökkäyksiä.

Tämä oli tuntunut taas poliittisen murhan yritykseltä.

23.2.2022 Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen

Ukrainan kriisin kuumentamassa turvallisuuspoliittisessa keskustelussa on korostunut valtioiden oikeus sotilaalliseen liittoutumiseen toisten valtioiden kanssa. Tämän varjoon on jäänyt valtioiden oikeus itsenäisyyteen ja puolueettomuuteen, sotilaalliseen liittoutumattomuuteen.

Suomen osalta oikeus puolueettomuuteen tuli esille maamme neuvotellessa jäsenyydestä Euroopan yhteisöissä. Aluksi osa jäsenmaista katsoi, että Suomen tulee uutena jäsenmaana sitoutua myös suunnitteilla olleeseen yhteiseen puolustukseen. Lopulta hyväksyttiin se, että Suomen liittyessä unioniin saatoimme säilyttää puolueettomuutemme ytimen, sotilaallisen liittoutumattomuuden ja itsenäisen uskottavan puolustuksen. Tästä olen kertonut teoksessani ”On muutoksen aika 2”.

Euroopan parlamentin jäsenenä, kansanedustajana ja valtioneuvoston jäsenenä olen seurannut läheltä Ukrainan kriisin syntymistä ja sen kärjistymistä. Koko ajan olen pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että Ukraina valitsisi puolueettomuuden turvallisuuspoliittiseksi perusratkaisukseen. Tässä olen ollut samalla linjalla mm. Henry Kissingerin kanssa.

Perehdyin Ukrainan tilanteeseen Euroopan parlamentin jäsenenä vuoden 2001 alussa, kun laadin sitä koskevan raportin. Kerroin tästä Ukrainan kriisin alkuvaiheessa 3.3.2014 julkaisemassani blogissa ”Suomen linja Ukrainan kriisissä”.

Kirjoitin, että Ukrainan kahtiajaolla on syvät historialliset juuret. Maan itäiset osat ovat olleet vuosisatojen ajan osa Venäjää, kun taas länsiosat ovat kuuluneet pitkiä aikoja Itävalta-Unkariin tai Puolaan. Toisen maailmansodan jälkeen Ukrainan länsiosissa käytiin pitkään sitkeää sissisotaa neuvostoarmeijaa vastaan. Maan itäosissa ja Krimin niemimaalla on vahva venäläisvähemmistö.

Kerroin blogissani, että ”raporttia laatiessani tapasin Ukrainan ulkoministeriön valtiosihteerin. Hän sanoi, että Ukrainalla tulisi olla samankaltainen asema kuin Suomella oli ollut kylmän sodan

kaudella: heidän tulisi ottaa huomioon Venäjän turvallisuusedut ja suuntautua taloudellisessa yhteistyössä sekä Venäjän että länsimaiden suuntaan. Samansuuntaisen lausunnon antoi äskettäin arvostettu amerikkalainen turvallisuuspolitiikan asiantuntija Zbigniew Brzezinski.”

Näitä Kissingerin ja Brzezinskin mielipiteitä ei otettu huomioon. Käynnistyi toiminta Ukrainan liittymiseksi sekä Euroopan unioniin että Natoon.

Ukrainassa sisäiset jännitteet kärjistyivät. Syntyi vallankumous, jonka seurauksena maan laillisesti valittu presidentti joutui maanpakoon. Uusi hallitus päätti ensi töikseen hakea Nato-jäsenyyttä ja kieltää venäjän kielen käytön.

Tapasin pian tämän jälkeen Brysselissä Ukrainan suurlähettilään, joka luottamuksellisessa keskustelussa piti näitä päätöksiä pahoina virheinä. Nyt tiedämme, mihin ne johtivat.

* * *

Vuoden 2014 lopulla ja seuraavan vuoden alussa kirjoitin useita blogeja, joissa pyrin löytämään ratkaisua syntyneeseen vakaavaan kriisiin.

Joulukuun 22. päivänä 2014 julkaisemassani blogissa ”Syttykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?” kirjoitin:

”Ukrainan yhtenäisyys olisi voitu säilyttää vain siten, että eri väestöryhmät olisivat hakeneet keskinäistä yhteisymmärrystä, jota sekä länsimaat että Venäjä olisivat tukeneet. Geopoliittinen valtakilpailu repi kuitenkin Ukrainan rikki, synnytti sisällissodan ja johti lopulta kansainvälisen kriisin.

Nyt puhutaan jopa kylmästä sodasta idän ja lännen välillä. Tulevaisuuden näköala on pelottava. Kielenkäyttö kovenee, uusia pakotteita asetetaan ja suunnitellaan. Jäätyneet konfliktit saattavat jännityksen kasvaessa kärjistyä ja uusia saattaa syntyä. Erityisen vaaralliseksi tilanteen tekee se, että ulkovallat ovat sitoutuneet vahvasti konfliktien osapuoliin. Pahimmillaan ne voivat johtaa lopulta laajempaan kuumaan sotaan.

Olen esittänyt, että ETY-järjestön parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtaja Ilkka Kanerva pyrki saamaan aikaan kansainvälisen konferenssin, jossa voitaisiin kokonaisvaltaisesti käsitellä Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Venäjän etelärajoille syntyneitä konflikteja ja jännitteitä.

Suomikin voisi ja Suomen pitäisi toimia. Ensi kesänä tulee kuluneeksi 40 vuotta Helsingissä järjestetystä ETYKin huippukokouksesta. ETYKin päätösasiakirja tähtäsi sotien jälkeen syntyneen Euroopan kahtiajaon lieventämiseen, ja se johti lopulta Saksan yhdistymiseen ja sekä Varsovan liiton että Neuvostoliiton hajoamiseen.

Vuoden 1990 lopulla Pariisin huippukokouksessa allekirjoitettiin Uuden Euroopan peruskirja. Nyt ETY-järjestöä tarvitaan niiden jännitteiden purkamiseen, jotka uutta Eurooppaa ovat kohdanneet.

Ehkäpä Suomi ja Ranska voisivat toimia nyt yhdessä Euroopan rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi.”

Tähän mahdollisuuteen ei tartuttu.

Viime aikoina en ole Ukrainan kriisistä kirjoittanut. Minulla ei ole ollut lisättävää siihen, mitä kirjoitin kahdessa viime keväänä kirjoittamassani blogissa ”Ei kuolemanpelosta pidä itsemurhaa tehdä” (13.4.2021) ja ”Suomikin on osavastuussa Ukrainan kriisistä” (15.4.2021).

Niihin sisältyy useita linkkejä vuosien varrella julkaisemiini kirjoituksiin. Nekin kannattaa lukea.

* * *

Ratkaisun avaimet ovat Ukrainan itsensä käsissä.

Ukraina voisi peruuttaa hakemuksensa liittyä Naton jäseneksi.

Samalla se voisi korostaa, että se pitää kiinni oikeudestaan hakea jäsenyyttä myöhemmin. Käytännössä tällä ei olisi suurta merkitystä, kun nyt voimassa olevan hakemuksen käsitteleminen kestäisi joka tapauksessa hyvin pitkään.

Hakemuksen peruuttaminen antaisi uusia mahdollisuuksia Ukrainan kriisin ratkaisemiseen. Sotatoimet voisivat päättyä. Neuvotteluissa olisi mahdollista sopia kaikkien osapuolten kesken ratkaisuisista, joilla Ukraina voisi olla hyvässä yhteistyössä sekä EU-maiden, Yhdysvaltojen että Venäjän kanssa.

Jännitteiden lientyessä olisi ehkä mahdollista palauttaa Donetskin ja Luhanskin kapinallisalueet Ukrainan yhteyteen ja toteuttaa Minskin sopimukset.

25.2.2022 Itävalta esikuvaksi puolueettomalle Ukrainalle

Kirjoitin varhain keskiviikko-aamuna blogin ”Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen”. Yritin virittää keskustelua siitä, kuinka uhkaamassa ollut sota voitaisiin ehkä vielä välttää. Seuraavana aamuna Venäjä käynnisti hyökkäyksensä Ukrainaan.

Torstain blogissani nojauduin siihen tosiasiaan, että Ukrainan johto oli alun perin toivonut, että Ukrainalla voisi olla samankaltainen asema kuin Suomella oli ollut kylmän sodan kaudella. Heidän tulisi ottaa huomioon Venäjän turvallisuusedut, ja suuntautua taloudellisessa yhteistyössä sekä Venäjän että länsimaiden suuntaan.

Ukrainan puolueettomuutta kannattivat myös johtavat amerikkalaiset turvallisuuspolitiikan asiantuntijat Henry Kissinger ja Zbigniew Brzezinski.

Näitä mielipiteitä ei otettu huomioon. Käynnistyi toiminta Ukrainan liittymiseksi sekä Euroopan unioniin että Natoon.

Kirjoitin, että ratkaisun avaimet sodan välttämiseksi olivat Ukrainan itsensä käsissä.

”Ukraina voisi peruuttaa hakemuksensa liittyä Naton jäseneksi.

Samalla se voisi korostaa, että se pitää kiinni oikeudestaan hakea jäsenyyttä myöhemmin. Käytännössä tällä ei olisi suurta merkitystä, kun nyt voimassa olevan hakemuksen käsitteleminen kestäisi joka tapauksessa hyvin pitkään.

Hakemuksen peruuttaminen antaisi uusia mahdollisuuksia Ukrainan kriisin ratkaisemiseen. Sotatoimet voisivat päättyä. Neuvotteluissa olisi mahdollista sopia kaikkien osapuolten kesken ratkaisuisista, joilla Ukraina voisi olla hyvässä yhteistyössä sekä EU-maiden, Yhdysvaltojen että Venäjän kanssa.

Jännitteiden lientyessä olisi ehkä mahdollista palauttaa Donetskin ja Luhanskin kapinallisalueet Ukrainan yhteyteen ja toteuttaa Minskin sopimukset.”

* * *

Nyt kun laajamittaiset sotatoimet ovat käynnissä, käydään keskustelua niiden lopputuloksesta.

On selvää, että Venäjän voitto on vain ajan kysymys. Ratkaisevaa on, milloin ja millä tavalla Ukrainaan tulee uusi johto, jonka kanssa Venäjä on valmis neuvottelemaan.

Jotkut maalailevat kauhukuvia, joiden mukaan Venäjän aggressiot saattaisivat suuntautua myös muihin maihin.

Tähän liittyen Suomen Nato-jäsenyyden kannattajat ovat käynnistäneet suoranaisen pelottelukampanjan, jolla ajavat asiansa. Perustelut ovat kestävämpiä.

Suomikin on ajamassa kovia pakotteita. Mieleen tulevat aikaisemmat pakotepäätökset, jotka ovat sattuneet pahimmin Suomeen, samoin Venäjän vastapakotteet. Tässä suhteessa ei kannattaisi etulinjaan pyrkiä.

Outoa on sekin, että Suomessa keskustellaan nyt mahdollisuudesta, että Suomi luopuisi siitä periaatteestaan, että emme salli aseiden toimittamista kriisialueille.

Nyt kannattaisi sen sijaan keskustella siitä, millaisia voisivat olla ne neuvottelut, joilla sotatoimet aikanaan päättyvät ja millainen on Ukrainan tuleva asema.

Jos järki voittaisi, esille otettaisiin se ratkaisu, josta edellisessä blogissani kirjoitin.

On pyrittävä siihen, että Ukraina olisi sotilaallisesti liittoutumaton, puolueeton maa. Ratkaisun etäisenä esikuvana voisi olla

se sopimus, jolla toisen maailmansodan jälkeen muodostui pysyvästi puolueeton Itävalta. Puolueettomuus on kirjattuna maan perustuslakiin.

Ukrainalle itselleen ja länsimaille tämä olisi paras mahdollinen ratkaisu.

Mutta se saattaisi kiinnostaa myös Venäjää.

Näköpiirissä on vihatun miehittäjän asema. Monet muistavat vielä 1950-luvun, jolloin venäläisvastaisessa Länsi-Ukrainassa käytiin sitkeää sissisotaa neuvostoarmeijaa vastaan. Nyt länsimaista vastarinnalle tulisi laajaa ja vahvaa tukea.

Puolueettomuusratkaisun kautta Venäjän turvallisuusedut tulisivat turvatuiksi. Se pääsisi kehittämään yhteistyötä koko Ukrainan kanssa.

Jos tämä tie valittaisiin, Ukrainan kriisistä voisi avautua tie uuteen yhteistyön kauteen koko Euroopassa.

27.2.2022 Ukrainan sota on käynyt terveyden päälle

Viime torstaina alkanut Venäjän hyökkäys Ukrainaan on tuonut mieleeni kesän 1968, jolloin Neuvostoliitto muiden Varsovan liiton jäsenmaiden tukemana miehitti Tshekkoslovakian. Olin silloin kesätoimittajana Yleisradion ajankohtaistoimituksessa.

Sain tehtäväkseni tehdä raportin mielenosoituksesta, joka oli järjestetty Neuvostoliiton suurlähetystön edustalle. Mielenosoittajien joukossa oli muiden muassa Erkki Tuomioja. Raporttini oli siinä määrin tunteita nostattava, että se hyllytettiin.

Silloinen pääministeri Mauno Koivisto on kertonut, että hän itki lohdukkomasti miehityksestä kuultuaan.

Minun tunteeni olivat vahvasti pinnassa perjantaiamuna, mutta en sentään itkenyt. Sen sijaan fyysinen reaktioni oli voimakas. Verenpaineeni nousi ja nenäni alkoi vuotaa verta.

Verenvuotoa on ollut silloin tällöin aikaisemminkin, mutta

olen saanut sen aina itse tyrehdytyksi. Niin tapahtui nytkin, mutta tällä kertaa vuoto päivän mittaan jatkui ja yltyi.

Jouduimme tilaamaan ambulanssin, joka kuljetti minut Tuusulan kodistamme Hyvinkään sairaalaan. Siellä vuoto yritettiin saada loppumaan ns. kemiallisella polttamisella, mutta kotiin palttuani vuoto alkoi uudelleen.

Tilasimme jälleen ambulanssin, joka vei minut HUS:in korva- ja nenäklinalle. Siellä tehty sähköinen polttaminen lopetti verenvuodon. Nyt nenänikin kestää uusia järkytyksiä.

Olen ottanut Venäjän hyökkäyksen erityisen raskaasti sen vuoksi, että olen seurannut Ukrainan tapahtumia tiiviisti varsinkin vuodesta 2001 alkaen, jolloin tein Euroopan parlamentissa raportin EU:n suhteista tähän maahan.

* * *

Torstai-aamuna kirjoittamassani blogissa ”Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen” viittasin Ukrainan kriisin alkuvaiheessa 3.3.2014 julkaisemaani blogiin, jossa kerroin raportistani. Suomen linja Ukrainan kriisissä

Kirjoitin silloin, että Ukrainan kahtiajaolla on syvät historialliset juuret. Maan itäiset osat ovat olleet vuosisatojen ajan osa Venäjää, kun taas länsiosat ovat kuuluneet pitkiä aikoja Itävalta-Unkariin tai Puolaan. Toisen maailmansodan jälkeen Ukrainan länsiosissa käytiin pitkään sitkeää sissisotaa neuvostoarmeijaa vastaan. Maan itäosissa ja Krimin niemimaalla on vahva venäläisvähemmistö.

Kerroin blogissani, että ”raporttia laatiessani tapasin Ukrainan ulkoministeriön valtiosihteerin. Hän sanoi, että Ukrainalla tulisi olla samankaltainen asema kuin Suomella oli ollut kylmän sodan kaudella: heidän tulisi ottaa huomioon Venäjän turvallisuusedut ja suuntautua taloudellisessa yhteistyössä sekä Venäjän että länsimaiden suuntaan. Samansuuntaisen lausunnon antoi äskettäin arvostettu amerikkalainen turvallisuuspolitiikan asiantuntija Zbigniew Brzezinski.”

Euroopan parlamentin jäsenenä, kansanedustajana ja valtioneuvoston jäsenenä olen seurannut läheltä Ukrainan kriisin syntymistä ja sen kärjistymistä. Koko ajan olen pyrkinyt vaikuttamaan siihen, että Ukraina valitsisi puolueettomuuden turvallisuuspoliittiseksi perusratkaisukseen. Tässä olen ollut samalla linjalla mm. Henry Kissingerin kanssa.

Näitä Kissingerin ja Brzezinskin mielipiteitä ei otettu huomioon. Käynnistyi toiminta Ukrainan liittymiseksi sekä Euroopan unioniin että Natoon.

Ukrainassa sisäiset jännitteet kärjistyivät. Syntyi vallankumous, jonka seurauksena maan laillisesti valittu presidentti joutui maanpakoon. Uusi hallitus päätti ensi töikseen hakea Nato-jäsenyyttä ja kieltää venäjän kielen käytön.

Tapasin pian tämän jälkeen Brysselissä Ukrainan suurlähettilään, joka luottamuksellisessa keskustelussa piti näitä päätöksiä pahoina virheinä. Nyt tiedämme, mihin ne johtivat.

* * *

Torstain blogissani kirjoitin, että ratkaisun avaimet ovat Ukrainan itsensä käsissä:

”Ukraina voisi peruuttaa hakemuksensa liittyä Naton jäseneksi.

Samalla se voisi korostaa, että se pitää kiinni oikeudestaan hakea jäsenyyttä myöhemmin. Käytännössä tällä ei olisi suurta merkitystä, kun nyt voimassa olevan hakemuksen käsitteleminen kestäisi joka tapauksessa hyvin pitkään.

Hakemuksen peruuttaminen antaisi uusia mahdollisuuksia Ukrainan kriisin ratkaisemiseen. Sotatoimet voisivat päättyä. Neuvotteluissa olisi mahdollista sopia kaikkien osapuolten kesken ratkaisusta, joilla Ukraina voisi olla hyvässä yhteistyössä sekä EU-maiden, Yhdysvaltojen että Venäjän kanssa.

Jännitteiden lientyessä olisi ehkä mahdollista palauttaa Donetskin ja Luhanskin kapinallisalueet Ukrainan yhteyteen ja toteuttaa Minskin sopimukset.”

Tämä ajatus tuli esille liian myöhään, Venäjän hyökkäys käynnistyi seuraavana aamuna.

Uuden Suomen ”Puheenvuoro”-palstalla käydyssä keskustelussa joku väitti, että Ranskan presidentti Emmanuel Macron olisi esittänyt tätä Ukrainan presidentille Volodymyr Zelenskyille. Tämän väitteen paikkansa pitävyyttä en ole kyennyt tarkistamaan.

* * *

Edellä mainitussa kirjoituksessa on linkkejä useisiin kirjoituksiini, joissa olen vuosien mittaan Ukrainan tilannetta käsitellyt.

Lisään tähän vielä pari.

Helmikuun 27. päivänä vuonna 2015 julkaisemani blogi antaa taustaa Ukrainan kriisin myöhemmälle kehitykselle ja perjantaina puhjenneelle sodalle. Siitä käyvät ilmi näkemyserot Yhdysvaltain ja Euroopan unionin välillä ja myös EU:n sisällä. Uusi ja vanha Eurooppa

Blogin lopussa mainittu Victoria Nuland on ollut avainasemassa Yhdysvaltain Ukraina-politiikassa. Hän oli keskeisesti mukana niissä tapahtumissa, jotka johtivat Ukrainan sisällissodan puhkeamiseen ja Venäjän toteuttamaan Krimin valtauksen. Valkoisessa talossa Ukraina-politiikkaa johti tuolloin varapresidentti Joe Biden.

Nulandin asemassa näkyvät myös Yhdysvaltain sisäiset ristiriidat suhtautumisessa Ukrainan kriisiin. Donald Trumpin tultua presidentiksi Nulandin työt ulkoministeriössä loppuivat. Kirjoitin tästä 31.1.2017 julkaistun blogin, jossa kommentoin tätä ratkaisua. Ukraina

Kun Joe Biden palasi valkoiseen taloon presidenttinä, Victoria Nuland tuli jälleen avaintehävään ulkoministeriössä.

Venäjän hyökkäyksen jälkeen on pohdittu sodan vaikutuksia sen sisäpolitiikkaan.

Käyköhän niin, että Ukrainasta tulee kriisin jatkuessa vaaliteema myös Yhdysvaltain sisäpolitiikassa?

Miksi tarjoan näitä vuosien varrella julkaisemiani blogeja luetta-
viksi? Siksi, että Suomen valtamediassa Ukrainan tapahtumia on
käsitelty ja käsitellään hyvin yksipuolisesti.

Julkisen keskustelun yksipuolisuus puolestaan vaikuttaa siihen,
että Suomen politiikassa ollaan päätyessä huonosti harkittuihin
ratkaisuihin, kuten aseventtiin kriisialueelle ja mahdollisimman
tiukoille pakotteille, kuten lentoliikennettä koskeville.

Nyt tarvitaan rauhan rakentajia. Sota olisi saatava mahdolli-
simman pian loppumaan. On saatava aikaan kestävä poliittinen
ratkaisu Ukrainan ja koko Euroopan tulevaisuudelle.

28.2.2022 Sodan kierteestä rauhan tielle

Ukrainassa on meneillään järjetön, laajamittainen sota. Sen puh-
keaminen näyttää johtuneen karkeista virhearvioinneista sekä
Venäjän että Ukrainan johdossa.

Venäjän toteuttamasta voimakkaasta sotilaallisesta painostuk-
sessa huolimatta Ukrainassa ei uskottu sodan syttyvän. Venäjän
vaatimuksia ja uhkauksia ei otettu vakavasti.

Venäjällä aliarvioitiin ukrainalaisten halu ja kyky puolustaa
omaa maataan. Yllätyksenä tuli myös länsimaiden Ukrainalle an-
taman tuen voima ja laajuus.

Jos sodan logiikan annetaan hallita, edessä on pitkä ja verinen
taistelu, jonka kielteiset vaikutukset ulottuvat laajalle koko Eu-
rooppaan ja kaikkialle maailmaan. Jos sodan logiikan annetaan
hallita, kaikki häviävät.

Olisi saatava aikaan tulitauko ja olisi käynnistettävä neuvotte-
lut kestävän rauhan luomiseksi Ukraina ja koko Eurooppaan.

Ehkä Ranska ja Suomi ETY-järjestön isäntämäinä voisivat ot-
taa aloitteen käsiinsä.

Esitin tätä jo kriisin alkuvaiheessa 22. joulukuuta 2014 julkai-
semassani blogissa Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota:

”Suomikin voisi ja Suomen pitäisi toimia. Ensi kesänä tulee kuluneeksi 40 vuotta Helsingissä järjestetystä ETYKin huippukokouksesta. ETYKin päätösasiakirja tähtäsi sotien jälkeen syntyneen Euroopan kahtiajaon lieventämiseen, ja se johti lopulta Saksan yhdistymiseen ja sekä Varsovan liiton että Neuvostoliiton hajoamiseen.

Vuoden 1990 lopulla Pariisin huippukokouksessa allekirjoitettiin Uuden Euroopan peruskirja. Nyt ETY-järjestöä tarvitaan niiden jännitteiden purkamiseen, jotka uutta Eurooppaa ovat kohdanneet.

Ehkäpä Suomi ja Ranska voisivat toimia nyt yhdessä Euroopan rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi.”

Nyt lisäperusteita tälle toiminnalle antaa tasavallan presidentti Sauli Niinistön aloite Suomen puheenjohtajakaudella vuonna 2025 toteutettavasta ETY-järjestön huippukokouksesta.

* * *

Ukrainan kriisillä on vaikutuksensa myös globaaleihin voima-suhteisiin.

Venäjäksi on eurooppalainen maa. Sen painopiste on maan läntisimmissä osissa. Venäjällä on vahvat historialliset ja kulttuurisiteet muuhun Eurooppaan.

Jos läntinen ja itäinen Eurooppa voisivat elää sovussa ja harjoittaa hyvää yhteistyötä keskenään, olisimme merkittävä globaali voima. Jos tiemme erkaantuvat, Venäjä suuntautuu itään päin ja vahvistaa Kiinan, Intian ja muiden BRICS-maiden asemaa globaalissa kilpailussa. Tämä ei olisi Yhdysvaltainkaan etujen mukaista.

Edellisessä blogissani ”Itävalta puolueettoman Ukrainan esikuvaksi” kerroin, että minulla on vahvat tunnesiteet Ukrainan kohtaloihin.

Olen surrut syvästi sitä, kuinka Ukraina ajautui suurvaltojen välisten geopoliittisten kiistojen runtelemaksi ja lopulta sotilaallisen hyökkäyksen kohteeksi.

Neuvostoliiton hajotessa Ukraina saavutti vihdoin itsenäisyytensä. Sen johto haaveili Suomen kaltaisesta itsenäisestä asemasta Venäjän ja länsimaiden välissä. Tätä kannatti mm. Henry Kissinger.

Näitä mielipiteitä ei otettu huomioon. Käynnistyi toiminta Ukrainan liittymiseksi sekä Euroopan unioniin että Natoon.

Ukrainassa sisäiset jännitteet kärjistyivät. Syntyi vallankumous, jonka seurauksena maan laillisesti valittu presidentti joutui maanpakoon. Uusi hallitus päätti ensi töikseen hakea Nato-jäsenyyttä ja kieltää venäjän kielen käytön.

Nämä olivat pahoja virheitä. Nyt tiedämme, mihin ne johtivat.

Kun olen blogeissani kertonut näistä tapahtumista, olen joutunut suorastaan silmittömien henkilöön käyvien hyökkäysten kohteeksi. Esiin on nostettu ne törkeät valheelliset väitteet, joita minua kohtaan on erityisesti 1980-lukuun liittyen esitetty.

4.3.2022 Dissidenttejä murhataan Suomessakin

Olemme tuottaneet Susanna Junttilan kanssa Alfa-TV:lle ohjelmasarjaa ”Dissidentti – toisinajattelija”. Susanna on pariin otteeseen todennut, että monessa maassa minut olisi toisinajattelijana tapettu. Näin varmasti on.

Kun Suomessa ei sentään käytetä väkivaltaa politiikan välineenä, vallanpitäjät ja vastustajat ovat tyytyneet poliittisen murhan yrityksiin. Monen suomalaisen poliitikon ura on tällä tavoin tuhottu.

Olen joutunut poliittisen murhayrityksen kohteeksi monta kertaa, mutta kaikista niistä olen selviytynyt. Välillä ovat sivulliset joutuneet kärsimään, kuten ”jalasmökki”- ja päivärahakohun yhteydessä, kun mm. Lasse Lehtinen ja Johannes Virolainen putosivat eduskunnasta. Virolainen sentään palasi, mutta Lehtisen eduskuntaura päättyi siihen.

Poliittisen murhan yrityksissä tiedotusvälineillä, medially, on ollut ja on ratkaiseva rooli.

Susanna on Dissidentissä arvellut, että murhayritysten epäonnistuttua minut yritetään nyt vaientaa kuoliaaksi. Niin minustakin tuntuu. Kannanottoni eivät tahdo millään ylittää uutiskynnystä edes oman puolueen lehdessä. Kynnyksen ylittävät vain kohujutut, joilla minua yritetään vahingoittaa.

Dissidentti on muuten Susannakin. Hän perehtyy asioihin ja ottaa niihin itsenäisesti kantaa. Susanna on itse sanonut, että häntä pidetään itsepäisenä ja hankalana.

* * *

Oma poliittinen vakaumukseni syntyi 1970-luvun alussa.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa omaksuin Kekkonen linjan. Olen taistellut Suomen itsenäisyyden ja puolueettomuuden puolesta.

Minusta tuli alkiolaisen ihmisyysaatteen kannattaja. En hyväksy materialistista arvomaailmaa. Pysin siihen, että ihmisten elämä ja yhteiskunnan toiminta perustuisivat henkisiin, hengellisiin ja yhteisöllisiin arvoihin.

Pysin rakentamaan tasa- arvoista ja hajautettua tieto- ja sivistisyhteiskuntaa. Vastustan yhteiskunnan keskittämistä, puolustan maaseudun ja maakuntien elinvoimaa.

Dissidenttinä, toisinajattelijana, minua pidetään ennen muuta sen vuoksi, että olen rohkennut vastustaa valtavirtaa ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikassa.

Olen joutunut puolustamaan Suomen itsenäisyyttä ja puolueettomuutta sekä suhteessa Neuvostoliittoon ja Venäjään että läntisen yhdentymisen yhteydessä.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan paineet ovat olleet suuremmat kuin koskaan aikaisemmin.

Dissidenttiä kohdellaan erityisen kovakouraisesti silloin, kun on osoittautunut, että hän on ollut oikeassa. Maalle ja kansalle vahinkoa aiheuttaneet tunarit palkitaan arvonimin, kunniamerkein ja henkilökohtaisilla hillotolpilla. He saavat vapaasti jatkaa tuho työtään.

* * *

Kun tulin kansanedustajaksi ja pääministerin sihteeriksi vuonna 1970, suhteissa Neuvostoliittoon elettiin jännitteistä aikaa.

Kannatin EEC-vapaakauppasopimusta, jota muiden muassa Tarja Halonen, Paavo Lipponen ja Erkki Tuomioja kiivaasti vastustivat.

Urho Kekkosen presidenttikauden loppupuolella, erityisesti vuonna 1968 toteutetun Tšhekkoslovakian miehityksen jälkeen, Neuvostoliitto painosti Suomea luopumaan puolueettomuudestaan.

Tuin kaikin voimin Kekkosen työtä Suomen itsenäisyyden ja puolueettomuuden turvaamiseksi. Olin hänen viimeinen ulkoministerinsä vuosina 1977-1981.

1970-luvulla maamme ”suomettui” ennen muuta sen vuoksi, että SDP ja koko vasemmisto pyrkivät Kekkosesta vasemmalta ohii. Kun presidentti vaihtui, suomettumisen lieveilmiöt pahenivat entisestään.

Kekkosen linjan tiukkana puolustajana jouduin Neuvostoliiton epäsuosioon. Tultuani Keskustan puheenjohtajaksi suhteita NKP:n kanssa hoitivat aluksi muut henkilöt. Kekkosen toivomuksesta huolimatta minua ei kutsuttu ulkoministerivierailulle Moskovaan.

Mauno Koiviston arkistojen avauduttua on käynyt ilmi, että hän ja SDP:n johto pelasivat Moskovan kortilla minua vastaan. Tästä kerromme lauantaina esitettävässä Dissidentin jaksossa ”Poliittisen murhan toinen yritys”.

Kaiken huippu on se, että minut leimattiin maanpetturiksi. Stalinistiseen tapaan uhrista tehtiin syyllinen.

Näitä syytöksiä olen saanut viime päivinä taas silmilleni.

* * *

Kannatin alusta lähtien Suomen osallistumista läntiseen vapaakauppaan ja yhdentymiseen.

Kannatin EEC-vapaakauppasopimusta. Ulkoministerinä yritin saada aikaan päätöksen Suomen liittymisestä Euroopan vapaa-kauppaliiton, EFTA:n täysjäseneksi. Tämä toteutui 1980-luvulla. Ajoin Suomen liittymistä Euroopan neuvostoon, joka sekkin toteutui.

Olin hyvin tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio tarjosi meille ja muille EFTA-maille mahdollisuutta päästä EY:n sisämarkkinoille Euroopan talousalueen (ETA) kautta.

Olisimme säilyttäneet itsenäisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja kauppapolitiikan. Meillä olisi ollut oma maatalous-, alue- ja ympäristöpolitiikka, emmekä olisi joutuneet mukaan ylikansalliseen päätöksentekoon.

Hyväksyin sen, että Suomi haki jäsenyyttä EY:ssä. Katsoin, että meidän olisi vaikea jäädä ulkopuolelle, jos Ruotsi liittyy. Olin aluksi mukana neuvotteluissa.

Kun neuvottelut päättyivät, kävi ilmi, että sopimus oli erityisesti maatalouden kannalta huono ja epäselvä. Lisäksi Ruotsissa oli kova vastustus EU-jäsenyyttä kohtaan. Oli ilmeistä, että se jäisi ulkopuolelle, jos Suomi ei liittyisi.

Tein kaiken mahdollisen sen puolesta, että Suomi ja Ruotsi olisivat jättäytyneet ETA:n jäseniksi ja pysyneet sitä kautta osana EU:n sisämarkkinoita. Tällöin me olisimme voineet säilyttää itsenäisyytemme ja muodostaa yhdessä muiden Pohjoismaisen kanssa Pohjolan yhteisön.

Erityisesti viime päivinä olen surrut syvästi sitä, että epäonnistuin. Maatalouden kurja tilanne on suoraa seurausta EU-jäsenyydestä. EU:n järjetön ilmastopolitiikka uhkaa Suomen maaseudun tulevaisuutta. Olemme kokeneet jäsenyyden vuoksi mittavia kansantaloudellisia tappioita.

Kaiken huippu on se, että jäsenyyden vuoksi Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka uhkaa suistua raiteiltaan. Viittaankin tällä päätöksiin pakotteista ja aseiden viennistä.

* * *

Nyt ne tunarit, jotka suistivat Suomen näihin onnettomuuksiin, pyrkivät käyttämään Ukrainan sotaa perusteena Suomen liittymiseksi sotilasliitto Natoon. Tässä pyritään käyttämään hyväksi niitä pelkoja, joita Venäjän hyökkäys Ukrainaan on saanut kansan keskuudessa aikaan.

Ukrainan kriisiin pitäisi johtaa päinvastaiseen johtopäätökseen.

Ukrainan kriisiin puhkeamiseen on ratkaisevalla tavalla vaikuttanut Ukrainan pyrkimys päästä Naton jäseneksi. Ukrainan tapahtumat osoittavat, kuinka viisasta ulko- ja turvallisuuspoliittikkaa Suomi on harjoittanut.

Venäjän hyökkäys vaikuttaa ratkaisevasti suurvaltojen väliin suhteisiin, ja se vahingoittaa vakavasti koko kansainvälistä yhteistyöjärjestelmää.

Täällä Suomen lähialueilla on kuitenkin rauhallinen tilanne. Tasavallan presidentti Sauli Niinistön ajamalla viisaalla vakauspolitiikalla meillä on mahdollisuus säilyttää tämä suotuisa tilanne.

Ne, jotka ovat Suomen nykyiseen tilanteeseen ajaneet, pyrkivät nyt kiirehtimään Suomen Nato-jäsenyyttä. He pelkäävät, että sotatoimien loputtua ja neuvottelujen käynnistyttyä mielialat rauhoittuvat ja suomalaisten into Nato-jäsenyyteen heikkenee.

On jälleen käynyt ilmi, että suurelle osalle Nato-jäsenyyden ajajista kysymys on mielikuvapolitiikasta. He haluavat, että Suomi olisi kaikissa suhteissa ”länsimaa”. Tämä oli hyvin monille peruste myös siihen, että Suomen piti liittyä Euroopan unioniin ja euroalueeseen.

Minusta tämä on ollut ja on typerää. Suomi on aina ollut länsimaa. Euroopan talousalueen ja Pohjolan yhteisön jäsenenä oltiin saavuttaneet kaikkein arvostetuimman kansainvälisen aseman.

Nyt olisi uudet virheet estettävä.

* * *

Olen viime viikon keskiviikosta lähtien kirjoittanut useita blogeja Ukrainan tilanteesta.

Ensimmäisessä 23.2. julkaistussa kirjoituksessa ”Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen” esitin ajatuksia siitä, kuinka sota olisi voitu välttää.

Kun Venäjän hyökkäys seuraavana päivänä käynnistyi, olen esittänyt ajatuksia siitä, kuinka sotatoimet saataisiin loppumaan ja neuvottelut poliittisesta ratkaisusta käyntiin.

Somessa kirjoitukset ovat synnyttäneet suorastaan raivokkaita henkilöön käyviä hyökkäyksiä. Tämä on tuntunut taas poliittisen murhan yritykseltä.

PAKOTTEET ISKEVÄT SUOMEEN - NATO-JÄSENYTYTTÄ ALETAAN VALMISTELLA

Kun Venäjän hyökkäys käynnistyi, ryhdyttiin panemaan täytäntöön niitä pakotteita, joita Yhdysvaltain johdolla oli ennakkoon suunniteltu.

Olimme mukana Euroopan unionin pakotepäätöksissä. Suomi ajoi kovinta linjaa ja tulkitsi tehtyjä päätöksiä kaikkein ankarammin.

Pakotteet ja vastapakotteet iskivät meihin pahasti. Tämä antoi aiheen kirjoittaa myös Suomen aikaisemmasta pakotepolitiikasta.

Maaliskuun alussa Sauli Niinistö vieraili Washingtonissa.

Kiittelin blogissani Niinistöä. Tulkitsin, että hän oli varmistanut vaihtoehdon Suomen Nato-jäsenyydelle. Tämä antaisi mahdollisuuden toteuttaa sitä vakauserolitiikkaa, josta Niinistö oli paljon puhunut.

Vasta myöhemmin sain tietää, että jo 1.3. oli aloitettu prosessi, jolla Suomea ryhdyttiin viemään Natoon tavalla, joka oli perustuslain kannalta arveluttava.

Vasta myöhemmin sain tietää, että Niinistö oli pannut Suomen Nato-jäsenyyden vireille jo puhelinkeskusteluissa, joita hän oli käynyt Joe Bidenin kanssa joulukuussa 2021 ja tammikuussa 2022. Tästä kertoi Washington Post 26.5. julkaisemassaan laajas-
sa artikkelissa.

Jatkoin kirjoittelua, jolla pyrin antamaan historiallista taustaa Ukrainan tapahtumille.

Saatuani vähitellen tietää, kuinka Suomen Nato-jäsenyyttä oli ryhdytty toteuttamaan, otin kantaa siihen, millä tavoin mah-

dollisesta jäsenyydestä oli Suomen perustuslain mukaan päätettävä.

Maaliskuun ensimmäisen blogini aloitin kiittelemällä Sauli Niinistöä hänen A-studiossa antamastaan haastattelusta.

En olisi kiittänyt, jos olisin tiennyt, mitä hän oli tuolloin tehnyt ja tekemässä.

1.3.2022 Venäjän vastapakotteet iskevät Suomeen taas pahasti

Kuuntelin tarkkaan tasavallan presidentti Sauli Niinistön haastattelun eilissä A-studiossa. Marja Sannikka oli taas kysymyksissään asiallinen ja tiukka.

Oli helpottavaa kuulla, että viimepäivinä villinä vellonut keskustelu Suomen Nato-jäsenyydestä ei ole vaikuttanut Niinistön ajatteluun ja toimintaan. Tätä elintärkeää kysymystä on käsiteltävä hyvin harkiten ja muistaen myös päätöksentekijöiden vastuun ratkaisujen seurauksista.

Samaa harkintaa ja vastuuntuntoa olisi tarvittu myös päätettäessä aseiden viennistä Ukrainaan ja Suomen osallistumisesta joihinkin pakotteisiin.

En ole tässä jälkiviisas. Samaa esitin viime perjantaina julkaisemassani blogissa ”Itävalta esikuvaksi puolueettomalle Ukrainalle”.

Suomi on tähän mennessä noudattanut tiukasti sitä periaatetta, että emme vie aseita kriisialueille. Tähän on ollut vahvat humanitaariset perusteet. Samalla on haluttu varmistaa se, että suomalaisia aseita ei käytetä suurvaltanaapuriamme Venäjää vastaan. Nyt periaate rikottiin, ja aseita viedään käytettäväksi tähän nimenomaiseen tarkoitukseen.

Suomen olisi tullut pitäytyä pelkästään ei-tappavien puolustus-tarvikkeiden vientiin.

Pakotteiden osalta keskustelua käytiin jo siinä yhteydessä, kun Suomi oli liittymässä Euroopan unioniin. Ne olivat vahvasti esillä

myös vuoden 2014 Kultaranta-keskusteluissa, joita ennen oli päätetty ensimmäisistä lievista pakotteista Venäjää vastaan.

Kirjoitin Kultarannassa käydyistä keskusteluista blogin, joka julkaistiin 10.6.2014 ”Minulle tämä tilanne tuli mieleen, Jarmo Virmavirta”.

Lähetin blogini tiedoksi presidentti Sauli Niinistölle. Tämä yhteydenotto johti viestittelyyn, josta kerron teoksessani ”Suomen linja 2017” (ss. 304-308).

* * *

Kesän lopulla tehtiin uusia pakotepäätöksiä, jotka iskivät pahasti Suomeen.

Elokuun 11. päivänä julkaisemassani blogissa kirjoitin ”Sitä niittää, mitä kylvää”:

”Suomen toiminta herättää kysymyksiä.

Miksi Suomi tulkitsee jo ensimmäisiä pakotteita niin tiukasti, että ministeritapaamisia peruutettiin? Miksi ulkomaankauppa-ministeri Stubb lykkäsi jopa hallitusten välisen talouskomission kokouksen hamaan tulevaisuuteen?

Miksi Suomi ei estänyt siirtymistä koviin pakotteisiin? Miksi Suomi ei päättänyt jättäytyä niiden ulkopuolelle, mihin perussopimus antaa nimenomaisen mahdollisuuden? Miksi pääministeri Stubb aluksi vähätteli pakotteiden vaikutusta Suomen talouteen ja työllisyyteen? Eikö hän ymmärtänyt ottaa huomioon vastapakotteita ja niiden aiheuttamia ongelmia?

Kuinka päätökset Suomen ulkopoliittisen johdon piirissä syntyivät? Pakotteet ovat EU-politiikkaa, josta päättää pääministeri, mutta ne ovat samalla keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jota tasavallan presidentti johtaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa.

Jos olisimme ylläpitäneet koko kriisin ajan parempia yhteyksiä Venäjän hallitukseen, olisimme ehkä voineet vaikuttaa sen vastapakotteisiin. Meijerituotteet olisi ehkä saatettu jättää ulkopuolelle, kuten ensimmäiset julkisuuteen tulleet uutiset antoivat ymmärtää.

Niissä oli esillä vain hedelmien ja vihannesten tuontikielto.

Siperian ylilentojen kieltäminen olisi kohtalokas isku Finnairille ja Finnairille. Asiasta olisi helpompi keskustella, jos liikenneministeri olisi tavannut kollegansa viime keväänä ja jos talouskomission kokous olisi silloin pidetty.”

Nyt EU:n pakotteet ovat johtaneet Siperian ylilentojen kieltämiseen. Tämä on todellakin kohtalokas isku Finnairille. Koko Suomi kärsii. Menetämme Aasiaan suuntautuvien yhteyksien lisäksi myös suuren osan Euroopan lennoista. Konehankinnat ja Helsinki-Vantaan lentoaseman laajennus ovat osoittautumassa virheinvestoinneiksi.

Kriisin jälkeen yhteyksien rakentaminen saattaa olla hyvin vaikeaa. Olisi ollut viisasta jättäytyä ainakin näiden pakotteiden ulkopuolelle.

* * *

Käytännön testiin Suomen pakotepolitiikan linja joutui myös heinäkuussa 2015 Helsingissä pidetyn ETY-järjestön 40-vuotisjuhlan yhteydessä. EU:n asettamien pakotteiden vuoksi Venäjän duuman puhemies Sergei Naryshkin ei voinut osallistua sen yhteydessä järjestettyyn parlamentaarikkojen kokoukseen.

Kirjoitin tästä 10. heinäkuuta 2015 julkaisemassani blogissa Eihän tässä näin pitänyt: ”Osallistun tänään ETYK:in 40-vuotisjuhlakokoukseen. Ulkoministeri Timo Soinin Finlandia-talolla isännöimän tilaisuuden puhujina ovat ETY-järjestön puheenjohtajatroikan Serbian, Saksan ja Sveitsin ulkoministerit. Jäsenmaat osallistuvat varaministeritasolla.

Tämän päivän tilaisuutta edelsi ETY-järjestön parlamentaarisen yleiskokouksen istunto. Siitä piti tulla merkittävä poliittinen tapahtuma. Erityisesti toivottiin, että kokous voisi edesauttaa Ukrainan kriisin rauhanomaista ratkaisua. Tämä mahdollisuus menetettiin, kun Venäjän valtuuskunta ei siihen osallistunut.

Hallituksen päätös estää duuman puhemiehen Sergei Naryshkinin ja muiden EU:n pakotelistalla olevien parlamentaarikkojen

maahanpääsy on synnyttänyt pahan särön Suomen ja Venäjän välisiin suhteisiin.

Hallituksen päätöstä on perusteltu sillä, että Suomella ei ollut muuta mahdollisuutta. Toisinkin olisi kuitenkin voitu toimia.

Päätöstä ei olisi tullut alistaa muodolliseen EU:n sisäiseen hyväksymismenettelyyn, notifiikaatioon. Jo ennakkoon oli nähtävissä, että ainakin Baltian maat ja Puola käyttäisivät veto-oikeuttaan.”

Tästäkin asiasta syntyi viestittelyä Sauli Niinistön kanssa (mt. ss. 310-313). Hän oli kiukkuinen sekä joidenkin ministereiden toiminnasta että ehkä myös itselleen.

5.3.2022 Niinistöläiseen vakauspoltiikkaan

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön tapaamisella Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin kanssa saattaa olla kauaskantoiset vaikutukset. Se avaa mahdollisuuksia Niinistön ajaman vakauspoltiikan jatkamiseen ja vahvistamiseen.

Suomella on hyvin vahva itsenäinen maanpuolustusjärjestelmä.

Ainoat heikot kohdat ovat ilmapuolustuksessa. Näitä puutteita ollaan nyt korjaamassa. Washingtonissa sovitun tiivistyvän kahdenvälisen yhteistyön ansiosta voimme saada ilmapuolustuksemme tarvittaessa Yhdysvaltojen tukea.

Suomella on hyvin vahvat maavoimat, jotka on kehitetty, varustettu ja koulutettu nimenomaan Suomen olosuhteisiin. Ainoa puute on se, että liittymällä Ottawan sopimukseen Suomi luopui osasta maamiinojaan. Tämä on korjattavissa irrottautumalla sopimuksesta.

Jos Suomi joutuisi hyökkäyksen kohteeksi, meillä ei olisi sotilasliiton jäsenenäkään mahdollisuutta saada merkittävää tukea maapuolustuksemme. Toisaalta – ei meillä olisi siihen tarvettakaan.

Suomen puolustustarpeet tulisivat tyydytetyiksi tiiviillä yhteistyöllä Ruotsin kanssa ja tuella, jota molemmat maat voisivat saada kahdenvälisellä yhteistyöllä Yhdysvaltain kanssa.

* * *

Tämä järjestely antaisi mahdollisuuden jatkaa sitä vakauspoliittikkaa, jota Suomi on Sauli Niinistön johdolla menestyksellisesti toteuttanut.

Jäsenyys sotilasliitto Natossa sen sijaan aiheuttaisi ongelmia. Venäjä kokee Naton vakavaksi uhkaksi omalle turvallisuudelleen.

Suomen ja Ruotsin liittyminen jättäisi Pietarin Nato-maiden saartamaksi. Kriisitilanteessa meriyhteys Kaliningradiin saattaisi katketa. Myös kapea ilmakäytävä saattaisi umpeutua.

Suomen ja Ruotsin säilyminen sotilaallisesti liittoutumattomina maina ja niiden tukeutuminen tarvittaessa Yhdysvaltain kahdenväliseen tukeen vahvistaisi meidän lähialueittemme vakautta. Tällä puolestaan olisi suotuisa vaikutus koko maanosamme turvallisuuteen.

Nyt Ukrainassa olisi kiireesti saatava aikaan yleinen tulitauko ja aselepo. Neuvottelut olisi saatava käyntiin.

Ratkaisua olisi haettava siltä pohjalta, että Ukrainasta tulisi puolueeton maa samaan tapaan kuin Itävallasta toisen maailmasodan jälkeen, kuten 25.2. julkaisemassani blogissa ehdotin.

Heikon sotamenestyksen vuoksi Venäjäkin voisi ehkä tähän tyytyä. Tämän arvion esitti myös kaksi turvallisuuspolitiikan asiantuntijaa 1.3. Helsingin Sanomissa julkaisemassaan Vieraskynä-kirjoituksessa.

* * *

Suomessa tulisi vähitellen ryhtyä pohtimaan myös sitä, kuinka hoidamme sodan päätyttyä suhteemme Venäjään.

Lähtökohdat ovat hankalat sen vuoksi, että Suomi on halunnut varjella länsimaiden yhtenäisyyttä ajamalla sekä EU:ssa että omilla päätöksillään kovaa pakotelinjaa. Päättetyt toimenpiteet ja tulossa olevat Venäjän vastapakotteet iskevät meihin pahasti.

Yhteistyön käynnistäminen on varmaankin vaikeaa.

Jotkut tahot – myös kunnat, järjestöt ja aluehallinnon yksiköt

– ovat ryhtyneet katkaisemaan yhteyksiään ja yhteistyötään naapurimaan suuntaan. Monet yritykset ovat ryhtyneet lakkauttamaan omaa toimintaansa Venäjällä. Yhteyksien palauttaminen ja toiminnan uudelleenkäynnistäminen ei varmaankaan ole helppoa.

Maantieteelle emme voi mitään. Venäjä on naapurimme ja sellaisena pysyy. On joka tapauksessa elintärkeää, että meillä on sen kanssa mahdollisimman hyvät suhteet ja yhteistyö.

7.3.2022 Ukrainassa käydään Neuvostoliiton hajoamissotaa

Kun Neuvostoliitto 1990-luvun alussa hajosi, Suomessa pelättiin, että syttyisi sisällissota, joka aiheuttaisi satojen tuhansien pakolaisten tulvan tännekin.

Hajoaminen sujui kuitenkin rauhallisesti. Syntyi vain alueellisia selkkauksia ja sotia, jotka johtivat ”jäätäneisiin konflikteihin”.

Toisin kävi Jugoslavian hajotessa. Syntyi useita sotia osavaltioiden sisällä ja niiden välillä. Sodat päättyivät siihen, että Nato-maat pakottivat rajuilla pommituksilla Serbian antautumaan ja alistumaan Kosovon itsenäistymiseen.

Kosovon tapahtumilla on yhtymäkohtia meneillään olevaan Ukrainan sotaan.

Kosovo oli ja on serbeille samankaltainen kansakunnan ydinalue kuin Kiova venäläisille.

Serbialla ja Venäjällä oli hyvin läheiset suhteet. Kysymys oli veljeskansoista.

Moskovassa koettiin raskaana se, että Serbia pakotettiin hyväksymään Kosovon itsenäistyminen, eikä sitä ole tunnustettu itsenäiseksi valtioksi.

Kosovon itsenäisyyttä eivät ole hyväksyneet lukuisat muutkaan maat, eivät myöskään kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot.

* * *

Vuonna 2014 alkoi Ukrainan sisällissota ja Venäjä valtasi Krimin niemimaan.

Ukrainaansyntyivät pahimmat Neuvostoliiton hajoamisen aiheuttamista jäätyneistä konflikteista.

Joulukuun 22. päivänä 2014 julkaisin blogin ”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota”. Julkaisin sen tämän blogin loppuksi sanasta sanaan uudelleen.

Joulukuussa 2014 kirjoitin:

”Nyt puhutaan jopa kylmästä sodasta idän ja lännen välillä. Tulevaisuuden näköala on pelottava. Kielenkäyttö kovenee, uusia pakotteita asetetaan ja suunnitellaan. Jäätyneet konfliktit saattavat jännityksen kasvaessa kärjistyä ja uusia saattaa syntyä. Erityisen vaaralliseksi tilanteen tekee se, että ulkovallat ovat sitoutuneet vahvasti konfliktien osapuoliin. Pahimmillaan ne voivat johtaa lopulta laajempaan kuumaan sotaan.”

Nyt kuuma sota on käynnissä. Se saattaa laajentua ja johtaa lopulta jopa kolmanteen maailmansotaan.

Ensi vaiheessa on tarjolla vaara, että muutkin entisen Neuvostoliiton alueen jäätyneet konfliktit kärjistyvät kuumiksi sodiksi. Entisen Jugoslavian alueellakin saattavat väkivaltaisuuudet jälleen leimahtaa liekkeihin.

* * *

Tässä kokonaisuudessaan 22.12.2014 julkaiseman blogi ”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?”:

”1990-luvun alussa pelättiin, että Neuvostoliiton hajoaminen saattaisi johtaa samankaltaisiin eri kansallisuuksien välisiin sotiin kuin Jugoslaviassa. Väkivaltaisuuudet jäivät kuitenkin vähäisiksi. Baltian maatkin saattoivat itsenäistyä lähes verettömästi.

Neuvostoliitto hajosi rauhanomaisesti ennen muuta sen vuoksi, että se tapahtui suurimman neuvostotasavallan, Venäjän, aloitteesta ja tahdosta.

Venäjällä koettiin väkivaltaa sen vuoksi, että osa sen alueella asuvista vähemmistökansallisuuksista ryhtyi tavoittelemaan itsenäisyyttä aseellisen toiminnan avulla.

Muiden entisten neuvostotasavaltojen alueella syntyi vastakainasetteluja, jotka johtivat aseellisiin selkkauksiin ja ”jäätynneiden konfliktien” syntymiseen. Niille on yhteistä se, että niissä asuvat kansalliset vähemmistöt ovat kokeneet asemansa ja jopa turvallisuutensa uhatuksi. Turvaa vähemmistöt ovat hakeneet ulkomailta, lähinnä länsimaista, Venäjältä tai Turkista.

Georgiassa käytiin vuosina 1991 ja 1992 kaksi sotaa, joissa Abhaasiassa asuneet abhaasit ja Etelä-Ossetiassa asuneet osseetit erosivat emämaasta. Etelä-Ossetiaan sijoitettiin kansainvälisellä mandaatilla venäläisiä ja muita rauhanturvajoukkoja. Vuoden 2008 sota syttyi, kun Georgia yritti 7. elokuuta alkaneella hyökkäyksellä palauttaa Etelä-Ossetian hallintaansa. Alueella olleet venäläisjoukot puolustautuivat, tekivät vastahyökkäyksen, miehittivät osan Georgiaa ja vetäytyivät myöhemmin Etelä-Ossetian puolelle.

Jo vuonna 1988 alkanut Nagorno-Karabahin kriisi kärjistyi vuonna 1992 tuhoisaksi sodaksi. Tällä Azerbaidshanin sisällä sijainneella alueella asunut armenialaisvähemmistö koki asemansa uhatuksi ja ryhtyi aseelliseen taisteluun saavuttaakseen itsenäisyyden ja voidakseen liittyä osaksi Armeniaa. Tässä kriisissä Nagorno-Karabahin armenialaisvähemmistö on tukeutunut Armeniaan ja Venäjään, Azerbaidshan Turkkiin.

Myös Transnistrian kriisi alkoi jo ennen Neuvostoliiton hajoamista. Se puhkesi ennen muuta sen vuoksi, että Moldovassa hyväksyttiin kielilaki, jonka Transnistriassa asuvat venäläiset ja muut kansalliset vähemmistöt kokivat uhkaavan heidän asemaansa ja oikeuksiaan. Transnistria julistautui itsenäiseksi, ja puolustautui Moldovan turvallisuusjoukkoja vastaan. Tässä se sai tukea maassa olleilta venäläisjoukoilta.

Ukrainan tapahtumat ovat noudattaneet samaa kaavaa. Historiallisista syistä maa on ollut syvästi kahtiajakautunut. Länsi-Ukraina on kuulunut pitkiä aikoja Itävalta-Unkariin ja Puolaan,

siellä on suuri puolalais- ja unkarilaisvähemmistö ja siellä venäläisiä suorastaan vihataan. Krimin niemimaa ja suuri osa Itä-Ukrainaa ovat puolestaan kuuluneet satojen vuosien ajan Venäjään. Siellä venäläiset ovat enemmistönä, ja yhteydet Venäjään ovat olleet tiiviit. Tämä venäläisvähemmistö koki Maidanin aukiolta käynnistyneen kumouksen uhkaksi omalle asemalleen ja turvallisuudelleen. Se ryhtyi puolustamaan oikeuksiaan ja pyrkimään jopa eroon Ukrainasta.

Ukrainan yhtenäisyys olisi voitu säilyttää vain siten, että eri väestöryhmät olisivat hakeneet keskinäistä yhteisymmärrystä, jota sekä länsimaat että Venäjä olisivat tukeneet. Geopoliittinen valtakilpailu repi kuitenkin Ukrainan rikki, synnytti sisällissodan ja johti lopulta kansainvälisen kriisin.

Nyt puhutaan jopa kylmästä sodasta idän ja lännen välillä. Tulevaisuuden näköala on pelottava. Kielenkäyttö kovenee, uusia pakotteita asetetaan ja suunnitellaan. Jäätyneet konfliktit saattavat jännityksen kasvaessa kärjistyä ja uusia saattaa syntyä. Erityisen vaaralliseksi tilanteen tekee se, että ulkovallat ovat sitoutuneet vahvasti konfliktien osapuoliin. Pahimmillaan ne voivat johtaa lopulta laajempaan kuumaan sotaan.

Olen esittänyt, että ETY-järjestön parlamentaarisen yleiskokouksen puheenjohtaja Ilkka Kanerva pyrki saamaan aikaan kansainvälisen konferenssin, jossa voitaisiin kokonaisvaltaisesti käsitellä Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen Venäjän etelärajoille syntyneitä konflikteja ja jännitteitä.

Suomikin voisi ja Suomen pitäisi toimia. Ensi kesänä tulee kuluneeksi 40 vuotta Helsingissä järjestetystä ETYKin huippukokouksesta. ETYKin päätösasiakirja tähtäsi sotien jälkeen syntyneen Euroopan kahtiajaon lieventämiseen, ja se johti lopulta Saksan yhdistymiseen ja sekä Varsovan liiton että Neuvostoliiton hajoamiseen.

Vuoden 1990 lopulla Pariisin huippukokouksessa allekirjoitettiin Uuden Euroopan peruskirja. Nyt ETY-järjestöä tarvitaan niiden jännitteiden purkamiseen, jotka uutta Eurooppaa ovat kohdanneet.

Ehkäpä Suomi ja Ranska voisivat toimia nyt yhdessä Euroopan rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi.”

Silloin olisi pitänyt toimia. Nyt olemme kuumassa sodassa.

Toistin kehotukseni 28.2.2022 julkaisemassani blogissa ”Sodan kierteestä rauhan tielle”:

”Nyt lisäperusteita tälle toiminnalle antaa tasavallan presidentti Sauli Niinistön aloite Suomen puheenjohtajakaudella vuonna 2025 toteutettavasta ETY-järjestön huippukokouksesta.”

9.3.2022 Sodan jatkaminen olisi järjetöntä

Ukrainassa on meneillään tulitauko, jonka on määrä kestää il-tayhdeksään saakka. Sen jälkeen Venäjän hyökkäyksen ennustetaan jatkuvan entistä voimakkaampana.

Kaksi viikkoa sitten, illalla 22.2., kirjoitin blogia ”Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen”. Julkaisin sen varhain seuraavana aamuna. Vuorokautta myöhemmin 24.2. Venäjä aloitti hyökkäyksensä.

Seuraavana päivänä 25.2. julkaisin blogin ”Itävalta esikuvaksi puolueettomalle Ukrainalle”. Sittemmin olen kirjoittanut useita blogeja, joilla olen pyrkinyt tukemaan rauhanomaisen ratkaisun saamista Ukrainan kriisiin.

Venäjän ja Ukrainan johdon viimeaikaiset lausunnot ovat viitanneet siihen, että neuvotteluratkaisu olisi mahdollista saavuttaa.

Venäjä näyttää olevan valmis tyytymään Ukrainan puolueettomuuteen. Se saattaa olla valmis tinkimään myös muista vaatimuksistaan.

Ukrainakin on ilmoittanut, että se on nyt valmis hyväksymään itselleen puolueettomuusaseman. Sen johto näyttää olevan valmis neuvottelemaan myös muista Venäjän vaatimuksista.

Näissä oloissa olisi järjetöntä, että sotatoimia jatkettaisiin. Kaikki voittaisivat, jos niiltä vältyttäisiin.

Neuvottelut olisi käytävä Ukrainan ja Venäjän välisinä. Muut maat voisivat niitä halutessaan tukea.

Vuonna 2015 Saksa ja Ranska estivät sodan tuhoisan leviämisen neuvottelemalla Minsk II -sopimuksen. Tästä kirjoitin 27.2.2015 julkaisemassani blogissa ”Uusi ja vanha Eurooppa”. Näillä mail-la voisi olla nytkin ehkä jokin rooli sopimuksen aikaansaamisessa.

Ukrainan kriisin alkuvaiheessa joulukuun 22. päivänä 2014 julkaisemassani blogissa ”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuumma sota?” ehdotin, että Suomi ja Ranska ETY-järjestön isäntämaina ryhtyisivät toimintaan Neuvostoliiton hajoamisen yhteydessä syntyneiden jäätyneiden konfliktien rauhanomaiseksi ratkaisemiseksi.

Toistin ehdotukseni 28.2.2022 julkaisemassani kirjoituksessa ”Sodan kierteestä rauhan tielle”. Totesin, että lisäperusteita tälle toiminnalle antaa tasavallan presidentti Sauli Niinistön aloite Suomen puheenjohtajakaudella vuonna 2025 toteutettavasta ETY-järjestön huippukokouksesta.

Jotkut saattavat ajatella, että nykyisessä tilanteessa tämä ei näytä järin realistiselta. Rohkealla toiminnalla historian kulkuun voidaan kuitenkin vaikuttaa.

Jos sotatoimet jatkuvat ja jos ne viedään katkeraan loppuun saakka, paljon ihmisiä – sekä sotilaita että siviilejä – kuolee, ja neuvotteluratkaisun aikaansaaminen käy entistä vaikeammaksi.

Toivottavasti huomissa maamme valtiollisen johdon kokouksessa pohditaan myös Suomen mahdollisuuksia vaikuttaa Ukrainan kriisin nopeaan rauhanomaiseen ratkaisemiseen.

12.3.2022 Valta ja vastuu kuuluvat presidentille ja valtioneuvostolle

Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden käsittelemiseksi on synnytetty prosessi, jossa eduskuntapuolueet ja eduskunta muodostaisivat yhteisen kannan, johon nojautuen tasavallan presidentti ja valtioneuvosto tekisivät myöhemmin muodollisen esityksen eduskunnalle. Lopullisen päätöksen tekisi eduskunta.

Kerrotaan, että tähän prosessiin on päädytty perustuslain luovan tulkinnan kautta.

Perustuslain mukaan Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Sauli Niinistö on korostanut omaa johtajuuttaan pitämällä vielä pienen tauon ennen ”yhteistoiminnassa”-sanaa.

Jos nämä valtioelimet – tasavallan presidentti ja valtioneuvosto – päätyvät eri kannalle, ratkaisulta on perustuslain mukaan eduskunnalla.

Tähän nojautuen on ilmeisesti ajateltu, että synnytettyllä ”prosessilla” eduskunta voisi käyttää tätä ylintä päätösvaltaansa jo ennen kuin tasavallan presidentti ja valtioneuvosto ottavat asiaan kantaa.

Tälle tielle ei pidä lähteä. Vallan ja vastuun tulee kulkea käsi kädessä siten kuin perustuslaissa on säädetty.

Varoittavan esimerkin tästä tarjoaa se päätöksenteko, jolla Suomi liittyi Euroopan unioniin.

* * *

Alfa-TV:ssa esitettiin tänä aamuna Dissidentti-ohjelman uusin jakso ”Taistelu Suomen itsenäisyydestä ja puolueettomuudesta”. Se on katsottavissa Alfa-TV:n Permannosta.

Ohjelmassa käsitellään Mauno Koiviston presidenttikautta. Sen merkittävin ratkaisu oli Suomen liittyminen Euroopan unioniin.

On hämmentävää, että joudumme Dissidentti-ohjelmassakin arvailemaan, miksi Mauno Koivisto ajoi läpi Suomen EU-jäsenyyden.

Vain muutamia vuosia ratkaisun jälkeen Koivisto ”Venäjän idea”-kirjassaan arvosteli jyrkästi Euroopan unionin kehitystä ja Suomen Eurooppa-politiikkaa. Laajemmin olen käsitellyt tätä kysymystä teoksessani ”Suomen linja” (ss. 209-215). Se on luettava ja kuunneltavissa kotisivuni kirja-arkistosta.

Jos voimassa ollutta perustuslakia olisi noudatettu, lopullinen päätös EU-jäsenyydestä olisi tehty 2/3 enemmistöllä vuoden

1995 vaaleissa valitussa eduskunnassa. Kiireellisenä päätös olisi voitu tehdä 5/6 enemmistöllä.

Jos päätös olisi tehty eduskuntavaalien jälkeen, sopimusta ei olisi saatu hyväksytyksi. Siksi jäsenyyden kannattajat ajoivat läpi perustuslain tulkinnan, jonka mukaan sopimus voitaisiin käsitellä kiireellisenä 2/3 enemmistöllä, jos enemmistö sitä neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä tukisi.

Ajatuksena oli, että kansanäänestyksen tulokseen voitiin vaikuttaa, ja sen tuloksella voitiin painostaa kansanedustajia antamaan tukensa sopimuksen hyväksymiselle.

Näin myös tapahtui. Kansanäänestyksessä kansaa johdettiin harhaan. Eduskunnassa moni jäsenyyden vastustaja äänesti kansanäänestyksen tuloksen perusteella sen puolesta.

* * *

Jos päätöksenteossa olisi noudatettu Suomen kansallisia etuja, olisimme pysyttäytyneet Euroopan talousalueessa (ETA), jonka kautta olimme jo turvanneet pääsymme EU:n sisämarkkinoille. Tällöin olisimme säästyneet jäsenyyteen liittyviltä haitoilta ja kustannuksilta.

Jos Suomi ei olisi liittynyt unioniin, ei olisi Ruotsikaan. Tällöin olisimme voineet yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa ryhtyä kehittämään ETA:n puitteisiin Pohjolan yhteisöä.

ETA:n jäsenenä olisimme säilyttäneet itsenäisyytemme ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ja kauppapolitiikassa. Meillä olisi säilynyt oma raha ja itsenäinen talouspolitiikka. Meillä olisi ollut kansallinen maatalous- ja aluepolitiikka ja itsenäinen ympäristöpolitiikka. Emme olisi joutuneet mukaan ylikansalliseen päätöksentekoon.

Nyt kun jäsenyyden kielteiset vaikutukset ovat tulleet esiin, yhä useammat myöntävät, että Euroopan unioniin liittyminen oli virhe. Vielä useammat myöntävät virheeksi sen, että Suomi vie tiin ainoana Pohjoismaana euroalueeseen.

Suurelle osalle päätöksentekijöitä Euroopan unioniin liittymi-

sessä oli kysymys ideologisista mieltymyksistä ja mielikuvista. Suomen piti osoittaa olevansa ”länsimaa”. Tämä kävi selvästi ilmi myös Poliitikka-Suomen 9. jaksosta ”Kun Suomi livahti länteen”.

Tällöin ei otettu huomioon sitä, että kuuluminen Euroopan talousalueeseen ja Pohjolaan olisi antanut meille jopa paremman kansainvälisen imagon kuin EU-jäsenyys.

Myös turvallisuuteen vedottiin, vaikka EU-jäsenyys ei muuttanut Suomen turvallisuuspoliittista perusratkaisua. Olemme edelleen puolueeton, sotilaallisesti liittoutumaton maa.

Sen sijaan EU-jäsenyys on aiheuttanut meille ongelmia, kun olemme joutuneet mukaan yhteisiin pakotteisiin, joista olemme kärsineet enemmän kuin muut jäsenmaat.

Olisimme voineet pidättäytyä niistä päätettäessä ja jäädä ainakin osittain niiden ulkopuolelle, mutta ”luokan parhaana oppilaana” Suomi on kuulunut jopa kärkikaartiin. Mauno Koiviston kieltä käyttäkseni, olemme olleet ”kaikkein federalistisimpia”.

* * *

Mitä tarkoitin, kun kirjoitin, että Euroopan unioniin liittyminen on varoittava esimerkki sitä päätöksentekoa ajatellen, joka koskee meidän mahdollista Nato-jäsenyyttämme?

Tarkoitin ensinnäkin sitä menettelyä, jota päätöksenteossa käytetään.

On toimittava perustuslain hengen ja kirjaimen mukaisesti.

Korkeimpiin valtioelimiin kuuluvien on otettava kanta esillä oleviin vaihtoehtoihin ja kannettava päätöksentekoon liittyvä vastuu. Eduskunnassa kunkin kansanedustajan on kannettava henkilökohtainen vastuunsa.

Toiseksi: päätöksenteossa tulee nojautua tosiasioihin ja siinä tulee noudattaa tiukasti Suomen kansallisia etuja. Ideologiset mieltymykset on jätettävä sivuun. Mielikuvien ei pidä antaa vaikuttaa päätöksentekoon.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on synnyttänyt tilanteen, jossa sympatiat ja antipatiat saavat hyvin helposti ylliotteen.

Omalta osaltani en voi ymmärtää, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan antaisi meille perusteen luopua Mannerheimin, Paasikiven ja Kekkonen linjalta. Meidän on viisasta säilyttää puolueettomuutemme ydin, sotilaallinen liittoutumattomuus ja itsenäinen, uskottava puolustus.

Tällä tavoin me voimme harjoittaa sitä vakauspolitiikkaa, joka on ollut tasavallan presidentti Sauli Niinistön johdonmukainen linja. Tällä tavoin me voimme parhaimmin pysyttäytyä sotien ja selkkausten ulkopuolella, ja vaikuttaa suotuisasti koko Euroopan turvallisuuteen.

SAULI NIINISTÖ VÄLITTÄÄ JULKISUUTEEN VENÄJÄN RAUHANEHDOT

Maaliskuun puolivälissä julkaisin useita kirjoituksia mahdollisuuksista löytää poliittinen ratkaisu Ukrainassa riehuneeseen sotaan.

Palautin mieleen keskustelun, jota Ukrainan kriisistä käytiin vuosina 2014 ja 2015.

Maaliskuun 15. päivänä kirjoittamassani blogissa kommentoin tasavallan presidentti Sauli Niinistön presidentti Vladimir Putinin kanssa käymää puhelinkeskustelua. CNN:n haastattelussa Niinistö oli julkistanut Putinin hänelle esittämät rauhan ehdot.

Suosittelin, että länsimaat rohkaisisivat Ukrainaa hyväksymään Venäjän vaatimukset neuvottelujen pohjaksi. Tällöin olisi ilmeisesti mahdollista saada välittömästi aikaan tulitauko, joka koskisi koko maata.

Kirjoitin, että johtavien länsimaiden tulisi antaa Ukrainalle takeet siitä, että ne painostavat Venäjän hyväksymään sille kohtuulliset rauhan ehdot. Venäjää voitaisiin myös houkutella myönnetyksiin lupaamalla niiden vastapainoksi lievennyksiä päätettyihin ja suunnitteilla oleviin pakotteisiin.

Perustelin kantaani sillä, että johtavilla länsimailla tulisi olla rohkeutta tällaiseen toimintaan, jos ne todella uskovat pakotteiden tehoon.

Toin esiin pelkoni siitä, että olimme ajautumassa suursotaan ja jopa maailmansotaan.

Kirjoitin, että nyt oli mahdollisuus neuvotteluihin ja sopimiseen. Jos sota pitkittyy, ajaudutaan umpikujaan.

Venäjän käyttäytyminen voi muuttua entistä vaarallisemmaksi, jos sen johto kokee, että sillä ei ole enää mitään menetettävää.

Sotatoimet Ukrainassa käyvät entistä raaemmiksi. Läntisen Euroopan maihin Venäjä saattaa kohdistaa ennennäkemättömän kovia pakotteita. Kaikki keinot vihollisvaltioiksi määriteltyjä maita ja niiden kansalaisia kohtaan saattavat tulla käyttöön.

Olin huolissani siitä, että Suomessa näyttivät yleistyneen kannanotot ja kielenkäyttö, joilla edistetään kovinta linjaa suhtautumisessa Ukrainan kriisiin. Monet näyttivät pyrkivän jopa etulinjaan.

Kirjoitin, että sietäisi ajatella mihin tämä nimenomaan Suomen osalta saattaisi johtaa. Juuri Suomen tuli keskittyä toimintaan, jolla saataisiin aikaan tulitauko, aselepo ja neuvottelut Euroopan turvallisuuden palauttamiseksi ja sen vahvistamiseksi.

Kirjoituksessani ”Etiäisiä vai kaukoviisautta?” palautin mieleen kaukoviisaita kannanottojani vuosien varrelta.

13.3.2022 Poliittinen ratkaisu Ukrainan sotaan

Tänään talvisodan päättymisen 82. vuotispäivänä olen pohtinut mahdollisuuksia löytää poliittinen ratkaisu Ukrainan sotaan.

Ajatukseni ovat palanneet vuoden 2014 joulukuuhun, jolloin kirjoitin useita blogeja mahdollisuuksista löytää poliittinen ratkaisu silloin vielä alkuvaiheessa olleeseen Ukrainan kriisiin.

Yhden näistä kirjoituksista olen esitellyt viime viikkoina kirjoittamissani blogeissa. Sen otsikossa kysyin, ”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?”

Tässä 22.12.2014 julkaisemassani blogissa kirjoitin:

”Nyt puhutaan jopa kylmästä sodasta idän ja lännen välillä. Tulevaisuuden näköala on pelottava. Kielenkäyttö kovenee, uusia pakotteita asetetaan ja suunnitellaan. Jäätyneet konfliktit saattavat jännityksen kasvaessa kärjistyä ja uusia saattaa syntyä. Erityisen vaaralliseksi tilanteen tekee se, että ulkovallat ovat sitoutuneet

vahvasti konfliktien osapuoliin. Pahimmillaan ne voivat johtaa lopulta laajempaan kuumaan sotaan.”

Kirjoitin, että Suomikin voisi ja Suomen pitäisi toimia:

”Ensi kesänä tulee kuluneeksi 40 vuotta Helsingissä järjestettyä ETYKin huippukokouksesta. ETYKin päätösasiakirja tähtäsi sotien jälkeen syntyneen Euroopan kahtiajaon lieventämiseen, ja se johti lopulta Saksan yhdistymiseen ja sekä Varsovan liiton että Neuvostoliiton hajoamiseen.

Vuoden 1990 lopulla Pariisin huippukokouksessa allekirjoitettiin Uuden Euroopan peruskirja. Nyt ETY-järjestöä tarvitaan niiden jännitteiden purkamiseen, jotka uutta Eurooppaa ovat kohdanneet.

Ehkäpä Suomi ja Ranska voisivat toimia nyt yhdessä Euroopan rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi.”

Toimeen ei tartuttu. Nyt käynnissä on tuhoisa kuuma sota.

* * *

Joulukuun 29. päivänä 2014 kirjoitin blogin ”Tosiasiat on tunnustettava, virheet on myönnettävä”.

Kirjoitin: ”Tänä vuonna puhjennut Ukrainan kriisi syntyi vahingossa useiden virhearvioiden seurauksena. Kriisi on ensi sijassa Ukrainan sisäinen, mutta ulkovallat ovat sitä omalla toiminnallaan kärjistäneet. Sekä länsimaat että Venäjä aliarvioivat Ukrainan sisäiset vastakohtaisuudet.”

”Ukraina on kokenut kovia sen vuoksi, että sille ei annettu mahdollisuutta ylläpitää hyviä suhteita ja harjoittaa läheistä yhteistyötä sekä EU:n ja muiden länsimaiden että Venäjän kanssa. Jos kriisi jatkuu ja jopa syvenee, menettäjien joukossa ovat ukrainalaisten lisäksi myös kaikki muut osapuolet.

Syyttelyn sijaan on ryhdyttävä yhdessä hakemaan kriisiin poliittista ratkaisua. Sen edellytyksenä on, että osapuolet tunnustavat tosiasiat ja myöntävät myös omat virheensä.”

Vuoden viimeisenä päivänä kirjoitin blogin ”Poliittinen ratkaisu Ukrainan kriisiin”.

”Uuden vuoden alkaessa on pohdittava, kuinka kuluneena vuonna puhjenneseen Ukrainan kriisiin voitaisiin löytää rauhanomainen ratkaisu ja estää sen muuttuminen pitkäaikaiseksi jäätyneeksi konfliktiksi, josta tulisi myös suurvaltojen vastakkainolon rintamalinja.

Kirjoitan tämän blogin ennen muuta kansainvälisten suhteiden dosenttina, jolla on sekä tutkijan vapaus että myös velvollisuus heittää keskusteluun ennakkoluulottomiakin ajatuksia.”

Kirjoitin, että Ukrainan kriisiä ratkaistaessa on löydettävä vastaus kolmeen peruskysymykseen: Krimin ja Itä-Ukrainan valtiolliseen asemaan, sotilaallisen turvallisuuden kysymyksiin ja Ukrainan kauppapoliittiseen asemaan.

Kaikkiin näistä esitin mielestäni toteuttamiskelpoisen ratkaisun.

Lopuksi vetosin rauhanomaisen ratkaisun puolesta:

”Kaikkien osapuolten tulisi verrata poliittisen ratkaisun mahdollisuutta siihen, että kriisi saattaa muutoin kärjistyä ja muuttua pahimmaksi niistä jäätyneistä konflikteista, joita Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen on syntynyt. Toisaalta: ratkaisun löytyminen saattaisi auttaa myös muiden jäätyneiden konfliktien purkamisessa.

Toisen maailmansodan jälkeen tarvittiin kolme vuosikymmentä siihen, että ETYK:in puitteissa kypsyttiin kokonaisvaltaisesti ratkomaan sen jälkeen jääneitä ongelmia. Kylmän sodan päättymisestä ja Neuvostoliiton hajoamisesta on kulunut yli 20 vuotta. Olisiko jo aika pyrkiä yhdessä selvittämään tässä prosessissa syntyneitä ongelmia ja sopimaan niiden ratkaisemisesta?”

* * *

Seuraavan vuoden alussa kriisi kuitenkin entisestään kärjisty ja se uhkasi laajentua suursodaksi. Silloin Ranska ja Saksa ottivat aloitteen käsiinsä ja neuvottelivat Minsk II -sopimuksen. Tätä kirjoitin 27.2.2015 julkaisemassani blogissa ”Uusi ja vanha Eurooppa”.

Jos Minskin sopimuksen toteuttamisesta olisi voitu sopia, sota olisi ilmeisesti voitu välttää.

Nyt on pohdittava, kuinka sota saataisiin päättymään.

Näköalat ovat pelottavat. Osapuolet näyttävät tavoittelevan täydellistä voittoa, toisen kukistumista. Muut maat näyttävät odottavan sotilaallista ratkaisua. Jotkut ovat myös puuttuneet sodan kulkuun.

Näköpiirissä on suunnatonta tuhoa ja paljon kuolonuhreja – myös siviilejä, lapsiakin. Pahimmassa tapauksessa ajaudutaan maailmansotaan kaikkine kauheuksineen.

Sota ja sen käynnistämät pakotteet uhkaavat suistaa maailmantalouden syvään lamaan, josta kaikki kärsisivät. Nälänhätäkin saattaa meitä uhata.

Näissä oloissa olisi tehtävä vakava yritys tulitauon ja aselevon aikaansaamiseksi ja neuvottelujen käynnistämiseksi.

Kaikkien osapuolten tulisi tunnustaa tosiasiat, myöntää omat virheensä ja olla valmiita joustavuuteen, jolla rauhanomainen ratkaisu saataisiin aikaan.

Tarvitaan ennakkoluulottomia aloitteita ja toimintaa.

15.3.2022 Ukrainan rauhansopimuksen suuntaviivat

Kirjoitin 13.3.2022 blogin ”Poliittinen ratkaisu Ukrainan sotaan”.

Sen lopussa esitin, että nyt on pohdittava, kuinka tuhoisa sota saataisiin päättymään.

”Näköalat ovat pelottavat. Osapuolet näyttävät tavoittelevan täydellistä voittoa, toisen kukistumista. Muut maat näyttävät odottavan sotilaallista ratkaisua. Jotkut ovat myös puuttuneet sodan kulkuun.

Näköpiirissä on suunnatonta tuhoa ja paljon kuolonuhreja – myös siviilejä, lapsiakin. Pahimmassa tapauksessa ajaudutaan maailmansotaan kaikkine kauheuksineen.

Sota ja sen käynnistämät pakotteet uhkaavat suistaa maail-

mantalouden syvään lamaan, josta kaikki kärsisivät. Nälänhätäkin saattaa meitä uhata.

Näissä oloissa olisi tehtävä vakava yritys tulitauon ja aselevon aikaansaamiseksi ja neuvottelujen käynnistämiseksi.

Kaikkien osapuolten tulisi tunnustaa tosiasiat, myöntää omat virheensä ja olla valmiita joustavuuteen, jolla rauhanomainen ratkaisu saataisiin aikaan.

Tarvitaan ennakkoluulottomia aloitteita ja toimintaa.”

Päätin tehdä ennakkoluulottoman aloitteen, vaikka kokemukset eivät tähän rohkaisseet.

Joulukuun 31. päivänä vuonna 2014 julkaisin kirjoituksen ”Politiittinen ratkaisu Ukrainan kriisiin”.

Korostin, että kirjoitin blogin ”ennen muuta kansainvälisten suhteiden dosenttina, jolla on sekä tutkijan vapaus että myös velvollisuus heittää keskusteluun ennakkoluulottomiakin ajatuksia”.

Tästä huolimatta sain runsaasti kritiikkiä mm. siitä, että esittämässäni ratkaisussa Krimin niemimaa olisi jäänyt itsehallintoalueena osaksi Venäjää.

* * *

Blogissani 31.12.2014 kirjoitin:

”Ukrainan kriisiä ratkaistaessa on löydettävä vastaus kolmeen peruskysymykseen.

Ensimmäinen niistä on Krimin ja Itä-Ukrainan valtiollinen asema.

Tässä esikuvana voisi toimia Puerto Rico, joka on Yhdysvaltoihin kuuluva itsehallintoalue (The Commonwealth of Puerto Rico). Sillä on omat valtiolliset toimielimet. Puerto Ricon edustaja osallistuu Yhdysvaltain kongressin toimintaan, mutta hänellä ei ole päätösvaltaa. Puertoricolaiset voivat osallistua Yhdysvaltain presidentinvaalien esivaaleihin, mutta eivät itse vaaliin.

Puerto Ricolla on oma kansalliskaarti, mutta sen ulkoisesta turvallisuudesta vastaa Yhdysvallat, jolla on maassa myös tukikohtia.

Vuonna 2012 Puerto Ricossa järjestettiin viimeinen kansanäänestys maan asemasta. Enemmistö kannatti liittymistä Yhdysvaltoihin sen osavaltiona, mutta Washingtonissa sen tulosta ei ole tunnustettu. Ratkaisua on lykätty ja on edellytetty uuden kansanäänestyksen järjestämistä.

Ukrainan kriisissä ratkaisuksi voisi tulla Krimin itsenäisyyden osittainen palautuminen ja sen muuttuminen Puerto Ricon kaltaiseksi itsehallintoalueeksi, jolla olisi omat valtiolliset rakenteet. Donbassista voisi puolestaan tulla Ukrainaan kuuluva autonominen alue.

Toiseksi tulisi löytää ratkaisu sotilaallisen turvallisuuden kysymyksiin.

Jotta Ukrainan valtiollinen yhtenäisyys voisi palautua, sen tulisi säilyä sotilaallisesti liittoutumattomana maana.

Krimin alueella voisi olla Puerto Ricon mallin mukainen oma ”kansalliskaarti”, mutta sen ulkoisesta turvallisuudesta vastaisi Venäjä. Tällöin tulisi otetuksi huomioon sopimukseen perustuva Venäjän oikeus ylläpitää Krimillä laivaston ja ilmavoimien tukikohtia.

Donbassin tulisi kuulua Ukrainan valtioalueeseen, ja maan ulkorajojen tulisi olla sen viranomaisten valvonnassa. Alueella tulisi toteuttaa pitkälle viety sisäinen itsehallinto. Donbassillakin tulisi ehkä olla ainakin siirtymävaiheessa oma kansalliskaarti.

Kolmanneksi olisi löydettävä kestävä ratkaisu Ukrainan kaupapoliittiseen asemaan.

EU ja Euraasian unioni ovat tulliliittoja, jotka ovat perusluonteeltaan syrjiviä. Siksi Ukrainan tulisi pysyttäytyä niiden ulkopuolella ja tehdä niiden kanssa assosiaatiosopimukset. Niihin tulisi liittää suosituimmusklausuulit, joilla turvattaisiin molemminpuolinen syrjimättömyys Ukrainan markkinoilla.

Toisin sanoen: EU:n ja Euraasian unionin jäsenmaat saisivat Ukrainan markkinoilla samat edut.”

Vuoden 2015 alussa taistelut kiihtyivät. Ne saatiin taukoamaan Ranskan ja Saksan johdolla aikaansaadulla Minsk II -sopimuksella.

Jos Minskin sopimuksen toteuttamisesta olisi voitu sopia, nyt meneillään oleva sota olisi ilmeisesti voitu välttää.

* * *

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on julkistanut CNN:n haastattelussa presidentti Vladimir Putinin kanssa käymänsä keskustelun sisällön.

Helsingin Sanomien mukaan:

- Putin haluaa tunnustuksen, että Krim on osa Venäjää.
- Putin haluaa, että Donbas katsotaan osaksi Venäjää. Putin tulkitsee Donbasin aluetta laajasti – pelkät separatistialueet eivät riitä.
- Putin haluaa, että Ukraina demilitarisoidaan. Niinistö ei avannut tarkemmin, mitä tämä käytännössä tarkoittaisi. Aiemmin on tulkittu, että Putin tavoittelisi Ukrainan sotilaallisen infrastruktuurin tuhoamista.
- Ukrainasta tehdään puolueeton maa. Se ei saisi liittyä Natoon tai Euroopan unioniin.

Mielestäni johtavien länsimaiden tulisi rohkaista Ukrainaa hyväksymään Venäjän vaatimukset neuvottelujen pohjaksi. Tällöin olisi ilmeisesti mahdollista saada välittömästi aikaan tulitauko, joka koskisi koko maata.

Johtavien länsimaiden tulisi antaa Ukrainalle takeet siitä, että ne painostavat Venäjän hyväksymään sille kohtuulliset rauhan ehdot. Venäjää voitaisiin myös houkutella myönnytyksiin lupamalla niiden vastapainoksi lievennyksiä päätettyihin ja suunnitteilla oleviin pakotteisiin.

Johtavilla länsimailla tulisi olla rohkeutta tällaiseen toimintaan, jos ne todella uskovat pakotteiden tehoon.

Kommentoin vielä Venäjän asettamia ehtoja.

Krimin osalta voitaisiin hakea kompromissia esimerkiksi siltä pohjalta, jota esitin 31.12.2014 julkaisemassani blogissa.

Donbasin tulisi kuulua Ukrainaan siten kuin blogissani esitin. Tämä tarkoittaisi käytännössä Minsk II -sopimuksen toteuttamista.

Sopimukseen voisi sisältyä aseistusta koskevia rajoituksia sekä Ukrainassa että Krimillä.

Tämän Ukraina on Naton osalta jo hyväksynyt. Ukrainalla tulisi kuitenkin olla oikeus liittyä EU:n jäseneksi, kunhan se täyttää jäsenyyden ehdot.

Ukrainan EU-jäsenyyden toteuttamista helpottaisi se, että käynnistettäisiin laajemmat keskustelut unionin kehittämiseksi.

Unionia olisi kehitettävä ”samankeskisten kehien” mallin pohjalta, jolloin sillä olisi kova yhtenäinen ydin ja sitä ympäröiviä löyhemmän yhteistyön kehii. Tällöin unionin sisäisiä jännitteitä voitaisiin lieventää ja sen laajentuminen kävisi helpommaksi.

* * *

Asian ydin on siinä, että sotatoimet pitäisi saada mahdollisimman pian loppumaan. Kaiken aikaa syntyy valtavaa tuhoa ja kärsimystä, ja pakolaisvirrat paisuvat. Rauhan tekeminen käy yhä vaikeammaksi.

Ukrainalaisten kannalta tilanne on kohtuuton. Johtavista länsimaista heitä yllytetään jatkamaan taistelua, mutta heille ei anneta tarvittavaa aseistusta ja muuta sotilaallista tukea.

Kirjoitukseni tähtää siihen, että saataisiin nopeasti aikaan tulitauko ja päästäisiin neuvotteluihin. Niihin johtavilla länsimailla on suuri vaikutusvalta pakotepolitiikan avulla.

Sotaa ukrainalaisten on vaikea ilman ulkomailta saatavaa tukea voittaa, mutta rauhanneuvotteluissa he voisivat länsimaiden tuella päästä hyvään tulokseen.

17.3.2022 Olemmeko ajautumassa suursotaan?

Ukrainan kriisi on vaarallisella tavalla kärjistymässä.

Yhä lähempänä on vaara, että Eurooppa on ajautumassa suursotaan.

Pahimmassa tapauksessa saattaa syttyä maailmansota kaikkine kauheuksineen, josta siitäkkin 13.3.2022 julkaisemassani blogissa ”Poliittinen ratkaisu Ukrainan sotaan” varoitin.

Kirjoitukseni lopussa esitin, että nyt on pohdittava, kuinka sota saataisiin päättymään.

”Näköalat ovat pelottavat.

Osapuolet näyttävät tavoittelevan täydellistä voittoa, toisen kukistumista. Muut maat näyttävät odottavan sotilaallista ratkaisua. Jotkut ovat myös puuttuneet sodan kulkuun.

Näköpiirissä on suunnatonta tuhoa ja paljon kuolonuhreja – myös siviilejä, lapsiakin. Pahimmassa tapauksessa ajaudutaan maailmansotaan kaikkine kauheuksineen.

Sota ja sen käynnistämät pakotteet uhkaavat suistaa maailmantalouden syvään lamaan, josta kaikki kärsisivät. Nälänhätäkin saattaa meitä uhata.

Näissä oloissa olisi tehtävä vakava yritys tulitauon ja aselevon aikaansaamiseksi ja neuvottelujen käynnistämiseksi.

Kaikkien osapuolten tulisi tunnustaa tosiasiat, myöntää omat virheensä ja olla valmiita joustavuuteen, jolla rauhanomainen ratkaisu saataisiin aikaan.

Tarvitaan ennakkoluulottomia aloitteita ja toimintaa.”

* * *

Viime tiistaina julkaisemassani blogissa ”Ukrainan rauhansopimuksen suuntaviivat” tein ennakkoluulottoman aloitteen.

Esitin, että johtavien länsimaiden tulisi rohkaista Ukrainaa hyväksymään neuvottelujen pohjaksi ne Venäjän vaatimukset, jotka presidentti Vladimir Putin oli puhelinkeskustelussaan tasavallan presidentti Sauli Niinistön kanssa esittänyt.

Arvioin, että tällöin olisi ilmeisesti mahdollista saada välittömästi aikaan tulitauko, joka koskisi koko maata.

Esitin, että johtavien länsimaiden tulisi antaa Ukrainalle takeet siitä, että ne painostavat Venäjän hyväksymään sille kohtuulliset rauhan ehdot. Venäjää voitaisiin myös houkutella myönnytyksiin lupaamalla niiden vastapainoksi lievennyksiä päätettyihin ja suunnitteilla oleviin pakotteisiin.

Kirjoitin, että johtavilla länsimailla tulisi olla rohkeutta tällaiseen toimintaan, jos ne todella uskovat pakotteiden tehoon.

* * *

Eilen julkisuuteen tulleet tiedot Ukrainan ja Venäjän neuvotteluista olivat rohkaisevia.

Ulkoministeri Sergei Lavrov kertoi, että neuvotteluissa Ukrainan kanssa ollaan sopimassa maan ”puolueettomasta asemasta” ja venäjän kielen aseman turvaamisesta Ukrainassa.

Nämä olivat erityisen mielenkiintoisia yksityiskohtia sen vuoksi, että Maidanin aukiolta käynnistyneen vallankaappauksen jälkeen muodostettu uusi hallitus teki ensi töikseen päätökset maan pyrkimisestä Natoon ja siitä, että venäjän kielen käyttäminen Ukrainassa kiellettiin.

Nämä päätökset johtivat Ukrainan sisällissotaan ja Krimin valtauksen.

Myöhemmin julkisuudessa kerrottiin, että neuvotteluissa on syntynyt 15-kohtainen sopimusluonnos. Ukrainan puolelta tämä kiistettiin ja todettiin, että kysymys oli Venäjän luonnoksesta.

Yhtä kaikki: Venäjä on osoittanut valmiutensa suuriin myönnytyksiin.

* * *

Yhdysvalloista kuultu viesti osoitti, että ainakaan sieltä ei ole saatavissa tukea nopealle tulitauolle ja neuvotteluille.

Presidentti Joe Biden korotti Ukrainalle annettavan aseavun määrän 200 miljoonasta dollarista 1000 miljoonaan dollariin. Näillä varoilla on tarkoitus toimittaa Ukrainaan sekä panssari- ja ilmatorjuntaohjuksia että droneja.

Lisäksi Biden ilmoitti pitävänsä Venäjän presidenttiä Vladimir Putinia sotarikollisena.

Yhdysvaltain politiikka on ollut hyvin vastuuntuntoista siinä, että Nato ei ole perustanut Ukrainaan sen valvomaan lentokieltoaluetta. Ilmatorjuntaohjuksilla ja droneilla on sama vaikutus, mutta asetoimituksilla vältetään suora yhteenotto Venäjän joukkojen kanssa.

Yhdysvaltojen politiikka näyttää tähtäävän Venäjän tuhoamiseen ja sen johtajan tuomitsemiseen sotarikoksista. Esikuvana näyttää olevan Serbian ja sen johdon kohtalo maan sisällissodan ja sen lopettaneiden Naton pommitusten jälkeen.

Tämä on vaarallinen tie. Sota saattaa hallitsemattomasti laajentua. Väkivallan käyttö saattaa levitä muille kriisialueille.

Venäjä on ydinasevaltio.

Vielä nyt on mahdollisuus neuvotteluihin ja sopimiseen. Jos sota pitkittyy, ajaudutaan umpikujaan.

Venäjän käyttäytyminen voi muuttua entistä vaarallisemmaksi, jos sen johto kokee, että sillä ei ole enää mitään menetettävää.

Sotatoimet Ukrainassa käyvät entistä raaemmiksi. Läntisen Euroopan maihin Venäjä saattaa kohdistaa ennennäkemättömän kovia pakotteita. Kaikki keinot vihollisvaltioiksi määritellyjä maita ja niiden kansalaisia kohtaan saattavat tulla käyttöön.

* * *

Tänään kerrottiin, että pääministeri Sanna Marin on Saksassa keskustellut mahdollisuudesta, että Venäjältä saattaisi Suomeen kohdistua mittava pakolaisten virta.

Tämä saattaisi olla yksi Venäjän vastatoimi niille pakotteille, joita sitä vastaan on suunnattu.

Marin puhui ”turvallisuusuhkasta”.

Tämä toi mieleeni sen, mitä presidenttiehdokas Martti Ahtisaari sanoi vuoden 1994 vaalien edellä.

Erkki Tuomioja kertoo muistelmateoksessaan ”Siinä syntyy vielä rumihia: Poliittiset päiväkirjat 1991-1994”, että Ahtisaari oli sanonut City-lehden haastattelussa, että presidenttinä hän antaisi luvan ampua Venäjältä Suomeen pyrkiviä pakolaisia.

Ahtisaari oli selitellyt lausuntoaan tavalla, joka teki Tuomiojan mielestä sen vielä pahemmaksi. Ahtisaari oli selittänyt, että pysäyttämisestä olisi vielä pitkä matka ampumiseen. Mutta jos voimakeinojen käyttö suljettaisiin pois, se olisi kuin avoin tervetulo-otus. Ahtisaari oli perustellut, että tämmöisissä joukoissa saattoi olla myös aseistettuja miehiä.

Tuomioja kirjoitti: ”Väyrynenkin toteaa täysin selväjärkisesti, ettei pakolaisia voi missään olosuhteissa ruveta ampumaan vaan heidät on otettava vastaan.”

Kuinkahan Sanna Marin torjuisi sitä turvallisuusuhkaa, jonka meille aiheuttaisi valtaisa pakolaistulva Venäjältä?

* * *

Suomessa näyttävät yleistyneen kannanotot ja kielenkäyttö, joilla edistetään kovinta linjaa suhtautumisessa Ukrainan kriisiin. Monet näyttävät pyrkivän jopa etulinjaan.

Sietäisi ajatella mihin tämä nimenomaan Suomen osalta saattaisi johtaa.

Juuri Suomen tulisi keskittyä toimintaan, jolla saataisiin aikaan tulitauko, aselepo ja neuvottelut Euroopan turvallisuuden palauttamiseksi ja sen vahvistamiseksi.

18.3.2022 Etiäisiä vai kaukoviisautta?

Tämän kirjoituksen otsikko on sama kuin vuonna 2004 julkaisemani puhekokonaisuuden nimi.

Esipuheessa perustelin kirjan nimeä:

”Nimen ensimmäinen sana on tutumpi pohjoisen kuin etelän ihmisille. ”Etiäinen” tarkoittaa yliluonnollista tai sellaiselta tuntuvaan ennusmerkkiä tulevasta. Minuun tämä käsite on liitetty joskus sen vuoksi, että olen kyennyt ennakoimaan tulevia tapahtumia. Jotkut ovat uskoneet, että pohjoisen miehenä minulla olisi kyky kokea etiäisiä.”

Kirjoitin, että etiäisiä nämä tapaukset eivät ole olleet, vaan niihin on sisältynyt kaukonäköisyyttä, kaukoviisautta.

”Ehkä osaan nähdä laajemmalle ja kauemmaksi kuin monet muut. Lisäksi olen ollut riittävän ahkera paneutuakseni historiaan ja perehtyäkseni niihin tekijöihin ja voimiin, jotka kehitystä suuntaavat. Näillä perusteilla on ollut monissa tapauksissa mahdollista arvioida, mihin ollaan menossa, ja vaatia muutosta kehityksen suuntaan.”

* * *

Viime viikkoina olen julkaissut useita kirjoituksia Ukrainan kriisiin liittyen.

Ensimmäisen niistä julkaisin keskiviikkoamuna 23. helmikuuta.

Kirjoituksessani ”Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen” totesin, että Ukrainalla itsellään oli käsissään ratkaisun avaimet.

Ukraina olisi voinut peruuttaa hakemuksensa liittyä Naton jäseneksi. Samalla se olisi voinut korostaa, että se pitää kiinni oikeudestaan hakea jäsenyyttä myöhemmin.

Tietävästi samaa oli Ukrainalle ehdottanut Ranskan presidentti Emmanuel Macron

Seuraavana aamuna Venäjä aloitti hyökkäyksensä Ukraina.

Myöhemmillä blogeillani olen pyrkinyt edistämään tulitauon ja rauhanomaisen ratkaisun aikaansaamista Ukrainan kriisiin.

Kirjoituksiini olen linkittänyt aikaisempia blogejani.

Näissä kirjoituksissani olen kertonut Ukrainan kriisin kehityksestä. Niihin ei siten liity jälkiviisautta, eikä niissä ole ajan-

kohtaisten tapahtumien antamia sävyjä ja tulkintoja. Ne ovat historiallisia dokumentteja.

Tähän asti linkittämäni kirjoitukset ovat ajoittuneet joulukuuhun 2014 ja sen jälkeiseen aikaan. Nyt tarjoan lukijoilleni muutamia tätä vanhempia kirjoituksia.

Lisäksi liitän mukaan linkin Alfa-TV:n Dissidentti-ohjelman jaksoon, jossa keskustelen Susanna Junntilan kanssa kehityksestä, joka on johtanut Venäjän hyökkäykseen.

* * *

Ensimmäinen kirjoituksista on julkaistu alun perin Lapin Kansassa 29.10.2000. Se on luettavissa myös teoksestani ”Etiäisiä vai kaukoviisautta” (ss. 65-66).

Kerroin kolumnissani siitä, että olin laatimassa Euroopan parlamentissa raporttia EU:n ja Ukrainan välisistä suhteista. Kirjoituksen loppu oli tällainen:

”Ukrainan kansainvälinen asema on herkkä. Maa on lähentynyt Natoa, mutta ei aio liittyä siihen. Toisaalta Ukraina pyrkii ylläpitämään etäisyyttä myös Venäjään nähden. Se tavoittelee turvallisuuspolitiikassaan puolueettomuusasemaa.

Ukrainan sisäiset ongelmat ja sen kansainvälinen asema liittyvät toisiinsa. Jos Ukraina palaisi tiiviiseen liittosuhteeseen Venäjän kanssa, maan länsiosat pyrkisivät irrottautumaan omille teilleen. Pyrkimys liittyä Natoon synnyttäisi puolestaan jyrkän kielteisen reaktion venäläisväestön keskuudessa. Rauhanomaisesti ei Ukraina kummassakaan tapauksessa jakautuisi.

Siitä ukrainalaiset ovat kuitenkin laajalti yhtä mieltä, että heidän tulee lähentyä Euroopan unionia ja jopa liittyä siihen. Maan virallisena tavoitteena on, että se olisi omalta puoleltaan valmis jäsenyyteen vuoteen 2007 mennessä. Tämä aikataulu tuskin on realistinen, mutta periaatteessa oven tulee olla avoin myös Ukrainalle. Sen jälkeen, kun Turkki on periaatteessa hyväksytty jäseneksi, ei mitään demokraattista eurooppalaista markkinatalousmaata voida jättää unionin ulkopuolelle.”

Vuoden 2008 lopulla EU käynnisti Itäisen kumppanuuden ohjelman, johon otettiin mukaan kaikki muut entiset neuvostotasavallat paitsi Venäjä.

Kumppanimaiden kanssa neuvoteltiin assosiaatiosopimukset.

Ukrainassa assosiaatiosopimuksen hyväksymisestä syntyi kiista, joka johti vallankumoukseen, sisällissotaan ja siihen, että Venäjä valtasi Krimin niemimaan.

* * *

Maaliskuun alkupäivinä 2014 pyrin virittelemään periaatteellista keskustelua blogeillani ”Suomen linja Ukrainan kriisissä” ja ”Ukrainan kriisi testaa Suomen linjan”.

Keskustelua ei juurikaan syntynyt. Jyrki Kataisen johtama hallitus valitsi toisen tien. Ulkoministerinä toimi Alexander Stubb, joka siirtyi kesäkuussa pääministeriksi.

Elokuun alkupuolella kirjoitin Ukrainan kriisistä blogissani ”Sitä niittää mitä kylvää” Käsittelin siinä EU:n Venäjä-pakotteita ja Venäjän EU-maille asettamia vastapakotteita.

Syyskuun 9. päivänä julkaisemassani blogissa (”Venäjä-pakotteiden ”keskikastista” rauhanteon etulinjaan”) arvostelin pääministeri Alexander Stubbia siitä, että hän oli Eurooppa-neuvoston kokouksen jälkeen sanonut, että Suomi oli kuulunut pakotteista päätettäessä kuulunut ”keskikastiin”.

Ihmettelin, miksi ihmeessä Suomen tulisi ”ilman muuta” kuulua keskikastiin? Kysyin, eikö Suomen tulisi kuulua niihin maihin, jotka suhtautuvat pidättyvimmin pakotteiden kiristämiseen? Mehän kärsimme niistä suhteellisesti enemmän kuin mikään muu jäsenmaa. Kirjoitin, että Suomen tulee siirtyä Venäjä-pakotteiden ”keskikastista” rauhanteon etulinjaan hakemaan poliittista ratkaisua Ukrainan kriisiin.

Tämän jälkeen julkaisin 22. joulukuuta blogin ”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?”.

”Ukrainan yhtenäisyys olisi voitu säilyttää vain siten, että eri väestöryhmät olisivat hakeneet keskinäistä yhteisymmärrystä,

jota sekä länsimaat että Venäjä olisivat tukeneet. Geopoliittinen valtakilpailu repi kuitenkin Ukrainan rikki, synnytti sisällissodan ja johti lopulta kansainvälisen kriisin.

Nyt puhutaan jopa kylmästä sodasta idän ja lännen välillä. Tulevaisuuden näköala on pelottava. Kielenkäyttö kovenee, uusia pakotteita asetetaan ja suunnitellaan. Jäätyneet konfliktit saattavat jännityksen kasvaessa kärjistyä ja uusia saattaa syntyä. Erityisen vaaralliseksi tilanteen tekee se, että ulkovallat ovat sitoutuneet vahvasti konfliktien osapuoliin. Pahimmillaan ne voivat johtaa lopulta laajempaan kuumaan sotaan.”

”Suomikin voisi ja Suomen pitäisi toimia. Ensi kesänä tulee kuluneeksi 40 vuotta Helsingissä järjestetystä ETYKin huippukokouksesta. ETYKin päätösasiakirja tähtäsi sotien jälkeen syntyneen Euroopan kahtiajaon lieventämiseen, ja se johti lopulta Saksan yhdistymiseen ja sekä Varsovan liiton että Neuvostoliiton hajoamiseen.

Vuoden 1990 lopulla Pariisin huippukokouksessa allekirjoitettiin Uuden Euroopan peruskirja. Nyt ETY-järjestöä tarvitaan niiden jännitteiden purkamiseen, jotka uutta Eurooppaa ovat kohdanneet.

Ehkäpä Suomi ja Ranska voisivat toimia nyt yhdessä Euroopan rauhan ja turvallisuuden vahvistamiseksi.”

Tähän mahdollisuuteen ei tartuttu. Sittenmin on vääjäämättä ajaututtu kuumaan sotaan.

Nyt on kaikki mahdollinen tehtävä sodan nopeaksi lopettamiseksi ja kestävän poliittisen ratkaisun aikaansaamiseksi. Suur sodan ja jopa maailmansodan vaara on todellinen.

NATO-JÄSENYTYDESSÄ EI OLISI JÄRKEÄ – HAKEMISESSAKIN SUURIA RISKEJÄ

Suomessa Ukrainan sodasta käydyssä keskustelussa oli jätetty kokonaan huomiotta sen suurvaltapoliittinen tausta.

Siksi kirjoitin maaliskuun 2022 lopulla Ukrainan sodasta osana Yhdysvaltain suurvaltastrategiaa.

Tässä Donald Trumpilla oli ollut erilainen linja kuin Joe Bidenilla. Tulevilla vaaleilla saattoi olla merkitystä siihen, millaista politiikkaa Yhdysvallat tulevaisuudessa noudattaisi.

Kirjoitin myös Yhdysvaltain nykyisen administraation käynnistämästä ”uudesta kylmästä sodasta”, jolla se pyrkii patoamaan Kiinan ja Venäjän kasvavaa vaikutusvaltaa jakamalla maailman niiden johtamiin autoritaarisiin maihin ja Yhdysvaltain johtamaan demokraattisten maiden rintamaan.

Suomi oli ollut erityisen altis liittymään tähän taisteluun sen vuoksi, että meillä oli ryhdytty toteuttamaan ihmisoikeusperustaista ulkopoliitiikkaa. Tähän vaikutti sekin, että Saksan uusi punavihreä hallitus oli muuttanut maan perinteistä linjaa.

Kysyinkin blogissani, olivatko vihreät viemässä meitä sotaan.

Suomen Nato-jäsenyydestä käytyyn keskusteluun otin osaa kahdella blogillani. Ensin todistin, että Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä. Sitten osoitin, että jäsenyyden hakemiseenkin liittyisi suuria riskejä.

Uutiskynnystä nämäkään kirjoitukseni eivät ylittäneet. Somessa niistä vilkkaasti keskusteltiin.

20.3.2022 Joe Bidenin politiikasta Donald Trumpin strategiaan?

Suomessa käydyssä keskustelussa ei ole juuri lainkaan käsitelty Ukrainan kriisin kytköksiä suurvaltapolitiikkaan eikä Yhdysvaltain sisäiseen valtataisteluun.

Muullakaan läntisessä Euroopassa ei näistä asioista ole juuri lainkaan puhuttu. Kuitenkin näillä kytköksillä on ollut ja on ratkaiseva vaikutus Euroopan asemaan ja tulevaisuuteen.

Ratkaiseva käännekohta Ukrainan kehityksessä oli helmikuussa 2014 toteutettu vallankumous. Se johti sisällissotaan ja Krimin valtauksen.

Vuoden 2015 alussa Ukrainan sisällissota oli vaarallisella tavalla kiihtymässä. Tässä tilanteessa Yhdysvaltain ja Euroopan unionin jäsenmaiden välille syntyi kiistaa.

Yhdysvallat ja EU:n uudet jäsenmaat – Puola ja Baltian maat – halusivat lähettää Ukrainaans lisää aseita.

Taistelujen kiihtyminen saatiin estetyksi, kun EU:n vanhojen jäsenmaiden – Saksan ja Ranskan – johdolla saatiin aikaan Minsk II -sopimus. Kerroin tästä 27.2.2015 julkaisemassani blogissa ”Uusi ja vanha Eurooppa”.

Ukrainan kriisi puhkesi Barack Obaman presidenttikaudella. Varapresidenttinä toimi Joe Biden, jolla oli läheiset henkilökohtaiset suhteet Ukrainaan. Hänen pojallaan Hunter Bidenilla oli siellä liiketoimintaa.

Vuoden 2016 vaaleissa Yhdysvaltain presidentiksi valittiin Donald Trump. Hän pyrki parantamaan suhteita Venäjään ja muun muassa lieventämään sitä vastaan suunnattuja pakotteita. Tämän demokraatit kongressissa estivät.

* * *

Trumpin pyrkimykset parantaa suhteita Venäjään olivat osa hänen strategiaansa, jolla hän pyrki vahvistamaan Yhdysvaltain

asemaa globaalissa kilpailussa Kiinan kanssa.

Suhtauduin hyvin myönteisesti Trumpin strategiaan senkin vuoksi, että se saattoi avata tietä suhteiden paranemiselle myös läntisen Euroopan ja Venäjän välillä.

Kirjoitin tästä 10.11.2016 julkaisemassani blogissa ”Donald Trumpin ”Big Deal”?”.

”Ukrainan sisäinen kiista EU:n kanssa tehtävästä assosiaatio-sopimuksesta johti vallanvaihdokseen, jota jotkut länsimaat Yhdysvaltain johdolla tukivat. Kiovan uudet vallanpitäjät ilmoittivat Ukrainan liittyvän Natoon ja määräsivät ukrainan kielen maan ainoaksi viralliseksi kieleksi. Sen jälkeiset tapahtumat jo tiedämme.

Länsimaiden ja Venäjän vastakkainasettelu tiukkoine pakotteineen on ajanut Venäjää yhä tiiviimpään yhteistyöhön nousevien BRICS-maiden – varsinkin Kiinan ja Intian – kanssa.

Länsimaiden kannalta katsoen tässä ei ole mitään järkeä. Ne ovat pyrkinet ulottamaan omaa geopolittista reviiriään alueille, jotka ovat elintärkeitä Venäjälle, mutta joilla ei ole niiden kannalta katsoen olennaista merkitystä. Tämä on osaltaan synnyttänyt vastakkainasettelun, joka ajaa Venäjää tiiviiseen yhteistyöhön niiden kanssa, jotka haastavat länsimaiden globaalia johtoasemaa taloudellisesti, poliittisesti ja ajan oloon jopa sotilaallisesti.

Donald Trumpin suuri sopimus – ”Big Deal” – voisi olla Yhdysvaltain ja EU:n palaaminen yhteistyön tielle Venäjän kanssa. Yhdessä ne voivat rakentaa vastapainoa globaaleille kilpailijoille.

Suomelle olisi suuri helpotus, jos suurvaltasuhteet alkaisivat jälleen lientyä. Tämän hyväksi kannattaa tehdä työtä.”

* * *

Palasin asiaan 7. heinäkuuta 2018 kirjoittamassani blogissa ”Donald Trumpin ”Big Deal” etenee”.

Kirjoitus liittyi presidenttien Putin ja Trump tapaamiseen Helsingissä:

”Viime aikoihin saakka on näyttänyt siltä, että olin erehtynyt arviossani. Trump joutui sisäpoliittisten paineiden vuoksi hyväk-

symään jopa Venäjälle asetettujen pakotteiden tiukentamisen. Euroopan unioni ja Yhdysvallat ovat kauppasodan partaalla. Eurooppalaisia Nato-liittolaisia Trump on kovistellut kantamaan suurempaa taakkaa puolustusmenoista.

Vladimir Putinin ja Donald Trumpin tapaaminen Helsingissä aloittanee kehityksen, jonka kautta Yhdysvallat ja Venäjä palaavat yhteistyön tielle.

Turvallisuuspolitiikassa tämä merkinnee toisen osapuolten legitimiin turvallisuusasetusten huomioon ottamista, mikä vahvistaisi kansainvälistä turvallisuutta. Osaltaan tämä saattaisi helpottaa myös EU:n ja Venäjän suhteiden normalisoitumista. Poliittisella tasolla ”Big Deal” alkaisi toteutua.”

Kirjoitukseeni sisältyi linkki videotallenteeseen puheesta, jonka pidin Turun yliopistolla 15.12.2017 vuoden 2018 presidentinvaaleihin liittyen.

* * *

Venäjä ja Ukraina olivat vahvasti esillä, kun Joe Biden ja Donald Trump kamppailivat vuoden 2020 presidentinvaaleissa.

Demokraatit syyttivät Trumpia liian läheisistä suhteista Venäjään. Esillä olivat myös syytökset, että Venäjä olisi ratkaisevasti vaikuttanut vuoden 2016 vaaleihin, joissa Hillary Clinton oli kookenut niukan tappion.

Trump puolestaan pyrki saamaan Ukrainasta tietoja, jotka olisivat saattaneet Hunter Bidenin liiketoimet epäilyttävään valoon.

Kun Joe Biden astui virkaansa, Yhdysvallat omaksui uuden strategian.

Yhdysvallat pyrkii kokoamaan kaikki ”läntiset” maat liittolaisikseen ”autoritaarisia” maita vastaan. Kysymys on arvoista: ihmisten ja talouden vapaudesta, ihmisoikeuksista ja demokratiasta. Poikkeuksiakin sallitaan, jos Yhdysvaltain omat kansalliset edut sitä edellyttävät.

Tulilinjalla on erityisesti Venäjä. Ukraina on palannut suureen suosioon.

Emme tiedä vielä kovin paljon siitä, millaiset tapahtumat edelsivät Venäjän hyökkäystä Ukrainaan.

Sen tiedämme, että Saksa ja Ranska vetosivat vakavasti Ukrainaan Minsk II -sopimuksen toteuttamiseksi. Tämän avulla sota olisi ilmeisesti voitu välttää.

Kerrotaan, että Ukrainaa oli myös kehoitettu peruuttamaan hakemuksensa tulla Naton jäseneksi. Tämähän ei kuitenkaan olisi ollut pitkään aikaan mahdollista. Jäsenyyttä olisi voinut hakea myöhemmin uudelleen.

Tätä minäkin esitin 23.2.2022 julkaisemassani blogissa ”Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen”.

Sitä emme tiedä, mikä oli Yhdysvaltain neuvo. Kehotettiinko Ukrainaa pysymään lujana? Luvattiinko sille antaa kaikkea mahdollista tukea?

Venäjän hyökättyä Ukrainaan Joe Biden joka tapauksessa korotti Ukrainalle annettavan aseavun määrän aiemmin luvatussa 200 miljoonasta dollarista 1000 miljoonaan dollariin. Näillä varoilla on tarkoitus toimittaa Ukrainaan sekä panssari- ja ilmatorjuntaohjuksia että droneja.

Lisäksi Biden ilmoitti pitävänsä Venäjän presidenttiä Vladimir Putinia sotarikollisena.

Yhdysvaltain politiikka on ollut hyvin vastuuntuntoista siinä, että Nato ei ole perustanut Ukrainaan sen valvomaan lentokieltoaluetta. Ilmatorjuntaohjuksilla ja droneilla on sama vaikutus, mutta asetoimituksilla vältetään suora yhteenotto Venäjän joukkojen kanssa.

Yhdysvaltojen politiikka näyttää tähtäävän Venäjän tuhoamiseen ja sen johtajan tuomitsemiseen sotarikoksista. Esikuvana näyttää olevan Serbian ja sen johdon kohtalo Jugoslavian sisällissodan ja sen lopettaneiden Naton pommitusten jälkeen.

* * *

Joe Biden hyödyntää täysimääräisesti Ukrainan kriisiä oman globaalistrategiansa toteuttamiseen.

Venäjän hyökkäyksen synnyttämä suuttumus on yhdistänyt länsimaat ennen näkemättömällä tavalla. Tämä yksimielisyys saattaa kuitenkin murentua, kun sodan kaikki seuraukset tulevat esiin.

Ratkaisevassa asemassa on Ukrainan kohtalo.

Ukrainalla oli ja on ehkä vieläkin mahdollisuus pelastautua ja palautua suvereeniksi valtioksi, kunhan se sitoutuu puolueettomuuteen.

Mitä kauemmin taistelut jatkuvat, sitä ilmeisemmäksi käy, että Venäjä vie sodan loppuun asti, Ukrainan ehdottomaan antautumiseen saakka. Vasta sitten alkaisivat neuvottelut.

Jos näin käy, alkaa katkera keskustelu siitä, toimivatko länsimaat oikein ennen sodan puhkeamista ja sen aikana.

Erimielisyyksiä aiheuttaa myös se, että sodan ja siihen liittyneiden pakotteiden kielteiset vaikutukset kohdistuvat länsimaihin hyvin eri tavoin. Yhdysvalloissa niitä ei juuri huomatakaan.

Eurooppa pyritään jakamaan kahtia rakentamalla pysyvä ”rautaesirippu” Venäjän ja muun Euroopan välille. Se heikentäisi meitä ja meidän asemaamme globaalissa kilpailussa. Se vaikuttaisi hyvin eri tavoin yksittäisiin läntisen Euroopan maihin.

Suomelle se olisi paljon pahempi kuin kylmän sodan kausi. Silloin sentään lennettiin yli Siperian Aasiaan, tavarat kulkivat Saimaan kanavassa ja molemmille osapuolille hyödyllistä kauppaa käytiin.

Toistaiseksi EU on ollut yksimielinen, mutta ajan oloon erimielisyydet nousevat pintaan – etenkin sitten, kun sodan ja pakotteiden seuraukset tulevat eri maissa näkyviin ja kun aletaan keskustella EU:n tukipaketeista jäsenmaille.

Yksi pahimmista ongelmista on pakolaisten valtava määrä. Heidän tulisi voida mahdollisimman pian palata kotimaahansa.

Entä kuinka käy Joe Bidenin strategialle Kiinan suhteen?

Kyetäänkö Venäjä suistamaan hylkiövaltioksi ja eristämään se kanssakäymisestä muiden valtioiden kanssa? Hylkääkö Kiinakin Venäjän?

Kiina pysyttäytyy sivussa sodasta. Strateginen kumppanuus Venäjän kanssa säilyy.

Kiina saattaa nähdä itsellään ja omilla yrityksillään merkittävän roolin Ukrainan jälleenrakentamiseen liittyvässä toiminnassa.

Teollisuutta modernisoidaan. Suuret raaka-ainevarat ja kukoistava maataloustuotanto houkuttelevat investointeihin. Sodassa tuhottujen neuvosto aikaisten talojen tilalle on rakennettava nopeasti uusia nykyaikaisia asuntoja ja muita rakennuksia.

Kiinan osalta Joe Bidenin strategia saattaa siis johtaa päinvastaiseen tulokseen kuin on tarkoitettu.

* * *

Entä mitä tapahtuu Yhdysvalloissa?

Joe Bidenin kannatus on ollut alamaissa, mutta Ukrainan kriisin vuoksi se on tilapäisesti vahvistunut. Kun sodan kaikki seuraukset tulevat esiin, hänen suosionsa jälleen alenee.

Bidenin asemaa heikentävät jo tämän vuoden lopulla pidettävien välivaalien tulokset. Seuraavissa presidentinvaaleissa politiikan suunta ilmeisesti muuttuu.

On mahdollista ja jopa todennäköistä, että Donald Trump valitaan vuoden 2024 vaaleissa uudelleen maan presidentiksi. Näköpiirissä ei ole varteenotettavaa kilpailijaa sen paremmin republikaanien kuin demokraattienkaan keskuudessa.

Donald Trump ehti jo antaa tukeaan Venäjän toiminnalle, mutta yleisen mielipiteen paineissa suhtautuminen on muuttunut. Myöhemmin hän hyödyntää sodan kielteiset seuraukset täysimääräisesti.

Donald Trumpin paluu muuttaisi ilmeisesti jälleen perusteellisesti Yhdysvaltain strategian. Tämä pitäisi Suomessa ja muuallakin Euroopassa ottaa huomioon.

22.3.2022 Vievätkö vihreät meidät sotaan?

Parin viime vuoden aikana olen tehnyt pari yritystä saadakseni aikaan keskustelua Suomen ulkopoliittisesta linjasta. Tulokset

ovat olleet peräti laihat. Kannanottoni eivät ole edes ylittäneet uutiskynnystä.

Helmikuun 21. päivänä 2020 julkaisemassani blogissa kysyin ”Onko Suomen linja muuttunut?”.

Kirjoitin, että viime aikoina oli ollut nähtävissä merkkejä siitä, että Suomi olisi siirtymässä kansallisia etujamme edistävältä ja realismiin nojautuvalta linjalta idealistisen tai jopa ideologisen ulkopolitiikan suuntaan.

Havaintoni liittyivät ennen muuta hallitusohjelmaan ja ulkoministeri Pekka Haaviston siitä antamiin tulkintoihin.

Palasin asiaan vuotta myöhemmin 22.2.2021 julkaisemassani blogissa ”Kansalliset edut ulko-, turvallisuus- ja EU-politiikan ytimeksi”.

Totesin, että vuosi sitten esittämäni arviot olivat saaneet vahvistusta viime kuukausien tapahtumien valossa. Tästä näytti pohjimmiltaan olleen kysymys myös kiistassa, joka koski ulkopoliittisen johdon kannanottoja ja toimintaa Venäjän oppositiojohtajan kohtelua käsiteltäessä.

Kirjoitin uskovani, että valtionjohdon ja puolueiden piirissä syntyneiden ristiriitojen ratkaisemista voisi helpottaa se, että Suomen kansalliset edut asetettaisiin ulko-, turvallisuus-, ja EU-politiikan ytimeksi.

Muita tavoitteita toteutettaisiin siten, että toiminta palvelisi aina myös omia kansallisia etujamme.

* * *

Maaliskuun 3. päivänä 2021 kirjoitin, että ”Niinistöllä ja Marinilla on erilainen ulkopoliittinen linja”.

Kirjoitin, että kuluneen vuoden aikana olimme saaneet näyttöä siitä, että ihmisoikeusperusteisuus on saanut aikaisempaa keskeisemmän aseman valtioneuvoston edustajien – pääministerin, ulkoministerin, Eurooppa-ministerin ja sisäministerin – ulkopoliittisissa lausunnoissa ja toiminnassa.

Marinin Venäjään ja Kiinaan kohdistuneet tviitit olivat poikenneet selvästi Niinistön omaksumasta linjasta ja toimintatavasta.

Kirjoitin, että ulkosuhteisiin liittyvän toiminnan osalta jouduimme arvailemaan, missä linjat ja toimintatavat ovat poikenneet toisistaan.

Yksi ilmeisimmistä ristiriidoista oli ollut se tapa, jolla Marinin hallitus oli toiminut suomalaisten lasten ja naisten noutamiseksi Al-Holin pakolaisleiriltä.

Arvelin, että näkemyseroja oli ollut myös Eurooppa-politiikassa. Se kuuluu valtioneuvoston toimivaltaan, mutta perustuslain perusteella yhteistoimintaa siinäkin tarvitaan.

Kysyin, olikohan Sauli Niinistö ollut tyytyväinen siihen painotukseen, jonka ihmisoikeusperiaatteet Suomen EU:n puheenjohtajuuskaudella saivat?

Sauli Niinistön julkiset kannanotot olivat viitanneet siihen, että hän oli ollut tyytymätön valtioneuvoston toimintaan EU:n elvytysrahastoa käsiteltäessä. Siinä oli kysymys myös Suomen itenäisyydestä, jonka vaaliminen kuuluu tasavallan presidentin keskeisimpiin tehtäviin.

Tässä yhteydessä Niinistö oli tuonut julki huolensa siitä, että elvytysrahaston yhdessä omaksutut ”laveat” perussopimuksen tulkinnat voisivat levittäytyä myös yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puolelle.

Maaliskuun 15. päivänä 2021 julkaisemani blogin saaton otsikoida ”Uutiskynnys ylittyi, ulkopoliitikasta keskustellaan!”

Kysymys ei kuitenkaan ollut minun kannanottojeni saamasta julkisuudesta, vaan tasavallan presidentin entisen ulkopoliittisen neuvonantajan Hiski Haukkalan kirjoituksesta Suomen Kuvalehdessä.

Haukkala oli kiinnittänyt huomiota viime syksynä julkaistuun valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon. ”Sen suorastaan ylikorostunut arvopohjaisuus on synnyttämässä vähintäänkin potentiaalisen riitasoinnun Suomen perinteisen ulkopoliittisen toimintalinjan kanssa”, hän kirjoitti.

Suomen ulkopoliittisesta linjasta olisi ollut hyvä käydä julkista keskustelua.

Keskustelu olisi saattanut johtaa siihen, että toivomallani tavalla Suomen kansalliset edut olisi asetettu ”ulko-, turvallisuus-, ja EU-politiikan ytimeksi”. Muita tavoitteita olisi toteutettu siten, että toiminta palvelisi aina myös omia kansallisia etujamme.

Venäjän hyökkäys Ukraina on asettanut Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan kovaan testiin. Yliotteen näyttää saaneen vihreiden johtama ihmisoikeusperustainen linja.

Hyökkäys ja siihen liittyneet ihmisoikeusloukkaukset ovat aikaansaaneet suuttumuksen, joka on vienyt Suomen niiden maiden kärkeen, jotka ovat ajaneet kovaa linjaa Venäjää vastaan.

Tähän on liittynyt muun muassa se, että Suomi on rikkonut ikiaikaisen periaatteensa ja hyväksynyt aseiden viennin Ukrainaan. Muutoinkin pakotepolitiikassa on jätetty huomiotta Suomen kansalliset edut.

Suomen linjaan on vaikuttanut muiden keskeisten maiden politiikka.

Yhdysvallat on Joe Bidenin johdolla omaksunut strategian, jonka mukaan se pyrkii kokoamaan ”länsimaiden” rintaman ”autoritaarisia” maita vastaan.

Kysymys on arvoista: ihmisten ja talouden vapaudesta, ihmisoikeuksista ja demokratiasta. Poikkeuksiakin sallitaan, jos Yhdysvaltain omat kansalliset edut sitä edellyttävät. Tästä kirjoitin blogissani ”Joe Bidenin politiikasta Donald Trumpin strategiaan”.

Yhdysvaltain linjan lisäksi Suomen politiikkaan on vaikuttanut Saksassa tapahtunut käänne. Sielläkin on nyt punavihreä hallitus, jossa ulkopoliittikkaa johtaa vihreä ministeri.

Saksan hallitus on päättänyt lisätä maan varustautumista. Nykyisessä tilanteessa tämä on ymmärrettävä ja hyvä ratkaisu.

Toinen ratkaiseva päätös on ollut aseiden toimittaminen Ukrainaan. Tämä on johtanut siihen, että myös EU:n linja on muuttunut. Äskettäin EU päätti nostaa Ukrainalle annettavan aseavun

määrään 1000 miljoonaan euroon – suuremmaksi kuin USA:n tuki.

Yhä vakavammaksi nousee uhka, että olemme ajautumassa kohti suursotaa ja jopa maailmansotaa. Tästä varoitin 17.3.2021 julkaisemassani blogissa ”Olemmeko ajautumassa suursotaan?”.

Suomessa vihreät ja vihreiden johdolla koko hallitus näyttävät olevan seuraamassa Saksan muuttunutta linjaa.

Linjan muutos näkyy myös siinä, että vihreät ovat ensimmäisten joukossa siirtymässä tukemaan Suomen Nato-jäsenyyttä. Se kärjistäisi edelleen Euroopan jyrkkää kahtiajakoa ja lisäisi suursodan vaaraa.

Elämme vaarallisia aikoja.

25.3.2022 Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä

Keskustelu Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä perustuu virheellisiin tilannearvioihin, aiheettomiin pelkoihin ja petteviin mielikuviin.

Nato-keskustelussa ovat painottuneet vahvasti mielikuvat, identiteetti. Sanotaan, että Suomen tulee olla ”aito länsimaa”.

Tästä ja laajemminkin Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä keskustelemme Susanna Junttilan kanssa Dissidentti-ohjelman jaksossa ”Ukrainan kriisi testaa Suomen linjan”, joka nähdään Alfa-TV:ssa huomenna lauantaina klo 9.

Länsimaisella identiteetillä perusteltiin aikanaan myös EU-jäsenyyttä. Poliitiikka-Suomessakin EU-jakson nimeksi oli otettu ”Kun Suomi livahti länteen”.

Kuitenkin EU:ssa on laajentumisten kautta jäsenmaita, joiden länsimainen identiteetti on heikko tai se puuttuu kokonaan. Uudet jäsenet ovat lisäksi kasvattaneet niiden maiden joukkoa, joita olemme joutuneet ja joudumme taloudellisesti tukemaan.

Tarjolla oli edullisempi sopimus ja parempi identiteetti Euroopan talousalueen jäsenenä ja Pohjoismaana, jotka ovat sekä

tosiasiassa että imagoltaan kaikkein edistyneimpiä länsimaita.

Sama koskee Naton identiteettiä. Kolmenkymmenen jäsenen joukossa ovat muiden muassa Albania, Bulgaria, Romania ja Turkki.

Tähänkö joukkoon Suomen tulisi liittyä tullakseen ”aidoksi länsimaaksi”.

* * *

Järkisyitä Nato-jäsenyydellemme ei ole.

Suomeen ei kohdistu erillistä sotilaallista uhkaa.

Suomen onnistuneen turvallisuuspolitiikan ansiosta asemamme on vahva. Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton, puolueeton maa. Emme salli aluettamme käytettävän vihamielisiin tarkoituksiin muita maita kohtaan. Itsenäisenä, puolueettomana maana voimme pysyttäytyä sotien ja sotilaallisten selkkausten ulkopuolella.

Suomella on uskottava itsenäinen puolustus. Suomen maavoimat ovat yhdet vahvimmista koko Euroopassa. Ne on varustettu ja koulutettu nimenomaan Suomen olosuhteisiin. Ilma- ja meripuolustuskin on hyvin järjestetty. Niihin liittyneitä puutteita parhaillaan korjataan.

Tässä meillä on omasta takaa sekä uskottava pelote että vahva turvatakuu!

Puolustuksemme tueksi meillä on kahdenvälisiä ja monenkeskisiä yhteistyösuhteita, jotka tukevat kansallista puolustustamme. Tässä suhteessa tilanne on viime aikoina selkiytynyt yhteydenpidossa Yhdysvaltain ja Ruotsin kanssa.

Suomen ja Ruotsin liittoutumattomuus ylläpitää vakautta meidän lähialueillamme. Jos tänne kuitenkin syntyisi tai leviäisi sotilaallinen konflikti, hyödyntäisimme olemassa olevia yhteistyösuhteita ja -järjestelyjä.

* * *

Yleisin perustelu Nato-jäsenyydelle ovat turvatakuut.

Naton peruskirjan mukaan jäsenmailla ei ole varsinaisia turvatakuuta, vaan kysymys on avunantovelvoitteesta, joka on keskinäinen ja vastavuoroinen.

On sanottu, että Suomen olisi tullut liittyä Natoon jo 1990-luvun alussa.

Silloin jäsenyyden mahdollisuudesta vakavasti keskusteltiin. Suomi haluttiin mukaan sen vuoksi, että olisimme ottaneet vastataksemme Baltian maiden ja erityisesti Viron puolustuksen. Tälle tielle ei haluttu lähteä.

Mikä nyt on muuttunut?

Kannattaisiko meidän liittyä Natoon saadaksemme vastata Viron ja muiden Baltian maiden puolustuksesta?

Jos olisimme Naton jäsenmaa ja jos itäiseen Eurooppaan ja Pohjolaan syttyisi tai leviäisi sota, tarvitsisimme kaikki maavoimamme laajan oman maamme puolustamiseen. Muualta tähän emme apua saisi.

Olisiko meillä varaa lähettää merkittävä osa maavoimistamme Viron ja muiden Baltian maiden puolustamiseen? Ei olisi.

Olisiko meillä varaa lähettää myöskään ilmavoimiamme tukemaan Viron puolustusta? Emmekö tarvitsisi nekin omien maavoimiemme tukemiseen, ilmavalvontaan ja ilmapuolustukseemme? Siihen tarvitsisimme ja ilmeisesti voisimme saada tukea Yhdysvalloilta.

Sen lisäksi, että meille tulisi Nato-maana velvoite antaa naapurimaillemme apua niiden aluepuolustukseen, joutuisimme osallistumaan Naton operaatioihin myös kaukana maamme rajojen ulkopuolella.

Joutuisimme Kaarle XII:n tielle, mistä Mauno Koivisto meitä jo EU-keskustelun yhteydessä varoitti.

Kaarle XII:n johdolla Ruotsi koki Suuren Pohjan sodan yhteydessä Ukrainassa, Pultavassa, raskaan tappion, eikä kyennyt enää Suomea puolustamaan.

* * *

Eniten minua ihmetyttää se, että Nato-jäsenyyden ajajilta näyttää puuttuvan kokonaan historian tuntemus ja geopoliittisten realiteettien taju.

Toisen maailmansodan aikana kävi ilmi, mikä strateginen merkitys Leningradin turvallisuudella suurvaltanaapurillemme oli.

Saksa piiritti Leningradia. Suomi oli osa saartorengasta, mutta ei sitä osaltaan sulkenut.

Kun Pietarin yhteydet Suomenlahden kautta oli katkaistu, Muurmannin rata muodosti Neuvostoliitolle elintärkeän huolto-reitin, jonka kautta länsimaiden apua saatiin toimitetuksi perille.

Saksa painosti Suomea katkaisemaan Muurmannin radan, mutta siihen ei ryhdytty.

Venäjän edustajat ovat viime aikoinakin muistuttaneet siitä, että Suomen Nato-jäsenyydellä olisi sotilaallisia ja poliittisia seurauksia.

Jos Suomi liittyisi Natoon, syntyisi samankaltainen tilanne kuin toisen maailmansodan aikana.

Pietarin länsipuolella olisi Nato-maiden yhtenäinen rintama. Venäjällä olisi pääsy Itämerelle ja Kaliningradiin vain kapeaa Nato-maiden välistä meriväylää ja ilmakäytävää pitkin. Ahvenanmaan strateginen merkitys myös jälleen korostuisi.

Suomen Nato-jäsenyys lisäisi Venäjän huolta myös strategisesti tärkeän Murmanskin alueen turvallisuudesta.

* * *

Mitä olisivat Venäjän sotilaalliset toimenpiteet?

Venäjän strategisesti tärkeimmät kohteet pohjoisilla alueilla ovat Pietari ja Murmanskin alue. Etelässä niihin kuuluu muun muassa Krimin niemimaa.

Ukrainan itsenäistyttyä syntyivät sopimukset, joiden nojalla Venäjä saattoi säilyttää vanhat strategisesti tärkeät tukikohtansa Krimillä, erityisesti Sevastopolin. Kun Ukrainaa helmikuun 2014 vallankaappauksen jälkeen ryhdyttiin viemään Natoon, Venäjä valtasi koko Krimin niemimaan.

Venäjä oli jo vuosikausia aikaisemmin varoittanut amerikkalaisia siitä, että se joutuu ottamaan Krimin haltuunsa, jos Ukrainaa aletaan viedä Natoon. Tämä ymmärrettiin länsimaissa, ja pakotteet olivat aluksi lieviä.

Pakotteet kovenivat, kun Venäjä liitti Krimin valtioalueeseensa. Tästä minäkin varoitin ja jälkikäteen tätä arvostelin.

Jos Nato laajenisi pohjoiseen, Venäjä ilmeisesti lisää voimakkaasti Pietaria suojaavaa sotilaallista varustautumistaan. Muurmannin ratayhteyttä ryhdyttäisiin vahvistamaan ja senkin turvaksi sotilaallista voimaa lisättäisiin.

Sotilaalliset jännitteet Suomen lähialueilla kasvaisivat voimakkaasti.

Jos joskus tulevaisuudessa syttyisi sota Venäjän ja Naton välille, se iskisi ensimmäiseksi ja kovaa nimenomaan Suomessa oleviin sotilaallisiin kohteisiin, joita se pitäisi välittömänä uhkana omien strategisesti tärkeiden kohteittensa turvallisuudelle.

Tätäkö me haluamme?

* * *

Entä poliittiset vastatoimet?

Meillä on pitkäaikaiset myönteiset kokemukset yhteistyöstä itäisen naapurimme kanssa sekä kylmän sodan kaudella että uudessa Euroopassa. Emme tiedä, millaista olisi elää naapurina sellaisen Venäjän kanssa, joka pitäisi meitä jopa vihollisenaan.

Tätä olisi pitänyt ajatella, kun Venäjän hyökkäyksen käynnistyessä rynnättiin pakotepolitiikan kärkeen ja ryhdyttiin katkomaan myös kahdenvälisiä yhteyksiä ja yhteistyötä. Monet yrityksetkin taitavat joutua tästä kärsimään.

Suomessa otettiin täydestä todesta väitteet, että Venäjältä tulee hylkiövaltio, jonka kanssa mikään yhteistyö tule vuosikymmeniin kysymykseen.

Elävässä elämässä asiat eivät ehkä näin mene. Länsimaat ja Venäjä tarvitsevat toisiaan. Varsinkin läntiselle Euroopalle yhteistyö

on välttämätöntä. Vaikeaa tulee olemaan, mutta ”rautaesirippua” tuskin syntyy.

Jos Suomi liittyy Natoon, yhteydenpito ja yhteistyö Venäjän kanssa vaikeutuu huomattavasti. Vihollismaiden listalle olemme tosin joutuneet jo sen vuoksi, että veimme aseita Ukraina. Nato-jäsenyys olisi tietysti perustavanlaatuinen ja pysyvä muutos.

Enää ei tällä tiellä tule edetä. Venäjä on naapurimme ja sellaisena pysyy. Sen kanssa on tultava toimeen.

Kaikki järkisyyt puhuvat sen puolesta, että Suomi säilyttää nykyisen turvallisuuspoliittisen perusratkaisunsa sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana. Meidän on kuitenkin säilytettävä itsellämme mahdollisuus sotilaalliseen liittoutumiseen.

Nykyisen hallituksen ohjelmaa on siis edelleen noudatettava.

27.3.2022 Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyisi suuria riskejä

Suomessa on meneillään ennen näkemätön kampanja sen puolesta, että hakisimme jäsenyyttä sotilasliitto Natossa.

Tämän kampanjan rinnalla kerta kaikkiaan kalpenee se aivopesu, jota harjoitettiin maamme liittämiseksi Euroopan unioniin. Nyt mukana ovat myös vahvat ulkomaiset voimat.

Kampanjoinnissa on vedottu väkevästi tunteisiin. Aseena on ollut erityisesti se pelko, jonka Venäjän hyökkäys Ukraina on saanut aikaan. Ihmisiä on peloteltu väittämällä, että Venäjä aikoo hyökätä myös Suomeen.

Toinen ase on ollut mielikuvapolitiikka. Osa suomalaisista väheksyy omaa maatamme ja kulttuuriamme, meidän pohjoismaista arvomaailmaamme ja meidän tapamme hoitaa yhteisiä asioitamme. Suurimpia länsimaita ihaillaan ja niihin halutaan samaistua.

Ollaksemme ”aito länsimaa” meidän tulisi kuulua kaikkiin lännen järjestöihin, kuten Martti Ahtisaari asian ilmaisi. Kuitenkin

Pohjoismaat ovat edistyneimpiä länsimaita, joilla on myös paras kansainvälinen imago.

Suomalaisille ei ole kerrottu, mitä jäsenyys Natossa käytännössä merkitsisi. Ei ole kerrottu, mitä todellista hyötyä siitä voisi käytännössä olla. Vielä vähemmän on kerrottu jäsenyyteen liittyvistä kielteisistä puolista.

Näistä asioista esitin oman näkemykseni perjantaina julkaisemassani blogissa ”Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä”.

Odotan, että Nato-jäsenyyden ajajat loan heiton sijaan osoittaisivat, missä olen heidän mielestään väärässä.

* * *

Nato-jäsenyyden kannattajat ovat ilmoittaneet luottavansa siihen, että Suomen jäsenyyshakemus hyväksyttäisiin. Tämä on perustunut johtavien jäsenmaiden edustajien ilmoituksiin, että he tukevat Suomen jäsenyyttä.

Toisaalta Nato-jäsenyyden kannattajatkin ovat myöntäneet, että jäsenyyden hakemiseen liittyy riskejä.

Suurin riski olisi tietysti se, että hakemusta ei hyväksyttäisi. Kelvoton yritys saattaisi pahasti heikentää Suomen asemaa sekä yleisesti että erityisesti suhteessa Venäjään.

Toinen riski liittyy aikaan hakemuksen jättämisestä sen hyväksymiseen.

Sinä aikana Suomen asema olisi samankaltainen kuin Ukrainan tilanne oli ennen Venäjän hyökkäystä. Olisimme ryhtyneet hakemaan Naton jäsenyyttä, jota Venäjä vastustaa.

Venäjä on ilmoittanut, että Suomen jäsenyydellä olisi sotilaallisia ja poliittisia seurauksia.

Niitä olisivat ainakin ne muutokset Venäjän sotilasstrategiassa, joista edellisessä blogissani kirjoitin.

Venäjä ilmeisesti lisäisi voimakkaasti Pietaria suojaavaa sotilaallista varustautumistaan. Muurmännin ratayhteyttä ryhdyttäisiin vahvistamaan ja senkin turvaksi sotilaallista voimaa lisättäisiin.

Sotilaalliset jännitteet Suomen lähialueilla kasvaisivat voimakkaasti. Meidän välillämme olisi Venäjän raskaimmin varustettu ulkoraja.

Siltä varalta, että Naton kanssa syntyisi sotilaallinen selkkaus, Venäjä varautuisi iskemään ensimmäiseksi ja kovaa nimenomaan Suomessa oleviin sotilaallisiin kohteisiin, joita se pitäisi välittömänä uhkana strategisesti tärkeiden kohteittensa turvallisuudelle.

Tämä olisi sitä ”turvaa”, jota Nato-jäsenyys meille ainakin toisi. Muu olisi arvailujen varassa sekä hakuajan osalta että jäsenyyden toteuduttua.

Jos hakemuksen käsittelyaika venyisi, epävarmuuden aika jatkuisi ja sen arvaamattomuus kasvaisi.

Samalla kasvaisivat ne riskit, että hakemusta ei kaikissa jäsenmaissa hyväksyttäisi.

* * *

Julkiudessa on synnytetty mielikuva, että Nato on hyvin järkipäisesti ja järjestyneesti toimiva järjestö. Omat kokemukseksi kolmen vuosikymmenen takaa eivät tätä käsitystä aivan tue.

Kerron tästä kaksi esimerkkiä vuodelta 1992. Molemmista niistä kerron lähemmin teoksessani ”On muutoksen aika 2”.

Olin silloin ulkoministerinä aloittamassa Suomen yhteydenpitoa Naton kanssa.

Kylmän sodan päätyttyä ja Varsovan liiton hajottua muodostettiin Naton yhteistyöneuvosto, NACC. Tunsimme kiinnostusta sen toimintaan sen vuoksi, että siellä käsiteltiin muun ohella meidän lähialueittemme – Baltian maiden ja Venäjän – sotilaalliseen turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä.

Keväällä 1992 esitimme Naton sihteeristön kautta tiedustelun mahdollisuuksista tiedonsaantiin esimerkiksi osallistumalla tarkkailijana NACC:n kokouksiin.

Saimme vastauksen, että tarkkailijatoiminta ei ole ainakaan toistaiseksi mahdollista, mutta tietoa voisimme saada esimerkiksi

isäntämaan – seuraavan kokouksen osalta Norjan – hallituksen kautta.

Hämmästyksemme oli suuri, kun saimme Oslosta kutsun osallistua ministerikokouksen työhön. Asia oli tullut esille ilman erityistä valmistelua Naton ministerineuvoston kokouksessa, jossa oli päätetty kutsun esittämisestä.

Tästä syntyi aikamoinen jälkiselvittely, sillä Naton piirissä oli epäselvyyttä siitä, mitä itse asiassa oli päätetty. Koskiko kutsu vain Oslon kokousta, vaiko myös tulevia ministerikokouksia? Koskiko se myös alemman taseisia kokouksia?

Muutaman päivän kuluttua saimme vastauksen, että kutsu koski kaikkia ministerikokouksia, mutta ei alemman taseisia. (OMA 2, ss. 88-89)

Toinen esimerkkini koskee Suomen neuvotteluja liittymisestä Euroopan unioniin. Tällä kokemuksella voi olla merkitystä, kun arvioimme mahdollisen Nato-hakemuksemme tulevaa käsittelyä.

* * *

Kun ulkoministerinä puolustin Suomen puolueettomuutta, jouduin käymään kahden rintaman ”sotaa”.

Suomessa vahvat voimat Mauno Koivistosta alkaen olivat sitä mieltä, että Euroopan yhteisöön liittyessään Suomen tulisi luopua puolueettomuudestaan. Tästä kerron seikkaperäisesti ”On muutoksen aika 2” –teoksessani (ss. 57-98).

Vielä alkuvuodesta 1992 useimmat EY-maiden ulkoministerit olivat sitä mieltä, etteivät jäsenyys ja Suomen puolueettomuus-asema olleet sovittavissa yhteen. (ss. 89-90)

Syksyllä 1992 EY-maiden käsitykset muuttuivat ja yhtenäistyivät. Tämä johtui keskustelusta, joka oli käyty Naton piirissä. Sen taustalla oli EY:n tuleva laajentuminen.

Kun EY:n edustajat alkuvuodesta vaativat Suomea luopumaan puolueettomuudesta, totesin, ettei EY voinut tarjota meille mitään vaihtoehtoa. Ei ollut edes olemassa puolustusyhteistyötä, johon olisimme voineet liittyä.

Jotkut sanoivat, että vaihtoehto olisi jäsenyys Länsi-Euroopan Unionissa (WEU), jonka säännöissä oli jäsenten keskinäinen puolustusvelvoite.

Naton piirissä tämä ajatus ei herättänyt ihastusta. Jos puolueettomat maat olisi painostettu liittymään WEU:n jäseniksi, Natolle olisi tullut tosiasiallinen velvoite huolehtia niiden puolustuksesta. Tätä ei Naton piirissä haluttu.

Toisena syynä pidättyvyyteen oli se, että puolueettomien maiden siirtyminen Naton sateenvarjon alle olisi lisännyt samansuuntaisia paineita Baltian maissa ja itäisessä Keski-Euroopassa.

Niinpä syksyllä 1992 EY:n kanta selkiintyi. Puolueeton Suomi saattoi tulla EY:n jäseneksi, eikä meidän tarvinnut sitoutua myöhemmin ehkä syntyvään yhteiseen puolustukseen.

Natoon kuuluvien EY-maiden perustelut olivat samat kuin ne, joilla me itse olimme puolueettomuutemme säilyttämistä perustelleet. Nekin vetosivat Pohjois-Euroopan yleistilanteeseen ja ennen muuta siihen, kuinka Venäjä reagoisi sen muutoksiin.

Mitä opimme tästä mahdollisen Nato-hakemuksemme käsittelyä ajatellen?

Naton sisäinen keskustelu ja päätöksenteko oli järjestäytymätöntä. Yhteinen suhtautuminen saattoi yllättäen muuttua.

Tilanne on tuskin korjaantunut, kun jäseniä on kolmekymmentä ja kun joukko on entistä kirjavampi.

* * *

Arvaamaton saattaa olla kannanmuodostus myös yksittäisissä jäsenmaissa. Vaaleja käydään ja hallitukset vaihtuvat. Tämä saattaa koskea jopa Yhdysvaltoja, kuten blogissani ”Joe Bidenin politiikasta Donald Trumpin strategiaan?” ounastelin.

Mahdollisen hakemuksemme käsittelyyn saattaa vaikuttaa ratkaisevalla tavalla se, milloin ja millä tavalla sota Ukrainassa päättyy. Rakennetaanko silloin ”rautaesirippua” vai pyritäänkö Venäjän kanssa edes jonkinlaiseen yhteistyöhön?

Omat epävarmuutensa ja riskinsä liittyvät myös Suomen sisä-

seen päätöksentekoon sekä mahdollisen hakemuksen jättämisen yhteydessä että mahdollista liittymissopimusta käsiteltäessä.

Tässäkin suhteessa saattaisi kelvoton yritys meitä pahasti vahingoittaa.

Mahdollista hakemusta ajatellen on synnytetty prosessi, jossa selonteon avulla eduskunnalle annetaan tietoa eri vaihtoehdoista.

Tämä on erittäin tärkeää. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on korostanut, että kansanedustajien tulee saada perusteellista tietoa päätöksenteon pohjaksi.

Niinistö on pitänyt tärkeänä myös sitä, että tietoa saataisiin myös kansalaisille. Kuinkahan tämä voitaisiin käytännössä toteuttaa?

Minäkin olen selontekoa käsiteltäessä mielelläni eduskunnan käytettävissä sekä akateemisen yhteisön edustajana että käytännön kokemukseni perusteella.

Selonteolla näyttää olevan tarkoitus myös epävirallisesti selvittää kansanedustajien, eduskuntaryhmien ja puolueiden kantoja.

Esillä näyttää olevan mahdollisuus, että tasavallan presidentti ja valtioneuvosto voisivat hyvinkin nopeasti ehdottaa eduskunnalle hakemuksen jättämistä, jos tälle epävirallisessa prosessissa löytyisi riittävä kannatus.

Ajatuksena näyttää olevan, että päätöksenteossa voitaisiin poiketa puolueiden voimassa olevista virallisista päätöksistä.

Tähän on todettava, että mielestäni ainakaan Keskustan edustajat eivät voi näin toimia. Vain puoluekokouksella olisi oikeus muuttaa puolueen voimassa oleva vakiintunut kanta.

* * *

Toinen kysymys on mahdollisen liittymissopimuksen hyväksyminen. Siihenkin liittyy riskkejä.

Saisiko sopimus aikanaan eduskunnassa tuekseen 2/3 määräenemmistön?

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on edellyttänyt, että sopimuksen hyväksymisen yhteydessä on lisäksi varmistettava, että

sillä on takanaan kansalaisten laajan enemmistön tuki.

Niinistö on puhunut kansanäänestyksestä tai laajoista mielipidetutkimuksista. Tässä yhteydessä hän on viitannut siihen kansanäänestykseen, joka toteutettiin EU:n jäsenyys sopimusta käsiteltäessä.

EU-sopimusta hyväksyttäessä poikettiin perustuslain säätämisen järjestyksestä. Sopimus voitiin käsitellä eduskunnassa kiireellisenä 2/3 enemmistöllä, kun se oli ennakkoon hyväksytty neuvonantavassa kansanäänestyksessä.

Silloin saadun kokemuksen perusteella en pidä suotavana kansanäänestyksen järjestämistä mahdollista Nato-sopimusta käsiteltäessä.

EU-kansanäänestyksellä murrettiin eduskunnan määrävähemmistön suoja painostamalla kansanedustajia vastoin omaa vaikaumustaan äänestämään sopimuksen puolesta sillä perusteella, että kansan enemmistö oli sen kansanäänestyksessä hyväksynyt.

Nyt näyttäisi olevan mahdollista käsitellä mahdollinen Nato-sopimus normaalissa perustuslain säätämisen järjestyksessä. Jos sopimus voitaisiin tuoda eduskunnan käsiteltäväksi ennen ensi kevään eduskuntavaaleja, lopullinen käsittely voisi olla niiden jälkeen. Tällöin mahdollinen Nato-jäsenyys olisi keskeinen kysymys eduskuntavaaleissa.

Tämä kiinnostaisi minua henkilökohtaisestikin. Jos tulisin valituksi eduskuntaan vuoden 2023 vaaleissa, olisin mukana sopimusta käsittelemässä.

Nato-jäsenyyden hakemiseen, hakemuksen käsittelemiseen ja mahdollisen liittymissopimuksen hyväksymiseen liittyy siis riskejä, joita on vaikea ennakkoon arvioida.

Siksi herää kysymys, kannattaako tällaiseen seikkailupolitiikkaan ryhtyä, kun järkisyyt ja kansalliset etumme eivät jäsenyyttä puolla.

Kirjoituksessa mainittu teos on luettavissa kotisivuni kirja-arkistosta.

SAULI NIINISTÖ LUOPUU NATO-KANSANÄÄNESTYKSESTÄ

Maaliskuun lopulla ihmettelin, miksi päätöstä Nato-jäsenyyden hakemisesta pyritään kiirehtimään. Alun perin oli lähdetty siitä, että jäsenyyttä harkittaisiin vasta Ukrainan sodan päätyttyä.

Kirjoitin, että viime päivinä on alkanut paljastua kokonaisuudessaan se prosessi, jolla pikainen päätös Suomen Nato-jäsenyyden hakemisesta aiotaan tehdä.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö oli tavannut maaliskuun alussa eduskunnan puhemiesistoa, valiokuntien puheenjohtajia ja eduskuntapuolueiden johtajia.

Tällöin oli sovittu, että jäsenyyspäätös pyritään tekemään nopealla aikataululla.

Tämä oli käynyt selvästi ilmi Keskustan puoluehallituksen 3.3. pitämässä kokouksessa, jossa olin ollut mukana.

Kokous oli ollut dramaattinen. Meiltä oli kerätty ennen kokousta säilöön kaikki älylaitteet. Tällaista ei koskaan ennen ollut tapahtunut.

Kokouksessa meitä oli kehoitettu varautumaan siihen, että Nato-jäsenyyteen saatettaisiin joutua ottamaan kantaa jo ennen kestävästi puoluekokousta.

Omalta osaltani olin todennut tiukasti, että Keskustan kannan voisi muuttaa vain puoluekokous. Alemman tasoisilla puolue-elimillä ei ollut oikeutta toimia puolueen virallisen kannan vastaisesti.

Oli käynyt yhä selvemmin ilmi, että Suomen oikeistovoimat pyrkivät itsensä Sauli Niinistön johdolla toteuttamaan vanhan tavoitteensa Suomen liittämiseksi sotilasliitto Natoon.

Siinä vaiheessa kuvittelin, että sosialidemokraatit olisivat py-

syttäytyneet Suomen vakiintuneella linjalla ja olisivat puolustaneet maamme sotilaallista liittoutumattomuutta.

Erkki Tuomioja ja muutamat muut kokeneet demaripoliitikot olivat tällä kannalla, mutta nuoren puoluejohdon kanta oli toinen. Myöhemmin on käynyt ilmi, että puheenjohtaja Sanna Marin oli ollut jo vuosikausia Suomen Nato-jäsenyyden kannalla.

Maaliskuun lopulla vetosin sosialidemokraatteihin ja omaan puolueeseeni, että painaisimme yhdessä jarrua ja turvaisimme jäsenyyskysymyksen rauhallisen käsittelyn. Suomen kansalle ja kansan edustajille oli annettava mahdollisuus vakaaseen harkintaan tässä itsenäisen Suomen tärkeimmässä ratkaisussa.

* * *

Vielä tammikuun alussa Sauli Niinistö oli toistanut selvän kantansa, että mahdollisesta Nato-jäsenyydestä olisi päätettävä kansanäänestyksellä.

Huhtikuun alussa Niinistön kanta muuttui. Hän katsoi, että suoritettujen mielipidetutkimukset antoivat perusteen päättää jäsenyyden hakemisesta ilman kansanäänestystä.

Jos mielipidetutkimukset olisi tehty laajalla otannalla koko kansan keskuudessa, ne olisivat antaneet varsin luotettavaa tietoa kansan silloisista mielialoista.

Useimmat niistä tehtiin kuitenkin internetpaneelien avulla, joiden luotettavuus on hyvin kyseenalainen.

Toimittaja Petja Kauhanen yritti viime kesänä jälkikäteen selvittää, millä tavoin oli tehty ne Ylen Taloustutkimus Oy:ltä tilaamat kolme kyselyä, joihin julkisuudessa usein vedottiin.

Hänen saamansa selvityksen mukaan:

”Kyselyihin vastasi keskimäärin 1300 Taloustutkimuksen 35000:sta vastaajaksi rekrytystä suomalaisesta. Palkkaa he eivät vastauksistaan saa, mutta vastaajien kesken arvotaan palkintoja. Näin saadaan aktivoitua vastaamisesta kiinnostuneita kuitenkin nostamatta kyselyn kustannuksia kohtuuttomiksi. Vastaajaksi ilmoittautuneet eivät kuitenkaan vastaa Suomen kansan normaali-

jakaumaa ja siksi Taloustutkimus on painottanut kyselyiden tulokset tilastotieteellisillä menetelmillä. Tämä painottaminen on tehty iän, sukupuolen ja asuinseudun suhteen tietokoneohjelmiin päivitettävillä valmiilla asetuksilla. Poliittinen kanta, tulo-
luokka tai koulutus eivät vaikuta painotukseen.”

Ylen puolesta Taloustutkimus olisi voinut luovuttaa tutkimusaineiston toimittajan käyttöön, mutta sitä hän kuitenkin ei saanut.

Kuinkahan muut mielipidetutkimukset tehtiin?

Vaikka tutkimukset olisi tehty laajalla otannalla koko kansan keskuudessa, ne eivät olisi mitenkään voineet korvata kansanäänestystä, jonka yhteydessä kansalle olisi jouduttu antamaan puolueetonta tietoa jäsenyyden vaikutuksista.

Tehtyjen mielipidetutkimusten tuloksia käytettiin kansanedustajien taivuttelemiseen jäsenyyden kannalle.

Heillekään ei puolueetonta tietoa annettu.

* * *

Käydyssä julkisessa keskustelussa sekoittuivat toisiinsa kaksi kansanäänestystä.

Jotkut ottivat kantaa siihen, olisiko jäsenyys sopimusta aikanaan hyväksyttäessä järjestettävä neuvoa-antava kansanäänestys, kuten EU-sopimusta hyväksyttäessä meneteltiin.

Tämä kysymys tulee ratkaistavaksi vasta sen jälkeen, kun nykyiset jäsenmaat ovat sopimuksen ratifioineet.

Olen epäillyt kansanäänestystä Nato-sopimuksesta niiden kokemusten perusteella, joita saimme EU-sopimusta käsiteltäessä.

Silloin eduskuntavaalit olivat lähellä, ja olisi ollut mahdollista käsitellä liittymissopimus silloin voimassa olleessa normaalissa perustuslain säätämisen järjestyksessä.

Kansanäänestyksen perusteella katsottiin ”vanhan” eduskunnan voivan hyväksyä sopimuksen. Silloin eduskunnan määrävähemmistön suojaa murennettiin vetoamalla siihen, että kansalaisten enemmistö oli sen kansanäänestyksessä hyväksynyt.

Jos Nato-sopimuksen hyväksyminen siirtyy ensi kevään eduskuntavaalien yli, siitä pitäisi niiden yhteydessä keskustella ja sopimusta käsiteltäessä tulisi järjestää neuvoa-antava kansanäänestys.

Keväällä 2022 kansanäänestyksestä käyty keskustelu koski sitä, millä tavoin selvitetään kansan tuki Nato-jäsenyyden hakemiselle. Yksi Naton jäsenyydelle asettamista ennakkoehdoista oli, että sillä on takanaan kansan laaja kannatus.

Sauli Niinistö oli siis alun perin kansanäänestyksen kannalla. Keväällä hänen mielensä muuttui ja hän katsoi, että mielipidetutkimukset riittivät.

Omassa blogikirjoituksessani vaadin kansanäänestyksen toteuttamista ennen jäsenyyden hakemista.

30.3.2022 Miksi Nato-hakemusta pyritään kiirehtimään?

Kun Venäjä 24.2.2022 hyökkäsi Ukrainaan, käynnistyi keskustelu Suomen mahdollisesta jäsenyydestä sotilasliitto Natossa.

Aluksi sanottiin, että mahdollisesta jäsenyydestä päätettäisiin vasta Venäjän käynnistämän sodan päätyttyä. Erityisesti korostettiin sitä, ettei Suomen tule omalla toiminnallaan kärjistä tilannetta eikä lisätä riskiä suursodan syttymiseen.

Viime viikkoina äänet kelloissa ovat muuttuneet. Nyt puhutaan siitä, että päätös olisi tehtävä ”kevään kuluessa” tai ”ennen kesää”. Lisäksi puhutaan lyhyestä ”aikaikkunasta”, joka juuri nyt on avautunut.

Naton puolella ei mitään kiirettä ole. Sillä on huippukokous kesäkuun lopulla, mutta tällä ei ole merkitystä Suomen mahdollista jäsenyyshakemusta ajatellen.

Monessa Nato-maassa saatetaan pikemminkin ajatella, että Suomen jäsenyyshakemus juuri nyt saattaisi haitata ponnisteluja Ukrainan sodan lopettamiseksi ja lisätä riskiä sen laajenemiseen.

Miksi sitten Suomessa jäsenyyshakemuksen jättämistä pyritään kiirehtimään? Miksi siitä pitäisi päättää nimenomaan aikana, jolloin taistelut Ukrainassa jatkuvat vielä kiivaina?

Näen siihen kaksi syytä.

Ensiksikin on kysymys siitä, millaiseen tilannearvioon ja tulevaisuudenkuvaan päätöstä tehtäessä nojaututaan.

Jäsenyyttä perustellaan sillä väitteellä, että Venäjän hyökkäys johtaa koko kansainvälisen järjestelmän perustavanlaatuisen ja pysyvään muuttumiseen. Maailma jakautuu kahtia ja ”rautaesirippu” laskeutuu Eurooppaan. Kaikki yhteistyö Venäjän kanssa käy mahdottomaksi.

Väitetään, että tässä uudessa demokraatioihin ja autoritaarisiin valtioihin jakautuneessa maailmassa ja Euroopassa Suomenkin on valittava puolensa, ja että tämä edellyttää liittymistä Natoon.

Monet Nato-jäsenyyden kannattajat ilmeisesti pelkäävät, että tämä tilannearvio osoittautuu virheelliseksi siinä vaiheessa, kun Ukrainassa saadaan aikaan tulitauko ja kun neuvottelut poliittisesta ratkaisusta käynnistyvät.

Venäjän, EU:n ja EU-maiden välille syntyy pakostakin yhteistyötä, vaikka se vaikeaa onkin.

Sodan päätyttyä tulevat esille myös länsimaiden erilaiset edut ja näkemykset. EU-maat ja Yhdysvallat ovat aivan eri asemassa.

EU-maat ovat pakostakin vielä pitkään riippuvaisia Venäjän energiatoimituksista ja sieltä saatavista raaka-aineista. Ukrainasta tulleiden pakolaisten suuri määrä aiheuttaa täällä ongelmia. Mahdollisimman pian pitäisi päästä siihen, että he voisivat alkaa palata Ukrainaan.

On odotettavissa, että EU-maiden kesken ja niiden sisällä syntyy suuria erimielisyyksiä mm. siitä, olisiko taloudellisia taakkoja jaettava jälleen yhteisillä tukipaketeilla.

Yhdysvallat ei ole joutunut eikä joudu sodan seurauksista suoranaisesti kärsimään. Se pääsee jopa hyötymään asekaupoista ja kaasutoimituksista Eurooppaan.

Toinen syy päätöksenteon kiirehtimiseen liittyy yleisen mielipiteen kehitykseen.

Suomalaisten kannatus Suomen Nato-jäsenyydelle säilyy vahvana niin kauan, kun sota jatkuu ja kun suomalaisten olohuoneisiin välittyy kuvaa sodan tuhoista ja myös siviiliväestön – varsinkin lasten ja naisten – kärsimyksistä.

Kun sotatoimet laantuvat, sodan aiheuttamat pelot väistyvät.

Toisaalta kansalaisten keskuuteen saattaa vähitellen välittyä tietoa mahdollisen Nato-jäsenyyden käytännön merkityksestä ja myös siihen liittyvistä kielteisistä vaikutuksista.

Monet suomalaiset eivät tiedä, että Nato-jäsenyys velvoittaisi Suomen osallistumaan Viron ja muiden Baltian maiden aluepuolustukseen. Ei tiedetä, että jäsenyys johtaisi Venäjän raskaaseen varustautumiseen meidän välisellämme rajalla. Ei tiedetä, että sodan syttyessä Naton ja Venäjän välille sen ensimmäiset iskut kohdistuisivat juuri Suomeen, jonka alueelta kohdistuisi välitön uhka sen strategisesti tärkeimpiin kohteisiin.

Vaikka tasavallan presidentti Sauli Niinistö on pitänyt tärkeänä mahdolliseen jäsenyyteen liittyvän tiedon jakamista kansalaisille, sitä ei ole saatu aikaan.

Tiedon tarve on suuri.

Kun julkaisin viime viikonloppuna kaksi perusteellista blogikirjoitusta Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä (”Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä” ja ”Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyy suuria riskejä”), ne saivat muun muassa Uuden Suomen Puheenvuoro-osiossa poikkeuksellisen paljon lukijoita.

Jopa uutiskynnys ylittyi, kun Iltalehti teki kirjoituksista uutisen, joka sai satoja tuhansia lukijoita.

Jos Suomen kansalle annettaisiin oikeaa tietoa Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden vaikutuksista, enemmistö asettuisi taas kannattamaan meidän perinteistä asemaamme sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Kun päätöksentekoa kiirehditään, julkisuutta hallitsevat uuti-

set mielipidetutkimuksista, joiden mukaan kansalaisten valtaisa enemmistö kannattaa Nato-jäsenyyttä.

Niillä puolestaan kansanedustajia ja muita päätöksentekijöitä houkutellaan ja painostetaan jäsenyyden kannalle.

* * *

Nato-päätöksenteon kiirehtimiseen liittyy vakavia ongelmia kansanvallan ja perustuslain näkökulmasta.

Kirjoitin tästä jo 12.3. julkaisemassani blogissa ”Valta ja vastuu kuuluvat presidentille ja valtioneuvostolle”.

Nyt on synnytetty prosessi, jossa on kaksi toisiinsa liittyvää osaa.

Yhtäältä käsitellään selontekoa, jonka avulla eduskunnalle annetaan tietoa Suomen turvallisuuspolitiikan vaihtoehtoista. Sen pohjalta ei ole tarkoitus laatia mietintöä.

Samaan aikaan eduskuntapuolueiden ja eduskuntaryhmien puheenjohtajat ryhtyvät keskustelemaan Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä. Tässä ilmeisesti pyritään yksimielisyyteen.

Tämän kaksiosaisen prosessin perusteella hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta tasavallan presidentin johdolla ilmeisesti kokoontuisi tekemään eduskunnalle ehdotuksen, että Suomi hakisi jäsenyyttä sotilasliitto Natossa.

Jos tämä prosessi toteutuisi, syntyisi tilanne, jossa kaikki olisivat vastuussa ja samalla ei kukaan.

Kiirehtiminen saattaisi synnyttää vakavia ongelmia myös puolueille. Jos päätös jäsenyyden hakemisesta tehtäisiin ennen kesää, kuten on arveltu, puolueet joutuisivat rikkomaan omia sääntöjään.

Suomen liittyminen Natoon olisi itsenäisen Suomen tärkein ratkaisu. Se muuttaisi kansankunnan turvallisuuspolitiikan pitkän linjan.

Jos jäsenyyttä päätettäisiin hakea, päätös tulisi tehdä tavalla, joka tekisi vastuusuhteet täysin selviksi, kuten 12.3. julkaisemassani blogissa kirjoitin.

Omaa vastuutani olen kantanut kertomalla perusteellisesti oman kantani. Aika näyttää olenko ollut ja olenko oikeassa.

31.3.2022 Olisiko Keskustan ja SDP:n aika painaa jarrua?

Eilissä blogissani kysyin, miksi Nato-hakemusta pyritään kiirehtimään.

Sain tuoreeltaan kaksi korkean tason vastausta.

Helsingin Sanomissa tänään julkaistussa haastattelussa Viron presidentti Alar Karis sanoo, että ”Suomen ikkuna Natoon voi olla hyvin kapea”. Hän arvioi, että ”nopea rauha Ukrainassa voisi jälleen vähentää suomalaisten Nato-kannatusta”. Karis itse toivoi Suomen Nato-jäsenyyttä.

Suomen tasavallan presidentti Sauli Niinistö puolestaan sanoi eilen Svenska Ylen haastattelussa, että tähän mennessä suoritettujen mielipidetutkimukset osoittavat luotettavasti kansan enemmistön tuen Nato-jäsenyydelle. ”Nyt en ole nähnyt kenenkään sanovan, etteivät nämä jo tehdyt mielipidemittaukset kertoisi miten asia oikeasti on”.

Hän ei ilmeisesti ollut lukenut sitä, mitä olin samana aamuna julkaisemassani blogissa todennut:

”Vaikka tasavallan presidentti Sauli Niinistö on pitänyt tärkeänä mahdolliseen jäsenyyteen liittyvän tiedon jakamista kansalaisille, sitä ei ole saatu aikaan.”

”Jos Suomen kansalle annettaisiin oikeaa tietoa Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden vaikutuksista, enemmistö asettuisi taas kannattamaan meidän perinteistä asemaamme sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Kun päätöksentekoa kiirehditään, julkisuutta hallitsevat uutiset mielipidetutkimuksista, joiden mukaan kansalaisten valtaisa enemmistö kannattaa Nato-jäsenyyttä.

Niillä puolestaan kansanedustajia ja muita päätöksentekijöitä houkutellaan ja painostetaan jäsenyyden kannalle.”

Viime päivinä on alkanut paljastua kokonaisuudessaan se prosessi, jolla pikainen päätös Suomen Nato-jäsenyyden hakemisesta aiotaan tehdä.

Prosessi alkoi 1. maaliskuuta, jolloin tasavallan presidentti Sauli Niinistö tapasi etäyhteydellä eduskunnan puhemiehistöä, valiokuntien puheenjohtajia ja eduskuntapuolueiden johtajia.

Helsingin Sanomien mukaan keskusteluissa käsiteltiin vallitsevaa turvallisuustilannetta ja sen edellyttämiä jatkotoimia. Edellisenä päivänä eduskuntapuolueiden puheenjohtajat olivat keskustelleet samasta aiheesta pääministeri Sanna Marinin johdolla.

Näissä tapaamisissa tai ehkä niiden ulkopuolella oli sovittu, että jäsenyyspäätös pyritään tekemään nopealla aikataululla.

Tämä kävi selvästi ilmi Keskustan puoluehallituksen 3.3. pitämässä kokouksessa.

Kokous oli dramaattinen. Meiltä kerättiin ennen kokousta säilöön kaikki älylaitteet. Tällaista ei koskaan ennen ollut tapahtunut.

Kokouksessa meitä kehoitettiin varautumaan siihen, että Nato-jäsenyyteen saatettaisiin joutua ottamaan kantaa jo ennen kesäkuun puoluekokousta.

Omalta osaltani totesin tiukasti, että Keskustan kannan voisi muuttaa vain puoluekokous. Alemman tasoisilla puolue-elimillä ei ole oikeutta toimia puolueen virallisen kannan vastaisesti.

Nyt on käynyt yhä selvemmin ilmi, että Suomen oikeistovoimat pyrkivät itsensä Sauli Niinistön johdolla toteuttamaan vanhan tavoitteensa Suomen liittämiseksi sotilasliitto Natoon.

Verukkeena käytetään Venäjän hyökkäystä Ukraina. Väliin on kriisitalanteessa kansalaisten keskuuteen levitetty pelko omasta turvallisuudesta.

Ukrainan kriisin synnyttämä Nato-jäsenyyden kannatus pitäisi nyt hyödyntää ennen kuin kansa saa tietää totuuden. Suomeenhan ei kohdistu mitään sotilaallista uhkaa. Nato-jäsenyyteen liittyisi paljon kielteisiä puolia, ja jäsenyyden hakeminenkin sisältäisi suuria riskejä.

Omalta osaltani olen pyrkinyt tietoa antamaan muun muassa kirjoituksillani ”Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä” ja ”Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyyisi suuria riskejä”.

Olisiko Keskustan ja SDP:n painettava jarrua ja annettava Suomen kansalle ja kansan edustajille mahdollisuus vakaaseen harjintaan tässä itsenäisen Suomen tärkeimmässä ratkaisussa?

* * *

Viime maanantaihin saakka uskoin, että Sauli Niinistön kanta on aidosti avoin.

Silloin lähettämässäni viestissä rohkaisin häntä puolustamaan Suomen vakiintunutta turvallisuuspolitiikan linjaa.

Viittasin viestissäni saatteeseen, jonka olin liittänyt hänelle aikaisemmin lähettämäni blogiin. Olin siinä rinnastanut hänen asemansa Paasikiven tilanteeseen viime sotien jälkeen.

Kirjoitin:

”Ratkaisumme tulisi olla Suomen säilyminen sotilaallisesti liittoutumattona maana. Tätä perusratkaisua täydentäisi yhteistyö Ruotsin ja Yhdysvaltain kanssa.”

Jatkoin Niinistön rinnastamista J.K. Paasikiveen liittämällä mukaan blogikirjoituksen, jonka olin julkaissut 19.3.2014:

”Svinhufvud, Paasikivi, Niinistö

Viimeisessä kirjassani ”Suomen linja” tuon esiin, kuinka maamme ulko-, Eurooppa- ja sisäpolitiikan suunta on muotoutunut Kokoomuksen, SDP:n ja Keskustan välisten ja niiden sisäisten valtataistelujen kautta.

Itsenäistymisen yhteydessä sosialistit pyrkivät saamaan aikaan vallankumouksen ja liittämään Suomen Neuvostoliittoon. Oikeisto halusi Suomesta kuningaskunnan, joka olisi toiminut Saksan vasallivaltiona. Keskusta torjui monarkian ja ajoi läpi tasavaltaisen hallitusmuodon. Suomi sai mahdollisuuden itsenäisyyteen ja puolueettomuuteen.

Ensimmäisinä vuosikymmeninä oikeisto oli voimissaan. Suhteet Neuvostoliittoon olivat suorastaan vihamieliset. Maata hal-

litsivat keskustan ja oikeiston muodostamat enemmistö- ja vähemmistöhallitukset. Kokoomuslaisen presidentin Pehr Evind Svinhufvudin tehtäväksi tuli taltuttaa oikeistoradikalismi, joka pyrki viemään Suomen fasismiin ja tiiviiseen liittoon Saksan kanssa.

Vuonna 1937 aloitetun SDP:n ja Maalaisliiton välisen puna-multayhteistyön kaudella Suomi pyrki pohjoismaiseen puolueettomuuteen, mutta tuli Neuvostoliiton hyökkäyksen kautta vedetyksi toisen maailmansodan pyörteisiin.

Sotien jälkeen solmittiin YYA-sopimus, jossa sovittiin yhteen Neuvostoliiton turvallisuustarpeet ja Suomen pyrkimys puolueettomuuteen. Suomen uutta ulkopoliittikkaa ryhtyi johtamaan pääministerinä ja presidenttinä kokoomuslainen Juho Kusti Paasikivi. Hän alkoi rakentaa luottamusta siihen, että Suomen kautta Neuvostoliiton turvallisuus ei vaarantuisi. Oikeisto – Paasikiven oma puolue ja tannerilaiset sosialidemokraatit – vastustivat länsimaiden yllyttäminä hänen linjaansa. Tukea Paasikivi sai Maalaisliitolta ja kommunisteilta.

Urho Kekkonen jatkoi Paasikiven turvallisuuspoliittisella linjalla ja loi suomalaisen puolueettomuuspolitiikan. Kun Neuvostoliiton turvallisuuspoliittinen luottamus oli saavutettu, Suomi saattoi osallistua läheiseen yhteistyöhön länsimaiden kanssa ja turvata kauppapoliittiset etunsa. Oikeistovoimien pääosa tuli Kekkosen linjalle vasta 1960-luvun lopulla ja 1970-luvun alussa. Kommunistit ja SDP:n vasemmisto vastustivat puolueettomuuspolitiikkaa ja pyrkivät Kekkosesta vasemmalta ohi.

1980-luvulla Mauno Koivisto ja Kalevi Sorsa ohittivat Kekkosen linjan vasemmalta. He alkoivat luopua puolueettomuuspolitiikasta ja lähentyä Neuvostoliiton linjaa. Suomi ”suomettui”.

Neuvostoliiton hajottua oikeistovoimat ryhtyivät ajamaan turvallisuuspoliittisin perustein Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Niille eivät riittäneet Euroopan talousalue ja tiivis pohjoismainen yhteistyö.

Oikeistorintaman johtoon asettautui Mauno Koivisto, joka vain muutamaa vuotta myöhemmin ryhtyi ankarasti arvostelemaan

EU:n kehitystä ja Suomen Eurooppa-politiikkaa, vaikka omat miehet – Paavo Lipponen ja Martti Ahtisaari – sitä johtivat. Ruotsin demareiden keskuudessa vasemmisto on ollut voimissaan. Siellä EU-jäsenyyttä laajalti vastustettiin, eikä siellä ole hyväksytty Lipposen federalistista linjaa.

Nyt Suomen ulkopoliittista oikeistoa johtavat kokoomuslaiset. Muistamme puolustusministeri Jyri Häkämiehen ”Venäjä, Venäjä, Venäjä” -puheen Washingtonissa ja ulkoministeri Alexander Stubbin toiminnan Georgian kriisiä käsiteltäessä. Ukrainan kriisin yhteydessä kokoomuslaiset ovat vaatineet eduskunnassa Suomen liittymistä Natoon ja rinnastaneet presidentti Vladimir Putinin Adolf Hitleriin ja Josef Stalinin. Pääministeri Jyrki Katainen sanoi äskettäin, että EU:n jäsenenä Suomi ei ole enää puolueeton eli sotilaallisesti liittoutumaton maa.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistölle näyttää muodostuvan samankaltainen asema kuin Svinhufvudille ja Paasikivelle aikoinaan. Suomen linjaa vetäessään hän joutuu tukeutumaan muihin voimiin kuin entiseen omaan puolueeseensa.”

* * *

Edelleen ajankohtainen kirjoitus.

Vielä vuonna 2014 Sauli Niinistö noudatti Suomen vakiintunutta linjaa. Nyt hän näyttää asettuneen sitä murtavien oikeistovoimien kärkeen.

”Suomen linja” on luettavissa ja kuunneltavissa kotisivuni kirja-arkistosta.

1.4.2022 Nato-kansanäänestys on järjestettävä nyt – ennen jäsenyyden hakemista

Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä käydyssä keskustelussa on ollut esillä kansanäänestyksen järjestäminen siinä vaiheessa, kun jäsenyyssojimus olisi eduskunnan käsiteltävänä.

Tällöin kysymys on ollut siitä, riittäisikö sopimuksen hyväksymiseen eduskunnan 2/3 määräenemmistö vai tarvittaisiinko lisäksi neuvoa-antava kansanäänestys kuten EU-jäsenyyssopimusta hyväksyttäessä. Vaihtoehtona kansanäänestykselle on esitetty laajat mielipidetutkimukset.

Kysymys mahdollisesta kansanäänestyksestä on tullut uuteen valoon, kun tasavallan presidentti Sauli Niinistö Svenska Ylen haastattelussa 30.3.2022 käytti jäsenyyshakemuksen jättämisen perusteena sitä, että kansan laaja enemmistö on mielipidetutkimuksissa ilmoittanut kannattavansa Suomen jäsenyyttä.

* * *

Viime aikoina suoritettujen mielipidemittausten luotettavuus on hyvin kyseenalainen.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja siellä käytävät taistelut ovat vaikuttaneet voimakkaasti kansan mielialoihin. Suomalaisia on peloteltu sillä järjettömällä väitteellä, että seuraavaksi Venäjä hyökkää Suomeen.

Toisaalta julkisuudessa kansalle ei ole annettu riittävästi tietoa siitä, mitä jäsenyys käytännössä merkitsisi. Kansalaiset eivät ole tietoisia mahdollisen jäsenyyden kielteisistä puolista, eivätkä sen hakemiseen liittyvistä riskeistä.

Omalta osaltani olen pyrkinyt tietoa antamaan muun muassa blogeillani ”Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä” ja ”Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyisi suuria riskejä”.

Saattaa olla, että taistelujen taukoaminen Ukrainassa ja neuvottelujen käynnistyminen johtavat siihen, että suomalaisten kannatus Nato-jäsenyydelle hiipuu.

Tästä oli huolissaan myös Viron presidentti Alar Karis eilen Helsingin Sanomissa julkaistussa haastattelussa. Hän ilmoitti kannattavansa Suomen jäsenyyttä. Viro ja muut Baltian maat toivovat Suomen tulevan Natoon huolehtimaan niiden puolustuksesta.

Jäsenyyden toteutumista ajatellen on hakemuksen jättämisellä ratkaiseva merkitys.

Jos jäsenyysopimus on syntynyt ja jos se on ratifioitu kaikissa Naton jäsenmaissa, on eduskunnan vaikea olla sitä hyväksymättä, vaikka kansan enemmistö siinä vaiheessa olisi sopimuksen solmimista vastaan.

Kansalaisten tukea mahdolliselle jäsenyyshakemukselle ei voida mitata epämääräisten mielipidemittausten avulla. Se on selvitettävä järjestämällä kansanäänestys ennen hakemuksen jättämistä.

Kansanäänestyksen yhteydessä kansalle jouduttaisiin antamaan kaikki tarvittavat tiedot.

* * *

Keskustelu Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä tuo ikävällä tavalla mieleen sen kampanjan, jolla Suomi vietiin aikanaan Euroopan unionin jäseneksi. Nyt aivopesu on vain monin verroin voimakkaampaa.

Seuraavassa Dissidentti-ohjelman jaksossa ”EU-Suomi maailmantalouden murroksessa” keskustelemme Susanna Junttilan kanssa niistä vaikeuksista, joihin Suomi on EU:n jäsenenä joutunut. Niiltä olisimme välttyneet, jos olisimme tyytyneet jäsenyyteen Euroopan talousalueessa ja Pohjolan yhteisössä.

Keskustelemme myös niistä pakotteista ja vastapakotteista, joihin Venäjän hyökkäys Ukrainaan on johtanut. Ne aiheuttavat suuria ongelmia sekä Euroopassa että koko maailmassa. Suomi joutuu niistä erityisesti kärsimään.

4.4.2022 Vihanpitoa on vältettävä

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön ja puoluejohtajien yhteinen kannanotto on erinomainen. Yhdyn siihen.

Kiinnitän huomiota erityisesti sen viimeiseen virkkeeseen, jonka mukaan kaikkien vastuulla on välttää vihanpitoa ja vastakkainasettelua.

Olen kirjoittanut viime viikkoina runsaasti blogikirjoituksia, joita olen julkaissut myös Uuden Suomen Puheenvuoropalstalla.

Kirjoitukset ovat olleet mielestäni asiallisia ja rakentavia. Samaa ei voi sanoa useimmista kommenttipuheenvuoroista.

Minäkin vetoan siihen, että vihanpitoa ja vastakkainasettelua vältettäisiin.

Edessämme olevat ratkaisut ovat äärimmäisen tärkeitä. Niistä on voitava käydä monipuolista keskustelua.

KESKUSTA HYVÄKSYY NATO-JÄSENYYPDEN, INFORMAATIOSOTAA KÄYDÄÄN

Huhtikuun 9. päivänä Keskustan puoluevaltuusto päätti antaa puolueen johdolle valtuuden ottaa kantaa Suomen mahdolliseen Nato-jäsenyyteen.

Seuraavana päivänä julkaisemassani blogissa täsmensin, että valtuusto ei ollut ottanut kantaa siihen, olisiko Nato-hakemus jätettävä.

Pidin Keskustan kannanottoa historiallisena virheenä.

Kirjoitin myös siitä, että Keskustankin piirissä Nato-jäsenyydellä oli ollut kannatusta jo paljon ennen Venäjän hyökkäystä Ukraina. Ulko- ja turvallisuuspolitiikka oli ollut osa puolueen sisällä käytyä linjataistelua.

Keväällä Suomessa käytiin suoranaista informaatio sotaa, jossa jäsenyyttä vastustaneita ja epäileviä siekailematta julkisuudessa riepotehtiin. Julkaisemassani blogissa puolustin tulilinjalle joutuneita Tarja Halosta ja Erkki Tuomiojaa. Kerroin myös omista kokemuksistani.

Informaatio sotaa käytiin myös kansainvälisellä tasolla. Sanottiin, että maailmassa ja myös Ukrainassa käytiin sotaa autoritaaristen valtioiden ja demokratioiden välillä.

Ukraina esiteltiin propagandassa demokraattisena maana, joka kävi sotaa kaikkien demokratioiden puolesta. Totuuden nimissä rohkenin kirjoittaa blogin, jossa kerroin, millaista demokratiaa Ukrainassa oli toteutettu.

Nojauduin kirjoituksessani muun muassa Washington Postin 5.4.2022 julkaisemaan kirjoitukseen, jossa kerrottiin Ukrainan oligarkeista.

Tästä kirjoituksesta sain vastaanottaa tavallista raivokkaampia henkilöön käyneitä hyökkäyksiä.

Suomessa ei tällaisista asioista sopinut puhua eikä kirjoittaa.

10.4.2022 Mitä Keskusta lauantaina päätti?

Julkisuudessa on yleisesti esitetty se tulkinta, että Keskustan puoluevaltuusto olisi eilisessä kokouksessaan päättänyt kannattaa Suomen liittymistä sotilasliitto Natoon.

Tällaista päätöstä ei tehty, vaikka jotkut jäsenet puheenvuorosaan tätä esittivät.

Puoluevaltuusto päätti:

”Keskusta tukee valtiojohdon toimintaa muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Puoluevaltuusto antaa valtuutuksen puoluejohdolle ja Keskustan edustajille maan hallituksessa kaikkien Suomen turvallisuuden kannalta tarvittavien ratkaisujen tekemiseen, sisältäen Nato-jäsenyyden hakemisen.”

Omalta osaltani totesin, että puoluevaltuustolla ei ollut oikeutta tällaista valtuutusta antaa sen vuoksi, että päätösvalta puolueen kannan mahdollisesta muuttamisesta Suomen turvallisuuspoliittiseen perusratkaisuun kuuluu puoluekokoukselle. En ole valtuuston jäsen.

Puolueen johto ilmeisesti kuitenkin katsoo, että se voi eilisen päätöksen nojalla yhtyä päätökseen Nato-jäsenyyden hakemisesta, jos tällainen ehdotus tulee valtiollisessa päätöksenteossa esille ja jos tämä viisaaksi harkitaan.

* * *

Ajatus Suomen liittymisestä Natoon ei ole uusi, eikä se ole syntynyt sen vuoksi, että Venäjä 24.2.2022 hyökkäsi Ukrainaan.

Maaliskuun 31. päivänä julkaisemassani kirjoituksessa ”Olisiko Keskustan ja SDP:n aika painaa jarrua?” kerroin tämän ajatuksen taustasta.

Kokoomus on ajanut Suomen liittymistä Natoon jo vuodesta 2006 alkaen. Blogissani liitin tämän Kokoomuksen toiminnan historialliseen yhteyteen.

Erityisen voimakkaasti Kokoomus ajoi Suomen Nato-jäsenyyttä vuoden 2014 alussa, jolloin Ukrainaan syttyi sisällissota ja jolloin Venäjä valtasi Krimin niemimaan.

Ajankohtaisesta tilanteesta kirjoitin:

”Nyt on käynyt yhä selvemmin ilmi, että Suomen oikeistovoimat pyrkivät itsensä Sauli Niinistön johdolla toteuttamaan vanhan tavoitteensa Suomen liittämiseksi sotilasliitto Natoon.

Verukkeena käytetään Venäjän hyökkäystä Ukrainaan. Väliinään on kriisitilanteessa kansalaisten keskuuteen levitetty pelko omasta turvallisuudesta.”

Liitin mukaan 19.3.2014 julkaisemani blogin, jossa kerroin keskustelusta, jota käytiin heti Ukrainan sotilaallisen kriisin puhkeamisen jälkeen.

* * *

Ajatus Suomen liittymisestä Natoon ei ole uusi myöskään Keskustan piirissä.

Keskusta on ollut sotien jälkeisenä aikana toteutetun Suomen ulkopoliittisen linjan kantava voima, mutta viime vuosina puolueen linja on alkanut horjua.

Pyrkimykset ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjan muuttamiseen alkoivat tulla esiin vuoden 2014 Turun puoluekokouksen yhteydessä, siis ennen Ukrainan sotilaallisen kriisin puhkeamista.

Puoluekokousta valmistelleeseen puoluehallituksen kokoukseen tuotiin kannanottoluonnos, josta puuttui se Keskustan perinteinen vaatimus, että Suomen tulee säilyä sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana. Se lisättiin luonnokseen.

Puoluekokouksessa pitämässäni puheessa kehotin puolueväkeä päättäväiseen työhön sen varmistamiseksi, että Suomi jatkaa sillä viisaalla ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjalla, jota olimme sotien jälkeiset vuosikymmenet toteuttaneet.

* * *

Vaikka Keskustan linja oli lyöty lukkoon Turun puoluekokouksen päätöksellä, eduskuntaryhmän puheenjohtaja Kimmo Tiilikainen käynnisti lokakuussa 2014 keskustelua, joka avasi tietä Nato-jäsenyydelle.

Tiilikaisen mukaan tulevan hallituksen ohjelman tuli olla sellainen, että Suomella säilyy ulko- ja turvallisuuspolitiikassa oma päätösvalta ja liikkumavara. Valtiojohdon käsiä ei pitänyt sitoa.

Myöhemmin puheenjohtaja Juha Sipilä antoi samansuuntaisia lausuntoja. Vuoden lopulla käytiin sekavaa ulkopoliittista keskustelua.

Kerron siitä kirjassani ”Eihän tässä näin pitänyt käydä” (ss. 42-49). Teos on luettavissa kotisivuni kirja-arkistosta.

Kesällä 2015 muodostetun Sipilän hallituksen ohjelma oli kuitenkin perinteisen Suomen linjan mukainen. Sama koskee myös nykyisen hallituksen ohjelmaa.

Vuoden 2018 periaateohjelmassa Keskustan perinteinen turvallisuuspolitiikan linja lyötiin jälleen lukkoon.

* * *

Emme tiedä, kuinka maaliskuun alussa käynnistetty prosessi etenee. Emme tiedä aikataulua, emmekä sitä, päädytäänkö Nato-jäsenyyden hakemisen kannalle vai ei.

Saattaa olla, että harkinnassa päädytään siihen, ettei jäsenyyttä ainakaan nopealla aikataululla ryhdytä hakemaan.

Saattaa olla, että Keskustan kannasta Suomen mahdolliseen Nato-jäsenyyteen ehditään keskustelemaan ja päättämään Lappeenrannan puoluekokouksessa 10.- 12. kesäkuuta.

11.4.2022 ”Tekeekö Keskusta poliittista itsemurhaa?”

Tämän kirjoituksen otsikko on peräisin blogista, jonka julkaisin 8.4.2021 – noin vuosi sitten.

Kirjoitin tuolloin:

”Kun tulin tämän vuoden alussa Keskustan puoluehallituksen jäseneksi, olen pyrkinyt vaikuttamaan sen kautta ja välttämään puolueen julkista arvostelemista. Nyt on pakko ottaa kantaa myös julkisuudessa.

Viime päiviin saakka olen ollut siinä käsityksessä, että pahasti jakautunutta Keskustaa yhdistää sentään samanlainen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linja. Nyt tämä käsitys ollaan romuttamassa.

Käännekohta on 6.4.2021, jolloin Keskustan puheenjohtaja Annika Saarikko piti Paasikivi-seurassa ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjapuheen.”

* * *

Annikka Saarikko käsitteli pitkässä puheessaan Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista linjaa lyhyesti ja hyvin oudolla tavalla:

”Niin. Turvallisuudesta puhuttaessa odotetaan tietenkin mielihpidettä ja pitkää analyysiä Natosta. Tässä kohtaa totean sen vain tiiviisti.

Edustan täysin Suomen ja puolueeni Keskustan pitkää Nato-linjaa. Se on perusteltu ja tuen sitä täysin. Meidän on säilytettävä kansallinen liikkumatila. Tarkoiton tällä vahvaa itsenäistä puolustusta, hyviä suhteita naapureihin, tiivistä yhteistyötä Ruotsin kanssa sekä Nato-kumppanuutta, pitäen sisällään mahdollisuuden hakea jäsenyyttä. Tämän lisäksi aktiivinen osallistuminen EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittiseen yhteistyöhön on tärkeää.”

Kommentoin blogissani, että puheesta puuttui kokonaan geopolitiikan tosiasioihin perustuva Suomen turvallisuuspolitiikan perusratkaisu.

Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton maa, joka pyrkii pysyt-
täytymään kaikkien sotien ja selkkausten ulkopuolella, eikä sal-
li alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoituksiin muita maita
vastaan.

Korostin, että tämän toistaminen ja alleviivaaminen on erityi-
sen tärkeää nyt, kun vahvat voimat pyrkivät viemään maatamme
kohti Nato-jäsenyyttä joko suoraan tai kehittämällä Euroopan
unionia sotilasliitoksi ja sotilaalliseksi suurvallaksi.

* * *

Annika Saarikon Paasikivi-seurassa vuosi sitten pitämä linjapuhe
osoittaa omalta osaltaan, että viime viikonlopun tapahtumat ei-
vät olleet seurausta Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan. Jo pitkään
puolueen nykyinen johto on pyrkinyt muuttamaan Keskustan ul-
ko- ja turvallisuuspolitiikan linjaa.

Kirjoitin tästä jo eilisessä blogissani. Kerroin siitä, kuinka
vuonna 2014 järjestetyn Turun puoluekokouksen julkilausumas-
ta pyrittiin jättämään pois kannanotto, jonka mukaan Suomen
tulee olla sotilaallisesti liittoutumaton maa.

Vaikka puoluekokous päätti pitää kiinni puolueen perinteisestä
linjasta, puheenjohtaja Juha Sipilä ja eduskuntaryhmän puheen-
johtaja Kimmo Tiilikainen virittelivät syksyn mittaan keskustelua
siitä, että seuraavan hallituksen ohjelmassa tulisi avata ovia Nato-
jäsenyyden suuntaan.

Seuraavana kesänä muodostetun hallituksen ohjelmassa pe-
rinteinen linja kuitenkin säilytettiin, samoin nykyisen.

Vuonna 2018 hyväksytyssä periaateohjelmassa Keskustan pe-
rinteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linja pidettiin voimassa.

* * *

Edellä selostetut vuoden 2014 tapahtumat ja Annika Saarikon
viime vuonna pitämä linjapuhe liittyvät Keskustassa viime vuo-
sikymmeninä käytyyn aatteelliseen ja poliittiseen valtataisteluun.

Vuoden 1970 eduskuntavaaleissa koetun romahduksen jälkeen Keskusta kirkasti perinteistä aatteellista ja poliittista linjaansa. Tämän ansiosta puolue palasi 1980-luvun lopulla Suomen suurimmaksi puolueeksi.

Tuolloin mukaan tuli Olli Rehnin ja Anu Vehviläisen johtama nuorten uusi sukupolvi, joka kutsui itseään keskustaliberaaleiksi ja joka ryhtyi muuttamaan Keskustaa liberaalipuolueeksi.

Seuraavina vuosikymmeninä Keskustassa käytiin vilkasta keskustelua puolueen linjasta. Tilaa oli kaikille.

Vuonna 2010 järjestetyssä Lahden puoluekokouksessa liberaalit valtasivat kaikki puolueen johtopaikat. Puheenjohtajaksi valittiin Mari Kiviniemi ja puoluesihteeriksi Timo Laaninen. Varapuheenjohtajaksi nousi Annika Saarikko.

Puolueen nykyinen aatteellinen ja poliittinen linja ei nauti ääntäjien luottamusta.

Keskustan kannatus on romahtanut. Vuoden 2019 eduskuntavaalien tulos (13.8 %) oli puolueen historian heikoin, ja sen jälkeenkään kannatus on alentunut. Viimeinen mitattu kannatusluku on ollut 12.3 %.

Alusta pitäen liberaalit ovat pyrkineet muuttamaan myös Keskustan ulkopoliittista linjaa.

Olli Rehn on kannattanut julkisesti Suomen Nato-jäsenyyttä jo vuodesta 1994 alkaen. Tänä keväänä Nato-jäsenyyden kannattajiksi ilmoittautuivat ensimmäisten joukossa Anu Vehviläinen ja Mari Kiviniemi.

* * *

Viime viikonlopun aikana puolueen johto ajoi läpi seuraavanlaisen kannanoton:

”Keskusta tukee valtiojohdon toimintaa muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Puoluevaltuusto antaa valtuutuksen puoluejohdolle ja Keskustan edustajille maan hallituksessa kaikkien Suomen turvallisuuden kannalta tarvittavien ratkaisujen tekemiseen, sisältäen Nato-jäsenyyden hakemisen.”

Omalta osaltani totesin, että puoluevaltuustolla ei ollut oikeutta tällaista valtuutusta antaa sen vuoksi, että päätösvalta puolueen kannan mahdollisesta muuttamisesta Suomen turvallisuuspoliittiseen perusratkaisuun kuuluu puoluekokoukselle.

Puolueen johto ilmeisesti kuitenkin katsoo, että se voisi tehdyn päätöksen nojalla yhtyä päätökseen Nato-jäsenyyden hakemisesta, jos tällainen ehdotus tulisi valtiollisessa päätöksenteossa esille ja jos tämä viisaaksi harkittaisiin.

Päätöksenteko olisi viisasta siirtää puoluekokouksen yli. Siihen mennessä sotatoimet ovat ilmeisesti päättyneet ja asiaa voidaan harkita rauhallisissa oloissa.

Jos muut haluaisivat kuitenkin jostakin syystä pitää kovaa kiirettä Nato-jäsenyyden hakemisessa, Keskustan edustajien ei olisi tarpeen päätöstä tukea. Ehtisimme kannattaa sitä myöhemmin puoluekokouksen päätöksellä, jos niin haluaisimme.

Jotkut kuvittelevat, että Keskustan tuki Suomen Nato-jäsenyydelle vahvistaisi puolueen kannatusta. Oma käsitykseni on, että se saattaisi olla poliittinen itsemurha – varsinkin sitä vaihetta ajatellen, jolloin hakemuksen jättämisen ja jäsenyyden kielteiset vaikutukset tulisivat esille.

Tärkeintä on kuitenkin kantaa vastuuta koko Suomesta. Hätköity ja kansanvallan periaatteita rikkova jäsenyyspäätös synnyttäisi kansamme keskuuteen syvän ja pitkäaikaisen trauman.

13.4.2022 Informaatiosodan uhrit:

Tarja Halonen, Erkki Tuomioja ja Paavo Väyrynen

Ruotsissa käydään sivistynyttä keskustelua mahdollisen Nato-jäsenyyden hyvistä ja huonoista puolista.

Suomessa on puolestaan käynnissä suoranainen informaatio-sota. Sanan sijaa saavat vain Nato-jäsenyyden kannattajat. Jäsenyyden vastustajat pyritään jopa murhaamaan tai heidät vaietaan kuoliaiksi.

Kovimmat iskut on suunnattu niihin sosialidemokraatteihin, jotka ovat ansioituneet Suomen menestyksekkään perinteisen ulkopoliittisen linjan toteuttajina ja johtajina.

Suomen pitkäaikaisin ulkoministeri Erkki Tuomioja on joutunut suoranaisen luonnemurhan kohteeksi. Hänen uskottavuut- taan on pyritty keinoja kaihtamatta horjuttamaan.

Toinen luonnemurhan kohteeksi joutunut sosialidemokraatti on ulkoministerin ja tasavallan presidentin tehtäviä ansiokkaasti hoitanut Tarja Halonen.

Saattamalla Halosen elämäntyö kielteiseen valoon pyritään lei- maamaan kielteisesti koko se poliittinen linja, jota Suomi on vii- me sotien jälkeen vaikeissa oloissa toteuttanut.

Tätä käytetään perusteena Nato-jäsenyydelle ja jopa väitteelle, että Suomen olisi pitänyt liittoutua jo paljon aikaisemmin.

* * *

Minun osakseni on tullut kuoliaaksi vaikeneminen.

Olen toiminut ulkoministerinä yhtä kauan kuin Tuomioja, mutta lisäksi yli neljän vuoden ajan ulkomaankauppa- ja kehi- tysministerinä. Myös kansanedustajana ja europarlamentaarik- kona minulla on ollut Ukrainan kriisin eri vaiheissa yhtä ja toista sanottavaa.

Suomen mahdolliseen Nato-jäsenyyteen minulla on sekä käy- tännön kokemukseen että akateemiseen työhön perustuva vakaa kanta. Olen väitellyt tohtoriksi Suomen ulkopoliitikasta, ja mi- nulla on kansainvälisten suhteiden dosenttuuri Lapin yliopistossa.

Uuden Suomen Puheenvuorossa olen sentään saanut ajatuk- siani julki, ja olen voinut esitellä niitä Alfa-TV:n Dissidentti- ohjelmissa.

Valtakunnallisten TV-kanavien uutis- ja ajankohtaisohjelmiin minua ei ole kutsuttu.

Torstaina 7.4. olin sentään Timo Haapalan haastateltavana Ilta-Sanomien nettiohjelmassa. Seuraavana päivänä julkaisin sii- tä blogin ”Esiinnyin televisiossa!”. Lehti markkinoi tallennetta

”Nato-änkyrän” haastatteluna.

Eiliseen A-studioon oli Nato-jäsenyydestä keskustelemaan kutsuttu kaksi muuta entistä ulkoministeriä, Erkki Tuomioja ja Timo Soini.

Timo Soini on yksi niistä entisistä ja nykyisistä poliitikoista, jotka ovat jo pitkään kannattaneet Suomen Nato-jäsenyyttä, mutta esiintyvät nyt ikään kuin he olisivat tulleet tälle kannalle vasta Venäjän aloittaman hyökkäyssodan vuoksi.

Soini on ollut Suomen Nato-jäsenyyden julkikannattaja ainakin vuodesta 2008 lähtien, jolloin hän siitä Uuden Suomen haastattelussa kertoi.

* * *

Suomen Nato-jäsenyyttä perustellaan yleisesti sillä, että Venäjän hyökkäys on muuttanut meidän turvallisuusympäristöämme.

Tosiasiassa Suomen oma turvallisuusympäristö ei ole muuttunut. Pohjois-Euroopassa tilanne on säilynyt vakaana ja rauhallisena.

Suomen Nato-jäsenyyttä lähinnä ideologisista syistä jo pitkään ajaneet poliittiset voimat käyttävät Venäjän hyökkäystä verukkeena asiansa ajamiseen. Muita tällä väitteellä johdetaan harhaan.

Tämä on ollut nähtävissä myös Keskustan puitteissa, kuten maanantaina julkaisemassani blogissa kerroin.

Tänään julkaistaan hallituksen selonteko turvallisuusympäristön muuttumista.

On mielenkiintoista nähdä, kuinka turvallisuusympäristön muuttumista kuvataan ja kuinka Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden ja muiden vaihtoehtojen vaikutuksia käsitellään.

Olen omalta osaltani käsitellyt perusteellisesti Suomen mahdollista Nato-jäsenyyttä blogeissani ”Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä” ja ”Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyisi suuria riskejä”. Ne ovat edelleen ajankohtaisia.

On mielenkiintoista nähdä, kuinka niissä esitettyjä tosiasioita ja näkemyksiä selonteossa käsitellään.

* * *

Vertailun vuoksi olen kaivanut jo ennakkoon esiin sen tiedotteen, jolla suomalaisia valistettiin vuonna 1994 Suomen EU-jäsenyyden vaikutuksista. Tiedote lähetettiin joka kotiin.

Tiedotteessa talous- ja rahaliitto esitettiin tulevaisuuden tavoitteena, jonka oli määrä myöhemmin johtaa yhden, yhteisen valuutan käyttöön.

Kuitenkin euroon siirtymisessä oltiin jo silloin pitkällä.

Suomi vietiin euroalueeseen ilman kansanäänestystä. Kun asia ratkaistiin eduskunnassa tiedonantomenettelyllä, vedottiin siihen, että jäsenyys euroalueessa oli sisältynyt vuoden 1994 kansanäänestykseen.

Tiedotteen mukaan useimmissa tutkimuksissa oli arvioitu, että taloudellinen hyvinvointi lisääntyy jäsenyyden oloissa enemmän kuin EU:n ulkopuolella.

Sitä ei kerrottu, että Suomi oli ollut vuoden 1994 alusta lähtien Euroopan talousalueen (ETA) jäsen ja jo saavuttanut jäsenyyden suurimmat edut pääsemällä tätä kautta EU:n sisämarkkinoille.

Jäsenyys EU:ssa on tuottanut meille suuria vaikeuksia ja mitavia taloudellisia menetyksiä, jotka näyttävät edelleen paisuvan.

Toivottavasti tänään julkaistava selonteko luo tasapuolisen ja luotettavan pohjan edessämme olevien vaihtoehtojen punninnalle.

7.5.2022 Ukrainaa hallitsevat oligarkit

– ei Volodymyr Zelenskyi

Kun Venäjä oli hyökännyt Ukrainaan, länsimaissa ajateltiin, että presidentti Vladimir Putinin asemaa voitaisiin horjuttaa kohdistamalla kovat pakotteet venäläisiin oligarkkeihin.

Tämä oli väärä laskelma. Ei Putin ole ollut eikä ole riippuvainen oligarkeista.

Tultuaan Boris Jeltsinin kaoottisen kauden jälkeen presidentiksi Vladimir Putin pani oligarkit järjestykseen. Venäjällä toimii poliittinen järjestelmä, jossa Putinin johtamalla ”Yhtenäinen Venäjä” -puolueella on nyt ehdoton valta-asema.

Toisin on tilanne Ukrainassa.

Ukraina on läpeensä korruptoitunut maa, jossa sekä taloudellista että poliittista valtaa käyttävät oligarkit. Heillä on omat edustajansa parlamentissa, ja joillakin heistä on ollut jopa omia sotajoukkoja, oma armeija.

Myös Volodymyr Zelenskyin valinta presidentiksi oli osa oligarkkien välistä valtataistelua.

Zelenskyin presidentiksi nostanutta tv-sarjaa ”Kansan palvelija” esitettiin miljardööri Ihor Kolomoiskyin omistamalla televisiokanavalla. Hän halusi syrjäyttää edellisen presidentin, oligarkki Petro Porošenkon, jonka kanssa hänellä oli pahoja riitoja.

”Kansan palvelija” -TV-sarja on nähtävissä Suomessakin Ylen Arenassa. Siinä Volodymyr Zelenskyi esittää opettajaa, joka nousee presidentiksi pannakseen oligarkit järjestykseen.

Tultuaan presidentiksi Zelenskyi yritti lupaustensa mukaisesti rajoittaa oligarkkien valtaa, mutta epäonnistui tässä pahasti.

Ukrainassa käyty sota on saanut Volodymyr Zelenskyin kasvot, mutta valta on ollut ja on oligarkkien käsissä.

* * *

Presidentiksi tultuaan Volodymyr Zelenskyi yritti vilpittömästi parantaa maansa suhteita Venäjään.

Zelenskyi yritti toteuttaa Minsk II -sopimuksen uudistamalla Ukrainan perustuslakia siten, että itäisen Ukrainan ns. separatistialueille olisi annettu laaja itsehallinto.

Ilmeisesti Zelenskyi olisi ollut valmis myös luopumaan Ukrainan pyrkimyksestä liittyä sotilasliitto Natoon ja turvaamaan venäjän kielelle virallisen aseman.

Oligarkkien hallitsema parlamentti ei kuitenkaan suostunut näitä muutoksia hyväksymään.

On ilmeistä, että oligarkit olivat erimielisiä siitä, olisiko Ukrainan pitänyt taipua niihin vetoomuksiin, joilla Saksa ja Ranska yrittivät viime hetkillä estää Venäjän 24.2. alkaneen hyökkäyksen.

Merkille pantavaa oli, että maan edellinen presidentti Petro Porošenko esiintyi sodan puhjettua television uutiskuvissa luotiliiveissä ja ase kädessään. Ilmeisesti hän oli taipumattomien joukossa.

Nykyisenä presidenttinä Volodymyr Zelenskyi kantaa joka tapauksessa poliittisen vastuun siitä, että neuvotteluratkaisuun ei päästy.

* * *

Ukrainan sodan yhteydessä tiedotusvälineille on muodostunut ennen näkemättömän suuri merkitys.

Ukrainasta on luotu mielikuva demokraattisena ja ihmisoikeuksia kunnioittavana maana, joka taistelee länsimaisten arvojen puolesta autoritaarista Venäjää vastaan.

Venäjä on epäilemättä autoritaarinen yhteiskunta.

Ukrainan poliittisista ja yhteiskunnallisista oloista ei Suomen julkisuudessa ole valitettavasti ollut tarjolla juuri lainkaan tietoa.

Myönteisen poikkeuksen tarjoaa Kansan Uutiset, joka julkaisi 23.11.2021 Antero Eerolan kirjoittaman jutun ”Oligarkkien valtataistelu jatkuu Ukrainassa”.

Laajempaa ja uudempaa tietoa on saatavilla esimerkiksi Washington Postin 5.4.2022 julkaisemasta artikkelista ”What about Ukraine’s oligarchs?”.

Ukraina on voittanut ylivoimaisesti sodan yhteydessä syntyneen informaatio sodan.

Presidentti Volodymyr Zelenskyi on noussut julkisuudessa maansa tehokkaaksi markkinoijaksi, PR-mieheksi.

Ammattinäyttelijänä Zelenskyi osaa esiintyä vakuuttavasti. Presidenttinä hänellä on ollut avoin pääsy eri maiden parlamentteihin ja erilaisiin kansainvälisiin kokouksiin.

Kansainvälisessä mediassa Zelenskyi on esillä jatkuvasti. Suomalaisienkin olohuoneissa hän vieraillee lähes päivittäin.

Onkohan Volodymyr Zelenskyille käynyt, kuten poliitikoille usein käy: toimintaa ohjaa kotimaisen ja kansainvälisen kansansuosion tavoittelu?

Realismi sodan johtamisessa on saanut väistyä.

* * *

Ukraina on joka tapauksessa viime kuukausina jättänyt käyttämättä useita mahdollisuuksia tulitaukoon, aselepoon ja neuvotteluratkaisun aikaansaamiseen.

Ensimmäinen mahdollisuus sodan lopettamiseen avautui noin kaksi viikkoa Venäjän hyökkäyksen alkamisen jälkeen, jolloin oli voimassa tulitauko. Maaliskuun 9. päivänä julkaisemassani blogissa ”Sodan jatkaminen olisi järjetöntä” kirjoitin, että tulitauko olisi tullut hyödyntää ja neuvottelut Ukrainan ja Venäjän välillä käynnistää.

Seuraava mahdollisuus neuvottelujen aloittamiseen avautui 15.3., jolloin tasavallan presidentti Sauli Niinistö julkisti ne rauhanehdot, jotka presidentti Vladimir Putin oli hänelle esittänyt. Kommentoin niitä blogissani ”Ukrainan rauhansopimuksen suuntaviivat”.

Sota jatkui ja jatkuu edelleen. Se on laajentunut sijaissodaksi (proxy war), jossa ukrainalaiset taistelevat Yhdysvaltain ja sen liittolaisten puolesta, kuten eilisessä blogissani kirjoitin.

On tarjolla vaara, että taistelut laajenevat suursodaksi ja jopa kolmanneksi maailmansodaksi.

Sekä Ukrainan että Venäjän tulisi pyrkiä välittömästi sodan lopettamiseen ja neuvottelujen käynnistämiseen.

VAARALLISTA UHKAPELIÄ ISÄNMAAN KOHTALOILLA

Huhtikuun loppupuolella Suomen ulkopoliittinen johto alkoi valmistautua siihen, että hakemuksen jättämisen ja jäsenyyden toteutumisen väliin jäävä ”harmaa aika” saattaisi vaarantaa turvallisuutemme.

Täksi ajaksi pyrittiin saamaan jonkinlaisia turvatakuita.

Kansaa valmisteltiin kohtaamaan Venäjän ”ilkeyksiä” ja jopa sotilaallisia iskuja. Näillä lausunnoilla varauduttiin siihen, että vaikeuksia voisi tulla.

Komentoin blogeissani sekä tasavallan presidentin että ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan lausuntoja.

Omalta osaltani pidin vakavana uhkana sitä, että turvallisuutemme voisi vaarantua. Tästäkin kirjoitin.

Blogeissani otin esille myös sen, että Nato-päätöstä oltiin tekemässä tavalla, joka oli ilmeisessä ristiriidassa Suomen perustuslain kanssa.

Tasavallan presidentti kyllä johtaa Suomen ulkopoliitiikkaa. Perustuslain mukaan tämä tapahtuu yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa.

Perustuslaki määrää, että tasavallan presidentti tekee päätöksensä valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Päätösten valmistelu ja ratkaisuehdotusten tekeminen kuuluu siis eduskunnan luottamusta nauttivan valtioneuvoston tehtäviin.

Niinistö näytti kuitenkin luopuneen roolistaan valtionpäämiehenä ja ryhtyneen poliitikoksi ajamaan ja jopa johtamaan Suomen liittymistä Natoon.

Niinistön johdolla puolueiden puheenjohtajista oli muodostunut ”johtoryhmä”, joka vei jäsenyyshanketta kiireesti eteenpäin.

Puoluejohtajien ja puolueiden rooli jäsenyysprosessissa oli ristiriidassa perustuslain kanssa. Perustuslaki ei edes tunne puolueita.

Kun olin kirjoituksissani arvostellut Niinistön toimintaa, hän otti minuun yhteyttä. Syntyi viestittelyä, jossa hänen toimintansa perustuslain mukaisuutta selviteltiin. Tästä blogeissani kerroin.

Vasta myöhemmin sain tietää, että Niinistö oli sopinut Suomen Nato-jäsenyydestä presidentti Joe Bidenin kanssa jo paljon aikaisemmin.

Eduskunnassa 21.4. käyty turvallisuuspoliittinen keskustelu oli masentavaa kuultavaa. Syntyi käsitys, että suuri osa kansanedustajista eli muulta maailmalta ja todellisuudelta tiukasti suljetussa kuplassa.

Suomen sekä poliittinen että puolustusvoimien johto olivat vakuuttaneet, että Suomeen ei kohdistunut mitään sotilaallista uhkaa. Ei nyt eikä näköpiirissä olleessa tulevaisuudessa.

Jäsenyyden ajajat sanoivatkin, että Suomen mahdollista Nato-jäsenyyttä on tarkasteltava pidemmällä tähtäyksellä, tulevien vuosikymmenten valossa.

Kuitenkin eduskunta kovalla kiireellä valmistautui tekemään muutamassa viikossa päätöksen Nato-jäsenyyden hakemisesta.

Tätä blogissani voimakkaasti ihmettelin ja arvostelin.

Pyrin vaikuttamaan siihen, että päätöksentekoa siirrettäisiin tuonnemmaksi.

Panin toivoni Vasemmistoliittoon, jonka piirissä oli jäsenyyden ja erityisesti kiireellisen päätöksenteon vastustajia.

18.4.2022 Jussi Halla-aho uhkaa Suomea sodalla

Suomessa käytävä turvallisuuspoliittinen keskustelu käy yhä hullummaksi.

Eduskunnan ulkoasiainvaliokuntaa johtanut Mika Niikko joutui eroamaan tehtävästään sen vuoksi, että hän oli suositellut Ukrainalle puolueettomuusasemaa.

Samaan aikaan samaa ehdottivat Ranskan ja Saksan johtajat, jotka yrittivät estää Ukrainassa vuonna 2014 syntyneen jäätyneen konfliktin kärjistymisen kuumaksi sodaksi.

Niikon tilalle valittiin Perussuomalaisten edellinen puheenjohtaja Jussi Halla-aho, joka on herättänyt huomiota erikoisilla lausunnoillaan. Niihin ei valiokunnassa ole puututtu.

Samaan aikaan on rajusti arvosteltu valiokunnan varapuheenjohtajan Erkki Tuomiojan puheenvuoroa, jossa hän kertoi keskusteluista Suomen ja Ruotsin välisen puolustusyhteistyön tiivistämisestä jopa puolustusliitoksi.

Suomen kanta on kuitenkin ollut, ettei Suomen ja Ruotsin välistä liittosuhdettakaan suljeta mahdollisuuksien ulkopuolelle.

* * *

Nyt Jussi Halla-aho on Maaseudun Tulevaisuudessa eilen julkaisussa haastattelussaan ylittänyt itsensäkin spekuloidulla niillä vastatoimilla, johon Venäjä voisi turvautua estääkseen Suomen Nato-jäsenyyden:

Nato-jäsenyyksen prosessin aikana Venäjä voi tehdä jotain, mikä ei muodosta suurta sotilaallista uhkaa mutta pelästyttää ihmiset.

”Yhtenä mahdollisuutena on pienen, rajallisen alueen haltuunotto syrjäiseltä seudulta. Näin saadaan aikaiseksi rajakonflikti ilman, että täytyy ampua laukaustakaan. Se pelästyttäisi kaikki.”

Halla-aho kehottaakin suomalaisia pitämään yllä jatkuvaa hätävaraa: ruokaa pariksi viikoksi ja muita välttämättömyyksiä kellarissa.

”Se ei ole vaikea asia, että uhraa muutaman tunnin suunniteluun ja isompaan kauppareissuun.”

Siis: yhtenä mahdollisuutena olisi pienen, rajallisen alueen haltuunotto syrjäiseltä seudulta. Näin saataisiin aikaiseksi rajakonflikti ilman, että täytyisi ampua laukaustakaan.

Uskomatonta. Jos eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle on annettu jossakin asiakirjassa tietoa tällaisen mahdollisuuden olemassaolosta, se tulisi julkistaa.

Pienenkin Suomen alueen ”haltuunotto” synnyttäisi tietysti sodan Suomen ja Venäjän välille. Siihenhän Halla-aho kehottaa meitä varautumaan.

Sota estäisi Nato-jäsenyyden toteutumisen. Apua emme voisi saada.

Halla-ahon väite sinänsä on uskottava.

Venäjä käynnisti hyökkäyksen Ukrainaan ensi sijassa estääkseen maan jäsenyyden sotilasliitto Natossa. Hyökkääjä on kokenut raskaita tappiota sekä kaatuneina ja haavoittuneina sotilaina että mittavina kalustotappioina.

Venäjän uskottavuus kärsisi aika tavalla kovan kolauksen, jos se ilman sotilaallisia vastatoimia hyväksyisi Suomen Nato-jäsenyyden.

Halla-ahon maalaama uhkakuva on joka tapauksessa syytä ottaa huomioon.

Siksikään Nato-jäsenyyttä ei tulisi ainakaan nyt hakea.

* * *

Halla-ahon haastattelu osoittaa, että keskustelu Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä käy yhä hullummaksi.

Olen blogissani todistanut, että Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä.

Olen myös osoittanut, että Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyisi suuria riskejä. Nyt Halla-aho on konkretisoinut niistä pahimman.

Suomen ulkopoliittinen johto on todennut, että Suomeen ei kohdistu erillistä sotilaallista uhkaa – ei nyt eikä näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa.

Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton maa, joka ei salli alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoituksiin naapurimaita kohtaan. Meillä on hyvin vahvat itsenäiset puolustusvoimat. Venäjällä ei ole mitään syytä eikä kykyäkään hyökätä Suomeen.

Jos Suomen lähialueilla syntyisi laajempi selkkaus tai sota, Suomi puolustautuisi ja turvautuisi olemassa oleviin yhteistyösuhteisiin ja -järjestelyihin.

Suomen puolustusvoimat ovat täysin yhteensopivat Nato-maiden kanssa. On myös järjestetty Suomen puolustamisen kannalta tärkeitä sotaharjoituksia. Tarvittava puolustusyhteistyö syntyisi välittömästi. Tähän ei Nato-jäsenyyttä tarvittaisi.

Miksi Suomen pitäisi omalla toiminnallaan lisätä sodan vaaraa liittymällä Natoon? Jos Venäjän ja Naton välille syttyisi sota, ankarimmat taistelut käytäisiin Suomen maaperällä.

Miksi Suomen pitäisi omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että keskelle Eurooppaa laskeutuisi ”rautaesirippu”, joka katkaisisi kaiken yhteistyön Suomen itärajan yli? Suomi tästä eniten kaikin puolin kärsisi.

Miksi Suomen pitäisi ottaa suuria riskejä hakemalla Nato-jäsenyyttä? Miksi jäsenyyttä pitäisi hakea tilanteessa, jossa on meneillään sota, joka voisi pahimmillaan levitä myös Suomeen.

20.4.2022 Haaviston, Halla-ahon, Niinistön linja?

Maanantaina julkaisemani kirjoitus ”Jussi Halla-aho uhkaa Suomea sodalla” synnytti Uuden Suomen Puheenvuorossa yllättävän asiallista keskustelua.

Otsikko oli kieltämättä provosoiva, mutta sen sisältö kertoo totuuden.

Jussi Halla-aho ajaa kiivaasti Suomen nopeaa Nato-jäsenyyttä, vaikka hän kertoo sen ilmeisesti johtavan siihen, että Venäjä voisi ”ottaa haltuunsa” jonkin alueen Suomesta.

Outoa on, että hän ajattelee tämän voivan tapahtua laukaustakaan ampumatta. Näinkö kehnona hän pitää Suomen rajavalvontaa ja maanpuolustusta?

Kuitenkin Halla-aho kehottaa varautumaan sotaan ylläpitämällä jatkuvaa kahden viikon hätävaraa ja varaamalla muita välttämättömyyksiä kellariin.

Jussi Halla-aho ei ole lausuntoineen yksin.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö sanoi Ylen Ykkösaamussa 26.3., että Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyen Venäjä ottaisi

lupaamiaaan vasta-askelia, jotka voisivat olla ”ronskinpuoleisiltakin näyttäviä” – ”Ne voisivat olla rajaloukkauksia, alueloukkauksiakin ja sitten on tämä hybridimaailma”.

Kuinkahan Suomi vastaisi alueloukkauksiin ja Suomen alueiden haltuunottoon? Eikö niistä seuraisi sota Suomen ja Venäjän välille?

Kuinka Suomi puolustautuisi? Entä mikä olisi vastaus hybridihyökkäyksiin tai jopa mahdollisiin ohjusiskuihin?

Eikö sotilaallinen selkkaus Suomen ja Venäjän välillä merkitsisi sitä, että Nato-jäsenyys kävisi mahdottomaksi, kuten maanantain blogissani arvelin?

Näitä kysymyksiä ei ole julkisuudessa lainkaan käsitelty. Päälimmäisenä on kova kiire jättää jäsenysshakemus.

Jos tämä Niinistön ja Halla-ahon maalailema uhkakuva toteutuisi, alkaisi syyllisten etsintä. Kuka vastaisi siitä onnettomuudesta, johon olisimme joutuneet?

* * *

Omalta osaltani olen pohtinut Ukrainan kriisin synnyttämiä riskejä muun muassa 22.3. julkaisemassani kirjoituksessa ”Vievätkö vihreät meidät sotaan?”:

”Venäjän hyökkäys Ukrainaan on asettanut Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan kovaan testiin. Yliotteen näyttää saaneen vihreiden johtama ihmisoikeusperustainen linja.

Hyökkäys ja siihen liittyneet ihmisoikeusloukkaukset ovat aikaansaaneet suuttumuksen, joka on vienyt Suomen niiden maiden kärkeen, jotka ovat ajaneet kovaa linjaa Venäjää vastaan.

Tähän on liittynyt muun muassa se, että Suomi on rikkonut ikiaikaisen periaatteensa ja hyväksynyt aseiden viennin Ukrainaan. Muutoinkin pakotepolitiikassa on jätetty huomiotta Suomen kansalliset edut.

Suomen linjaan on vaikuttanut muiden keskeisten maiden politiikka.

Yhdysvallat on Joe Bidenin johdolla omaksunut strategian, jonka mukaan se pyrkii kokoamaan ”länsimaiden” rintaman ”autoritaarisia” maita vastaan.

Kysymys on arvoista: ihmisten ja talouden vapaudesta, ihmisoikeuksista ja demokratiasta. Poikkeuksiakin sallitaan, jos Yhdysvaltain omat kansalliset edut sitä edellyttävät. Tästä kirjoitin blogissani ”Joe Bidenin politiikasta Donald Trumpin strategiaan”.

Yhdysvaltain linjan lisäksi Suomen politiikkaan on vaikuttanut Saksassa tapahtunut käänne. Sielläkin on nyt punavihreä hallitus, jossa ulkopoliittikkaa johtaa vihreä ministeri.

Saksan hallitus on päättänyt lisätä maan varustautumista. Nykyisessä tilanteessa tämä on ymmärrettävä ja hyvä ratkaisu.

Toinen ratkaiseva päätös on ollut aseiden toimittaminen Ukrainaan. Tämä on johtanut siihen, että myös EU:n linja on muuttunut. Äskettäin EU päätti nostaa Ukrainalle annettavan aseavun määrään 1000 miljoonaan euroon – suuremmaksi kuin USA:n tuki.

Yhä vakavammaksi nousee uhka, että olemme ajautumassa kohti suursotaa ja jopa maailmansotaa. Tästä varoitin 17.3.2022 julkaisemassani blogissa ”Olemmeko ajautumassa suursotaan?”.

Suomessa vihreät ja vihreiden johdolla koko hallitus näyttävät olevan seuraamassa Saksan muuttunutta linjaa.

Linjan muutos näkyy myös siinä, että vihreät ovat ensimmäisten joukossa siirtymässä tukemaan Suomen Nato-jäsenyyttä. Se kärjistäisi edelleen Euroopan jyrkkää kahtiajakoa ja lisäisi suursodan vaaraa.”

Nyt samassa rintamassa on eduskunnan ulkoasianvaliokunnan johtoon noussut Jussi Halla-aho. Häntä näyttää kuitenkin elähdyttävän pikemminkin Venäjä-vastaisuus kuin ulkopoliittikan yleinen ihmisoikeusperustaisuus.

* * *

Jos tämä Niinistön ja Halla-ahon maalailema uhkakuva toteutuisi, syntyisi vakava keskustelu siitä, kuinka onnettomuuksiin

ajauduttiin. Esiin nousisi myös kysymys siitä, oliko Suomen perustuslakia prosessin aikana noudatettu.

Tästä kysymyksestä olen ollut viime viikkoina yhteydessä tasavallan presidentti Sauli Niinistön kanssa.

Viime vuosina minulla on ollut hyvin vähän henkilökohtaista yhteydenpitoa Niinistön kanssa.

Oikeampaa on todeta, että se on ollut yksipuolista. Olen lähettänyt Niinistölle tärkeimpiä blogejani. Hän ei ole niihin mitenkään reagoinut. Olen kuitenkin huomannut, että niillä on ollut ainakin välillistä vaikutusta hänen kannanottoihinsa ja toimintaansa – suuntaan tai toiseen.

Maaliskuun 12. päivänä 2022 Sauli Niinistö yritti yllättäen soittaa minulle. Kun en vastannut, hän lähetti lyhyen viestin sähköpostitse. Soitin takaisin ja kävimme asiasta puhelinkeskustelun.

Niinistö halusi kommentoida samana päivänä julkaisemaani blogia ”Valta ja vastuu kuuluvat presidentille ja valtioneuvostolle”.

Kirjoituksessani arvostelin sitä prosessia, jolla Suomen Nato-jäsenyshanketta vietiin eteenpäin:

”Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden käsittelemiseksi on synnytetty prosessi, jossa eduskuntapuolueet ja eduskunta muodostaisivat yhteisen kannan, johon nojautuen tasavallan presidentti ja valtioneuvosto tekisivät myöhemmin muodollisen esityksen eduskunnalle. Lopullisen päätöksen tekisi eduskunta.”

Kirjoitin, että Euroopan unioniin liittyminen on varoittava esimerkki siitä päätöksentekoa ajatellen, joka koskee meidän mahdollista Nato-jäsenyyttämme.

”Tarkoitan ensinnäkin sitä menettelyä, jota päätöksenteossa käytetään.

On toimittava perustuslain hengen ja kirjaimen mukaisesti.

Korkeimpiin valtioelimiin kuuluvien on otettava kanta esillä oleviin vaihtoehtoihin ja kannettava päätöksentekoon liittyvä vastuu. Eduskunnassa kunkin kansanedustajan on kannettava henkilökohtainen vastuunsa.

Toiseksi: päätöksenteossa tulee nojautua tosiasioihin ja siinä tulee noudattaa tiukasti Suomen kansallisia etuja. Ideologiset

mieltymykset on jätettävä sivuun. Mielikuvien ei pidä antaa vaikuttaa päätöksentekoon.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on synnyttänyt tilanteen, jossa sympatiat ja antipatiat saavat hyvin helposti yliotteen.

Omalta osaltani en voi ymmärtää, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan antaisi meille perusteen luopua Mannerheimin, Paasikiven ja Kekkonen linjalta. Meidän on viisasta säilyttää puolueettomuutemme ydin, sotilaallinen liittoutumattomuus ja itsenäinen, uskottava puolustus.

Tällä tavoin me voimme harjoittaa sitä vakauspolitiikkaa, joka on ollut tasavallan presidentti Sauli Niinistön johdonmukainen linja. Tällä tavoin me voimme parhaimmin pysyttäytyä sotien ja selkkausten ulkopuolella, ja vaikuttaa suotuisasti koko Euroopan turvallisuuteen.”

* * *

Sauli Niinistö vastasi sähköpostitse, ettei tarkoitus ole, että eduskunta tällä selonteolla ottaisi kantaa, vaan saisi selvityksen vaihtoehtoista ja niihin liittyvistä riskeistä.

Mahdollinen kansainväliseen sopimukseen liittyminen käynnistyi hänen mukaansa selkeällä tasavallan presidentin johtaman hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan kannanotolla, etenisi eduskuntaan ja päätettäisiin sitten siellä asianmukaisessa järjestyksessä.

Näin ei ole sen jälkeen kuitenkaan toimittu.

Ensiksikin mukaan prosessin keskiöön on otettu eduskunta-
puolueiden puheenjohtajat.

On muodostettu ikään kuin tasavallan presidentin johtama puolueiden puheenjohtajien ”johtoryhmä” viemään jäsenyyshanketta eteenpäin.

Puolueiden puheenjohtajat olivat olleet mukana jo 2. maaliskuuta, kun tasavallan presidentti tapasi eduskunnan puhemieshistoriaa ja avainvaliokuntien puheenjohtajia. Eduskuntaryhmien puheenjohtajia ei ollut kutsuttu.

Huhtikuun 4. päivänä tasavallan presidentti kutsui pelkäänsä puolueiden puheenjohtajat tapaamiseen, josta annettiin ”yhteislausunto”.

Kun eduskunnalle oli annettu selonteko turvallisuusympäristön muutoksista, tasavallan presidentti ilmoitti aikovansa ottaa varmasti puolueiden puheenjohtajat koolle ennen päätöksentekoa. (HS 14.4.2022)

Puolueiden puheenjohtajilla ei voi olla ratkaisevaa roolia jäsenyyshankkeen käsittelyssä. Perustuslaki ei edes tunne puolueita. Ne mainitaan vain siinä yhteydessä, kun on kysymys ehdokkaiden asettamisesta valtiollisiin vaaleihin.

Tasavallan presidentin johdolla järjestetyillä tapaamisilla on myös vaikutettu puolueiden kannanottoihin, kuten kokemukset Keskustan osalta osoittavat (”Olisiko Keskustan ja SDP:n aika painaa jarrua?”). Mitkähän ovat kokemukset muissa puolueissa?

Toiseksi tasavallan presidentin johdolla on päätetty muodostaa ”koordinaatioryhmä”, joka koostuu eduskunnan puhemiehistöstä, eduskuntapuolueiden puheenjohtajista ja eduskuntaryhmien puheenjohtajista.

Koordinaatioryhmä toimii selonteon eduskuntakäsittelyn rinnalla ja pyrkii muodostamaan yhteisen kannan jäsenyyden hakemiseen. Puolueiden puheenjohtajilla on siinä ratkaiseva rooli.

Jos yhteisymmärrys jäsenyyden hakemisesta löytyy nopeasti, hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta saattaisi kerrotun mukaan tehdä tasavallan presidentin johdolla siitä esityksen valtioneuvostolle jo selonteon eduskuntakäsittelyn aikana.

Valtioneuvosto puolestaan antaisi tämän jälkeen jäsenyyden hakemisesta eduskunnalle selonteon tai tiedonannon.

* * *

Viimeaikainen kehitys antaa aiheen entistä suurempaan huoleen siitä, että hakemus Suomen liittämistä sotilasliitto Natoon aiotaan tehdä hyvin nopeasti ja tavalla, joka on ristiriidassa Suomen perustuslain kanssa.

Tästä syystä harkitsin mahdollisuutta, että olisin kannellut valtioneuvoston oikeuskanslerille tasavallan presidentin toiminnan laillisuudesta jäsenyyshankkeen yhteydessä. Laadin jo luonnoksen kantelukirjelmäksi.

Tasavallan presidentti on aivan ilmeisesti ylittänyt mahdollista Suomen Nato-jäsenyyttä käsiteltäessä perustuslaissa määritellyt valtaoikeutensa.

Tasavallan presidentti kyllä perustuslain mukaan johtaa Suomen ulkopoliittikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa, mutta johtamisessa on noudatettava perustuslain määräyksiä.

Perustuslain 57 § rajaa tasavallan presidentin tehtävät:

”Tasavallan presidentti hoitaa hänelle tässä perustuslaissa tai muussa laissa erikseen säädetty tehtävät.”

Perustuslain 58 § määrää, että ”tasavallan presidentti tekee päätöksensä valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta”.

Päätösten valmistelu ja ratkaisuehdotusten tekeminen kuuluu siis eduskunnan luottamusta nauttivan valtioneuvoston tehtäviin.

Kantelusta tuskin olisi ollut apua.

Niinpä päädyin esittämään eilen tasavallan presidentti Sauli Niinistölle vakavan vetoamuksen, että hän Suomen valtionpäämiehenä huolehtisi siitä, että maamme mahdollista jäsenyyttä sotilasliitto Natossa käsiteltäisiin rauhallisella aikataululla ja perustuslakia hyvin tarkkaan noudattaen.

Tähän hän ei ole ainakaan toistaiseksi reagoinut.

Nato-jäsenyyttä on perusteltu muuttuneella turvallisuuspoliittisella tilanteella.

Kuitenkin tilanne Suomen lähialueilla on säilynyt rauhallisena ja vakaana, eikä Suomen geopoliittisessa asemassa ole tapahtunut mitään muutosta.

Ukrainassa käytävä sota on lisännyt Nato-jäsenyyden kannatusta suomalaisten keskuudessa. Muutos on ilmeisesti tilapäinen, ja mielialat muuttuvat, kun rauha Ukrainaan palautuu.

Nato-jäsenyyden kannattajat pyrkivät hyödyntämään yleisessä mielipiteessä tapahtuneen muutoksen ja kiirehtivät päätöstä jäsenyyden hakemisesta.

Suomalaisten mielipide Nato-jäsenyyden hakemisesta voidaan selvittää luotettavasti vain kansanäänestyksellä, jonka yhteydessä kansalaisille annetaan tarvittavat tiedot mahdollisen jäsenyyden vaikutuksista.

Mahdolliseen Nato-jäsenyyteen on syytä suhtautua hyvin vakavasti, sillä tekeillä olisi päätös, joka muuttaisi ratkaisevalla tavalla ja pysyvästi Suomen kansainvälistä asemaa.

Suomeen ei kohdistu nyt eikä näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa sotilaallisen hyökkäyksen uhkaa, eikä mahdollinen Nato-jäsenyys voisi nopeimmallakaan aikataululla kovin nopeasti astua voimaan.

Uhkan saattaa muodostaa se, että pyritään tekemään päätös Nato-jäsenyyden hakemisesta tilanteessa, jossa Ukrainassa on meneillään täysimittainen sota.

Aikaa on käytettävissä. Mahdollista jäsenyyttä on harkittava vakaasti ja rauhallisesti.

Perustuslain määräyksiä on ehdottomasti noudatettava.

22.4.2022 Vaarallista uhkapeliä isänmaan kohtaloilla

Seurasin tarkkaan eduskunnassa keskiviikkona käytyä turvallisuuspoliittista keskustelua.

Se oli masentavaa kuultavaa. Syntyi käsitys, että suuri osa kansanedustajista elää muulta maailmalta ja todellisuudelta tiukasti suljetussa kuplassa.

Suomen sekä poliittinen että puolustusvoimien johto ovat vakuuttaneet, että Suomeen ei kohdistu mitään sotilaallista uhkaa. Ei nyt eikä näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa.

Jäsenyyden ajajat sanovatkin, että Suomen mahdollista Nato-jäsenyyttä on tarkasteltava pidemmällä tähtäyksellä, tulevien vuosikymmenten valossa.

Kuitenkin eduskunta on kovalla kiireellä valmistautumassa tekemään muutamassa viikossa päätöksen Nato-jäsenyyden

hakemisesta. Jäsenyyden ajajat ilmeisesti pelkäävät, että sodan loppuminen heikentäisi sen kannatusta.

Tänä lyhyenä aikana ja Ukrainassa riehuvan sodan keskellä ei ole mitään mahdollisuutta käydä kunnollista keskustelua siitä, millaiseen maailmaan ja Eurooppaan me pyrimme ja millaista ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjaa Suomen on viisasta niissä oloissa toteuttaa.

Jäsenyyttä aiotaan hakea kovalla kiireellä, vaikka siihen sisältyy sodan keskellä valtavia riskejä.

Sekä tasavallan presidentti että eduskunnan ulkoasianvaliokunnan puheenjohtaja ovat pitäneet mahdollisena sitä, että Venäjä vastaisi Suomen hakemukseen kovin ottein jopa toteuttamalla hybridihyökkäyksiä ja alueloukkauksia tai ottamalla haltuunsa Suomen alueita. Tästä kirjoitin edellisessä blogissani.

Suomen ja Venäjän välille saattaisi syntyä jopa sotilaallinen selkkaus, joka voisi myös nousta esteeksi Suomen Nato-jäsenyydelle.

Kuinka on päässyt syntymään tilanne, jossa Suomen eduskunnassa edes harkitaan tällaisen järjettömään uhkapeliin ryhtymistä tilanteessa, jossa meihin ei kohdistu mitään sotilaallista uhkaa?

* * *

Avainasemassa ovat olleet Suomen Nato-jäsenyyttä jo pitkään kannattaneet tiedotusvälineet ja sitä jo pitkään ideologisista ja poliittisista syistä ajaneet poliitikot ja ”asiantuntijat”.

Kun Venäjä aloitti hyökkäyssotansa 24.2.2022 Suomen Nato-jäsenyyden kannattajat näkivät tilaisuutensa tulleen.

Tiedotusvälineissä käynnistyi ennen näkemätön kampanjointi Suomen liittymiseksi Natoon. Tässä on käytetty siekailematta hyväksi Venäjän hyökkäyksen synnyttämää pelkoa ja suuttumusta.

Ukrainan kriisiä on käytetty perustelemaan Nato-jäsenyyden hakemista, vaikka juuri se on osoittanut, kuinka viisas Suomen turvallisuuspolitiikan linja on ollut.

Sotilaallinen liittoutumattomuus ja itsenäinen, uskottava puolustus ovat taanneet turvallisuutemme ja luoneet olosuhteet, jois-

sa meihin ei kohdistu mitään sotilaallista uhkaa ja jossa tilanne meidän lähialueillamme on säilynyt vakaana ja rauhallisena.

Mutta tosiasiat on käännetty päällelleen. Eihän Venäjä hyökännyt Ukrainaan sen vuoksi, että se ei kuulunut Natoon, vaan sen vuoksi, että tämä maa pyrki siihen liittymään.

Nyt meitä rohkaistaan astumaan Ukrainan tielle ja hakemaan sodan keskellä Nato-jäsenyyttä, maksoi mitä maksoi.

Totuus on ollut jälleen ensimmäinen uhri myös informaatio-sodassa.

Kun Ukrainan kriisiä on käytetty julkisessa propagandassa perusteena Suomen liittoutumiselle, kansan enemmistö on saatu kannattamaan maamme Nato-jäsenyyttä.

Tätä puolestaan on käytetty hyväksi poliitikkojen houkuttelemisessa ja painostamisessa jäsenyyden kannalle.

Ja samaan aikaan kauhistellaan, kuinka yksipuolista informaatiota Venäjän tiedotusvälineissä kansalle annetaan!

* * *

Venäjän hyökkäys on aktivoinut Suomen Nato-jäsenyyttä jo pitkään ideologisista ja poliittisista syistä ajaneet poliitikot ja ”asiantuntijat”.

On käynnistetty suoranainen vyörytys, jolla Suomen itsenäisyyden ja liittoutumattomuuden kannattajat on pyritty saamaan Nato-jäsenyyden kannalle. Röyhkeimmät vaativat meitä muita ”myöntämään”, että he ovat olleet koko ajan oikeassa.

Eivät ole olleet aikaisemmin, eivätkä ole nytkään.

Hyvin erikoinen on ollut tasavallan presidentti Sauli Niinistön rooli.

Poliitikkona Sauli Niinistö kannatti liittoutumispolitiikkaa ja myös Nato-jäsenyyttä. Tultuaan valituksi tasavallan presidentin tehtävään vuonna 2012 hän alkoi esiintyä perinteisen linjan tukijana.

Minäkin luotin tähän ja kannatin aluksi Niinistön uudelleenvalintaa.

Helmikuun 18. päivänä 2016 julkaisemassani blogissa perustelin kantaani sillä, että ”luotan Niinistön pitävän Suomen Paa-sikiven linjalla ja turvaavan Suomen säilymisen sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.”

Ajan oloon aloin epäillä Niinistön turvallisuuspoliittista linjaa. Kesäkuun 12. päivänä 2017 julkaisemassani blogissa ”En voi enää tukea Sauli Niinistön uudelleenvalintaa” kirjoitin:

”Nykyisen hallituksen toimikaudella on otettu selviä askeleita sotilaallisen liittoutumisen suuntaan. Olen hyväuskoisesti tulkin-nut, että ne ovat toteutuneet valtioneuvoston tahdosta. Viime ai-koina on alkanut näyttää yhä ilmeisemmältä, että Sauli Niinistö on tasavallan presidenttinä tätä kehitystä johtanut.”

Myöhemmin ilmoitin asettuvani kansalaisliikkeen president-tiehdokkaaksi. Ehdokkuudellani halusin saada aikaan keskuste-lua Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjasta.

Keskustelua syntyi. Sen yhteydessä Sauli Niinistö torjui ehdot-tomasti sen väitteen, että hän olisi viemässä Suomea suoraan tai EU:n kautta sotilasliitto Naton jäseneksi.

Tasavallan presidenttinä Sauli Niinistö kehitti ajatusta vakaus-politiikasta, jota Suomi omalla sotilaallisella liittoutumattomuudellaan tukee.

* * *

Runsas vuosi sitten alkoi olla nähtävissä muutos Sauli Niinistön ajattelussa ja toiminnassa.

Iltalehdessä julkaistiin 17.1.2021 Sauli Niinistön haastatte-lu, jossa hän otti kantaa Suomen turvallisuuspolitiikan ydin-kysymyksiin.

Haastattelun kärki kohdistui siihen hallituksen ulko- ja turval-lisuuspoliittiseen selontekoon sisältyvään kannanottoon, jonka mukaan ”Suomi ei salli alueensa käyttämistä vihamielisiin tarkoi-tuksiin muita valtioita vastaan”. Sen hän tulkitsi alatyylisiin sortuen ”lipaisuksi”. Kommentoin haastattelua blogissani ”Sauli Niinistön outo haastattelu”.

Jatkoin keskustelua 22.1. julkaisemassani kirjoituksessa ”Kansalliset edut ulko-, turvallisuus- ja EU-politiikan ytimeksi”:

”Sauli Niinistön haastattelu viittaa siihen, että hänen turvallisuuspoliittinen ajattelunsa poikkeaa sekä valtioneuvoston että eduskunnan enemmistön linjasta.

Niinistö näyttää ajattelevan, että Suomi ei pyrkisi pysyttämään kaikkien sotien ja selkkausten ulkopuolella. Hän spekuloi Suomen osallistumisella niihin.”

Oudoimpana kohtana haastattelussa pidin kannanottoa vireillä olleeseen hävittäjähankintaan. Sen perusteena ei hänen mukaansa näyttänyt olevankaan Suomen ilmatilan valvonta ja puolustaminen, vaan Suomen mukanaolo ”uhkatasapainossa”:

”Suomi aseistautuu siksi, että meilläkin on jotakin, joka muodostaa vastauhkaa eli samaa uhkan tasapainoa. Ei meillä ole semmoisia aseita kuin supervalloilla, mutta on esimerkiksi sellaisia kuin HX-hankinnan hävittäjät.

Miksi sitten tehdään HX-hankinta, jos kerran sotiminen ei ole välttämättä niin suuri pelkokuva? Siksi juuri, että mekin olemme omalta osaltamme mukana uhkatasapainossa. Meilläkin on aseistusta, jolla pystyy synnyttämään sen ajatuksen, että voi käydä kalliiksi. Kynnys on korkealla, Niinistö avaa ajatteluaan.”

Palasin asiaan 29.1. julkaisemassani blogissa ”Sauli Niinistö uhmaa eduskunnan tahtoa”. Virikkeen tähän antoi Nato-jäsenyyttä innokkaasti ajavan Iltalehden ”analyysi”:

”Asian ydin on siinä, että Niinistö tasavallan presidenttinä pyrkii asettautumaan eduskunnan yläpuolelle.

Edellisellä vaalikaudella eduskunta hyväksyi kannanoton, jonka mukaan ”Suomi ei salli aluettaan käytettävän vihamielisiin tarkoituksiin muita valtioita vastaan”. Tämän kannanoton valtioneuvosto on kirjannut vuoden 2020 ulko- ja turvallisuuspoliittiseen selontekoon.

Epäilemättä eduskunta selontekoa käsitellessään hyväksyy tuon kannanoton. Kun tasavallan presidentillä on julkilausuttu aikomus toimia siitä poiketen, ulkoasiainvaliokunnan tulisi harmita sen 2. lukuun (Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perusta ja pää-

määrä) kirjattujen sanamuotojen selventämistä.”

* * *

Venäjän hyökkäyksen käynnistyttyä Sauli Niinistö näytti pysyt-
täytyvän valtionpäämiehen asemaan kuuluvalla tavalla sen syn-
nyttämän tilanteen ja siihen liittyvän turvallisuuspoliittisen
keskustelun yläpuolella.

Niinistö jopa varmisti vaihtoehdon Suomen Nato-jäsenyydelle
matkustamalla 4.3. Washingtoniin tapaamaan Yhdysvaltain pre-
sidentti Joe Bidenia.

Suomella on nyt tämän ansiosta varteenotettava mahdollisuus
vahvistaa turvallisuuttaan tiivistämällä yhteistyötä Ruotsin ja Yh-
dysvaltain kanssa ja säilyttämällä edelleen ”Nato-optionsa”. Tä-
mä on riskitön vaihtoehto, joka ei sido käsiä tulevaa toimintaa
ajatellen.

Kiittelin Niinistön toimintaa 5.3. julkaisemassani kirjoitukses-
sa ”Niinistöläiseen vakauspolitiikkaan”.

Maaliskuun lopulla Sauli Niinistö näyttää kuitenkin luopu-
neen roolistaan valtionpäämiehenä ja ryhtyneen poliitikoksi aja-
maan ja jopa johtamaan Suomen liittymistä Natoon.

Puolueiden puheenjohtajista on muodostunut ”johtoryhmä”,
joka vie jäsenyyshanketta kiireesti eteenpäin.

Tästä olen kertonut 20.4. julkaisemassani blogissa.

Tämä toiminta käynnistyi 2.3., jolloin Niinistö tapasi eduskun-
nan puhemiestistön ja avainvaliokuntien puheenjohtajien lisäk-
si puolueiden puheenjohtajat. Eduskuntaryhmien puheenjohtajia
ei ollut kutsuttu.

Huhtikuun 4. päivänä toiminta siirtyi uuteen vaiheeseen, kun
Sauli Niinistö tapasi vain puolueiden puheenjohtajat. Kokoukses-
ta annettiin julkisuuteen kannanotto, ”yhteislausunto”.

Kun eduskunnalle oli annettu selonteko turvallisuusympäris-
tön muutoksista, tasavallan presidentti ilmoitti aikovansa ottaa
varmasti puolueiden puheenjohtajat koolle ennen päätöksente-
koa. (HS 14.4.2022)

Olen esittänyt tasavallan presidentti Sauli Niinistölle vakavan vetoomuksen, että hän Suomen valtionpäämiehenä huolehtisi siitä, että maamme mahdollista jäsenyyttä sotilasliitossa käsiteltäisiin rauhallisella aikataululla ja perustuslakia hyvin tarkkaan noudattaen.

Sama vetoamus on esitettävä puhemies Matti Vanhaselle ja koko eduskunnalle.

Suomeen ei kohdistu nyt eikä näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa sotilaallisen hyökkäyksen uhkaa, eikä mahdollinen Nato-jäsenyys voisi nopeimmallakaan aikataululla kovin nopeasti astua voimaan.

Uhkan, vakavan uhkan, saattaa muodostaa se, että pyritään tekemään päätös Nato-jäsenyyden hakemisesta tilanteessa, jossa Ukrainassa on meneillään täysimittainen sota.

Aikaa on käytettävissä. Tarjolla olevia vaihtoehtoja on harkittava vakaasti ja rauhallisesti.

24.4.2022 Tarvitaanko jälleen ”jarrutuskeskustelu”?

Viime viikkoina ajatukseni ovat usein palanneet syksyn 1994 tapahtumiin.

Yhtäläisyydet kevääseen 2022 ovat vahvat. Yhdistävänä tekijänä on myös Sauli Niinistön rooli näiden kahden ajankohdan tapahtumissa.

Syksyllä 1994 järjestettiin neuvoa antava kansanäänestys Suomen jäsenyydestä Euroopan unionissa. Se liittyi siihen ”luovaan” perustuslain tulkintaan, jonka eduskunnan perustuslakivaliokunta Sauli Niinistön johdolla hyväksyi.

Jos liittymissopimus olisi käsitelty silloin voimassa olleen perustuslain mukaan, lopullinen käsittely olisi vaatinut 2/3 määräenemmistön seuraavien vaalien jälkeen kokoontuvassa eduskunnassa. Aikataulullisesti tämä olisi ollut mahdollista, sillä seuraavat vaalit olivat maaliskuussa 1995.

Kun oli hyvin epävarmaa, olisiko uudessa eduskunnassa saatu aikaan tarvittava määräenemmistö, jäsenyyden ajajat keksivät mallin, jolla vanha eduskunta saattoi sen hyväksyä.

Kun kiireellinen menettely olisi vaatinut 5/6 enemmistön, päätettiin, että sopimus voitaisiin hyväksyä kiireellisenä 2/3 enemmistöllä, kun kansan enemmistö sen neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä ensin hyväksyisi.

Keskustan edustajat perustuslakivaliokunnassa edellyttivät normaalia perustuslain mukaista käsittelyä.

Käytännössä perustuslain vähemmistölle antamaa suojaa heikensi vielä se, että kansanedustajia painostettiin äänestämään vastoin omaa vakaumustaan sopimuksen puolesta sillä perusteella, että kansalaisten enemmistö oli sen hyväksynyt.

Jatkoa seurasi, kun Suomi vietiin muutamaa vuotta myöhemmin ainoana Pohjoismaana euroalueeseen ilman kansanäänestystä ja vain tiedonantomenettelyä käyttäen.

Pääministeri Paavo Lipponen ja valtiovarainministeri Sauli Niinistö perustelivat tätä sillä, että asia heidän mielestään ratkaistiin vuoden 1994 kansanäänestyksessä.

Tässä toimittiin perustuslakia suorastaan rikkoen, mutta perustuslakivaliokunta tämän menettelyn siunasi.

* * *

Kansanäänestyksen jälkeen hallitus yritti saada kovalla kiireellä jäsenyys sopimuksen hyväksytyksi eduskunnassa. Tavoitteena oli, että Suomen jäsenyys olisi saatu lyödyksi lukkoon ennen Ruotsin kansanäänestystä

Tätä en voinut omalta osaltani mitenkään hyväksyä.

Olin suostunut pitkän hampain jäsenyyden hakemiseen sen vuoksi, että olisi ollut vaikea jäädä ulkopuolelle, jos Ruotsi liittyisi.

Minun oli täysin mahdotonta ajatella, että Suomi liittyisi unioniin, jos Ruotsi jäisikin ulkopuolelle. Sopimus oli Suomelle hyvin epäedullinen, kun me olimme jo päässeet Euroopan talousalueen (ETA) kautta EU:n sisämarkkinoille.

Käynnistin yhdessä noin kymmenen muun kansanedustajan kanssa jarrutuskeskustelun.

Perustelimme pitkiä puheitamme sillä, että tätä Suomen tulevaisuuden kannalta tärkeää asiaa piti voida perusteellisesti käsitellä.

Tavoitteemme oli saada lykätyn sopimuksen lopullinen käsittely Ruotsin kansanäänestyksen yli. Tässä onnistuimme.

Ruotsalaisille ei kuitenkaan kerrottu, että Suomessa odotettiin heidän ratkaisuaan. Siellä päinvastoin sanottiin, että sopimus on pakko hyväksyä, kun Suomi on liittymässä unioniin.

Kansanäänestyksessä ruotsalaisten tilapäinen enemmistö siunasi maansa jäsenyyden. Ennen äänestystä ja sen jälkeen ruotsalaisten selvä enemmistö oli ollut ja oli jäsenyyttä vastaan.

Tämä ratkaisi Suomen jäsenyyden.

Harkintaani ja jarrutuskeskustelun käynnistämiseen vaikutti vahvasti jäsenyyden vaikutus Suomen kansainväliseen asemaan.

Ensi sijassa pyrin siihen, että molemmat maat olisivat jääneet yhdessä Norjan ja Islannin kanssa osaksi Euroopan talousaluetta, ja olisimme ryhtyneet yhdessä luomaan sen puitteisiin Pohjolan yhteisöä.

Toinen mahdollisuus oli, että liittyisimme unioniin yhdessä Ruotsin kanssa, jolloin voisimme luoda yhdessä Tanskan kanssa sen puitteisiin pohjoismaista rintamaa.

Ajatus vain Suomen liittymisestä oli mahdoton senkin vuoksi, että olisimme ajautuneet unionin laajentuessa neljänneksi Baltian maaksi. Jarrutuskeskustelulla varmistettiin, että tämä vaihtoehto ei voinut toteutua.

Sama pelko joutumisesta neljänneksi Baltian maaksi on tullut esille myös keskustelussa Ruotsin ja Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä.

On laaja yksimielisyys siitä, että Ruotsin ja Suomen tulisi päätyä samaan ratkaisuun.

* * *

Tänä kevätkautena ovat ikävinä palanneet mieleen ne ratkaisut, joilla Suomi vietiin perustuslakia laveasti tulkiten ja sitä jopa rikkoen Euroopan unionin jäseneksi ja euroalueeseen.

Nyt Suomen liittymistä sotilasliitto Natoon valmistellaan hyvin arveluttavalla tavalla. Olen käsitellyt siihen liittyviä perustuslaillisia ongelmia muun muassa 20.4. julkaisemassani blogissa.

Kysymys on ennen muuta tasavallan presidentin toiminnasta.

Tasavallan presidentti kyllä perustuslain mukaan johtaa Suomen ulkopolitiikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa, mutta johtamisessa on noudatettava perustuslain määräyksiä.

Perustuslain 57 § rajaa tasavallan presidentin tehtävät: ”Tasavallan presidentti hoitaa hänelle tässä perustuslaissa tai muussa laissa erikseen säädetyt tehtävät.”

Perustuslain 58 § määrää, että ”tasavallan presidentti tekee päätöksensä valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta”.

Päätösten valmistelu ja ratkaisuehdotusten tekeminen kuuluu siis eduskunnan luottamusta nauttivan valtioneuvoston tehtäviin.

Päätöstä Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden hakemisesta valmistellaan kuitenkin nyt poliittisten puolueiden puheenjohtajien muodostamassa ”johtoryhmässä” ja eduskunnan ”koordinaatioryhmässä”, jossa siinäkin puoluejohtajilla on ratkaiseva rooli.

Tässä prosessissa Nato-jäsenyyttä jo pitkään ideologisista ja poliittisista syistä ajaneet poliittiset voimat ovat saaneet alusta pitäen johtavan roolin.

Kuitenkaan perustuslaki ei edes tunne poliittisia puolueita. Ne mainitaan vain siinä yhteydessä, kun on kysymys ehdokkaiden asettamisesta valtiollisiin vaaleihin.

Poliittisten puolueiden roolia korosti myös ulkoministeri Pekka Haavisto eilisessä Ylen Ykkösaamussa. Niiden katsotaan edustavan jatkuvuutta, joka ulottuu myös ensi kevään eduskuntavaalien yli.

Perustuslain kannalta tämäkin on hyvin kyseenalaista.

Perustuslain 29 § sisältää määräyksen kansanedustajan riippumattomuudesta:

”Kansanedustaja on velvollinen toimessaan noudattamaan oikeutta ja totuutta. Hän on siinä velvollinen noudattamaan perustuslakia, eivätkä häntä sido muut määräykset.”

Puoluepäätökset eivät voi sitoa kansanedustajaa. Vielä mahdollisempaa on ajatella, että nykyisen eduskunnan toimikaudella tehdyt puoluepäätökset voisivat sitoa seuraavissa vaaleissa valittuja kansanedustajia.

* * *

Kerrotaan, että puoluejohtajien johtoryhmässä ja eduskunnan koordinaatioryhmässä olisi sovittu, että jäsenyyttä päätetään hakea jo parin viikon kuluessa.

Kerrotaan, että ratkaiseva päivä olisi 12.5., J.V. Snellmanin syntymäpäivä ja suomalaisuuden päivä.

Jos tämä on tarkoitus, symboliikka on huonosti valittu. Snellman oli Suomen itsenäisyyden rakentaja, ja hän edusti turvallisuuspoliittista realismia.

Nämä suunnitelmat tuovat mieleen vuoden 1994 tapahtumat.

Silloin kansanedustajia painostettiin voimakkaasti kannattamaan Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Keskustan kansanedustajista jäsenyyden puolesta äänesti 31 ryhmän 55 jäsenestä. Meitä vastaan äänestäneitä oli 24.

Seuraavan kevään eduskuntavaaleissa moni vastoin omaa vakaumustaan jäsenyyden puolesta äänestänyt kansanedustaja menetti paikkansa.

Nykyisten kansanedustajien tulisi muistaa, että ensi keväänä järjestetään eduskuntavaalit. Olipa tilanne Suomen Nato-jäsenyyden suhteen mikä tahansa, tällä asialla on suuri merkitys vaalien tulokseen.

Kansanedustajat näyttävät ottavan kantaa nykyisen poliittisen ilmapiirin perusteella. Kansalaismielipide saattaa kuitenkin muuttua.

Jos Nato-jäsenyyttä on päätetty hakea ja jos sopimusta ei ole vaaleihin mennessä ratifioitu, tästä tulee keskeinen vaalikysymys.

Etenkin näin suuressa kysymyksessä on viisasta toimia oman vakaumuksensa mukaisesti.

Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden käsittelemiseen synnytetty prosessi on johtanut siihen, että nyt ollaan pelaamassa vaarallista uhkapeliä isänmaan kohtaloilla, kuten 22.4. julkaisemassani blogissa kirjoitin.

Jos päätöstä Nato-jäsenyyden hakemisesta yritetään viedä läpi kovalla kiireellä, saattaa myös kasvaa riski siihen, että Suomi liityisi, mutta Ruotsi jäisi ulkopuolelle.

Jos tätä yritetään, olisi toivottavaa, että eduskunnasta löytyisi kymmenkunta kansanedustajaa, jotka olisivat tarvittaessa valmiit jarruttamaan päätöksentekoa.

* * *

Pekka Haavisto sanoi eilisessä Ykkösaamussa:

”Jos Suomi ei nyt käytä Nato-optiota, kynnys sen käyttämiselle kasvaisi valtavan suureksi.”

Hän kysyi:

”Jos tämä ei olisi sellainen tilanne, kun haetaan jäsenyyttä, niin milloin sellainen tilanne sitten tulisi.”

Outo väite ja outo kysymys, etenkin ulkoministerin esittäminä.

Vastaan Haaviston kysymykseen:

Nato-jäsenyydelle on olemassa todellinen tasavallan presidentin esittämä vaihtoehto: ”Nato-option” säilyttäminen ja tiivistyvä yhteistyö Ruotsin ja Yhdysvaltain kanssa. Tämä turvaisi myös sen, että Suomella ja Ruotsilla olisi samanlainen turvallisuuspoliittinen asema.

Sekä maamme korkein poliittinen johto että puolustusvoimien ylipäällikkö ovat todenneet, ettei Suomeen kohdistu tällä hetkellä sotilaallista uhkaa.

Tarve Nato-option käyttämiseen saattaisi syntyä tilanteessa, jossa Venäjä alkaisi muodostua uhkaksi Suomen turvallisuudelle. Silloin ”kynnys” olisi matalampi kuin nyt, kun Ukrainassa riehuu täysimittainen sota.

Tässä vaihtoehdossa Suomen Nato-optiosta tulisi tähänastista tehokkaammin Venäjän käyttäytymiseen vaikuttava tekijä.

26.4.2022 Kiireellinen Nato-äänestys: Vasemmistoliitto vastustaa, Keskusta pidättyy?

Julkaisin 24.4. kirjoituksen, jossa kysyin, tarvitaanko jälleen ”jarrutuskeskustelu”.

Muistutin lukijani mieleen vuoden 1994 tapahtumat. Silloin hallitus yritti saada kovalla kiireellä eduskunnassa hyväksytyksi Suomen liittymisen Euroopan unioniin nimenomaan ennen Ruotsin kansanäänestystä.

Jarrutuskeskustelulla torjuttiin se vaara, että Suomi olisi liittynyt Euroopan unioniin yksin, ilman Ruotsia, ja ajautunut EU:ssa neljänneksi Baltian maaksi.

Nyt ajetaan kovalla kiireellä hakemusta Suomen liittymiseksi sotilasliitto Natoon. Tämä on vaarallista peliä isänmaan kohtaloilla etenkin tilanteessa, jossa Ukrainassa on meneillään täysimittainen sota.

Kiireen vuoksi tarjolla olisi myös vaara, että Ruotsi jäisi ulkopuolelle, jolloin Suomesta uhkaisu tulla Naton puitteissa neljäs Baltian maa, ja meille yksinään tulisi päävastuu niiden puolustamisesta.

Eduskunnan ”jarrutuskeskustelua” esitin harkittavaksi tilanteessa, jossa Suomen Nato-jäsenyyttä pyrittäisiin ajamaan kiireesti ja silläkin riskillä, että Ruotsi olisi jäämässä Nato-jäsenyyden ulkopuolelle.

* * *

Uhkapelin keskellä hermostuneisuus näyttää valtaavan alaa.

Yksi osoitus tästä on eduskunnan puhemiehen ja eduskunnan ”koordinaatioryhmää” johtavan Matti Vanhasen edotus, että

Ahvenanmaa pyytäisi suomalaisten sotilaiden sijoittamista demilitarisoidun maakunnan alueelle.

Tämän ehdotuksen Ahvenanmaan johto suoralta kädeltä ja suorasanaisesti torjui.

Vanhasen ehdotuksen taustalla on ilmeisesti se, että Suomen turvallisuuspolitiikan sisäpiirissä pelätään, että yksi Suomen Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyvistä Venäjän sotilaallisista vastatoimista voisi kohdistua Ahvenanmaahan.

Tasavallan presidenttihän on puhunut mahdollisista Venäjän toteuttamista ”alueloukkauksista”. Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja on taas puhunut Suomen alueiden ”haltuunotosta”.

On ymmärrettävää, että Ahvenanmaan asemalla spekuloidaan.

Suomen liittyessä Natoon strateginen tilanne muuttuisi muun muassa siinä suhteessa, että Venäjän yhteys Kaliningradiin tulisi entistä uhatummaksi.

Ahvenanmaan asema perustuu sopimukseen, jolla Suomi on sitoutunut olemaan antamatta sen aluetta muiden valtioiden aseellisten voimien käytettäväksi. Sopimuksen mukaan Venäjällä on oikeus valvoa sopimuksen noudattamista.

On joka tapauksessa syytä varautua niihin Suomen Nato-hakemuksen aikaansaamiin ”ronskinpuoleisiltakin näyttäviin” Venäjän vasta-askeliin, hybridihyökkäyksiin ja alueloukkauksiin, joista tasavallan presidentti Ylen Ykkösaamussa 26.3. puhui.

Mutta miksi tällaisia riskejä pitäisi ottaa tilanteessa, jossa Ukrainassa riehuu täysimittainen sota? Miksi pitäisi ottaa riski, että joutuisimme jopa sotilaalliseen selkkaukseen Venäjän kanssa?

Suomea ei uhkaa nyt mikään, tämän ovat myös tasavallan presidentti ja puolustusvoimien ylin johto todenneet.

Mahdollista Nato-jäsenyyttä pitäisi voida harkita rauhallisissa oloissa. Tällä turvattaisiin myös se, että päätyisimme samaan ratkaisuun yhdessä Ruotsin kanssa.

* * *

Kun olen seurannut Vasemmistoliiton piirissä käytävää Nato-keskustelua, mieleeni on tullut eduskunnan mahdollisen ”jarrutuskeskustelun” lisäksi myös toinen, järeämpi mahdollisuus.

Vasemmistoliitto aikoo ilmeisesti valtioneuvostossa vastustaa Nato-hakemuksen jättämistä, mutta ei tee tästä omalta puoleltaan hallituskysymystä.

Voisikohan Vasemmistoliitto kuitenkin tehdä hallituskysymyksen päätöksenteon aikataulusta?

Myös Keskustalla on ratkaiseva asema.

On muistettava, että Keskustan puoluevaltuusto ei päättänyt kannattaa Nato-jäsenyyden hakemista.

Puoluevaltuusto päätti ”antaa valtuutuksen puoluejohdolle ja Keskustan edustajille maan hallituksessa kaikkien Suomen turvallisuuden kannalta tarvittavien ratkaisujen tekemiseen, sisältäen Nato-jäsenyyden hakemisen”.

Puoluevaltuusto antoi valtuutuksen, mutta puoluejohto ja puolueen edustajat hallituksessa päättävät, kuinka sitä käytetään. Vastuu on valtuutetuilla.

Jos Vasemmistoliitto ilmoittaisi uhkaavansa tehdä Nato-hakemuksen aikataulusta hallituskysymyksen, Keskustan edustajat voisivat tukea tätä ilmoittamalla, että suoritettavassa äänestyksessä he pidättäytyisivät ottamasta kantaa.

Toisin sanoen: Keskustankaan edustajat eivät ottaisi kantaakseen vastuuta niistä seurauksista, joihin päätöksenteon kiirehtiminen saattaisi johtaa.

Nämä kannanotot johtaisivat luultavasti päätöksenteon lykkääntymiseen ja turvaisivat sen, että jäsenyyskysymystä harkitaisiin rauhallisesti ja turvattaisiin päätöksenteon samanaikaisuus Ruotsin kanssa.

* * *

Uusi Suomi on Puheenvuoron kommentoissa saanut moitteita siitä, että se on ryhtynyt ”Väryksen äänitorveksi”. Ajatuksena kai

on, että palstalla ei saisi julkaista minun kirjoituksiani.

Kieltämättä olen kirjoittanut usein senkin vuoksi, että muualla kirjoituksiani ei julkaista eikä uutisoida.

Vaikeuksia on ollut saada kirjoituksiani julkaistuiksi edes Keskuksen äänenkannattajan Suomenmaan Mielenpito-osiossa.

Uutisjuttuja kirjoituksistani ei ole lainkaan laadittu, joten ne eivät ole muutoinkaan uutiskynnystä ylittäneet.

Yhdessä aikaisemmista jutuistani kirjoitin informaatio-osodan uhreista. Vallalla näyttää olevan myös sotasensuuri – tai ainakin siihen pyritään.

JOUTUUKO SUOMI SOTILAALLISEEN SELKKAUKSEEN VENÄJÄN KANSSA?

Huhtikuun lopulla puolustusvoimien entinen komentaja Gustav Hägglund antoi Alfa-TV:lle haastattelun Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä.

Seurasin tarkkaan Hägglundin kannanottoa. Hän on ollut Suomen sotilaallisen liittoutumattomuuden tiukka kannattaja.

Ei Hägglund nytkään Suomen Nato-jäsenyydestä innostunut ollut. Hän pehmenteli jäsenyyden vaikutuksia kaavailemalla Pohjoismaista blokkia Naton puitteisiin.

Tartuin Hägglundin ajatuksiin ja palautin mieleen jo vuonna 1994 esittämäni ajatuksen Pohjolan yhteisöstä, joka koostuisi sekä puolueettomista että Nato-maista. Se olisi ollut vaihtoehto Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydelle.

Blogikirjoituksissani korostin presidentti Sauli Niinistön henkilökohtaista vastuuta Suomen ajamisesta ”Ukrainan tielle”. Kirjoitin jälleen siitä, että päätöstä Nato-jäsenyyden hakemisesta oltiin tekemässä tavalla, joka ei ollut sopusoinnussa perustuslakimme kanssa.

Kirjoitin siitä, että saatamme Nato-jäsenyyden hakemisen vuoksi ajautua sotilaalliseen selkkaukseen Venäjän kanssa. Suuri oli myös vaara, että hakemuksen jättäminen olisi sellainen ”kelvoton yritys”, jota tasavallan presidentti on pitänyt pahimpana uhkakuvana.

Ja nämä riskit aiottiin ottaa tilanteessa, jossa Suomen turvallisuutta ei uhannut mikään ja jossa tilanne meidän lähialueillamme Pohjois-Euroopassa oli vakaa ja rauhallinen.

Helsingin Sanomat julkaisi jutun, jossa ihmeteltiin, ettei Suomen Nato-jäsenyydestä käydä julkista keskustelua. Minun kirjoitukseni oli kuitenkin huomattu:

”Nyt Naton vastustajien leirin ääniksi ovat kuitenkin asemoitumassa Paavo Väyrynen, koronadentalisteja, muutama yksittäinen rivikansanedustaja ja määrittelemätön joukko erilaisia Venäjä-taustaisia botteja.

Ei välttämättä mikään yhteiskunnallisen keskustelun ykkösketju.”

Erikoiseen joukkoon minut ja kirjoitukseni oli rinnastettu.

Vastasin, että julkista keskustelua ei ollut käyty, kun julkinen sana ei ollut halunnut sitä käytävän.

Olin toimittanut tiedotusvälineille kevään mittaan runsaasti kirjoituksia, joita ei ollut missään julkaistu eikä uutisoitu.

Olin saanut kirjoituksilleni vahvaa tukea useilta eturivin asiantuntijoilta, jotka valittivat sitä, ettei heidänkään kirjoituksiaan julkaista. Lisäksi he pelkäsivät joutuvansa kohteiksi siinä informaatio sodassa, josta taannoin blogissani kirjoitin.

Kirjoitin, että tämän päivän kirjoitus HS:ssa on tästä yksi paljon puhuva osoitus.

Toivoin olleeni väärässä, kun olin esittänyt vakavia varoituksia siitä, millaisia riskejä Suomen valtiollinen ja poliittinen johto olivat ottamassa.

Kirjoitin: ”Jos en ole ollut väärässä, joutuu vastuuta tapahtuneesta kantamaan myös julkinen sana, joka on kokonaan laiminlyönyt tärkeimmän tehtävänsä.”

Aikaisempien kirjoitusteni kommentteissa oli kysytty, miksi olin tuonut esiin Sauli Niinistön keskeisen vastuun Nato-ratkaisusta.

Tämä johtui siitä, että tasavallan presidenttinä Sauli Niinistöllä oli suurin vastuu Suomen turvallisuudesta ja kansamme menestyksestä. Hänen oli tehtävä päätös siitä, haetaanko jäsenyyttä ja jos haetaan niin milloin.

Toisaalta hänellä pitäisi ikänsä ja kokemuksensa perusteella olla mahdollisuudet itsenäiseen harkintaan, mikä monilta muilta päätöksentekijöiltä näytti puuttuvan.

Vaadin, että päätöksentekoa oli ainakin lykättävä rauhallisempaan ajankohtaan.

27.4.2022 Pohjoismainen blokki Naton puitteisiin tai sen ympärille?

Puolustusvoimien entinen komentaja Gustav Hägglund oli tänä iltana Alfa-TV:ssa Sanna Ukkolan haastateltavana.

Kuulimme viisaita ajatuksia Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan. Arviot tulevastakin olivat punnittuja.

Odotin jännittyneenä, mitä Hägglund sanoo Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä. Näihin aikoihin saakka hän on vaakaasti puolustanut Suomen sotilaallista liittoutumattomuutta ja vastustanut maamme liittymistä Natoon.

Vastaus oli mielenkiintoinen. Hän sanoi liittoutumattomuuden palvelleen meitä hyvin, kun Venäjä on tiennyt, että liitymme Natoon, jos he alkavat meille ”ryppyillä”.

Nyt Gustav Hägglund tulkitsi Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan tällaiseksi ”ryppyilyksi”.

Kaikella kunnioituksella Hägglundia kohtaan: ei Venäjä Suomelle ole ryppeilyt.

Gustav Hägglund kuitenkin näki Nato-jäsenyyteen liittyvät geopoliittiset ongelmat. Hän esitti, että Suomella tulisi olla samankaltaiset rajoitukset kuin Norjalla ja Tanskalla: emme ottaisi rauhan aikana alueellemme vieraita tukikohtia emmekä ydinaseita.

Lisäksi Hägglund puhui siitä, että Naton puitteisiin pitäisi muodostaa ”Pohjoismainen blokki”, jota Venäjä ei pitäisi uhkaavana omalle turvallisuudelleen.

* * *

Tämä Gustav Hägglundin ajatus sai minut kaivamaan esille sen, mitä kirjoitin vuonna 1994 julkaisemassani kirjoituksessa ”Euroopan unioniin vai Pohjolan yhteisöön”.

Hahmottelin artikkelissani myös sitä, millaista voisi olla Pohjolan yhteisön yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka:

”Pohjoismaiden ulkopoliittisella yhteistyöllä on vahvat perinteet. Ulkoministerikokouksia on pidetty säännöllisesti – aluksi kahdesti, nykyään kolme kertaa vuodessa. Lisäksi ministerit ovat tavanneet toisiaan mm. YK:n yleiskokouksen istuntojen yhteydessä. Alkuvaiheessa sotilaalliseen turvallisuuteen liittyvät asiat olivat esityslistan ulkopuolella. Pohjolan ydinaseettomasta vyöhykkeestä tehdyn selvitystyön yhteydessä keskustelujen piiri laajeni varsinaisen turvallisuuspolitiikan puolelle.

Puolustusministerit ovat pitäneet omia kokouksistaan. Niissä käsiteltiin alun perin vain YK:n rauhanturvatoimintaa, mutta uudessa Euroopassa näidenkin kokousten aihepiiri on laajentunut sotilaallisen turvallisuuden kysymyksiin.

Uudessa Euroopassa Pohjolan yhteisöllä voisi olla myös turvallisuuspoliittinen tehtävä.

Turvallisuuspoliittiset perusratkaisut voisivat säilyä nykyisellään. Norja ja Tanska olisivat edelleen Naton jäseniä säilyttäneen sen omaehtoisen rajoituksen, että ne eivät rauhan aikana ota alueelleen ydinaseita eivätkä vieraita tukikohtia. Ruotsi ja Suomi säilyttäisivät puolueettomuutensa: ne eivät olisi liittosuhteessa muihin valtioihin, niillä olisi itsenäinen puolustus ja ne pyrkisivät pysyttämään sotilaallisten selkkausten ulkopuolella. Islanti olisi Naton jäsen, kuten nytkin.

Pohjoismaat voisivat tiivistää yhteydenpitoaan sotilaallisen turvallisuuden kysymyksissä, ja käydä niistä avointa keskustelua. Yhteistyötä voitaisiin lisätä mm. ilmatilan ja merien vartioinnissa sekä puolustustarviketeollisuudessa.

Pohjolan uusi turvallisuusjärjestelmä voitaisiin sovittaa yhteen Naton alullepaneman rauhankumppanuusjärjestelmän kanssa. Siihen voisi ehkä liittyä Naton rajattu turvallisuustakuu Ruotsille ja Suomelle – jos nämä maat sitä tahtoisivat. Natoa tämä voisi kiinnostaa sen vuoksi, että pohjoismainen puolustusyhteistyö vahvistaisi erityisesti kahden jäsenmaan – Norjan ja Tanskan – turvallisuutta.

Ruotsin ja Suomen saama turvallisuustakuu voisi olla maa-kohtainen. Siinä voisi olla kaksi osaa. Jos Suomeen tai Ruotsiin

tai niiden alueen kautta Naton jäsenmaahan kohdistuisi sotilaallinen uhka, voisivat sopimuspuolet neuvotella tilanteen edellyttämistä toimenpiteistä. Mahdollisessa kriisitilanteessa voisivat Suomi ja Ruotsi huolehtia itse maa- ja meripuolustuksestaan, mutta ne voisivat saada Naton – ennen muuta Yhdysvaltain ilmapuolustuksen – suojaa ja tukea.

Viime vuosien kokemuksen perusteella uskoisi tällaisen rajatun turvatakuun antamisen soveltuvan Naton yleisiin toimintaperiaatteisiin. Suurempi syy on epäillä sitä, olisiko Nato valmis laajentamaan liittosuhteeseen perustuvaa puolustusvastuutaan Euroopan puolueettomiin maihin tai Varsovan liiton entisiin jäsen maihin.

Pohjolan yhteisön turvallisuusyhteistyö ylläpitäisi ja vahvistaisi koko Pohjois-Euroopan vakautta. Kun Suomi ja Ruotsi säilyttäisivät edelleen puolueettomuutensa – kun ne eivät olisi liittosuhteessa muihin valtioihin, ja kun niillä olisi itsenäinen puolustus – ei Venäjä kokisi sitä uhkaksi omalle turvallisuudelleen. Venäjä voisi luottaa siihen, että Suomi ja Ruotsi pyrkisivät pysyttämään sotien ja selkkausten ulkopuolella, eivätkä sallisi alueensa käyttämistä hyökkäystarkoitukseen.

Pohjolan oman turvallisuusjärjestelmän luominen olisi joka suhteessa selvästi parempi vaihtoehto kuin se, että Suomi ja Ruotsi luopuisivat puolueettomuuspolitiikastaan ja pyrkisivät liittoutumaan Länsi-Euroopan unionin (WEU) ja sitä kautta myös Naton puitteissa.

Pohjolan yhteisöllä olisi samankaltainen ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö kuin Euroopan unionilla. Tähän meidän olisi helppo päästä, sillä Pohjoismaiden ulkopoliittiset kannanotot ja toimintalinjat ovat lähellä toisiaan. Niillä on hyvin samankaltainen suhtautuminen Venäjään ja yleensäkin itäiseen Eurooppaan. YK:ssa ja Ety-järjestössä – muun muassa rauhanturvatyössä – niiden olisi helppo esiintyä yhtenäisesti. Tarvittaessa kansalliset linjat voisivat kuitenkin poiketa toisistaan.

Maailmalla Pohjoismaat tunnetaan edistyksellisinä ja demokraattisina teollisuusmaina, joilla ei ole samoja rasitteita kuin

useilla EU-mailla ja EU:lla on. Pohjolan yhteisö voisi pyrkiä välttämään puuttumista suurvaltojen välisiin kiistoihin ja ylläpitää hyviä suhteita kaikkiin maihin. Pohjolan yhteisön muodostaminen vahvistaisi ja kirkastaisi Pohjoismaiden asemaa ja kuvaa ulko- ja turvallisuuspoliittisena toimijana.”

* * *

Artikkelin kirjoittamisen jälkeen on tapahtunut monia muutoksia. WEU on poistunut kuvasta. Myös entisiä Varsovan liiton jäsenmaita ja jopa entisiä neuvostotasavaltoja on liittynyt Natoon.

Vuonna 1994 ehdottamani perusratkaisu voisi kuitenkin toimia edelleen siten, että ”Pohjoismainen blokki” rakentuisi nykyisten turvallisuuspoliittisten perusratkaisujen pohjalle.

Tämä olisi lisäys siihen ratkaisuun, jota tasavallan presidentti Sauli Niinistö on esittänyt vaihtoehtona Suomen Nato-jäsenyydelle.

Tiivistäisimme yhteistyötä Ruotsin ja Yhdysvaltain kanssa. Säilyttäisimme ”Nato-option” siltä varalta, että Venäjä ryhtyisi, Gustav Hägglundin kieltä käyttäen, meille ”ryppyilemään”.

Tämän tueksi muodostaisimme turvallisuuspoliittisen blokin Natoon kuuluvista ja liittoutumattomista Pohjoismaista.

30.4.2022 Sauli Niinistö on johtanut Suomea Ukrainan tielle

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön haastattelu tämän päivän Ilta-Sanomissa paljastaa olennaista tietoa siitä prosessista, jolla Suomea on johdettu kohti Nato-jäsenyyttä.

Niinistö kertoo pitävänsä käännekohtana omassa ajattelussaan joulukuun alkupuolta, jolloin Venäjän presidentti Vladimir Putin vaati ”konkreettisia sopimuksia” siitä, että sotilasliitto Nato sitoutuu olemaan laajentumatta enempää itään:

”Se Venäjän vaatimus koski myös Suomea ja Ruotsia ja muodosti uuden rakenteellisen tilanteen. Siinä missä Suomi ja Ruotsi olivat nähneet itsensä sotilaallisesti liittoutumattomina, Itämeren vakauden vahvistajina, niin tämä Venäjän ilmoitus vei ajatuksisani pohjaa siltä, että venäläiset tunnistaisivat Suomen selkeästi sotilaallisesti liittoutumattomana, vakauden haltijana.

Venäjä on korostanut aina Ruotsin ja Suomen merkitystä Itämeren vakauttajina, mutta esittämällä rajoittavia vaatimuksia meidän valintavaltaamme, Venäjän itse rakentama pohja Suomen ja Ruotsin roolille romahti.”

Tässä Niinistön kannanotossa ei ole kerta kaikkiaan mitään logiikkaa.

Venäjän Natolle esittämä vaatimus ei muuttanut sitä tosiasiaa, että venäläiset tunnistavat ”Suomen selkeästi sotilaallisesti liittoutumattomana, vakauden haltijana.”

Venäjän vaatimus päinvastoin alleviivaa sitä, että se pitää Naton laajentumista uhkana omalle turvallisuudelleen. Tämähän korostaa sitä arvoa, jonka Venäjä on antanut ja antaa Suomen liittoutumattomuudelle ja maamme roolille Itämeren alueen vakauttajana.

* * *

Sauli Niinistön haastattelu paljastaa kokonaisuudessaan sen prosessin, jonka olemme kevään mittaan nähneet ja kokeneet.

Olen käsitellyt tätä prosessia useissa kirjoituksissani. Suosittelem luettavaksi erityisesti 22.4. julkaisemani blogin ”Vaarallista uhkapeliä isänmaan kohtaloilla”.

Sauli Niinistön Ilta-Sanomille antaman haastattelun sisällön tekee ymmärrettäväksi vain se, että hän koki, että Venäjän Natolle esittämä vaatimus uhkaa vaikeuttaa Suomen mahdollisuutta liittyä Natoon.

Kun Venäjä hyökkäsi 24.2.2022 Ukrainaan, Niinistö näki, että oli syntynyt tilaisuus toteuttaa hänen pitkäaikainen ideologinen ja poliittinen tavoitteensa ja viedä Suomi sotilasliitto Naton jäseneksi.

Sauli Niinistö on antanut eduskunnan edessä perustuslain mukaisen vakuutuksen, että ”minä presidentintoimessani vilpittömästi ja uskollisesti noudatan tasavallan valtiosääntöä ja lakeja sekä kaikin voimin edistän Suomen kansan menestystä”.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan Sauli Niinistön olisi tasavallan presidenttinä tullut tehdä kaikki mahdollinen, että sota ei vaarantaisi Suomen turvallisuutta.

Sen sijaan Niinistö ryhtyi johtamaan prosessia, joka nimenomaan vakavasti vaarantaa meidän turvallisuutemme ja kansalliset etumme. Tässä toiminnassa hän ylitti valtiosäännön mukaiset valtaoikeutensa.

Sauli Niinistö järjesti 2.3.2022 kokouksen, jossa paikalla olivat ”eduskuntaan valittujen puolueiden puheenjohtajat, eduskunnan puhemiehistöä sekä ulko- ja puolustusvalokuntien puheenjohtajat.”

Tässä tapaamisessa tai sen yhteydessä tehtiin tosiasiallinen päätös, että hakemus Natoon liittymiseksi tehdään nopealla aikataululla. Myöhemmät tapahtumat ovat tämän vahvistaneet.

Perustuslain mukaan tasavallan presidentti johtaa Suomen ulkopoliittikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa.

Tässä toiminnassa on kuitenkin noudatettava perustuslain määräyksiä ja muita lakeja.

Perustuslain 58 § määrää, että ”tasavallan presidentti tekee päätöksensä valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta”. Perustuslaki ei edes tunne poliittisia puolueita.

Valitsemallaan prosessilla Niinistö varmisti vahvan tuen Natojäsenyyden hakemiselle.

Mukaan kutsuttiin myös oppositiopuolueet, joista Kokoomus on kiivaasti sitä jo pitkään ajanut ja Perussuomalaisetkin tosiasiasa kannattanut. Vahvaa tukea antoi myös ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajaksi Mika Niikon jälkeen valittu Jussi Halla-aho.

On merkillistä, että jäsenyyden nopeaan hakemiseen taipuivat myös niiden puolueiden puheenjohtajat, jotka ovat vakaasti kannattaneet Suomen sotilaallista liittoutumattomuutta.

Kuten 20.4. julkaisemassani blogissa kerroin, harkitsin mahd-

ollisuutta, että olisin kannellut oikeuskanslerille tasavallan presidentin toiminnan laillisuudesta jäsenyyshankkeen yhteydessä.

Luovuin tästä ja esitin Sauli Niinistölle vakavan vetoamuksen, että hän Suomen valtionpäämiehenä huolehtisi siitä, että maamme mahdollista jäsenyyttä sotilasliitto Natossa käsiteltäisiin rauhallisella aikataululla ja perustuslakia hyvin tarkkaan noudattaen.

On syytä muistuttaa siitä, että tasavallan presidentti ja valtioneuvoston jäsenet ovat toiminnastaan myös oikeudellisessa vastuussa.

* * *

Tänään Helsingin Sanomien pääkirjoitussivulla julkaistiin kirjoitus ”Tästä Nato-keskustelu ei etene”.

Jutussa ihmetellään, ettei Suomen Nato-jäsenyydestä käydä julkista keskustelua.

”Nyt Naton vastustajien leirin ääniksi ovat kuitenkin asemoitumassa Paavo Väyrynen, koronadentalisteja, muutama yksittäinen rivikansanedustaja ja määrittelemätön joukko erilaisia Venäjä-taustaisia botteja.

Ei välttämättä mikään yhteiskunnallisen keskustelun ykkösketju.”

Erikoiseen joukkoon minut ja kirjoitukseni on rinnastettu!

Vastaan: julkista keskustelua ei ole käyty, kun julkinen sana ei ole halunnut sitä käytävän.

Olen toimittanut tiedotusvälineille kevään mittaan runsaasti kirjoituksia, joita ei ole missään julkaistu eikä uutisoitu.

Olen saanut kirjoituksilleni vahvaa tukea useilta eturivin asiantuntijoilta, jotka valittavat sitä, ettei heidänkään kirjoituksiaan julkaista. Lisäksi he pelkäävät joutuvansa kohteiksi siinä informaatio sodassa, josta taannoin blogissani kirjoitin.

Tämän päivän kirjoitus HS:ssa on tästä yksi paljon puhuva osoitus.

Julkisen sanan käyttämät ”asiantuntijat” ovat olleet kannanotoissaan hyvin ristiriitaisia.

Yhtäältä on ihmetelty sitä, että Ukraina piti jääräpäisesti kiinni oikeudestaan liittyä Natoon, vaikka se johti Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen. Saksan ja Ranskan vakavat vetoamukset eivät auttaneet.

Nyt samat ”asiantuntijat” kannustavat Suomea astumaan Ukrainan tielle ja hakemaan Naton jäsenyyttä, vaikka se voisi johtaa sotilaalliseen selkkaukseen Suomen ja Venäjän välillä. Suomen ulkopoliittinen johtokin on puhunut siitä, että Venäjän sotilaallisiin vastatoimiin voisivat kuulua myös alueloukkaukset ja alueiden haltuunotto.

Toivon, että olen ollut väärässä, kun olen esittänyt vakavia varoituksia siitä, millaisia riskejä Suomen valtiollinen ja poliittinen johto ovat ottamassa.

Jos en ole ollut väärässä, joutuu vastuuta tapahtuneesta kantamaan myös julkinen sana, joka on kokonaan laiminlyönyt tärkeimmän tehtävänsä.

3.5.2022 ”Tennisottelusta” suursotaan?

Viime lauantaina julkaisemassani blogissa kommentoin tasavallan presidentti Sauli Niinistön Ilta-Sanomille antamaa haastattelua, jossa hän kertoi oman ajattelunsa muuttuneen joulukuun alussa. Tuolloin Venäjä oli esittänyt voimakkaan vaatimuksen, että Naton ei tulisi enää laajentua itään päin.

Ihmettelin Niinistön lausuntoa, sillä Venäjän kannanotoissa ei ollut mitään uutta. Se on johdonmukaisesti vastustanut Naton laajentumista ja myös Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyttä.

Kirjoitin:

”Sauli Niinistön Ilta-Sanomille antaman haastattelun sisällön tekee ymmärrettäväksi vain se, että hän koki, että Venäjän Natolle esittämä vaatimus uhkaa vaikeuttaa Suomen mahdollisuutta liittyä Natoon.

Kun Venäjä hyökkäsi 24.2.2022 Ukrainaan, Niinistö näki, että oli syntynyt tilaisuus toteuttaa hänen pitkäaikainen ideologinen

ja poliittinen tavoitteensa ja viedä Suomi sotilasliitto Naton jäseneksi.”

Sauli Niinistö jatkoi lausuntojaan tammikuun lopulla MTV:n haastattelussa, jossa Jaakko Loikkanen rinnasti suurvaltasuhteet tennispeliin.

”Joo. Tästähän on vanha viisaus, että tennis on mukava peli. Mutta palloksi ei pidä päätyä.”

Juontajan kysymykseen Niinistö vastasi, että Suomen valinnanvapauksien rajoittaminen ei ole suurvaltojen neuvotteluissa pöydällä.

Kun Venäjä 24.2.2022 hyökkäsi Ukrainaan, syntyi uusi tilanne myös ajatellen Suomen mahdollista hakemusta liittyä sotilasliitto Naton jäseneksi.

Suurvaltasuhteissa ei ole enää kysymys vain diplomaattisesta pelistä.

Venäjän aloittamaa sotaa käytiin aluksi sen ja Ukrainan välisenä.

Viime viikkoina Ukrainasta on tullut maa, joka käy Yhdysvaltain ja sen liittolaisten puolesta sijaissotaa (proxy war) Venäjää vastaan.

Näissä oloissa on tarjolla vakava vaara, että se leviää suurso-daksi ja jopa maailmansodaksi. Ensimmäinen maailmansotakin alkoi vahingossa.

* * *

Kuinka tällaiseen tilanteeseen on tultu? Kuinka Suomikin on joutunut tämän sijaissodan osapuoleksi?

Ja kuinka on mahdollista, että Suomi tämän sodan keskellä aikoo hakea sotilasliitto Naton jäsenyyttä?

Vahvat voimat ovat jo pitkään ideologisista ja poliittisista syistä ajaneet sitä, että Suomi luopuisi sotilaallisesta liittoutumattomuudestaan ja hakisi sotilasliitto Naton jäsenyyttä.

He ovat hakeneet tukea narratiivista, jonka mukaan Venäjä on aggressiivinen suurvalta, joka uhkaa myös Suomen turvallisuutta.

Ensimmäinen askel tässä toiminnassa liittyi vuonna 2008 käytyyn Georgian sotaan. Julkisuudessa kerrotaan jatkuvasti, että valloitushaluinen Venäjä hyökkäsi 8. elokuuta Georgiaan. Tosi-asiassa sodan aloitti edellisenä päivänä Georgia.

Georgiassa käytiin 1990-luvun alussa kaksi sisällissotaa, joissa sorretut vähemmistöt, abhaasit ja osseetit, irrottautuivat Georgiasta. Etelä-Ossetiaan sijoitettiin rauhanturvajoukkoja, pääosin venäläisiä.

Georgia hyökkäsi 7. elokuuta yli rajan Etelä-Ossetiaan ja kävi venäläisten rauhanturvajoukkojen kimppuun. Seuraavana päivänä venäläiset joukot kävivät vastahyökkäykseen ja valtasivat osan Georgiaa. Myöhemmin ne vetäytyivät takaisin Etelä-Ossetian puolelle.

Vähän ennen hyökkäystään Georgia oli hakenut jäsenyyttä Natossa. Hakemus oli saanut Bukarestin huippukokouksessa suopean vastaanoton. Kuvittelikohan presidentti Mihail Shaakasvili, että Nato-maat tulisivat Georgiaa auttamaan?

Suomen silloinen ulkoministeri Alexander Stubb väitti Venäjän aloittaneen sodan ja vaati Suomen liittymistä Natoon.

* * *

Seuraava askel tässä toiminnassa liittyi Venäjän toteuttamaan Krimin valtauksen keväällä 2014.

Senkin jälkeen Stubb kumppaneineen vaati Suomen liittymistä Natoon.

Julkisessa keskustelussa on unohdettu se, että Kiovassa toteutettiin helmikuussa 2014 Yhdysvaltain ja muiden johtavien länsimaiden tuella vallankaappaus. Maan laillisesti valittu presidentti Viktor Janukovitsh joutui pakenemaan Venäjälle.

Kiovaan muodostettiin uusi hallitus, joka ensi töikseen ilmoitti Ukrainan pyrkivän Naton jäseneksi ja kielsi maassa venäjän kielen käyttämisen. Nämä päätökset johtivat Ukrainan sisällissotaan ja Krimin valtauksen.

Taistelut saatiin taukoamaan Minskissä solmitulla sopimuksella. Kun sota uhkasi laajentua vuoden 2015 alussa, Saksa ja Ranska saivat aikaan Minsk II -sopimuksen.

Ennen Venäjän 24.2.2022 aloittama hyökkäystä Saksa ja Ranska yrittivät vedota Ukrainaan, että se olisi suostunut toteuttamaan Minsk II -sopimuksen ja hyväksymään itselleen puolueettomuus-aseaman. Mikään ei auttanut.

Venäjän hyökkäys oli jatkoa vuoden 2014 tapahtumille. Ei ole ehkä sattumaa, että hyökkäys käynnistyi päivälleen kahdeksan vuotta sen jälkeen, kun presidentti Janukovitsh oli paennut Venäjälle.

Historian kirjoitusta ajatellen olisi mielenkiintoista tietää, tahtoiko Venäjä hyökätä Ukrainaan, vai uskoiko se, että sotilaallinen painostus johtaisi toivottuun tulokseen: Minsk II -sopimuksen toteuttamiseen, Ukrainan puolueettomuuteen ja venäjän kielen aseman turvaamiseen.

Hyökkäys oli joka tapauksessa traaginen virhe.

Toinen mielenkiintoinen kysymys historiankirjoitusta ajatellen on Yhdysvaltain rooli.

Venäjän hyökkäyksen käynnistyttyä Yhdysvallat tarjosi Ukrainan presidentille Volodymyr Zelenskyille mahdollisuutta paeta maasta. Jos tämä olisi toteutunut, Ukrainan kriisi olisi saanut aivan toisenlaisen luonteen.

Näistä kysymyksistä saattaisi syntyä kiinnostavaa kontrafaktuaalista pohdiskelua.

* * *

Raaka totuus kuitenkin on, että Ukrainassa riehuu täysimittainen sota.

Heti Venäjän hyökkäyksen jälkeen sitä vastaan käynnistettiin ennen näkemättömän kovat pakotteet.

Lisäksi aloitettiin entistä mittavimmat asetoimitukset. Niiden suhteen noudatettiin aluksi pidättyvyyttä, mutta viikko viikolta ne ovat kiihtyneet ja niiden luonne on muuttunut.

Myös kielenkäyttö on koventunut. Yhdysvaltain presidentti Joe Biden on puhunut Venäjän johdon vaihtamisesta. Ulkoministeri Antony Blinken on ilmoittanut tavoitteeksi Venäjän heikentämisen.

Juuri kun kirjoitin tätä blogia, tietooni saatettiin video Fox-TV:n uutisjutusta, jossa johtavat kongressin demokraatit kertoivat omista tavoitteistaan.

Ohjelmassa on mukana myös Yhdysvaltain sisäpolitiikkaa. Olennaisia ovat poliitikkojen puheet ja lausunnot.

Kaikki osoittaa sen, että Ukrainassa on meneillään täysimittainen sijaissota (proxy war) Venäjää vastaan. Se pyritään ulottamaan myös Venäjän alueelle.

Suomestakin on tullut sodan osapuoli sen vuoksi, että olemme mukana kovimmissakin pakotteissa ja olemme toimittaneet Ukrainaan myös aseita.

Ja tässä tilanteessa pyritään kovalla kiireellä jättämään hakemus Suomen Nato-jäsenyydestä. Nato-maille avattaisiin pääsy Suomen alueelle, joka on Venäjän strategisesti tärkeimpien kohteiden välittömässä läheisyydessä.

Tässä tilanteessa on suuri vaara, että ajaudumme Nato-jäsenyyden hakemisen vuoksi sotilaalliseen selkkaukseen Venäjän kanssa. Suuri on myös vaara, että hakemuksen jättäminen olisi sellainen ”kelvoton yritys”, jota tasavallan presidentti on pitänyt pahimpana uhkakuvana.

Ja nämä riskit aiotaan ottaa tilanteessa, jossa Suomen turvallisuutta ei uhkaa mikään ja jossa tilanne meidän lähialueillamme Pohjois-Euroopassa on vakaa ja rauhallinen!

Aikaisempien kirjoitusteni kommentteissa on kysytty, miksi olen tuonut esiin Sauli Niinistön keskeisen vastuun Nato-ratkaisusta.

Tämä johtuu siitä, että tasavallan presidenttinä Sauli Niinistölä on suurin vastuu Suomen turvallisuudesta ja kansamme menestyksestä. Hänen on tehtävä päätös siitä, haetaanko jäsenyyttä ja jos haetaan niin milloin.

Toisaalta hänellä pitäisi ikänsä ja kokemuksensa perusteella olla mahdollisuudet itsenäiseen harkintaan, mikä monilta muil-

ta päätöksentekijöiltä näyttää puuttuvan.

Päätöksentekoa olisi ainakin lykättävä rauhallisempaan ajankohtaan.

6.5.2022 Joutuuko Suomi sotilaalliseen selkkaukseen Venäjän kanssa?

Olin hyvin pettynyt torstai-illan Ylen A-Talk -ohjelman antiin.

Ohjelmätietojen mukaan keskustelussa oli määrä kertoa, millainen rooli Suomen pitäisi Natossa ottaa, mikäli liitymme sen jäseneksi. Tätä teemaa sivuttiin vain ohuesti.

Runsaasti aikaa käytettiin edelleen keskusteluun siitä, pitäisikö Natoon liittyä. Tämä osio jäi hyvin ontoksi sen vuoksi, että Erkki Tuomioja oli siirtynyt jäsenyyden vastustajien puolelta sen kannattajaksi.

Tuomiojan kääntymys ei ollut yllätys. Nyt tapahtui sama kuin 1990-luvulla päätettäessä Suomen liittymisestä Euroopan unioniin ja euroalueeseen.

Erkki Tuomiojalla oli silloin vahvat perusteet vastustaa jäsenyyksiä, mutta politiikan paineissa hän luonteensa mukaisesti taipui toimimaan vastoin vakaumustaan.

Minulla on toisenlainen luonto ja erilaiset toimintatavat.

Kylmän sodan kaudella puolustin Suomen itsenäisyyttä ja puolueettomuutta Neuvostoliiton suuntaan.

Mauno Koiviston arkistojen avautuminen on paljastanut tietoa siitä, kuinka voimakkaasti NKP ja KGB toimivat yhdessä hänen ja SDP:n kanssa minua vastaan.

EU- ja euroratkaisuisissa toimin loppuun saakka Suomen itsenäisyyden ja puolueettomuuden puolesta. Euroopan talousalue ja Pohjolan yhteisö olisivat olleet parempi ratkaisu Suomelle ja Ruotsille. Vastustin Suomen jäsenyyttä euroalueessa.

Näissä taisteluissa jouduin pahasti vastakkain jäsenyyksiä ajaneiden valtaeliitin ja valtamedian kanssa.

Keskustelussa Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä olen jäänyt lähes yksin. Olen saanut runsaasti myönteisiä viestejä eturivin asiantuntijoilta, mutta nykyisessä poliittisessa ilmapiirissä vain harva on rohjennut kertoa kantansa julkisuudessa.

Torstai-illan A-Talk oli paha pettymys erityisesti kahdessa mielessä.

* * *

Keskustelussa ensinnäkin jätettiin käsittelemättä kokonaan se tosiaasia, että lähiaikoina Suomi on vaarassa joutua sotilaalliseen selkkaukseen suurvaltanaapurimme Venäjän kanssa.

Ei Venäjä nykyistä sotilaallisesti liittoutumatonta, puolueetonta Suomea uhkaa.

Tasavallan presidentti ja puolustusvoimain komentajakin ovat todenneet, että Suomeen ei kohdistu sotilaallista uhkaa. Turvallisuuspoliittinen tilanne Suomen lähialueilla Pohjois-Euroopassa on säilynyt vakaana ja rauhallisena.

Suomen Nato-jäsenyyden ajajat ja kannattajatkin myöntävät tämän. He sanovatkin, että jäsenyyttä tarvitaan tulevia vuosikymmeniä ajatellen. Hyökkäyskynnystä Suomeen pitäisi korottaa.

Kynnys on jo nyt hyvin korkea sen vuoksi, että Suomi on huolehtinut omasta puolustuksestaan paremmin kuin yksikään muu läntisen Euroopan maa. Puolustuskykymme ollaan edelleen vahvistamassa.

Lisäksi meillä on mahdollisen hyökkäyksen varalta vahvoja yhteistyöjärjestelyjä. Kumppanimaiden kanssa on jatkuvasti myös harjoiteltu yhteistoimintaa Suomen puolustamiseksi.

Jos Suomi säilyttäisi nykyisen asemansa sotilaallisesti liittoutumattomana maana, meidän turvallisuuttamme ei nyt eikä näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa uhkaisi mikään.

Vaaran joutua sotilaalliseen selkkaukseen synnyttää Suomen aikomus hakea jo lähiviikkoina jäsenyyttä sotilasliitto Natossa. Venäjä on avoimesti kertonut, että tämä johtaisi poliittisiin ja sotilaallisiin vastatoimiin.

Suomea on ajettu samankaltaiseen tilanteeseen, jollaisessa Ukrainassa oli ennen Venäjän hyökkäystä 24.2.2022. Tästä kirjoitin blogissani ”Sauli Niinistö on johtanut Suomea Ukrainan tielle”.

Kun arvioidaan Venäjän mahdollisia sotilaallisia vastatoimia Suomea vastaan, on muistettava, että Ukrainassa käytävän sodan luonne on perustavanlaatuisella tavalla muuttunut. Siitä on tullut sijaissota (proxy war), jossa ukrainalaiset taistelevat Yhdysvaltain ja sen liittolaisten puolesta Venäjää vastaan, kuten 3.5. julkaisemassani blogissa kirjoitin.

Suomen tilannetta eivät helpota esimerkiksi pääministeri Sanna Marinin lausunnot, että ”Ukraina taistelee koko Euroopan puolesta ja voittaa sodan” ja että Suomi tekee osansa tämän tukemiseksi. (HS 6.5.)

Suomen Nato-jäsenyyden kannattajat sanovat, että nyt on sopiva ajankohta hakea jäsenyyttä, kun Venäjän maavoimat ovat kiinni Ukrainan taisteluissa.

Tämä perustelu on omituinen. Eihän Venäjän mahdollisiin vastatoimiin tietenkään massiivinen maavoimien hyökkäys sisältyisi.

Venäjällä on käytettävissään myös meri- ja ilmavoimat, ohjusaseet ja kyber- ja hybridisodan keinot.

Suomessakin ja erityisesti täällä tulisi ymmärtää, että Venäjä saattaa tulkita länsimaiden käynnistämän sijaissodan sellaiseksi eksistentiaaliseksi uhkaksi, jonka se saattaa katsoa antavan oikeutuksen äärimmäistenkin keinojen käyttämiseen.

Tässä tilanteessa Suomen jäsenyyshakemus Natoon voidaan tulkita Venäjällä vakavana uhkana, joka saattaa johtaa koviin vastatoimiin. Niihin pitäisi ainakin varautua.

Kuinka Suomi niihin vastaisi ja mitä apua me niiden torjumiin voisimme saada? Ja kuinka sotilaallinen selkkaus Venäjän kanssa saattaisi vaikuttaa Suomen hakemuksen käsittelyyn Natossa ja sen jäsenmaissa?

Näistä asioista olisi eilen pitänyt keskustella.

* * *

Toinen pettymyksen aihe torstain A-Talkissa oli se, että Suomen roolia Naton mahdollisena jäsenenä käsiteltiin hyvin ohuesti.

Millainen olisi Suomen rooli Naton sisäisessä päätöksenteossa?

Viimeisten runsaan kahden vuoden aikana olen pyrkinyt saamaan aikaan keskustelua Suomen ulkopoliittisesta linjasta. Olen arvostellut nykyisen hallituksen toimikaudella toteutettua ”ihmisoikeusperustaista” politiikkaa. Kansalliset edut on unohdettu ja on toimittu jopa niiden vastaisesti.

Maaliskuun 22. päivänä julkaisemassani blogissa ”Vievätkö vihreät meidät sotaan?” harmittelin sitä, ettei keskustelua ollut käyty.

Keskustelu olisi saattanut johtaa siihen, että toivomallani tavalla Suomen kansalliset edut olisi asetettu ”ulko-, turvallisuus-, ja EU-politiikan ytimeksi”. Muita tavoitteita olisi toteutettu siten, että toiminta palvelisi aina myös omia kansallisia etujamme.

Hallituksen eduskunnalle antamassa turvallisuuspoliittisessa selonteossa todetaan painokkaasti, että Suomi jatkaa ihmisoikeusperustaista ulkopoliitiikkaa.

Tämä luo huolestuttavan näköalan ajatellen Suomen toimintaa Naton puitteissa.

Euroopan unionissa ihmisoikeusperustainen politiikka on johtanut Suomen kansallisten etujen vastaiseen toimintaan.

Naton puitteissa seuraukset saattaisivat olla kansallisia etujamme ajatellen paljon pahempia.

Olisikohan nyt vihdoinkin aika käynnistää keskustelua Suomen ulkopoliittisesta linjasta?

Ja olisiko aika keskustella myös siitä, millainen rooli ja linja Suomella Natossa olisi?

NATO-JÄSENYTTÄ HAETAAN – PERUSTEENA MYÖS ”UUSI KYLMÄ SOTA”

Kun päätöksenteon ajankohta lähestyi, keskusteluissa tuli esille yhä enemmän Suomen Nato-jäsenyyden suurvaltapoliittinen tausta.

Olin itse kuulemassa, kun puhemies Matti Vanhanen 16.3. eduskunnassa järjestetyssä tilaisuudessa perusteli Suomen Nato-jäsenyyttä sillä, että maailma oli jakautumassa kahtia. Suomenkin piti valita puolensa. Emme saisi jäädä harmaalle vyöhykkeelle.

Kevään mittaan sain kuulla, että myös presidentti Sauli Niinistö oli monissa keskusteluissa käyttänyt tätä perustelua.

Toukokuun 8. päivänä julkaisin blogin, jossa kerroin tästä ”salaisesta Nato-perusteesta”.

Hieman myöhemmin, toukokuun lopulla, tuli Iltalehden ja Washington Postin kautta julkisuuteen ensi käden tietoa siitä, millä tavoin Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys kytkeytyivät Yhdysvaltain käynnistämään ”uuteen kylmään sotaan” ja Ukrainan sotaan.

Britannian pääministerin Boris Johnsonin Suomen-vierailun yhteydessä tasavallan presidentti Sauli Niinistö käytti vähemmän ystävällistä kieltä Venäjän presidentin Vladimir Putinin suuntaan.

Suomen Nato-jäsenyyden osalta Niinistö kehotti Putinia katsomaan peiliin, syyttämään siitä itseään.

Niinistölle sattui kielellinen kömmähdys. Hän ei kehottanut Putinia katsomaan itseään peilistä, vaan katsomaan peiliä. Otin tämän huomioon blogissani. Kysyin, mitä Putin Niinistön tarjoamasta peilistä näkisi.

Kun jäsenyyden hakeminen oli varmistunut, kirjoitin 12.5. julkaisemassani blogissa:

”On vakava historiallinen virhe, että Suomi ilman pätevää syytä luopuu asemastaan sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana ja samalla siitä vakauspoltiikasta, jolla olemme turvanneet rauhalliset olot koko Pohjois-Euroopassa.”

Päivää ennen päätöksentekoa 14.5. julkaisemallani blogilla pyrin saamaan aikaan siihen lykkäyksen niiden uutisten perusteella, joita oli kuulunut Ruotsista ja Turkista.

”Jos järki voittaisi, Ruotsin sosialidemokraatit päättäisivät huomenna ottaa aikalisän ja lykätä päätöksentekoa. Tällöin molemmissa maissa avautuisi mahdollisuus käydä Nato-jäsenyydestä kunnollinen keskustelu.”

Edellisenä päivänä julkisuuteen tulleen Turkin kannanoton totesin osoittavan, että oli olemassa todellinen riski siihen, että Suomen ja Ruotsin hakemus johtaisi ”kelvottomaan yritykseen”. Muitakin kompastuskiviä Nato-tielle saattoi ilmaantua.

Kirjoitin, että tätä on tasavallan presidentti Sauli Niinistökin pitänyt pahimpana vaihtoehtona. Vielä oli mahdollisuus peräntyä. Kasvojen menettämiseltä voisi välttyä lykkäämällä hakemuksen jättämistä.

Myöhemmin kävi ilmi, että Turkin kielteinen kanta oli ollut hallituksen tiedossa jo aikaisemmin. Eduskunnalle sitä ei ollut kerrottu.

Sen jälkeen kun päätös jäsenyyden hakemisesta oli tehty, suuntasin katseeni tulevaisuuteen.

Esitin, että vihdoinkin olisi taas ryhdyttävä vaalimaan Suomen itsenäisyyttä.

8.5.2022 Salainen Nato-peruste:

”uusi kylmä sota”

Olen julkaissut viime aikoina blogeja jopa päivittäin.

Kirjoittamisella olen pyrkinyt vaikuttamaan Suomen politiik-

kaan Ukrainan kriisissä ja keskusteluun Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä. Olen nojautunut tosiasioihin ja perustellut näkemykseni.

Uuden Suomen Puheenvuoroon ja Facebook-sivulleni tulleet kommentit ovat olleet suurelta osin asiattomia ja ala-arvoisia. Totuus näköjään satuttaa monia.

Blogini ”Ukrainaa johtavat oligarkit – ei Volodymyr Zelenskyi” suisti monen kommentaattorin tolaltaan.

Kirjoitin, että Ukraina on läpeensä korruptoitunut maa, jossa sekä taloudellista että poliittista valtaa käyttävät oligarkit. Heillä on omat edustajansa parlamentissa, ja joillakin heistä on ollut jopa omia sotajoukkoja, oma armeija.

Kysyin, kuka vastaa Ukrainan osalta siitä, että ei saatu aikaan neuvotteluratkaisua, jolla sota olisi voitu välttää.

Kysyin myös, miksi Ukraina on viime kuukausina jättänyt käyttämättä useita mahdollisuuksia tulitaukoon, aselepoon ja neuvotteluratkaisun aikaansaamiseen.

Sota on jatkunut ja jatkuu edelleen. Se on laajentunut sijaisodaksi (proxy war), jossa ukrainalaiset taistelevat Yhdysvaltain ja sen liittolaisten puolesta.

Kirjoitin: ”On tarjolla vaara, että taistelut laajenevat suursoodaksi ja jopa kolmanneksi maailmansodaksi. Sekä Ukrainan että Venäjän tulisi pyrkiä välittömästi sodan lopettamiseen ja neuvottelujen käynnistämiseen.”

Tällaisista tosiasioista ei saisi kertoa, eikä tällaisia kysymyksiä ja mielipiteitä saisi esittää.

* * *

Myös keskustelussa Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä on arkoja asioita, joista ei haluta keskustella.

Päätös jäsenyyden hakemisesta pyritään tekemään niin nopeasti, ettei sen kaikista olennaisistakaan taustoista ja seurauksista ehditä keskustella.

Kun Nato-jäsenyyden kannattajien argumentit ovat loppuneet,

on usein törmätty viimeisenä perusteluna väitteeseen, että maailma on jakautumassa kahtia ja että Suomen on valittava puolensa. Sanotaan, että me emme saa jäädä ”harmaalle vyöhykkeelle”.

Tällä väitteellä tarkoitetaan sitä, että on käynnistynyt ”uusi kylmä sota”, jossa maailma jakautuu demokraattisiin ja autoritaarisiin valtioihin. Tämä jako koskee sekä taloutta että politiikkaa, mutta se pyritään ulottamaan myös sotilaalliseen toimintaan.

Tässä on kysymys johtavien suurvaltojen välisestä valtataistelusta.

Yhdysvaltojen suhteellinen asema on heikkenemässä ennen muuta Kiinaan nähden.

Nykyinen Joe Bidenin johtama demokraattinen administraatio pyrkii vahvistamaan maansa asemia jakamalla maailma yhtäältä Yhdysvaltain johtamaan demokraattisten maiden rintamaan ja toisaalta Kiinan ja Venäjän johtamiin autoritaarisiin maihin.

Tämä politiikka käynnistyi jo Barack Obaman kaudella, jolloin Biden toimi varapresidenttinä. Silloinkin hyödynnettiin Ukrainan sekavaa poliittista tilannetta ja sen jyrkkää sisäistä kahtiajakoa.

Toukokuun 7. päivänä julkaisemani blogini satutti monia sen vuoksi, että se rikkoi mielikuvaa Ukrainasta demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien puolustajana.

Muutoinkin ”uuden kylmän sodan” ideologinen perusta on kovin hatara.

Maailman suurin demokratia Intia on taipuvainen yhteistyöhön autoritaaristen maiden kanssa. ”Demokraattisten” maiden rintamassa on puolestaan mukana valtioita, jotka ovat hyvin kaukana länsimaisista ihanteista.

* * *

”Uusi kylmä sota” on Yhdysvaltain nykyisen administraation valtapolitiikkaa.

Kirjoitan ”nykyisen administraation” sen vuoksi, että Donald Trumpin presidenttikaudella Yhdysvallat toteutti toisenlaista po-

litiikkaa. Tulevien vaalien kautta suunta saattaa taas muuttua.

Kirjoitin tästä 20.3.2020 julkaisemassani blogissa ”Joe Bidenin politiikasta Donald Trumpin strategiaan?”:

”Joe Bidenin kannatus on ollut alamaissa, mutta Ukrainan kriisin vuoksi se on tilapäisesti vahvistunut. Kun sodan kaikki seuraukset tulevat esiin, hänen suosionsa jälleen alenee.

Bidenin asemaa heikentävät jo tämän vuoden lopulla pidettävien välivaalien tulokset. Seuraavissa presidentinvaaleissa politiikan suunta ilmeisesti muuttuu.

On mahdollista ja jopa todennäköistä, että Donald Trump valitaan vuoden 2024 vaaleissa uudelleen maan presidentiksi. Näköpiirissä ei ole varteenotettavaa kilpailijaa sen paremmin republikaanien kuin demokraattienkaan keskuudessa.

Donald Trump ehti jo antaa tukeaan Venäjän toiminnalle, mutta yleisen mielipiteen paineissa suhtautuminen on muuttunut. Myöhemmin hän hyödyntää sodan kielteiset seuraukset täysimääräisesti.

Donald Trumpin paluu muuttaisi ilmeisesti jälleen perusteellisesti Yhdysvaltain strategian. Tämä pitäisi Suomessa ja muuallakin Euroopassa ottaa huomioon.”

Perusero Bidenin ja Trumpin politiikan välillä on ideologinen.

Bidenin johtamat demokraatit harjoittavat idealistista ja ideologista ulkopolitiikkaa. He pyrkivät levittämään länsimaisia arvoja – demokratiaa ja ihmisoikeuksia – muualle maailmaan. Tässä he katsovat oikeudekseen puuttua muiden maiden sisäisiin asioihin.

Trumpin johtamat republikaanit asettavat oman maansa edut kaiken yläpuolelle. Yhteistyökumppanit valitaan pragmaattisesti, ei ideologisesti.

Saattaa olla, että seuraavien presidentinvaalien jälkeen Yhdysvallat pyrkii yhteistyöhön Venäjän kanssa rakentaakseen tällä tavalla vastapainoa Kiinan aseman vahvistumiselle. Tämä olisi eduksi myös läntiselle Euroopalle.

Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan jälkeen tämä on vaikeaa, mutta ei mahdotonta – tämän maailmanpolitiikan aikaisemat kokemukset osoittavat.

Paljon riippuu siitä, milloin ja miten sota loppuu ja mitkä ovat sen seuraukset.

* * *

Miksi Suomi on rakentanut koko tulevaisuutensa sen epävarman kortin varaan, että Yhdysvallat jatkaa kaukaiseen tulevaisuuteen nykyistä politiikkaansa?

Miksi meillä niin halukkaasti uskotaan ”uuteen kylmään sotaan” ja rautaesiripun nousemiseen Suomen itärajalle?

Tähän näyttää olevan kaksi syytä.

Ensiksikin Suomen Nato-jäsenyyttä jo pitkään ideologisista ja poliittisista syistä ajaneet voimat ovat nähneet tilaisuutensa nyt tulleen.

Nato-jäsenyyden hakemisen verukkeena käytetään Venäjän hyökkäystä Ukrainaan, vaikka Suomen turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö ei ole muuttunut. Suomea ei uhkaa mikään, ja tilanne lähialueillamme on vakaa ja rauhallinen.

Suomen Nato-jäsenyyttä ajetaan osana Yhdysvaltain johtamaa maailmanlaajuista taistelua autoritaarisia valtioita vastaan. Väitetään, että muutoin olisimme ”harmaalla vyöhykkeellä”.

Ei tässäkään väitteessä ole päätä eikä häntää.

Urho Kekkonen sanoi keskellä kylmän sodan kautta syksyllä 1960 Nikita Hrustheville, että Suomi säilyisi pohjoismaisen kansanvallan pohjalla, vaikka koko muu Eurooppa muuttuisi kommunistiseksi.

Saman voimme sanoa nyt: liittoutumattoman Suomi säilyy itsenäisenä valtiona, pohjoismaana ja aitona länsimaana. Emme ole ”harmaata vyöhykettä”.

Toinen syy on se, että Suomessa on siirrytty ihmisoikeusperustaiseen ulkopoliittikkaan. Kansalliset edut ovat väistyneet taka-alalle.

Tästä syystä Suomi on ollut erityisen altis omaksumaan Yhdysvaltain nykyhallinnon retoriikan maailman jakautumisesta autoritaarisiin ja demokraattisiin maihin.

Tästä kirjoitin 22.3.2022 julkaisemassani blogissa ”Vievätkö vihreät meidät sotaan?”

Nyt Suomi on jo sen sijaissodan (proxy war) osapuoli, josta kirjoitin 6.5. julkaisemassani blogissa. Suursodan vaarakin uhkaa. Lisäksi tarjolla on riski Suomen joutumisesta sotilaalliseen selkkaukseen Venäjän kanssa.

Huolestuttavaa on sekin, että hallituksen eduskunnalle antamassa turvallisuuspoliittisessa selonteossa ilmoitetaan painokkaasti, että Suomi jatkaa ihmisoikeusperustaista ulkopoliitiikkaa.

Milloinkahan Suomen ulkopoliittisesta linjasta keskustellaan?

12.5.2022 Mitä Vladimir Putin Sauli Niinistön peilistä näkisi?

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö esiintyi vähemmän sovinnollisesti eilisessä tiedotustilaisuudessaan yhdessä pääministeri Boris Johnsonin kanssa.

Sauli Niinistö syytti Venäjää Suomen mahdollisesta päätöksestä liittyä sotilasliitto Natoon. Hän kehotti Venäjää ja Vladimir Putinia ”katsomaan peiliin”.

Mitä Putin tästä Niinistön tarjoamasta peilistä näkisi?

Hän näkisi, että Venäjä on kohdellut Suomea hyvin niinäkin vuosina, jolloin Suomen poliittinen johto on toiminut vähemmän ystävällisesti sitä kohtaan.

Ukraina suuntautuneen Venäjän hyökkäyksen aikaanakin Suomen poliittinen ja sotilasjohto ovat korostaneet, ettei Suomea uhkaa mikään.

Putin ei voisi mitenkään ymmärtää väitettä, että Venäjää voitaisiin syyttää Suomen liittymisestä sotilasliitto Natoon.

* * *

Tiedotustilaisuudessa Niinistö toisti väitteen, jonka mukaan ratkaiseva käänne tapahtui viime vuoden lopulla, jolloin Venäjä vetosi Natoon, että se ei enää laajenisi itään päin.

Tosiasiassa Venäjän toiminnassa ei tapahtunut tuolloin mitään muutosta. Se on johdonmukaisesti vastustanut sekä Naton laajenemista että Suomen ja Ruotsin jäsenyyttä.

Perustelu oli sama, jonka Niinistö esitti Ilta-Sanomien haastattelussa 30.4. Kommentoin sitä tuoreeltaan blogissani ”Sauli Niinistö on johtanut Suomea Ukrainan tielle”:

”Sauli Niinistön Ilta-Sanomille antaman haastattelun sisällön tekee ymmärrettäväksi vain se, että hän koki, että Venäjän Natolle esittämä vaatimus uhkaa vaikeuttaa Suomen mahdollisuutta liittyä Natoon.

Kun Venäjä hyökkäsi 24.2.2022 Ukrainaan, Niinistö näki, että oli syntynyt tilaisuus toteuttaa hänen pitkäaikainen ideologinen ja poliittinen tavoitteensa ja viedä Suomi sotilasliitto Naton jäseneksi.”

Aikaisemmassa 22.4. julkaisemassani kirjoituksessa ”Vaarallista uhkapeliä isänmaan kohtaloilla” kerroin siitä, kuinka Sauli Niinistön ulkopoliittiset kannanotot ja toiminta ovat vuosien varrella muuttuneet.

Tässä kirjoituksessani käyn läpi Niinistön ulko- ja turvallisuuspoliittiset kannanotot erityisesti vuoden 2021 alusta lähtien. Tässä muutos aikaisempaan on ollut selvästi nähtävissä.

Niinistö on kuitenkin jo aikaisemmin pyrkinyt edistämään Suomen sotilaallista liittoutumista.

Tultuaan valituksi tasavallan presidentiksi vuonna 2012 Sauli Niinistö näytti aluksi pysyttävätyvän Mannerheimin, Paasikiven ja Kekkonen turvallisuuspoliittisella linjalla. Hän puhui aktiivisesta vakauspolitiikasta ja pyrki sitä toteuttamaan.

Tämän vuoksi ryhdyin vuoden 2018 presidentinvaalien lähes-tyessä kannattamaan Niinistön valintaa toiselle kaudelle.

Ajan oloon aloin epäillä Niinistön turvallisuuspoliittista linjaa. Kesäkuun 12. päivänä 2017 julkaisemassani blogissa ”En voi enää tukea Sauli Niinistön uudelleenvalintaa” kirjoitin:

”Nykyisen hallituksen toimikaudella on otettu selviä askeleita sotilaallisen liittoutumisen suuntaan. Olen hyväuskoisesti tulkinut, että ne ovat toteutuneet valtioneuvoston tahdosta. Viime aikoina on alkanut näyttää yhä ilmeisemmältä, että Sauli Niinistö on tasavallan presidenttinä tätä kehitystä johtanut.”

Tätä kirjoittaessani huomasin Kulttuurivihkot -videolla samoihin aikoihin julkaistun professori Juhani Suomen haastattelun. Sen loppupuolella hän arvioi Niinistön ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. <https://youtu.be/P-XXAwj75Bo>

Juhani Suomi on yksi niistä ulko- ja turvallisuuspolitiikan huippuasiantuntijoista, joiden näkemyksiä ei ole viime viikkoina haluttu kuunnella.

* * *

Tänään varmistui, että maamme hakee jäsenyyttä sotilasliitto Natossa.

On vakava historiallinen virhe, että Suomi ilman pätevää syytä luopuu asemastaan sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana ja samalla siitä vakauspolitiikasta, jolla olemme turvanneet rauhalliset olot koko Pohjois-Euroopassa.

Olen tehnyt parhaani sen puolesta, että päätös olisi lykätty rauhallisempaan ajankohtaan, jolloin tästä ratkaisusta olisi kyetty käymään perusteellinen keskustelu ja jolloin päätöksenteossa olisi voitu kunnioittaa kansanvallan periaatteita ja noudattaa tarkkaan maamme perustuslakia.

Valitettavasti en tässä onnistunut.

Kannanottoni ovat luettavissa kotisivuni blogiarkistosta. Niihin ei ole tässä vaiheessa mitään lisättävää, eikä niissä ole mitään pois otettavaa.

14.5 2022 ”Finlands sak är vår”

Torstaina 12.5. julkaisemani blogin piti olla viimeinen puheenvuoroni keskusteluun Suomen Nato-jäsenyydestä. Sinä päivänä oli varmistunut, että jäsenyyttä haetaan.

Kirjoitin:

”On vakava historiallinen virhe, että Suomi ilman pätevää syytä luopuu asemastaan sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana ja samalla siitä vakauspolitiikasta, jolla olemme turvanneet rauhalliset olot koko Pohjois-Euroopassa.

Olen tehnyt parhaani sen puolesta, että päätös olisi lykätty rauhallisempaan ajankohtaan, jolloin tästä ratkaisusta olisi kyetty käymään perusteellinen keskustelu ja jolloin päätöksenteossa olisi voitu kunnioittaa kansanvallan periaatteita ja noudattaa tarkkaan maamme perustuslakia.

Valitettavasti en tässä onnistunut.

Kannanottoni ovat luettavissa kotisivuni blogiarkistosta. Niihin ei ole tässä vaiheessa mitään lisättävää, eikä niissä ole mitään pois otettavaa.”

Eiliset uutiset Ruotsista ja Turkista antoivat aiheen tarttua asiaan uudelleen.

* * *

Ruotsissa käyty Nato-keskustelu tuo mieleen otsikkoon kirjaa-
mani talvisodan aikaisen iskulauseen ”Suomen asia on meidän”.
Sillä Ruotsissa vauhditettiin Suomen tueksi toteutettua keräystä.

Tässä hengessä Nato-keskustelua on Ruotsissa näköjään käyty.

Mahdollista jäsenyyshakemusta on perusteltu Suomen tasavallan presidentin ja pääministerin vetoomuksilla. On syntynyt mielikuva, että Suomi on vakavassa vaarassa. Meitä halutaan auttaa.

Ruotsin ja Suomen Nato-keskustelu tuo mieleen 1990-luvun alun tapahtumat, jolloin neuvoteltiin ja päätettiin molempien maiden liittymisestä Euroopan unioniin.

Prosessi käynnistyi, kun Ruotsi lokakuun lopulla 1990 päätti hakea jäsenyyttä Euroopan yhteisöissä. Tästä ei ennakoon kerrottu Suomen hallitukselle.

Päätöksen teki Ingvar Carlssonin johtama sosialidemokraattinen vähemmistöhallitus. Se liittyi talouskriisiin, jonka keskeinä pyrittiin lisäämään talouselämän ja kansalaisten luottamusta hallitukseen.

Sosialidemokraatit kuitenkin hävisivät seuraavat vaalit, ja EY-neuvottelut vei loppuun Carl Bildtin johtama porvarillinen hallitus.

Keväällä 1994 kehitettiin pohjoismainen domino-peli, jolla pyrittiin varmistamaan niiden jäsenyys. Syksyllä Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa käytiin kansanäänestykset.

Kun jäsenyyden vastustus oli alhaisinta Suomessa, meidät pantiin äänestämään ensimmäiseksi. Seuraavana vuorossa oli Ruotsi ja viimeisenä Norja, jossa vastarinta oli voimakkainta. Suomen piti vetää muut perässään EU:n jäseniksi.

* * *

Ruotsissa enemmistö vastusti maansa jäsenyyttä. Tähän vaikutti se, että osa ay-liikkeestä oli vahvasti vastustavalla kannalla.

Ruotsissakin käytiin vakavaa keskustelua pysyttämiseksi Euroopan talousalueessa (ETA), jonka kautta oli jo päästy EU:n sisämarkkinoille. Keskusteltiin myös Pohjolan yhteisön muodostamisesta.

Sielläkin luettiin Nordisk kontakt -lehteen kirjoittamaani artikkelia ”Euroopan unioniin vain Pohjolan yhteisöön?”

Syksyn 1994 vaalien kautta Ingvar Carlsson oli palannut pääministeriksi.

Kuvaava oli hänen TV:ssä nähty kommenttinsa Suomen kansanäänestystuloksesta: ”nyt voidaan lopettaa keskustelut Pohjolan yhteisöstä”.

Suomen hallitus pyrki antamaan Ruotsille vetoapua hyväksyttämällä Suomen jäsenyysopimuksen ennen Ruotsin kansanäänestystä.

Eduskunnan jarrutuskeskustelulla tämä estettiin. Ruotsalaisille ei kuitenkaan kerrottu, että Suomessa odotettiin heidän ratkaisuaan.

Tilapäinen ruotsalaisten enemmistö hyväksyi maansa jäsenyyden. Tämä ratkaisi Suomenkin jäsenyyden.

Carlssonin seuraajaksi noussut Göran Persson kommentoi vuonna 2000 ratkaisua Euroopan parlamentin liberaaliryhmän johdolle toteamalla, ettei Ruotsin oikeastaan tulisi kuulua unioniin. Ruotsalaisten enemmistö oli sekä ennen kansanäänestystä että sen jälkeen jäsenyyttä vastustanut.

Persson muuten kannatti unionin kehittämistä itsenäisten valtioiden liittona. Hän muun muassa ehdotti komission lakkauttamista ja sen tehtävien siirtämistä ministerineuvoston sihteeristölle.

Myöhemmin Suomi vietiin perustuslakia rikkoen ilman kansanäänestystä euroalueeseen. Ruotsissa järjestettiin kansanäänestys, jossa kansan enemmistö hylkäsi yhtenäisvaluutta euroon siirtymisen.

Jos Suomi ja Ruotsi liittyvät Natoon, vauhdittuu EU:n kehittyminen sotilasliitoksi ja liittovaltioksi.

* * *

Palautin mieleen nämä 1990-luvun ratkaisut sen vuoksi, että nyt ollaan toistamassa samoja virheitä, joita silloin tehtiin.

EU-ratkaisun yhteydessä jäsenyyksiä kannattanut eliitti pelasi domino-peliä ja manipuloi julkisuutta. Samaa on koettu nyt.

Suomesta käsin on harhautettu Ruotsin poliittista ja valtiolista johtoa vetoamalla Suomen haavoittuvaan asemaan Venäjän naapurina.

Ruotsissa sosialidemokraatit harkitsevat luopumista vakaasta linjastaan, sotilaallisesta liittoutumattomuudesta, jolla maa on pysyttäytynyt jo kahden vuosisadan ajan sotien ulkopuolella.

Kysymys on ruotsalaisten kansallisesta identiteetistä.

Tätä vakavaa askelta harkitaan sen vuoksi, että sisarpuolueen johto on heihin vedonnut.

Tosiasia kuitenkin on, ettei perusteita linjan muuttamiseen ole. Pohjolan turvallisuuspoliittinen tilanne on säilynyt rauhallisena ja vakaana nimenomaan Ruotsin ja Suomen sotilaallisen liittoutumattomuuden ansiosta. Suomeenkaan ei kohdistu mitään sotilaallista uhkaa.

Molemmissa maissa poliittinen oikeisto on ideologisesti ja poliittisista syistä vuosikausien ajan kannattanut maansa Nato-jäsenyyttä.

Sauli Niinistö on jo puoluepoliitikkona kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä ja ryhtynyt sitä nyt myös presidenttinä ajamaan, minkä viimeksi uusimmassa blogissani ja siihen liitetyissä linkeissä jälleen osoitin.

Tämän päivän Helsingin Sanomissa pääministeri Sanna Marin kertoo, että hän on ollut jo vuosikautia Nato-jäsenyyden kannattaja.

Kysymys ei siis ole Venäjän hyökkäyksen aiheuttamasta hädästä, jolla ruotsalaisia puoluetovereita on maaniteltu tukemaan molempien maiden Nato-jäsenyyttä!

Päätöksenteon muuttuneet aikataulut avaavat vielä mahdollisuuden ikkunan.

Jos järki voittaisi, Ruotsin sosialidemokraatit päättäisivät huomenna ottaa aikalisän ja lykätä päätöksentekoa. Tällöin molemmissa maissa avautuisi mahdollisuus käydä Nato-jäsenyydestä kunnollinen keskustelu.

Tuskinpa eduskunta kiirehtisi lyömään lukkoon Suomen päätöksen hakea jäsenyyttä, jos Ruotsin kanta jäisi toistaiseksi avoimeksi.

* * *

Kuinka sitten uutiset Turkista asiaan vaikuttavat?

Turkin presidentin Recep Tayyip Erdoganin eilistä lausuntoa on vähätelty ja jopa pilkattu. On puhuttu ”basaarikauppiaasta”, joka aikoo kiristää etuja omalle maalleen.

Huomiota ei ole lainkaan kiinnitetty Ukrainassa riehuvaan sotaan.

Turkki on Mustanmeren rantavaltio. Sillä on ehkä avainrooli rauhan aikaansaamiseksi Venäjän ja Ukrainan välille.

Turkin kantaan saattaa ratkaisevalla tavalla vaikuttaa se, kuinka Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan sotaan ja mahdollisuuksiin saada se pian päättymään.

Turkin eilinen kannanotto osoittaa, että on olemassa todellinen riski siihen, että Suomen ja Ruotsin hakemus johtaisi ”kelvottomaan yritykseen”. Muitakin kompastuskiviä Nato-tielle voi ilmaantua.

Tätä on tasavallan presidentti Sauli Niinistökin pitänyt pahimpana vaihtoehtona.

Vielä on mahdollisuus perääntyä. Kasvojen menettämiseltä voisi välttyä lykkäämällä hakemuksen jättämistä.

18.5.2022 Olisiko vihdoinkin ryhdyttävä taas puolustamaan Suomen itsenäisyyttä?

Me suomalaiset pidämme itsenäisyyttämme äärimmäisen tärkeänä. Tämä näkyy siinäkin, että meillä itsenäisyyspäivää vietetään mahtavammin menoin kuin juuri missään muussa maailman maassa.

Itsenäisyyden saavuttaminen oli vaikeaa. Venäjältä irrottautumisiksi jouduttiin käymään vapaussota, ja siihen liittyi katkera sisällissota.

Toisen maailmansodan yhteydessä itsenäisyytemme säilyttäminen oli veitsen terällä. Tapahtui talvisodan ihme.

Hävityn jatkosodan jälkeen jouduimme luovuttamaan Neuvostoliitolle laajoja alueita ja maksamaan raskaat sotakorvaukset.

Helsinkiin sijoittui Neuvostoliiton johtama voittajavaltioiden valvontakomissio. Porkkalaan tuli Neuvostoliiton tukikohta.

Heti sodan jälkeen Neuvostoliitto puuttui voimakkaasti Suomen politiikkaan.

Urho Kekkosen johdolla Suomi pystyi vähitellen vahvistamaan itsenäisyyttään ja luomaan laajaa kansainvälistä arvostusta nauttineen puolueettomuuspolitiikan.

Suomen itsenäisyys alkoi kaventua 1960-luvun lopulla ja 1970-luvulla, jolloin vasemmistovoimat pyrkivät ajamaan Urho Kekkosesta vasemmalta ohi. Kun valta vaihtui vuoden 1982 presidentinvaaleissa, Suomi siirtyi ulkopolitiikassaan lähemmäksi Neuvostoliittoa ja Neuvostoliitto puuttui aikaisempaa enemmän Suomen sisäpolitiikkaan.

Mauno Koiviston arkistojen avauduttua on tullut julkisuuteen dokumentteja, jotka osoittavat, että sosialidemokraatit pelasivat yhdessä NKP:n ja KGB:n kanssa Moskovan kortilla erityisesti minua ja Keskustaa vastaan. Itsenäisyyden ja puolueettomuuden puolustajaa suorastaan vainottiin.

Kerron tästä 21.1.2022 julkaisemassani blogissa ”Stalinistista menoa Mauno Koiviston Suomessa”.

Kun Neuvostoliitto 1990-luvun alussa hajosi, Suomesta tuli aidosti itsenäinen maa. Vuonna 1992 solmittu naapuruuksopimus oli aivan muuta kuin sitä edeltänyt YYA.

Venäjä ei enää puuttunut Suomen politiikkaan.

Venäjän suurlähetystö kyllä ratkaisi nootillaan vuoden 1994 presidentinvaalit. Olen kuitenkin valmis uskomaan, että tämä ei ollut tahallinen teko. Ehkä silloinen suurlähettiläs Juri Derjabin halusi nootillaan vain nostaa vaalien edellä keskusteluun Pariisin rauhansopimuksen tulkinnat.

Taitavat Martti Ahtisaaren apurit käyttivät nootin häikäilemättömästi hänen hyväkseen, kuten 19.12.2021 julkaisemassani blogissa ”Mediapeli ratkaisi vuoden 1994 presidentinvaalit” kerroin.

* * *

Heti sen jälkeen, kun Suomi oli vapautunut itäisen suurvallan ikeestä, alkoi prosessi, joka on johtanut itsenäisyytemme voimakaaseen kaventumiseen.

Vuoden 1995 alussa Suomi liittyi Euroopan unioniin.

Muiden muassa Jan-Magnus Jansson – arvostettu tiedemies, journalisti ja kokenut RKP:n poliitikko – suri sitä, että Suomen todellisen itsenäisyyden jakso jäi vain muutaman vuoden mittaiseksi.

Vuonna 1999 julkaisemassani teoksessa ”Itsenäisen Suomen puolesta” kerroin toiminnastani Suomen itsenäisyyden puolustamiseksi niinä vuosina, jolloin Suomi liitettiin Euroopan unioniin ja euroalueeseen.

Käytiin ”talvisota”, jossa pyrin siihen, että olisimme säilyttäneet itsenäisyytemme pysyttäytymällä yhdessä Ruotsin ja Norjan kanssa Euroopan talousalueessa (ETA) ja muodostamalla sen puitteisiin ”Pohjolan yhteisön”.

”Jatkosodassa” pyrin siihen, että Suomi olisi säilyttänyt oman rahansa ja taloudellisen itsenäisyytensä.

Suomen liityttyä ainoana Pohjoismaana euroalueeseen alkoivat ”vaaran vuodet”, joiden aikana itsenäisyytemme uhkasi edelleen kaventua. (ss. 263 – 289)

Jäsenyys euroalueessa oli johtamassa siihen, että Suomi joutuu osaksi ylikansallista liittovaltiota, federaatiota, ja menettää myös valtiollisen itsenäisyytensä. Esitin, että meidän tulee pyrkiä kehittämään unionia Sveitsin kaltaiseksi hajautetuksi liittovaltioksi, joka olisi lähellä valtioliittoa, konfederaatiota.

Kirjoitin myös siitä, että olimme vaarassa joutua luopumaan asemastamme sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Pohdin niitä vaihtoehtoja, joita sotilaalliseksi liittoutumiseksi olisi tarjolla. Esitin sitä pohjoismaista ratkaisua, josta kirjoitin blogissani ”Pohjoismaainen blokki Naton puitteisiin tai sen ympärille”. (ss. 282 – 285)

Nyt tämä uhkakuva on toteutumassa. Suomen liittyminen sotilasliitto Natoon merkitsee sitä, että maamme luopuu itsenäisyydestään myös turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys vaikuttaa väistämättä Euroopan unionin tulevaan kehitykseen. Se vauhdittaa unionin muuttamista sotilasliitoksi ja Naton eurooppalaiseksi pilariksi.

Euroopan unionin sotilaallisen ulottuvuuden vahvistuminen nopeuttaa puolestaan sen kehittymistä ylikansalliseksi liittovaltioksi.

Tämä muutos osuu ajankohtaan, jossa EU:n tulevaisuutta aletaan pohtia tulevaisuuskonferenssin työn pohjalta.

Keskeinen kysymys keskustelussa näyttää olevan, että yksimielisyyden vaatimuksesta päätöksenteossa luovuttaisiin ja siirryttäisiin äänestyspäätöksiin. Tämä koskisi myös ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa.

Tämäkin olisi pitkä askel tiellä kohti ylikansallista liittovaltiota.

* * *

Minun on vaikea ymmärtää, kuinka kevytmielisesti monet suomalaiset poliitikot ovat olleet viime vuosikymmeninä valmiit luopumaan meille niin rakkaasta itsenäisyydestämme – mahdollisuudesta päättää itse omista asioistamme ja tulevaisuudestamme.

Monille itsenäisyys näyttää olleen sama kuin etäisyys suhteessa Venäjään.

Venäjällä kansaa peloteltiin, kun ajettiin Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Turvallisuudella perusteltiin jopa euroon siirtymistä.

Natoonkin kansaa ja poliitikkoja ajettiin Venäjän pelolla.

Nyt kun Suomi on Natoon liittymällä ottamassa Venäjään suurimman mahdollisen etäisyyden, olisi aika pohtia, kuinka voisimme ryhtyä jälleen vaalimaan ja vahvistamaan maamme itsenäisyyttä.

Nato-ratkaisun jälkeen meillä on entistä suurempi tarve pohtia EU:n tulevaisuutta ja omaa asemaamme sen jäsenenä.

Kuluneiden kolmen vuosikymmenen aikana on edetty useilla ratkaisuilla kohti ylikansallista liittovaltiota. Perussopimuksia ja niiden tulkintoja on muutettu.

Viime vuosina kehitystä kohti keskittynyttä liittovaltiota on vauhditettu mm. pandemiaan liittyneellä elvytyspaketilla. Sen yhteydessä siirryttiin yhteisvelkaan ja yhteisiin veroihin.

Ukrainassa käytävän sodan seuraukset uhkaavat johtaa vielä suurempaan yhteisvastuuseen ja vielä mittavampiin tulonsiirtoihin.

Pakotteet ja vastapakotteet raunioittavat myös EU-maiden taloutta. Taluskriisi iskee eri tavoin jäsenmaihin. Myös pakolaiskriisin hoitaminen johtaa vaatimuksiin taakanjaosta jäsenmaiden kesken.

Suomenkin on varauduttava keskusteluihin Euroopan unionin kehittämisestä.

Edelleen olisi järkevää, että unionia kehitettäisiin itsenäisten kansakuntien Euroopan suuntaan. Samalla kun unioni on saanut ja saa uusia tehtäviä, nykyisiä pitäisi palauttaa jäsenmaiden hoidettaviksi.

Maatalous- ja aluepolitiikassa pitäisi luopua rahan turhasta ja vahingollisesta kierrättämisestä Brysselin kautta. Ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa pitäisi unionin tasolla asettaa vain tavoitteet ja jäsenmaat itse päättäisivät, millä tavoin ne toteutetaan.

Yksi varteenotettava vaihtoehto voisi olla Euroopan jakautuminen osa-alueisiin, joista yhden tulisi olla Pohjolan yhteisö.

Puheenvuoroja Suomen itsenäisyyden vahvistamiseksi odotetaan nyt erityisesti niiltä, jotka ovat johdatelleet meitä ratkaisuihin, joilla olemme itsemääräämisoikeuttamme menettäneet.

Kirjoituksessa mainittu teos ”Itsenäisen Suomen puolesta” on luettavissa ja kuunneltavissa kotisivuni kirja-arkistosta.

”NAAMIOT ON RIISUTTU – VAIN SODAN KYLMÄT KASVOT NÄKYVÄT”

Sen jälkeen kun Nato-jäsenyyden hakemisesta oli päätetty, alkoi jälkipyykki.

Pian kävi ilmi, että Turkissa Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden ratifiointi vie pitkän ajan. Alkoi käydä todennäköiseksi, että päätöksenteko saattaa lykkääntyä Turkissa ensi kesänä järjestettävien presidentin- ja parlamenttivaalien yli.

Kirjoituksissani aloin ehdotella, että jäsenyyshakemuksen peruuttamista harkittaisiin.

Kirjoitin myös siitä mahdollisuudesta, että Ruotsissa ja Suomessa jouduttaisiin käymään Nato-vaalit.

Ruotsin vaaleissa Nato-jäsenyys ei ollut keskeinen vaalikysymys.

Suomen osalta kaikki riippuu siitä, mikä on tilanne ensi huhtikuun alussa. Sitä ei tiedä kukaan.

Toukokuun 31. päivänä Iltalehti julkaisi jutun, joka perustui Washington Postin politiikan sisäpiiristä hankkimiin tietoihin. Siitä kävi ilmi, että Ukrainan sota ja Suomen Nato-jäsenyys olivat osa Yhdysvaltain hallituksen käynnistämää ”uutta kylmää sota”.

Muu Suomen valtamedia ei ollut näihin tietoihin tarttunut. Meillä oli keskitytty vain seuraamaan Venäjän hyökkäystä Ukrainaan.

Kun oli käynyt ilmi, että Suomen Nato-jäsenyydestä oli sovittu presidenttien Joe Biden ja Sauli Niinistön kesken jo joulukuun 2021 ja tammikuun 2022 puhelinkeskusteluissa, nostin esiin kysymyksen, oliko tässä noudatettu Suomen perustuslakia.

Blogissani palautin mieleen aikaisemmin esittämäni kysymykset siitä, oliko koko maaliskuun alussa käynnistynyt prosessi Nato-jäsenyyden hakemiseksi ollut perustuslain mukainen.

Palasin myös presidentti Sauli Niinistön lennokkaaseen lausuntoon naamioiden riisumisesta. Nyt oli riisuttu muitakin kuin presidentti Putinin naamio.

Kysyin myös, oliko Väyrynen ollut taas oikeassa.

20.5.2022 Kelvoton yritys?

Viime lauantaina 14.5. kirjoitin blogin, jossa kerroin että, edellisen kirjoitukseni piti olla viimeinen puheenvuoroni keskusteluun Suomen Nato-jäsenyydestä. Sinä päivänä oli varmistunut, että jäsenyyttä haetaan.

Kirjoitin:

”On vakava historiallinen virhe, että Suomi ilman pätevää syytä luopuu asemastaan sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana ja samalla siitä vakauspolitiikasta, jolla olemme turvanneet rauhalliset olot koko Pohjois-Euroopassa.

Olen tehnyt parhaani sen puolesta, että päätös olisi lykätty rauhallisempaan ajankohtaan, jolloin tästä ratkaisusta olisi kyetty käymään perusteellinen keskustelu ja jolloin päätöksenteossa olisi voitu kunnioittaa kansanvallan periaatteita ja noudattaa tarkkaan maamme perustuslakia.

Valitettavasti en tässä onnistunut.

Kannanottoni ovat luettavissa kotisivuni blogiarkistosta. Niihin ei ole tässä vaiheessa mitään lisättävää, eikä niissä ole mitään pois otettavaa.”

* * *

Pari päivää myöhemmin jouduin tarttumaan uudelleen asiaan muun muassa sen vuoksi, että Turkki oli ilmoittanut vastustavansa Suomen Nato-jäsenyyttä.

Kirjoitin:

”Kuinka sitten uutiset Turkista asiaan vaikuttavat?

Turkin presidentin Recep Tayyip Erdoganin eilistä lausuntoa

on vähätelty ja jopa pilkattu. On puhuttu ”basaarikauppiaasta”, joka aikoo kiristää etuja omalle maalleen.

Huomiota ei ole lainkaan kiinnitetty Ukrainassa riehuvaan sotaan.

Turkki on Mustanmeren rantavaltio. Sillä on ehkä avainrooli rauhan aikaansaamiseksi Venäjän ja Ukrainan välille.

Turkin kantaan saattaa ratkaisevalla tavalla vaikuttaa se, kuinka Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan sotaan ja mahdollisuuksiin saada se pian päättyään.

Turkin eilinen kannanotto osoittaa, että on olemassa todellinen riski siihen, että Suomen ja Ruotsin hakemus johtaisi ”kelvottomaan yritykseen”. Muitakin kompastuskiviä Nato-tielle voi ilmaantua.

Tätä on tasavallan presidentti Sauli Niinistökin pitänyt pahimpana vaihtoehtona.

Vielä on mahdollisuus perääntyä. Kasvojen menettämiseltä voisi välttyä lykkäämällä hakemuksen jättämistä.”

Seuraavana päivänä tasavallan presidentti ja valtioneuvosto päättivät, että Nato-jäsenyyttä haetaan.

* * *

Kirjoituksessa käytetty termi ”kelvoton yritys” on ollut esillä kevään mittaan käydyssä keskustelussa.

Ensin minä sitä käytin blogissani ”Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyisi suuria riskejä”.

”Nato-jäsenyyden kannattajat ovat ilmoittaneet luottavansa siihen, että Suomen jäsenyyshakemus hyväksyttäisiin. Tämä on perustunut johtavien jäsenmaiden edustajien ilmoituksiin, että he tukevat Suomen jäsenyyttä.

Toisaalta Nato-jäsenyyden kannattajatkin ovat myöntäneet, että jäsenyyden hakemiseen liittyy riskejä.

Suurin riski olisi tietysti se, että hakemusta ei hyväksyttäisi. Kelvoton yritys saattaisi pahasti heikentää Suomen asemaa sekä yleisesti että erityisesti suhteessa Venäjään.

Toinen riski liittyisi aikajaksoon hakemuksen jättämisestä sen hyväksymiseen.

Sinä aikana Suomen asema olisi samankaltainen kuin Ukrainan tilanne oli ennen Venäjän hyökkäystä. Olisimme ryhtyneet hakemaan Naton jäsenyyttä, jota Venäjä vastustaa.

Venäjä on ilmoittanut, että Suomen jäsenyydellä olisi sotilaallisia ja poliittisia seurauksia.”

* * *

Pian tämän jälkeen tasavallan presidentti Sauli Niinistö totesi julkisuudessa, että ”kelvoton yritys” olisi pahin mahdollinen vaihtoehto – että hakisimme jäsenyyttä, mutta se ei toteutuisi.

Eiliset uutiset viittaavat siihen, että tuo pahin vaihtoehto saattaa toteutua.

Ulkoministeri Pekka Haavisto arvioi, että neuvottelujen alkaminenkin saattaisi viivästyä useilla viikoilla, jopa kesäkuun loppulla pidettävän Naton huippukokouksen tuolle puolen. Ties kuinka pitkään sen yli.

Kun neuvottelut on vihdoin käyty ja sopimus on saatu aikaan, alkavat ratifioinnit jäsenmaissa.

Turkissa pidetään kesällä 2023 presidentinvaalit ja parlamenttivaalit. Turkin ratifiointi saattaa viivästyä niiden yli.

Toukokuun 14. julkaisemassani blogissa huomautin, ettei keskustelussa ollut otettu huomioon Ukrainassa käytävän sodan vaikutuksia Turkin päätöksentekoon.

Vaille huomiota on jäänyt myös se tosiasia, että Turkki on hyvin riippuvainen Venäjästä.

Jos Suomen jäsenyys viivästyy pitkään, kasvaa riski, että päädytään ”kelvottomaan yritykseen”. On muistettava, että Ukrainassa käydään täysimittaista sotaa, jolla on arvaamattomia ja syvälle käyviä vaikutuksia sekä valtioiden välisiin suhteisiin että eri maiden sisäiseen kehitykseen.

Tuo termi liittyy juridiikkaan. Löysin netistä määritelmän:

”Kelvoton yritys on kyseessä silloin, kun rikoksesta aiheutuvan

seurauksen syntyminen ei ole mahdollista. Tällöin rikoksenteikijän toiminta ei olisi voinut johtaa siihen lopputulokseen, mitä tekijä tavoitteli. Seurauksen syntymisen mahdottomuuden takia kelvottomasta yrityksestä ei rangaista.”

Politiikassa saattaa käydä toisin. Seurauksen syntymisen mahdollisuus olisi tullut ottaa huomioon.

Joka tapauksessa tasavallan presidentin ja valtioneuvoston on tehtävä kaikki mahdollinen, että yrityksestä ei tulisi kelvoton.

28.5.2022 Olisiko vastatuuleen joutunut Nato-hakemus peruutettava?

Viimeaikaiset tiedot Suomen Nato-neuvotteluista Turkin ja Yhdysvaltain kanssa ovat huolestuttavia.

Ne viittaavat siihen, että Suomen ja Ruotsin jäsenyydet saattavat lykkääntyä ainakin ensi vuoden kesällä Turkissa käytävien presidentin- ja parlamenttivaalien yli. Samalla kasvaa vaara, että jäsenysshankkeista tulee sellainen ”kelvoton yritys”, josta 20.5. julkaisemassani blogissa kirjoitin.

Turkin vastustus ei ole suinkaan tullut täytenä yllätyksenä.

Jo 13.5. – siis ennen päätöksentekoa – julkisuuteenkin tuli Turkin presidentin Recep Tayyip Erdoganin kielteinen lausunto.

Samana päivänä Iltalehdessä julkaistiin juttu, josta kävi ilmi, että Turkin kielteinen suhtautuminen oli ollut Suomen hallituksen tiedossa jo aikaisemmin. Eduskunnalle tätä ei jostakin syystä ollut kerrottu.

Toukokuun 14. julkaisemassani blogissa kirjoitin:

”Turkin presidentin Recep Tayyip Erdoganin eilistä lausuntoa on vähätelty ja jopa pilkattu. On puhuttu ”basaarikauppiaasta”, joka aikoo kiristää etuja omalle maalleen.

Huomiota ei ole lainkaan kiinnitetty Ukrainassa riehuvaan sotaan.

Turkki on Mustanmeren rantavaltio. Sillä on ehkä avainrooli rauhan aikaansaamiseksi Venäjän ja Ukrainan välille.

Turkin kantaan saattaa ratkaisevalla tavalla vaikuttaa se, kuinka Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan sotaan ja mahdollisuuksiin saada se pian päättyään.

Turkin eilinen kannanotto osoittaa, että on olemassa todellinen riski siihen, että Suomen ja Ruotsin hakemus johtaisi ”kelvottomaan yritykseen”. Muitakin kompastuskiviä Nato-tielle voi ilmaantua.

Tätä on tasavallan presidentti Sauli Niinistökin pitänyt pahimpana vaihtoehtona.

Vielä on mahdollisuus perääntyä. Kasvojen menettämiseltä voisi välttyä lykkäämällä hakemuksen jättämistä.”

Seuraavana päivänä tasavallan presidentti ja valtioneuvosto tekivät päätöksen jäsenyyden hakemisesta.

* * *

Nato-hakemuksen jättämisen jälkeen on käynyt ilmi, että Turkin vastarinta on päättäväistä ja sen murtamisen hinta saattaa olla kova.

Ruotsia ja Suomea vaaditaan rikkomaan omia periaatteitaan ihmisoikeuksien puolustamisessa.

Lisäksi on käynyt ilmi, että Turkin toiminta sen omilla lähialueilla saattaa entisestään vaikeuttaa tilannetta.

Turkin sotilaallinen hyökkäys Syyriaan ja ehkä myös Irakiin synnyttäisi uusia ristiriitoja sen ja hakijamaiden välille.

Suomen julkisuudessa on ollut vain vähän tietoa Turkin ja Kreikan suhteiden kärjistyisestä.

Turkki on reagoinut voimakkaasti Kreikan sotilaallisen yhteistyön tiivistymiseen Ranskan ja Yhdysvaltain kanssa. Jos nämä kaksi Nato-maata ajautuvat keskinäiseen konfliktiin, Suomella on EU:n jäsenenä velvoite tukea ja auttaa Kreikkaa.

Näissä oloissa on syytä pohtia, kannattaako epävarmaa jäsenyyshanketta ajaa eteenpäin.

Harmaa aika saattaa jatkua pitkään. Ukrainassa riehuva täysi-

mittainen sota saattaa laajentua, ja se saattaa vaarantaa vakavasti oman turvallisuutemme.

On tarjolla todellinen vaara, että jäsenyyshankkeesta tulee ”kelvoton yritys”.

Olisimme vahingoittaneet vakavalla tavalla suhteitamme Venäjään. Olisimme jääneet vaille Naton turvatakuita, ja menettäneet myös option hakea jäsenyyttä myöhemmin.

* * *

Yllättävä vastarinta Naton puolella antaisi meille perusteen vetää hakemuksemme takaisin, mutta säilyttää mahdollisuuden hakea jäsenyyttä myöhemmin.

Mihin me sitä paitsi tarvitsemme Naton jäsenyyttä, jos saamme aikaan saman veroisen kahdenvälisen sopimuksen ennen muuta Yhdysvaltain ja Britannian kanssa?

Tätä täydentäisi tiivis yhteistyö Ruotsin ja muiden pohjoismaiden kanssa.

On syytä palauttaa mieliin tasavallan presidentti Sauli Niinistön tapaaminen presidentti Joe Bidenin kanssa Washingtonissa.

Komentoin sitä tuoreeltaan 5.3. julkaisemassani blogissa ”Niinistöläiseen vakauspoltiikkaan”:

”Tasavallan presidentti Sauli Niinistön tapaamisella Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin kanssa saattaa olla kauaskantoiset vaikutukset. Se avaa mahdollisuuksia Niinistön ajaman vakauspoltiikan jatkamiseen ja vahvistamiseen.

Suomella on hyvin vahva itsenäinen maanpuolustusjärjestelmä.

Ainoat heikot kohdat ovat ilmapuolustuksessa. Näitä puutteita ollaan nyt korjaamassa. Washingtonissa sovitun tiivistyvän kahdenvälisen yhteistyön ansiosta voimme saada ilmapuolustukseemme tarvittaessa Yhdysvaltojen tukea.

Suomella on hyvin vahvat maavoimat, jotka on kehitetty, varustettu ja koulutettu nimenomaan Suomen olosuhteisiin.

Jos Suomi joutuisi hyökkäyksen kohteeksi, meillä ei olisi so-

tilasliiton jäsenenäkään mahdollisuutta saada merkittävää tukea maapuolustukseemme. Toisaalta – ei meillä olisi siihen tarvettakaan.

Suomen puolustustarpeet tulisivat tyydytetyiksi tiiviillä yhteistyöllä Ruotsin kanssa ja tuella, jota molemmat maat voisivat saada kahdenvälisellä yhteistyöllä Yhdysvaltain kanssa.

Tämä järjestely antaisi mahdollisuuden jatkaa sitä vakauspolitiikkaa, jota Suomi on Sauli Niinistön johdolla menestyksellisesti toteuttanut.”

* * *

Palasin asiaan 27.4. julkaisemassani blogissa ”Pohjoismainen blokki Naton puitteisiin tai sen ympärille”.

Virikkeen kirjoitukseeni sain puolustusvoimien entisen komentajan Gustav Hägglundin TV-haastattelusta, jossa hän kaa-vaili Naton puitteisiin pohjoismaista blokkia.

Lähtökohtanani oli ”Nordisk Kontakt” -lehteen vuonna 1994 kirjoittamani artikkeli ”Euroopan unioniin vai Pohjolan yhteisöön?”.

Esitin, että ”pohjoismainen blokki” ei rakentuisi Naton sisälle, vaan nykyisten turvallisuuspoliittisten perusratkaisujen pohjalle.

”Tämä olisi lisäys siihen ratkaisuun, jota tasavallan presidentti Sauli Niinistö on esittänyt vaihtoehtona Suomen Nato-jäsenyydelle.

Tiivistäisimme yhteistyötä Ruotsin ja Yhdysvaltain kanssa ja säilyttäisimme Nato-option.”

Tämän tueksi muodostaisimme ”Pohjolan yhteisön”, turvallisuuspoliittisen blokin Natoon kuuluvista ja liittoutumattomista Pohjoismaista.

Nato-jäsenyydelle on siis edelleen olemassa todellinen vaihtoehto.

29.5.2022 Käydäänkö Ruotsissa ja Suomessa Nato-vaalit?

Pari viikkoa sitten Suomessa ja Ruotsissa tehtiin suuren innostuksen vallassa päätökset hakea jäsenyyttä sotilasliitto Natossa.

Kaiken piti olla selvää.

Neuvottelut käytäisiin jo ennen Madridissa kesäkuun lopulla pidettävää Naton huippukokousta. Jäsenyys toteutuisi muuttaman kuukauden kuluessa, todennäköisesti vuoden loppuun mennessä.

Neuvottelut jäsenyydestä olisi käyty hyvissä ajoin ennen syyskuussa pidettäviä Ruotsin valtiopäivävaaleja, ja jäsenyys olisi ollut selvä huhtikuussa 2023 järjestettäviin Suomen eduskunta-vaaleihin mennessä.

Kuitenkin jo 13.5. – siis ennen päätöksentekoa – Turkin presidentti Recep Tayyip Erdogan antoi julkisuuteen Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyttä vastustavan lausunnon.

Saman päivän Iltalehdessä kerrottiin, että Turkin kielteinen kanta oli tullut ainakin ulkoministeri Pekka Haaviston tietoon jo aikaisemmin.

Kevään mittaan ulkoministerin lisäksi myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö oli ollut yhteydessä Turkin johtoon.

On outoa, ellei Turkin vähintäänkin varauksellinen suhtautuminen olisi tullut näissä keskusteluissa esille.

Ruotsin hallitukselle Turkin kanta tuli ilmeisesti täytenä yllätyksenä.

Luotettiinko tässäkin suhteessa Suomen ulkopoliittisen johdon asiantuntemukseen ja arvostelukykyyn?

* * *

Toukokuun 14. päivänä julkaisemassani blogissa ”Finland sak är vår” kerroin siitä, kuinka Suomen ulkopoliittinen johto ”narrasi” Ruotsin sosialidemokraatit ja hallituksen hakemaan Nato-jäsenyyttä.

Palautin mieleen 1990-luvun ratkaisut, joilla Suomi ja Ruotsi vietiin Euroopan unioniin. Tein tämän sen vuoksi, että nyt oltiin toistamassa samoja virheitä, joita silloin tehtiin.

”EU-ratkaisun yhteydessä jäsenyyksiä kannattanut eliitti pelasi domino-peliä ja manipuloi julkisuutta. Samaa on koettu nyt.

Suomesta käsin on harhautettu Ruotsin poliittista ja valtiolista johtoa vetoamalla Suomen haavoittuvaan asemaan Venäjän naapurina.

Ruotsissa sosialidemokraatit harkitsevat luopumista vakaasta linjastaan, sotilaallisesta liittoutumattomuudesta, jolla maa on pysyttäytynyt jo kahden vuosisadan ajan sotien ulkopuolella.

Kysymys on ruotsalaisten kansallisesta identiteetistä.

Tätä vakavaa askelta harkitaan sen vuoksi, että sisarpuolueen johto on heihin vedonnut.

Tosiasiakin on, ettei perusteita linjan muuttamiseen ole.

Pohjolan turvallisuuspoliittinen tilanne on säilynyt rauhallisena ja vakaana nimenomaan Ruotsin ja Suomen sotilaallisen liittoutumattomuuden ansiosta. Suomeenkaan ei kohdistu mitään sotilaallista uhkaa.

Molemmissa maissa poliittinen oikeisto on ideologisia ja poliittisista syistä vuosikausien ajan kannattanut maansa Nato-jäsenyyttä.

Sauli Niinistö on jo puoluepoliitikkona kannattanut Suomen Nato-jäsenyyttä ja ryhtynyt sitä nyt myös presidenttinä ajamaan, minkä viimeksi uusimmassa blogissani ja siihen liitetyissä linkeissä jälleen osoitin.

Tämän päivän Helsingin Sanomissa pääministeri Sanna Marin kertoo, että hän on ollut jo vuosikausia Nato-jäsenyyden kannattaja.

Kysymys ei siis ole Venäjän hyökkäyksen aiheuttamasta hädästä, jolla ruotsalaisia puoluetovereita on maaniteltu tukemaan molempien maiden Nato-jäsenyyttä!”

* * *

Turkin vastarinnan vuoksi Ruotsi on joutunut hyvin hankalaan tilanteeseen.

Turkki on kohdistanut vaatimuksensa ensi sijassa Ruotsiin. Sen olisi muutettava suhtautumistaan kurdeihin.

Joukko Ruotsissa asuvia Turkin terroristeiksi määrittelemiä kurdeja vaaditaan palautettaviksi.

On ilmeistä, että Turkki estää neuvottelujen aloittamisen ainakin syyskuussa pidettävien Ruotsin parlamenttivaalien yli.

Ruotsissa Nato-jäsenyyden hakemisesta syntyi poliittisia ristiiriitoja. Vasemmistopuolue ja Ympäristöpuolue vastustivat. Sosiaalidemokraattien keskuudessa oli vahvaa vastustusta.

Nato-jäsenyyden hakemisesta tulee keskeinen ja repivä kysymys Ruotsin valtiopäivävaaleissa.

Jäsenyysneuvottelut alkavat siis ilmeisesti aikaisintaan syksyllä. Nekin saattavat viivästyä.

Jos jäsenyys sopimus saataisiin aikaan, on ilmeistä, että Turkki ei ratifioisi sitä ainakaan ennen maassa ensi vuoden kesällä käytäviä presidentin- ja parlamenttivaaleja.

Tällöin Nato-jäsenyydestä tulisi väistämässä keskeinen kysymys myös Suomessa huhtikuussa 2023 käytävissä eduskuntavaaleissa.

Uuden eduskunnan tulisi hyväksyä jäsenyys sopimus, jos sellainen saadaan aikaan.

Tämä otettiin huomioon siinä erikoisessa prosessissa, jolla jäsenyys hakemuksen jättämisestä päätettiin. Ratkaisuun sidottiin poliittiset puolueet ja lähes kaikki nykyiset kansanedustajat. Tällä haluttiin varmistaa jäsenyys sopimuksen hyväksyminen uudesakin eduskunnassa.

Kansanäänestystä ei järjestetty. Ratkaisu tehtiin mielipidetutkimusten perusteella ja niihin nojautuen.

Siinä ei kunnioitettu kansanvallan periaatteita eikä perustuslakia.

* * *

Suomen tilanne tuo mieleen vuoden 1995 eduskuntavaalit.

Päätös Suomen jäsenyydestä Euroopan unionissa kiirehditettiin tekemään muutamaa kuukautta ennen vaaleja sen vuoksi, että uudessa eduskunnassa sopimus ilmeisesti ei olisi tullut hyväksytyksi.

Perustuslain mukaan jäsenyys sopimus olisi pitänyt hyväksyä ensin silloisessa eduskunnassa, ja uudessa sen tueksi olisi tullut saada 2/3 enemmistö.

Säädetyllä poikkeuslailla sopimus hyväksyttiin 2/3 enemmistöllä ”vanhassa” eduskunnassa, kun kansan enemmistö oli sen ensin neuvoa-antavassa kansanäänestyksessä hyväksynyt.

EU-jäsenyyden hyväksyminen vaikutti ratkaisevalla tavalla eduskuntavaalien tulokseen.

Keskusta oli pääministeripuolueena ajanut läpi jäsenyyden, vaikka oman kannattajakunnan selvä enemmistö oli sitä vastustanut. Puolue koki vaalitappion ja joutui oppositioon.

Moni jäsenyyttä kannattanut kansanedustaja menetti paikkansa eduskunnassa.

Ensi kevään eduskuntavaaleissa ehdolla olevista nykyisistä kansanedustajista vain ani harva vastusti Nato-jäsenyyden hakeamista.

Puolue-elinten päätöksenteossa jäsenyyttä tuki suuri joukko muita sellaisia poliitikkoja, jotka ovat asettumassa ehdolle eduskuntavaaleissa.

Ratkaisu tehtiin hyvin yksipuolisen informaation perusteella.

Ensi kevääseen mennessä myös kansalaisten mielialat saattavat muuttua. Samaa saatetaan vaatia kansan edustajilta.

Näköpiirissä on peräti omituinen vaalikeskustelu. Moni jäsenyyttä kannattanut saattaa tätä katua. Tarjolla on ehdokkaita, joilla on vapaat kädet poiketa nykyisen eduskunnan kannasta.

Eilissä blogissani kysyin: ”Olisiko vastatuuleen joutunut Nato-hakemus peruutettava?”

Tämä saattaisi olla kaikin puolin viisasta sekä Suomelle että Ruotsille.

31.5.2022 Oliko Sauli Niinistö Joe Bidenin asialla?

Kirjoitin kevään mittaan useita blogeja, joissa pyrin antamaan lukijoilleni tarkan kuvan siitä, kuinka Suomea oltiin tasavallan presidentti Sauli Niinistön johdolla viemässä kovalla kiireellä kohti Nato-jäsenyyttä.

Kirjoituksissani oli kuitenkin aukko, jonka pyrin täyttämään 8.5. julkaisemallani kirjoituksella ”Salainen Nato-peruste: uusi kylmä sota”.

Kirjoitin, että keskustelussa Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä on arkoja asioita, joista ei haluta keskustella:

”Päätös jäsenyyden hakemisesta pyritään tekemään niin nopeasti, ettei sen kaikista olennaisistakaan taustoista ja seurauksista ehditä keskustella.

Kun Nato-jäsenyyden kannattajien argumentit ovat loppuneet, on usein törmätty viimeisenä perusteluna väitteeseen, että maailma on jakautumassa kahtia ja että Suomen on valittava puolensa. Sanotaan, että me emme saa jäädä ”harmaalle vyöhykkeelle”.

Tällä väitteellä tarkoitetaan sitä, että on käynnistynyt ”uusi kylmä sota”, jossa maailma jakautuu demokraattisiin ja autoritaarisiin valtioihin. Tämä jako koskee sekä taloutta että politiikkaa, mutta se pyritään ulottamaan myös sotilaalliseen toimintaan.

Tässä on kysymys johtavien suurvaltojen välisestä valtataistelusta.

Yhdysvaltojen suhteellinen asema on heikkenemässä ennen muuta Kiinaan nähden.

Nykyinen Joe Bidenin johtama demokraattinen administraatio pyrkii vahvistamaan maansa asemia jakamalla maailma yhtäältä Yhdysvaltain johtamaan demokraattisten maiden rintamaan ja toisaalta Kiinan ja Venäjän johtamiin autoritaarisiin maihin.

Tämä politiikka käynnistyi jo Barack Obaman kaudella, jolloin Biden toimi varapresidenttinä. Silloinkin hyödynnettiin Ukrainan sekavaa poliittista tilannetta ja sen jyrkkää sisäistä kahtiajakoa.”

Viittasin edellisenä päivänä julkaisemaani blogiin, joka oli rikkonut mielikuvaa Ukrainasta demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien puolustajana.

Kirjoitin, että muutoinkin ”uuden kylmän sodan” ideologinen perusta on kovin hatara, kun maailman suurin demokratia Intia on taipuvainen yhteistyöhön autoritaaristen maiden kanssa.

”Demokraattisten” maiden rintamassa oli puolestaan mukana valtioita, jotka ovat hyvin kaukana länsimaisista ihanteista.

* * *

Tänään Iltalehti julkaisi Washington Postin hankkimiin tietoihin perustuvan jutun, jossa 8.5. julkaisemaani blogiin sisältyneet aavistukset vahvistettiin.

Jutun otsikko kertoo Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin hankkineen jo varhaisessa vaiheessa Sauli Niinistön valtapolitiikkansa toteuttajaksi:

”Tällaisella salaisella suunnitelmalla USA torpedoi Putinin aiheet Ukrainassa – Biden halusi jo varhain Suomen ja Ruotsin Natoon”.

Iltalehti kirjoittaa:

”Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin hallinto käynnisti jo viime vuoden huhtikuussa salaiset suunnitelmansa siltä varalta, että Venäjä hyökkäisi Ukrainaan.

Bidenin toimenpiteisiin kuului myös Suomen ja Ruotsin saaminen puolustusliitto Naton jäseniksi, sillä hän katsoi tämän lähettävän Venäjän presidentti Vladimir Putinille selvän viestin.

Asiasta kertoo Washington Postin toimittaja David Ignatius, jonka mukaan Biden aloitti työn Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden osalta jo viime vuoden puolella.”

”Biden katsoi asiaa myös laajemmin. Ignatiuksen lähteiden mukaan Bidenilla oli selvä näkemys ”strategisen maaston” kehitymisestä.

Jo varhaisessa vaiheessa Biden näki, että paras keino torpedoida Putinin toiveet hajanaisesta Natosta on saada kaksi uutta ja vahvaa jäsentä puolustusliiton jäseniksi.

Bidenin katse oli tässä kohdin Suomessa ja Ruotsissa. Tämän vuoksi Biden aloitti Suomen presidentin Sauli Niinistön kosiske- lun, kuten Ignatius asiaan viittaa.”

”Biden keskusteli Niinistön kanssa joului- ja tammikuussa ker- toakseen Venäjän muodostamasta uhkasta.

Maaliskuussa Niinistö vieraili Valkoisessa talossa Bidenin kut- susta, ja tällöin Biden ehdotti puhelua Ruotsin pääministeri Mag- dalena Anderssonille.

Tässä kuussa niin Suomi kuin Ruotsikin ilmoittivat hakevansa Naton jäseneksi, ja pian sen jälkeen Niinistö ja Andersson vierai- livat yhdessä Bidenin luona Valkoisessa talossa.”

* * *

Washington Postin hankkimat tiedot viittaavat siihen, että Joe Bi- den sai jo joului-tammikuulla Sauli Niinistön strategisten suunni- telmiensa tukijaksi.

Tavoitteena oli synnyttää ”uusi kylmä sota”, jolla maailma jae- taan yhtäältä Yhdysvaltain johtamaan demokraattisten valtioiden rintamaan ja toisaalta Kiinan ja Venäjän johtamiin autoritaarisiin maihin.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys oli oleellinen osa tätä suunnitelmaa.

Jo vuoden vaihteessa näyttää siis alkaneen se prosessi, jol- la Suomea maaliskuun 2. päivästä alkaen vietiin Sauli Niinistön johdolla kohti Nato-jäsenyyttä. Tästä kerron mm. 30.4. julkaise- massani kirjoituksessa ”Sauli Niinistö on johtanut Suomea Uk- rainan tielle”.

Matkaan on kuitenkin tullut paha mutka.

”Demokraattiseen rintamaan” kuuluu myös Turkki, joka on ryhtynyt päättäväisesti vastustamaan Suomen ja Ruotsin jäse- nyttä. Tässä tilanteessa olen kysynyt, ”Olisiko vastatuuleen jou- tunut Nato-hakemus peruutettava?”

Samana kysymyksen toistin seuraavana päivänä julkaisemassa- ni blogissa ”Käydäänkö Ruotsissa ja Suomessa Nato-vaalit?”

2.6.2022 Noudattiko Sauli Niinistö perustuslakia keskusteluissaan Joe Bidenin kanssa?

Eilen julkaisemassani blogissa kysyin, ”Oliko Sauli Niinistö Joe Bidenin asialla?”

Kirjoitukseni lähtökohtana oli Iltalehdessä julkaistu uutinen, joka puolestaan perustui Washington Postin eri lähteistä hankimiin tietoihin. Jutussa kerrottiin Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin toiminnasta Ukrainan kriisissä ja sen kytkeytymisestä Suomen ja Ruotsin päätöksiin hakea jäsenyyttä sotilasliitto Natossa.

Jutussa kerrotaan, että Biden oli suunnitellut jo viime vuoden huhtikuusta lähtien Suomen ja Ruotsin saamista Naton jäseniksi.

Tämän vuoksi Biden aloitti jutun mukaan Suomen presidentin Sauli Niinistön kosiskelun. Hänen kerrotaan keskustelleen Niinistön kanssa joulutammikuussa.

Ensimmäinen keskustelu käytiin 13. joulukuuta. Siitä on lyhyt uutinen myös tasavallan presidentin kotisivulla. Tiedotteessa ei tavallisuudesta poiketen mainita kumman aloitteesta keskustelu käytiin.

Toinen keskustelu käytiin 18. tammikuuta.

Iltasanomat uutisoi siitä otsakkeella ”Niinistö ja Biden kävivät pitkän puhelinkeskustelun – esillä Euroopan turvallisuustilanne ja jännite Ukrainan rajoilla”.

Uutinen perustui tasavallan presidentin kanslian tiedotteeseen: ”Tiedotteen mukaan presidentit jatkoivat aiempaa keskusteluaan, joka käytiin 13. joulukuuta 2021. Pitkässä keskustelussa käsiteltiin Euroopan turvallisuustilannetta, vakavaa jännitettä Ukrainan rajoilla ja keskusteltiin mahdollisuuksista löytää ratkaisuja.

– Puhelu presidentti Bidenilta. Jaettua huolta Euroopan turvallisuudesta, Niinistö kommentoi Twitterissä.”

* * *

Joe Biden puolestaan kommentoi keskustelua 20. tammikuuta pitämässään tiedotustilaisuudessa.

Ilta-Sanomien otsikoi: ”Biden mainitsi puhuessaan keskustelunsa Suomen ja Ruotsin kanssa Ukrainan tilanteesta – ”Viimeinen asia mitä Venäjä tarvitsee on, että Suomi muuttaa statustaan”.

Otsikon alla siteerataan Bidenia:

” – Puhuin Suomen pääministerin kanssa. Keskustelimme Suomen ja Ruotsin huolesta Venäjän suhteen.

Biden viitanee Suomen pääministerillä tasavallan presidenttiin, Sauli Niinistöön, jonka kanssa hän keskusteli tiistaina puhelimitse. Bidenin mukaan Suomen puolustuspoliittisen linjan muutokset olisivat Venäjän intressien vastaisia.

– Viimeinen asia mitä Venäjä tarvitsee on, että Suomi muuttaa statustaan. He eivät sanoneet tekevänsä niin, mutta siellä keskustellaan asiasta ja siitä, miten törkeää Venäjän toiminta on.”

Bidenin lausunto osoittaa, että keskustelussa oli ollut esillä myös Suomen Nato-jäsenyys. Niinistö itse ei edes maininnut sitä.

Washington Postin julkaisemat tiedot viittaavat siihen, että Suomen Nato-jäsenyydestä oli keskusteltu osana Yhdysvaltain suurvaltastrategiaa ja Venäjä-politiikkaa.

Myöhempien tapahtumien valossa näyttää ilmeiseltä, että asiasta jollakin tavalla sovittiin.

On syytä kysyä, noudattiko Sauli Niinistö näissä keskusteluissa Suomen perustuslakia.

* * *

Tämä kysymys nousee esille senkin vuoksi, että koko 2. maaliskuuta alkanut jäsenyysprosessi on ollut perustuslain valossa hyvin arveluttava.

Tästä kysymyksestä olin kevään mittaan suorassa yhteydessä tasavallan presidentti Sauli Niinistön kanssa, kuten 20.4. julkaisemassani blogissa kerroin.

Kirjoitin, että viime vuosina minulla oli ollut hyvin vähän henkilökohtaista yhteydenpitoa Niinistön kanssa.

Oikeampaa oli todeta, että se oli ollut yksipuolista. Olin lähettänyt Niinistölle tärkeimpiä blogejani. Hän ei ollut niihin mitenkään reagoinut. Olin kuitenkin huomannut, että niillä oli ollut ainakin välillistä vaikutusta hänen kannanottoihinsa ja toimintaansa – suuntaan tai toiseen.

Maaliskuun 12. päivänä 2022 Sauli Niinistö yritti yllättäen soittaa minulle. Kun en vastannut, hän lähetti lyhyen viestin sähköpostitse. Soitin takaisin ja kävimme asiasta puhelinkeskustelun.

Niinistö halusi kommentoida samana päivänä julkaisemaani blogia ”Valta ja vastuu kuuluvat presidentille ja valtioneuvostolle”.

Kirjoituksessani olin arvostellut sitä prosessia, jolla Suomen Nato-jäsenyyshanketta vietiin eteenpäin:

”Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden käsittelemiseksi on synnytetty prosessi, jossa eduskuntapuolueet ja eduskunta muodostaisivat yhteisen kannan, johon nojautuen tasavallan presidentti ja valtioneuvosto tekisivät myöhemmin muodollisen esityksen eduskunnalle. Lopullisen päätöksen tekisi eduskunta.”

Kirjoitin, että Euroopan unioniin liittyminen on varoittava esimerkki sitä päätöksentekoa ajatellen, joka koskee meidän mahdollista Nato-jäsenyyttämme.

”Tarkoitan ensinnäkin sitä menettelyä, jota päätöksenteossa käytetään.

On toimittava perustuslain hengen ja kirjaimen mukaisesti.

Korkeimpiin valtioelimiin kuuluvien on otettava kanta esillä oleviin vaihtoehtoihin ja kannettava päätöksentekoon liittyvä vastuu. Eduskunnassa kunkin kansanedustajan on kannettava henkilökohtainen vastuunsa.

Toiseksi: päätöksenteossa tulee nojautua tosiasioihin ja siinä tulee noudattaa tiukasti Suomen kansallisia etuja. Ideologiset mielitymykset on jätettävä sivuun. Mielikuvien ei pidä antaa vaikuttaa päätöksentekoon.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on synnyttänyt tilanteen, jossa sympatiat ja antipatiat saavat hyvin helposti yliotteen.

Omalta osaltani en voi ymmärtää, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan antaisi meille perusteen luopua Mannerheimin, Paasi-

kiven ja Kekkonen linjalta. Meidän on viisasta säilyttää puolueet-
tomuutemme ydin, sotilaallinen liittoutumattomuus ja itsenäi-
nen, uskottava puolustus.

Tällä tavoin me voimme harjoittaa sitä vakauspolitiikkaa, joka
on ollut tasavallan presidentti Sauli Niinistön johdonmukainen
linja. Tällä tavoin me voimme parhaimmin pysyttäytyä sotien ja
selkkausten ulkopuolella, ja vaikuttaa suotuisasti koko Euroopan
turvallisuuteen.”

* * *

Sauli Niinistö vastasi sähköpostitse, ettei tarkoitus ollut, että
eduskunta ottaisi tällä selonteolla kantaa, vaan saisi selvityksen
vaihtoehdoista ja niihin liittyvistä riskeistä.

Mahdollinen kansainväliseen sopimukseen liittyminen käyn-
nistyisi hänen mukaansa selkeällä tasavallan presidentin joh-
taman hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan
kannanotolla, etenisi eduskuntaan ja päätettäisiin sitten siellä asi-
anmukaisessa järjestyksessä.

Huhtikuun 20. päivän blogissani kirjoitin, että näin ei ollut sen
jälkeen kuitenkaan toimittu.

”Ensiksikin mukaan prosessin keskiöön on otettu eduskunta-
puolueiden puheenjohtajat.

On muodostettu ikään kuin tasavallan presidentin johtama
puolueiden puheenjohtajien ”johtoryhmä” viemään jäsenyshan-
ketta eteenpäin.

Puolueiden puheenjohtajilla ei voi olla ratkaisevaa roolia jäse-
nyshankkeen käsittelyssä. Perustuslaki ei edes tunne puolueita.
Ne mainitaan vain siinä yhteydessä, kun on kysymys ehdokkai-
den asettamisesta valtiollisiin vaaleihin.”

”Toiseksi tasavallan presidentin johdolla on päätetty muodostaa
”koordinaatioryhmä”, joka koostuu eduskunnan puhemiehistös-
tä, eduskuntapuolueiden puheenjohtajista ja eduskuntaryhmien
puheenjohtajista.

Koordinaatioryhmä toimii selonteon eduskuntakäsittelyn rin-

nalla ja pyrkii muodostamaan yhteisen kannan jäsenyyden hakemiseen. Puolueiden puheenjohtajilla on siinä ratkaiseva rooli.”

* * *

Kirjoitin, että tasavallan presidentti on aivan ilmeisesti ylittänyt mahdollista Suomen Nato-jäsenyyttä käsiteltäessä perustuslaissa määritellyt valtaoikeutensa.

Tasavallan presidentti kyllä perustuslain mukaan johtaa Suomen ulkopoliittikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa, mutta johtamisessa on noudatettava perustuslain määräyksiä.

Perustuslain 57 § rajaa tasavallan presidentin tehtävät:

”Tasavallan presidentti hoitaa hänelle tässä perustuslaissa tai muussa laissa erikseen säädetty tehtävät.”

Perustuslain 58 § määrää, että ”tasavallan presidentti tekee päätöksensä valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta”.

Päätösten valmistelu ja ratkaisuehdotusten tekeminen kuuluu siis eduskunnan luottamusta nauttivan valtioneuvoston tehtäviin.

Kerroin, että olin harkinnut kantelun tekemistä oikeuskanslerille tasavallan presidentin toiminnasta.

Kantelusta kuitenkin tuskin olisi ollut apua.

”Niinpä päädyin esittämään eilen tasavallan presidentti Sauli Niinistölle vakavan vetoimuksen, että hän Suomen valtionpäämiehenä huolehtisi siitä, että maamme mahdollista jäsenyyttä sotilasliitto Natossa käsiteltäisiin rauhallisella aikataululla ja perustuslakia hyvin tarkkaan noudattaen.”

Tähän Niinistö ei reagoanut.

* * *

Sauli Niinistön keskustelut Joe Bidenin kanssa nostavat esiin uusia perustuslaillisia kysymyksiä.

– Olivatko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta vastaavat valtioneuvoston jäsenet ennakkoon tietoisia näistä keskusteluista ja valmisteltiinko niitä heidän kanssaan?

– Millä tavoin valtioneuvoston jäsenet saivat jälkikäteen tietää käytyjen keskustelujen sisällöstä, ja mitä päätöksiä käytyjen keskustelujen perusteella yhteistoiminnassa tasavallan presidentin ja valtioneuvoston kesken tehtiin?

Myöhemmät tapahtumat viittaavat siihen, että tammikuun 18. päivänä käydyssä keskustelussa jollakin tavalla sovittiin, että Suomi hakee Nato-jäsenyyttä, jos Venäjä hyökkää Ukrainaan.

Venäjä hyökkäsi 24. helmikuuta.

Maaliskuun 2. päivänä Suomen puoluejohtajat tasavallan presidentin johdolla sopivat sitovasti, että jäsenyyttä kiireellisellä aikataululla haetaan. Tämä myös toteutettiin.

Viime päivien tiedot viittaavat siihen, että Suomen ja Ruotsin Nato-hakemukset saattavat olla sellainen ”kelvoton yritys”, joka vahingoittaisi vakavasti molempien maiden kansallisia etuja.

Nyt uumoillaan jo, että Turkin vastustus saattaa kestää vuosikausia. Miksi Turkin suhtautumisesta ei ennen päätöksentekoa kerrottu eduskunnalle?

Jos oikein huonosti käy, saatetaan joutua selvittämään keskeisten päätöksentekijöiden poliittisen vastuun ohella myös heidän oikeudellista vastuutaan.

4.6.2022 ”Naamiot on riisuttu, vain sodan kylmät kasvot näkyvät”

Venäjän hyökättyä Ukrainaan tasavallan presidentti Sauli Niinistö esitti suorastaan runollisen kommenttinsa: ”naamiot on riisuttu, vain sodan kylmät kasvot näkyvät”.

Viime päivinä naamiot on riisuttu myös Yhdysvalloilta, ja sodan kylmät kasvot ovat tulleet niidenkin takaa näkyviin.

Iltalehdessä 31. toukokuuta julkaistussa uutisjutussa kerrottiin Washington Postin hankkimiin tietoihin perustuen, millä tavoin Yhdysvallat oli valmistautunut Venäjän hyökkäykseen ja kuinka se oli Ukrainaa siihen varustanut.

Jutussa kerrotaan, kuinka Venäjälle rakennettiin uhkakuva, jolla hyökkäys pyrittiin ennalta ehkäisemään. Osa uhkakuvaa näyttää olleen Suomen ja Ruotsin mahdollinen Nato-jäsenyys.

Sitä jutussa ei kerrota, millaisia neuvoja Yhdysvallat Ukrainan johdolle antoi.

Sen tiedämme, että Saksa ja Ranska kehottivat Ukrainaa toteuttamaan Minsk II -sopimuksen ja luopumaan Nato-jäsenyyden tavoittelusta. Tällä tavoin sota olisi voitu välttää.

Ajatus Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydestä oli jutun mukaan ollut Joe Bidenin suunnitelmissa jo viime vuoden huhtikuusta lähtien.

Kirjoitin tästä tuoreeltaan blogin, jossa kysyin, ”Oliko Sauli Niinistö Joe Bidenin asialla?”

* * *

Seuraavassa 2. kesäkuuta julkaisemassani blogissa jatkoin kysymyksiäni: ”Noudattiko Sauli Niinistö perustuslakia keskusteluisaan Joe Bidenin kanssa?”

Eilen Yle julkaisi tasavallan presidentti Sauli Niinistön STT:lle antaman haastattelun. Tähän kysymykseen hän ei siinä vastannut.

Sen sijaan saimme valaisua Niinistön yhteydenpitoon Turkin presidentin kanssa:

”Turkin presidentinhallinto nosti presidentti Recep Tayyip Erdoganin ja Niinistön puhelun jälkeen huhtikuun alussa Twitteerissä esille, että Erdogan korosti yhteistyön kasvavaa merkitystä puolustusteollisuudessa ja lausui odotuksensa asevientirajoitusten poistamista.

Niinistö kertoo puhuneensa kyllä Erdoganin kanssa huhtikuun alussa Suomen aseviennistä ja on keskustellut siitä aiemmin muun muassa viime syksynä, mutta asia ei näyttäytyntyt huhtikuussa ehtona Suomen Nato-jäsenyydelle.

– Se oli erillinen keskustelu tästä. Se oli jo käyty, kun hän otti tämän Nato-jäsenyyden esille, Niinistö sanoo.

Niinistö kertoo, että hän jätti Erdoganille tarkoituksella tilaa

ottaa Suomen Nato-jäsenyys esille. Erdogan kertoikin myönteisestä suhtautumisesta.

– Tietysti olisin sen itse ottanut, jos hän ei olisi itse sitä tehnyt, Niinistö sanoo.

Niinistö ja Erdogan jatkoivat keskustelua toukokuussa, kun Turkin näkemys oli jo muuttunut.

– Silloin puhelussa ei muusta päästy tai syntynyt yhteisymmärrystä kuin siitä, että presidenttien kanslioiden tai kabinettien välillä jatketaan keskustelua ja siihen on sitten otettu myös ulkoministeriötä meiltä mukaan ja heiltä myös, Niinistö sanoo.

Keskustelua Niinistön kabinetista myös käydään tiiviisti, hän kertoo.”

Tasavallan presidentin kanslian kotisivulla ei ole tiedotteita Niinistön keskusteluista Erdoganin kanssa. Haastattelussaankaan Niinistö ei kerro, minä toukokuun päivänä hän Erdoganin kanssa keskusteli.

* * *

Iltalehden 13.5. julkaisemassa uutisjutussa kerrotaan, että ulkoministeri Pekka Haavisto tiesi Turkin vastustuksesta jo toukokuun alussa:

”Kansanedustaja Johannes Yrttiaho (vas) kummastelee ulkoministeri Pekka Haaviston puheita koskien Turkin asennetta Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyttä kohtaan.

– Turkki pitää Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyttä virheenä eikä sitä tue. Kysyn, miten on mahdollista, että Suomen ulkoministeri pitää eduskunnan pimennessä tällaisista asioista? Tietojeni mukaan kanta on sanottu puhelinkeskustelussa Turkin ulkoministerin kanssa Haavistolle viimeksi toukokuun alkupäivinä. Eduskunnalle hän on kertonut jotain ihan muuta kuin mikä tänään on paljastunut julkisuudessa, Yrttiaho sanoo Iltalehdelle.

Suomen Nato-jäsenyyttä vastustava Yrttiaho muistuttaa, että Haavisto on pitänyt yhteyttä Turkkiin koko kevään, käynytkin maassa kaksi kertaa.

– Hän on siis ollut selvillä Turkin kannasta. Olen kysynyt Haavistolta tilanteesta eduskunnan istunnossa, mutta hän on antanut asioista aivan väärän kuvan. Tietojeni mukaan Turkki myös katsoo Naton laajentumisen – Suomen ja Ruotsin jäsenyyden – eskaloivan Ukrainan sotaa.

– Myös tasavallan presidentin on kaiken järjen mukaan oltava Turkin asenteesta tietoinen. Valtiojohto vaikuttaa ottavan tietoisesti valtavan riskin, kun se tällaisessa tilanteessa on jättämässä jäsenhakemusta Natoon, pitäen eduskunnan pimennossa, sanoo Yrttiaho.”

Niinistön STT:lle antama haastattelu ei paljasta, milloin Haavisto kertoi hänelle Turkin vastustuksesta. Siitä ei myöskään käy ilmi, milloin ja kenen aloitteesta toukokuun keskustelu Erdoganin kanssa käytiin.

Joka tapauksessa Turkin kanta oli tiedossa, kun päätös Nato-jäsenyyden hakemisesta tehtiin.

Omalta osaltani otin sen vakavasti. Toukokuun 14. julkaisemani blogin lopussa kirjoitin:

”Turkin presidentin Recep Tayyip Erdoganin eilistä lausuntoa on vähätelty ja jopa pilkattu. On puhuttu ”basaarikauppiasta”, joka aikoo kiristää etuja omalle maalleen.

Huomiota ei ole lainkaan kiinnitetty Ukrainassa riehuvaan sotaan.

Turkki on Mustanmeren rantavaltio. Sillä on ehkä avainrooli rauhan aikaansaamiseksi Venäjän ja Ukrainan välille.

Turkin kantaan saattaa ratkaisevalla tavalla vaikuttaa se, kuinka Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden arvioidaan vaikuttavan sotaan ja mahdollisuuksiin saada se pian päättymään.

Turkin eilinen kannanotto osoittaa, että on olemassa todellinen riski siihen, että Suomen ja Ruotsin hakemus johtaisi ”kelvottomaan yritykseen”. Muitakin kompastuskiviä Nato-tielle voi ilmaantua.

Tätä on tasavallan presidentti Sauli Niinistökin pitänyt pahimpana vaihtoehtona.

Vielä on mahdollisuus perääntyä. Kasvojen menettämiseltä voisi välttyä lykkäämällä hakemuksen jättämistä.”

Edelleen vastausta vailla on blogini lopussa esittämäni kysymys: ”Miksi Turkin suhtautumisesta ei ennen päätöksentekoa kerrottu eduskunnalle?”

Odotan edelleen vastausta myös niihin perustuslaillisiin kysymyksiin, jotka liittyvät Sauli Niinistön keskusteluihin Joe Bidenin kanssa:

– Olivatko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta vastaavat valtioneuvoston jäsenet ennakkoon tietoisia näistä keskusteluista ja valmisteltiinko niitä heidän kanssaan?

– Millä tavoin valtioneuvoston jäsenet saivat jälkikäteen tietää käytyjen keskustelujen sisällöstä, ja mitä päätöksiä käytyjen keskustelujen perusteella yhteistoiminnassa tasavallan presidentin ja valtioneuvoston kesken tehtiin?

Myöhemmät tapahtumat viittaavat siihen, että tammikuun 18. päivänä käydyssä keskustelussa jollakin tavalla sovittiin, että Suomi hakee Nato-jäsenyyttä, jos Venäjä hyökkää Ukrainaan.

Venäjä hyökkäsi 24. helmikuuta.

Maaliskuun 2. päivänä Suomen puoluejohtajat tasavallan presidentin johdolla sopivat sitovasti, että jäsenyyttä kiireellisellä aikataululla haetaan. Tämä myös toteutettiin.

Niinistö näyttää sopineen tammikuussa Suomen Nato-jäsenyydestä Bidenin kanssa ja ryhtyneen sitä maaliskuun alussa puoluejohtajien kanssa toteuttamaan.

Oliko tämä Suomen perustuslain mukaista?

7.6.2022 Oliko Värynen taas oikeassa?

Kuluneen kevään aikana olin ainoa poliitikko ja ulkopolitiikan asiantuntija, joka puolusti julkisuudessa Suomen asemaa sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Tätä suurin osa suomalaisista ei tosin tiedä sen vuoksi, että käytettävissäni on ollut vain Uuden Suomen Puheenvuoro-palsta.

Valtamedian uutiskynnystä kannanottoni eivät ole ylittäneet, eikä minua ole kutsuttu mukaan valtakunnallisten TV-kanavien uutis- ja ajankohtaisohjelmiin.

Kevään mittaan korviini on kantautunut tieto, että monet valtavirrassa uineet poliitikot ja asiantuntijat ovat pelänneet, että olin taas ollut oikeassa.

Nyt alkaa olla aika todeta, että heidän pelkonsa oli perusteltu.

Kun kirjoitin, että minun pelättiin ”taas” olleen oikeassa, tarkoitin sitä, että olen ollut oikeassa monessa muussa ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikan ratkaisussa.

Yliluonnollisia kykyjä minulla ei ole ollut eikä ole. Olen osunut oikeaan sen vuoksi, että Suomen politiikassa on noudatettu poliittista linjaa, joka on johtanut onnettomuuksiin.

Päätöksenteon perustana ei ole ollut Suomen kansallinen etu. Ei ole puolustettu maamme itsenäisyyttä ja puolueettomuutta.

* * *

Ensimmäinen tapaus oli Suomen liittyminen Euroopan unionin jäseneksi.

Päätöstä tehtäessä Suomi oli jo turvannut itselleen EU-jäsenyyden tärkeimmät edut, kun olimme päässeet Euroopan talousalueen (ETA) kautta unionin sisämarkkinoille.

Jos Suomi ei olisi liittynyt EU:n jäseneksi, ei olisi Ruotsikaan. Tällöin olisimme voineet muodostaa ETA:n puitteisiin Pohjolan yhteisön.

Suomi olisi säilyttänyt itsenäisyytensä ulko-, turvallisuus- ja kauppapolitiikassa. Meillä olisi ollut oma maatalous-, alue- ja ympäristöpolitiikka. Emme olisi joutuneet ylikansallisen päätöksenteon alaisiksi.

Näinä aikoina koemme karvaasti, mitä itsenäisyyden menettäminen käytännössä merkitsee.

Unionin jäsenenä olemme joutuneet mukaan EU:n pakotepoliittikkaan, josta olemme kärsineet enemmän kuin muut jäsenmaat. Olemme joutuneet tukemaan muiden jäsenmaiden taloutta.

EU:n ilmasto- ja ympäristöpolitiikka tuhoaa Suomen kansantalouden perustaa. Turpeen käyttö pyritään estämään. Biokaasun ja nyt jopa metsähakkeen käyttö ovat vastatuulessa.

EU-jäsenyys on jo tuhonnut Suomen maatalouden kannattavuuden. ETA:n jäsenenä olisimme säilyttäneet Norjan tapaan kansallisen maatalouspolitiikan ja mahdollisuuden käyttää rajasuojaa tuotannon kannattavuuden turvaamiseen.

Ongelmia pahentaa se, että Suomi alistuu hiljaisesti enemmistön tahtoon. Maatalouspolitiikan kansallistamista tai irrottautumista yhteisestä maatalouspolitiikasta ei rohjeta edes esittää.

Nyt yhä useampi alkaa ymmärtää, että Väyrynen oli oikeassa.

* * *

Toinen tapaus oli Suomen liittyminen ainoana Pohjoismaana euroalueeseen.

Olemme siitä kovasti kärsineet.

Takanamme on kansantaloutemme ”menetetty vuosikymmen”, joka alkoi kansainvälisen finanssikriisin puhkeamisesta vuonna 2008.

Tuona aikana taloutemme ei kasvanut ollenkaan. Samana aikana Ruotsin talous kasvoi neljänneksen verran.

Keskeinen syy Suomen ajautumiseen pitkän lamaan olivat holtittomat palkkaratkaisut.

Silloin kysymys oli ”Sari sairaanhoitajan” palkan kohentamisesta. Teollisuudessa toteutettiin kilpailukykyä heikentäneet korotukset. Kun Suomi oli euroalueessa, kilpailukykyä ei kyetty kohentamaan.

Pinnalle päästiin suurten menetysten jälkeen vasta kivuliaalla kiky-ratkaisulla.

Nyt saatetaan olla ajautumassa samankaltaiseen tilanteeseen kuin vuodesta 2008 alkaen. Inflaatio on nopeutunut ja uhkaa nopeutua edelleen. Saattaa olla syntymässä palkkainflaatio ja stagflaatio.

Korot nousevat. Ongelmiamme pahentaa valtion voimakkaasti kasvanut velkataakka.

Joudumme jälleen kärsimään jäsenyydestämme euroalueessa. Ruotsi pärjää jälleen paremmin.

Nykyään ekonomistit alkavat olla yksimielisiä siitä, että euroalueeseen liittyminen oli paha virhe. Sen korjaaminen on kuitenkin hyvin vaikeaa, ellei mahdotonta.

Väyrynen oli oikeassa.

* * *

Kevään mittaan varoitin lukuisissa kirjoituksissani Suomea hakemasta jäsenyyttä sotilasliitto Natosta.

Esimerkiksi 25. maalikuuta julkaisemassani blogissa kirjoitin, että Suomen Nato-jäsenyydessä ei olisi mitään järkeä.

Kaksi päivää myöhemmin varoitin siitä, että Nato-jäsenyyden hakemiseen liittyisi suuria riskejä.

Viime vaiheessa pyrin erityisesti siihen, että jäsenyyshakemuksen jättämistä lykättäisiin, jotta siitä voitaisiin käydä kunnollinen keskustelu ja jotta sitä voitaisiin vielä harkita.

Viimeisen vetoomukseni esitin 14.5. sen jälkeen, kun oli käynyt ilmi, että Turkki vastustaa Suomen jäsenyyttä.

”Turkin eilinen kannanotto osoittaa, että on olemassa todellinen riski siihen, että Suomen ja Ruotsin hakemus johtaisi ”kelvottomaan yritykseen”. Muitakin kompastuskiviä Nato-tielle voi ilmaantua.

Tätä on tasavallan presidentti Sauli Niinistökin pitänyt pahimpana vaihtoehtona.

Vielä on mahdollisuus perääntyä. Kasvojen menettämiseltä voisi välttyä lykkäämällä hakemuksen jättämistä.”

Ei auttanut tämäkään. Olemme pahassa pulassa.

Pyrin viime vaiheessa vaikuttamaan myös oman puolueeni Keskustan edustajien toimintaan hallituksessa. Kannustin heitä toimimaan päätöksenteon lykkäämiseksi:

”On muistettava, että Keskustan puoluevaltuusto ei päättänyt kannattaa Nato-jäsenyyden hakemista.

Puoluevaltuusto päätti ”antaa valtuutuksen puoluejohdolle ja

Keskustan edustajille maan hallituksessa kaikkien Suomen turvallisuuden kannalta tarvittavien ratkaisujen tekemiseen, sisältäen Nato-jäsenyyden hakemisen”.

Puoluevaltuusto antoi valtuutuksen, mutta puoluejohto ja puolueen edustajat hallituksessa päättävät, kuinka sitä käytetään. Vastuu on valtuutetuilla.”

Nyt kun päätös on tehty, Nato-jäsenyyttä ei ole tarpeen käsitellä Keskustan puoluekokouksessa.

Keskustankin piirissä saatetaan nyt kysyä: ”Oliko Väyrynen taas oikeassa?”.

PALUU NIINISTÖLÄISEEN VAKAUS- JA RAUHANPOLITIIKKAAN?

Kesäkuun lopulla jatkoin kirjoituksiani mahdollisuuksista saada rauha Ukrainaan.

Elättelin edelleen toiveita siitä, että Suomi ja Ruotsi voisivat peruuttaa Nato-hakemuksensa.

Oli käynyt mahdolliseksi, että jäsenyyshakemuksestamme tulee ”kelvoton yritys”.

Kultarannan keskustelujen yhteydessä tasavallan presidentti Sauli Niinistön oli esittänyt, että kuljemme Nato-kysymyksessä Ruotsin kanssa ”käsi kädessä”.

Niinistö oli huomauttanut, että Suomi oli houkutellut Ruotsin hakemaan Nato-jäsenyyttä. Ruotsin tilanne oli todella tukala. Se oli joutunut Turkin tulilinjalle paljon pahemmin kuin Suomi.

Kysyinkin, olisiko tässä tilanteessa parasta, että Ruotsi ja Suomi käsi kädessä peruuttaisivat hakemuksensa sillä puheella, että säilyttäisimme option hakea jäsenyyttä joskus myöhemmin? Asiaan voitaisiin palata, jos tai kun Nato on saanut omat rivinsä järjestykseen.

Peruutettuamme hakemuksemme voisimme yhdessä tutkia sitä vaihtoehtoista mahdollisuutta, että muodostaisimme turvaksemme ”Pohjolan yhteisön”, turvallisuuspoliittisen blokin, Natoon kuuluvista ja liittoutumattomista Pohjoismaista.

Pohtiessani mahdollisuuksia saada aikaan rauha Ukrainaan kirjoitin siitä, mitkä näyttivät olevan osapuolten, Ukrainan ja Venäjän, lähtökohdat.

Aluksi torjuin itseeni kohdistuneita virheellisiä väitteitä.

Minua oli syytetty putinistiksi ja Kremlin agentiksi. Tosiasiassa KGB ja NKP olivat etenkin 1980-luvulla toimineet minua

vastaan. Yhteyksiä Venäjään minulla ei ollut ollut yli kymmeneen vuoteen.

14.6.2022 Mitä ajattelevat Vladimir Putin ja Volodymyr Zelenskyi?

On aluksi huomautettava, että tämä kirjoitukseni perustuu vain julkisuudessa olleisiin tietoihin. Mitään sisäpiiriin lähteitä minulla ei ole ollut eikä ole.

Kun olen kevään mittaan kirjoittanut Ukrainan sodasta ja Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä, minua on syytetty putinistiksi ja Kremlin agentiksi. Pahempaakin kieltä on käytetty.

Tosiasiaa NKP ja KGB toimivat 1970- ja 1980-luvuilla minua vastaan.

Puolustin liian voimakkaasti Suomen itsenäisyyttä ja puolueettomuutta. Moskovan korttia Suomen sisäisessä valtataistelussa käyttivät erityisesti sosialidemokraatit. Tästä on löytynyt runsaasti uutta tietoa mm. Mauno Koiviston äskettäin avautuneesta arkistosta.

Vuoden 1994 presidentinvaaleissa valintani esti Venäjän suurlähetystön lähettämä ”nootti”. Tämä ei ehkä ollut tahallinen teko.

Yli kymmeneen vuoteen en ole ollut missään yhteydessä Venäjän hallinnon edustajien kanssa. Viimeinen kontaktini oli Elvira Nabiullina, Venäjän keskuspankin nykyinen pääjohtaja. Hän oli kollegani, kun hoidin vuosina 2007-2011 ulkomaankauppa- ja kehitysministerin tehtävää.

Vladimir Putinin olen tavannut urani varrella muutamia kertoja.

Ensimmäinen tapaaminen oli vuonna 1991, jolloin isännöin ulkoministerinä Pietarin pormestarin Anatoli Sobtshakin vierailua Suomeen. Vladimir Putin oli mukana pormestarin avustajana.

Tästä vierailusta en Putinia muista, vaikka ilmeisesti hänen kanssaan ainakin muutaman sanan vaihdoin.

Sittemmin olen ollut muutaman kerran mukana, kun Suomen valtiolliset johtajat, Tarja Halonen ja Matti Vanhanen, ovat Vladimir Putinia tavanneet.

Putin teki vaikutuksen erityisesti sillä, että hän oli valmistautunut tapaamisiin hyvin perusteellisesti.

* * *

Kun Venäjä oli 24. helmikuuta hyökännyt Ukrainaan, Vladimir Putinin toimintaa pidettiin täysin järjettömänä. Hänen on epäilty tulleen mielenvikaiseksi. On sanottu, että Putin on käynyt täysin arvaamattomaksi.

Monet ovat unohtaneet sen varoituksen, että ei pitäisi omaa propagandaansa uskoa. Tällä tavoin saattaa joutua johdetuksi pahasti harhaan.

Ukrainan tapahtumista ja niiden taustoista on Suomenkin tiedotusvälineissä annettu harhaan johtava kuva. Meille näistä asioista annettu käsitys on ollut itse asiassa yksipuolisempi kuin muissa länsimaissa.

Tämä johtuu ainakin osittain siitä, että Venäjän hyökkäystä on käytetty hyödyksi propagandassa Suomen Nato-jäsenyyden puolesta. Tässä suhteessa ovat johtavat tiedotusvälineet toimineet avoimen yksipuolisesti.

Suomalaisille on kerrottu, että Venäjä hyökkäsi vuonna 2008 Georgiaan ja valtasi Abhaasian ja Etelä-Ossetian.

Tosiasiasa näillä alueilla asuneet vähemmistökansat irrottautuivat Georgian sorrosta 1990-luvun alussa käydyissä sisällissodissa. Vuoden 2008 sodan aloitti Georgia. Sen seurauksena Venäjä ei vallannut itselleen alueita.

Suomalaisille on kerrottu, että vuonna 2014 Venäjä hyökkäsi Ukrainan itäosiin ja valtasi Krimin niemimaan.

Tosiasiasa Ukrainassa syttyi sisällissota sen jälkeen, kun Kiovassa oli helmikuussa 2014 toteutettu länsimaiden tukema vallankaappaus. Maan laillisesti valittu presidentti Viktor Janukovitsh joutui pakenemaan maasta.

Uusi hallitus kielsi venäjän kielen käytön ja ilmoitti maan liittyvän Natoon. Nämä päätökset synnyttivät sisällissodan ja johtivat Krimin valtauksen.

Vuoden 2015 alussa sisällissota oli laajenemassa. Saksan ja Ranskan johdolla syntyi Minsk II -sopimus, jolla tämä estettiin.

Näistä asioista on ollut tarjolla tietoa muun muassa Uuden Suomen Puheenvuoro-palstalla julkaisemissani kirjoituksissa. Niissä olen ottanut kantaa siihen, kuinka Ukrainan kriisi olisi voitu ratkaista rauhanomaisesti. Olen kirjoittanut myös siitä, kuinka sota saataisiin loppumaan ja poliittiset neuvottelut käyntiin.

Historiallisen taustan osalta suosittelen luettavaksi erityisesti vuoden 2014 lopulla julkaisemani blogin ”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?” ja vuoden 2015 alussa julkaisemani kirjoituksen ”Uusi ja vanha Eurooppa”.

* * *

Mitä Vladimir Putin ajatteli, kun Venäjä käynnisti hyökkäyksen Ukrainaan?

Tähän kysymykseen olemme saaneet valaisua Washington Postin hankkimista tiedoista, joista Iltalehti kertoi 30.5. julkaisemassaan jutussa.

Yhdysvalloilla oli tiedustelutietoa siitä, että Venäjä suunnitteleli Ukrainan pääkaupungin Kiovan valtaamista salamahyökkäyksellä ja suhteellisen pienellä eliittijoukolla. Suunnitelmaan kuului Hostomelissa Antonovin lentokentän valtaaminen.

Tähän Yhdysvallat oli varautunut ennakkoon kouluttamalla ja aseistamalla ukrainalaisjoukot tällaista hyökkäystä torjumaan. Lisäksi Ukrainaa varoitettiin ennakkoon.

Washington Postin haastattelema asiantuntija toteaa, että Venäjä asetti itselleen ansan. Sen tarkoituksena ei ollut aloittaa täysimittaista sotaa, vaan toteuttaa erikoisoperaatio.

Ilmeisesti Vladimir Putin ajatteli erikoisoperaatiota käynnistäessään vuoden 2014 helmikuussa Kiovassa toteutettua vallankaappausta. Hyökkäys alkoi päivälleen kahdeksan vuotta sen jälkeen.

Toteuttamalla erikoisoperaation Putin pyrki vaihtamaan Kiovan hallituksen samaan tapaan kuin vuonna 2014 tapahtui. Uuden hallituksen uskottiin olevan valmis sopimaan venäläisvähemmistön oikeuksien turvaamisesta toteuttamalla Minsk II -sopimus, ja hyväksymään Ukrainalle puolueettomuusaseman.

Kiovan valtaaminen maavoimien hyökkäyksellä oli kelvoton yritys. Se johti joukkojen sekasortoiseen vetäytymiseen, turhautumiseen ja silmittömään väkivaltaan.

Kun hallituksen vaihtaminen ei onnistunut, siirryttiin toteuttamaan alkuperäistä päämäärää toisin keinoin. Venäjänkielisten ukrainalaisten asuttamia alueita ryhdyttiin valtaamaan maavoimien hyökkäyksellä. Tämän rinnalla pyritään edelleen torjumaan Ukrainan Nato-jäsenyys.

* * *

Mitä Putin nyt aikoo?

Saattaa olla, että Venäjä pyrki valtaamaan vielä Harkovan kaupungin ja alueen, jos voimat siihen riittäisivät.

Etelässä hyökkäystä tuskin jatkettaisiin. Transnistrian alueen venäläisvähemmistön aseman voisi pyrkiä turvaamaan myös neuvotteluteitse.

On syytä kysyä myös, mitä Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi ajattelee ja mihin hän pyrkii.

Vuoden 2015 jälkeen Ukrainan johto ei ole suostunut neuvottelemaan ja sopimaan Donbassin alueen venäläisvähemmistön asemasta Minsk II -sopimuksen edellyttämällä tavalla. Se on pitänyt kiinni pyrkimyksistään liittyä Natoon.

Volodymyr Zelenskyin valinta Ukrainan presidentiksi ei tuonut tähän muutosta.

Ennen Venäjän hyökkäystä Saksa ja Ranska vetosivat sen puolesta, että Ukraina olisi suostunut toteuttamaan Minsk II -sopimuksen ja hyväksynyt maalleen puolueettomuusaseman. Tämäkään ei auttanut.

Nyt presidentti Zelenskyi pyrkii valtaamaan asevoimin Venäjän

miehittämät venäläisalueet. Uhraukset kaatuneina ja haavoittuneina sotilaina ovat raskaat. Siviiliväestö kokee kovia kärsimyksiä sodan keskellä.

Länsimaiden kannalta katsoen asetelma on outo.

Sota syttyi, kun Ukraina ei suostunut turvaamaan venäläisvähemmistön asemaa neuvotteluteitse. Nyt sanotaan, että Ukrainaa on tuettava, kun sen katsotaan puolustavan ihmisoikeuksia ja demokratiaa.

Millä tavoin ihmisoikeuksia ja demokratiaa edistäisi se, että länsimaat auttaisivat Ukrainaa ”voittamaan sodan” ja häättämään Venäjän joukot perinteisesti venäläisten asuttamilta alueiltaan? Kuinka kova hinta tästä ollaan valmiit maksamaan?

* * *

Nyt olisi saatava kiireesti aikaan tulitauko ja aselepo.

Nyt tulisi vihdoinkin käynnistää ne neuvottelut, joita ehdotin jo vuoden 2014 lopulla kirjoittamassani blogissa.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on ollut varhaisemmissa vaiheissa aktiivinen neuvotteluratkaisun aikaansaamiseksi. Voisiko hän nyt palata sotapolitiikasta rauhanpolitiikkaan?

Ranskan parlamenttivaalien toisen kierroksen jälkeen olisi otollinen ajankohta ryhtyä toteuttamaan rauhanpolitiikkaa ETY-järjestön huippukokousten puheenjohtajamaana toimineiden Suomen ja Ranskan johdolla.

16.6.2022 Gallup-tutkimus:

Natoon vai Pohjolan yhteisöön?

Toukokuun 28. päivänä julkaisemassani blogissa kysyin: ”Olisiko vastatuuleen joutunut Nato-hakemus peruutettava?”

Kirjoitukseni lopussa esitin, että voisimme ehkä palata siihen ratkaisuun, jota tasavallan presidentti Sauli Niinistö oli esittänyt vaihtoehtona Suomen Nato-jäsenyydelle: tiivistäisimme

yhteistyötä Ruotsin ja Yhdysvaltain kanssa ja säilyttäisimme edelleen Nato-optiomme.

Esitin, että puolustusvoimien entisen komentajan Gustav Hägglundin ehdottama ”pohjoismainen blokki” ei rakentuisi Naton sisälle, vaan nykyisten turvallisuuspoliittisten perusratkaisujen pohjalle. Syntyisi ”Pohjolan yhteisö”.

Nato-jäsenyyden hakemista perusteltiin aikanaan sillä, että kansan laaja enemmistö oli mielipidetutkimuksissa sitä kannattanut.

Nyt kun Nato-jäsenyyden ja sen hakemisen kielteisetkin puolet ovat alkaneet tulla esille, olisi hyvä tehdä mielipidetutkimus, jossa vertailtaisiin toisiinsa Nato-jäsenyyttä ja Pohjolan yhteisön muodostamista.

Tämä voisi luoda perustaa uusille ratkaisuille.

* * *

Kirjoitin blogissani, että yllättävä vastarinta Naton puolella antaisi meille perusteen vetää hakemuksemme takaisin.

Kysyin, mihin me toisaalta tarvitsemme Naton jäsenyyttä, jos saamme aikaan saman veroisen kahdenvälisen sopimuksen ennen muuta Yhdysvaltain ja Britannian kanssa.

Tätä täydentäisi tiivis yhteistyö Ruotsin ja muiden pohjoismaiden kanssa.

Palautin mieliin tasavallan presidentti Sauli Niinistön maaliskuun alun tapaamisen presidentti Joe Bidenin kanssa Washingtonissa.

Olin kommentoinut sitä tuoreeltaan 5.3. julkaisemassani blogissa ”Niinistöläiseen vakauspoltiikkaan”:

”Tasavallan presidentti Sauli Niinistön tapaamisella Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin kanssa saattaa olla kauaskantoiset vaikutukset. Se avaa mahdollisuuksia Niinistön ajaman vakauspoltiikan jatkamiseen ja vahvistamiseen.

Suomella on hyvin vahva itsenäinen maanpuolustusjärjestelmä.

Ainoat heikot kohdat ovat ilmapuolustuksessa. Näitä puutteita ollaan nyt korjaamassa. Washingtonissa sovitun tiivistyvän

kahdenvälisen yhteistyön ansiosta voimme saada ilmapuolustukseemme tarvittaessa Yhdysvaltojen tukea.

Suomella on hyvin vahvat maavoimat, jotka on kehitetty, varustettu ja koulutettu nimenomaan Suomen olosuhteisiin.

Jos Suomi joutuisi hyökkäyksen kohteeksi, meillä ei olisi sotilasliiton jäsenenäkään mahdollisuutta saada merkittävää tukea maapuolustukseemme. Toisaalta – ei meillä olisi siihen tarvetakaan.

Suomen puolustustarpeet tulisivat tyydytetyiksi tiiviillä yhteistyöllä Ruotsin kanssa ja tuella, jota molemmat maat voisivat saada kahdenvälisellä yhteistyöllä Yhdysvaltain kanssa.

Tämä järjestely antaisi mahdollisuuden jatkaa sitä vakauspoliitikkaa, jota Suomi on Sauli Niinistön johdolla menestyksellisesti toteuttanut.”

* * *

Muistutin mieliin myös 27.4. julkaisemani blogin ”Pohjoismainen blokki Naton puitteisiin tai sen ympärille”.

Virikkeen tähän kirjoitukseeni olin saanut puolustusvoimien entisen komentajan Gustav Hägglundin TV-haastattelusta, jossa hän kaavaili Naton puitteisiin ”pohjoismaista blokkaa”.

Blogini lähtökohtana oli ”Nordisk Kontakt” -lehteen vuonna 1994 kirjoittamani artikkeli ”Euroopan unioniin vai Pohjolan yhteisöön?”.

Esitin, että ”pohjoismainen blokki” ei rakentuisi Naton sisälle, vaan nykyisten turvallisuuspoliittisten perusratkaisujen pohjalle.

”Tämä olisi lisäys siihen ratkaisuun, jota tasavallan presidentti Sauli Niinistö on esittänyt vaihtoehtona Suomen Nato-jäsenyydelle.

Tiivistäisimme yhteistyötä Ruotsin ja Yhdysvaltain kanssa ja säilyttäisimme Nato-option.”

Tämän tueksi muodostaisimme ”Pohjolan yhteisön”, turvallisuuspoliittisen blokin, Natoon kuuluvista ja liittoutumattomista Pohjoismaista.

Kultaranta-keskusteluissa ja niiden yhteydessä tuli esille painavia perusteita harkita Nato-hakemuksen peruuttamista.

Naton pääsihteerin esiintymiset vahvistivat käsitystä siitä, että Turkin vastarinta Ruotsin ja Suomen jäsenyydelle on päättäväistä.

Näköpiirissä on ainakin vuoden, ehkä useammankin, mittainen viivytyks. Tänä epävarmuuden aikana olosuhteet saattaisivat olennaisella tavalla muuttua. Meitä nöyryytettäisiin ja riepoteltaisiin.

On käynyt mahdolliseksi ja jopa todennäköiseksi, että jäsenyyshakemuksestamme tulee ”kelvoton yritys”.

* * *

Merkittävin viesti Kultarannasta oli tasavallan presidentti Sauli Niinistön esittämä kannanotto, että kuljemme Nato-kysymyksessä Ruotsin kanssa ”käsi kädessä”.

Niinistö huomautti, että Suomi oli houkutellut Ruotsin hakemaan Nato-jäsenyyttä.

Ruotsin tilanne on todella tukala. Se on joutunut Turkin tulinjalle pahemmin kuin Suomi.

Olisiko tässä tilanteessa parasta, että Ruotsi ja Suomi käsi kädessä peruuttaisivat hakemuksensa sillä puheella, että säilyttäisimme optiomme hakea jäsenyyttä joskus myöhemmin? Asiaan voitaisiin palata, jos tai kun Nato on saanut omat rivinsä järjestykseen.

Peruutettuumme hakemuksemme voisimme yhdessä tutkia sitä vaihtoehtoista mahdollisuutta, että muodostaisimme turvaksemme ”Pohjolan yhteisön”, turvallisuuspoliittisen blokin, Natoon kuuluvista ja liittoutumattomista Pohjoismaista.

Perusteluksi hakemuksen peruuttamiselle riittäisi Urho Kekkonen ETY-prosessin yhteydessä käyttämää sanontaa mukaillen, ettei pientenkään valtioiden kärsivällisyys ole vailla äärtä ja laitaa.

18.6.2022 Voisiko Joe Biden pelastaa Suomen, Ruotsin ja Naton?

Viime torstaina julkaisemassani blogissa kysyin, voitaisiinko saada aikaan mielipidetutkimus siitä, pitäisikö Suomen mennä Nattoon vai Pohjolan yhteisöön.

Kirjoituksen lähtökohtana olivat pari päivää aikaisemmin järjestetyt Kultaranta-keskustelut.

Pidin merkittävimpänä viestinä Kultarannasta sitä tasavallan presidentti Sauli Niinistön kannanottoa, että kuljemme Nato-ky-symyksessä Ruotsin kanssa ”käsi kädessä”.

Niinistö perusteli tätä myös sillä, että Suomi oli houkutellettu Ruotsin hakemaan Nato-jäsenyyttä.

Kirjoitin blogissani, että Ruotsin tilanne on todella tukala. Se on joutunut Turkin tulilinjalle pahemmin kuin Suomi.

Kysyin: ”Olisiko tässä tilanteessa parasta, että Ruotsi ja Suomi käsi kädessä peruuttaisivat hakemuksensa sillä puheella, että säilyttäisimme optiomme hakea jäsenyyttä joskus myöhemmin? Asiaan voitaisiin palata, jos tai kun Nato on saanut omat rivinsä järjestykseen.”

Kirjoitin, että peruutettuamme hakemuksemme voisimme yhdessä tutkia sitä vaihtoehtoista mahdollisuutta, että muodostaisimme turvaksemme ”Pohjolan yhteisön”, turvallisuuspoliittisen blokin, Nattoon kuuluvista ja liittoutumattomista Pohjoismaista.

* * *

Kuten presidentti Niinistö Kultarannassa sanoi, Suomi todellakin houkutteli Ruotsin hakemaan Nato-jäsenyyttä.

Toinen ja vielä tärkeämpi houkuttelija sekä Suomelle että Ruotsille oli Yhdysvaltain presidentti Joe Biden.

Kerroin tästä 31.5. julkaisemassani blogissa, jossa tukeuduin Iltalehdessä samana päivänä ilmestyneeseen juttuun. Se puolestaan nojautui Washington Postin hankkimiin tietoihin.

Iltalehti kirjoitti:

”Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin hallinto käynnisti jo viime vuoden huhtikuussa salaiset suunnitelmansa siltä varalta, että Venäjä hyökkäisi Ukrainaan.

Bidenin toimenpiteisiin kuului myös Suomen ja Ruotsin saaminen puolustusliitto Naton jäseniksi, sillä hän katsoi tämän lähettävän Venäjän presidentti Vladimir Putinille selvän viestin.

Asiasta kertoo Washington Postin toimittaja David Ignatius, jonka mukaan Biden aloitti työn Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden osalta jo viime vuoden puolella.”

”Biden katsoi asiaa myös laajemmin. Ignatiuksen lähteiden mukaan Bidenilla oli selvä näkemys ”strategisen maaston” kehitymisestä.

Jo varhaisessa vaiheessa Biden näki, että paras keino torpedoida Putinin toiveet hajanaisesta Natosta on saada kaksi uutta ja vahvaa jäsentä puolustusliiton jäseniksi.

Bidenin katse oli tässä kohdin Suomessa ja Ruotsissa. Tämän vuoksi Biden aloitti Suomen presidentin Sauli Niinistön kosiske- lun, kuten Ignatius asiaan viittaa.”

”Biden keskusteli Niinistön kanssa joului- ja tammikuussa kertoakseen Venäjän muodostamasta uhkasta.

Maaliskuussa Niinistö vieraili Valkoisessa talossa Bidenin kutsusta, ja tällöin Biden ehdotti puhelua Ruotsin pääministeri Magdalena Anderssonille.

Tässä kuussa niin Suomi kuin Ruotsikin ilmoittivat hakevansa Naton jäseneksi, ja pian sen jälkeen Niinistö ja Andersson vierailivat yhdessä Bidenin luona Valkoisessa talossa.”

* * *

Suomessa ja Ruotsissa innostuttiin tekemään nopeat päätökset Nato-jäsenyyden hakemisesta. Molemmissa maissa pidettiin itsestään selvänä, että jäsenyys toteutuu muutamassa kuukaudessa.

Pettymys on ollut suuri, kun Turkin vastustuksen vuoksi näköpiirissä on ainakin vuoden mittainen viivytys. Pidempikin

saattaa lykkäys olla, ja tarjolla on myös vaara, että hakemukset osoittautuvat ”kelvottomaksi yritykseksi”.

Pahan pettymyksen on kokenut myös Yhdysvaltain presidentti Joe Biden.

Washington Postin mukaan Biden katsoi, että ”paras keino torpedoida Putinin toiveet hajanaisesta Natosta on saada kaksi uutta ja vahvaa jäsentä puolustusliiton jäseniksi”.

Nyt on käynyt ilmi, että Suomen ja Ruotsin hakemukset ovatkin aiheuttaneet Naton piirissä vakavaa hajaannusta. Samalla Suomelle ja Ruotsille annetut lupaukset nopeasta jäsenyydestä ovat jäämässä toteutumatta.

Torstain blogissani esitin kysymyksen, olisiko tässä tilanteessa parasta, että Ruotsi ja Suomi käsi kädessä peruuttaisivat hakemuksensa.

Aloitteen tähän voisi tehdä myös Joe Biden. Tällöin voisimme neuvotella siitä, että saisimme turvatakuut osana Pohjolan yhteisön puitteissa toteutettavaa turvallisuuspoliittista järjestelyä.

Meille ja Ruotsille tämä olisi parempi vaihtoehto kuin Nato-jäsenyys.

Suomen ja Ruotsin vetäytyminen lopettaisi Turkin synnyttämän Naton sisäisen kiistan ja auttaisi parantamaan sen yhtenäisyyttä.

Tällä tavoin Biden voisi Suomen ja Ruotsin lisäksi pelastaa myös Naton.

Millainen voisi Pohjolan turvallisuusyhteisö olla?

Se voitaisiin rakentaa niille periaatteille, joista kirjoitin vuonna 1994 julkaisemassani artikkelissa ”Euroopan unioniin vai Pohjolan yhteisöön?”.

Sijoitan tämän blogini loppuun hieman mukailun version tuossa artikkelissa esitetystä järjestelystä.

* * *

”Turvallisuuspoliittiset perusratkaisut voisivat säilyä nykyisellään. Norja ja Tanska olisivat edelleen Naton jäseniä säilyttäen

sen omaehtoisen rajoituksen, että ne eivät rauhan aikana ota alueelleen ydinaseita eivätkä vieraita tukikohtia. Ruotsi ja Suomi säilyttäisivät puolueettomuutensa: ne eivät olisi liittosuhteessa muihin valtioihin, niillä olisi itsenäinen puolustus ja ne pyrkisivät pysyttäytymään sotilaallisten selkkausten ulkopuolella. Islanti olisi Naton jäsen, kuten nytkin.

Pohjoismaat voisivat tiivistää yhteydenpitoaan sotilaallisen turvallisuuden kysymyksissä, ja käydä niistä avointa keskustelua. Yhteistyötä voitaisiin lisätä mm. ilmatilan ja merialueiden valvonnassa sekä puolustustarviketeollisuudessa.

Pohjolan uuteen turvallisuusjärjestelmään voisi kuulua Yhdysvaltain rajattu turvallisuustakuu Ruotsille ja Suomelle. Yhdysvaltoja tämä voisi kiinnostaa sen vuoksi, että pohjoismainen puolustusyhteistyö vahvistaisi kahden Naton jäsenmaan – Norjan ja Tanskan – turvallisuutta.

Ruotsin ja Suomen saama turvallisuustakuu voisi olla maakohmainen. Siinä voisi olla kaksi osaa. Jos Suomeen tai Ruotsiin tai niiden alueen kautta Naton jäsenmaahan kohdistuisi sotilaallinen uhka, voisivat sopimuspuolet neuvotella tilanteen edellyttämistä toimenpiteistä. Mahdollisessa kriisitilanteessa voisivat Suomi ja Ruotsi huolehtia itse maa- ja meripuolustuksestaan, mutta ne voisivat saada Naton – ennen muuta Yhdysvaltain ilmavoimien – suojaa ja tukea.

Viime vuosien kokemuksen perusteella uskoisi tällaisen rajatun turvatakuun antamisen soveltuvan Yhdysvaltain yleisiin toimintaperiaatteisiin.

Pohjolan yhteisön turvallisuusyhteistyö ylläpitäisi ja vahvistaisi koko Pohjois-Euroopan vakautta. Kun Suomi ja Ruotsi säilyttäisivät edelleen puolueettomuutensa – kun ne eivät olisi liittosuhteessa muihin valtioihin, ja kun niillä olisi itsenäinen puolustus – ei Venäjä kokisi sitä uhkaksi omalle turvallisuudelleen. Venäjä voisi luottaa siihen, että Suomi ja Ruotsi pyrkisivät pysyttäytymään sotien ja selkkausten ulkopuolella, eivätkä sallisi alueensa käyttämistä hyökkäystarkoitukseen.

Pohjolan oman turvallisuusjärjestelmän luominen olisi joka

suhteessa selvästi parempi vaihtoehto kuin se, että Suomi ja Ruotsi luopuisivat puolueettomuusasemastaan ja pyrkisivät liittoutumaan Naton puitteissa.

Pohjolan yhteisön muodostaminen vahvistaisi ja kirkastaisi Pohjoismaiden asemaa ja kuvaa ulko- ja turvallisuuspoliittisena toimijana.”

20.6.2022 Paluu niinistöläiseen vakaus- ja rauhanpolitiikkaan?

Kesäkuun 14. päivänä julkaisemassani blogissa vaadin jälleen kerran, että Ukrainaan on kiireesti saatava aikaan tulitauko ja aselepo. Esitin, että nyt tulisi vihdoinkin käynnistää neuvottelut, joita ehdotin jo vuoden 2014 lopulla kirjoittamassani blogissa ”Syttykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?”

Jäätyneet konfliktit syntyivät Neuvostoliiton hajoamisen seurauksena. Kun Ukrainassa syntynyttä jäätynyttä konfliktia ei saatu neuvotteluteitse ratkaistuksi, se johti täysimittaiseen kuumaan sotaan.

Kiittelin tasavallan presidentti Sauli Niinistöä siitä, että hän oli varhaisemmissa vaiheissa ollut aktiivinen neuvotteluratkaisun aikaansaamiseksi. Kysyin: ”Voisiko hän nyt palata sotapolitiikasta rauhanpolitiikkaan?”

Kirjoitin, että Ranskan parlamenttivaalien toisen kierroksen jälkeen olisi otollinen ajankohta ryhtyä toteuttamaan rauhanpolitiikkaa ETY-järjestön huippukokousten puheenjohtajamaana toimineiden Suomen ja Ranskan johdolla.

* * *

Kesäkuun 14. päivän blogissani esitin omia arvailujani siitä, mitä Venäjän ja Ukrainan presidentit ajattelevat ja mihin he pyrkivät.

Kysyin, mitä Vladimir Putin nyt aikoo.

Ennakoin, että Venäjä pyrki Donbassin alueen lisäksi valtaa-

maan vielä venäläisenemmistöisen Harkovan alueen, jos voimat siihen riittäisivät.

Arvelin, että etelässä hyökkäystä tuskin jatkettaisiin. Transnistrian alueen venäläisvähemmistön aseman voisi pyrkiä turvaamaan myös neuvotteluteitse.

Kysyin myös, mitä Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi ajattelee ja mihin hän pyrkii.

Ennen Venäjän hyökkäystä Saksa ja Ranska vetosivat sen puolesta, että Ukraina olisi suostunut toteuttamaan Minsk II -sopimuksen ja hyväksynyt maalleen puolueettomuusaseman. Tämä ei auttanut. Sota syttyi.

Nyt presidentti Zelenskyi pyrkii torjumaan Venäjän hyökkäykset ja sen jälkeen valtaamaan asevoimin sen miehittämät venäläisalueet.

Tässä hyökkäyssodassa uhraukset kaatuneina ja haavoittuneina sotilaina olisivat raskaat. Siviiliväestö kokisi sodan keskellä kovia kärsimyksiä.

Kirjoitin, että länsimaiden kannalta katsoen asetelma on outo.

Sota syttyi, kun Ukraina ei suostunut turvaamaan venäläisvähemmistön oikeuksia ja asemaa neuvotteluteitse. Nyt sanotaan, että Ukrainaa on tuettava, kun sen katsotaan puolustavan ihmis-oikeuksia ja demokratiaa.

Kysyin: ”Millä tavoin ihmisoikeuksia ja demokratiaa edistäisi se, että länsimaat auttaisivat Ukrainaa ”voittamaan sodan” ja häätämään Venäjän joukot perinteisesti venäläisten asuttamilta alueiltaan? Kuinka kova hinta tästä ollaan valmiit maksamaan?”

* * *

Eilen saimme vastauksen: Nato varautuu tukemaan Ukrainan sotaponnistuksia useiden vuosien ajan.

”Lännen on valmistauduttava jatkamaan Ukrainan tukemista jopa vuosia kestävässä sodassa”, varoitti Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg saksalaiselle Bild-sanomalehdelle antamassaan haastattelussa.

Pääsihteeri Stoltenbergin mukaan sodan kustannukset ovat korkeat, mutta Moskovan sotilaallisten tavoitteiden saavuttamisen sallimisen hinta on vielä korkeampi.

”Meidän on varauduttava siihen, että se voi viedä vuosia. Emme saa lakata tukemasta Ukrainaa, vaikka kustannukset ovat korkeat. Kyse ei ole vain sotilaallisen tuen hinnasta, vaan myös energian ja elintarvikkeiden nousevista hinnoista”, Stoltenberg sanoi.

”Pääsihteerin mukaan nykyaikaisempien aseiden toimittaminen Ukrainalle lisäisi sen mahdollisuuksia vapauttaa maan itäinen Don bassin alue, josta suuri osa on tällä hetkellä Venäjän hallinnassa.”

Länsimaissa saattaa olla vaikeuksia ylläpitää kansan tukea Stoltenbergin kaavailemalle toiminnalle.

Kun Venäjä lopettaa hyökkäyksensä, Ukrainan hallituksen aseellinen toiminta muuttuu hyökkäyssodaksi venäläisvähemmistön asuttamille alueille. Sitä puolustusliitto Nato aikoo siis tukea.

Kuinkahan paljon vilua ja nälkää länsimaissa ollaan valmiit kärsimään Ukrainan hyökkäyssodan tukemiseksi? Demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseksi sitä on vaikea perustella.

Jos sota kaikkine seurauksineen ja siihen liittyvä pakotepoliittikka jatkuvat pitkään, näköpiirissä on suuria yhteiskunnallisia ja poliittisia mullistuksia sekä länsimaissa että muualla maailmassa.

Sota on saatava nopeasti loppumaan ja poliittiset neuvottelut käyntiin.

* * *

Lauantaina julkaisemassani blogissa kysyin, voisiko Joe Biden pelastaa Suomen, Ruotsin ja Naton.

Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin ajattelussa ja toiminnassa Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys kytkeytyi Ukrainan sotaan.

Valmistautuessaan Venäjän hyökkäykseen Biden Washington Postin mukaan laskelmoi, että Suomen ja Ruotsin, kahden vahvan uuden jäsenen, Nato-jäsenyys torpedoisi ”Putinin toiveet hajanaisesta Natosta”.

Nyt on käynyt ilmi, että Suomen ja Ruotsin hakemukset ovatkin aiheuttaneet Naton piirissä vakavaa hajaannusta. Samalla Suomelle ja Ruotsille annetut lupaukset nopeasta jäsenyydestä ovat jäämässä toteutumatta.

Torstaina 16.6. julkaisemassani blogissa esitin kysymyksen, olisiko tässä tilanteessa parasta, että Ruotsi ja Suomi käsi kädessä peruuttaisivat hakemuksensa.

Kirjoitin, että aloitteen tähän voisi tehdä myös Joe Biden. Tälöin voisimme neuvotella siitä, että saisimme turvatakuut osana Pohjolan yhteisön puitteissa toteutettavaa turvallisuuspoliittista järjestelyä.

Meille ja Ruotsille tämä olisi parempi vaihtoehto kuin Nato-jäsenyys.

Toteuttaisimme presidentti Niinistön esittämän vaihtoehdon B, joka perustuisi Suomen ja Ruotsin tiivistyvään yhteistyöhön. Saisimme kahdenväliset Yhdysvaltain turvatakuut. Tämän ratkaisun tueksi voisimme muodostaa pohjoismaisen turvallisuuspoliittisen blokin, Pohjolan yhteisön.

Kultaranta-keskusteluissa Pohjoismaiden turvallisuuspoliittinen yhteistyö sai vahvaa kannatusta.

Ruotsissa Nato-jäsenyyden kannatus näyttää jo laskeneen. Suomessa tutkimuksia ei ole tehty tai ainakaan niiden tuloksia ei ole julkaistu.

* * *

Kirjoitin, että Suomen ja Ruotsin päätös peruuttaa ainakin tässä vaiheessa jäsenyyshakemuksensa lopettaisi Turkin synnyttämän Naton sisäisen kiistan ja auttaisi parantamaan sen yhtenäisyyttä.

Tällä tavoin Biden voisi Suomen ja Ruotsin lisäksi pelastaa myös Naton.

Yhdysvalloille Pohjolan yhteisöön kytkeytyvän takuujärjestelyn uskoisi sopivan.

Nato on Yhdysvalloille vain yksi sen turvallisuuspolitiikan

väline. Sillä on erilaisia yhteistyö- ja takuujärjestelyjä muidenkin maiden ja maaryhmien kanssa.

Tiivis yhteistyö Pohjoismaiden kanssa antaisi myönteistä kuvaa Yhdysvaltain turvallisuuspolitiikasta. Se tasapainottaisi sen kaltaisia imago-ongelmia, joita Nato-maa Turkin suunnittelema hyökkäys Syyrian ja Irakin kurdeja vastaan aiheuttaa.

Sauli Niinistön kannattaisi ottaa tämä mahdollisuus esille Joe Bidenin kanssa. Hän on palveluksen velkaa niiden vahinkojen korjaamiseksi, joita aikaisemmat keskustelut ovat saaneet aikaan.

Tämäkin voisi olla osa paluusta niinistöläiseen vakaus- ja rauhanpolitiikkaan.

22.6.2022 ”Suomi – Pohjoismaa vai Baltian maa?”

Tämän kirjoitukseni otsikon olen poiminut viime kesänä julkaisemastani blogista. Kerroin siinä seminaarista, jonka Pohjantähti-keskus heinäkuun lopulla 2021 järjesti.

Viime päivinä otsikon kysymys on tullut jälleen ajankohtaiseksi.

Suomen ja Ruotsin Nato-hakemusten jouduttua pahaan vastatuuleen olen pyrkinyt virittelemään keskustelua siitä, olisiko ne vedettävä ainakin tässä vaiheessa takaisin ja ryhdyttävä rakentamaan Pohjoismaiden omaa turvallisuuspoliittista ratkaisua, Pohjolan yhteisöä.

Pohjolan turvallisuusyhteisö perustuisi nykyisille turvallisuuspoliittisille perusratkaisuille. Mukana olisi kolme Nato-maata ja kaksi sotilaallisesti liittoutumatonta. Tätä kautta Suomi ja Ruotsi voisivat saada Yhdysvaltain antamat turvatakuut.

Tässä ratkaisussa olisi sekin hyvä puoli, että Suomi ja Ruotsi erottautuisivat selkeästi Baltian maista. Naton jäsenenä ajautuisimme helposti niiden mukana reunavalttiopolitiikan kaltaiseen yhteistyöhön ja jopa päävastuuseen niiden puolustamisesta.

Viime päivien uutiset Virosta ja Liettuaasta osoittavat, että Baltian maiden ratkaisut eivät välttämättä ole omiaan edistämään vakautta meidän lähialueillamme.

Pohjoismaiseen yhteistyöhön perustuva turvallisuuspoliittinen ratkaisu olisi johdonmukaista jatkoa sille kehitykselle, jonka historiallista taustaa professori Kari Hokkanen Pohjantähti-keskuksen seminaarissa valotti.

Esitelmässään ”Onnekas Suomi” Hokkanen kertoi niistä maamme kohtaloihin vaikuttaneista onnekaista tapahtumista, joiden ansiosta Suomesta tuli itsenäinen valtio, länsimaa ja Pohjoismaa.

Hokkanen kertoo luentonsa sisällöstä Polaris-TV:n julkaisemassa Youtube-videossa. Esitelmä on luettavissa Polaris-TV:n arkistosta.

Hokkanen korosti erityisesti sen merkitystä, että Suomesta tuli historian saatossa nimenomaan Pohjoismaa eikä Baltian maa. Tähän ryhmään me historiamme, yhteiskunnallisten olojemme ja kulttuurimme puolesta kuulumme.

Luennossa ja haastattelussa Hokkasen viesti oli, että nimenomaan onnekkautensa ansiosta Suomi on nyt maa, jonka kansa kuuluu maailman onnellisimpien joukkoon.

Haastattelun lopuksi Hokkanen kuitenkin muistutti siitä, että hän oli vastustanut Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Tyyllilleen uskollisena hän sanoi, ettei ole vielä tullut vakuuttuneeksi siitä, että hän olisi ollut väärässä.

Tämä oli melkoinen ”understatement”. Kari Hokkanen johdi vuonna 1994 Keskustan puitteissa muodostettua ”Vastuu Suomesta”-nimistä yhdistystä, joka kampanjoi jäsenyyttä vastaan. Sen jälkeen hän on murehtinut meidän muiden isänmaan ystävien kanssa sitä, että olimme oikeassa, kun kansanäänestyksen yhteydessä kerroimme, mihin kaikkeen EU-jäsenyys johtaisi.

Suomi ja muut Pohjoismaat olisivat vielä nykyistä onnellisempia, jos olisimme jääneet osaksi Euroopan talousaluetta (ETA) ja tiivistäneet pohjoismaista yhteistyötä Pohjolan yhteisöksi. ETA:n jäsenenä olimme jo päässeet EU:n sisämarkkinoille.

EU:ssa itsenäisytemme on voimakkaasti kaventunut ja se uhkaa edelleen murentua.

Kirjoitin blogissani:

”Unionin puitteissa Suomi rinnastetaan usein Baltian maihin, senkin vuoksi, että kuulumme niiden kanssa ainoana Pohjoismaana euroalueeseen. EU:n puitteissa meille pyritään sysäämään jopa vastuuta Baltian maiden puolustamisesta.”

* * *

Suomen Nato-jäsenyys johtaisi siihen, että samaistuisimme entistäkin vahvemmin Baltian maihin. Tämä riski on erityisen suuri Suomen osalta senkin vuoksi, että meitä yhdistää Viroon myös kielisukulaisuus.

Kun Suomelle on jo EU:n puitteissa pyritty sysäämään vastuu- ta Baltian maiden puolustamisesta, Naton puitteissa tämä toteutuisi kovan sotilaallisen toiminnan muodossa.

Ennen jäsenyyslakemuksen jättämistä tämä vastuu kiistettiin.

Nyt on jo myönnetty, että joutuisimme vastuuseen ainakin il- mavalvonnasta ja kriisitilanteessa myös osasta ilmapuolustusta. Vieläkin vältellään sen tosiasian myöntämistä, että Suomi joutuisi kriisitilanteessa lähettämään ainakin Viroon myös maajoukkoja.

Ruotsi saisi vastuulleen erityisesti Latvian puolustuksen.

Viittasin edellä Liettuan ja Viron viimeaikaisiin ratkaisuihin.

Liettua on puuttunut Venäjän sisäiseen tavaraliikenteeseen ta- valla, jolle on vaikea löytää perusteita. Jos maayhteyden käyttöä ei palauteta, Venäjä joutuu hoitamaan yhteydet Kaliningradiin meri- ja ilmaitse kapeaa Suomenlahden väylää käyttäen. Tämä li- säisi jännitteitä ja riskejä.

Virolaisten ja maan venäläisvähemmistön välit ovat vaaralli- sella tavalla kärjistyneet.

Kaikki puhuu sen puolesta, että Ukrainan sota on saatava välit- tömästi loppumaan ja poliittiset neuvottelut käyntiin, kuten vii- meksi maanantain blogissani vaadin.

Suomen on palattava niinistöläisen vakaus- ja rauhanpolitiin- kan tielle.

UUDESSA ”MAAILMOJEN SODASSA” SUOMI OLISI YKSI SUURIMMISTA HÄVIÄJISTÄ

Kun Suomen jäsenyys oli Madridin huippukokouksessa varmistunut, pyrin virittelemään keskustelua siitä, millaiseen Natoon olimme liittymässä.

Lehdistötilaisuudessa Niinistö vastasi, että liittymme sellaiseen Natoon, jollaisen jäsenyyttä haimme ja johon liittymistä kansanvaltaisa enemmistö ja kaikki puolueet kannattivat.

Kysyin kuitenkin blogissani, oliko käymässä samoin kuin EU-jäsenyyden suhteen.

Haimme jäsenyyttä Euroopan yhteisössä, joka oli itsenäisten valtioiden liitto, konfедераatio. Liityimme kuitenkin Euroopan unioniin, jonka kehittyminen ylikansalliseksi liittovaltioksi, federaatioksi, oli lyöty lukkoon Maastrichtin sopimuksella.

Tätä ei kansanäänestyksen yhteydessä kansalle ollut kerrottu.

Vielä paljon vähemmän tietoa kansalaisilla oli Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä, kun he mielipidetutkimuksissa ilmoittivat sitä kannattavansa.

Kansanäänestystä ei järjestetty.

Niinistön mukaan Madridin kokouksessa oli puhuttu paljon ”maailman uudelleenjakautumisesta”.

Sauli Niinistölle itselleen maailman ”uudelleenjakautuminen” ei kai tullut yllätyksenä.

Perusteena Nato-jäsenyyden hakemiselle oli ollut maailman kahtiajakautuminen, ”uusi kylmä sota”, jossa Suomenkin piti valita puolensa.

Venäjä näyttää ottaneen haasteen vastaan. Sen edustajat ovat viime aikoina puhuneet ”uudesta maailmanjärjestyksestä”.

Madridissa koko maailman uudelleenjakautuminen oli läsnä senkin vuoksi, että vieraina olivat Japanin, Etelä-Korean, Australian ja Uuden Seelannin johtajat.

Kysyin, onko Suomi Nato-jäsenyytensä kautta joutumassa uudelleenjakautuneessa maailmassa ajan oloon vastuuseen myös näiden maiden turvallisuudesta.

Kirjoituksissani varoittelin uuden maailmojen sodan seurauksista.

Kirjoitin myös siitä, että Venäjä saattaisi Ukrainan sodan kärjistyessä käyttää siellä taktisia ydinaseita.

Muistutin mieleen kaksi vuotta aikaisemmin Nagorno-Karabahissa käydyin sodan. Sillä oli yhtäläisyyksiä Ukrainassa käytyyn sotaan.

30.6.2022 Millaiseen Natoon Suomi onkaan liittymässä?

Madridin huippukokouksen yhteydessä varmistui Suomen ja Ruotsin liittyminen Natoon.

Jäsenyysneuvottelut käydään muutamassa päivässä. Ratifioinnit pyritään hoitamaan niin nopeasti, että mitkään muutokset jäsenmaissa tai kansainvälisessä tilanteessa eivät niitä mutkista.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön eilisessä lehdistötilaisuudessa häneltä kysyttiin, millaiseen Natoon Suomi on liittymässä.

Tämä kysymys liittyi siihen, että Naton uudessa strategiassa Venäjä määritellään merkittävimmäksi ja välittömimmäksi uhkaksi liittoutuman turvallisuudelle ja että itäiseen Eurooppaan sijoitettavien valmiusjoukkojen määrää voimakkaasti lisätään.

Niinistö vastasi, että liittymme sellaiseen Natoon, jollaisen jäsenyyttä haimme ja johon liittymistä kansan valtaisa enemmistö ja kaikki puolueet kannattivat.

Herää kuitenkin kysymys, onko käymässä samoin kuin EU-jäsenyyden suhteen.

Haimme jäsenyyttä Euroopan yhteisössä, joka oli itsenäisten valtioiden liitto, konfederaatio. Liityimme kuitenkin Euroopan unioniin, jonka kehittyminen ylikansalliseksi liittovaltioksi, federaatioksi, oli lyöty lukkoon Maastrichtin sopimuksella.

Tätä ei kansanäänestyksen yhteydessä kansalle kerrottu.

Vielä paljon vähemmän tietoa kansalaisilla oli Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä, kun he mielipidetutkimuksessa ilmoittivat sitä kannattavansa.

Kansanäänestystä ei järjestetty.

* * *

Lehdistötilaisuudessa esitetty kysymys oli aiheellinen senkin vuoksi, mitä Sauli Niinistö tiedotustilaisuutensa avauspuheen-
vuoron lopussa sanoi.

Niinistö kertoi, että Venäjän muodostaman uhkan lisäksi huippukokouksen yhteydessä oli keskusteltu ”paljon maailman uudelleenjakautumisesta”.

Sauli Niinistölle itselleen maailman ”uudelleenjakautuminen” ei tullut yllätyksenä.

Lehdistötilaisuudessaakin Niinistö muistutti puhelinkeskusteluista, joita hän oli käynyt Yhdysvaltain presidentin Joe Bidenin kanssa viime joulukuussa ja tammikuussa. Niissä Suomen Nato-jäsenyys pantiin vireille. Silloin käynnistettiin tiivis yhteydenpito presidenttien kanslioiden välillä.

Perusteena jäsenyyden hakemiselle oli maailman kahtiajakautuminen, ”uusi kylmä sota”, jossa Suomenkin piti valita puolensa.

Ilmeisesti huoli maailman ”uudelleenjakautumisesta” oli ollut Madridissa tärkeä keskustelunaihe. Tästä syystä Niinistö nosi sen erityisesti esille.

Valitettavasti yksikään toimittaja ei huomannut tarttua tähän kommenttiin ja kysyä, millaista keskustelua tästä aihepiiristä oli käyty.

Koko maailman uudelleenjakautuminen oli Madridissa läsnä

senkin vuoksi, että vieraina olivat Japanin, Etelä-Korean, Australian ja Uuden Seelannin johtajat.

Onko Suomi Nato-jäsenyytensä kautta joutumassa uudelleenjakautuneessa maailmassa ajan oloon vastuuseen myös näiden maiden turvallisuudesta?

* * *

Välittömämmin maailman uudelleenjakautuminen koskettaa meitä kuitenkin sen vuoksi, että Nato määritteli Venäjän ”merkittävimmäksi ja välittömimmäksi uhkaksi liittoutuman turvallisuudelle” ja päätti lisätä voimakkaasti varustautumistaan itäisen Euroopan maissa.

Vaikka tämä kannanotto ja tämä sotilaallinen varustautuminen hyväksyttiin yksimielisesti, ne tosiasiaa jakavat liittokuntaa ja niitä muita maita, joita Yhdysvallat havittelee osaksi johtamaansa demokraattisten maiden rintamaan.

Presidentti Niinistö korosti, että Suomi ei ollut ollut mukana laatimassa julkilausumaa ja eikä päättämässä siitä.

Tosiasiaa Venäjä ei ole uhannut liittoutuman eikä sen jäsenmaiden turvallisuutta.

Väitettä Venäjän Natolle ja sen jäsenmaille aiheuttamasta turvallisuusuhkasta käytetään perusteena myös Ukrainalle annettavan sotilaallisen tuen kasvattamiselle.

On ilmeistä, että Ukrainan sodan pitkittyminen jakaa yhä enemmän Nato-maiden ja muiden demokraattisten maiden rintamaa.

Kesäkuun 20. päivänä julkaisemassani blogissa otin esille Naton pääsihteeri Jens Stoltenbergin saksalaiselle Bild-sanomalehdelle antaman haastattelun, jossa hän sanoi, että Ukrainan sodan kustannukset ovat korkeat, mutta Moskovon sotilaallisten tavoitteiden saavuttamisen sallimisen hinta on vielä korkeampi.

Stoltenberg kehotti meitä varautumaan siihen, että sota voi viedä vuosia. Emme saa lakata tukemasta Ukrainaa, vaikka kustannukset ovat korkeat.

”Kyse ei ole vain sotilaallisen tuen hinnasta, vaan myös energian ja elintarvikkeiden nousevista hinnoista”, Stoltenberg sanoi.

”Pääsihteerin mukaan nykyaikaisempien aseiden toimittaminen Ukrainalle lisäisi sen mahdollisuuksia vapauttaa maan itäinen Donbassin alue, josta suuri osa on tällä hetkellä Venäjän hallinnassa.”

Arvelin blogissani, että länsimaissa saattaa olla vaikeuksia ylläpitää kansan tukea Stoltenbergin kaavailemalle toiminnalle.

”Kun Venäjä lopettaa hyökkäyksensä, Ukrainan hallituksen aseellinen toiminta muuttuu hyökkäyssodaksi venäläisvähemmistön asuttamille alueille. Sitä puolustusliitto Nato aikoo siis tukea.

Kuinkahan paljon vilua ja nälkää länsimaissa ollaan valmiit kärsimään Ukrainan hyökkäyssodan tukemiseksi? Demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseksi sitä on vaikea perustella.

Jos sota kaikkine seurauksineen ja siihen liittyvä pakotepoliitiikka jatkuvat pitkään, näköpiirissä on suuria yhteiskunnallisia ja poliittisia mullistuksia sekä länsimaissa että muualla maailmassa.”

* * *

Naton pääsihteerin näyttää luottavan siihen, että kaikki Ukrainan sodasta ja siihen liittyvästä pakotepoliitikasta aiheutuvat vaikeudet ja kärsimykset voidaan loputtomasti panna yksin Venäjän ja erityisesti Vladimir Putinin syyksi.

Mitä korkeammaksi hinta kohoaa, sitä enemmän aletaan kuitenkin kysyä, kuinka Ukrainan sota on alun perin saanut alkunsa ja mihin se voi pahimmillaan johtaa.

Vastauksia on löydettävissä mm. amerikkalaisen huippuasiantuntijan John Mearsheimerin luennosta, jonka sain äskettäin käsiini.

Omalta osaltani olen käsitellyt Ukrainan sodan taustaa ja seurauksia lukuisissa kirjoituksissani, joita olen vuodesta 2014 alkaen julkaissut. Ne ovat luettavissa kotisivuni blogiarkistosta.

George Orwellin teoksessa ”Vuonna 1984” maailma oli jaettu-
na kolmeen suuralueeseen.

Oseaniaan kuuluivat brittiläisen imperiumin entisten aluei-
den lisäksi koko Pohjois- ja Etelä-Amerikka. Euraasiaan kuulu-
vat silloisen Neuvostoliiton alue ja koko Eurooppa Brittein saaria
ja Islantia lukuun ottamatta. Itäaasiaan kuuluivat Kiina, Japani ja
eräät niiden naapurimaat.

Nämä suuralueet kävivät reuna-alueillaan sotaa keskenään ja
muiden maiden kanssa.

Nyt Oseania on ”kaapannut” Euroopan. Suuralueiden välinen
taistelu on siirtynyt Euroopan ja Venäjän rajalle.

Orwell tulee mieleen myös sen vuoksi, että mekin kuulumme
nyt Oseaniaan, jossa tosiasiat ja valheet sekoittuivat keskenään.

Meidän ”totuuksiimme” kuuluu muiden muassa se, että Uk-
rainaa on ihmisoikeuksia kunnioittava demokraattinen maa, joka
taistelee meidän puolestamme länsimaisten arvojen puolesta. Tä-
män ansiosta Ukraina kutsuttiin jopa ehdokkaaksi liittyä Euroop-
pan unionin jäseneksi.

Vielä muutama viikko sitten Ranskan presidentti Emmanuel
Macron aivan oikein totesi, ettei Ukraina ole kypsä EU:n jäsenek-
si vielä vuosikymmeniin.

Demokratioiden joukkoon kelpuutamme myös Turkin, jo-
ka kohtelee kaltoin maan kurdivähemmistöä ja joka suunnitte-
lee jopa hyökkäyssotaa Syyriassa ja Irakissa asuvia kurdeja vas-
taan. Tällainen hyökkäyssota näyttää olevan Naton piirissä hyväk-
sytty.

2.7.2022 Uudessa ”maailmojen sodassa” olisi vain häviäjiä, Suomi olisi yksi suurimmista

Maailmansodissa mukana olleista maista jotkut ovat selviytyneet
voittajina ja määränneet niiden jälkeen vallinneen kansainväli-
sen järjestyksen.

On tarjolla vaara, että Ukrainassa käynnissä oleva sota leviää ja

johtaa lopulta jopa maailmansotaan. On muistettava, että Venäjä on ydinasevalta.

Vaikka maailmansota kyettäisiin välttämään, on käynnistymässä ”maailmojen sota”, jota käytäisiin kaikkia muita keinoja käyttäen ja mitään niistä kaihtamatta.

Mahtoiko tasavallan presidentti Sauli Niinistö tarkoittaa tätä, kun hän Madridissa pitämässään lehdistötilaisuudessa kertoi, että Ukrainan sodan aiheuttamien huolten rinnalla siellä oli keskusteltu paljon ”maailman uudelleenjakautumisesta”?

Molempien maailmansotien jälkeen oli selvää, mitkä valtiot olivat voittajia.

Toisen maailmansodan jälkeen käydyssä kylmässä sodassakin oli voittajat ja häviäjät.

Nyt käynnistyneessä maailman uudelleenjaossa, ”maailmojen sodassa”, olisi vain häviäjiä.

Yksi suurimmista häviäjistä olisi Suomi, osittain sen vuoksi, että maamme harhautui sen osana luopumaan turvatusta ja edullisesta asemastaan sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana.

Olisikohan Sauli Niinistökkin tullut Madridissa tämän huomaamaan?

Kaikki ei ole kuitenkaan vielä menetetty. Kansainvälinen kehitys voi saada vielä kestävämmän suunnan.

Suomenkin osalta tilanne voi muuttua. Ehdin jo Madridin jälkeen onnitella Sauli Niinistöä siitä, että pahin vältettiin, kun Nato-hakemuksesta ei tullut ”kelvotonta yritystä”.

Onnittelut olivat näköjään ennenaikaiset.

* * *

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen solmittiin sen voittajien ehoilla Versaillesin rauhansopimus. Rauhan takeeksi perustettiin Kansainliitto.

Rauha ei ollut kestävä. Eurooppaan syttyi ”jatkosota”, joka levisi todelliseksi maailmansodaksi. Aasiassa sen päättivät Yh-

dysvaltain Japanissa käyttämät ydinaseet.

Toisen maailmansodan jälkeen voittajavaltiot sanelivat rauhan ehdot. Rauhan takeeksi perustettiin Yhdistyneet Kansakunnat, jonka turvallisuusneuvoston pysyvä jäsenyys takasi niiden turvallisuuden ja mahtiaseman.

Voittajien yhteistyö ei kuitenkaan ollut kestävällä pohjalla. Ajauduttiin kylmään sotaan, jossa niiden keskinäisen rauhan takeena oli myös ydinasepelote.

Rauhansopimuksen korvasi osittain Euroopan yhteistyö- ja turvallisuuskonferenssi (ETYK) ja sen seurantaan perustettu ETY-järjestö.

ETY-prosessi vakautti Euroopan olot, ja lopulta se johti kylmän sodan päättymiseen.

Länsimaat julistautuivat Yhdysvaltain johdolla kylmän sodan voittajiksi, ja sitä ne olivatkin. Varsovan liitto purkautui ja Neuvostoliitto hajosi.

Voittajat eivät tyytyneet saavutuksiinsa.

Yhdysvaltain johdolla Nato alkoi laajentua. Mukaan tuli myös entisiä neuvostotasavaltoja.

Vapaakauppa-alueena ja tulliliittona perustetulle Euroopan yhteisölle (EY) annettiin poliittisia ja myös turvallisuuspoliittisia tehtäviä. Sekin alkoi laajentua.

Neuvostoliiton hajotessa sen alueelle syntyi sotilaallisia konflikteja, mutta Venäjän tuella niiden leviäminen voitiin estää. Niistä tuli ”jäätäneitä konflikteja”.

Pahin niistä syntyi, kun Ukrainassa toteutettiin vuoden 2014 alussa länsimaiden tukema vallankaappaus. Uudet Kiovan valtanpitäjät kielsivät venäjän kielen käytön ja ilmoittivat Ukrainan liittyvän Natoon.

Vallankaappaus johti sisällissotaan ja Krimin valtaukseen.

Donbassin alueella käydyssä sisällissodassa maan venäjänkielinen vähemmistö on kokenut raskaita tappioita. Venäjän tuella se on kuitenkin kyennyt puolustautumaan.

Ranskan ja Saksan johdolla helmikuussa 2015 solmittua Minsk II -sopimusta ei ole saatu toteutetuksi.

Päivälleen kahdeksan vuotta helmikuussa 2014 toteutetun vallankaappauksen jälkeen Venäjä käynnisti hyökkäyksensä Ukrainaan. Tavoitteena oli turvata maan venäjänkielisen vähemmistön asema ja pysäyttää Ukrainan liittyminen Natoon.

Aluksi Venäjä pyrki vuoden 2014 tapaan vaihtamaan vallankaappauksen avulla Ukrainan poliittisen johdon. Kun tämä ei onnistunut, Venäjä on pyrkinyt valloittamaan asevoimin ne alueet, joilla venäjää äidinkielenään puhuvat ovat olleet enemmistönä.

* * *

Ukrainan sota on murheellinen osoitus siitä, että ETY-prosessin käynnistämää siirtymistä ”uuteen Eurooppaan” ei ole kyetty hallitsemaan. Pariisin peruskirjasta ei ollut apua.

Sen sijaan, että Varsovan liiton ja Neuvostoliiton hajoamisen seurauksena syntyneitä kriisejä olisi pyritty yhdessä rauhanomaisesti ratkomaan, niistä on tullut suurvaltapolitiikan välikappaleita.

Naton Madridin huippukokous osoitti, että suurvaltapolitiikassa on alkamassa uusi vaihe. Sitä ei käsitelty julkisissa puheenvuoroissa, mutta julkilausuma, tehdyt päätökset ja käytäväkeskustelut sen osoittavat.

Yhdysvallat on päättänyt käynnistää ”uuden kylmän sodan”. Maailma pyritään jakamaan kahtia. Toisella puolella olisivat Kiinan ja Venäjän johtamat autoritaariset valtiot ja toisella Yhdysvaltain johtamat demokraattiset maat.

Madridissa olivat paikalla myös Japanin, Etelä-Korean, Australian ja Uuden Seelannin johtajat. Tähän Kiina reagoi voimakkaasti.

Uudella kylmällä sodalla Yhdysvallat pyrkii vahvistamaan asemaansa kilpailussa Kiinan kanssa. Tässä se tuskin onnistuu. Tässä uudessa ”maailmojen sodassa” sekin olisi häviäjien joukossa.

Kehitys kohti uutta kylmää sotaa käynnistyi jo Naton Bukarestin huippukokouksessa keväällä 2008, jolloin Ukrainalle ja Georialle avattiin ovi kohti jäsenyyttä. Tärkeä käännekohta oli Kiovassa vuonna 2014 toteutettu vallankaappaus.

Yhdysvallat oli perillä siitä, että Venäjä suunnitteli viime vuodesta alkaen hyökkäystä Ukrainaan, ellei se pystyisi toteuttamaan tavoitteitaan rauhanomaisin keinoin.

Yhdysvallat ei osoittanut mitään ymmärtämystä Venäjän turvallisuushuolille. Sota pyrittiin välttämään uhkauksilla niistä seurauksista, joita hyökkäys saisi aikaan. Suomen mahdollinen Nato-jäsenyys oli yksi pelotteista.

Madridissa Ukrainan sotaa käytettiin perusteena sille, että Venäjä määriteltiin ”merkittävimmäksi ja välittömimmäksi uhkaksi liittoutuman turvallisuudelle”. Nato-maiden turvallisuutta Venäjä ei kuitenkaan ole uhannut.

Ukrainan sotaa käytettiin perusteena myös Nato-joukkojen voimakkaalle lisäämiselle itäisen Euroopan maissa.

Ukrainalle taas luvattiin niin voimakasta aseellista ja muuta apua, että se voittaa sodan. Venäjän hyökkäys pyritään pysäyttämään asevoimin. Sitten Ukraina käynnistäisi hyökkäyksen, jolla Venäjän joukot ajettaisiin pois sen alueilta.

Näköpiirissä on pitkä tuhoisa sota, jonka seuraukset ja johon liittyvät pakotteet aiheuttavat sekä länsimaissa että muualla maailmassa yhteiskunnallisia ja poliittisia mullistuksia.

Euroopassakin koetaan vilua ja nälkää. Ukrainan pakolaisten aiheuttamat ongelmat ovat jo kärjistyneet.

Yhdysvaltainkin poliittinen tilanne on epävaka. On ilmeistä, että demokraatit häviävät sekä syksyn kongressivaalit että vuoden 2024 presidentinvaalit. Näillä vaalituloksilla saattaa olla ratkaiseva vaikutus maan ulkopolitiikkaan.

Tätä kysymystä käsittelin jo 20.3. kirjoittamassani blogissa ”Joe Bidenin politiikasta Donald Trumpin strategiaan?”

* * *

Ukrainan kriisin taustoista on tarjolla tietoa mm. amerikkalaisen huippuasiantuntijan, professori John Mearsheimerin luennosta, jonka sain äskettäin käsiini.

Mearsheimer pitää sodan syynä Naton laajentumispolitiikkaa,

jota hän tarkastelee vuoden 2008 Naton Bukarestin huippukokouksesta alkaen.

Omalta osaltani olen käsitellyt Ukrainan sodan taustaa ja seurauksia lukuisissa kirjoituksissani, joita olen vuodesta 2014 alkaen julkaissut.

Suosittelena erityisesti seuraavia blogejani:

”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?” ja ”Uusi ja vanha-Eurooppa”.

EU:n toimintaa käsitelin blogissani ”Suomikin on osavastuussa Ukrainan kriisistä”.

Madridin kokousta kommentoin blogissani ”Millaiseen Natoon Suomi onkaan liittymässä?”.

Tämän lisäksi olen julkaissut helmikuusta alkaen useita kirjoituksia sekä Ukrainan kriisistä että Suomen Nato-jäsenyydestä. Ne ovat luettavissa kotisivuni blogiarkistosta.

3.7.2022 Voisiko Venäjä käyttää Ukrainassa ydinaseita?

Eilissä blogissani varoitin siitä, että Ukrainassa käynnissä oleva sota saattaa levitä ja johtaa lopulta jopa maailmansotaan. Muistutin siitä, että Venäjä on ydinasevalta.

Kirjoitin, että maailmansodan syttyminen voidaan ehkä välttää, mutta on käynnistymässä ”uusi kylmä sota”, jota kutsuin ”maailmojen sodaksi”. Sitä käytäisiin kaikkia muita keinoja käyttäen yhtäältä Yhdysvaltain johtamien demokraattisten maiden ja toisaalta Kiinan ja Venäjän johtamien autoritaaristen maiden välillä.

Aikaisemmin olen useissa kirjoituksissani käsitellyt sitä vaaraa, että Ukrainan sota saattaa levitä ja johtaa jopa maailmansotaan. Esimerkiksi 17.3. julkaisemassani blogissa kysyin, ”Olemmeko ajautumassa suursotaan?”.

Toukokuun 5. päivänä julkaisin blogin, jossa kysyin, olemmeko joutumassa ”tennisottelusta suursotaan”. Sen lähtökohtana oli

Sauli Niinistön tammikuun lopulla MTV:lle antama haastattelu, jossa Jaakko Loikkanen rinnasti suurvaltasuhteet tennispeliin.

Niinistö vastasi: ”Joo. Tästähän on vanha viisaus, että tennis on mukava peli. Mutta palloksi ei pidä päätyä.”

Juontajan kysymykseen hän vastasi, että Suomen valinnanvapauksien rajoittaminen ei ollut suurvaltojen neuvotteluissa pöydällä.

Kommentoin:

”Suurvaltasuhteissa ei ole enää kysymys vain diplomaattisesta pelistä.

Venäjän aloittamaa sotaa käytiin aluksi sen ja Ukrainan välisenä.

Viime viikkoina Ukrainasta on tullut maa, joka käy Yhdysvaltain ja sen liittolaisten puolesta sijaissotaa (proxy war) Venäjää vastaan.

Näissä oloissa on tarjolla vakava vaara, että se leviää suurso-daksi ja jopa maailmansodaksi. Ensimmäinen maailmansotakin alkoi vahingossa.”

Myöhemmin olemme saaneet tietää, että jo ennen tuota MTV:n haastattelua Suomen Nato-jäsenyys oli pantu vireille presidenttien Joe Bidenin ja Sauli Niinistön joulutammikuussa käymissä puhelinkeskusteluissa. Siksi Niinistö saattoi sanoa, ettei Suomen valinnanvapauksien rajoittaminen ollut suurvaltojen neuvotteluissa pöydällä.

* * *

Eilissä kirjoituksessani muistutin siitä, että Venäjä on ydinasevaltio. Tämä olisi otettava huomioon, kun arvioidaan sitä riskiä, että Ukrainan sota saattaisi levitä ja johtaa jopa maailmansotaan.

Käytin sanaa ”levitä”, millä tarkoitin myös mahdollisuutta, että sodassa käytettäisiin entistä tuhovoimaisempia asejärjestelmiä, myös ydinaseita.

Jo eilen sain virikkeen palata siihen mahdollisuuteen, että Ukrainan sodassa käytettäisiin ydinaseita. Sen antoi Arno

Vehviläinen Uuden Suomen Puheenvuorossa julkaisemallaan kirjoituksella.

Aarno Vehviläinen on kenraalimajuri evp. ja Maanpuolustuskorkeakoulun entinen rehtori. Hän osallistui ansiokkaasti keskusteluun Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä. Ammatillisena ja korkean luokan turvallisuuspolitiikan asiantuntijana Vehviläinen vastusti jäsenyyden hakemista. Hän oli oikeassa.

Nyt Vehviläinen kommentoi Naton huippukokouksessa tehtyjä päätöksiä:

”Naton strategisessa konseptissa olennaisin puute liittyy ydinaseisiin ja 2000-luvulla syntyneeseen epäsuhteeseen taktisen tason joukkotuhoaseiden kohdalla. Strategisessa konseptissa on toki käsitelty ydinaseiden roolia Naton tavoitteiden, luotettavuuden ja turvallisuuden takaajana.

Ongelmana ja tyystin vaiettuna asiana on kuitenkin taktisen ydinaseen osalta syntynyt tilanne, jossa Venäjä on ylivoimainen verrattuna USA:n ja muiden Naton ydinasevaltioiden (Britannia ja Ranska) valmiuteen. Huomattavasti kasvanutta ydinaseen käytön todennäköisyyttä ovat tuoneet esiin arvostetut asiantuntijat varsinkin Yhdysvalloissa.

Asetelman vaarallisuutta lisää, ettei mahdollinen matalatehoisen aseiden käyttö käynnistä automaattista vastaiskua ja täysimitaista ydinsotaa, kuten aiemmin uskottiin.”

Ydinaseita on totuttu pitämään rauhan takeina. Kynnystä niiden käyttämiseen on pidetty hyvin korkeana sen vuoksi, että vastaiskut olisivat kohtalokkaita.

Tässä suhteessa taktiset ydinaseet ovat ilmeinen poikkeus.

* * *

Ukrainassa käydään sijaissotaa (proxy war), jossa Ukraina taistelee Yhdysvaltain ja sen liittolaisten puolesta.

Ukrainalle on luvattu valtava määrä moderneja aseita, joiden avulla se voisi torjua Venäjän hyökkäyksen ja lopulta ajaa sen joukot alueeltaan.

17.3. julkaisemassani blogissa kirjoitin:

”Yhdysvaltojen politiikka näyttää tähtäävän Venäjän tuhoamiseen ja sen johtajan tuomitsemiseen sotarikoksista. Esikuvana näyttää olevan Serbian ja sen johdon kohtalo maan sisällissodan ja sen lopettaneiden Naton pommitusten jälkeen.

Tämä on vaarallinen tie. Sota saattaa hallitsemattomasti laajentua. Väkivallan käyttö saattaa levitä muille kriisialueille.

Venäjä on ydinasevaltio.

Vielä nyt on mahdollisuus neuvotteluihin ja sopimiseen. Jos sota pitkittyy, ajaudutaan umpikujaan.

Venäjän käyttäytyminen voi muuttua entistä vaarallisemmaksi, jos sen johto kokee, että sillä ei ole enää mitään menetettävää.

Sotatoimet Ukrainassa käyvät entistä raaemmiksi. Läntisen Euroopan maihin Venäjä saattaa kohdistaa ennennäkemättömän kovia pakotteita. Kaikki keinot vihollisvaltioiksi määriteltäviä maita ja niiden kansalaisia kohtaan saattavat tulla käyttöön.”

Naton Madridin huippukokous osoitti nämä arviot oikeiksi.

Voisiko Venäjä turvautua myös taktisiin ydinaseisiin?

On selvää, että Venäjän alueeseen kohdistuvat sotilaalliset iskut antaisivat sille aiheen harkita myös ydinaseen käyttämistä.

Krimin niemimaan Venäjä on liittänyt valtioalueeseensa. Minäkin vastustin tätä ja pidin tätä virheenä. Se on kuitenkin tehty.

Luhanskin ja Donetskin kansantasavallat ovat julistautuneet itsenäisiksi valtioiksi, ja Syyria on ne äskettäin tunnustanut.

Voisiko Venäjä tehdä niiden kanssa puolustusliiton ja sitoutua, Joe Bidenin kieltä käyttäen, puolustamaan jokaista tuumaa niiden alueesta? Voisiko Venäjä toimia samoin muiden valtaamiensa enemmistöltään venäjänkielisten alueiden suhteen?

Tällöin Venäjä voisi ilmoittaa puolustavansa omia alueitaan ja liittolaistensa alueita tarvittaessa myös ydinaseita käyttäen.

Mikä olisi Ukrainan, Yhdysvaltain ja sen liittolaisten vastaus taktisen ydinaseen käyttöön? Kaikki mahdolliset taloudelliset ja muut pakotteet lienevät jo käytössä.

Taktisten ydinaseiden käyttö Ukrainassa avaisi pelottavia näkö-

aloja. Se voisi johtaa ydinaseiden hallitsemattomaan leviämiseen ja niiden käyttökynnyksen madaltumiseen.

Tämä avaisi mahdollisuuden myös siihen, että levitessään Ukrainan sota johtaisi lopulta jopa maailmansotaan.

Ukrainaan on saatava nopeasti aikaan tulitauko ja aselepo. Poliittiset neuvottelut on saatava käyntiin.

5.7.2022 Pitäisikö Ukrainan pelätä kokevansa Armenian kohtalon?

Suomen Ukraina-julkisuutta on hallinnut tarina Venäjästä aggressiivisena suurvaltana.

Ensiksi Venäjän väitetään hyökänneen vuonna 2008 Georgiaan ja vuonna 2014 Itä-Ukrainaan. Tarinan mukaan Venäjä pyrkii nyt asevoimillaan valtaamaan koko Ukrainan. Sitten vuorossa olisivat muut naapurimaat, etenkin Suomi.

Tätä tarinaa on Suomessa ylläpidetty senkin vuoksi, että Ukrainan sotaa on haluttu käyttää verukkeena ja pelotteena Suomen liittymiseksi Natoon. Muissa länsimaissa julkisuus on ollut tasa-puolisempaa ja tosiasioita on tuotu laajemmin esille.

Kevään ja kesän mittaan julkaisemissani kirjoituksissa olen pyrkinyt sijoittamaan Ukrainassa käytävän sodan laajempaan historialliseen ja poliittiseen yhteyteen.

Maaliskuun 7. päivänä julkaisemassani blogissa muistutin lukijoitani siitä, että ”Ukrainassa käydään Neuvostoliiton hajoamissotaa”.

Vertailukohdaksi otin Jugoslavian hajoamissodat.

Kun Neuvostoliitto 1990-luvun alussa hajosi, Suomessa pelättiin, että siellä syttyisi sisällissota, joka aiheuttaisi satojen tuhansien pakolaisten tulvan tännekin.

Hajoaminen sujui kuitenkin rauhallisesti. Syntyi vain alueellisia selkkauksia ja sotia, jotka johtivat ”jäätymisiin konflikteihin”.

Toisin kävi Jugoslavian hajotessa. Syntyi useita sotia osavaltioiden sisällä ja niiden välillä. Sodat päättyivät siihen, että Nato-maat

pakottivat rajuilla pommituksilla Serbian antautumaan ja alistumaan Kosovon itsenäistymiseen.

Kosovon tapahtumilla on yhtymäkohtia meneillään olevaan Ukrainan sotaan.

Moskovassa koettiin raskaana se, että Serbia pakotettiin hyväksymään Kosovon itsenäistymisen. Venäjä ei ole tunnustanut sitä itsenäiseksi valtioksi.

Kosovon itsenäisyyttä eivät ole hyväksyneet lukuisat muutkaan maat, eivät myöskään kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot.

* * *

Liitin Neuvostoliiton hajoamissotia käsitelleeseen kirjoitukseeni sellaisenaan 22.12.2014 julkaisemani blogin ”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?”. Siinä kerroin, kuinka konfliktit olivat syntyneet.

Siihen sisältyvät tosiasiat myös vuoden 2008 Georgian sodasta ja vuoden 2014 tapahtumista.

Yksi jäätyneistä konflikteista oli Nagorno-Karabahin kriisi, joka alkoi jo vuonna 1988 ja kärjistyi vuonna 1992 tuhoisaksi sodaksi:

”Tällä Azerbaidshanin sisällä sijainneella alueella asunut armenialaisvähemmistö koki asemansa uhatuksi ja ryhtyi aseelliseen taisteluun saavuttaakseen itsenäisyyden ja voidakseen liittyä osaksi Armeniaa. Tässä kriisissä Nagorno-Karabahin armenialaisvähemmistö on tukeutunut Armeniaan ja Venäjään, Azerbaidshan Turkkiin.”

Ukrainan kriisin varjoon on kokonaan jäänyt se kuuma sota, joka käytiin noin kaksi vuotta sitten Armenian ja Azerbaidshanin välillä.

Sota käynnistyi 12.7.2020. Sen päättymisen yhteydessä Yle julkaisi 10.11.2020 uutisjutun ”Vuoristo-Karabahin sota päättymässä Armenian tappioon – Suuri osa alueista Azerbaidžanille”.

Sota syttyi, kun Turkin tukemat Azerbaidshanin joukot kävivät hyökkäykseen:

”Heti hyökkäyksen alettua sekä Azerbaidžanin että Turkin presidentit ilmoittivat, että hyökkäys jatkuu, kunnes Vuoristo-Karabah ja etenkin Šušin kaupunki on vallattu.”

”Azerbaidžan on varustautunut öljy- ja kaasuvaroillaan. Se on hankkinut aseita ennen kaikkea Turkista, mutta myös esimerkiksi Venäjältä ja Israelista.

Azerbaidžanin modernit aseet, kuten taistelulennokit, vaikuttavat varmistaneen sotilaallisen ylivoiman.”

Tulitaukosopimuksen ehtoja Ylen jutussa kommentoidaan näin:

”Pakon edessä sovitun tulitaukosopimuksen ehdot ovat Armenialle ankarat.

Venäjän, Azerbaidžanin ja Armenian neuvottelemassa sopimuksessa Armenia menettää Vuoristo-Karabahista kaikki Azerbaidžanin nyt valtaamat alueet.

Armenia menettää myös Vuoristo-Karabahin lähialueet, joita se on miehittänyt vuodesta 1994, kun Vuoristo-Karabahin edellinen sota päättyi.

Sopimuksessa on määritelty aikataulu alueluovutuksille. Ne on määrä toteuttaa marraskuun aikana.”

”Venäläisjoukkoja on jo saapunut Vuoristo-Karabahiin turvaamaan haurasta sopua.

Venäjällä on joukkoja Armeniassa, ja Armenia on mukana Venäjän johtamassa monikansallisessa puolustusliitossa.

Puolustusyhteistyöstä huolimatta Venäjä ei suostunut puolustamaan Vuoristo-Karabahia. Venäjä ilmoitti, että puolustusyhteistyö rajoittuu Armenian virallisiin maarajoihin.”

Sopimuksen allekirjoittaminen johti Armeniassa väkivaltaisiin mellakoihin. Mielenosoittajat murtautuivat myös parlamenttitaloon.

* * *

Mitä yhteistä Ukrainan kriisillä on Nagorno-Karabahissa käydyn sodan kanssa?

Päällisin puolin ei mitään, mutta periaatteellisella tasolla yhtäläisyyksiä löytyy. Niitä on syytä ainakin akateemisessa mielessä tarkastella.

Molemmat ovat Neuvostoliiton hajoamissotia. Molemmissa pienempi maa on joutunut suurvaltojen valtopolitiikan uhreiksi.

Ukrainassa toteutettiin helmikuussa 2014 länsimaiden tuella vallankaappaus, joka johti sisällissotaan ja Krimin valtaukseseen.

Sisällissodassa Donbassin alueen enemmistöltään venäjänkielinen väestö koki oikeutensa niin vakavasti uhatuiksi, että se ryhtyi aseelliseen vastarintaan. Ukrainan asevoimat saivat kuitenkin haltuunsa suuren osan Luhanskin ja Donetskin alueista.

”Separatistialueiden” puolustajat saivat tukea suurvalta Venäjältä. Käynnistyi kahdeksan vuotta kestänyt asemasota, jossa ne kärsivät raskaat sotilaalliset tappiot.

Ranskan ja Saksan tuella helmikuussa 2015 aikaansaattua Minsk II -sopimusta ei saatu toteutetuksi.

Helmikuun 24. päivänä 2022 Venäjä lähetti joukkonsa rajan yli tukemaan itsenäisiksi valtioiksi julistautuneiden separatistialueiden joukkoja niiden taistelussa koko Donbassin alueen liittämiseksi itseensä.

Nagorno-Karabahin osalta Armenian joukot valtasivat vuosina 1992 – 1994 käydyssä sodassa alueita, jotka Azerbaidshan katsoi kuuluvan itselleen. Kesällä 2020 se ryhtyi palauttamaan menettämiään alueita hallintaansa. Tässä se sai tukea suurvalta Turkilta. Taistelut päättyivät tulitaukoon, kun hyökkääjän tavoitteet oli saavutettu.

Venäjä pysyttäytyi sivussa, eikä tukenut Armeniaa, vaikka mailla oli keskinäinen puolustussopimus. Se rajasi vastuunsa vain Armenialle virallisesti kuuluviin alueisiin.

Ukrainassakin on käynnissä suurvaltojen välinen valtataistelu.

Luhanskin ja Donetskin kansantasavaltojen joukot pyrkivät Venäjän tukemina ottamaan haltuunsa Ukrainan armeijan valtaamat alueensa.

Ukraina puolestaan pyrkii torjumaan kansantasavaltojen hyökkäyksen ja sen jälkeen valtaamaan koko Donbassin alueen.

Tukena sillä ovat Yhdysvallat ja sen liittolaiset. Ne kuitenkin rajaavat puolustusvastuunsa vain Nato-maiden alueeseen. Tuki Ukrainalle on rajattu siten, että se ei johtaisi suoraan sotilaalliseen yhteenottoon Venäjän kanssa.

Ukraina itse asiassa käy suurin uhrauksin Yhdysvaltain ja Naton puolesta sijaissotaa (proxy war) Venäjää vastaan. Tavoitteena on Venäjän kukistaminen.

Vaikka Ukrainan tukena on maailman vahvimpia sotilasmahteja, se ei voi luottaa voittavansa sodan.

Tukijat ovat rajanneet oman toimintansa siten, että ne eivät osallistu taisteluihin.

On otettava huomioon, että Venäjä on sotilaallinen suurvalta ja myös ydinasevaltio. Sekin on mahdollista, että Venäjä tarvittaessa turvautuu taktisiin ja pienempitehoisiin ydinaseisiin.

Sunnuntaina julkaisemassani blogissa kysyinkin, voisiko Venäjä käyttää Ukrainassa ydinaseita. Sen pohjalta esitti Uudessa Suomessa painavia kommenttejaan myös kenraalimajuri Aarno Vehviläinen. Kannattaa lukea.

Tätä aihepiiriä käsiteltiin myös Ylen äskettäin julkaisemassa uutisjutussa. Siinäkin kysyttiin, mikä olisi Yhdysvaltain ja Naton vastaus taktisten ydinaseiden käyttöön Ukrainassa. Vastausta ei ollut.

Ukrainan olisi joka tapauksessa viisasta ottaa huomioon se mahdollisuus, että se saattaa joutua kokemaan Armenian kohtalon. Nyt tukeaan vannovat suurvallat saattavat lopulta taivutella sitä kompromissirauhaan.

Kannattaako sitä ennen kärsiä raskaat tappiot ja altistua jopa ydinaseiskuille?

Olisiko jo aika pyrkiä tulitaukoon, aselepoon ja neuvottelujen käynnistämiseen?

SUOMEN TAPPIOT ”MAAILMOJEN SODASSA” KASVAVAT

Kesän mittaan jatkoin kirjoitteluani ”uuden kylmän sodan” vaikutuksista.

Pakotepolitiikkaan liittynyt hintojen nousu, inflaatio, oli yksi syy siihen, että Boris Johnson menetti paikkansa Britannian pääministerinä.

Kirjoitin siitä, että Suomen tappiot ”maailmojen sodassa” kasvoivat.

Suomi on tukenut kaikkein kovimpia pakotteita Venäjää vastaan. Lisäksi niitä on tulkittu mahdollisimman tiukasti.

Yksi esimerkki tästä on, että Suomi kieltäytyi maksamasta Venäjältä tuotavaa maakaasua ruplissa, mihin moni muu EU-maakin oli suostunut. Tästä suomalaiset kaasun käyttäjät ovat joutuneet ja joutuvat kärsimään. Nesteytettyä maakaasua varten hankittava LNG-alus on kallis ratkaisu.

Pahin esimerkki oli Suomen suostuminen Venäjälle asetettuun lentokieltoon.

Suomen olisi tullut painaviin kansallisiin syihin vedoten pidättäytyä tätä pakotetta koskevassa päätöksenteossa ja jättäytyä sen ulkopuolelle. Lennot Siperian yli Aasiaan olisivat jatkuneet.

Suorien Aasian lentojen katkeaminen on aiheuttanut ja aiheuttaa Finnairille ja Finnavialle valtavat menetykset. Myös lentoyhteisyytemme Eurooppaan olivat ratkaisevalla tavalla Aasian lentojen syöttöliikenteen varassa. Nyt sekin on menetetty.

Monet muut jäsenmaat ovat EU:ssa puolustaneet tiukasti ja menestyksellisesti omia kansallisia etujaan

Aikaisempien pakotepolitiikan aiheuttamien menetysten lisäksi

si esille olivat tulleet energiasodan aiheuttamat valtavat Uniper-tappiot.

Kirjoitin myös Turkin roolista ”maailmojen sodassa”.

Saksassa ja Ranskassa pakotepolitiikan seuraukset olivat alkaneet aiheuttaa tyytymättömyyttä.

Uuden kylmän sodan kotirintama alkoi horjua.

8.7.2022 Onko Boris Johnson ”uuden kylmän sodan” uhri?

Ilta-Sanomien tänään julkaisema entisen ulkoministerin Timo Soinin haastattelu paljastaa, että Boris Johnsonin eron taustalla on Yhdysvaltain käynnistämä ”uusi kylmä sota”:

”Soinin mukaan Johnsonin ehdottomiin ansioihin kuuluu myös Ukrainan vahva tukeminen Venäjän hyökkäyksen alkamisen jälkeen. Kotimaassaan Johnsonin on syytetty pyrkivän ainoastaan kääntämään huomion pois kotimaan ongelmista Ukrainan avulla.

Kuitenkin ilman Johnsonin julkisia ja kannanottoja Euroopan valtioiden tuki Ukrainalle olisi nyt huomattavasti laimeampaa, Soini sanoo. Ukrainan sodan suunta ja lännen Ukrainalle osoittaman tuen jatko huolettavat entistä ulkoministeriä – joka omien sanojensa mukaan voi sanoa asiat nyt suoraan.

– Minä en luottaisi pätkääkään Saksaan enkä Ranskaan. Ukrainalle brittien ja jenkkien tuki on kaiken a ja o. Jos se jää tämän vanhan Euroopan varaan niin... jätänpä sanomatta.”

Timo Soini on oikeassa. Vaikka Boris Johnsonin tekemät virheet olivat pahoja, eivät ne riitä syyksi hänen eroonsa.

Taustalla ovat kotimaan taloudelliset ja poliittiset vaikeudet, joita Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja siihen liittyneet pakotteet ovat kärjistäneet.

Vaikeuksiensa keskellä Johnson pyrki kasvattamaan kansansuosiotaan asettumalla Yhdysvaltain käynnistämän ”uuden kylmän sodan” etulinjaan. Tuki Ukrainalle ja siihen liittyvät uh-

raukset johtivat kuitenkin päinvastaiseen tulokseen.

Samoin käy muuten myös presidentti Joe Bidenille, joka on pyrkinyt Ukrainaa tukemalla kohottamaan kotimaan kannatus-
taan. Vastavaikutus nähdään jo syksyn täytevaaleissa.

Kuten 2.7. julkaisemassani kirjoituksessa arvioin, uudessa ”maailmojen sodassa” on vain häviäjiä.

Hyvin surullista on, että suurin häviöjä ovat jo vuosikausien ajan kovia kokeneet ukrainalaiset.

* * *

Suomeenkin on kehittynyt sotaisa ilmapiiri, jossa rauhan palauttamisesta Ukrainaan on vaikea keskustella.

Vallalla on laajalti mielipide, jonka mukaan kaikkien on tuettava Ukrainan puolustustaistelua loppuun saakka – siihen asti, että Venäjän joukot ajetaan asevoimin ainakin Donbassin alueelta, ehkä myös Krimin niemimaalta.

Timo Soinikin näyttää olevan huolissaan siitä, että sota saattaa loppua liian nopeasti.

Tulitauosta, aselevosta ja poliittisista neuvotteluista ei saisi edes puhua.

Omalta osaltani olen kirjoittanut rauhanomaisen ratkaisun puolesta heti Venäjän hyökkäyksen 24.2.2022 käynnistyttyä ja jo ennen sitä.

Helmikuun 23. päivänä kirjoitin blogin ”Ukrainalla on oikeus myös puolueettomuuteen”.

Muistutin siinä mieliin vuodesta 2014 lähtien julkaisemani kirjoitukset, joissa olin esittänyt yhteistyötä, jolla estettäisiin Neuvostoliiton hajoamisen yhteydessä syntyneiden jäätyneiden konfliktien kärjistyminen kuumiksi sodiksi.

Kirjoitin siitä, että ratkaisun avaimet olivat Ukrainan itsensä käsissä:

”Ukraina voisi peruuttaa hakemuksensa liittyä Naton jäseneksi.

Samalla se voisi korostaa, että se pitää kiinni oikeudestaan hakea jäsenyyttä myöhemmin. Käytännössä tällä ei olisi suurta

merkitystä, kun nyt voimassa olevan hakemuksen käsitteleminen kestäisi joka tapauksessa hyvin pitkään.

Hakemuksen peruuttaminen antaisi uusia mahdollisuuksia Ukrainan kriisin ratkaisemiseen. Sotatoimet voisivat päättyä. Neuvotteluissa olisi mahdollista sopia kaikkien osapuolten kesken ratkaisuisista, joilla Ukraina voisi olla hyvässä yhteistyössä sekä EU-maiden, Yhdysvaltojen että Venäjän kanssa.

Jännitteiden lientyessä olisi ehkä mahdollista palauttaa Donetskin ja Luhanskin kapinallisalueet Ukrainan yhteyteen ja toteuttaa Minskin sopimukset.”

Tähän Ranska ja Saksa viimeiseen saakka Ukrainaa kannustivat.

* * *

Venäjän hyökkäyksen käynnistyttyä kirjoitin useissa blogeissani siitä, että sotatoimet olisi saatava päättymään ja neuvottelut poliittisen ratkaisun aikaansaamiseksi käyntiin.

Maaliskuun puolivälissä näytti avautuvan mahdollisuus tilitytauton aikaansaamiseen ja neuvottelujen käynnistämiseen.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö oli CNN:n haastattelussa julkistanut presidentti Vladimir Putinin kanssa käymänsä puhe-linkeskustelun sisällön.

Blogissani ”Ukrainan rauhansopimuksen suuntaviivat” kertaasin, mitä Vladimir Putin oli Sauli Niinistölle Helsingin Sanomien mukaan esittänyt:

- ”1. Putin haluaa tunnustuksen, että Krim on osa Venäjää.
2. Putin haluaa, että Donbas katsotaan osaksi Venäjää. Putin tulkitsee Donbasin aluetta laajasti – pelkät separatistialueet eivät riitä.
3. Putin haluaa, että Ukraina demilitarisoidaan. Niinistö ei avannut tarkemmin, mitä tämä käytännössä tarkoittaisi. Aiemmin on tulkittu, että Putin tavoittelisi Ukrainan sotilaallisen infrastruktuurin tuhoamista.
4. Ukrainasta tehdään puolueeton maa. Se ei saisi liittyä Natoon tai Euroopan unioniin.”

Kirjoitin, että johtavien länsimaiden tulisi mielestäni rohkaista Ukrainaa hyväksymään Venäjän vaatimukset neuvottelujen pohjaksi.

”Tällöin olisi ilmeisesti mahdollista saada välittömästi aikaan tulitauko, joka koskisi koko maata.

Johtavien länsimaiden tulisi antaa Ukrainalle takeet siitä, että ne painostavat Venäjän hyväksymään sille kohtuulliset rauhan ehdot. Venäjää voitaisiin myös houkutella myönnytyksiin lupamalla niiden vastapainoksi lievennyksiä päätettyihin ja suunnitteilla oleviin pakotteisiin.

Johtavilla länsimailla tulisi olla rohkeutta tällaiseen toimintaan, jos ne todella uskovat pakotteiden tehoon.”

Paljolta pahalta olisi välttytty, jos tuolloin olisi saatu aikaan tulitauko ja päästy neuvottelemaan poliittisesta ratkaisusta.

Ilmeisesti silloin olisi ollut vielä mahdollista sopia Minsk II -sopimuksen toteuttamisesta siten, että Donbassin alue olisi jäänyt autonomiseksi osaksi Ukrainaa.

* * *

Maaliskuun puolivälin jälkeen taisteluja on käyty neljän kuukauden ajan. Molemmat osapuolet ovat kärsineet raskaita tappioita. Rauhan saavuttaminen on käynyt entistä vaikeammaksi.

Kuukausi sitten pohdiskelin rauhan mahdollisuutta blogissani ”Mitä ajattelevat Vladimir Putin ja Volodymyr Zelensky?”.

Iltalehden 30.5. julkaisemien Washington Postin hankkimien tietojen mukaan Venäjän tarkoituksena ei ollut aloittaa täysimittaista sotaa, vaan toteuttaa erikoisoperaatio valtaamalla Kiovan läheisyydessä olevan lentokenttä.

Operaation avulla Putin pyrki vaihtamaan Kiovan hallituksen samaan tapaan kuin vuonna 2014 tapahtui. Hyökkäys alkoi päivälleen kahdeksan vuotta silloin toteutetun vallankaappauksen jälkeen.

Uuden hallituksen uskottiin olevan valmis sopimaan venäläisvähemmistön oikeuksien turvaamisesta toteuttamalla Minsk II -sopimus, ja hyväksymään Ukrainalle puolueettomuusaseman.

Kun vallanvaihto erikoisoperaatiolla Kiovassa epäonnistui, sinne suunnatusta maavoimien hyökkäyksestä tuli kelvoton yritys. Se johti Venäjän joukkojen sekasortoiseen vetäytymiseen, turhautumiseen ja silmittömään väkivaltaan.

Kun Ukrainan hallituksen vaihtaminen ei onnistunut, Venäjä siirtyi toteuttamaan alkuperäistä päämääräänsä toisin keinoin. Venäjänkielisten ukrainalaisten asuttamia alueita ryhdyttiin valtaamaan maavoimien hyökkäyksellä.

Arvelin blogissani, että Venäjä pyrki valtaamaan Donbassin alueen lisäksi vielä Harkovan kaupungin ja alueen, jos voimat siihen riittäisivät. Etelässä hyökkäystä tuskin jatkettaisiin.

Tämä on edelleen arvioni. Saavutettuaan tavoitteensa Venäjä on ilmeisesti valmis tulitaukoon ja neuvotteluihin.

Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi pyrkii puolestaan jatkamaan taisteluja. Venäjän miehittämät alueet pyritään valtaamaan asevoimin.

Uhraukset kaatuneina ja haavoittuneina sotilaina olisivat raskaat. Siviiliväestö kokisi kovia kärsimyksiä sodan keskellä.

Vaikka Ukraina saisi länsimailta kaiken luvattun sotilaallisen avun, puolustuskannalle asettautuvia Venäjän joukkoja se ei pystyisi voittamaan.

On muistettava myös, että Venäjä saattaa tiukan paikan tullen käyttää Ukrainassa taktisia ydinaseita. Tästä kirjoitin 7.3. julkaisemassani blogissa.

On kysyttävä, kannattaako Ukrainan kärsiä raskaat tappiot ja altistua jopa ydinaseiskuille? Olisiko pyrittävä mahdollisimman pian tulitaukoon ja neuvotteluihin?

Mitä pidempään taistelut jatkuvat, sitä raskaammiksi käyvät rauhan ehdot.

9.7.2022 Suomen tappiot ”maailmojen sodassa” kasvavat

Heinäkuun 2. päivänä julkaisemassani kirjoituksessa varoitin,

että ”uudessa maailmojen sodassa” olisi vain häviäjiä – Suomi olisi yksi suurimmista.

Kirjoitin, että Ukrainassa käynnissä oleva sota saattaa levitä ja johtaa lopulta jopa maailmansotaan.

Vaikka maailmansota kyettäisiin välttämään, on käynnistymässä ”uusi kylmä sota”, ”maailmojen sota”, jota käytäisiin kaikkia muita keinoja käyttäen ja mitään niistä kaihtamatta.

Ennustin, että nyt käynnistyneessä ”maailmojen sodassa”, olisi vain häviäjiä. Yksi suurimmista olisi Suomi.

Jo tähän mennessä Suomen tappiot ovat olleet mittavat ja ne näyttävät kasvavan nopeasti. Sotaan liittyvät pakotteet ja vastapakotteet iskevät erityisen kipeästi Suomeen.

Suurimmat taloudelliset tappiot Suomi näyttää kokevan energia-alalla. Pakotteiden vuoksi Fortum joutui alihintaan luopumaan Venäjällä toimineista sähköä ja lämpöä tuottaneista laitoksistaan. Hanhikiven ydinvoimala jää rakentamatta.

Suomessa ehdittiin jo iloita siitä, että pääsimme vähällä öljyyn ja kaasun liittyneistä pakotteista. Viime päivien uutiset kuitenkin osoittavat, että Suomi onkin joutunut energiasodan etulinjaan.

Meitä uhkaavat uskomattoman suuret tappiot Fortumin Saksaan suuntaamista investoinneista. Ne käyvät havainnollisesti ilmi Helsingin Sanomien tänään julkaisemasta artikkelista ”Fortumin ja Uniperin miljardien kohtalon pitäisi kiinnostaa Suomenkin poliittista johtoa”.

Valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta vastaava ministeri Tytti Tuppurainen on sysännyt julkisuudessa vastuuta Fortumin aikaisemmalle toimivalle johdolle, joka päätti hankkia Uniperin yhtiön omistukseen. Viime kädessä vastuussa ovat tällä ja viime vaalikaudella vallassa olleet hallitukset ja niissä omistajaohjauksesta vastanneet ministerit.

Keskustelussa on mukana paljon jälkiviisautta. Päätöksiä tehtäessä ei tiedetty eikä edes aavistettu, että syttyy ”maailmojen sota”, jossa energialla on puolin ja toisin keskeinen rooli.

Nyt pitäisi syyttelyn sijaan keskittyä siihen, kuinka suomalaisten

veronmaksajien maksettaviksi tulevia Uniper-tappioita voitaisiin vähentää.

Samaan aikaan pitäisi keskustella siitä, kuinka mieletön sota saataisiin nopeasti päättymään ja siihen liittyneet pakotteet ja vastapakotteet puretuiksi.

”Maailmojen sodan” tappiot ovat uhkaavalla tavalla kasvamassa. Samalla kasvaa myös maailmansodan vaara.

* * *

Suomen tappioita on kasvattanut se, että ulkopoliitikassamme on tällä vaalikaudella siirrytty kansallisten etujen ajamiseen perustavalta linjalta ihmisoikeusperustaiselle linjalle.

Olen turhaan pyrkinyt saamaan aikaan keskustelua tästä perustavanlaatuisesta muutoksesta.

Helmikuun 21. päivänä 2020 julkaisemassani kirjoituksessa kysyin, ”Onko Suomen linja muuttunut?”. Vuotta myöhemmin 22.1.2021 julkaisin blogin, jossa vaadin, että kansalliset edut on otettava Suomen ulko-, turvallisuus- ja EU-politiikan ytimeksi.

Kuluneena keväänä palasin tähän aihepiiriin 22.3. julkaisemassani kirjoituksessa, jossa kysyin, ”Vievätkö vihreät meidät sotaan?”.

Harmittelin sitä, Suomen ulkopoliittisesta linjasta ei ollut käyty julkista keskustelua.

Keskustelu olisi saattanut johtaa siihen, että toivomallani tavalla Suomen kansalliset edut olisi asetettu ”ulko-, turvallisuus-, ja EU-politiikan ytimeksi”. Muita tavoitteita olisi toteutettu siten, että toiminta olisi palvellut aina myös omia kansallisia etujamme.

”Venäjän hyökkäys Ukrainaun on asettanut Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan kovaan testiin. Yliotteen näyttää saaneen vihreiden johtama ihmisoikeusperustainen linja.

Hyökkäys ja siihen liittyneet ihmisoikeusloukkaukset ovat aikaansaaneet suuttumuksen, joka on vienyt Suomen niiden maiden kärkeen, jotka ovat ajaneet kovaa linjaa Venäjää vastaan.

Tähän on liittynyt muun muassa se, että Suomi on rikkonut

ikiaikaisen periaatteensa ja hyväksynyt aseiden viennin Ukrainaan. Muutoinkin pakotepolitiikassa on jätetty huomiotta Suomen kansalliset edut.”

Suomi on todellakin tukenut kaikkein kovimpia pakotteita Venäjää vastaan. Lisäksi niitä on tulkittu mahdollisimman tiukasti.

Yksi esimerkki tästä on, että Suomi kieltäytyi maksamasta Venäjältä tuotavaa maakaasua ruplissa, mihin moni muu EU-maakin oli suostunut. Tästä suomalaiset kaasun käyttäjät ovat joutuneet ja joutuvat kärsimään. Nesteytettyä maakaasua varten hankittava LNG-alus on kallis ratkaisu.

Pahin esimerkki on Suomen suostuminen Venäjälle asetettuun lentokieltoon.

Suomen olisi tullut painaviin kansallisiin syihin vedoten pidättäytyä tätä pakotetta koskevassa päätöksenteossa ja jättäytyä sen ulkopuolelle. Lennot Siperian yli Aasiaan olisivat jatkuneet.

Suorien Aasian lentojen katkeaminen on aiheuttanut ja aiheuttaa Finnairille ja Finnavialle valtavat menetykset. Myös lentoyhteytemme Eurooppaan olivat ratkaisevalla tavalla Aasian lentojen syöttöliikenteen varassa. Nyt sekin on menetetty.

Monet muut jäsenmaat ovat EU:ssa puolustaneet tiukasti ja menestyksellisesti omia kansallisia etujaan.

Nato-maa Turkin lentoyhteydet Venäjälle ja Venäjän yli ovat pakotteista huolimatta jatkuneet ennallaan.

* * *

Tämän kirjoitukseni alussa mainitussa blogissa kirjoitin, että yksi suurimmista häviäjistä ”maailmojen sodassa” olisi Suomi, ”ositain sen vuoksi, että maamme harhautui sen osana luopumaan turvatusta ja edullisesta asemastaan sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana”.

Suomen Nato-jäsenyys kytkeytyi todellakin olennaisella tavalla Yhdysvaltain suunnitelmaan käynnistää ”uusi kylmä sota”. Suomen ja Ruotsin mahdollinen Nato-jäsenyys oli yksi niistä pelotteista, joilla Yhdysvallat uhkasi Venäjää, jos se hyökkää Ukrainaan.

Nato-jäsenyydet pantiin vireille puhelinkeskusteluissa, jotka presidentit Joe Biden ja Sauli Niinistö kävivät joulutammikuussa. Niistä käynnistyi kabinettien tiivis yhteydenpito, jolla Niinistön kertoman mukaan oli ratkaiseva vaikutus jäsenyyden hakemiseen.

Sitä emme vielä tiedä, millaisia tappioita Nato-jäsenyyden hakeminen ja itse jäsenyys ajan oloon meille aiheuttaisivat.

Sekin on vielä mahdollista, että ”maailmojen sodan” tuoksinnassa jäsenyys jää toteutumatta. ”Kelvoton yritys” olisi meille pahin vaihtoehto, kuten Niinistökin on todennut.

Jos jäsenyys toteutuu, saatamme karvaasti kokea sen, mitä luopuminen turvatusta ja edullisesta asemasta sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana saattaa käytännössä merkitä.

On merkkejä siitä, että lähialueemme vakaus ja turvallisuus ovat jo järkkymässä.

Liettua pyrkii EU:n komission kantaa uhmaten vaikeuttamaan Venäjän yhteydenpitoa Kaliningradiin. Virossa näköjään aiotaan ryhtyä heikentämään venäjänkielisen vähemmistön oikeuksia.

Ja kriisitilanteessa Suomelle lankeaisi erityinen tehtävä puolustaa Viroa ja muita Baltian maita.

12.7.2022 Mikä on Turkin rooli ”maailmojen sodassa”?

Tänään tulee kuluneeksi kaksi vuotta siitä, kun Azerbaidshan käynnisti Turkin tukemana hyökkäyksensä Nagorno-Karabahiin sijoitettuja Armenian joukkoja vastaan.

Tämä äskettäin käyty verinen sota on jäänyt julkisuudessa kokonaan Ukrainassa vuonna 2014 alkaneen sisällissodan ja Venäjän 24.2.2022 Ukrainaan käynnistämän hyökkäyksen varjoon.

Joulukuun 22. päivänä julkaisemassani blogissa ”Syttyykö jäätyneistä konflikteista kuuma sota?” kerroin, kuinka Nagorno-Karabahin kriisi oli syntynyt.

Se oli yksi Neuvostoliiton hajoamisen yhteydessä syntyneistä

sodista, joka muuttui jäätyneeksi konfliktiksi. Aseellinen selkkäus alkoi jo vuonna 1988. Vuonna 1992 se kärjistyi sodaksi, joka päättyi vuonna 1994.

Blogissani kirjoitin:

”Tällä Azerbaidžanin sisällä sijainneella alueella asunut armenialaisvähemmistö koki asemansa uhatuksi ja ryhtyi aseelliseen taisteluun saavuttaakseen itsenäisyyden ja voidakseen liittyä osaksi Armeniaa. Tässä kriisissä Nagorno-Karabahin armenialaisvähemmistö on tukeutunut Armeniaan ja Venäjään, Azerbaidžan Turkkiin.”

* * *

Sota käynnistyi 12.7.2020 Azerbaidžanin ja Turkin joukkojen aloittamalla hyökkäyksellä.

Sodan päättymisen yhteydessä Yle julkaisi 10.11.2020 uutisjutun otsikolla ”Vuoristo-Karabahin sota päättymässä Armenian tappioon – Suuri osa alueista Azerbaidžanille”:

”Heti hyökkäyksen alettua sekä Azerbaidžanin että Turkin presidentit ilmoittivat, että hyökkäys jatkuu, kunnes Vuoristo-Karabah ja etenkin Šušin kaupunki on vallattu.”

”Azerbaidžan on varustautunut öljy- ja kaasuvaroillaan. Se on hankkinut aseita ennen kaikkea Turkista, mutta myös esimerkiksi Venäjältä ja Israelista.

Azerbaidžanin modernit aseet, kuten taistelulennokit, vaikuttavat varmistaneen sotilaallisen ylivoiman.”

Tulitaukosopimuksen ehtoja Ylen jutussa kommentoidaan näin:

Pakon edessä sovitun tulitaukosopimuksen ehdot ovat Armenialle ankarat.

Venäjän, Azerbaidžanin ja Armenian neuvottelemassa sopimuksessa Armenia menettää Vuoristo-Karabahista kaikki Azerbaidžanin nyt valtaamat alueet.

Armenia menettää myös Vuoristo-Karabahin lähialueet, joita se on miehittänyt vuodesta 1994, kun Vuoristo-Karabahin edellinen sota päättyi.

Sopimuksessa on määritelty aikataulu alueluovutuksille. Ne on määrä toteuttaa marraskuun aikana.”

”Venäläisjoukkoja on jo saapunut Vuoristo-Karabahiin turvaamaan haurasta sopua.

Venäjällä on joukkoja Armeniassa, ja Armenia on mukana Venäjän johtamassa monikansallisessa puolustusliitossa.

Puolustusyhteistyöstä huolimatta Venäjä ei suostunut puolustamaan Vuoristo-Karabahia. Venäjä ilmoitti, että puolustusyhteistyö rajoittuu Armenian virallisiin maarajoihin.”

Sopimuksen allekirjoittaminen johti Armeniassa väkivaltaisiin mellakoihin. Mielenosoittajat murtautuivat myös parlamenttitaloon.

Nagorno-Karabahissa käydyllä sodalla on mielenkiintoisia yhtäläisyyksiä Ukrainan kriisin kanssa, kuten 5.7. julkaisemassani blogissa kirjoitin.

* * *

Turkin kaksi vuotta sitten Azerbaidshanin puolesta Nagorno-Karabahissa käymä sota kertoo osaltaan sen asemasta alueellisena suurvaltana.

Turkillä on läheiset suhteet moniin muihinkin entisiin neuvostotasavaltoihin, joissa puhutaan turkin kieltä tai sen sukulaiskieliä. Kielisukulaisuus ulottuu myös Iraniin.

Turkki on käyttänyt sotilaallista voimaansa myös Syyriassa ja Irakissa.

Turkki miehittää osaa EU-maa Kyproksesta. Toisen EU-maan Kreikan kanssa Turkin suhteet ovat viime aikoina kärjistyneet.

Suhteet Venäjään ja Kiinaan ovat Turkille hyvin tärkeitä.

Ukrainassa riehuva sota koskettaa monin tavoin Turkin elintärkeitä kansallisia etuja. Ukraina ja Venäjä ovat Mustan meren rantavaltioita.

Sota vaarantaa Turkinkin turvallisuuden. Ukrainaan olisi hyvin tärkeää saada mahdollisimman pian aikaan tulitauko ja aselepo. Olisi saatava aikaan poliittiset neuvottelut rauhanomaisesta

ratkaisusta, joka avaisi mahdollisuudet Turkkia hyödyttävän taloudellisen yhteistyön kehittämiseen.

Yhdysvaltain käynnistämä ”uusi kylmä sota” tähtää maailman uudelleenjakoon tavalla, joka on monin tavoin vastoin Turkin elintärkeitä kansallisia etuja.

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys käynnistettiin osana uutta ”maailmojen sota” ja sen tueksi. Tämänkin vuoksi Turkin on vaikea jäsenyyksiämme tukea.

”Maailmojen sota” on vastoin myös Suomen kansallisia etuja.

Siksi Sauli Niinistön olisi tullut viime vuodenvaihteessa torjua Joe Bidenin ajatus Suomen Nato-jäsenyydestä.

Olisi tullut ryhtyä toteuttamaan sitä vaihtoehtoa B, josta Niinistö maaliskuisen Washingtonin tapaamisen jälkeen julkisesti puhui.

Olisimme tiivistäneet yhteistyötämme Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kanssa ja hankkineet erilliset Yhdysvaltain ja Britanlian turvatakuut. Ehkä se vielä lopulta toteutuu.

15.7.2022 Saksassa ja Ranskassa yhä enemmän kysytään: ”Miksi sota päätettiin syttymään?”

Kaasutoimitusten väheneminen Venäjältä läntiseen Eurooppaan on synnyttämässä todella tukalan tilanteen etenkin Saksassa. Nyt Saksassa uumoillaan, että kaasuputken huoltotöiden jälkeen toimituksia ei aloitettaisi uudelleen.

Saksassa kaasun käyttöä on ryhdytty jo voimakkaasti rajoittamaan. Ensi talvena suurta osaa kotitalouksista ei kyetä pitämään lämpiminä.

Teollisuus joutuu kärsimään kovasti kaasun puutteesta ja sen korkeasta hinnasta. Jo nyt Saksan talous on suistunut taantumaan. Tästä kärsii Suomenkin vienti.

Kaikkein kauheita Suomen kannalta on se, että Fortum ja sen kautta suomalaiset veronmaksajat uhkaavat joutua maksamaan huomattavan osan niistä menetyksistä, joita kaasun käytön rajoittaminen ja sen korkea hinta Saksalle aiheuttavat.

Venäjän toiminta on ollut väistämätön seuraus siitä, että energiatalous on otettu länsimaiden käynnistämisen pakotepolitiikan piiriin ja sen keskeiseksi välineeksi.

Länsimaat ovat asettaneet öljyn tuonnille rajoituksia ja vaikeuttaneet kaasun tuontia. Kovemmissa energiapakotteilla on uhkailtu. Niitä Venäjä ei jäänyt odottamaan, vaan osallistuu energiasotaan omilla ehdoillaan.

Edessämme on monessa Euroopan maassa synkkä talvikausi. Inflaatio kurittaa erityisesti pienituloisimpia ihmisiä. Monet joutuvat kokemaan työttömyyttä, vilua ja nälkää. Aluksi avosylin vastaanotetuista Ukrainan pakolaisista huolehtiminenkin aiheuttaa poliittisia jännitteitä.

Tämän kaiken keskellä etenkin Saksassa ja Ranskassa – ja ehkä vihdoinkin Suomessakin – kysytään, miksi sota päätettiin syyttämään.

* * *

Saksassa ja Ranskassa tämä kysymys nousee esille ennen muuta sen vuoksi, että nämä maat yrittivät viimeiseen asti estää sodan syyttämisen.

Saksassa ja Ranskassa tunnetaan laajalti Venäjän käynnistämisen hyökkäyksen tausta ja syyt.

Helmikuussa 2022 toistui sama asetelma kuin helmikuussa 2015, jolloin vuotta aikaisemmin alkanut Ukrainan sisällissota oli vaarallisella tavalla laajenemassa.

Ranskan ja Saksan johdolla saatiin silloin aikaan Minsk II -sopimus, jolla tilanne saatiin vakautetuksi. Kerroin tästä 27.2.2015 julkaisemassani blogissa ”Uusi ja vanha Eurooppa”.

Muistutin blogissani mieleen sen, mistä puhe uudesta ja vanhasta Euroopasta sai alkunsa. ”Uudeksi Euroopaksi” ryhdyttiin alun perin kutsumaan sitä Eurooppaa, joka syntyi kylmän sodan kauden päätyttyä.

Käsite ”uusi Eurooppa” sai uuden merkityksen, kun Yhdysvaltain puolustusministeri Donald Rumsfeld nimitteli vuonna 2003

Irakin sotaa vastustaneita Ranskaa ja Saksaa ”vanhaksi Euroopaksi”. Uudeksi Euroopaksi hän kutsui Naton uusia jäsenmaita, jotka antoivat hyökkäykselle täyden tukensa.

Ukrainan kriisin yhteydessä Rumsfeldin esittämä Euroopan kahtiajako tuli jälleen esille.

”Uuden Euroopan” maat, Baltian maat ja Puola, olivat yhdessä Yhdysvaltain kanssa tukeneet Maidanin aukiolta helmikuussa 2014 käynnistynyttä vallankumousta. Ne olivat kannattaneet kovien Venäjä-pakotteiden asettamista ja viimeksi suunnitelmia aseiden toimittamiseksi Ukrainaan. Puolan ja Liettuan kerrottiin jo ryhtyneen asetoimituksiin.

”Vanha Eurooppa” otti tilanteen haltuunsa, kun liittokansleri Angela Merkel ja presidentti Francois Hollande toimivat välittäjinä aselevon aikaansaamiseksi itäiseen Ukrainaan. Syntyi toinen Minskin sopimus.

Vuodesta 2015 lähtien Saksa ja Ranska ovat tehneet kaikkensa saadakseen Minsk II -sopimuksen toteutetuksi. Avainasemassa on ollut Ukrainan parlamentti. Sen olisi tullut hyväksyä uusi perustuslaki, joka olisi turvannut Donbassin alueelle laajan itsehallinnon ja muutoinkin turvannut venäjänkielisen vähemmistön oikeudet.

Tämän vuoden alussakin Saksa ja Ranska vetosivat Ukrainan johtoon, että se olisi suostunut toteuttamaan Minsk II -sopimuksen ja hyväksynyt maalleen puolueettomuusaseman. Tällä tavoin ne pyrkivät vaikuttamaan siihen, että Venäjä ei olisi toteuttanut suunnittelemaansa sotilaallista hyökkäystä.

* * *

Yhdysvaltain asenne oli toinen. Ukrainan kriisi on liittynyt ja liittyy olennaisella tavalla sen globaalistrategiaan. Yhdysvallat on käynnistänyt ”uuden kylmän sodan”.

Suomen Nato-jäsenyys kytkeytyi osaksi tätä globaalia suurvaltapoliittikkaa.

Kirjoitin tästä 8.5. julkaisemassani blogissa, jonka otsikoin: Salainen Nato-peruste: ”uusi kylmä sota”.

Sain vahvistuksen arvailuilleni Iltalehden 31.5. julkaisemasta

jutusta, joka perustui Washington Postin hankkimiin sisäpiirin tietoihin. Kirjoitin siitä samana päivänä julkaisemassani blogissa.

Yhdysvallat ryhtyi jo vuoden 2021 keväästä lähtien kokoamaan lähimpien kumppanimaidensa kanssa rintamaa, joka valmisteli vahvaa tukea Ukrainalle ja kovia pakotteita Venäjää vastaan.

Venäjän hyökkäyksen lähestyessä Yhdysvallat ei osoittanut mitään ymmärtämystä Venäjän turvallisuushuolille. Venäjää painostettiin uhkaamalla sitä kovilla kohtaloilla, jos se käynnistää hyökkäyksensä.

Suomellakin oli osansa tämän uhkakuvan rakentamisessa. Yksi pelotteista oli, että Suomi ja Ruotsi liittyisivät Natoon.

Vuodesta 2014 Yhdysvallat oli aseistanut Ukrainaa ja kouluttanut sen joukkoja. Keväästä 2021 lähtien tätä toimintaa tehostettiin. Ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainalle annettiin ratkaisevan tärkeää tiedustelutietoa.

Ukrainaa rohkaistiin olemaan tiukkana Venäjän vaatimusten suhteen.

Venäjän hyökkäys oli lähtölaukaus uudelle vaiheelle ”maailmojen sodassa”, josta kirjoitin 2.7. kirjoittamassani blogissa.

Kirjoitin, että siinä olisi vain häviäjiä.

”Näköpiirissä on pitkä tuhoisa sota, jonka seuraukset ja johon liittyvät pakotteet aiheuttavat sekä länsimaissa että muualla maailmassa yhteiskunnallisia ja poliittisia mullistuksia.

Euroopassakin koetaan vilua ja nälkää. Ukrainan pakolaisten aiheuttamat ongelmat ovat jo kärjistyneet.”

Heinäkuun 8. päivänä julkaisemassani blogissa kysyin, onko Boris Johnson ”uuden kylmän sodan” uhri.

Kirjoitin jälleen siitä, että mieletön sota pitäisi saada loppumaan.

Tänään on syytä kysyä, tuleeko Italian pääministeristä Mario Draghista seuraava uhri. Italian hallituskriisin keskeisenä syynä on se, että Viiden tähden liikkeen johto vastustaa Ukrainan tukemista ja vaatii enemmän rahaa pakotepolitiikan synnyttämien ongelmien helpottamiseen.

ONKO SUOMI SODASSA?

Heinäkuun puolivälissä syntyi tasavallan presidentti Sauli Niinistön ja eduskunnan puhemies Matti Vanhasen välille sanailua siitä, mikä oli ollut kummankin rooli Nato-jäsenyyden edistämässä.

Toimittaja Jan Andersson kysyi MTV:n haastattelussa Niinistöltä kommenttia eduskunnan puhemiehen Matti Vanhasen Il-talehdelle antamaan haastatteluun, jonka mukaan hän oli ollut Nato-jäsenyyden suhteen varovainen. Haastattelussa Vanhanen oli korostanut omaa rooliaan sen prosessin käynnistämässä, joka lopulta johti jäsenyyden hakemiseen.

Presidentti vastasi, että Vanhanen ei ollut ottanut huomioon tasavallan presidentin ja hallituksen ulkoasiainvaliokunnan (TP-utva) kokousta 27. helmikuuta. Hän arveli, ettei Vanhanen ollut ollut edes tietoinen kokouksesta tai ainakaan siitä, mitä siinä oli käsitelty. Esillä oli yhtenä elementtinä ollut myös Suomen liittoutuminen.

Blogikirjoituksessani kommentoin keskustelua toteamalla, että jos muodollinen päätös Nato-jäsenyyden hakemisesta tehtiin TP-utvan kokouksessa 27. helmikuuta, minun oli syytä esittää Niinistölle anteeksipyyntö. Olin tästä tietämättömänä väittänyt hänen toimineen Nato-asiassa perustuslain vastaisesti.

Sittemmin tuosta 27.2. pidetystä kokouksesta ei ole mitään kuulunut. Tuskin silloin muodollista Nato-päätöstä tehtiin, joten prosessista esittämäni perustuslaki-kritiikki taitaa olla edelleen perusteltua.

Jatkoin kirjoittelua myös Yhdysvaltain globaalistrategiasta ja sen vaikutuksista Eurooppaan. Koko maanosamme oli joutunut palloksi kovaan suurvaltapeleihin.

Sen jälkeen kun ulkoministeri Sergei Lavrov oli julkisuudessa koventanut Venäjän tavoitteita, kirjoitin blogin Ukrainan presidentin Volodymyr Zelenskyin asemasta ja kohtalosta.

Virikkeen kirjoitukseen antoi se, että viime aikoina Zelenskyi oli ryhtynyt erottamaan hallintonsa avainhenkilöitä. Lähtöpassin olivat saaneet myös useat hänen lähimmistä tukijoistaan.

Erottamiset osoittavat ainakin presidentin hermostuneisuutta. Ilmeisesti ne olivat myös heijastumaa maan sisäisestä valtataistelusta.

Kirjoitin, että liittolaismaissa murentuva ”uuden kylmän sodan” kotirintama saattaa alkaa pettää myös Ukrainassa. Rauhanoppositio saattaa olla nousemassa esiin.

Myös kysymys sodasta ja rauhasta oli Ukrainassa oligarkkien käsissä.

Kirjoitin myös blogin, jossa kysyin, oliko Suomi sotaa käyvä maa. Olimmeko osapuoli siinä sijaissodassa (proxy-war), jota Ukraina länsimaiden puolesta Venäjää vastaan kävi?

Suomen valtiollisen johdon piiristä olimme kuulleet lausuntoja, että Ukraina taistelee meidänkin puolestamme ja että Ukrainan on voitettava tämä sota. On luvattu tukea taistelua loppuun saakka.

Tällaisia lausuntoja olivat antaneet ainakin pääministeri, eduskunnan puhemies ja eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja.

Vaikka Suomi ei ollut Nato-maa, meidänkin hallituksemme oli ryhtynyt kaikin tavoin tukemaan Yhdysvaltain johtaman ”demokraattisten maiden” rintaman toimintaa.

Tätä blogissani kommentoin.

16.7.2022 Sauli Niinistö johti päätöksentekoa Nato-hakemuksesta – ei Matti Vanhanen

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön eilisessä MTV:n haastattelussa oli yksityiskohta, joka mullistaa käsitykset siitä, millä tavoin päätös Suomen Nato-hakemuksesta tehtiin.

Toimittaja Jan Andersson kysyi Niinistöltä kommenttia eduskunnan puhemiehen Matti Vanhasen Iltalehdelle antamaan haastatteluun, jonka mukaan hän oli ollut Nato-jäsenyyden suhteen varovainen. Haastattelussaan Vanhanen korosti omaa rooliin sen prosessin käynnistämiseksi, joka lopulta johti jäsenyyden hakemiseen.

Presidentti vastasi, että Vanhanen ei ollut ottanut huomioon tasavallan presidentin ja hallituksen ulkoasiainvaliokunnan (TP-utva) kokousta 27. helmikuuta. Hän arveli, ettei Vanhanen ollut ollut edes tietoinen kokouksesta tai ainakaan siitä, mitä siinä oli käsitelty. Esillä oli yhtenä elementtinä ollut myös Suomen liittoutuminen.

Jos muodollinen päätös Nato-jäsenyyden hakemisesta tehtiin TP-utvan kokouksessa 27. helmikuuta, minun on syytä esittää Niinistölle anteeksipyyntö sen vuoksi, että olen tästä tietämättömänä väittänyt hänen toimineen Nato-asiassa perustuslain vastaisesti.

Olen moittinut Niinistön toimintaa mm. 12.3. julkaisemassani blogissa ”Valta ja vastuu kuuluvat presidentille ja valtioneuvostolle” ja 30.4. julkaisemassani kirjoituksessa ”Sauli Niinistö on johtanut Suomea Ukrainan tielle”.

Päätös ilmeisesti tehtiin perustuslain mukaisessa järjestyksessä 27.2., ja vasta sen jälkeen käynnistyi se 2.3. alkanut prosessi, jota olen arvostellut.

Tuo 2.3. käynnistynyt prosessi lienee puolestaan syntynyt Matti Vanhasen aloitteesta. Sitä on syytä edelleen moittia.

* * *

Iltalehden jutussa kerrotaan Matti Vanhasen haastattelusta:

”Katsoin päiväkirjastani, ja kyllä se oli 25.2., kun kirjoitin sodan alkamisesta ja totesin, että tämä johtaa Suomen Nato-jäsenyyteen, eduskunnan puhemies Matti Vanhanen (kesk) kertoo.

Venäjä oli hyökännyt Ukraina edellisenä päivänä (24.2.) kello viideltä aamulla.

Vanhasen mukaan myös moni muu valtiojohdossa ymmärsi heti sodan sytyttyä, että Suomen pitää hakea turvaa Natosta.

Iltalehden tietojen mukaan pääministeri Sanna Marin (sd) kannatti heti sodan sytyttyä Nato-jäsenyyttä: Iltalehti uutisoi 3.3., että Marin ja SDP ovat kääntymässä jäsenyyden kannalle.

– Aistin saman. Samoin kuin (Annika) Saarikon kohdalla. Mitä ilmeisimmin heillä oli hyvin nopeasti se oma kanta, Vanhanen kertoo.”

Vanhasen mukaan siis Marin ja Saarikko kuuluivat hänen lisäksi siihen valtiojohtoon, joka oli maaliskuun alkupäivinä ymmärtänyt, että ”Suomen pitää hakea turvaa Natosta”.

Tasavallan presidentin roolia haastattelujutussa käsiteltiin otsikon ”Varovainen presidentti” alla:

”Tasavallan presidentti Sauli Niinistön suhteen useimmat lähteet ovat kuvanneet presidentin olleen kevään aikana varovaisempi pohdinnoissaan.

– Hän oli varovainen. Minusta presidentin osalta voi sanoa – ainakin kaiken sen tiedon perusteella mitä minulla on – että se, miten presidentti toimi, näkyi myös julkisuudessa, Vanhanen sanoo.

Vanhasen mukaan Niinistöllä ei ollut mitään kaksoisstrategiaa, jossa presidentti olisi tehnyt kulisseissa jotakin sellaista, mikä ei olisi näkynyt julkisuudessa.

– Hän oli tässä suhteessa erittäin avoin.”

Vanhasen omaa toimintaa koskeva osio oli otsikoitu ”Päätös Natosta jo ennen eduskuntaprosessia”:

”Maaliskuun alussa (1.3.) puhemies Vanhanen esitti ajatuksen siitä, miten Suomen Nato-prosessia voitaisiin käytännössä viedä eteenpäin.

– Esitin pääministerille ja joillekin muille sitä, että hallituksen pitää antaa selonteko, jossa ei oteta vielä suoraan kantaa Nato-jäsenyyteen, mutta annetaan eduskunnalle mahdollisuus käynnistää sisäinen keskustelu. Eikä siinä mennyt kuin viikon verran, kun valtiojohdossa oli hyväksytty tämä Nato-jäsenyysajatus prosessina, Vanhanen kertoo.

Puhemies halusi, että selonteossa käsitellään laajasti turvallisuuskysymyksiä ja huoltovarmuutta, jotta mahdollisimman suuri joukko kansanedustajia saataisiin sitoutettua, ja myös siksi, että eduskunta nousisi Nato-päätöksenteossa keskeiseen rooliin, kuten myös presidentti oli toivonut.

Vaikka Vanhanen haluaa korostaa Nato-jäsenyyttä prosessina, hän myöntää, että ajatus Suomen Natoon menemisestä oli jo valtiojohdolla olemassa.

– Oli se varmasti olemassa, mutta kun kysyttiin, missä se päätös tehtiin, niin vastaan, että kaikki osallistuivat.”

”Valtiojohdolla” Vanhanen ilmeisesti tarkoitti tässä Sanna Marinia ja Annika Saarikkoa. Päätös kuitenkin tehtiin puhemiehen mukaan hänen aloitteestaan syntyneessä ja hänen johtamassaan ”prosessissa”.

Aika näyttää, onko kenenkään viisasta pyrkiä omimaan itselleen ansiota Suomen päätöksestä hakea Nato-jäsenyyttä.

* * *

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön osalta avoin on edelleen kysymys hänen roolistaan Nato-jäsenyyteen tähdänneen prosessin käynnistämässä viime vuodenvaihteessa.

Tätä kysymystä käsittelin 2. kesäkuuta julkaisemassani kirjoituksessa ”Noudattiko Sauli Niinistö perustuslakia keskustelussaan Joe Bidenin kanssa?”. Se perustui 31.5. kirjoittamaani blogiin ”Oliko Sauli Niinistö Joe Bidenin asialla?”.

Nämä kirjoitukset ovat edelleen ajankohtaisia. Toukokuun 31. päivänä julkaistu kirjoitus perustuu Iltalehden samana päivänä julkaisemaan juttuun, jossa kerrotaan Washington Postin hankimiin tietoihin nojautuen Yhdysvaltain valmistautumisesta torjumaan vireillä ollutta Venäjän hyökkäystä Ukrainaan.

Venäjää uhattiin ennen näkemättömän kovilla taloudellisilla ja muilla pakotteilla, jos se toteuttaisi hyökkäyksensä.

Suomen ja Ruotsin mahdollinen Nato-jäsenyys oli yksi niistä pelotteista, joilla Yhdysvallat Venäjää uhkasi.

Washington Postin mukaan Venäjän tavoitteena oli erikoisoperaatiollaan vaihtaa Ukrainan hallitus samaan tapaan kuin Yhdysvaltain tukemassa vuoden 2014 vallankappauksessa. Jutussa kerrotaan, kuinka Yhdysvallat auttoi Ukrainaa torjumaan tämän yrityksen.

Jutun mukaan Venäjä asetti itselleen ansan. Tätä ei ollut tarkoitettu täysimittaiseksi sodaksi, vaan erikoisoperaatioksi. Sen epäonnistuminen johti ”täysimittaiseen sotaan”.

Ukrainan sota on osa sitä ”uutta kylmää sotaa”, jota Yhdysvallat on pyrkinyt osana globaalistrategiaansa käynnistämään. Kuten 2.7. julkaisemassani blogissa kirjoitin, ”Uudessa ”maailmojen sodassa” olisi vain häviäjiä – Suomi olisi yksi suurimmista”.

Suomen menetykset ovat nousemassa Fortumin Uniper-tappioiden vuoksi aivan uusiin mittasuhteisiin.

Yhä enemmän näyttää siltä, että Ukraina-pakotteet ja niiden vastapakotteet vahingoittavat meitä ja muita länsimaita enemmän kuin Venäjää.

Sotaa ei olisi koskaan tullut päästää syttymään, ja mahdollisimman pian se olisi saatava loppumaan.

21.7.2022 Koko Eurooppa on joutunut palloksi kovaan suurvaltapeleihin

Kirjoitukseni otsikko viittaa tasavallan presidentti Sauli Niinistön viime tammikuussa MTV:lle antamaan haastatteluun.

Juontaja Jaakko Loikkanen kysyi Niinistöltä arviota Suomen roolista Yhdysvaltain ja Venäjän välisessä valtataistelussa. Hän rinnasti sen ”tennismatsiin”.

Sauli Niinistö naurahti ja vastasi:

– Joo. Tästähän on vanha viisaus, että tennis on mukava peli. Mutta palloksi ei pidä päätyä.

Juontaja kysyi, voidaanko sanoa, että Suomen valinnanvapauksien rajoittaminen ei ole pöydällä?

– Minusta se on ollut alun alkaenkin ihan selvä. Ei todellakaan.

Eli me emme ole se pallo siinä pelissä?

– Eikä meidän pidä pyrkiä siihen pallon asemaan.

Myöhemmin on käynyt ilmi, että jo kuukautta aikaisemmin Niinistö ja Yhdysvaltain presidentti Joe Biden olivat käynnistäneet prosessin Suomen ja Ruotsin liittymiseksi Naton jäseniksi.

Yhdysvaltain politiikassa jäsenyydet olivat osa jo vuoden 2021 keväällä käynnistyneitä suunnitelmia käynnistää ”uusi kylmä sota”. Tätä kautta Suomi tuli osaksi kovaa johtavien suurvaltojen – yhtäältä Yhdysvaltain ja toisaalta Venäjän ja Kiinan – välistä valtataistelua.

”Uudessa kylmässä sodassa” ei vain Suomi, vaan koko Euroopan unioni on joutunut pallon asemaan.

Vielä viime vuoden syyskuussa Sauli Niinistö puhui sen puolesta, että Euroopan unionin pitäisi tulla osaksi globaalia suurvaltapolitiikkaa. Hän esitti, että Kiinan, Venäjän ja Yhdysvaltain muodostama valtakolmio tulisi täydentää neliöksi, jossa EU olisi sen tasavertainen osa.

Nyt Eurooppa on mukana suurvaltojen ”uudessa kylmässä sodassa”, mutta on joutunut siinä pallon asemaan. Nato-jäsenyyttä hakeneet Suomi ja Ruotsi ovat lisäksi joutuneet palloksi Turkin ja Yhdysvaltain väliseen peliin.

Haastattelussa Niinistö puhui siitä, että tulisi palata tilanteeseen, joka hänen mukaansa oli ollut vallalla kymmenen vuotta aikaisemmin. Haastattelusta ei käy ilmi, mihin hän tällä viittasi.

* * *

Heti kylmän sodan kauden päättymisen jälkeen Euroopan asema oli vahva. Alkoi yleiseurooppalainen yhteistyö ja yhdentyminen.

Aluksi yhdentymistä lähdettiin toteuttamaan järkevällä tavalla.

Euroopan komissio Jacques Delorsin johdolla halusi syventää silloisen yhdeksän jäsenmaan muodostaman Euroopan yhteisön (EY) liittovaltioksi. Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenmaille tarjottiin Euroopan talousaluetta (ETA).

Aluksi tämä näytti toteutuvan, mutta ensin Itävalta ja sitten Ruotsi päättivät hakea jäsenyyttä. Syntyi prosessi, jonka kautta Suomikin liittyi unioniin.

Samaan aikaan edettiin tiellä EY:n muuttamiseksi liittovaltioksi. Maastrichtin sopimuksella synnytettiin Euroopan unioni (EU).

Tätä vaihetta Euroopan yhdentymisessä käsittelin artikkelissani ”Euroopan unioniin vai Pohjolan yhteisöön?”

Kun Suomi ja Ruotsi vuonna 1995 liittyivät unioniin, menetettiin siinä vaiheessa mahdollisuus eriytyvään yhdentymiseen, joka olisi ratkaissut ristiriidan syvenemisen ja laajenemisen välillä.

Vuosikymmenen puolivälissä oli esillä myös talous- ja rahoiliiton (EMU) perustaminen. Muiden muassa Wolfgang Schäuble ajoi eriytyvän yhdentymisen mallia, jonka mukaan yhtenäisvaluutta euroon olisi aluksi siirtynyt vain viisi jäsenmaata: Saksa, Ranska ja Benelux-maat. Muut olisivat käyttäneet euroa yhteisenä rahana kansallisen valuutan rinnalla.

Vuosikymmenen lopulla käytiin perusteellista keskustelua tulevista yhdentymisratkaisuksista.

Siihen ottivat osaa muiden muassa Saksan ulkoministeri Joschka Fisher, komission entinen puheenjohtaja Jacques Delors, Ranskan entinen presidentti Valéry Giscard d’Estaing ja Saksa entinen liittokansleri Helmut Schmidt.

Kaikki kannattivat eriytyvää yhdentymistä, ”sipulimallia”, jossa Euroopan unionilla olisi tiivis ydin ja sen ympärillä löyhemmin yhdentyneet EU:n sisäiset ja ulkopuoliset kehät.

Vuonna 2000 julkaisin toimittamani kirjan ”Samankeskisten kehien Eurooppa”, johon otin mukaan tärkeimmät eriytyvää yhdentymistä käsitelleet puheenvuorot. Siihen sisältyy myös lokakuussa 1999 Euroopan parlamentin liberaaliryhmälle kirjoittamani muistio ”Yhtenäisyyttä ja voimaa erilaisuudesta”. Sille sain ryhmäni tuen.

Vuonna 2004 toteutettiin laajennus, jossa EU:n jäseneksi tuli kolme entistä neuvostotasavaltaa ja seitsemän itäisen Keski-Euroopan aikaisempaa sosialistista maata.

Poliittisista syistä mukaan otettiin maita, jotka eivät täyttäneet ennalta asetettuja jäsenyyskriteerejä. Myöhemmin niistä on pidetty kiinni vielä heikommin.

Jäseniksi tulleiden Baltian maiden ja Puolan Venäjä-vastaisuus vaikutti vahvasti Euroopan unionin ulkosuhteisiin. Tämä johti mm. siihen, että EU ryhtyi vuonna 2008 ajamaan Venäjää syrjivää itäisen kumppanuuden ohjelmaa. Kiista siihen liittyneestä asosiaatiosopimuksesta johti osaltaan Maidanin aukion tapahtumiin.

Lisätietoa löytyy 15.4.2021 julkaisemastani blogista ”Suomikin on osavastuussa Ukrainan kriisistä”. Todistajana Venäjän syrjimisestä on myös Erkki Tuomioja.

Kaiken huippu on, että Ukrainalle päätettiin äskettäin antaa EU:n jäsenehdokkaan asema. Vain muutamaa viikkoa aikaisemmin Ranskan presidentti Emmanuel Macron oli todennut, ettei Ukraina ole vielä vuosikymmeniin kypsä jäseneksi.

Mielenkiintoista oli todeta, että Macron esitti Ukrainan jäsenyyden vaihtoehtona uudenlaisen jäsenyysmallin käyttöönottoa. Hän siis puhui ”sipulimallin” puolesta.

Yhdysvallat on voimakkaasti lobannut heikostikin perusteltujen itälaajentumisten puolesta. Uusista jäsenistä se on saanut tukijoita omalle politiikalleen.

* * *

Vielä vuosituhatvuotisen vaihteessa Euroopan unionin ja Yhdysvaltain suhteet olivat hyvät.

Yhdysvallat tuki ”uuden Euroopan” rakentamista, itäisen Keski-Euroopan ja Baltian maiden liittymistä yhdentymiskehitykseen ja yhteistyön kehittämistä Venäjän kanssa.

Ongelmia syntyi sen jälkeen, kun Yhdysvallat alkoi puuttua sotilaallisesti Euroopan lähellä olevien alueiden asioihin.

Ensimmäinen haaste syntyi, kun Yhdysvallat käynnisti vastaiskun 11. syyskuuta 2001 New Yorkiin ja Washingtoniin toteutettujen terrori-iskujen jälkeen.

Hyökkäystä Afganistaniin tuettiin laajasti, ja sen jälkeen toteutetusta kriisinhallinnasta EU-maat kantoivat vahvaa vastuuta.

Yhdysvaltain hyökkäys Irakiin vuonna 2003 jakoi EU-maita. Suuri osa jäsenmaista tuki hyökkäystä, vaikka sillä ei ollut YK:n turvallisuusneuvoston valtuutusta. Jotkut jopa osallistuivat hyökkäykseen.

Silloinen Yhdysvaltain puolustusministeri Donald Rumsfeldt arvosteli voimakkaasti hyökkäystä vastustaneita Ranskaa ja Saksaa, joita hän kutsui ”vanhaksi Euroopaksi”. Hyökkäystä tukevat Puola ja Baltian maat kuuluivat hänen mukaansa ”uuteen Eurooppaan”.

Sittemmin ristiriitoja Yhdysvaltojen kanssa on syntynyt erityisesti vuonna 2011 alkaneen ns. arabikevään seurauksista, ennen muuta Libyassa ja Syyriassa käytyjen sotien osalta.

Yhdysvaltain voimapolitiikka Euroopan lähialueilla on aiheuttanut EU:lle suuria ongelmia muun muassa pakolaisuuden ja sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistumisen vuoksi.

Viime vuosina yksi suurimmista ristiriitojen aiheuttajista on ollut suhtautuminen Ukrainan tapahtumiin.

Vuoden 2014 helmikuussa alkanut Ukrainan sisällissota on jakanut yhtäältä ”vanhaa Eurooppaa” ja toisaalta ”uutta Eurooppaa” ja Yhdysvaltoja.

Tämän vuoden alussa Ranska ja Saksa yrittivät viimeiseen saakka estää tämän jäätyneen konfliktin muuttumisen ”kuumaksi sodaksi”. Nämä yritykset epäonnistuivat, ja Ukrainasta tuli Yhdysvaltain käynnistämän ”uuden kylmän sodan” ydin.

EU:n jäsenmaat joutuvat maksamaan kovan hinnan Venäjälle asetetuista pakotteista ja sen määräämistä vastapakotteista. Yhä ilmeisemmäksi on käynyt, että länsimaat kärsivät niistä enemmän kuin Venäjä.

Ukrainan sodan piti yhdistää länsimaita ja saada kaikki tukemaan ”uutta kylmää sotaa”.

Lopulta saattaa käydä päinvastoin. Pakotepolitiikan seurauksena koetaan monessa maassa yhteiskunnallisia ja poliittisia

mullistuksia. Jäsenmaiden keskinäiset suhteet kärjistyvät. Euroalue saattaa hajota.

Jos syntyy riittävän suuri EU:n sisäinen kriisi, saattaa syntyä edellytykset uudistuksille, joilla vihdoin ratkaistaan syvenemisen ja laajentumisen välinen ristiriita ja synnytetään ”samankestisten kehien Eurooppa”.

Ilman tällaista syvällistä uudistustyötä Eurooppa pysyy heikkona ja se joutuu tulevaisuudessakin palloksi suurvaltojen taisteluissa.

Yhtenäisyyttä ja voimaa on haettava erilaisuudesta.

23.7.2022 Mikä on Volodymyr Zelenskyin kohtalo?

Yhdysvalloissa yleinen mielipide kannattaa vahvasti ”uutta kylmää sotaa” ja siihen liittyvää Ukrainalle annettavaa taloudellista ja sotilaallista tukea.

Yhdysvallat hyötyy aseiden ja kaasun myynnistä Eurooppaan. Vaikutukset inflaation nopeutumiseen ovat niin välillisiä, että ne eivät vaikuta yleiseen mielipiteeseen.

Torstaina julkaisemassani blogissa arvelin, että liittolaismaiden tuki saattaa sen sijaan hiipua. Venäjälle asetetut pakotteet ja Venäjän vastapakotteet aiheuttavat etenkin Euroopan maille vakavia ongelmia.

Venäjä näyttää kärsivän pakotepolitiikasta jopa vähemmän kuin Eurooppa, eikä niillä näytä olevan vaikutusta Venäjän toimintaan. Venäjä näyttää päinvastoin laajentavan sodan alueellisia tavoitteita.

Euroopan liittolaismaissa näköpiirissä on yhteiskunnallisia ja poliittisia mullistuksia. Ne ovat jo vaikuttaneet osaltaan jopa hallituksen vaihtumiseen kahdessa maassa, Britanniassa ja Italiassa. Tämä on ilmeisesti vasta alkua.

Siitäkin on nähtävissä merkkejä, että Ukrainan presidentin Volodymyr Zelenskyin asema saattaa horjua.

Ulkoministeri Sergei Lavrov ilmoitti äskettäin, että Venäjän alueelliset tavoitteet Ukrainan sodassa ovat laajentuneet.

Kysymys ei ole enää vain Luhanskin ja Donetskin kansantasa-
savaltojen alueesta, vaan tavoitteena ovat myös Hersonin ja Zaporizhzhian alueet. Hän perusteli tätä sillä, että länsimaiden toimittamat pidemmän kantaman aseet olivat laajentaneet niiden aiheuttamaa uhkaa.

Moldovasta irrottautuneen Transnistrian ulkoministeri ilmoitti puolestaan äskettäin, että se haluaa toteuttaa pitkäaikaisen tavoitteensa ja liittyä osaksi Venäjää.

Nämä kannanotot viittaavat siihen, että Venäjän tavoitteet ovat sodan kuluessa todellakin muuttuneet.

Kesäkuun 14. päivänä julkaisemassani blogissa esitin silloisia arvioitani siitä, mihin tavoitteisiin Vladimir Putin on pyrkinyt ja pyrkii.

Iltalehden 30.5. julkaiseman Washington Postin hankkimiin tietoihin perustuneen jutun perusteella kertasin ensin sodan alkuvaiheet:

”Ilmeisesti Vladimir Putin ajatteli erikoisoperaatiota käynnistäessään vuoden 2014 helmikuussa Kiovassa toteutettua val-lankaappausta. Hyökkäys alkoi päivälleen kahdeksan vuotta sen jälkeen.

Toteuttamalla erikoisoperaation Putin pyrki vaihtamaan Kiovan hallituksen samaan tapaan kuin vuonna 2014 tapahtui. Uuden hallituksen uskottiin olevan valmis sopimaan venäläisvähemmistön oikeuksien turvaamisesta toteuttamalla Minsk II -sopimus, ja hyväksymään Ukrainalle puolueettomuusaseman.

Kiovan valtaaminen maavoimien hyökkäyksellä oli kelvoton yritys. Se johti joukkojen sekasortoiseen vetäytymiseen, turhautumiseen ja silmittömään väkivaltaan.

Kun hallituksen vaihtaminen ei onnistunut, siirryttiin toteuttamaan alkuperäistä päämäärää toisin keinoin. Venäjänkielisten ukrainalaisten asuttamia alueita ryhdyttiin valtaamaan maavoi-

mien hyökkäyksellä. Tämän rinnalla pyritään edelleen torjumaan Ukrainan Nato-jäsenyys.”

Kysyin: ”Mitä Putin nyt aikoo?” ja vastasin:

”Saattaa olla, että Venäjä pyrkisi valtaamaan vielä Harkovan kaupungin ja alueen, jos voimat siihen riittäisivät.

Etelässä hyökkäystä tuskin jatkettaisiin. Transnistrian alueen venäläisvähemmistön aseman voisi pyrkiä turvaamaan myös neuvotteluteitse.”

Nyt siis tavoitteet näyttävät laajentuneen. Hyökkäystä jatketaan etelässäkin. Esille saattaa tulla myös ajatus maayhteyden luomisesta Transnistriaan. Tämä johtaisi Odessan alueen valtaamiseen.

Harkovan alue on ilmeisesti edelleen Venäjän tavoitteena.

* * *

Ukrainan tilanne on murheellinen osoitus siitä, mihin päädytään, kun diplomatiasta ja neuvotteluista luovutaan ja kun astutaan voimapolitiikan tielle.

Vallalle pääsee sodan logiikka.

Ensimmäinen mahdollisuus tulitaukoon ja neuvotteluihin avautui maaliskuun puolivälissä, jolloin presidentti Vladimir Putin kertoi presidentti Sauli Niinistölle Venäjän ehdot. Niinistö paljasti ne CNN:n haastattelussa.

Kirjoitin 15.3. blogin, jossa toivoin, että länsimaat rohkaisisivat Ukrainaa hyväksymään Venäjän vaatimukset neuvottelujen pohjaksi.

”Tällöin olisi ilmeisesti mahdollista saada välittömästi aikaan tulitauko, joka koskisi koko maata.

Johtavien länsimaiden tulisi antaa Ukrainalle takeet siitä, että ne painostavat Venäjän hyväksymään sille kohtuulliset rauhan ehdot. Venäjää voitaisiin myös houkutella myönnytyksiin lupamalla niiden vastapainoksi lievennyksiä päätettyihin ja suunnitella oleviin pakotteisiin.

Johtavilla länsimailla tulisi olla rohkeutta tällaiseen toimintaan, jos ne todella uskovat pakotteiden tehoon.”

Mitä pidemmälle taistelut ovat jatkuneet, sitä vaikeammaksi on käynyt neuvotteluratkaisuun pääseminen.

Sodan logiikka toimii niin, että Venäjää on hyvin vaikea saada luopumaan mistään alueesta, jonka se on asevoimin vallannut. Kaatuneiden ja haavoittuneiden määrä ei kannusta myönnytyksiin vaan pikemminkin taistelujen jatkamiseen.

Alkuvaiheessa oli mahdollisuus turvata venäjänkielisen vähemmistön asema ja Venäjän turvallisuustarpeet kompromissien avulla. Siihen olisi tietysti edelleen pyrittävä.

Nyt vihdoinkin olisi saatava aikaan tulitauko ja aselepo. Neuvottelut poliittisesta ratkaisusta on saatava käyntiin.

Sodan alkuvaiheessa Venäjän pyrkimyksenä oli saada aikaan Kiovassa hallituksen vaihtuminen vuoden 2014 tapaan.

Hallituksen vaihdos saattaa edelleen olla Venäjän tavoitteena. Tähän viittaa sekin, että Sergei Lavrov sanoi 20.7. CNN:n haastattelussa:

”Emme voi sallia, että sille Ukrainan alueelle, jota Zelenskyi tai kuka tahansa hänen seuraajansa (Zelensky or whoever will replace him) kontrolloi, sijoitettaisiin aseita, jotka uhkaisivat meidän aluetamme tai itsenäisiksi julistautuneiden tasavaltojen aluetta tai niiden aluetta, jotka haluavat päättää tulevaisuudestaan itsenäisesti.”

Lavrov ei näytä tarkoittavan Zelenskyin vaaleilla valittavaa seuraajaa, vaan henkilöä, joka syrjäyttäisi hänet.

* * *

Tiedämme kovin vähän siitä, mitä Ukrainan sisällä tapahtuu.

Toukokuun 7. päivänä julkaisemassani blogissa kirjoitin, että ”Ukrainaa hallitsevat oligarkit – ei Volodymyr Zelenskyi”:

”Ukraina on läpeensä korruptoitunut maa, jossa sekä taloudellista että poliittista valtaa käyttävät oligarkit. Heillä on omat edustajansa parlamentissa, ja joillakin heistä on ollut jopa omia sotajoukkoja, oma armeija.

Myös Volodymyr Zelenskyin valinta presidentiksi oli osa oligarkkien välistä valtataistelua.

Zelenskyin presidentiksi nostanutta tv-sarjaa ”Kansan palvelija” esitettiin miljardööri Ihor Kolomoiskyin omistamalla televisiokanavalla. Hän halusi syrjäyttää edellisen presidentin, oligarkki Petro Porošenkon, jonka kanssa hänellä oli pahoja riitoja.

”Kansan palvelija” -TV-sarja on nähtävissä Suomessakin Ylen Arenassa. Siinä Volodymyr Zelenskyi esittää opettajaa, joka nousee presidentiksi pannaakseen oligarkit järjestykseen.

Tultuaan presidentiksi Zelenskyi yritti lupaustensa mukaisesti rajoittaa oligarkkien valtaa, mutta epäonnistui tässä pahasti.

Ukrainassa käyty sota on saanut Volodymyr Zelenskyin kasvat, mutta valta on ollut ja on oligarkkien käsissä.”

Heti sodan alussa Volodymyr Zelenskyi lakkautti yksitoista oppositiopuoluetta.

Viime aikoina Zelenskyi on ryhtynyt erottamaan hallintonsa avainhenkilöitä. Lähtöpassin ovat saaneet myös useat hänen lähimmistä tukijoistaan.

Erottamiset osoittavat ainakin presidentin hermostuneisuutta. Ilmeisesti ne ovat myös heijastumaa maan sisäisestä valtataistelusta.

Liittolaismaissa murentuva ”uuden kylmän sodan” kotirintama saattaa alkaa pettää myös Ukrainassa. Rauhanoppositio saattaa olla nousemassa esiin.

Myös kysymys sodasta ja rauhasta on Ukrainassa oligarkkien käsissä.

25.7.2022 Onko Suomi sodassa?

Ukrainassa meneillään olevaa sotaa kutsutaan Suomessa ja muissa länsimaissa Venäjän hyökkäyssodaksi. Sitä se ensi sijassa onkin.

Sodalla on kuitenkin monimutkainen tausta, jonka vain hyökkäyssodasta puhuminen helposti kätkee taakseen.

Ukrainassa on kysymys pitkittyneestä Neuvostoliiton hajoamissodasta.

Sota alkoi vuonna 2014 Ukrainan sisällissotana, jonka syytti

Kiovassa länsimaiden tuella toteutettu vallankaappaus.

Vuoden 2015 alussa sisällissota uhkasi laajentua. Silloin saatiin Saksan ja Ranskan tuella aikaan Minsk II -sopimus, jolla tilanne voitiin vakauttaa.

Tämän vuoden helmikuun 24. päivänä käynnistyneeseen Venäjän hyökkäykseen mennessä oli itäisen Ukrainan sisällissodassa kuollut runsaat kymmenen tuhatta ihmistä, joista valtaosa oli ollut separatistialueita puolustaneita sotilaita.

Kuluneiden kahdeksan vuoden aikana Yhdysvallat oli aseistanut ja kouluttanut Ukrainan armeijaa. Venäjä puolestaan oli tukenut itäisen Ukrainan joukkoja.

Voidaan sanoa, että jo tässä vaiheessa Ukrainassa oli käyty sijaissotaa (proxy war) Yhdysvaltain ja Venäjän välillä.

Venäjän hyökkäyksen jälkeen Yhdysvaltain ja sen liittolaisten sotilaallinen tuki Ukrainalle on ollut avointa ja voimakasta. Samalla on käynyt yhä selvemmäksi, että Ukraina käy Yhdysvaltain puolesta proxy-sotaa Venäjää vastaan.

* * *

Tähän arvioon Ukrainan sodan luonteesta yhtyi myös Ari Pesonen Uuden Suomen Puheenvuorossa eilen julkaisemassaan blogissa.

Kirjoituksensa alussa Pesonen siteeraa Yhdysvaltain puolustusministerin Lloyd Austinin lausuntoa hänen vieraillessaan huhtikuun lopulla Kiovassa yhdessä maan ulkoministeri Antony Blinken kanssa:

”Haluamme nähdä Venäjän siinä määrin heikentyneenä, ettei se voi tehdä sellaisia asioita, joita se on tehnyt hyökätessään Ukrainaan”.

Pesonen toteaa, että nykyisellä länsimaiden tuella Ukraina ei kykene valloittamaan takaisin Venäjän valtaamia alueita. Hänen mielestään länsimaiden tulisi lisätä tukeaan Ukrainalle niin paljon, että alueiden takaisin valtaaminen kävisi mahdolliseksi.

Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi on sodan aikana

useaan kertaan ilmoittanut, ettei tulitaukoon ja neuvotteluihin ole mahdollisuutta ennen kuin kaikki Venäjän joukot on häädetty Ukrainan maaperältä.

Onkohan Zelenskyi nyt luopunut noista ajatuksista?

Eilisessä videopuheessaan Zelenskyi joka tapauksessa sanoi: ”Teemme kaikkemme aiheuttaaksemme viholliselle mahdollisimman suuren vahingon ja kerätäksemme Ukrainalle mahdollisimman paljon tukea.”

Tässä hän näyttää tunnustaneen Ukrainan käyvän sijaissotaa Venäjää vastaan. Kielenkäyttö oli samaa kuin puolustusministeri Austinilla kolme kuukautta aikaisemmin.

Naton huippukokouksessa kävi ilmi, että Yhdysvallat liittolaisineen pyrkii pitkittämään Ukrainan sotaa vuosikausia kestäväksi taisteluksi. Sen avulla pyritään heikentämään Venäjää ja ylläpitämään liittokunnan tukea ”uudelle kylmälle sodalle”.

* * *

Suomen toiminta herättää kysymyksen, olemmeko nyt sotaa käyvä maa. Olemmeko osapuoli siinä ”proxy-sodassa”, jota Ukraina Venäjää vastaan käy?

Suomen valtiollisen johdon piiristä olemme kuulleet lausuntoja, että Ukraina taistelee meidänkin puolestamme ja että Ukrainan on voitettava tämä sota. On luvattu tukea taistelua loppuun saakka.

Tällaisia lausuntoja ovat antaneet ainakin pääministeri, eduskunnan puhemies ja eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja.

Vaikka Suomi ei ole Nato-maa, meidänkin hallituksemme on ryhtynyt kaikin tavoin tukemaan Yhdysvaltain johtaman ”demokraattisten maiden” rintaman toimintaa.

Suomi on toimittanut Ukrainaan myös aseita.

Julkisuuteen tulleiden tietojen mukaan Suomen sairaaloihin on tuotu viranomaisien toimesta muutamia taisteluissa haavoittuneita Ukrainan sotilaita. Liikkeellä ovat olleet myös vapaaeh-

toistahot auttamassa ”meidän puolestamme taistelleita”.

Sodanomaiset olot ovat olleet vallalla myös siinä mielessä, että meillä on toiminut tehokas sotapropaganda. Tiedotusvälineissä ovat olleet esillä lähes yksinomaan Ukrainan viranomaisien ja läntisten tiedusteluorganisaatioiden tuottamat sotauutiset.

Sotapropagandan tavoitteena näyttää olevan, että ”kotirintaman” tuki sotaponnistuksille kyetään ylläpitämään. Tässä on onnistuttu. Suomessa yleisen mielipiteen tuki Ukrainalle on muihin maihin nähden hyvin vahvaa.

* * *

Lauantaina julkaisemassani blogissa kysyin: ”Mikä on Volodymyr Zelenskyin kohtalo?”. Vastauksia ei kommenteissa tullut.

Volodymyr Zelenskyin asema on äärimmäisen vaikea.

Zelenskyi on ollut erinomainen johtaja siinä mielessä, että hän on kyennyt hyökkäyksen aikana pitämään yllä kansan taistelutahtoa ja hankkimaan maalleen laajaa kansainvälistä tukea.

Kansan mielialaa on pidetty yllä lupaamalla, että Venäjän valloittamat alueet vapautetaan.

Nyt on käynyt ilmi, että tämä tavoite ei ole realistinen. Näköpiirissä on pitkä sota, joka on luonteeltaan yhä enemmän sijais-sotaa muiden maiden puolesta.

Aikaisemmin rauha olisi ollut mahdollista saavuttaa paremmin ehdoin kuin nyt tarjolla olevat. Taistelujen jatkuessa neuvotteluasemat saattavat edelleen heikentyä.

Kotirintama uhkaa hajota. Jotkut oligarkeista vaativat taistelujen jatkamista, toiset painostavat rauhantekoon.

On muistettava, että sota käynnistyi sen vuoksi, että kieleltään venäläisemmistöisen itäisen Ukrainan väestön oikeuksia ei kyetty Minsk II -sopimuksen avulla turvaamaan.

Nyt Venäjä on vallannut paljon laajemmat enemmistöltään venäjänkieliset alueet. Niiden tulevaisuudesta olisi neuvotteluissa ehkä mahdollista sopia.

Ellei neuvotteluihin nopeasti päästä, Venäjä saattaa vallata vie-

lä laajempia alueita, kuten lauantain blogissani arvioin.

Mikä on Volodymyr Zelenskyin kohtalo?

Sodan jatkaminen saattaa johtaa siihen, että rauhanoppositio syrjäyttää hänet. Jos hän suostuu tulitaukoon ja neuvotteluihin nyt tarjolla olevin ehdoin, kovan linjan oligarkit saattavat nousta häntä vastaan.

Paljon riippuu siitä, minkä neuvon Yhdysvallat Zelenskyille antaa.

Unkarin pääministeri Viktor Orbán näkyy ehdottaneen, että Venäjän ja Yhdysvaltain pitäisi sopia Ukrainan sodan lopettamisesta. Ei ole oikein, että Eurooppa on pallona kovassa suurvalta-pelissä, kuten 21.7. julkaisemassani blogissa kirjoitin.

REMPALLAAN OVAT NYT SUOMESSA SEKÄ SISÄPOLITIikka ETTÄ ULKOSUhteET

Heinäkuun lopulla sain ajatuksia herättävän kommentin yhdeltä lukijoistani. Hän kysyi, yllyttivätkö Yhdysvallat ja Ukraina Venäjää hyökkäämään. Tuekseen hän lähetti linkkejä dokumentteihin, joita en ollut huomannut.

Kirjoitin blogin, jossa käsittelin lukijalta saamaani kysymystä. Se oli vähintäänkin aiheellinen.

Uutiset kertoivat, että Serbian ja Kosovon rajalla oli jännitteitä. Tästä sain aiheen blogiin, jossa kerroin Balkanin tilanteesta. Oli tarjolla vaara, että sota leviäisi Ukrainasta Balkanille.

Elokuun 8. päivänä jouduin ilmoittamaan, että olen lopettanut blogieni julkaisemisen Uuden Suomen Puheenvuoro-palstalla. Tämä johtui siitä, että ylläpito oli ilman päteviä perusteita sensuroinut kolme kirjoitustani.

Käsittelin tätä asiaa kotisivulleni kirjoittamassani blogissa ”Onko Suomessa siirrytty sotapropagandasta sotasensuuriin?”.

Viikkoa myöhemmin kirjoitin blogin ”Rempallaan ovat nyt Suomessa sekä sisäpolitiikka että ulkosuhteet”.

Siinä osoitin, että maamme suuret taloudelliset ja yhteiskunnalliset ongelmat johtuvat viime kädessä siitä, että ulkosuhteisamme on tehty pahoja virheitä.

Sana ”rempallaan” oli peräisin Urho Kekkosen kielenkäytöstä.

29.7.2022 Yllyttivätkö Yhdysvallat ja Ukraina Venäjää hyökkäämään?

Olen kirjoittanut keväästä lähtien runsaasti blogeja sekä Ukrainan sodasta että Suomen Nato-jäsenyydestä. Nämä kaksi ovat liittyneet toisiinsa.

Olen käsitellyt tätä yhteyttä muun muassa 31.5. julkaisemassani blogissa ”Oliko Sauli Niinistö Joe Bidenin asialla?”.

Myöhemmissä kirjoituksissani olen täydentänyt kokonaiskuvaa siitä, kuinka Ukrainassa päädyttiin kuumaan sotaan ja kuinka Suomen Nato-hakemus pantiin tähän liittyen vireille.

Edellä mainittu blogini perustui Iltalehden julkaisemaan juttuun, jossa kerrotaan Washington Postin hankkimiin tietoihin nojautuen presidentti Joe Bidenin valmistautumisesta Venäjän hyökkäykseen keväästä 2021 lähtien. Tämä liittyi Yhdysvaltain suurvaltopoliittiseen strategiaan, ”uuteen kylmään sotaan”.

Jo siinä vaiheessa Washingtonissa syntyi ajatus, että Suomi ja Ruotsi pyritään saamaan Naton jäseniksi. Toimeen tartuttiin joulukuussa 2021, jolloin Yhdysvaltain presidentti Joe Biden soitti tasavallan presidentti Sauli Niinistölle. Keskustelua jatkettiin tammikuussa, jolloin sovittiin siitä, että Nato-jäsenyydet pannaan vireille.

Uuden Suomen Puheenvuorossa julkaisemiani kirjoituksia on luettu ahkerasti. Viiden suosituimman blogin joukkoon on usein päätyneet samanaikaisesti kaksikin kirjoitustani. Tästä syystä olen välillä joutunut lykkäämään seuraavan julkaisemista. Niin nytkin.

Puheenvuoron keskustelussa olen saanut tukea monissa asiantunteissa kommentteissa. Valitettavasti keskustelua on haitannut ja haittaa se, että siinä esiintyy runsaasti asiatonta kommentointia, joka karkottaa monia asiantuntijoita.

Nato-trollien ja ruffofobien hampaisiin ei ole mukava joutua.

* * *

Olen saanut runsaasti tukea myös sähköpostin välityksellä. Pari päivää sitten sain erityisen arvokkaan yhteydenoton.

Ulkomailla pitkään asunut ja monien maiden tiedotusvälineitä aktiivisesti seuraava kansalainen kirjoitti:

”Kirjoitatte yhdessä blogissanne Yhdysvaltojen ryhtyneen jo vuoden 2021 keväästä lähtien kokoamaan ja valmistelemaan lähimpien kumppaniensa kanssa tukea Ukrainalle ja pakotteita Venäjää vastaan, minkä jälkeen neuvottelut tilanteesta eivät edenneet.

Kysymykseni on, olikohan Yhdysvalloilla osuutta Ukrainan Kansallisen turvallisuusneuvoston 11.03.2021 laatimaan ja presidentti Zelenskyin 25.03.2021 vahvistamaan asetukseen No. 117/2021, jonka mukaan Ukraina tulee valtaamaan takaisin Venäjän v. 2014 valloittamat alueet?”

”Entä oliko em. asetuksella ja USAn ulkoministeri Antony Blinkenin ja Ukrainan ulkoministeri Dmytro Kuleban viime marraskuussa allekirjoittamalla asiakirjalla U.S.-Ukraine Charter of Strategic Partnership, vaikutusta Venäjän päätökseen hyökätä Ukrainaan muutamaa kuukautta myöhemmin?”

Asiakirjassa ilmaistaan Ukrainan tarkoitus sitoutua ”syvään ja kattavaan” integraatioon eurooppalaisiin ja euroatlanttisiin instituutioihin.

Miksiköhän em. asetuksesta ja tästä sopimuksesta ei mainita Ukraina-keskustelussa?”

Niin, miksi? Siksi, että Suomessakin vallalla on sotapropaganda, josta edellisessä blogissani kirjoitin.

Minäkään en noita kahta dokumenttia ollut huomannut.

Volodymyr Zelenskyin maaliskuussa 2021 allekirjoittama aseutus koski nimenomaan Krimin valtaamista, jonka Venäjä on liittänyt valtioalueeseensa.

Asetuksen allekirjoitus ajoittui tilanteeseen, jossa Yhdysvallat kehitti strategiaansa maailman ajamiseksi kohti ”uutta kylmää sotaa”.

Tämä uutisjuttu sisältää myös Venäjän reaktion:

Is the world ready for World War 3 as Ukraine's President signed

a decree to retake Crimea from Russia? Russia warns NATO.

Venäjä tulkitsi asetuksen sodanjulistukseksi itselleen.

Toinen kirjeessä mainittu dokumentti allekirjoitettiin 10.11.2021, ja se liittyi tilanteeseen, jossa Yhdysvallat ryhtyi toteuttamaan suunnitelmaansa. Niinistöön Biden otti yhteyttä pian tuon asiakirjan allekirjoittamisen jälkeen.

Nämä kaksi asiakirjaa vahvistavat käsitystä siitä, että Yhdysvallat ja Ukraina suunnittelivat yhdessä Venäjän hyökkäyksestä käynnistynyttä sijaissotaa (proxy war) sitä vastaan.

* * *

Saamani asiantuntevan kansalaisen viesti jatkui:

”Suomen nopea hakeutuminen NATOon Ukrainan sodan verukkeella hämmästytti.

En usko olevani ainoa kansalainen, joka odotti asiasta objektiivista keskustelua, jossa erilaiset ideologiat olisi pitänyt pystyä siirtämään syrjään, ja närkästynyt siitä, että presidentti Niinistön lupaamaa neuvoa antavaa kansanäänestystä ei toimitettu. Oli tulos sitten ollut mikä tahansa.

Toivon, että historiassa ei aikanaan tulla kirjoittamaan nykyisen hallituksen tehneen tunteiden ja USAn/NATOn painostuksen vallassa Suomelle kohtalokkaiksi koituneita päätöksiä.

Yksi tabuista, joita ei näköjään sovi nostaa keskusteluun, on kysymys, keitä Ukrainassa käytävä sota hyödyttää.

Voin tietysti olla väärässä, mutta Venäjän hyödyt Ukrainan-sodasta näyttävät varsin vähäisiltä, kun taas yksinapaisen maailman johtajana toistaiseksi pysyttelevän USAn taloudelliset hyödyt sodasta ovat mittavat:

- sodan ja NATO-laajentumisen lisäämä USAn asetuotanto ja -vientä,
- USAn LNG-kaasun tuonti Eurooppaan Venäjän kaasun tuonnin lakattua,
- Euroopan valtioiden – ”hyödyllisten idioottien” – ”patoaminen” eli niiden talouden romahduttaminen Venäjä-

- pakotteilla ja niiden vastapakotteilla,
- Ukrainan sodan jälkeisellä uudelleen rakentamisella ja
  - maan EUhun liittymisen avustuksilla.

Lisäksi Euroopan maiden taloutta tulevat rasittamaan Ukrainan vehnän ja maissin viennin vähenemisestä seuraava nälkä joissakin Lähi-idän ja Afrikan maissa ja pakolaisvirrat niistä Eurooppaan.

Poliittista hyötyä USAlle näyttää olevan mm. siitä, että näin se pystyy tehokkaasti eliminoimaan kaksi kilpailijaansa, Venäjän ja EUn, ja lähitulevaisuudessa keskittymään Kiinan ”patoamiseen”, mistä USAn Aasian-politiikassa on jo merkkejä näkyvissä.

Jos valtioiden romahtamisten syitä tutkineiden näkemyksiin on luottamista, talouden romahtamisen lisäksi Euroopan maita uhkaavat myös sisäiset levottomuudet. Jos historian kuluessa vain yksi syy, kuten pandemia, sota, yhteiskunnallinen eriarvoisuus, jne. on pystynyt romahduttamaan valtion, nyt syitä on useita samalla kertaa.

On kauhistuttavaa, millainen joukkohysteria on Suomessa saatu aikaan Ukrainan-sodasta, ja sodan todellinen syy, NATOn laajentuminen, näyttää unohtuneen totaalisesti niin poliitikoilta kuin medialta.

Ihmettelen, miten hysteriaa nyt lietsovat onnistuvat myöhemmin, sodan loputtua, pyörtämään aikaisemmin sanomansa. Kun olen miettinyt pohjimmaisia syitä tällaiseen joukkohypnoosiin, joka on jo menemässä liiallisuuksiin turistiviisumien kieltämisenä venäläisiltä, yhtenä on joidenkin poliitikkojen ja vaikuttajien russofobia.

On vaarallista, jos päättäjät toimivat tunteen eikä järjen vallassa, kuten tällä hetkellä taas kerran näyttää.”

Sattuvasti kirjoitettu.

Kaikki ei kuitenkaan ehkä suju Yhdysvaltain käsikirjoituksen mukaan, kuten olen blogeissani kirjoittanut.

”Uuden kylmän sodan” kotirintama saattaa pettää sekä liittolaismaissa että Ukrainassa.

2.8.2022 Leviääkö sotiminen Ukrainasta Balkanille?

Pian Venäjän hyökättyä Ukrainaan julkaisin blogin ”Ukrainassa käydään Neuvostoliiton hajoamissotaa”. Pysin antamaan taustaa sille, että Ukrainan jäätynyt konflikti oli kärjistynyt kuumaksi sodaksi.

Kirjoituksessani vertasin kahden liittovaltion, Jugoslavian ja Neuvostoliiton, hajoamista kylmän sodan kauden päättyessä.

Kun Neuvostoliitto 1990-luvun alussa hajosi, Suomessa pelättiin, että syttyisi sisällissota, joka aiheuttaisi satojen tuhansien pakolaisten tulvan tännekin.

Hajoaminen sujui kuitenkin varsin rauhallisesti. Syntyi vain alueellisia selkkauksia ja sotia, jotka johtivat ”jäätyneisiin konflikteihin”.

Toisin kävi Jugoslavian hajotessa. Syttyi useita sotia osavaltioiden sisällä ja niiden välillä.

Sodat päättyivät siihen, että Nato-maat pakottivat rajuilla pommituksilla Serbian antautumaan ja alistumaan Kosovon itsenäistymiseen. Pommituksilla ei ollut YK:n turvallisuusneuvoston valtuutusta.

Kosovon tapahtumilla on yhtymäkohtia meneillään olevaan Ukrainan sotaan.

Kosovo oli ja on serbeille samankaltainen kansakunnan ydinalue kuin Kiova venäläisille. Serbit ovat vähemmistönä Kosovossa, venäläiset Ukrainassa.

Serbialla ja Venäjällä oli ja on läheiset keskinäiset suhteet.

Moskovassa koettiin raskaana se, että Serbia pakotettiin hyväksymään Kosovon itsenäistyminen. Kumpikaan maa ei ole tunnustanut sitä itsenäiseksi valtioksi.

Kosovon itsenäisyyttä eivät ole tunnustaneet lukuisat muutkaan maat, eivät edes kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot.

* * *

Ukrainan sotaa käsiteltiin myös 22.3. esitetystä Alfa-TV:n ”Dis-sidentti” -ohjelman jaksossa ”Neuvostoliiton hajoamisesta jääty-neisiin konflikteihin”. Susanna Junttilan kanssa käymässäni kes-kustelussa toin esiin huoleni, että Ukrainan sota saattaa välillisesti vaikuttaa myös Balkanin alueen hauraan rauhan järkkymiseen.

Nyt nämä pelot saattavat olla osoittautumassa aiheellisiksi.

Serbian ja Kosovon rajalla on kahakoitu. Serbian presidentti on käyttänyt kovaa kieltä, Kosovon ja Albanian johtajat vielä kovempaa.

Toisaalta Kroatian presidentti on esittänyt jo aikaisemmin vaa-timuksia kroaattivähemmistön aseman vahvistamiseksi Bosnia-Hertsegovinassa. Sielläkin serbit ovat avainasemassa.

Kroatian presidentti kytki vaatimuksensa Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksiin. Ennen Madridin huippukokousta hän uhka-si pysäyttää niiden etenemisen, jos ne tulevat huippukokouksen päätettäviksi.

Kun eivät tulleet, jäsenyydet etenivät, ja Kroatian parlamentti on ne osaltaan jo hyväksynyt.

Balkan on edelleen ruutitynnyri, jossa väkivaltaisuuDET saatta-vat uudelleen puhjeta. Erityisesti Kosovon ja Bosnia-Hertsego-vinan tilanteet ovat räjähdysherkkiä.

Balkanin alueen ongelmilla on useita kytköksiä Ukrainan so-taan.

EU-jäsenyydestään neuvotteleva Serbia ei ole suostunut yhty-mään Venäjälle asetettuihin pakotteisiin. Ukrainaa sodassa tuke-vat maat ovat puolestaan pyrkineet vaikeuttamaan yhteydenpitoa Serbian ja Venäjän välillä muun muassa estämällä ulkoministeri Sergei Lavrovin vierailun Belgradissa.

Rauhan järkkäminen Balkanilla saattaisi vaarallisella tavalla laajentaa Ukrainan sotaa. Kaikki mahdollinen pitää tehdä tämän estämiseksi.

Toisaalta kaikille vahingollinen Ukrainan sota on saatava mah-dollisimman pian päättymään. Ukraina ja ukrainalaiset siitä pa-himmin kärsivät ja eniten menettävät, jos sota pitkeytyy.

Ukrainaan on saatava rauha, joka tekee mahdolliseksi pakot-teiden purkamisen ja pakolaisten paluun koteihinsa.

Vaikka Kroatian parlamentti on nyt hyväksynyt Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet, tiellä on vielä monia esteitä.

Pahinkantokaskessa on edelleen Turkki. Presidentti Recep Tayyip Erdoganin lausunnot viittaavat siihen, että hän tekee Nato-jäsenyyksistä keskeisen vaalikysymyksen ensi kesän parlamenttivaaleissa ja presidentinvaaleissa. Ainakaan ennen näitä vaaleja jäsenyyksiä ei Turkissa ratifioida. Varmaa ei ole sekään, että vaalit olisivat takaraja.

Ja jo seuraavan vuoden aikana ehtii tapahtua paljon sellaista, joka saattaa vaarantaa jäsenyyksien toteutumisen.

Sotapropagandan vuoksi Suomen julkisuutta hallitsevat hyvin samankaltaiset poliittiset arviot sekä Ukrainan sodasta että Suomen Nato-jäsenyydestä.

Siksi on erityisen virkistävää saada käsiinsä muissa länsimaissa julkaistuja kirjoituksia ja videoita.

Suosittelen katsomaan Scott Ritterin videosta erityisesti sen loppupuolen. Siinä esillä on myös Suomen Nato-jäsenyys.

8.8.2022 Onko Suomessa siirrytty sotapropagandasta sotasensuuriin?

Tänään jätin kaihoisin mielin jäähyväiset Uuden Suomen Puheenvuoro -sivustolle.

Vastedes julkaisen kirjoitukseni vain omalla kotisivullani. Ne ovat vapaasti kaikkien tiedotusvälineiden käytettävissä, kunhan lähde mainitaan.

Aloitin kirjoitusteni julkaisemisen Uuden Suomen Puheenvuorossa vuoden 2012 presidentinvaalien edellä.

Ensimmäinen julkaisuni oli lokakuun lopulla 2011 pitämäni puhe, jolla käynnistin vaalikampanjani.

Seuraavassa 31.10 kirjoittamassani blogissa ”Niinistö yrittää johtaa harhaan” kommentoin presidenttiehdokkaiden ensimmäistä vaalikeskustelua.

Kirjoitus ja sen synnyttämä keskustelu ovat myöhempien tapahtumien valossa hyvin mielenkiintoista luettavaa.

Silloinkin puhuttiin Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä. Kirjoitin: ”Sauli Niinistö kiemurtelee Nato-kantojensa vuoksi. Hän kiistää ajavansa Suomea ”noin vain” Natoon. Hän vaatii kansanäänestystä.”

Myös vuoden 2018 presidentinvaalien yhteydessä Sauli Niinistö torjui ehdottomasti sen väitteen, että hän olisi viemässä Suomea suoraan tai EU:n kautta sotilasliitto Naton jäseneksi.

Niinistö sanoi, että Nato-jäsenyyttä olisi harkittava vain siinä tilanteessa, että Venäjä alkaisi pitää Suomea samanlaisena uhkana turvallisuudelleen kuin Natoa.

Vaaleissa Sauli Niinistö sai ylivoimaisen voiton.

Se ei ollut valtakirja muuttaa Suomen turvallisuuspolitiikan vakiintunutta linjaa. Valtaosa Niinistöä äänestäneistä vastusti Suomen Nato-jäsenyyttä.

Kun Nato-jäsenyyden hakemisesta keväällä 2022 päätettiin, kansanäänestystä ei järjestetty.

* * *

Kuluneiden 11 vuoden ajan olen ollut varsin tyytyväinen yhteistyöhön Uuden Suomen kanssa.

Olen nojautunut kirjoituksissani tosiasioihin ja perustellut mielipiteeni. Usein blogini ovat nousseet luetuimpien joukkoon. Ne ovat synnyttäneet vilkasta keskustelua.

Viime huhtikuussa otin kuitenkin toimitukseen yhteyttä ja valittelin sitä, että kommentointi oli käynyt suurimmaksi osaksi ala-arvoiseksi.

Kysyin, voiko kommentoinnin estää. Jos jollakulla on asiallinen kommentti, sen voisi esittää omassa blogissa. Tulisi lisää ta-sokkaita kirjoituksia.

Kysyin, voisiko tällä olla yleisempääkin merkitystä Puheen-vuoron tason nostamiseksi.

Sain vastauksen, että viimeisimmästä blogistani oli toimituksen

mielestä löytynyt vain yksi asiaton kommentti. Toki siellä oli ollut kriittistä keskustelua, kipakkaakin kritiikkiä, mutta Uudessa Suomessa ei kritiikkiä haluttu vaientaa.

Minulle kerrottiin, että voin poistaa kommentoinnin, jos niin haluan, mutta ”Uuden Suomen näkökulmasta kommentoinnin esittäminen/lopettaminen ei ihan käy yksiin sen ajatuksemme kanssa, että haluamme olla areena yhteiskunnalliselle keskustelulle.”

Jatkoin kirjoittamista ja sallin edelleen kommentoinnin.

* * *

Kesä-heinäkuun vaihteessa tapahtui yllättävä käänne.

Heinäkuun 5. päivänä julkaisemani kirjoitus ”Pitäisikö Ukrainan pelätä kokevansa Armenian kohtalon?” poistettiin. Perusteluksi ylläpito esitti sääntöjen kohdan, jonka mukaan ”valheellisen tai perättömän tiedon ja haitallisten huhujen levittäminen on kiellettyä”.

Tämäkin kirjoitukseni perustui tosiasioihin, ja esitin siinä perusteltuja mielipiteitä.

Kerroin siitä, että kaksi vuotta sitten Nato-maa Turkki yhdessä Azerbaidzhanin kanssa hyökkäsi Nagorno-Karabahiin sijoitettujen Armenian joukkojen kimppuun.

”Akateemisessa mielessä” vertailin Ukrainan kriisiä tähän Nagorno-Karabahissa käytyyn sotaan. Tämä ei ilmeisesti Uuden Suomen Puheenvuoron ylläpitoa miellyttänyt.

Mieluisa ei tainnut olla myöskään kirjoitukseni otsikkoon sijoitettu kysymys.

Sodassa suurvalta Venäjä ei puolustanut Armeniaa, jonka kanssa sillä oli yhteinen monikansallinen puolustusliitto. Venäjä ilmoitti, että puolustusyhteistyö rajoittuu Armenian virallisiin maarajoihin.

Sodan lopettaneen sopimuksen allekirjoittaminen johti Arme niassa väkivaltaisiin mellakoihin. Mielenosoittajat murtautuivat myös parlamenttitaloon.

Kirjoitin, että Ukrainan olisi joka tapauksessa viisasta ottaa

huomioon se mahdollisuus, että se saattaa joutua kokemaan Armenian kohtalon. Nyt tukeaan vannovat suurvallat saattavat lopulta taivutella sitä kompromissirauhaan.

Kysyin, kannattaako sitä ennen kärsiä raskaat tappiot ja altistua jopa ydinaseiskuille: ”Olisiko jo aika pyrkiä tulitaukoon, aselepoon ja neuvottelujen käynnistämiseen?”

* * *

Samalla perusteella poistettiin 29.7. julkaisemani kirjoitus ”Ylllytivätkö Yhdysvallat ja Ukraina Venäjää hyökkäämään?”.

Tässäkään tapauksessa ei kerrottu, mikä kohta kirjoituksessa oli ylläpidon mielestä sääntöjen vastainen.

Tässä tapauksessa poiston tosiasiallinen syy ehkä olivatkin liitetiedostot, joille ei haluttu antaa julkisuutta.

Kirjoitukseni otsikossa esitetty kysymys perustui kirjeeseen, joka sain lukijaltani:

”Kirjoitatte yhdessä blogissanne Yhdysvaltojen ryhtyneen jo vuoden 2021 keväästä lähtien kokoamaan ja valmistelemaan lähimpien kumppaniensa kanssa tukea Ukrainalle ja pakotteita Venäjää vastaan, minkä jälkeen neuvottelut tilanteesta eivät edenneet.

Kysymykseni on, olikohan Yhdysvalloilla osuutta Ukrainan Kansallisen turvallisuusneuvoston 11.03.2021 laatimaan ja presidentti Zelenskyin 25.03.2021 vahvistamaan asetukseen No. 117/2021, jonka mukaan Ukraina tulee valtaamaan takaisin Venäjän v. 2014 valloittamat alueet?”

”Entä oliko em. asetuksella ja USAn ulkoministeri Antony Blinkenin ja Ukrainan ulkoministeri Dmytro Kuleban viime marraskuussa allekirjoittamalla asiakirjalla U.S.-Ukraine Charter of Strategic Partnership, vaikutusta Venäjän päätökseen hyökätä Ukrainaan muutamaa kuukautta myöhemmin?”

Asiakirjassa ilmaistaan Ukrainan tarkoitus sitoutua ”syvään ja kattavaan” integraatioon eurooppalaisiin ja euroatlanttisiin instituutioihin.

Miksiköhän em. asetuksesta ja tästä sopimuksesta ei mainita Ukraina-keskustelussa?”

* * *

Vastasin, että Suomessakin on vallalla sotapropaganda, josta olin edellisessä blogissani kirjoittanut.

Tiedotusvälineissä ovat olleet esillä lähes yksinomaan Ukrainan viranomaisten ja läntisten tiedusteluorganisaatioiden tuottamat sotauutiset.

Sotapropagandan tavoitteena näyttää olevan, että ”kotirintaman” tuki sotaponnistuksille kyetään ylläpitämään.

Poistetussa blogissani kommentoin noita kahta dokumenttia, joita minäkään en ollut huomannut:

”Volodymyr Zelenskyin maaliskuussa 2021 allekirjoittama asetus koski nimenomaan Krimin valtaamista, jonka Venäjä on liittänyt valtioalueeseensa.

Asetuksen allekirjoitus ajoittui tilanteeseen, jossa Yhdysvallat kehitti strategiaansa maailman ajamiseksi kohti ”uutta kylmää sotaa”.

Tämä uutisjuttu sisältää myös Venäjän reaktion:

Is the world ready for World War 3 as Ukraine’s President signed a decree to retake Crimea from Russia? Russia warns NATO.

Venäjä tulkitsi asetuksen sodanjulistukseksi itselleen.

Toinen kirjeessä mainittu dokumentti allekirjoitettiin 10.11.2021, ja se liittyi tilanteeseen, jossa Yhdysvallat ryhtyi toteuttamaan suunnitelmaansa.

Nämä kaksi asiakirjaa vahvistavat käsitystä siitä, että Yhdysvallat ja Ukraina suunnittelivat yhdessä Venäjän hyökkäyksestä käynnistynyttä sijaissotaa (proxy war) sitä vastaan.”

Elokuun 2. päivänä julkaisemani kirjoitus ”Leviääkö sotiminen Ukrainasta Balkanille?” poistettiin sillä perusteella, että se ylläpidon mielestä ei noudattanut sääntöä, jonka mukaan viestiin ei saisi liittää linkkejä ”laittomaan, harhaanjohtavaan tai epäasialliseen materiaaliin”.

Tässä tapauksessa poiston sai ilmeisesti aikaan kirjoituksen loppuun linkitetty Scott Ritterin haastattelu. Balkanin räjähdysherkkään tilanteeseen liittynyt tärkeä arvio jäi julkaisematta.

* * *

Kaikki Uuden Suomen sensuroimat kirjoitukset olivat ja ovat tärkeä osa yhteiskunnallista keskustelua. Pidän kaikkia poistoja perusteettomina.

Poistojen jälkeen päätin, että en julkaise enää kirjoituksiani Uuden Suomen Puheenvuorossa.

Mitä on tapahtunut, kun Uusi Suomi ryhtyi sensuroimaan kirjoituksiani? Kirjoitusteni luonne ei ole millään tavalla muuttunut.

Samaan aikaan suomalaisessa mediassa on tapahtunut toinenkin samansuuntainen muutos.

Keskustan äänenkannattaja Suomenmaa ei ole 23.6. jälkeen julkaissut ”Mielipiteissään” ainuttakaan ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyntä kirjoitustani.

Onko Suomessa siirrytty kesäkuun lopulla sotapropagandasta sotasensuuriin? Onko Huoltovarmuuskeskuksen alaisuudessa toimivan Mediapoolin toimintaa tehostettu? Onko tästä päätetty Suomen ulkopoliittisen johdon tasolla?

Kysymyksiä herättää myös äskettäin julkisuuteen tullut Suojelupoliisin ehdotus, että ”valeuutisten tahallinen levittäminen vieraan vallan puolesta tulisi säätää rikokseksi”.

Nykyisessä poliittisessa ilmapiirissä valeuutisiksi helposti leimataan kaikkien sellaisten tosiasioiden julkistaminen, jotka ovat ristiriidassa vallalla olevan sotapropagandan kanssa.

Mihin olemme menossa?

* * *

Olen uudistanut kotisivuani (paavovayrynen.fi).

Täältä löytyvät kaikki julkaisemani blogit. Niiden lisäksi ovat ilmaiseksi luettavissa lähes kaikki kirjoittamani kirjat. Osa

kirjoista on myös kuunneltavissa äänikirjoina.

Tarjolla ovat lisäksi Polaris-TV:n julkaisemat Youtube-videot ja Alfa-TV:ssa esitetyt ”Dissidentti” -ohjelman jaksot.

Kotisivulta on suora linkki Pohjanrannan verkkokauppaan, jonka kautta voi tilata kirjoja ja mukeja.

Pohjantähtilehden kautta voit tulla lähettämieni uutisvinkkien tilaajaksi.

13.8.2022 Rempallaan ovat nyt Suomessa sekä sisäpolitiikka että ulkosuhteet

Minulla on myönteinen asenne elämään ja politiikkaan. Pysin aina näkemään asioiden myönteiset puolet ja etsimään keinoja epäkohtien korjaamiseksi.

Oma elämäni ja läheisten elämä ovat nyt kohdallaan.

Yhteisten asioidemme hoitamisessa minun on sen sijaan vaikea nähdä nyt mitään myönteistä, kuten tämän kirjoitukseni otsikkokin osoittaa.

Lopussa esitän kuitenkin ajatuksiani siitä, kuinka voisimme ehkä parempiin päiviin päästä.

* * *

Kun seitsemän puolueen lähetystö vuonna 1975 pyysi Urho Kekkonen ehdokkaaksi vuoden 1978 presidentinvaaleihin, hän sanoi: ”Jos jokin asia tässä maassa on rempallaan, olkoon se sisäpolitiikka. Pääasia ettei se ole ulkopoliitiikka. Suomen ja Neuvostoliiton suhteissa on vielä paljon tekemätöntä työtä.”

Kesällä 1975 Helsingissä oli pidetty Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin huippukokous. Se vakautti maanosamme olot ja vauhditti rauhanomaista yhteistyötä eri elämänaloilla.

Omissa ulkosuhteissaan Suomi oli hieman aikaisemmin ottanut tärkeän askeleen, kun olimme solmineet vapaakauppasopimuksen Euroopan talousyhteisön, EEC:n kanssa.

Tuohon aikaan Suomen sisäpolitiikassa elettiin rikkonaista aikaa. Talous oli syvässä lamassa, ja puolueiden yhteistyö kangerteli. Syksyllä 1975 järjestettiin ennen aikaiset eduskuntavaalit, joiden jälkeen Urho Kekkonen runnasi kokoon Martti Miettusen johtaman hätätilahallituksen. Tulin siihen mukaan opetusministerinä.

Hätätilahallitus hajosi jo seuraavana syksynä, ja muodostettiin Miettusen johtama keskiryhmien vähemmistöhallitus. Siinä työskentelin työvoimaministerinä.

Sisäpoliittiseen eheytykseen päästiin vasta keväällä 1977, jolloin muodostettiin Kalevi Sorsan johtama enemmistöhallitus. Toimin siinä ulkoministerinä.

Sorsan hallituksessa vastuullani olivat myös ulkomaakauppa-asiat. Niissä keskeisessä asemassa oli kaupan ja taloudellisen yhteistyön kehittäminen Neuvostoliiton kanssa. Tähänhän Kekkonen ehdokkaaksi suostuessaan viittasi.

Toisaalta teimme vuonna 1978 aloitteen Suomen täysjäsenyydestä Euroopan vapaakauppaliitossa, EFTA:ssa. Se johti tulokseen vasta Kekkonen presidenttikauden päättyttyä.

Kauppasuhteita kehitettiin myös Euroopan ulkopuolelle. Vientimatkan suuntautuivat mm. Irakiin ja Iraniin.

* * *

Urho Kekkonen puhe Suomen sisä- tai ulkopoliitiikan rempallaan olosta on tullut viime aikoina usein mieleeni.

Vuoden 1975 jälkeen olot ovat monessa suhteessa muuttuneet.

ETYK:in päätösasiakirja vakautti Euroopan oloja, mutta samalla siinä kylvettiin siemenet Neuvostoliiton hajoamiseen.

Kun Neuvostoliitto ja Varsovan liitto hajosivat, käynnistyi Euroopan yhdentyminen. Tätä kautta Suomenkin politiikkaan tuli uusi ulottuvuus, jossa ulko- ja sisäpolitiikka kietoutuivat toisiinsa. Sanan ”ulkopolitiikka” rinnalle on noussut sitä laajempi käsite, ”ulkosuhteet”.

Kekkonen kieltä käyttäen voidaan mielestäni nyt sanoa, että

rempallaan ovat sekä Suomen sisäpolitiikka että maamme ulkosuhdepolitiikka.

Rempalleen Suomen asiat alkoivat suistua sen jälkeen, kun ulkosuhteitamme alkoi hallita Venäjän pelko – tai pikemminkin: kun Venäjän pelkoa alettiin käyttää ulkosuhdepolitiikan välineenä.

Tästä kirjoitin 14.4.2021 julkaisemassani blogissa ”Venäjän pelko ei ole aina viisauden alku”. Varoitin siinä tekemästä sitä virhettä, että liittyisimme sotilasliitto Natoon.

Ensimmäinen onneton askel oli Suomen liittyminen Euroopan unioniin.

Euroopan yhdentymisessä meille oli tarjolla erinomainen ratkaisu. Euroopan komissio ehdotti meille ja muille EFTA-maille sopimusta Euroopan talousalueesta (ETA).

Sen avulla olisimme päässeet EU:n sisämarkkinoille, mutta säilyttäneet itsenäisyyden talouspolitiikassamme ja ulkosuhteissamme – ulko-, turvallisuus- ja kauppapolitiikassamme. Meillä olisi ollut edelleen kansallinen alue-, maatalous- ja ympäristöpolitiikka.

Neuvottelut käytiin ja ETA-sopimus astui voimaan vuoden 1994 alussa.

* * *

Samaan aikaan kuitenkin neuvoteltiin myös Suomen ja muiden EFTA-maiden liittymisestä Euroopan unioniin.

Neuvottelut saatiin päätökseen keväällä 1994.

Ruotsissa ja Norjassa kansan enemmistö vastusti EU-jäsenyyttä. Suomessa suhtautuminen oli suopeampaa. Siksi kansanäänestys järjestettiin ensimmäiseksi täällä.

Kun kansan enemmistö syksyllä kääntyi Suomessakin vastustamaan liittymistä, käyttöön otettiin ulkopoliittinen kortti: kansaa ryhdyttiin pelottelemaan Venäjällä.

Suomen kansanäänestyksessä enemmistö saatiin jäsenyyden kannalle. Kun Ruotsissa tilapäinen enemmistö oli hyväksy-

nyt oman maansa liittymisen, eduskunta hyväksyi meidän liittymissopimuksemme.

Vasta jälkikäteen on alettu ymmärtää, millaisia taloudellisia menetyksiä EU-jäsenyyks on meille aiheuttanut.

Välitön seuraus oli maataloutemme ajautuminen kannattavuuskriisiin ja jatkuvaan ahdinkoon. Menetysten mittasuhteet ovat alkaneet kuitenkin tulla esille vasta nyt, kun EU on kehittänyt tulonsiirtounioniksi ja ryhtynyt puuttumaan myös meidän oikeuksiimme käyttäen omia luonnonvarojamme.

Suomen liittyminen Euroopan unioniin johti toiseen onnettomuuteen, jäsenyyteen euroalueessa.

Euron vuoksi koimme vuoden 2008 finanssikriisistä alkaneen taloutemme ”menetetyn vuosikymmenen”, jolloin taloutemme ei kasvanut ollenkaan ja jolloin valtiontaloutemme alkoi velkaantua voimakkaasti. Samaan aikaan ruotsalaisten elintaso kohosi tuntuvasti, ja valtiontalous säilyi terveellä pohjalla.

Ukrainan sota ja siihen liittyvä pakotepolitiikka horjuttavat euroaluetta, ja ne saattavat johtaa isompiin tukipaketteihin kuin Kreikan talouden pelastaminen.

Suomella on näköpiirissä samankaltainen tilanne kuin vuoden 2008 finanssikriisin yhteydessä. Inflaatio kiihtyy, kilpailukykyä menetetään ja sen palauttaminen on taas tuskallista. Pahimmillaan edessä on uusi talouden menetetty vuosikymmen.

Jäsenyydet Euroopan unionissa ja euroalueessa ovat johtaneet elintasomme alentumiseen ja julkisen talouden raskaaseen velkaantumiseen.

Näistä virheistä johtuvat puolestaan sisäpolitiikkamme pahimmat ongelmat ja kiistat.

Kun ulkosuhdepolitiikka on ollut rempallaan, on rempalleen joutunut myös sisäpolitiikkamme.

* * *

Pahinta kansakunnan kannalta on kuitenkin se, että ulkosuhteemme ovat suistuneet yhä pahemmin raiteiltaan.

Jälleen on kansaa koskeltu Venäjän pelolla ja Venäjä-vastaisuudella. Tästä on maksettu kovaa hintaa.

Vuonna 2014 käyttöön otetuista Venäjä-pakotteista päätettäessä Suomi myötäili kovan linjan maita, vaikka kärsimme niistä muita enemmän. Erityisesti maatalousviennin päättyminen oli meille paha isku. Jos Suomi olisi toiminut aktiivisesti, meijerituotteet olisi ehkä voitu jättää pakotteiden ulkopuolelle.

Nykyisen hallituksen toimikaudella Suomi on ryhtynyt toteuttamaan ”ihmisoikeusperustaista” ulkopoliittikkaa, mikä on merkinnyt sitä, että omat kansalliset etumme on siirretty sivuun.

EU:n pakotepoliitikassa Suomi on liittynyt kovan linjan maiden joukkoon, vaikka olemme siitä eniten kärsineet.

Vakavimmin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka suistui raiteiltaan kuluneena keväänä, kun maamme luopui asemastaan sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana ja päätti hakea Nato-jäsenyyttä.

Kansalle kerrottiin, että Venäjä oli ryhtynyt uhkaamaan Suomen turvallisuutta, ja sen vuoksi meidän oli ryhdyttävä hankkimaan itsellemme Naton turvatakuut.

Tosiasiaa Suomi lähti suurvaltapolitiikan peluriksi.

Yhdysvallat ryhtyi Joe Bidenin presidenttikauden alusta lähtien luomaan strategiaa, jolla Kiinan vaikutusvaltaa pyritään patoamaan.

Oli saatava aikaan ”uusi kylmä sota”, jonka osapuolina ovat Kiinan ja Venäjän johtamat autoritaariset maat ja Yhdysvaltain johtama demokraattisten valtioiden liittoutuma.

Valmistelut alkoivat keväällä 2021. Toteutukseen ryhdyttiin vuoden lopulla. Silloin Joe Biden otti yhteyden myös Sauli Niinistöön.

Niinistö antoi tukensa Bidenin suunnitelmalle. Siihen liitettiin myös Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys.

”Uusi kylmä sota” on aiheuttanut Suomelle mittavat taloudelliset vahingot. Olemme kärsineet pakotteista ja vastapakotteista suhteellisesti enemmän kuin mikään muu maailman maa.

Nato-jäsenyyden lopullista poliittista ja taloudellista hintaa

emme edes tiedä. Sitäkään emme vielä tiedä, toteutuuko jäsenyys, vai tuleeko hakemuksesta Niinistönkin pelkäämä ”kelvoton yritys”.

* * *

Pahasti ovat Euroopan ja koko maailman asiat ja myös omat ulkosuhteemme rempallaan. Kuinkahan niitä saataisiin korjatuksi?

Vuodesta 2014 lähtien olen tavan takaa vedonnut tasavallan presidentti Sauli Niinistöön, että hän ryhtyisi yhdessä Ranskan presidentin kanssa toimintaan kansainvälisen turvallisuuden ja yhteistyön vahvistamiseksi.

Näillä kahdella maalla on erityisen asema ja vastuu sen vuoksi, että ETY-järjestön toiminnan perustana olevat asiakirjat on allekirjoitettu Helsingissä ja Pariisissa.

Niinistöillä oli vireillä lupaava hanke huippukokouksen järjestämiseksi vuonna 2025 Helsingissä.

Juuri nyt olosuhteet eivät ole lupaavat, mutta jo ensi talvikautena tilanne saattaa alkaa muuttua.

”Uuden kylmän sodan” seurauksen vaikuttavat asenteisiin monissa EU:n jäsenmaissa. Yhdysvalloissakin mielialat saattavat muuttua.

Ukrainassakin ehkä aletaan ymmärtää, ettei se voi voittaa sodassa Venäjää. Taistelun jatkaminen on jo heikentänyt Ukrainan asemaa neuvotteluissa, ja tulevaisuudessa tilanne vain pahenee.

Ratkaisun avain on kompromissin etsiminen niiden enemmistöltään venäjänkielisten alueiden olojen järjestämisessä, jotka Venäjä on nyt vallannut. Toisaalta on löydettävä ratkaisu, joka ottaa huomioon sekä Ukrainan että Venäjän turvallisuustarpeet.

Suomen kansainvälistä asemaa vakauspolitiikka ja työ rauhan puolesta vahvistaisi. Asemamme ETYK:in isäntämaana tekee tämän toiminnan perustelluksi ja kaikkien hyväksymäksi.

Tähän rohkaisen taas Sauli Niinistöä ryhtymään.

Lisätietoa tässä kirjoituksessa esitetyistä asioista löytyy kotisivuni blogiarkistosta.

UUDEN KYLMÄN SODAN ENERGIA-ASE ISKEE SAKSAAN – JA SUOMEEN

Washington Post oli 26.5.2022 julkaissut arvokasta sisäpiirin tietoa Yhdysvaltain käynnistämästä ”uudesta kylmästä sodasta” ja siihen liittyneestä Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydestä.

Elokuun 19. päivänä Washington Post julkaisi jutun, joka oli hyvin kiusallinen Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenkyille. Kirjoitin siitä blogin ”Salaisuudet paljastuvat Washingtonin kautta”.

Elokuun lopulla Helsingissä pidettiin ulkoministeriön vuosittaiset suurlähettiläspäivät. Niiden yhteydessä jotkut osanottajista olivat TV-haastatteluissa.

Haastatteluissaan Suomen Washingtonin suurlähettiläs Mikko Hautala ja Euroopan komission jäsen Jutta Urpilainen antoivat aiheen kahteen Kiinaan liittyvään kirjoitukseen ”Onkohan meidän rikottava suhteemme myös Kiinaan?” ja ”Kiinan ja Venäjän kanssa voi kilpailla myös rauhanomaisesti”.

Elokuun 28. päivänä julkaisemassani blogissa kirjoitin ensimmäisen kerran siitä, että Kiinan ja Venäjän lisäksi Yhdysvaltain ”uuden kylmän sodan” tulilinjalla on myös Saksa.

Blogissani ”Suomi on ollut energiasodissa aikaisemminkin” kävin läpi 1970- ja 1980-lukujen energiakriisit, joita olin ministerinä joutunut selvittämään.

Saksan kohtalosta kerroin Washington Postin 26.5. julkaisemien tietojen perusteella. Laajemmin palasin asiaan syyskuussa julkaisemassani blogissa.

21.8.2022 Salaisuudet paljastuvat Washingtonin kautta

Iltalehti julkaisi perjantaina jutun, joka oli otsikoitu: ”Ukrainalaiset suunniltaan: Zelenskyi paljasti tienneensä Venäjän hyökkäyksestä jo ennen sotaa”.

Kirjoitus perustui Washington Postin julkaisemaan laajaan artikkeliin, jossa käsitellään niitä tapahtumia, jotka edelsivät Venäjän hyökkäystä Ukrainaan 24. helmikuuta.

Washington Postin hankkimat tiedot vahvistavat muun muassa sen, että Ranskan presidentti Emmanuel Macron yritti viimeiseen saakka estää sodan syttymisen.

Kärjeksi jutussa nousi kuitenkin se, että presidentti Volodymyr Zelenskyi sai tietää jo edellisen vuoden lokakuussa sen, että Venäjä todennäköisesti hyökkää Ukrainaan.

Zelenskyi kuitenkin kieltäytyi uskomasta saamiaan tietoja ja laski sen varaan, että hyökkäys ei kuitenkaan toteutuisi. Hän ei käynnistänyt valmisteluja hyökkäyksen torjumiseksi. Perusteluksi hän esitti sen, että Ukraina olisi syntyneen paniikin vuoksi menettänyt 7 miljardia euroa kuukaudessa.

Nyt Zelenskyi saa ankaria moitteita laiminlyönneistään. Sodan loppuselvittelyissä ne nousevat varmasti vahvasti esille.

Jälkikäteen kysytään myös, miksi Zelenskyi ei taipunut Ranskan ja Saksan ehdotuksiin sodan välttämiseksi toteuttamalla Minsk II -sopimus ja luopumalla pyrkimyksistä liittyä Natoon. Etsikkoaika käytettiin päinvastoin sitoutumalla siihen entistä tiukemmin Yhdysvaltain kanssa 15.11. solmitulla sopimuksella.

Washington Postin uuden artikkelin sisältö ja sen Ukrainassa saama vastaanotto osoittavat, että 23.7. julkaistussa blogissa esittämäni kysymys on aiheellinen: ”Mikä on Volodymyr Zelenskyin kohtalo?”.

Vaikka laaja enemmistö ukrainalaisista kannattaa nyt aseellisen taistelun jatkamista, vähitellen nousee rauhanoppositio, joka kannattaa tulitaukoa, aselepoa ja neuvotteluja.

Neuvottelujen ytimessä ovat yhtäältä Ukrainan venäjänkielisen vähemmistön aseman turvaaminen ja toisaalta sekä Ukrainan että Venäjän turvallisuus.

* * *

Washington Postin nyt julkaiseman artikkelin rinnalla on syytä muistaa lehden 26.5. julkaisema juttu, jossa kerrottiin siitä, kuinka Yhdysvallat vasta valitun presidenttinsä Joe Bidenin johdolla ryhtyi keväällä 2021 valmistelemaan uutta suurvaltapolitiittista strategiaansa, ”uutta kylmää sotaa”.

Artikkelissa kerrotaan yksityiskohtaisesti myös siitä, kuinka Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys kytkeytyi tähän strategiaan.

Tämä Suomen Nato-jäsenyyden tausta nousi esille myös kenraalimajuri Aarno Vehviläisen kirjoituksessa, jonka hän julkaisi eilen Uuden Suomen Puheenvuorona. Vehviläinen on Maanpuolustuskorkeakoulun entinen rehtori.

Vehviläinen on kirjoituksissaan voimakkaasti arvostellut Suomen päätöstä hakea Nato-jäsenyyttä. Hän on moittinut erityisesti sitä, että päätös tehtiin kovalla kiireellä ilman kunnollista keskustelua. Eduskunnalle esitettiin vain jäsenyyden väitetyjä myönteisiä vaikutuksia, mutta ei ainuttakaan kielteistä puolta tai riskiä.

Washington Postin 26.5. julkaiseman jutun perusteella Vehviläinen kysyi, perustuiko Suomen Nato-päätöksen hätäisyys siihen, että Joe Biden oli jo joulukuussa 2021 (13.12.) ja tammi-kuussa 2022 (18.1.) Sauli Niinistön kanssa käymissään puhelin-keskusteluissa ”vokotellut” Suomea Nation jäseneksi.

Olen omalta osaltani lopettanut blogien julkaisemisen Uudessa Suomessa, mutta Vehviläisen käynnistämään keskusteluun osallistuin linkittämällä kommentteihin pari aikaisempaa kirjoitustani. Tärkein niistä on 31.5. julkaisemani blogi ”Oliko Sauli Niinistö Joe Bidenin asialla?”

Nato-jäsenyyden hakemisen jälkeen on alkanut paljastua, kuinka valheellisin perustein päätös tehtiin.

Hakemus ei tullut hyväksytyksi kaikissa jäsenmaissa nopeasti

ja sujuvasti, kuten eduskunnalle luvattiin. Sopimuksen voimaantulo saattaa lykkääntyä kauas tulevaisuuteen. Sekin on mahdollista, että jäsenyys ei toteudu – että kysymyksessä olisi Sauli Niinistönkin pelkäämä ”kelvoton yritys”. Kun asiat pitkittyvät, ne helposti myös mutkistuvat.

Se on jo käynyt ilmi, että Suomi on Nato-jäsenyydessä antava osapuoli. Kuten päätöstä tehtäessä korostettiin, Suomeen ei nyt eikä näköpiirissä olleessa tulevaisuudessa kohdistunut sotilaallista uhkaa.

Jäsenyyden meille asettamat velvoitteet ovat arvaamattoman suuret, ja edut vähäiset.

On hyvä, että Yhdysvalloissa ilmestyy laatulehtiä, joissa meiltäkin salatut asiat tulevat esille.

23.8.2022 Onkohan meidän rikottava suhteemme myös Kiinaan?

Vuoden 2022 suurlähettiläspäivien puheet on pidetty. Esillä oli vahvasti Suomen Nato-jäsenyys.

Ulkoministeri Pekka Haavisto kysyi, mitkä tekijät johtivat meidät hakemaan Naton jäsenyyttä. Hän kertoi itse arvioineensa asiaa viiden tekijän kautta. Niiden joukossa ei ollut Venäjän hyökkäys Ukrainaan.

Tässä Haaviston perusteet ovat, omien reunahuomautuksieni kera:

Ensinnäkin: Venäjä on nyt selvästi valmiimpi ottamaan entistä suurempia riskejä verrattuna aiempiin konflikteihin esimerkiksi Georgiassa, Krimillä ja Itä-Ukrainassa.

Tämä on totta. Suomen turvallisuutta Venäjä ei kuitenkaan uhannut.

Toiseksi: Venäjän hyökkäys Ukrainaan osoitti sen kykenevän painostamaan yhtä naapurimaataan keskittämällä yli 100 000 sotilasta rajalle ilman yleistä liikekannallepanoa. Venäjä määrittelee toimensa edelleen erityisoperaatioksi, ei vielä sodaksi.

Tämä ei koskenut Suomea. Meihin ei kohdistunut mitään sotilaallista uhkaa.

Kolmanneksi: Näimme jo sodan alussa Venäjällä löysää puhetta epäkonventionaalisten aseiden, kuten ydin- ja kemiallisten aseiden, käyttöön liittyen. Suomella on vahvat puolustusvoimat, mutta on perusteltua kysyä, millaisella yhteistyöllä parhaiten vastaisimme epäkonventionaalisten aseiden uhkaan.

Niiden uhkaan voi vastata siten, että ei hanki tällaisia aseita eikä kuulu sotilasliittoon, jonka asearsenaaliin niitä kuuluu.

Neljänneksi: Myös sodalla on säännöt. Emme voi hyväksyä kansainvälisen lain vastaisia hirmutekoja siviilejä kohtaan, joita nyt Ukrainassa on nähty. Tuemme sitä, että sotarikokset selvitetään mm. kansainvälisen rikostuomioistuimen ICC:n ja YK:n toimesta.

Ei liity Nato-jäsenyyteen. Liittoutumattoman maan on mahdollista jopa johdonmukaisemmin puolustaa ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta.

Viidenneksi: Venäjän yhtenä vaatimuksena Ukrainalle ja lännelle on ollut, ettei Nato saisi laajentua. Meillä on omassa turvallisuuspolitiikassamme ollut niin sanottu Nato-optio – ajatus, että turvallisuuspoliittisen tilanteen muuttuessa Nato-jäsenyyttä arvioidaan uudelleen. Emme halunneet, että joku päättää puolestamme tämän option olemassaolosta ja käytöstä.

Venäjän politiikka ei muuttunut viime vuoden lopulla. Suomen Nato-jäsenyys pantiin vireille Joe Bidenin puhelinsitoilla Sauli Niinistölle 13.12.2021 ja 18.1.2022.

* * *

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys liittyy Yhdysvaltain nykyisen administraation suurvaltastrategiaan.

Strategian mukaan pyritään saamaan aikaan ”uusi kylmä sota” yhtäältä Yhdysvaltain johtamien demokraattisten maiden ja toisaalta Kiinan ja Venäjän johtamien autoritaaristen maiden välillä. Kysymys on ennen muuta Kiinan ”patoamisesta”.

Suomi ryhtyi alusta pitäen tukemaan Yhdysvaltain johtaman koalition kovaa pakotelinjaa. Olemme kärsineet pakotteista ja Venäjän asettamista vastapakotteista enemmän kuin mikään muu maa.

Suurimpiin menetyksiin kuuluvat Finnairille ja Suomelle elintärkeiden kauko-idän lentoyhteysien katkeaminen ja Fortumin kautta koettavat tappiot.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistön puheessa huomioni kiintyi erityisesti siihen, mitä hän sanoi suhteistamme Venäjään:

”Vallitsevissa oloissa Suomen aiemmasta Venäjä-suhteesta ei ole paljon jäljellä. Luottamus on kadonnut eikä aineksia uuteen alkuun ole näköpiirissä.”

Oudoksun puhetta siitä, että luottamus olisi nimenomaan kahdenvälisistä suhteista kadonnut.

Luottamus Venäjään on menetetty sen vuoksi, että se on rikkonut räikeästi kansainvälistä oikeutta hyökkäämällä Ukrainaan. Kahdenvälisen yhteistyön on romuttanut länsimaiden toteuttama yhteinen pakotepolitiikka.

Kahdenvälisissä suhteissa meillä ei ole ollut valittamista. Venäjä on päinvastoin suhtautunut ymmärtäväisesti siihen, että Suomi on aikaisemmissa pakotepäätöksissä ja niiden tulkinnoissa toiminut kovin innokkaasti.

* * *

Kolmas havaintoni suurlähettiläspäiviin liittyen oli Washingtonin suurlähettilään Mikko Hautalan erinomainen haastattelu Ylen aamulähetyksessä.

Haastattelun lopussa Hautala esitti arvion, että Yhdysvaltain sotilaallinen ja muu tuki Ukrainalle jatkuu pitkään.

Hautala sanoi, ettei Yhdysvallat voi sallia Venäjän toteuttavan tavoitteitaan Ukrainassa: ”Jos ei Venäjää kyetä pysäyttämään Ukrainassa, niin aika vähän on toiveita pysäyttää Kiina”.

Nato-jäsenyys on kytkemässä Suomen osaksi johtavien suurvaltojen välistä globaalia valtataistelua.

Australian, Etelä-Korean, Japanin ja Uuden-Seelannin edustajien osallistuminen Madridin huippukokoukseen sai osakseen kiukkuisen reaktion Kiinan taholta. Äskettäiset korkean tason amerikkalaisvierailut Taiwaniin ovat kärjistäneet suhteita Kiinan ja Yhdysvaltain välillä.

Onkohan Suomen kohtalona joutua Nato-maana rikkomaan suhteensa myös Kiinaan, kuten on käynyt suhteille Venäjän kanssa?

Suomella on laajemmat taloussuhteet Kiinan kanssa kuin useimmilla muilla Euroopan mailla. Tämä johtuu paljolti siitä, että puolueettomuuspolitiikan aikakaudella kahdenvälisiä suhteita erityisesti vaalittiin. Toisaalta kauppaa ja talousyhteistyötä vauhdittivat suorat lentoyhteydet.

Jos Kiinan ja Yhdysvaltain suhteet kärjistyvät pakotetaistelun tasolle, Suomi on yksi eniten kärsivistä maista.

* * *

Kun Suomessa on ollut tarjolla kovin vähän tietoa Yhdysvaltain Ukraina-politiikasta, liitän tähän loppuun yhteiskuntatieteiden tohtori Risto Volasen artikkelin ”Pitkä tie Ukrainan sotaan ja Kylmään sotaan 2”.

Risto Volasen kotisivulta on luettavissa laajempaakin tietoa Yhdysvalloissa käytävästä ulkopoliittisesta keskustelusta – ja paljon, paljon muuta painavaa aineistoa.

26.8.2022 Kiinan ja Venäjän kanssa voi kilpailla myös rauhanomaisesti

Julkaisin viime tiistaina kirjoituksen, jossa kysyin: ”Onkohan meidän rikottava suhteemme myös Kiinaan?”

Kysymykseni nousi esille sen vuoksi, että Suomen Washingtonin suurlähettiläs Mikko Hautala oli Ylen aamulähettyksen yhteydessä esittänyt arvion, että Yhdysvaltain sotilaallinen ja muu tuki Ukrainalle jatkuu hyvin pitkään.

Hautala perusteli tätä sillä, että Yhdysvallat ei voi sallia Venäjän toteuttavan tavoitteitaan Ukrainassa: ”Jos ei Venäjää kyetä pysäyttämään Ukrainassa, niin aika vähän on toiveita pysäyttää Kiina”.

Kirjoitin, että Nato-jäsenyys on kytkemässä Suomen osaksi johtavien suurvaltojen välistä globaalia valtataistelua.

Niinpä kysyin, onko Suomen kohtalona joutua rikkomaan suhteensa myös Kiinaan, kuten on käynyt suhteillemme Venäjän kanssa?

Mikko Hautalan haastattelu todisti osaltaan, että Ukrainan sota on Yhdysvaltain ulkopoliitikassa osa sitä ”uutta kylmää sotaa”, jolla se pyrkii patoamaan Kiinan vaikutusvallan kasvua.

Maailma pyritään jakamaan yhtäältä Yhdysvaltain johtamien demokraattisten valtioiden ja toisaalta Kiinan ja Venäjän johtamien autoritaaristen valtioiden rintamaan.

Eilen Ylen haastateltavana ollut kansainvälisistä kumppanuuksista Euroopan komissiossa vastaava Jutta Urpilainen oli hyvin huolissaan siitä, että maailma olikin jakautumassa siten, että toisella puolella olivat vain länsimaat ja toiselle koko muu maailma.

* * *

Toisinkin olisi voinut ja voisi toimia. Kiinan kasvavaa vaikutusvaltaa on mahdollista padota myös rauhanomaisen yhteistyön avulla.

Tästä kirjoitin blogissani, jonka julkaisin 13.11.2020 heti Joe Bidenin tultua valituksi Yhdysvaltain presidentiksi.

Kirjoitin, että Suomella oli vaalittavanaan arvokas perintö Barack Obaman presidenttikaudelta.

Vuoden 2009 lopulla Washingtonissa pidetyssä EU:n ja Yhdysvaltain välisessä huippukokouksessa sovittiin transatlanttisesta kestävästä kehityksen kumppanuudesta. Sopimus perustui Suomen aloitteeseen.

Toimin Suomen ulkomaankauppa- ja kehitysministerinä vuosina 2007-2011. Tässä tehtävässä saamani kokemukset johtivat

siihen, että tein vuoden 2008 lopulla aloitteen transatlanttisen kehityskumppanuuden aikaansaamiseksi.

Kerroin ajatuksestani EU:n silloiselle kehityskomisaarille Louis Michelille, joka vieraili Suomessa vuoden 2008 lopulla. Hän innostui asiaan ja kehotti minua tekemään asiasta aloitteen Prahasa tammi-helmikuun vaihteessa 2009 kokoontuvaan EU:n kehitysministereiden kokoukseen.

Tein aloitteen, ja se hyväksyttiin yksimielisesti.

Jo ennen Prahankokousta kerroin aloitteestani amerikkalaisille. Hekin suhtautuivat siihen myönteisesti.

Aloite sopi erinomaisesti Barack Obaman ulkosuhdepolitiikkaan, jossa kehitys (development) oli nostettu ”kolmanneksi D:ksi” kahden muun eli diplomatian (diplomacy) ja puolustuksen (defence) rinnalle. Hillary Clinton ulkoministerinä ihastui asiaan ja ryhtyi sitä tukemaan.

Suomessa pääministeri Matti Vanhanen antoi aloitteelleni tuken ja vaikutti omalta osaltaan siihen, että se nousi EU:n ja Yhdysvaltain välisen huippukokouksen asialistalle ja tuli siellä hyväksytyksi.

Syksyllä 2013 transatlanttinen kestävä kehityksen kumppanuus oli esillä Pohjoismaiden huipputapaamisessa presidentti Barack Obaman kanssa. Evästin asiasta presidentti Sauli Niinistöä tämän kokouksen edellä.

Kun tulin kesällä 2014 Euroopan parlamentin kehitysvaliokunnan varapuheenjohtajaksi, sain ilokseni komission edustajilta kuulla, että kumppanuuteen perustuva yhteistyö sujui erinomaisesti. Saman kertoivat Yhdysvaltain Brysselissä toimivan suurlähetystön edustajat.

* * *

Kirjoitin blogissani, että Suomen tuli ottaa aloite käsiinsä ja ryhtyä vahvistamaan transatlanttista kehityskumppanuutta.

Tähän meillä oli hyvät mahdollisuudet senkin vuoksi, että Euroopan komissiossa kansainvälisistä kehityskumppanuuksista vastasi Jutta Urpilainen.

Uskoin, että Urpilainen voisi saada vahvaa tukea Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalta Charles Micheliltä, joka on Louis Michelin poika. Hän oli varmasti halukas viemään isänsä aloittamaa työtä eteenpäin.

Uskoin, että Yhdysvalloissa uusi presidentti Joe Biden antaisi ulkosuhteissa kehityspolitiikalle yhtä keskeisen aseman kuin Barack Obama, jonka varapresidenttinä hän toimi. Siihen varmasti innostuisi taustansakin vuoksi myös varapresidentti Kamala Harris.

Suomessa ylin vastuu jakautui pääministeri Sanna Marinin ja tasavallan presidentti Sauli Niinistön kesken. EU:ssa kehityspolitiikka oli jaetun toimivallan aluetta, josta osa kuuluu jäsenmaiden oman ulkosuhdepolitiikan piiriin.

Näin monia hyviä puolia kehityspolitiikan nostamisessa transatlanttisten suhteiden ytimeen.

Yksi niistä oli, että kehityspoliittinen kumppanuus suuntaa huomion kysymyksiin, joissa meitä yhdistävät samankaltaiset näkemykset ja edut. Ongelmia ja jännitteitä oli näköpiirissä yllin kyllin varsinkin kauppasuhteissa ja turvallisuuspolitiikassa.

Uskoin, että kehityspolitiikasta voisi tulla myönteinen ainesosa myös EU:n ja Yhdysvaltain suhteissa Kiinaan ja Venäjään. Kirjoitin, että tämä voisi edesauttaa laajemminkin koko ihmiskunnalle tärkeän yhteistyön kehittämistä.

* * *

Marraskuussa 2020 esittämäni aloite ei johtanut toivomaani tulokseen. Ainakaan Suomen ulkopolitiikassa siihen ei tartuttu.

Jos Yhdysvaltain ulkopolitiikka olisi saatu suunnatuksi obamalaiselle linjalle, olisi voitu välttää se maailman jakautuminen länsimaihin ja muuhun maailmaan, josta Jutta Urpilainen oli syvästi huolissaan.

Olisi saatu aikaan tilanne, jossa Yhdysvallat ja Euroopan unioni olisivat ryhtyneet keskinäisessä yhteistyössä rauhanomaiseen valtakilpailuun Kiinan ja Venäjän kanssa.

Nyt on ryhdytty kovaan valtataisteluun, joka on johtanut jopa sotaan ja siihen liittyvään pakotepolitiikkaan. Tästä kärsivät erityisesti ne EU:n kumppanimaat, joiden kehityksen edistämisestä Jutta Urpilainen komissiossa vastaa.

Kun Joe Biden alkoi kosiskella Suomea Yhdysvaltain ”uuden kylmän sodan” politiikan tukijaksi ja hakeutumaan Naton jäseneksi, Sauli Niinistö olisi voinut tarjota sille vaihtoehdoksi rauhanomaista yhteistyötä Kiinan ja Venäjän patoamiseksi.

Siinä vaiheessa tämä olisi saattanut olla liian myöhäistä, mutta parempi myöhään kuin ei ollenkaan.

Ukrainan sota pitäisi saada mahdollisimman pian päättymään. Sen jälkeen pitäisi palata rauhanomaisen yhteistyön ja kilpailun tielle.

28.8.2022 Suomi on ollut energiasodissa aikaisemminkin

Ukrainan kriisin yhteydessä on ajauduttu suoraan energia-sotaan, joka aiheuttaa vakavia ongelmia myös meille suomalaisille.

Energiaa on käytetty kansainvälisen valtapolitiikan välineenä aikaisemminkin. Nämä aikaisemmatkin energiasodat vaikuttivat myös Suomeen. Niiden seurauksien selvittämisessä jouduin kansanedustajana ja valtioneuvoston jäsenenä olemaan mukana.

Ensimmäinen meitäkin koskettanut energiakriisi liittyi kesällä 1973 Israelin ja arabimaiden välillä käytyyn Jom Kippur -sotaan. Sen aikana ja sen jälkeen osa öljynviejämaista kielsi öljyn viennin Yhdysvaltoihin ja ryhtyi leikkaamaan tuotantoaan.

Öljyn hinta nousi voimakkaasti, mikä johti kansainväliseen lamaan. Suomessakin energian käyttöä talvikaudella 1973-74 tiukasti rajoitettiin. Ajauduimme lamaan.

Olin Martti Miettusen johtaman ”häätälahallituksen” (1975-76) opetusministerinä mukana ponnisteluissa nostaa Suomi lamasta. Seuraavan Miettusen johtaman keskustan vähem-

mistöhallituksen (1976-77) työvoimaministerinä jouduin poliittisen taistelun etulinjaan.

Aarne Saarinen sanoi, että Suomessa ei ollut koskaan ollut minua huonompaa työministeriä, kun työttömiä oli niin paljon. Saatoin lohkaista takaisin, kun Saarisen puoluetoveri Arvo Aalto tuli seuraavan Kalevi Sorsan johtaman hallituksen (1977-79) työministeriksi, ja työttömyys lisääntyi entisestään.

Ulko- ja ulkomaankauppaministerinä minun tehtäväni oli saada vauhtia vientiin. Sitä saatiinkin sekä länteen että itään.

* * *

Toinen Suomeenkin voimakkaasti vaikuttanut energiasota käytiin 1980-luvun puolivälissä. Silloin emme ymmärtäneet, mitä energiamarkkinoilla tapahtui ja miksi.

Vuoden 1981 alussa virkakautensa Yhdysvaltain presidenttinä aloittanut Ronald Reagan kävi taistelua ”pahan valtakuntaa”, Neuvostoliittoa vastaan.

Reaganin toisen virkakauden alussa Yhdysvallat ryhtyi yhdessä arabiliittolaistensa kanssa manipuloidaan öljyn hintaa. Nyt aseena ei ollut öljyn korkea hinta, kuten 1970-luvun energiasodassa, vaan hinnan pudottaminen tasolle, joka tuhoaisi Neuvostoliiton talouden.

Öljyn hinnan romahtaminen ja Yhdysvaltain käynnistämä varustelukilpailu, ”tähtien sota”, pakottivat Neuvostoliiton sopimuksiin aserajoituksista. Lopulta ne johtivat Neuvostoliiton hajoamiseen.

1980-luvun energiasota heijastui voimakkaasti myös Suomeen.

Suomen kauppa Neuvostoliiton kanssa oli kasvanut voimakkaasti, kun öljyn hinta oli ollut korkealla.

Vuoden 1986 tavaravaihtopöytäkirja oli laadittu 28 dollarin tynnyrihinnalla. Vuoden mittaan hinta laski 14 dollariin ja pahimmillaan jopa alle kymmeneen.

Öljyn hinnan romahdus johti Suomessa myös poliittisiin kiistoihin. Ulkoministerinä jouduin vaatimaan yhdessä valtio-

varainministeri Esko Ollilan kanssa viennin supistamista sen vuoksi, että Neuvostoliitto velkaantui Suomelle nopeasti, eikä saatavalle ollut sovittu edes korkoa.

Sosialidemokraatit eivät halunneet eduskuntavaalien lähestyessä leikata vientiä. Seuraavan Harri Holkerin johtaman hallituksen kaudella velka paisui, ja Suomi kärsi tuntuvia taloudellisia menetyksiä.

Lopulta Neuvostoliiton hajoaminen johti Suomelle edullisen clearing-kaupan loppumiseen.

* * *

Nykyinenkin energiakriisi on seurausta ennalta laaditun suunnitelman toteuttamisesta.

Viime vuoden alussa Yhdysvalloissa valtaan nousseen presidentti Joe Bidenin johtaman administraation tavoitteena on ollut saada aikaan ”uusi kylmä sota”. Kysymys on ennen muuta Kiinan, mutta myös Venäjän, kasvavan kansainvälisen vaikutusvallan patoamisesta. Tämän sodan sivunäyttämö on Ukrainassa.

Kerroin tästä 31.5. julkaisemassani blogissa ”Oliko Sauli Niinistö Joe Bidenin asialla?, joka perustui samana päivänä ilmestyneessä Iltalehdessä julkaistuun juttuun. Se puolestaan nojautui Washington Postin Yhdysvaltain sisäpiiristä hankkimiin tietoihin.

Tiiviiseen blogiini ei mahtunut kaikkea olennaista tietoa. Mukaan ei tullut myöskään Saksaa ja Nord Stream 2 -kaasuputkea koskenut osio.

Washington Postin jutussa kerrotaan, että salainen suunnitelma Venäjää vastaan käynnistyi huhtikuussa 2021, kun se sijoitti noin 100 000 sotilaan joukot Ukrainan rajalle.

Tämä osoittautui hämäykseksi, mutta ulkoministeri Antony Blinken avustajineen keskusteli Yhdysvaltain Venäjän toimintaa koskevista tiedustelutiedoista Britannian, Ranskan ja Saksan johtajien kanssa Brysselissä tuolloin järjestetyssä NATO-kokouksessa.

Heidän viestinsä oli ”meidän täytyy valmistautua”, kertoi ulkoministeriön johtava virkamies.

Jutun mukaan Saksa oli ollut vastahakoinen, mutta olennaisen tärkeä liittolainen. Niinpä Bidenin administraatio teki viime kesänä kiistanalaisen päätöksen, joka oli todennäköisesti ratkaisevan tärkeä Saksan saamiseksi tukemaa Venäjän vastaista toimintaa.

Biden vapautti Saksan ensimmäisistä pakotteista sitä yhtiötä vastaan, joka rakensi Nord Stream 2 kaasuputkea. Vastineeksi hän sai sitoumuksen liittokansleri Angela Merkeliltä, että jos Venäjä hyökkäisi, Nord Stream 2 romutettaisiin. Kun hyökkäys tuli, Merkel oli poissa, mutta hänen seuraajansa Olaf Scholz piti lupauksen.

Välttämällä kriisin Saksan kanssa siinä vaiheessa ”nettotulos oli, että perusta oli valmiina, kun Venäjä ryhtyi toteuttamaan aggressiotaan”, sanoi Blinken Washington Postille.

Saksan Washingtonin suurlähettiläs Emily Haber ylisti jutussa kevään 2021 sopimusta loistavaksi tavaksi hoitaa liittolaissuhteita.

Saatuana rakennetuksi voimakkaan pakoterintaman Yhdysvallat käytti sitä Venäjän painostamiseen. Mukaan tuli myös Suomen ja Ruotsin mahdollinen Nato-jäsenyys.

Venäjän vaatimukset Minsk II -sopimuksen toteuttamisesta ja Ukrainan puolueettomuudesta torjuttiin. Sen sijaan Yhdysvallat teki 10.11.2021 Ukrainan kanssa sopimuksen, jossa vahvistettiin Ukrainan sitoutuminen ”syvään ja kattavaan” integraatioon eurooppalaisiin ja transatlanttisiin instituutioihin.

* * *

Yhdysvaltain johtaman pakotepolitiikan tärkein ase on ollut energia. Siihen liittyneet laskelmat ovat pahasti pettäneet.

Venäjä on selviytynyt pakotteista varsin hyvin. Vienti on vähentynyt, mutta nousevat hinnat ovat tuoneet sille vähintään yhtä suuret tulot kuin aikaisemmin.

Oli tietysti itsestään selvää, että Venäjä vastaisi energiapakotteisiin ainakin samalla mitalla. Läntisessä Euroopassa on näköpiirissä vilua ja nälkää. Talous on syöksymässä lamaan.

Yksi suurimmista kärsijöistä on Suomi.

On turhaa jälkikäteen kauhistella tehtyjä virheitä. Edullinen energia on ollut EU-maille tärkeä kilpailuvaltti globaaleilla markkinoilla. Sitä ei kukaan voinut arvata, että joutuisimme energiasotaan.

Suomen osalta Fortumin mittavat investoinnit Venäjälle olivat paha virhe. Ulkomaankauppaministerinä niitä yrityksen johdolle ihmettelin niihin sisältyneiden riskien vuoksi. En kuitenkaan voinut tietää, että riski voisi olla ”uusi kylmä sota”.

Uniper-kauppoja toteutettaessa en ollut hallituksessa. Niiden kautta Suomi on joutumassa kantamaan nykyisestä energiasodasta kerta kaikkiaan kohtuuttoman hinnan.

Sitä sopii ihmetellä, että Suomi on rynnännyt kärkeen sekä pakotteita asettaessa että niitä tulkittaessa. ”Ihmisoikeusperustainen” politiikka on syrjäyttänyt kansalliset edut.

On käsittämätöntä, että Suomi yhtyi EU:n piirissä lentoliikennettä koskeviin pakotteisiin, vaikka tiesimme, että ne johtaisivat kauko-idän liikenteen katkeamiseen ja Finnairin koko strategian romuttumiseen. Siinä meni myös melkoinen osa Euroopan yhteyksistämme.

Nato-maa Turkki jättäytyi näiden pakotteiden ulkopuolelle ja lentoyhteydet Venäjälle toimivat hyvin.

Miksi Suomi katkaisi innokkaimpien joukossa maakaasun tuonnin Venäjältä? Tämä aiheutti melkoisia hankaluuksia ja suuria kustannuksia.

Miksi Fortum päätti vetäytyä Venäjältä? Miksi Fennovoiman sopimus irtisanottiin?

EU- ja Nato-maa Unkariin rakennetaan lisää venäläistä ydinvoimaa.

Onkohan Suomen asettautuminen Yhdysvaltain johtaman pakotepolitiikan kärkeen osa sitä hintaa, joka maksetaan pääsystä Natoon?

Tässäkin on ollut melkoista riskinottoa, kun hakemuksesta saattaa vielä tulla ”kelvoton yritys”.

Virheellisiin laskelmiin näyttää perustuvan myös Yhdysvaltain tavoite jakaa maailma demokraattisten ja autoritaaristen maiden rintamiin.

Euroopan komissiossa kansainvälisistä kumppanuuksista vastaava Jutta Urpilainenkin oli Ylen haastattelussa huolissaan siitä, että jakautuminen tapahtuu siten, että toisella puolella ovat vain länsimaat ja toisella koko muu maailma. Tästä kirjoitin edellisessä blogissani ”Kiinan ja Venäjän kanssa voi kilpailla myös rauhanomaisesti”.

* * *

Lisätietoa 1970- ja 1980- lukujen energiasodista on saatavilla teoksistani ”On totuuden aika 1” ja ”On totuuden aika 2”. Ne ovat luettavissa kotisivuni kirja-arkistosta.

JOUDUMMEKO MAAILMOJEN SOTAAN MYÖS KIINAN KANSSA?

Neuvostoliiton viimeisen presidentin Mihail Gorbatshovin kuolema 30.8.2022 antoi aiheen kirjoittaa myös Ukrainan sodasta.

Amerikkalainen ekonomisti Jeffrey Sachs oli keskeinen henkilö Neuvostoliiton hajoamisessa ja sen jälkeen.

Sachs oli Gorbatshovin tärkein neuvonantaja hänen uudistuspolitiikassaan. Toisaalta hän vaikutti ratkaisevalla tavalla sen shokkiterapian toteuttamiseen, jota Venäjän ensimmäinen presidentti Boris Jeltsin toteutti.

Nyt Sachs on ollut julkisuudessa sen vuoksi, että hän on voimakkaasti arvostellut Yhdysvaltain Ukraina-politiikkaa. Tästä kirjoitin.

Syyskuun alussa palasin Saksan asemaan siinä energiasodassa, joka Venäjän hyökättyä Ukrainaan oli käynnistynyt.

Muistutin mieliin sen, että jo presidentti Donald Trump oli kovistellut Saksaa sen kauppavaikeuksista ja energiayhteistyöstä Venäjän kanssa.

Presidentti Joe Biden puolestaan kiristi jo keväällä 2021 liittokansleri Angela Merkeliltä lupauksen, että Nord Stream 2 -kaasuputkea ei otettaisi käyttöön, jos Venäjä hyökkäisi Ukrainaan. Tämä liittyi ”uuden kylmän sodan” valmisteluihin.

Blogissani ”Euroopan strateginen autonomia” kerroin epäilystäni, että ”uusi kylmä sota” pakottaisi meidät rikkomaan kauppasuhteemme myös Kiinan kanssa.

Kirjoituksessani ”Sotapropagandaa ja sodan retoriikkaa” totesin olevan totta, että Venäjä kävi Ukrainassa raakaa hyökkäyssotaa. Toisaalta totesin, että tämän tosiasian jatkuva toistaminen peittää alleen muita tosiasioita.

Kirjoitin, että sotaretoriikkaa kätkee alleen ennen muuta sen, että Ukrainan sota alkoi jo yli kahdeksan vuotta sitten. Tämä aikana Donbassin venäjänkielisillä separatistialueilla oli menehtynyt Ukrainan asevoimien tulituksessa noin 10 000 ihmistä, sekä sotilaita että siviilejä.

Sodan retoriikka peitti alleen senkin, että Ukrainassa käytävä sota on osa meneillään olevaa Yhdysvaltain käynnistämää ”uutta kylmää sotaa”.

Tämä kirjoitus sai 27.9. aikaan suorastaan raivokkaan reaktion maan johtavassa sanomalehdessä, Helsingin Sanomissa. Vastasin samana päivänä julkaisemallani blogilla.

31.8.2022 Mihail Gorbatshovista Ukrainan sotaan

Tänään saimme vastaanottaa suru-uutisen Neuvostoliiton viimeisen presidentin Mihail Gorbatshovin kuolemasta.

Mihail Gorbatshov oli maansa parasta ajatteleva sosialisti, joka pyrki uudistuspolitiikkansa, perestroikan, avulla vahvistamaan Neuvostoliiton taloutta ja turvaamaan sen suurvalta-aseman säilymisen.

Hän toimi pakkotilanteessa, jonka Yhdysvallat synnytti romahduttamalla öljyn maailmanmarkkinahinnan ja käynnistämällä ”tähtien sodan”, entistä kalliimman varustelukilpailun. Tästäkin edellisessä blogissani kirjoitin.

Minun ajatuksissani uutinen Mihail Gorbatshovin kuolemasta kytkeytyi erikoisella tavalla yhteen Ukrainassa käytävän sodan kanssa.

Yhdistävänä tekijänä oli amerikkalaisen professorin Jeffrey Sachs'n Ukrainan sotaa koskeva artikkeli, jonka joku lukijani minulle lähetti.

Jeffrey Sachsilla oli keskeinen rooli Mihail Gorbatshovin toteuttaman uudistuspolitiikan, perestroikan, loppuvaiheissa. Toisaalta hänellä oli ratkaiseva vaikutus presidentti Boris Jeltsinin johdolla toteutettuihin Venäjän talousuudistuksiin.

Molempien vahvana taustavoimana oli Suomen tasavallan presidentti Mauno Koivisto.

* * *

Turun yliopistossa julkaistiin lokakuussa 2018 Santtu Lehtisen poliittisen historian pro gradu -tutkielma ”Perestroikan fundeeraaja, Presidentti Mauno Koiviston arviot, käsitykset ja toiminta Neuvostoliiton perestroikan suhteen vuosina 1987–1991”.

Tutkielmasta käy ilmi, kuinka tarkkaan Mauno Koivisto seurasi Gorbatshovin uudistuspolitiikkaa, ja kuinka voimakkaasti hän sitä tuki. Hänelle se näyttää olleen ideologisesti kiehtova hanke vanhakantaisen kommunismin uudistamiseksi nykyaikaiseksi sosialismiksi.

Osittain Koiviston suosituksesta Jeffrey Sachsista tuli keskeinen Gorbatshovin neuvonantaja. Sachs ja Koivisto pyrkivät vaikuttamaan Yhdysvaltoihin ja kansainvälisiin rahoituslaitoksiin tuen saamiseksi Neuvostoliiton uudistuspolitiikalle.

Tästä Lehtinen kertoo tutkielmassaan:

”Koivisto tapasi toukokuussa 1991 asiaan liittyen ekonomisti Jeffrey Sachsin, joka työsti yhdessä neuvostoliittolaisen Grigori Javlinskin kanssa ohjelmaa Neuvostoliiton talousuudistuksen nopeuttamiseksi läntisen avun turvin.

Sachs halusi lännen antavan huomattavaa taloudellista tukea Neuvostoliitolle, jotta Gorbatshov saisi pidettyä puolueen kovan linjan edustajat paitsiassa.

Koivisto oli Sachsin kanssa samoilla linjoilla. Oli lännen etu, että uudistusprosessi Neuvostoliitossa jatkuisi ja kansallisuusky symyksiin saataisiin sitä kautta rauhanomaisia ratkaisuja.”

Perestroika epäonnistui. Neuvostoliitto hajosi vuoden 1991 lopulla. Venäjistä tuli Neuvostoliiton seuraajavaltio ja Boris Jeltsinistä sen presidentti.

Venäjällä ryhdyttiin Jeffrey Sachsin suosituksesta toteuttamaan ”shokkiterapiaa”, jota oli aikaisemmin toteutettu Puolassa. Syntyi kaaos, jossa turvallisuusaparaatin vallankäyttäjät kaappasivat

talouselämän arvokkaimmat osat hallintaansa. Syntyi oligarkkien johtama valtajärjestelmä, jonka Vladimir Putin myöhemmin pani järjestykseen.

Jeffrey Sachsista jäi Venäjälle hyvin kielteinen maine. Häntä syytettiin sekä Neuvostoliiton hajoamisesta että ”shokkiterapian” synnyttäneestä kaaoksesta.

* * *

Ei ollut Neuvostoliiton hajoaminen Mihail Gorbatshovin eikä Jeffrey Sachsinkin syytä – eikä ansiota. Se oli vääjäämätön seuraus meneillään olleesta historiallisesta muutoksesta.

Neuvostoliiton hajoaminen sujui hämmästyttävän rauhallisesti. Muutamia alueellisia selkkauksia syntyi, ja ne johtivat jäätyneisiin konflikteihin.

Kaksi kuumaakin sotaa on käyty. Ensimmäinen vuonna 2020 Nagorno-Karabahissa yhtäältä Armenian ja toisaalta Azerbaidžhanin ja Turkin välillä. Toinen Venäjän hyökättyä viime helmikuussa Ukrainaan.

Pian Ukrainan sodan syttymisen jälkeen 7.3. kirjoitin siitä, että ”Ukrainassa käydään Neuvostoliiton hajoamissotaa”.

Nyt myös Jeffrey Sachs on ottanut kantaa Ukrainan sotaan. Hän on arvostellut voimakkaasti länsimaiden ja erityisesti Yhdysvaltain toimintaa.

Kirjoituksensa lopussa Sachs kehottaa Euroopan johtajia toteuttamaan maanosansa todellista turvallisuutta: ”ei Yhdysvaltain hegemoniaa, vaan eurooppalaisia turvallisuusjärjestelyjä, jotka kunnioittavat kaikkien Euroopan maiden legitiimejä turvallisuusetuja, tietysti Ukrainan, mutta myös Venäjän, joka vastustaa Naton laajentumista Mustalle merelle.

Euroopan tulisi muistaa, että Naton laajentumattomuus ja Minsk II -sopimuksen toteuttaminen olisivat tehneet mahdolliseksi välttää Ukrainassa käytävä kauhea sota. Tässä vaiheessa diplomatia, ei sotilaallisen toiminnan eskalaatio, on todellinen polku Euroopan ja koko maailman turvallisuuteen.”

Viisaita sanoja. Kannattaa lukea koko kirjoitus.

4.9.2022 Saksa Yhdysvaltain pihdeissä

Yhdysvaltain käynnistämä ”uusi kylmä sota” koettelee erityisesti Saksaa.

Länsimaiden käynnistämät energiapakotteet Venäjää vastaan ovat johtaneet koviin vastatoimiin. Etenkin kaasutoimitusten vähentäminen ja ajoittainen katkaiseminenkin aiheuttavat Saksalle suuria vaikeuksia. Ne ovat heijastuneet hyvin ikävällä tavalla myös Suomeen.

Saksan kokemat vaikeudet eivät ehkä ole pakotepolitiikan tahaton seuraus, vaan ne saattavat olla Yhdysvaltain valtapolitiikan tietoinen osa.

Eikä kysymys ole vain nykyisen Joe Bidenin johtaman administrationin politiikasta. Sen juuret ovat edellisen presidentin Donald Trumpin toiminnassa.

* * *

Kun presidentit Vladimir Putin ja Donald Trump olivat tavanneet Helsingissä, kirjoitin 7.7.2018 blogin, jossa käsittelin käytyjä keskusteluja ja myös EU:n ja Yhdysvaltain välisiä suhteita.

Totesin, että kauppapolitiikassa Venäjän ja Yhdysvaltain välillä ei ollut merkittäviä jännitteitä. Ne olivat itse asiassa samalla puolella, kun molemmat pyrkivät kaupan esteitä asettamalla suojelemaan omaa tuotantoa ja saamaan maahansa ulkomaisia investointeja.

Suurin haaste oli EU:n ja Yhdysvaltain kauppapoliittinen vastakkainasettelu. Sen purkamiseksi osapuolten tuli ymmärtää toistensa lähtökohdat.

EU:ssa tuli hyväksyä se tosiasia, että Yhdysvaltain uusi kauppapolitiikka oli pysyvä ilmiö ja että se johtaa kansainvälisen kaupan sääntöjen muuttumiseen.

Yhdysvallat katsoi, että se oli kärsinyt liberaalista vapaakaupasta, kun tuotantoa oli siirtynyt liiaksi etenkin Kiinaan ja muihin nouseviin kehitysmaihin. Kaupan uusista esteistä kärsivät kaikki, mutta Yhdysvallat laski, että valtavan kauppataasevajeensa vuoksi se selviytyy voittajana.

Yhdysvaltain tulilinjalla oli erityisesti Kiina, jonka kanssa sillä oli lähes 300 miljardin dollarin suuruinen vuotuinen alijäämä. EU:ssa silmätikkuna oli erityisesti Saksa, jonka ylijäämä oli yli 50 miljardia dollaria.

Oli ilmeistä, että Yhdysvallat asettaa valikoivia tuontitulleja maille, joiden ylijäämät ovat suurimmat. Se liittoutuu muiden sellaisten maiden kanssa, jotka pyrkivät tasapainottamaan ulkomaankauppaansa tuontirajoitusten avulla. Myös kauppapolitiikan monenkeskisen kaupan pelisäännöt muuttuvat.

Kirjoitin, että EU:n yhteiselle kauppapolitiikalle Yhdysvaltain muuttunut linja asetti vakavia haasteita.

Tähän liittyi myös euron tulevaisuus:

”Saksan suuri vientilyijäämä johtuu ennen muuta siitä, että yhtenäisvaluutta euro on sen taloutta ajatellen liian heikko. Jos Saksalla olisi oma valuutta, se olisi merkittävästi euroa vahvempi. Jos USA asettaa Saksan vientilyijäämän vuoksi EU:lle tuontitulleja, ne kohdistuvat myös niihin maihin, jotka ovat kärsineet jäsenyydestään euroalueessa.

Ajautuminen kauppasodan kaltaiseen tilanteeseen aiheuttaisi suuria muutoksia maailmankauppaan, ja talouskasvu saattaisi ainakin väliaikaisesti heikentyä. Maakohtaiset erot olisivat suuret.”

Donald Trump kovisteli Saksaa suuresta kaupan ylijäämästä ja uhkaili sitä ja koko EU:ia saman kaltaisilla kaupan esteillä, joita asetettiin Kiinaa vastaan. Lisäksi Trump arvosteli Saksaa siitä, sen puolustusmenot olivat reilusti alle Natossa sovitun 2 prosentin bkt-osuuden. Kolmas tyytymättömyyden aihe oli Nord Stream 2 – kaasuputkihanke, josta Trump vaati Saksaa luopumaan.

Monien muistiin on jäänyt Angela Merkelin vierailu Washingtoniin, jonka yhteydessä Trump ei virallisessa Oval Office -tapauksessa vierastaan edes kätellyt.

Joe Biden ja hänen joukkueensa on ollut Saksan kanssa napit vastakkain erityisesti Ukrainan kriisiä käsiteltäessä.

Tämä tuli esille muun muassa vuoden 2015 helmikuussa, jolloin Saksa ja Ranska Angela Merkelin johdolla saivat aikaan Minsk II -sopimuksen. Kerroin tästä 27.2.2015 julkaisemassani blogissa ”Uusi ja vanha Eurooppa”.

Risto Volanen on kirjoituksessaan ”Pitkä tie Ukrainan sotaan ja Kylmään sotaan 2” osoittanut, että kysymys oli myös presidentti Barack Obaman ja varapresidentti Joe Bidenin näkemyserosta. Nykyinen ulkoministeri Antony Blinken kuului Bidenin joukkueeseen.

Elokuun 28. päivänä julkaisemassani blogissa kerroin siitä, kuinka Yhdysvallat painosti Saksan mukaan pakotepolitiikkaan, jonka tärkein ase oli maakaasu.

Washington Postin hankkimien tietojen mukaan salainen suunnitelma Venäjää vastaan käynnistyi huhtikuussa 2021, kun se oli sijoittanut noin 100 000 sotilaan joukot Ukrainan rajalle.

Tämä oli osoittautunut hämäykseksi, mutta ulkoministeri Antony Blinken avustajineen oli keskustellut Yhdysvaltain Venäjän toimintaa koskevista tiedustelutiedoista Britannian, Ranskan ja Saksan johtajien kanssa Brysselissä tuolloin järjestetyssä NATO-kokouksessa. Heidän viestinsä oli ollut ”meidän täytyy valmistautua”, oli ulkoministeriön johtava virkamies kertonut.

Jutun mukaan Saksa oli ollut vastahakoinen, mutta olennaisen tärkeä liittolainen. Niinpä Bidenin administraatio oli tehnyt viime kesänä kiistanalaisen päätöksen, joka oli todennäköisesti ollut ratkaisevan tärkeä Saksan saamiseksi tukemaa Venäjän vastaista toimintaa.

Biden oli vapauttanut Saksan ensimmäisistä pakotteista sitä yhtiötä vastaan, joka rakensi Nord Stream 2 kaasuputkea. Vastineeksi hän oli saanut sitoumuksen liittokansleri Angela Merkeliltä, että jos Venäjä hyökkäisi, Nord Stream 2 romutettaisiin. Kun

hyökkäys tuli, Merkel oli poissa, mutta hänen seuraajansa Olaf Scholz piti lupauksen.

Välttämällä kriisin Saksan kanssa siinä vaiheessa ”nettotulos oli, että perusta oli valmiina, kun Venäjä ryhtyi toteuttamaan aggressiotaan”, oli Blinken sanonut Washington Postille.

Saatuana rakennetuksi voimakkaan pakoterintaman Yhdysvallat käytti sitä Venäjän painostamiseen. Mukaan tuli myös Suomen ja Ruotsin mahdollinen Nato-jäsenyys.

Venäjän vaatimukset Minsk II -sopimuksen toteuttamisesta ja Ukrainan puolueettomuudesta torjuttiin. Sen sijaan Yhdysvallat teki 10.11.2021 Ukrainan kanssa sopimuksen, jossa vahvistettiin sen sitoutuminen ”syvään ja kattavaan” integraatioon eurooppalaisiin ja transatlanttisiin instituutioihin.

Washington Postin jutusta käy ilmi, että Ranskan presidentti Emmanuel Macron oli viimeiseen saakka pyrkinyt välttämään sodan.

Saksa ei ollut rauhanrintamassa Ranskan rinnalla, kuten vuonna 2015 ja pitkään sen jälkeen. Saksan tahto oli Yhdysvaltain taskussa.

Yhdysvallat pääsi tavoitteisiin, jotka jo Donald Trump presidenttikaudellaan asetti.

Saksa romutti sovituilla tavalla Nord Stream 2 -kaasuputken ja nosti puolustusmenonsa vaaditulle tasolle. Lisäksi Saksan kauppataseen ylijäämä Yhdysvaltain kanssa supistuu, kun sen viennin laman vuoksi vähenee ja kun aseiden ja maakaasun hankinnat kasvattavat tuontia.

19.9.2022 ”Euroopan strateginen autonomia”

Yhdysvaltain käynnistämä ”uusi kylmä sota” on ilmeisesti siirtymässä uuteen vaiheeseen, kun Kiinan vastaisia pakotteita valmistellaan.

Kiinan ihmisoikeusloukkaukset ovat nousseet jälleen esille. Taiwaniin on tehty korkean tason vierailuja ja sitä aseistetaan.

Kiinan väitetään tukevan Venäjän hyökkäystä Ukrainaan, vaikka se on ollut kannanotoissaan ja toiminnassaan hyvin pidättyvä.

Meilläkin on ryhdytty puhumaa ”Euroopan strategisesta autonomiasta”. Tällä tarkoitetaan sitä, että meidän olisi vähennettävä riippuvuutta Kiinasta samaan tapaan kuin Venäjän suhteen on toimittu.

Näyttää olevan toteutumassa se, mitä ounastelin 23. elokuuta julkaisemassani blogissa ”Onkohan meidän rikottava suhteemme myös Kiinaan?”

Ukrainan sotamenestys Harkovan alueella on vahvistanut uskoa sen voittoon, ja tukea sille ollaan lisäämässä. Sodan pitkittyminen varmistaisi ”uuden kylmän sodan” jatkumisen vuosikausiksi eteenpäin.

Yhdysvaltain strategiassa Ukrainan sota kytkeytyy Kiinan kanssa käytävään maailmanlaajuiseen valtataisteluun.

Kuten Suomen Washingtonin suurlähettiläs Mikko Hautala sanoi äskettäisessä TV-haastattelussa, Yhdysvalloissa ajatellaan, että ”jos Venäjää ei kyetä pysäyttämään Ukrainassa, niin on aika vähän toiveita pysäyttää Kiina”.

Ukrainan sota on toisaalta nyt käännekohdassa, joka saattaa avata mahdollisuuden tulitaukoon, aselepoon ja neuvotteluihin. Tähän mahdollisuuteen olisi tartuttava.

* * *

Harkovan alueella Venäjän kokemaa tappio saattaa yllättäen osaltaan edistää rauhan mahdollisuuksia.

Venäjän alkuperäisenä tavoitteena näyttää olleen Ukrainan venäjänkielisen vähemmistön aseman turvaaminen valtaamalla sen asuttamat alueet maan itä- ja eteläosissa.

Jo varhaisessa vaiheessa Venäjä näyttää luopuneen Odessan ja sitä ympäröivien alueiden valtaamisesta, vaikka niiden kautta olisi syntynyt yhteys Transnistrian venäjänkieliselle alueelle.

Myös Harkovan kaupungin valtaamisesta Venäjä oli ilmeisesti jo luopunut. Tästä syystä sodan alkuvaiheessa vallatulla

Harkovan alueella on ollut vähän joukkoja. Tämä teki mahdolliseksi menestyksekkään Ukrainan yllätyshyökkäyksen.

Venäjän kokemaa tappio johtaa varmaankin joihinkin vasta-toimiin, mutta samalla se saattaa vahvistaa Moskovan valmiutta kompromissirauhaan.

Ukrainassa saattaa Harkovan alueella saatu voitto nostaa uskoa tuleviin sotamenestyksiin. Toisaalta Kiovassa tiedetään, että voitto antaa liian myönteisen kuvan mahdollisuuksista vastaavanlaisiin saavutuksiin muilla alueilla.

Harkovan alueen sotamenestys saattaa antaa Ukrainalle tervettä itseluottamusta, ja se saattaa siten myös helpottaa taipumista kompromisseihin ja rauhaan.

Kompromisseja molemmilta osapuolilta rauhan saavuttamiseen joka tapauksessa ennemmin tai myöhemmin vaaditaan.

Avainkysymyksiä ovat Venäjän valloittamien alueiden tulevaisuus, venäjän kielen asema Ukrainassa ja molempien osapuolten turvallisuuden takaaminen.

* * *

Ukrainalle tukea antaneet länsimaat ovat vannoneet sen jatkuvan siihen saakka, että Ukraina voittaa sodan. Niidenkin keskuudessa saattavat kuitenkin lisääntyä ajatukset, että sotatoimet olisi saata-va mahdollisimman pian päättymään.

Yhdysvaltain odotukset ”uuden kylmän sodan” etenemisestä eivät ole ainakaan kaikin osin toteutuneet. Maailma ei ole jakautumassa sen toivomalla tavalla demokraattisiin ja autoritaarisiin valtioihin.

Kuten Euroopan komission jäsen Jutta Urpilainen TV-haastattelussa äskettäin sanoi, jakolinjan toisella puolella näyttävät olevan vain länsimaat ja toisella puolella koko muu maailma.

Pakotteet eivät ole ainakaan toistaiseksi vaikuttaneet Venäjän toimintaan. Läntisen Euroopan maissa mielialat ovat muuttumassa, kun pakotteet ja vastapakotteet iskevät niihin koko voimallaan.

Suomessakin pitäisi pohtia, kannattaako meidän tukea sellaista ”Euroopan strategista autonomiaa”, jota meille nyt tyrkytetään.

Kiina on uhannut Yhdysvaltain valta-asemaa vain rauhanomaisin keinoin. Se on kehittänyt talouttaan ja kohottanut kansansa elintasoja. Kiina on ryhtynyt rauhanomaiseen yhteistyöhön kehittyvien maiden kanssa kaikilla mantereilla.

Kuten 26. elokuuta julkaisemassani blogissa kirjoitin, Kiinan ja Venäjän kanssa voi kilpailla myös rauhanomaisesti.

Suomella on ollut ja on hyvät taloussuhteet Kiinan kanssa. Monilla suomalaisyrityksillä on Kiinassa menestyksellistä toimintaa.

Yhteyksien ja yhteistyön katkaiseminen aiheuttaisi meille suuria menetyksiä.

* * *

Euroopan tulisi todellakin vahvistaa ”strategista autonomiaansa”, mutta Euroopan pitäisi lisätä itsenäisyyttään kaikkiin suuntiin.

Eniten riippuvaisia olemme nyt Yhdysvalloista.

Transatlanttisissa suhteissa Eurooppa on pahasti hajallaan.

Britannia on ollut ja on Yhdysvaltain uskollinen liittolainen. Varauksetonta tukea se on saanut myös Baltian mailta ja Puolasta, joita Yhdysvaltain puolustusministeri Donald Rumsfeld Irakin sodan aikana kutsui ”uudeksi Euroopaksi”. Suomeakin on nyt pyritty viemään tähän joukkoon.

”Vanhan Euroopan” johtoasemassa on viime vuosina ollut Ranska. Saksa oli sen rinnalla, mutta nyt se on joutunut yhdeksi ”uuden kylmän sodan” pääuhreista, kuten kirjoitin blogissani ”Saksa Yhdysvaltain pihdeissä”.

Tätä todistaa myös äskettäin julkisuuteen tullut amerikkalaisen RAND Corporationin muistio viime tammikuulta.

Toivottavasti Eurooppa kykenee Ukrainan sodan päätyttyä vahvistamaan sisäistä yhtenäisyyttään ja itsenäisyyttään.

Tähän päästäksemme tulee Euroopan unionia kehittää itsenäisten kansakuntien yhteisönä, joka hyväksyy jäsentensä erilaisuuden. EU:n ympärille tulee rakentaa samankeskisten kehien Eurooppaa.

23.9.2022 Sotapropagandaa ja sodan retoriikkaa

Suomessa on vallalla voimakkaampi Ukrainan sotaan liittyvä propaganda kuin muissa perinteissä länsimaissa.

Osittain sotapropagandan voimakkuus selittyy sillä, että historiallisista syistä Suomen kansan keskuudessa on ollut vallalla pelkoa ja suoranaista vihaa Venäjää ja venäläisiä kohtaan. Siihen näköjään helposti vedotaan.

Voimakas sotapropaganda selittyy osittain myös sillä, että Ukrainan sota on käytetty perusteena Suomen huonosti harkitulle päätökselle hakea jäsenyyttä sotilasliitto Natossa.

Suomessa sodan retoriikkaan kuuluu, että ministerit ja johtavat virkamiehet muistavat puhua Putinin hyökkäyssodasta. Sota henkilöidään presidentti Vladimir Putiniin, ja usein viestiä teräsetään epiteeteillä ”brutaali”, ”raakalaismainen” ja ”kansainvälisen oikeuden vastainen”.

Tätä kaikkea Venäjän hyökkäys on.

Tällä retoriikalla toisaalta peitetään muita tosiasioita.

* * *

Suomalainen sotaretoriikkaa kätkee alleen ennen muuta sen, että Ukrainan sota alkoi jo yli kahdeksan vuotta sitten.

Helmikuussa 2014 Kiovassa toteutettiin länsimaiden tukema laitton vallankaappaus, jossa valtaan nousseet uudet vallanpitäjät ryhtyivät vainoamaan maan itäosissa ja Krimin niemimaalla asunutta maan venäjänkielistä vähemmistöä. Ukrainaa alettiin viedä sotilasliitto Natoon. Seurauksena olivat sisällissota ja Krimin valtaus.

Vuoden 2015 alussa taistelut kiihtyivät, ja Yhdysvallat aikoi Puolan ja Baltian maiden tukemana antaa Ukrainalle aikaisempaa voimakkaampaa aseistusta. Ranska ja Saksa saivat neuvotelluksi Minsk II -sopimuksen, jolla tilanne rauhoitettiin.

Kuluneiden kahdeksan vuoden aikana Donbassin venäjän-

kielisillä separatistialueilla menehtyi Ukrainan asevoimien tulituksessa noin 10 000 ihmistä, sekä sotilaita että siviilejä.

Suomessa käytössä oleva sodan retoriikka peittää alleen senkin, että nyt on meneillään myös Yhdysvaltain käynnistämä ”uusi kylmä sota”.

Maailma pyritään jakamaan yhtäältä Yhdysvaltain johtamaan demokraattisten maiden rintamaan ja toisaalta Kiinan ja Venäjän johtamaan autoritaaristen valtioiden ryhmittymään. Ukraina on tämän kylmän sodan kuuma ydin.

Amerikkalaiseen sodan retoriikkaan kuuluu myös sana ”provosoimaton”, jolla pyritään häivyttämään Yhdysvaltain vastuuta Venäjän hyökkäyksen käynnistymisestä.

Kuitenkin mm. Washington Postin hankkimat tiedot osoittavat, että provosointi oli voimakasta. Siihen kytkettiin myös uhka Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydestä.

Yhdysvallat pyrkii pitkittämään Ukrainan sotaa. Kuten Suomen Washingtonin suurlähettiläs Mikko Hautala äskettäisessä TV-haastattelussa sanoi, Yhdysvalloissa ajatellaan, että ”jos Venäjää ei kyetä pysäyttämään Ukrainassa, niin on aika vähän toiveita pysäyttää Kiina”.

Kuten edellisessä blogissani kirjoitin, näyttääkin Kiina nousevan Venäjän rinnalle ”uuden kylmän sodan” toisena pääkohteenä. Kolmantena on Saksa.

* * *

Ukrainan sota on siirtymässä uuteen vaaralliseen vaiheeseen.

Venäjän toteuttama osittainen liikekannallepano osoittaa, että se ei aio tyytyä sodassa häviäjän asemaan.

Harkovan alueella koettu tappio ei sinänsä ollut kovin vakava takaisku, mutta se osoitti, että länsimaiden antamalla voimakkaalla aseavulla Ukraina voi saada aikaan suurta vahinkoa Venäjän asevoimille.

Kuten edellisessä blogissani kirjoitin, Venäjä oli jo ilmeisesti luopunut hyökkäyksestä Odessaan ja Harkovaan. Niiden val-

taamiseen uusia joukkoja tuskin pyritään käyttämään. Sen sijaan tarkoitus lienee varmistaa nyt vallattujen alueiden säilyminen Venäjän määräysvallassa.

Jos Ukraina olisi ollut valmis toteuttamaan Minsk II -sopimuksen ja luopumaan Nato-jäsenyydestä, Venäjän hyökkäys olisi voinut välttää. Sodan aikaisemmassa vaiheessa olisi ollut mahdollista hakea ja löytää kompromissi enemmistöltään venäjänkielisten alueiden tulevaisuudesta.

Nyt Venäjä ilmeisesti aikoo liittää kaikki valloittamansa alueet itseensä. Tämä merkitsee myös sitä, että se saattaa katsoa ydinasestrategiansa mukaiseksi käyttää taktisia ja pienimuotoisia ydinaseita, jos näitä alueita vastaan hyökätään.

On syntymässä tilanne, josta varoitin 3. heinäkuuta kirjoittamassani blogissa ”Voisiko Venäjä käyttää Ukrainassa ydinaseita?”.

Nyt vihdoinkin pitäisi saada tämä mieletön sota loppumaan.

27.9.2022 Journalismista ”totuusjournalismiin”

Pohjantähti-keskus järjesti 17.9. Keminmaan Pohjanrannassa Ukraina-seminarin. Alustuksissa käsiteltiin Ukrainan kriisin taustaa, sen vaikutuksia Suomeen ja mahdollisuuksia saada sota päättyämään.

Yksi teemoista oli ”Kansainväliset kriisit mediassa”. Alustajana oli vaikuttavan uran suomalaisissa tiedotusvälineissä tehnyt Mauno Saari, joka on toiminut päätoimittajana mm. Iltalehdessä, Uudessa Suomessa ja Suomen Kuvalehdessä.

Mauno Saari otsikoi alustuksensa ”Journalismista totuusjournalismiin” ja kiteytti sen esityksensä alussa:

”Journalismin ja median muutos on ollut viime vuosina raju. Sitä voi näkökulmasta riippuen kutsua vallankumoukseksi tai vallankaappaukseksi. Perinteinen journalismi katosi, tilalle tuli totuusjournalismi, yksipuolinen, yksimielinen, yhtä totuutta julistava media. Sen vaikutukset ns. kansan mielipiteisiin ja mielialoihin ovat valtavia, koska vastavoimaa ei ole.”

Saari kuvasi median muutosta tekemässäni haastattelussa, joka on nyt katsottavissa Youtubessa Polaris-TV:n julkaisemana videona. Alustus on luettavissa kokonaan Mauno Saaren blogi-arkistosta.

Ensin tulivat uutisjuttujen rinnalle toimittajien kolumnit, joissa kerrottiin, kuinka ne oli tulkittava. Sitten tulivat narratiivit, joissa toimittajat alkoivat julistaa omaa tulkintaansa totuudesta.

* * *

Tämän päivän Helsingin Sanomien pääkirjoitus on murheellinen osoitus siitä, kuinka pitkälle Mauno Saaren kuvaama ”totuusjournalismi” on mennyt.

Tässä se on:

”Väyrynen toistelee Kremlin propagandaa

Keskustan entinen puheenjohtaja Paavo Väyrynen toistelee blogiteksteissään Venäjän propagandaväitteitä Ukrainan sodasta. Keskusta ei voi ohittaa Väyrysen puheita olankohautuksella.

Paavo Väyrynen on ongelma, jonka ohi keskustan puheenjohtaja Annika Saarikko ei voi yrittää katsoa.

KESKUSTAN entisestä puheenjohtajasta Paavo Väyrysestä on tullut riippa puolueen nykyjohdolle. Väyrynen toistelee blogikirjoituksissaan Venäjän hallinnon propagandaväitteitä, joiden mukaan Venäjän hyökkäys Ukrainaan johtuu Yhdysvaltojen ”uuden kylmän sodan” politiikasta ja Itä-Ukrainan venäläisten sorrosta.

Keskusta tuntuu olevan haluton tai kyvytön puuttumaan Väyrysen ralliin. Väyrynen istuu tärkeässä puoluehallituksessa keskustan kaksikielisen piirijärjestön mandaatilla. Peräpohjolan piiri on esittänyt Väyrystä Lappiin eduskuntavaaliehdokkaaksi. Nykyinen kansanedustaja Mikko Kärnä on sanonut, ettei lähde samalle ehdokaslistalle Väyrysen kanssa.

Puolueen edustajilla tulisi olla ainakin jossain määrin samansuuntaiset näkemykset keskeisistä yhteiskunnallisista kysymyksistä. Sitä edellyttää jo äänestäjän kuluttajansuojakin. Keskustan on syytä terästytyä, jos se haluaa olla puolue eikä hollitupa.”

Pääkirjoituksessa on kuva ja kuvateksti: ”Paavo Väyrynen on ongelma, jonka ohi keskustan puheenjohtaja Annika Saarikko ei voi yrittää katsoa.”

Pääkirjoituksen alla on teksti:

”Pääkirjoitukset ovat HS:n kannanottoja ajankohtaiseen aiheeseen. Kirjoitukset laatii HS:n pääkirjoitustoimitus, ja ne heijastavat lehden periaatelinjaa.”

* * *

Helsingin Sanomien 29.1.2020 klo 10.47 julkaistu periaatelinja löytyy linkin takaa:

”HELSINGIN SANOMAT on sitoutumaton päivälehti, joka pyrkii edistämään ja vahvistamaan kansanvaltaisuutta, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja mielipiteen vapautta. Tehdäänsä lehti toteuttaa ensisijaisesti tasapuolisen, nopean ja luotettavan uutisvälityksen avulla.

HELSINGIN SANOMAT määrittää kantansa itsenäisesti, riippumatta poliittisista tai taloudellisista päätöksentekijöistä tai muista painostusryhmistä. Tätä riippumattomuuslinjaansa lehti seuraa myös päivittäisessä uutisvälityksessään.

PYRKIESSÄÄN puolustamaan ja vahvistamaan moniarvoisen yhteiskunnan kansanvaltaisuutta Helsingin Sanomat kiinnittää erityistä huomiota mielipiteen vapauden toteutumiseen.

HELSINGIN SANOMIEN käsityksen mukaan yhteiskunnan tasapainoinen kehitys on mahdollinen vain silloin, kun kaikkia kansalaisia palvelevan, monipuolisen tiedonvälityksen jatkuvuus on taattu.

UUTISVÄLITYKSESSÄÄN Helsingin Sanomat pitää tavoitteena sellaisen kokonaiskuvan muodostumista, joka koostuu kansalaisten omaehtoisille ratkaisuille tarpeellisista tiedoista.”

Huomioni kiinnittyy erityisesti seuraaviin kappaleisiin:

”PYRKIESSÄÄN puolustamaan ja vahvistamaan moniarvoisen yhteiskunnan kansanvaltaisuutta Helsingin Sanomat kiinnittää erityistä huomiota mielipiteen vapauden toteutumiseen.

HELSINGIN SANOMIEN käsityksen mukaan yhteiskunnan tasapainoinen kehitys on mahdollinen vain silloin, kun kaikkia kansalaisia palvelevan, monipuolisen tiedonvälityksen jatkuvuus on taattu.”

Kuinkahan tämänpäiväinen pääkirjoitus toteuttaa näitä periaatelinjauksia?

Nykymedian käytännöistä poiketen nettilehdessä on sentään linkki blogisivulleni. Kiitos siitä.

Olen käsitellyt blogeissani Ukrainassa käytävän sodan taustaa. Olen kirjoittanut siitä, kuinka se liittyy suurvaltojen globaaliin valtataisteluun.

Olen nojautunut kirjoituksissani tosiasioihin ja perustellut mielipiteeni. Kaikki eivät ole kirjoituksistani pitäneet, mutta virheitä niissä ei ole osoitettu olevan.

Muiden maiden laatumiehissä näitä teemoja on laajalti käsitelty. Kirjoituksissani olen nojautunut mm. Washington Postin julkaisemiin juttuihin.

Helsingin Sanomissa niistä on kokonaan vaiettu.

Nyt Helsingin Sanomat pyrkii kahlitsemaan sananvapautta ja puuttumaan jopa siihen, millaisia ehdokkaita suomalainen kansanvaltainen puolue saisi asettaa.

Uskomatonta!

MILLOIN JA MITEN PÄÄTTYY TOINEN KYLMÄ SOTA?

Syyskuun lopulla kirjoitin Venäjän suunnittelemaista laittomasta päätöksestä liittää valloitetut alueet omaan valtioalueeseensa. Se lisää jännitteitä ja kasvattaa riskiä taktisten ydinaseiden käyttöön Ukrainassa.

Samaan aikaan toteutetulla Nord Stream -kaasuputkien räjäyttämällä arvelin olevan tuhoisat seuraukset. Syyllistä tuskin saadaan koskaan selville.

Kirjoitin, ettei mitään logiikkaa voinut olla siinä, että Venäjä olisi tuhonnut kaasuputket.

”Uuden kylmän sodan” logiikkaan putkien tuhoaminen sen sijaan hyvin sopii. Sodan on tarkoitus jatkua pitkään, vuosikymmenten ajan.

Putkien räjäyttäminen takaa sen, että niiden kautta kaasua ei voida vuosikausiin toimittaa. Ne saattavat tuhoutua käyttökelvottomiksi.

Lokakuun alussa kirjoitin blogin ”Milloin ja miten päättyi toinen kylmä sota?”

Palautin mieleen ensimmäisen kylmän sodan historian ja Suomen kunniakkaan roolin sen lopettamisessa ennen muuta ETYK:in aikaansaamisessa ja sen huippukokouksen isäntämaana.

Suomen Nato-hakemus kytki maamme alusta pitäen osaksi uutta kylmää sota. Astuimme tämän sodan etulinjaan.

Kirjoitin jälleen siitä, että Suomi ja Ruotsi olisivat voineet valita toisen tien.

Tämän blogin lähetin tiedoksi Sauli Niinistölle. Saatteessa kysyin: ”Niin. Milloin ja miten?”. Vastausta en odottanut.

Tämä kirjani päättyy 9.10.2022 julkaisemaani kirjoitukseen ”Ensimmäinen tasavalta: ministerimurha ja kyydityksiä”.

Olimme käyneet edellisenä päivänä Vuokon kanssa katsomassa Kansallisteatterissa ensimmäisen presidenttimme K.J. Ståhlbergin elämästä ja toiminnasta kertovan näytelmän.

Se on hyvin ajankohtainen muun muassa sen vuoksi, että Ståhlbergin johdolla laadittua Suomen perustuslakia ei viime vuosien ulko-, turvallisuus- ja Eurooppa-politiikan ratkaisuisa ole noudatettu.

Toisaalta ensimmäisen tasavallan poliittinen ilmapiiri oli samankaltainen kuin se, jossa nyt elämme.

Venäjä-mielisyydestä syytetty Ståhlberg oli presidenttikautensa jälkeen jopa oikeistopiirien kyyditettävänä kohti itärajaa.

Nyt elämme henkisten kyyditysten keskellä, kun realistista ja maltillista ulkopoliittikkaa puolustavia kehoitetaan muuttamaan Venäjälle.

Kun kirjoitin blogini loppuun ”rauhanoppositiota vihataan”, sain vastaanani rankkoja solvauksia.

29.9.2022 Venäjän alueliitokset olisivat laittomia

On ilmeistä, että Venäjä liittää valtaamansa Ukrainan alueet omaan valtialueeseensa. Päätös olisi kansainvälisen oikeuden vastainen.

Tilanne on nyt samankaltainen kuin vuonna 2014, jolloin Venäjä valtasi Krimin niemimaan.

Vastustin Krimin liittämistä Venäjään. Esitin 31.12.2014 julkaisemassani blogikirjoituksessa sen vaihtoehtona Krimille autonomista asemaa, jonka esikuvana olisi saattanut olla Puerto Ricon asema Yhdysvaltain yhteydessä.

Tammikuun 2. päivänä 2015 julkaisemassani blogissa kommentoin ehdotuksestani syntynyttä keskustelua:

”Suomen ulkopoliittiseen keskusteluun on kehittynyt outo poliittinen ilmapiiri. Se on oikeistolaisuudessaan ja Venäjä-

vastaisuudessaan lähellä Yhdysvaltain oikeistossa ja Baltian mais-
sa vallalla olevaa ajattelua.”

Aluksi kirjoitukseeni puuttuivat julkisuudessa vain oikeisto-
henkiset aktivistit, jotka väittivät minun esittäneen, että länsi-
maiden tulisi hyväksyä Krimin liittäminen Venäjään. Tässäkin
minun väitettiin olleen rähmällään Venäjän ja Vladimir Putinin
suuntaan.

Tosiasiassa ehdotin kirjoituksessani, että Venäjä palauttaisi
osittain Krimin itsenäisyyden ja hyväksyisi sille samankaltaisen
itsehallinnollisen aseman, jollainen Puerto Ricolla on Yhdysval-
tain yhteydessä. Tämä oli vastoin Venäjän tiukkaa kantaa.

Kirjoituksessani ehdotin harkittavaksi kokonaisratkaisua Uk-
rainan kriisin. Uskoin, että Venäjä voisi hyväksyä neuvotte-
luissa muutoksen Krimin asemaan, jos kokonaisuus olisi sen
hyväksyttävissä.

* * *

Venäjän nyt suunnittelema alueliitoksesta ei tietenkään ole
mahdollisuutta keskustella eikä neuvotella. Se näyttää vääjäämät-
tä toteutuvan.

Ukrainan kriisin varhaisemmissa vaiheissa kompromissiin
pääsy oli mahdollista.

Vuoden 2014 alussa syttyneeseen sisällissotaan saatiin aselepo
Minsk I -sopimuksella. Vuoden 2015 alussa sota oli yltymässä.
Tämä saatiin estetyksi Ranskan ja Saksan johdolla aikaansaadulla
Minsk II -sopimuksella.

Minskin sopimuksessa oli kaksi olennaista osaa. Ukrainan oli-
si tullut hyväksyä Donbassin alueelle laaja itsehallinto, joka olisi
turvannut alueen venäjänkielisen vähemmistön oikeudet. Tämän
jälkeen Ukrainan ulkoraja olisi palautettu sen hallintaan.

Lukuisista vetoimuksista huolimatta Ukrainan hallitus ja par-
lamentti eivät olleet valmiit toteuttamaan Minskin sopimuksen
edellyttämää perustuslakiuudistusta.

Venäjän hyökkäys olisi voitu välttää, jos Minskin sopimus olisi pantu täytäntöön ja jos Ukraina olisi suostunut luopumaan pyrkimyksensä liittyä sotilasliito Natoon.

Sodan puhjettua rauhan palauttaminen on ollut mahdollista. Yksi tällainen tilanne syntyi maaliskuun puolivälissä, jolloin presidentti Vladimir Putinin rauhanehdot tulivat tasavallan presidentti Sauli Niinistön kautta julkisuuteen. Silloin kompromissiin pääsy oli vielä mahdollista.

Sodan jatkuttua on ajauduttu yhä pahempaan umpikujaan. Sota uhkaa eskaloitua ja laajentua.

Samaan ajankohtaan ajoittuu nyt kaksi vaarallista tapahtumaa.

Venäjän päätös liittää valloitetut alueet omaan valtialueeseensa kasvattaa riskiä taktisten ydinaseiden käyttöön Ukrainassa.

Nord Stream -kaasuputkien räjäyttämällä saattaa olla tuhoiset seuraukset.

Emme vielä tiedä syyllisiä räjäytyksiin.

Somessa kiertää videoklippini, jossa Yhdysvaltain presidentti Joe Biden uhoaa voivansa tuhota Nord Stream 2 -putken. Haastattelu on kuitenkin tehty ennen Venäjän hyökkäystä, ja Biden viittaa liittokansleri Angela Merkeliin keuhällä 2021 antamaan lupaukseen, että Saksa estää putken käyttöönoton, jos Venäjä hyökkää Ukrainaan. Kerroin tästä 4.9. julkaisemassani blogissa ”Saksa Yhdysvaltain pihdeissä”.

Julkisuudessa länsimaat ovat olleet varovaisia ottamaan kantaa syyllisyyteen.

Suomessa ”asiantuntijat” ovat tienneet, että asialla oli Venäjä. Tässä ei kylläkään ole mitään logiikkaa.

Epäiltyjen listalle on syytä ottaa myös Baltian maat ja Puola, jotka ovat jyrkästi vastustaneet putkia ja pyrkineet myös kärjistämään Ukrainan kriisiä.

Puolan entinen puolustusministeri on kiittänyt iskuista Yhdysvaltoja.

Räjäytykset avaavat pelottavia näköaloja sodan laajentumiseen ja sen kärjistymiseen jopa maailmansodaksi.

30.9.2022 Sotapropaganda estää järkevän keskustelun

Suomessa keskustelu Nord Stream -kaasuputkien tuhoamisesta on omituista.

Syyllisenä on pidetty vain Venäjää. Muissa maissa poliitikot ja asiantuntijat ovat olleet arvioissaan varovaisempia.

Eilisessä A-Talk -ohjelmassa vierailleet asiantuntijat olivat yksimielisiä Venäjän syyllisyydestä. Tämän aamun Jälkiviisaat -ohjelman keskustelijoista sentään kaksi oli varovaisia. He totesivat muissa maissa esillä olleen myös muita mahdollisia syyllisiä, muiden muassa Yhdysvallat ja Puola.

Keskustelua vaikeuttaa se, että Suomen julkisessa sanassa ei ole kerrottu, mitä maailmassa nyt tosiasiaa tapahtuu.

Kuten 23.9. julkaisemassani blogissa kirjoitin, Suomen julkisuudessa on vallalla voimakkaampi sotapropaganda kuin muissa perinteisissä länsimaissa.

Julkisuutta hallitsee vain se tosiasia, että Venäjä käy Ukrainassa hyökkäyssotaa. Sitä ei ole kerrottu, että Ukrainan sota alkoi sisällissotana jo yli kahdeksan vuotta sitten.

Sitäkään ei Suomen julkisessa sanassa ole kerrottu, että meillä on Yhdysvaltain käynnistämä ”uusi kylmä sota”. Ukrainan sota on sen kuuma ydin.

Yhdysvallat pyrkii patoamaan Kiinan ja Venäjän vaikutusvaltaa jakamalla maailma niiden johtamiin autoritaarisiiin maihin ja sen itsensä johtamaan demokraattisten maiden rintamaan.

Tulilinjalla on ollut ja on myös Saksa, kuten 4.9. julkaisemassani blogissa kirjoitin.

* * *

On mahdotonta löytää järkisyytä siihen, että Venäjä olisi tuhonnut Saksaan johtavat kaasuputket.

Venäjä oli jo lopettanut kaasutoimitukset Nord Stream -putken kautta. Se olisi voinut itse päättää, milloin toimituksia olisi jatkettu.

Venäjä varautui palaamaan yhteistyöhön Saksan ja muiden EU-maiden kanssa heti kun sota Ukrainassa saadaan päättymään.

Mitään logiikkaa ei voi olla siinä, että Venäjä olisi tuhonnut kaasuputket.

”Uuden kylmän sodan” logiikkaan putkien tuhoaminen sen sijaan hyvin sopii.

Sodan on tarkoitus jatkua pitkään, vuosikymmenten ajan. Näihin arvioihin on Suomenkin valtiollinen johto yhtynyt.

Oli tarjolla vaara, että Saksa ja monet muut EU-maat ryhtyisivät ensi talven energiakriisin keskellä hakemaan rauhanomaista ratkaisua Ukrainan kriisiin.

Tällöin kaasutoimitukset olisivat saattaneet jatkua välittömästi. Kakkosputkikin oli täynnä kaasua.

Putkien räjäyttäminen takaa sen, että niiden kautta kaasua ei voida vuosikausiin toimittaa. Ne saattavat tuhoutua käyttökelvottomiksi.

Yhdysvallat on tuskin iskujen toteuttaja. Pikemminkin katseet kohdistuvat sen uskollisimpiin liittolaisiin, kuten Baltian maihin ja Puolaan. Ne ovat saattaneet toimia ominkin päin.

Nämä maat ovat kaiken aikaa jyrkästi vastustaneet putkien rakentamista ja käyttöönottoa. Ne ovat pyrkineet kaikin tavoin kärjistämään suhteita Venäjän ja EU:n välillä.

En toki ryhdy arvailemaan, mikä maa iskujen takana on, mutta epäiltyjen listalla uola ja Baltian maat on syytä pitää.

Toivottavasti syyllinen löydetään.

* * *

Uuden kylmän sodan taustoista löytyy tietoa muun muassa Risto Volasen kirjoituksesta ”Pitkä tie Ukrainan sotaan ja Kylmään sotaan 2”.

1.10.2022 Milloin ja miten päättyi toinen kylmä sota?

Nyt kun on käynnistynyt ”uusi kylmä sota”, on syytä palauttaa mieliin, millainen oli se ensimmäinen.

Wikipedia tiivistää asian näin:

”Kylmä sota oli vastakkainasettelun aika, jossa kilpailivat kaksi suurvaltaa, Yhdysvallat ja Neuvostoliitto liittolaisineen, kaksi aatesuuntaa, liberaali demokratia ja kommunismi, sekä kaksi talousjärjestelmää, lännen markkinatalousjärjestelmä ja kommunistimaiden suunnitelmatalous.

Tavallisimmin sen katsotaan kestäneen toisen maailmansodan lopusta Neuvostoliiton luhistumiseen 1990-luvun alussa. Kuitenkin 1970-luvulla, liennytyksen aikana, melko yleisesti katsottiin varsinaisen kylmän sodan jo päättyneen esimerkiksi Kiinan kansantasavallan hyväksymiseen YK:n jäseneksi 1971, Yhdysvaltojen vetäytymiseen Vietnamin sodasta vuonna 1973 tai ETYK:n huippukokoukseen 1975.

Kylmää sotaa ei käyty suorana sotana, koska se olisi tarkoittanut ydinsotaa, vaan turvaututtiin propagandaan, vakoiluun, taloudellisiin ja poliittisiin taistelukeinoihin. Myös kulttuuri, taide ja urheilu olivat kylmän sodan aseita. Tälle vastakkainasettelulle antoivat taustan ydinaseet, joiden vuoksi suoraan yhteenottoon kahden suurvallan välillä ei haluttu ryhtyä. Näin valtataistelu siirtyi muille areenoille.”

* * *

Toisessa maailmasodassa Yhdysvallat ja Neuvostoliitto olivat yhteistyössä Saksan ja sen liittolaisten kukistamisessa. Pian sodan päätyttyä Eurooppaan laskeutui kylmän sodan rautaesirippu.

Voittajavaltiot sopivat keskenään, että Suomi jäi Neuvostoliiton vaikutuspiiriin. Suomen asioista päätti valvontakomissio, ja Porkkalaan tuli Neuvostoliiton tukikohta.

Taitavan ulkopoliitiikan ansiosta Suomi sai palautetuksi itsenäi-

syytensä. Vähitellen kykenimme vahvistamaan asemamme sotilaallisesti liittoutumattomana, puolueettomana maana ja harjoittamaan kansainvälisesti arvostettua puolueettomuuspolitiikkaa.

Suomen ohella kylmän sodan Euroopassa oli neljä muuta puolueetonta maata: Ruotsi, Itävalta, Irlanti ja Sveitsi. Lisäksi kahtiajakoa lievensi Jugoslavian sitoutumattomuus.

Suomen puolueettomuuspolitiikalla oli suuri vaikutus kylmän sodan kauden päättymiseen. Ratkaiseva käännekohta oli Helsingissä järjestetty ETYK:in huippukokous.

Kylmän sodan kaudella Suomi pystyi kehittämään yhteistyötään sekä Neuvostoliiton että länsimaiden kanssa.

Liityimme läntisen vapaakaupan piiriin Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) liitännäisjäsenenä jo vuonna 1963. Vuosikymmen myöhemmin solmittu vapaakauppasopimus EEC:n kanssa laajensi läntisiä kauppasuhteitamme.

Vuoden 1994 alussa voimaan astunut sopimus Euroopan talousalueesta (ETA) turvasi pääsymme Euroopan unionin sisämarkkinoille.

Tästä huolimatta Suomi liittyi seuraavan vuoden alussa EU:n jäseneksi. Tämän päätöksen myötä Suomi menetti olennaisen osan taloudellista ja myös valtiollista itsenäisyyttään.

EU-jäsenyys vei Suomen mukaan poliittiseen yhdentymiseen ja sitä kautta lopulta myös sotilaalliseen. Tänä vuonna Suomi haki jäsenyyttä sotilasliitto Natossa.

* * *

Suomen Nato-hakemus kytki maamme alusta pitäen osaksi uutta kylmää sotaa. Astuimme tämän sodan etulinjaan.

Toinen kylmä sota on Yhdysvaltain suurvaltastrategia, jolla se on pyrkinyt ja pyrkii patoamaan Kiinan ja Venäjän kasvavaa vaikutusvaltaa.

Askeleita kohti toista kylmää sotaa otettiin jo Barack Obaman presidenttikaudella. Administraation sisällä sitä ajoivat erityisesti varapresidentti Joe Biden ja presidentin keskeisenä avustajana

toiminut nykyinen ulkoministeri Antony Blinken. Tämä näkyi muun muassa suhtautumisessa Ukrainan aseistamiseen.

Virkakautensa alusta alkaen Joe Biden ryhtyi kehittämään suunnitelmaa toisen kylmän sodan käynnistämiseksi. Keväästä 2021 lähtien käytiin ratkaisevia neuvotteluja.

Suomessa alettiin heti Venäjän hyökkäyksen käynnistyttyä puhua kulissien takana siitä, että maailma oli jakautumassa ja että meidänkin tulee valita puolemme. Emme saa jäädä ”harmaalle vyöhykkeelle”.

Itse olin kuulemassa tätä viestiä puhemies Matti Vanhasen suusta 16.3. eduskunnassa järjestetyssä tilaisuudessa. Kevään mittaan sain kuulla, että tätä viestiä levitti ympäriinsä myös tasavallan presidentti Sauli Niinistö.

Kirjoitin tästä 8.5. – juuri ennen jäsenhakemuksen jättämistä – julkaisemassani blogissa Salainen Nato-peruste: ”uusi kylmä sota”.

Vahvistuksen saimme Washington Postin 26.5. julkaisemassa jutussa. Siinä kerrottiin, kuinka Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet kytkeytyivät suunnitelmiin toisen kylmän sodan käynnistämiseksi. Venäjää uhattiin kovilla pakotteilla ja myös sillä, että hyökkäys Ukrainaan johtaisi Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyteen.

Venäjän hyökkäys laukaisi ennalta uhatut pakotetoimet.

Suomi on kärsinyt ja kärsii pakotteista ja vastapakotteista suhteellisesti enemmän kuin mikään muu maa.

* * *

Suomi olisi voinut valita toisen tien, samoin Ruotsi.

Meidän turvallisuutemme ei ollut uhattuna. Olisimme voineet säilyttää asemamme sotilaallisesti liittoutumattomana maana.

Olisimme voineet osallistua Ukraina-pakotteisiin vain osittain, kuten Nato-maat Turkki ja Unkari.

Olisimme voineet säilyttää mahdollisuutemme toimia toisen kylmän sodan lopettamiseksi.

Yhdysvallat lähimpine liittolaisineen pyrkii siihen, että uusi kylmä sota kestäisi vuosikymmenten ajan.

Sitä ei kukaan tiedä, milloin ja miten se päättyisi.

Nyt luotetaan siihen, että maailmansotaa ei synny, että ydinasepelote toimii edelleen. Kyllä se varmaan toimiikin strategisten aseiden osalta.

Sen sijaan vaara taktisten, taistelukentän ydinaseiden, käyttämiseen on kasvanut. Tämä avaisi pelottavia näköaloja näiden aseiden leviämisestä muille taistelukentille ja kriisialueille.

Johtaako toinen kylmä sota Yhdysvaltain tavoittelemaan tulokseen?

Ei ehkä johda.

Venäjä näyttää uskovan, että uusi maailmanjärjestys vahvistaa sen asemaa. Maailma saattaa jakautua siten, että länsimaat saavat vastaansa koko muun maailman, kuten Jutta Urpilainen elokuussa antamassaan TV-haastattelussa ennakoi.

Ukrainan sodan luonne on muuttumassa.

Me länsimaat, ja suuri osa kehittyvistäkin maista, olemme aivan oikein tuominneet Venäjän toteuttamat alueliitokset.

Tästä eteenpäin sota kuitenkin näyttäytyy ulkopuolisten silmissä Ukrainan hyökkäyksenä niitä Venäjän itseensä liittämällä alueilla asuvia venäjänkielisiä ukrainalaisia vastaan, joiden oikeuksia se ei ollut valmis turvaamaan.

Ennen Venäjän hyökkäystä oli ollut kysymys vain Donbassin alueen venäjänkielisestä vähemmistöstä ja Minsk II -sopimuksen toteuttamisesta. Sodan seurauksena alue on laajempi.

Ukrainan puolustussota on saanut laajaa tukea länsimaista ja kannatusta kautta maailman. Ukrainan tulevaan hyökkäykseen saatetaan suhtautua toisin.

Sitä pitäisi nyt kaikkien pohtia, milloin ja miten toinen kylmä sota saadaan päättämään. Siitä kärsivät kaikki.

9.10.2022 Ensimmäinen tasavalta: ministerimurha ja kyydityksiä

Kävimme Vuokon kanssa Kansallisteatterissa katsomassa uutuusnäytelmän ”Ensimmäinen tasavalta”. Se kertoo ensimmäisen presidenttimme K. J. Ståhlbergin elämästä ja toiminnasta.

Näytelmän käsikirjoitus on erinomainen. Se perustuu historiallisiin tosiasioihin.

Näytelmä oli toteutettu elävästi, nykyaikaisen näyttämötekniikan keinoja onnistuneesti käyttäen.

Näyttelijät onnistuivat roolisuorituksissaan hyvin, Vesa Vierikko Ståhlbergina ja Kristiina Halttu hänen Ester-puolisonaan suorastaan loistavasti.

Osalla näyttelijöistä oli vedettävänä useita rooleja.

Joukosta erottui Jukka Puotila, joka esitti erinomaisesti sekä Mannerheimia että presidenttejä Pehr Evind Svinhufvud ja J.K. Paasikivi. Paria muutakin roolia hän mainiosti veti.

* * *

Presidentti K. J. Ståhlberg oli keskeinen vaikuttaja sekä autonomian ajan lopulla ja itsenäisyytemme toteuttajana että itsenäisen Suomen alkutaipaleella.

Ståhlberg oli ennen muuta laillisuusmies, joka vaikutti keskeisellä tavalla tasavaltaisen valtiomuodon toteuttamiseen ja maamme ensimmäisen perustuslain laatimiseen.

Ståhlberg oli maltillinen valtiomies. Presidenttikautensa jälkeenkin hän vaikutti suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseen.

Näytelmässä korostui toisen itsenäisyytemme alkuvaiheen merkittävän valtiomiehen Santeri Alkion rooli. Alkio ja hänen puolueensa Maalaisliitto vaikuttivat ratkaisevalla tavalla Suomen itsenäistymiseen ja tasavaltaisen valtiomuodon toteuttamiseen.

K. J. Ståhlbergin johdolla laadittu Suomen perustuslaki oli kestävä. Sitä noudatettiin lähes muuttamattomana Mauno Koiviston presidenttikauteen saakka.

Koiviston kauden lopulla ja sen jälkeen toteutetut perustuslakiuudistukset eivät ole kaikilta osin olleet onnistuneita.

* * *

Vanhaa perustuslakia noudatettiin tarkasti ja sitä käytettiin taitavasti maamme itsenäisyyden ja kansallisten etujemme turvaamiseen.

1990-luvulta alkaen meno on muuttunut.

Kun Suomi vietiin vuoden 1995 alussa Euroopan unionin jäseneksi, säädettiin poikkeuslaki sen vuoksi, että liittymissopimusta ei olisi saatu hyväksytyksi perustuslain mukaisessa järjestyksessä.

Päätöstä tehtäessä Suomi oli Euroopan talousalueen jäsenenä jo päässyt EU:n sisämarkkinoille.

Jos perustuslakia olisi noudatettu, olisimme jääneet EU:n ulkopuolelle. Suomi olisi säilyttänyt itsenäisyytensä. Samoin olisi toiminut Ruotsi, ja olisimme voineet muodostaa ETA:n puitteisiin Pohjolan yhteisön.

Euroalueeseen Suomi vietiin perustuslakia rikkoen. Tämä oli onneton ratkaisu sekä taloudellisesti että itsenäisyyttämme ajatellen.

Näistä ratkaisuista olen kirjoittanut muun muassa 12.4.2020 julkaisemassani blogissa ”Perustuslaki Suomen turvaksi”.

Nyt kun Suomea ollaan viemässä sotilasliitto Natoon, perustuslakia jälleen rikotaan.

Vielä tämän vuoden tammikuussa tasavallan presidentti Sauli Niinistöllä oli selvä kanta, että asiasta päätetään kansanäänestyksellä. Keväällä hän luopui tästä ja katsoi, että mielipidetutkimukset riittävät.

Myös päätöksentekoa valmisteltaessa on toimittu tavalla, joka on ilmeisessä ristiriidassa perustuslain määräysten kanssa.

Huonosti on Ståhlbergin perintöä vaalittu ja vaalitaan.

* * *

”Ensimmäinen tasavalta” tuo havainnollisesti esiin ne jyrkät poliittiset ristiriidat, joiden keskellä silloin elettiin.

Lapuan liike ja muu poliittinen oikeisto tukivat Mannerheimin pyrkimyksiä hyökätä Neuvostoliittoon kukistamaan kommunisteja. Aktivistit järjestivät yli rajan sotaretkiä.

Kun presidentti Ståhlberg yhdessä sisäministeri Heikki Ritavuoren kanssa esti nämä Suomen turvallisuuden vaarantaneet provokaatiot, ministeri murhattiin. Myös presidenttiä ja hänen perhettään uhkailtiin.

Presidenttikauden jälkeen Ståhlberg kyydittiin Joensuuhun. Matkan pää oli ilmeisesti itäraja, mutta kyyditys keskeytyi Joensuuhun.

Nämä tapahtumat tuovat mieleen Suomen nykyisen poliittisen ilmapiirin.

Nyt oikeiston Venäjä-viha on kohdistunut niihin, jotka ovat pyrkineet käymään asiallista keskustelua Suomen Nato-jäsenyydestä ja Ukrainan kriisistä.

Oman osani olen minäkin näistä hyökkäyksistä saanut. Uhka-uksiakin on somessa esiintynyt.

Kuitenkin olen pyrkinyt vain siihen, että sotaan saataisiin tili-tauko, aselepo ja neuvoteltu rauhanratkaisu.

Rauhanoppositiota vihataan.